

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

65. aastakäik

8. veebruar 2022

Sisukord

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

7.–10. juuni 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Euroopa Parlament

Kolmapäev, 9. juuni 2021

2022/C 67/01	Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon konkurentsipoliitika 2020. aasta aruande kohta (2020/2223(INI))	2
2022/C 67/02	Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ühtekuuluvuspoliitika soolise mõõtmise kohta (2020/2040(INI))	16
2022/C 67/03	Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi (2020/2273(INI))	25

Neljapäev, 10. juuni 2021

2022/C 67/04	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Tšehhi Vabariigi peaministri huvide konflikti kohta (2021/2671(RSP))	56
2022/C 67/05	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ülemaailmse koroonakriisiga toimetuleku ja WTO TRIPS-lepingust erandi tegemise mõju kohta COVID-19 vaktsiinidele, ravile, varustusele ja tootmisvõimsusele arengumaades (2021/2692(RSP))	64
2022/C 67/06	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon komisjoni 15. aprilli 2021. aasta rakendusmääruse (EL) 2021/621 kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 37/2010, et liigitada aine imidaklopiid selle jääkide piirnormi järgi loomsetes toiduainetes (2021/2705(RSP))	69

2022/C 67/07	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon komisjoni 6. mai 2021. aasta rakendusmääruse (EL) 2021/745 kohta, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete alumiiniumammooniumsulfaadi, alumiiniumsilikaadi, beflubutamiidi, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, kaltsiumkarbonaadi, kaptaani, süsinikdioksiidi, tsümoksaniili, dimetomorfi, etefooni, teepuuekstrakti, famoksadooni, rasva destilleerimisjääkide, rasvhapete C7 kuni C20, flumioksasiini, fluoksastrobiini, fluorkloridooni, folpeedi, formetanaadi, giberelliinhappe, giberelliinide, heptamalk-süloglükanaani, hüdroliüsitud valkude, raudsulfaadi, metasakloori, metribusiini, milbemektiini, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, taimeõlide/rapsiseemneõli, kaaliumvesinikkarbonaadi, propamokarbi, protiokonasooli, kvartsiiva, kalaõli, lõhna abil toimivate taimse või loomse päritoluga repellentide/lambarasva, S-metolakloori, liblikaliste hargnemata ahelaga feromoonide, tebukonasooli ja urea heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (2021/2706(RSP))	75
2022/C 67/08	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi küberturvalisuse strateegia kohta digikümnendi jaoks (2021/2568(RSP))	81
2022/C 67/09	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon õigusriigi olukorra kohta Euroopa Liidus ja tingimuslikkuse määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise kohta (2021/2711(RSP))	86
2022/C 67/10	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon parlamendi vaadete kohta seoses riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamisega komisjonis ja nõukogus (2021/2738(RSP))	90
2022/C 67/11	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ÜRO lapse õiguste konventsiooni rikkumise ja alaealiste kasutamise kohta Maroko ametivõimude poolt Ceuta rändekriis (2021/2747(RSP))	99
2022/C 67/12	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Sri Lankal, eelkõige vahistamiste kohta terrorismi tõkestamise akti alusel (2021/2748(RSP))	103
2022/C 67/13	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Saksamaa vabaihenduste Venemaa poolt ebasoovitavate organsatsioonide loetellu kandmise ja Andrei Pivovarovi kinnipidamise kohta (2021/2749(RSP))	107
2022/C 67/14	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon inimõiguste ja poliitilise olukorra kohta Kuubas (2021/2745(RSP))	113
2022/C 67/15	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon süstemaatiliste repressioonide kohta Valgevenes ja nende tagajärgede kohta Euroopa julgeolekule pärast inimröövi Valgevene ametivõimude poolt kinni peetud ELi tsiviillennukilt (2021/2741(RSP))	118
2022/C 67/16	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Afganistanis (2021/2712(RSP))	125
2022/C 67/17	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puurijastule!“ kohta (2021/2633(RSP))	131
2022/C 67/18	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna hariduses ja karjääris (2019/2164(INI))	137
2022/C 67/19	Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon raadiovõrgu Euranet Plus tulevase ELi-poolse rahastamise kohta (2021/2708(RSP))	148

Euroopa Parlament**Kolmapäev, 9. juuni 2021**

2022/C 67/20	Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta soovitus nõukogule ÜRO Peaassamblee 75. ja 76. istungiärguks (2020/2128(INI))	150

III Ettevalmistavad aktid**Euroopa Parlament****Teisipäev, 8. juuni 2021**

2022/C 67/21	P9_TA(2021)0263 Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: politsei- ja õiguslane koostöö ***I Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse tingimused juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele ning muudetakse määrust (EL) 2018/1862 ja määrust (EL) 2019/816 (COM(2019)0003 – C8-0025/2019 – 2019/0001A(COD)) P9_TC1-COD(2019)0001A Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega	163
2022/C 67/22	P9_TA(2021)0264 Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: piirid ja viisa ***I Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse tingimused juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele ETIASe kasutamise eesmärgil ning muudetakse määrust (EL) 2018/1240, määrust (EÜ) nr 767/2008, määrust (EL) 2017/2226 ja määrust (EL) 2018/1861 (COM(2019)0004 – C8-0024/2019 – 2019/0002(COD)) P9_TC1-COD(2019)0002 Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2019/817 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega	164
2022/C 67/23	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Saksamaa taotlus – EGF/2020/003 DE/GMH Guss) (COM(2021)0207 – C9-0156/2021 – 2021/0107(BUD))	165
2022/C 67/24	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Belgia taotlus – EGF/2020/005 BE/ Swissport) (COM(2021)0212 – C9-0159/2021 – 2021/0109(BUD))	169

2022/C 67/25	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Madalmaade taotlus – EGF/2020/004 NL/KLM) (COM(2021)0226 – C9-0161/2021 – 2021/0115(BUD))	173
2022/C 67/26	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Soome taotlus – EGF/2020/007 FI/Finnair) (COM(2021)0227 – C9-0162/2021 – 2021/0116(BUD))	177
2022/C 67/27	P9_TA(2021)0269 Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: ECRIS-TCN-süsteem ***I Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega (COM(2019)0003 – C8-0025/2019 – 2019/0001B(COD)) P9_TC1-COD(2019)0001B Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega	182
2022/C 67/28	Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 6. mai 2021. aasta delegeeritud määrusele, millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi (C(2021)3114 – 2021/2680(DEA))	183
2022/C 67/29	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana tollikontrolliseadmete rahastu (07234/1/2021 – C9-0196/2021 – 2018/0258(COD))	185
2022/C 67/30	Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (06980/2/2021 – C9-0195/2021 – 2018/0206(COD))	186

Kolmapäev, 9. juuni 2021

2022/C 67/31	P9_TA(2021)0273 ELi digitaalne COVID-tõend – liidu kodanikud ***I Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaksineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (roheline digitõend) (COM(2021)0130 – C9-0104/2021 – 2021/0068(COD)) P9_TC1-COD(2021)0068 Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaksineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal	188

ELi digitaalne COVID-tõend – kolmandate riikide kodanikud ***I

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaktsineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik kolmandate riikide kodanike jaoks, kes viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil (roheline digitõend) (COM(2021)0140 – C9-0100/2021 – 2021/0071(COD))

P9_TC1-COD(2021)0071

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik seoses kolmandate riikide kodanikega, kes seaduslikult viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal liikmesriikide territooriumil 190

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (06879/1/2021 – C9-0191/2021 – 2018/0243(COD)) 192

Neljapäev, 10. juuni 2021

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta otsus Euroopa Parlamendi määruse eelnõu kohta, millega kehtestatakse ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused (Euroopa Ombudsmani põhikiri) ning tunnistatakse kehtetuks otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom (2021/2053(INL) – 2019/0900(APP)) 195

P9_TA(2021)0281

Üleminekusätted COVID-19 kriisi mõju leevendamiseks (määruse (EL) 2016/1628 muutmine) ***I

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1628 seoses üleminekusätetega teatavate selliste masinate kohta, mis on varustatud mootoriga, mille võimsus on vahemikus 56 kW kuni 130 kW või üle 300 kW, et leevendada COVID-19 kriisi mõju (COM(2021)0254 – C9-0185/2021 – 2021/0129(COD))

P9_TC1-COD(2021)0129

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 10. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrust (EL) 2016/1628 seoses üleminekusätetega teatavate selliste masinate kohta, mis on varustatud mootoriga, mille võimsus on vähemalt 56 kW, kuid mitte üle 130 kW, või 300 kW või rohkem, et leevendada COVID-19 kriisi mõju 203

Menetluste selgitus

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus, esimene lugemine
- ***II Seadusandlik tavamenetlus, teine lugemine
- ***III Seadusandlik tavamenetlus, kolmas lugemine

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Euroopa Parlamendi muudatused:

Uued tekstiosad on märgistatud **paksus kaldkirjas**. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või on läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul märgistatakse uus tekst **paksus kaldkirjas** ja asendatav tekst jäetakse välja või kriipsutatakse läbi.

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

7.–10. juuni 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

Kolmapäev, 9. juuni 2021

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0275

Konkurentsipoliitika 2020. aasta aruanne

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon konkurentsipoliitika 2020. aasta aruande kohta (2020/2223(INI))

(2022/C 67/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 101–109,
- võttes arvesse komisjoni asjakohaseid eeskirju, suuniseid, resolutsioone, avalikke konsultatsioone, teatise ja dokumente konkurentsi teemal,
- võttes arvesse komisjoni 9. juuli 2020. aasta teatist „2019. aasta konkurentsipoliitika aruanne“ (COM(2020)0302) ning selle täienduseks samal kuupäeval avaldatud komisjoni talituste töödokumenti,
- võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta resolutsiooni ELi konkurentsipoliitika aastaaruande kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),
- võttes arvesse komisjoni 19. märtsi 2020. aasta, 4. aprilli 2020. aasta, 13. mai 2020. aasta ja 2. juuli 2020. aasta teatise praeguses COVID-19 puhangus majanduse toetamiseks võetavate riigiabi meetmete ajutise raamistiku kohta ning nende hilisemaid muudatusi ⁽²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2020. aasta teatist suuniste kohta, mis käsitlevad teatavaid riigiabi meetmeid kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemis pärast 2021. aastat (C(2020)6400),
- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta valget raamatut, milles käsitletakse võrdsete võimaluste loomist välisriigi subsidiumide osas (COM(2020)0253),
- võttes arvesse komisjoni 17. detsembri 2020. aasta otsust vabastada Google tingimuslikult kahtlustest Fitbiti omandamise asjas,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet 24/2020 „Komisjoni ELi ühinemiskontroll ja monopolidevastased menetlused: turujärelevalvet tuleb laiendada“ ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0158.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html

⁽³⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_24/SR_Competition_policy_ET.pdf

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 16. septembri 2020. aasta kõnet olukorrast Euroopa Liidus,
  - võttes arvesse volinikukandidaat Margrethe Vestageri kirjalikke ja suulisi vastuseid Euroopa Parlamendi 8. oktoobri 2019. aasta kuulamisel,
  - võttes arvesse Euroopa konkurentsivõrgustiku 23. märtsi 2020. aasta ühisavaldust konkurentsivõrgustiku kohaldamise kohta koroonakriisi ajal ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni kõrgetasemelise eksperdirühma 4. aprilli 2019. aasta aruannet konkurentsipoliitika kohta digitaalajastul ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 22. märtsi 2019. aasta järeldusi töökohtade, majanduskasvu ja konkurentsivõime kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 1. ja 2. oktoobri 2020. aasta erakorralise kohtumise järeldusi,
  - võttes arvesse komisjoni 2. detsembri 2020. aasta teatist sidusrühmadele Ühendkuningriigi EList väljaastumise ning ELi reeglite kohta konkurentsi valdkonnas ja komisjoni 18. jaanuari 2021. aasta teatist sidusrühmadele Ühendkuningriigi EList väljaastumise ning ELi reeglite kohta riigiabi valdkonnas,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakonna 2020. aasta detsembris valminud uuringut „Riigiabi mõju konkurentile ja konkurentsivõimele COVID-19 pandeemia ajal: esialgne hinnang“,
  - võttes arvesse USA Kongressi esindajatekoja õiguskomisjoni konkurentsiküsimuste allkomisjoni 6. oktoobri 2020. aasta aruannet „*Investigation of Competition in the Digital Marketplace: Majority Staff Report and Recommendations*“ ⁽⁶⁾ (Uuring konkurentsi kohta digitaalsel turul: esindajatekoja enamuse aruanne ja soovitused),
  - võttes arvesse Ühendkuningriigi konkurentsi- ja turuameti (CMA) 19. jaanuari 2021. aasta uuringut „*Algorithms: How they can reduce competition and harm consumers*“ (Algoritmid: kuidas need võivad konkurentsi vähendada ja tarbijaid kahjustada),
  - võttes arvesse ELi 2030. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi, mille ELi liidrid kiitsid heaks 2020. aasta detsembris,
  - võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
  - võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
  - võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020)0098),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0168/2021),
- A. arvestades, et tarbijatele on kasulikud toimiva konkurentsi turud, eriti kui need toovad kaasa õiglased hinnad ja laiemat kvaliteetsete toodete valikut; arvestades, et ELi konkurentsipoliitika eesmärk on säilitada vaba, ausa ja toimiva konkurentsi avatud turumajandus, mis soodustab ressursside tõhusat jaotumist ja innovatsiooni edendamist, ning seda silmas pidades pööratakse siin kõigi ELi kodanike huvides erilist tähelepanu VKEde vajadustele ja võrdsete tingimuste loomisele; arvestades, et see põhieesmärk jääb oluliseks ka kriisitingimustes;
- B. arvestades, et komisjon reageeris COVID-19 kriisi puhkemisele kiiresti, võttes Euroopa majanduses ilmnenuid tõsiseid häirete leevendamiseks vastu spetsiaalsed ajutised konkurentsieeskirjad;

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/competition/ecn/202003_joint-statement_ecn_corona-crisis.pdf

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

⁽⁶⁾ <https://int.nyt.com/data/documenttools/house-antitrust-report-on-big-tech/b2ec22cf340e1af1/full.pdf>

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- C. arvestades, et pandeemiaaegseid erakorralisi ja ajutisi meetmeid ei tohiks rakendada konkurentsi takistaval viisil ning majanduslikult halvas olukorras olevad äriühingud ei tohiks neid ära kasutada lisaabi saamiseks ilma vajalikke ja tulemuslikke ümberstruktureerimiskavasid omamata;
- D. arvestades, et abi tuleks kavandada ja anda majanduslikult, sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlikul viisil; arvestades, et pikemas perspektiivis tuleks konkurentsipoliitika abil tõhusalt käsitleda sotsiaal-, digi- ja keskkonnaprobleeme ning see peab olema igati kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe prioriteetide ja Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkidega;
- E. arvestades, et liidu konkurentsieeskirjade arukas ühitamine liidu tööstus-, keskkonna-, digivaldkonna, sotsiaal- ja rahvusvahelise kaubanduse poliitikaga on oluline kõigile sektoritele võrdsete tingimuste tagamiseks, vastupidavate väärtusahelate tugevdamiseks ning töökohtade loomise ja ülemaailmse konkurentsivõime ergutamiseks, ning soodustab VKE-sõbraliku ärikeskkonna kujunemist;
- F. arvestades, et liikmesriikidevaheline ebaaus konkurents takistab ühtse turu nõuetekohast toimimist;
- G. arvestades, et komisjon analüüsib praegu konkurentsipoliitika jõustamise tulemuslikkust, sealhulgas monopolidevastast õigusraamistikku ning mitmeid riigiabi eeskirju ja suuniseid, hindab ühinemiskontrolli reeglistikku ja tegeleb turu mõistet käsitleva teatise läbivaatamisega;
- H. arvestades, et teatavatest ELi piirkondadest pärit toodete majanduslik boikoteerimine kujutab endast konkurentsieeskirjade tõsist rikkumist ja sellele peab tulemuslikult reageerima;
- I. arvestades, et aina keerulisemaks muutuv konkureerimine suurte, tugevalt subsideeritud majandustega, näiteks Hiinaga, nõuab kolmandate riikide ettevõtete konkureerivate ELi ettevõtete tugevdamist;
- J. arvestades, et kauplemis- ja kliiringutoimingute avatud turuarhitektuur, mis võimaldab turutaristute vahelist reaalsel konkurentsi, on ELi kapitaliturgude vastupanuvõime säilitamise ja tugevdamise, turupõhise innovatsiooni stimuleerimise ning seeläbi pensionäridele, ettevõtetele ja investoritele paremate tulemuste pakkumise alus; arvestades, et vajadust avatud turustruktuuri järele tuleb tasakaalustada finantsstabiilsuse kaalutlustega;
- K. arvestades, et enamiku tarbijate internetiühendus piirub hämmastavalt piiratud arvu digitaalsete ökosüsteemide ja suurte platvormidega; arvestades, et COVID-19 pandeemia on kiirendanud digitaliseerumist ning see toob kaasa uusi probleeme konkurentsipoliitika tulemuslikkuse osas, eelkõige seoses monopolidevastaste eeskirjadega, millesse siiani ei ole lubatud ennetavalt sekkuda;
- L. arvestades, et andmetega seotud skandaalid, uurimised ja tõendid on näidanud, kuidas isikuandmeid sageli liigselt kogutakse ja talletatakse, kuidas platvormid neid kasutavad ja kolmandatele isikutele müüvad ning kuidas turgu valitsevad tehnoloogiaettevõtted ja platvormid on hakanud tarbijaid internetis süstemaatiliselt jälgima;
- M. arvestades, et mõned ettevõtjad kasutavad ära oma kahetise trolli platvormide ja tarnijatena ja kuritarvitavad seda konkurentidele ebaõiglaste tingimuste kehtestamiseks;
- N. arvestades, et analüütikute prognooside ⁽⁷⁾ kohaselt koondub 2021. aastaks 61 % kogu digitaalsest reklaamitegevusest Amazoni, Facebooki ja Alphabet Inc.-i (Google) kätte, mis tähendab nende turuosa kahekordistumist 2015. aastaga võrreldes; arvestades, et Facebook ja Alphabet Inc. (Google) teenivad vastavalt 98,53 % ja 83,3 % oma tuludest digireklaamist ⁽⁸⁾;
- O. arvestades, et konkurentsiasutuste trahvid ei ole sageli suurtele tehnoloogiaettevõtetele pidurdavat mõju avaldanud, kuna neid loetakse lihtsalt äritegevuse kuludeks;
- P. arvestades, et monopolidevastased vahendid tuleks muuta piisavaks, et tulla toime kiiresti muutuvate digitaal- ja tehnoloogiaturgude uute oludega;

⁽⁷⁾ GroupM Worldwide, Inc., *This Year Next Year: The End-Of-Year Forecasts December 2020* (Käesolev ja järgmine aasta: aastalõpuprognoosid detsembris 2020), <https://www.groupm.com/this-year-next-year-global-end-of-year-forecast-2020/>

⁽⁸⁾ Statista dossier on Google, Amazon, Facebook, Apple, and Microsoft (GAFAM), Article (2020), <https://www.statista.com/study/47704/google-apple-facebook-amazon-microsoft-gafam/>

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- Q. arvestades, et finantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele ja tehnoloogiaettevõtetele on vaja tagada võrdsed tingimused, et kõik ettevõtted saaksid konkureerida võrdsetel alustel vastavalt põhimõttele „sama risk, sama tegevus, sama õigusraamistik“;
- R. arvestades, et algoritmid võivad oluliselt tõhusust suurendada ning lubada ettevõtetele tarbijatele paremaid tooteid ja teenuseid pakkuda; arvestades, et samas võib algoritmide tahtlik või tahtmatu väärkasutamine tarbijaid ja konkurentsi kahjustada;
- S. arvestades, et ELi konkurentsi- ja riigiabiieskirjad peaksid olema kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe, ELi digistrateegia, Euroopa sotsiaalõiguste samba ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidega ning võiksid neile märkimisväärselt kaasa aidata; arvestades, et ELi riigiabi juhtumites ei viidata pea üldse sellistele ELi laiematele poliitikaeesmärkidele;

Üldised kaalutlused

1. rõhutab, et konkurentsipoliitika, mille eesmärk on tagada võrdsed tingimused kõigis sektorites, edendada innovatsiooni ja anda tarbijatele rohkem ja kvaliteetsemaid valikuid, on ühtse turu nõuetekohase toimimise tagamiseks otsustava tähtsusega;
2. väljendab muret Euroopa ettevõtluse üha suurema kontsentreerumise pärast; märgib sellega seoses, et ajavahemikul 2001–2012 kasvas 10 Euroopa riigi 10 % suurimate ettevõtete müükide osakaal keskmiselt 2–3 % võrra; hoiatab, et seda tõusu täheldatakse nii töötlevas tööstuses kui ka muude kui finantsteenuste puhul ning see ei ole tingitud tugevalt digitaliseeritud sektoritest; juhib tähelepanu sellele, et ettevõtluse kasvav kontsentreerumine tõstab kasumimarginaale, mida seostatakse suuremate kasumitega Euroopa tarbijate arvelt;
3. on veendunud, et ELi konkurentsieskirjade range ja erapooletu jõustamine sõltumatute konkurentsiasutuste poolt on otsustava tähtsusega siseturul ja rahvusvahelisel tasandil tegutsevate Euroopa ettevõtjate, eriti VKEde jaoks, ning võib anda olulise panuse selliste peamiste poliitiliste prioriteetide saavutamisse nagu süvendatud ja õiglasem siseturg, ühendatud digitaalne ühtne turg, liidu ülemaailmne konkurentsivõime ning sotsiaalse ebavõrdsuse ja kliimakriisi leevendamine, ning toetada keskkonnastandardite, sotsiaalküsimuste, kliimapoliitika ja tarbijakaitsega seotud Euroopa väärtusi; rõhutab samas ka hoolikalt doseeritud paindlikkuse tähtsust kriisitingimustes;
4. tervitab konkurentsioiguse ja Euroopa rohelise kokkuleppe teemalisi konsultatsioone kui sammu suurema poliitilise ühtekuuluvuse suunas; palub komisjonil esitada konkurentsi- ja riigiabiieskirjade läbivaatamise tervikliku ja tulevikku suunatud tegevuskava;
5. on seisukohal, et äriühingute ühtsel turul ja maailmaturul võrdsete tingimuste tagamine, millel on keskne tähtsus eelkõige VKEde jaoks ning inimväärsuse ja kestlike töökohtade loomiseks nii ELis kui ka kolmandates riikides, sõltub ka otsustavast ja tulemuslikust võitlusest sotsiaalse, keskkonnavalase ja maksudusliku dumpingu vastu; kutsub sellega seoses komisjoni üles intensiivistama kohustusliku inimõiguste ja keskkonna hoolsuskohustuse vahendi jaoks õigusliku raamistiku loomist;
6. toonitab, et hargmaiste ettevõtete agressiivsed ja kahjulikud maksutavad ning suurtele ettevõtetele antavad maksusoodustused võivad lämmatada innovatsiooni ja ohustada vaba konkurentsi turgudel, eriti Euroopa majanduse selgroogu moodustavate VKEde puhul;
7. rõhutab Euroopa konkurentsivõrgustiku tähtsust riiklike konkurentsiasutuste ja Euroopa Komisjoni vahelise koostöö toetamisel eesmärgiga edendada ühtsel turul ausat konkurentsi tõhusama jõustamise ja parimate tavade jagamise teel;
8. soovib struktureeritud dialoogi komisjoni konkurentsiküsimustega tegeleva juhtiva asepresidendiga ja toetab komisjoni tegevust tiheda koostöö säilitamiseks parlamendi pädeva komisjoni liikmetega; peab komisjoni iga-aastast konkurentsipoliitika aruannet demokraatliku kontrolli seisukohast hädavajalikuks; tuleb meelde, et viimastel aastatel on Euroopa Parlament seadusandliku tavamenetluse kaudu olnud kaasatud konkurentsieskirjade raamistiku kujundamisse; nõuab kindlalt, et Euroopa Parlamendil peab olema konkurentsieskirjade raamistiku kujundamisel kaasotsustamisõigus;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

9. palub komisjonil kasutada oma mõjujõudu, et tuua välja valitsuste rakendatud hinnakontrollimeetmete riskid, sealhulgas hinnasignaalide moonutamisega seotud riskid, mis võivad soodustada tootmist ja vähendada uute osalejate jaoks puudujääkide kõrvaldamiseks turule tuleku stiimuleid;

10. märgib murega, et komisjoni hinnangul ei ole mõned liikmesriigid tulemuslikult rakendanud direktiivi ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes⁽⁹⁾, ning see kahjustab väga tugevalt tarbijaid ja ausat konkurentsi; kutsub komisjoni üles uurima eelkõige pangandussektori tarbijalepingutes kasutatavaid ebaõiglasi klausleid ja tavasid ning tagama nimetatud direktiivi kiire ja tulemusliku rakendamise, kasutades selleks kõiki olemasolevaid vahendeid;

11. tunnistab, et komisjoni konkurentsi peadirektoraadi (DG COMP) ressursid tuleks viia vastavusse asutuse töökoormuse ja erinevate ülesannetega; leiab, et koostöös käitumisökonoomistide, algoritmispetsialistide, inseneride ja andmeteadlastega on vaja tagada eriteadmised digiprobleemide ja veebiplatvormide tavade kohta; palub komisjonil teavitada Euroopa Parlamenti inimressursside jaotamisest riigiabi kontrolli, ühinemiste kontrolli ja konkurentsi soodustamise vahel;

Poliitikameetmed COVID-19 puhangu leevendamiseks

12. kiidab heaks enneolematu COVID-19 kriisiga seotud arengutele reageerimiseks koostatud riigiabi meetmete ajutise raamistiku ja seda laiendavate ning selle kestust pikendavate muudatuste vastuvõtmise, et võimaldada liikmesriikidel pandeemia ajal ettevõtteid toetada; toetab erakorraliste meetmete säilitamist seni, kuni epidemioloogiline olukord seda nõuab, kuid toonitab, et raamistik on ajutine abivahend; rõhutab, et tulemusliku konkurentsi taastamine keskpikas kuni pikas perspektiivis on tähtis kiire ja järjepidava taastumise tagamiseks; rõhutab, et majanduse elavnedes peaksid toetusmeetmed muutuma sihipärasemaks; märgib, et liikmesriikide eelarvepoliitiline manööverdamisruum riigiabi andmiseks on väga erinev;

13. tunnistab komisjoni teatist ajutise raamistiku kohta ettevõtluskoostööga seotud konkurentsiprobleemide hindamiseks vastusena praegusest COVID-19 puhangust tulenevatele pakilistele vajadustele; on seisukohal, et konkurentsieskirjade osas suuniste ja toe pakkumine hõlbustab COVID-19 kriisi ületamiseks vajalikku koostööd ja on seega tarbijatele kasulik;

14. märgib, et ajutine raamistik hõlmab teatavaid tingimusi teatavat liiki riigiabimeetmete, näiteks rekapitalizeerimise korral; tunneb sellega seoses heameelt selliste tingimuste üle nagu dividendide jaotamise, boonuste maksmise ja aktsiate tagasiostmise keelud; kahetseb samas, et selliseid tingimusi ei kehtestatud muudele riigiabimeetmetele; kutsub komisjoni üles kehtestama ajutises raamistikus sellised tingimused kõigile riigiabi meetmetele, sealhulgas eelkõige rekapitalizeerimismeetmetele, mida liikmesriigid peaksid käsitlema üksnes viimase abinõuna, kuna need võivad siseturgu tugevalt moonutada;

15. toetab otsustavalt mõjusaid meetmeid COVID-19 vastaste vaktsiinide puuduse kõrvaldamiseks, eelkõige madala ja keskmise sissetulekuga riikides, ning toetab seetõttu komisjoni ja liikmesriikide püüdeid sundida kolmandaid riike tühistama kehtivaid ekspordikeelde ja kiirendama vaktsiinide annetamist; lisaks kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema veelgi enam, et toetada tehnosiiret ja intellektuaalomandi õiguste vabatahtlikku litsentimist maailma elanikkonna endeemiliste või pandeemiliste nakkushaiguste ravi eesmärgil;

16. rõhutab, et komisjoni meetmed, mille eesmärk on kaotada monopolise ja turgu valitseva seisundini viivad tingimused ning piirata ettevõtete avaliku sektori vahenditest rahastamist, mis võiks sellised tingimused luua, ei lahenda süsteemse ja struktuurse ebavõrdsuse probleemi, mis mõjutab Euroopa saartel ja äärepoolseimates piirkondades asuvate ja sealt tegutsevate ettevõtete konkurentsivõimet;

17. rõhutab poliitikavaldkondade sidususe tähtsust ja seda, et mistahes abi antaks ainult ettevõtetele, kelle jaoks on pandeemia toonud kaasa otsesed finantstagajärjed; nõuab lisaks tungivalt, et ettevõtetele, kes kasutavad maksude vältimiseks väljaspool ELi asuvaid maksuparadiise, keelataks juurdepääs riigiabile või rahalisele toetusele, kui nad ei kohustu oma käitumist muutma;

⁽⁹⁾ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

18. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles käivitama COVID-19 järgse paremini suunatud riigiabi tegevuskava, et edendada konkurentsivõimet ja kaitsta töökohti; teeb ettepaneku, et see tegevuskava võiks sisaldada turu killustumise ja ebavõrdsetest tingimustest põhjustatud turumoonutuste vastaseid meetmeid, analüüsi, mis käsitleb riigiabi mõju siseturule, ning selgeid suuniseid selle kohta, kuidas kõige paremini kasutada konkurentsipoliitika vahendeid majanduse elavdamise soodustamiseks; lisaks nõuab tungivalt, et komisjon edaspidi tulevaste riigiabi andmise tingimuste seadmisel integreeriks tööstus-, digi- ja keskkonnanstrateegia;

19. kinnitab, et esmatähtis on tagada riigiabi eeskirjade range ja erapooletu jõustamine, seda ka tulevaste panganduskriiside lahendamisel; palub, et komisjon kriisihjeraamistiku läbivaatamisel, sealhulgas hiljutisi juhtumeid arvestades, kiiresti uuriks likvideerimistoetuse antava riigiabi eeskirjade ning pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi⁽¹⁰⁾ kohase kriisilahenduskorra vahelisi vastuolusid ning muudaks oma 30. juuli 2013. aasta pangandusteatis⁽¹¹⁾, võttes arvesse vajadust kaitsta maksumaksjaid ja hoiustajaid pankade päästmise koormuse eest;

20. märgib, et ELi konkurents- ja riigiabieeskirju ei tohiks vaadelda raha-, kaubandus- ja eelarvepoliitikast sõltumatuks; nõuab, et võetaks arvesse konkurentsimoonutusi, mis võivad tuleneda Euroopa Keskpanka ettevõtlussektori võlakirjaostudest; rõhutab sellega seoses riigiabi valikulisuse põhimõtet ja Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõiget 3, mis sisaldab nn lojaalsuse põhimõtet;

21. kutsub komisjoni üles tagama ja jälgima COVID-19 kriisiabi erinevate ELi rahastamismeetmete nõuetekohast kasutamist ja jaotamist, muu hulgas taaste- ja vastupidavusrahastu alla kuuluvate liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, mis peaksid olema kooskõlas ELi konkurents- ja riigiabieeskirjadega, ei tohi põhjustada konkurentsimoonutusi ning mida tuleb kohaldada võrdselt kõigi ettevõtjate suhtes, eelkõige sellistes elutähtsates sektorites nagu telekommunikatsioon, energeetika ja transport; nõuab tungivalt, et komisjon teeks järelevalvet kõigi selliste võimalike konkurentsimoonutuste üle; rõhutab, et riigiabi ei tohiks anda ettevõtetele, kes olid enne COVID-19 kriisi ebatõhusad ja struktuurselt kahjumis, samuti ei tohiks soodustada monopolistlike struktuuride kujunemist;

Globaalne mõõde

22. rõhutab, kui tähtis on üha intensiivistuv struktuurne ülemaailmne dialoog ja koostöö konkurentsipoliitika jõustamisel ning ausa konkurentsiga ühtse käsitluse ümberkujundamisel;

23. toetab komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste aktiivset osalemist rahvusvahelises konkurentsivõrgustikus (ICN) ning nõuab tungivalt Euroopa Parlamendi tihedamat kaasamist ICNi ja OECD asjaomaste tööühikute ja eksperdirühmade tegevusse;

24. toetab komisjoni strateegiat eesmärgiga kõrvaldada negatiivne mõju, mida põhjustab ELi-väliste riikide ühepoolsete sanktsioonide ebaseaduslik eksterritoriaalne kohaldamine ELi ettevõtjate suhtes; tervitab sellega seoses komisjoni 19. jaanuari 2021. aasta teatis „Euroopa majandus- ja finantsüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“ (COM(2021)0032);

25. rõhutab, et konkurentsipoliitika valdkonnas kolmandate riikidega sõlmitavad sihtotstarbelised koostöölepingud võivad aidata oluliselt tõsta konkurentsipoliitika tulemuslikkust, ning kutsub komisjoni üles püüdma sõlmida rohkem selliseid sihtotstarbelisi konkurentsikokkuleppeid, et võimaldada tõhusamat teabevahetust konkurentsiasutuste vahel; tuletab lisaks meelde, et EL peab tagama oma rahvusvaheliste partneritega riigiabi, riigihangete ja investeringupoliitika valdkonnas võrdsed võimalused ja vastastikkuse; palub, et komisjon tõhustaks tulevastes kaubandus- ja investeerimislepingutes riigiabi käsitlevaid peatükke;

26. kutsub komisjoni üles pöörama tähelepanu välisriikide riigiettevõtete rollile, mida nende valitsused toetavad ja subsideerivad viisil, mida ELi ühtse turu eeskirjad ei luba ELi üksuste puhul; väljendab muret välisettevõtjate riiklikult rahastatud konkurentsiga moonutava tegevuse pärast Euroopa ettevõtete omandamisel, eriti selliste ettevõtete, kes tegutsevad

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

⁽¹¹⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate toetusmeetmete suhtes (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

innovatiivsete või strateegiliste tehnoloogiate valdkonnas, kes on seotud Euroopa rohelise kokkuleppega või keda COVID-19 pandeemia on nõrgestanud;

27. väljendab heameelt määruse (EL) 2019/452 (millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik)⁽¹²⁾ jõustumise kui ettevalmistava meetme üle ning komisjoni valge raamatu üle, milles käsitletakse välismaiste subsidiumidega seotud tingimuste võrdsustamist; täheldab välisriikide osalejate jätkuvaid püüdlusi võtta üle Euroopa ettevõtted ning hoiatab, et siin tuleb kiiresti tegutseda; ootab seepärast komisjoni valmivat seadusandlikku ettepanekut, milles käsitletakse välismaistest subsidiumidest tingitud siseturu moonutusi;

28. on seisukohal, et ELi ettevõtted peaksid saama maailmaturgudel võrdsetel alustel konkureerida; kutsub seetõttu komisjoni üles kohandama oma konkurents- ja riigiabi poliitikat selliselt, et edendada tõsist tööstusarengut; juhib tähelepanu sellele, et arukas tööstuspoliitika võib aidata ressursse teatud põhisektoritele ümber jaotada ilma konkurents moonutamata, ning sellega pikemas perspektiivis panna aluse vastupidavale ja kestlikule majandusele; on seisukohal, et liit ja liikmesriigid peavad tugevdama ELi sihipärase poliitika, investeeringute ja konkurentsipoliitika vahelist sünergia, et tõhustada töökohtade loomist ja vastupidavaid väärtusahelaid selleks, et saavutada ELi sõltumatus teatavates strateegilises tähtsusega sektorites, säilitades samal ajal avatud majanduse;

29. nõuab, et ELi ettevõtjad investeeriksid jõuliselt teadus- ja arendustegevusse, et tagada tootjatele ELi sees ja selle piiride taga võrdsed tingimused, saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid (sealhulgas minna üle vähese CO₂ heitega tootmisviisidele) ning toetada ELi ettevõtete konkurentsivõimet kolmandate riikide konkurentide suhtes, kelle tootmisprotsesside suhtes ei kehti ELi tasandil määratletutega samaväärsed kriteeriumid; sellega seoses palub ka, et komisjon kaaluks suurema toetuse andmist teadusuuringutele ja innovatsioonile ning keskkonnale või kogu energiasüsteemile positiivset välismõju avaldavatele tehnoloogiatele;

30. kutsub komisjoni üles selgitama välja strateegilised sõltuvused, eelkõige tundlikes tööstuslikes ökosüsteemides, ning pakkuma välja meetmeid sõltuvuse vähendamiseks, sealhulgas mitmekesistades tootmis- ja tarneaahelaid, soodustades tootmist ja investeeringuid Euroopas ning tagades strateegilise varude loomise; rõhutab sellega seoses üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide (*Important Projects of Common European Interest*, IPCEI) olulisust murrangulistesse tehnoloogiatesse investeerimise seisukohalt; kutsub komisjoni üles seoses üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide teatise eelseisva läbivaatamisega veelgi edendama IPCEI-projekte, selgitama nende valimise reegleid, muutma ja lihtsustama mõningaid rakenduskriteeriume ja -nõudeid ning kaaluma nende ELi poolse kaasrahastamise lihtsustamist, et hõlbustada väiksemate liikmesriikide partnerite osalemist ja tagada, et väiksemad tööstusuuringuprojektid saaksid hõlpsamini toetust;

31. toetab kolmandate riikide ettevõtjate põhjaliku riigiabikontrolli lisamist ELi konkurentsieeskirjadesse, rõhutades samas, et liit peaks jääma avatuks välismaistele otseinvesteeringutele, mis on kooskõlas tema õigusraamistikuga, järgivad Euroopa sotsiaal- ja keskkonnastandardeid ega tekita konkurentsimoonutusi; kordab sellega seoses oma üleskutset komisjonile ja liikmesriikidele, et seni kuni kaalutakse piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi ettepanekut, võetaks vastu tõhustatud kaubanduse kaitsevahendid, et võidelda ebaausate kaubandustavade vastu ja kaitsta eelkõige tööstussektorite konkurentsivõimet; rõhutab seejuures, et konkurentsipoliitika alaseid otsuseid ei tohiks kasutada protektsionistliku meetmena, ning nõuab, et sellega seoses analüüsitaks ELi riigiabi eeskirjade ülekanduvat mõju madala ja keskmise sissetulekuga riikide konkurentsivõimele;

32. märgib murelikult, et teiste kaubanduslepingutega, näiteks Šveitsiga sõlmituga võrreldes on ELi ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitud kaubandus- ja koostööleping nõrgem; peab eriti kahetsusväärseks, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelises kaubandus- ja koostöölepingus ei nähta ette täiesti võrdsed võimalusi riigiabi ja konkurentsivõime vallas; nõuab, et EL ja Ühendkuningriik peavad leidma ühise keele jätkuvaks koostööks ning püüdlema ausa konkurentsivõime ja võrdsete võimaluste saavutamise poole;

Konkurentsipoliitika digiajastul

33. väljendab heameelt komisjoni otsusekindluse üle astuda vastu juurdepääsu kontrollivate platvormide ebaõiglastele tingimustele ja tavadele, tegutseda otsustavalt ja kõrvaldada Euroopa digitaalsel ühtsel turul ebaseaduslikud takistused veebipõhise konkurentsivõime teel; peab kahetsusväärseks monopolidevastaste juhtumite uurimise aeglust, võrreldes digitaalsete turgude kiire arenguga; toonitab sellega seoses, et 10 aastat pärast Google'i otsingu kallutatuse uurimise algatamist ei ole

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79 I, 21.3.2019, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

komisjon ikka veel uurimist lõpule viinud; on seisukohal, et digitaalmajanduses põhjustab andmete koondamine väheste ettevõtete kätte turutõrkeid, ülemäärase renditulu nõudmist ja uute turuletulijate blokeerimist;

34. tunnustab siiani tehtut, kuid leiab, et suurte tehnoloogiaettevõtete liigselt turgu valitseva seisundiga seotud probleeme ei ole seni piisavalt käsitletud ja need tuleb kiiresti lahendada;

35. tunnistab konkurentsipoliitika kujundamisel ja jõustamisel tekkivaid raskusi, mis on seotud muu hulgas võrgumõjude, andmete koondumise, koondamise ja kasutamise nullhindadega turgudel, hinnakujunduse algoritmidega, suurte platvormide struktureerimisega ja turul sekkumisega;

36. kutsub komisjoni üles pöörama nõuetekohast tähelepanu struktuurilistele konkurentsiprobleemidele seoses olemasolevate maksevõrkude kontrolliga sisule juurdepääsu üle, mis on COVID-19 pandeemia ajal ainult tugevnenud;

37. tunneb heameelt Apple'i kohtuotsuse⁽¹³⁾ edasikaebamise üle komisjoni poolt; on seisukohal, et Apple'i juhtum näitab veel kord vajadust usaldusväärsete riigiabieskirjade järele, milles võetakse arvesse soodsaid maksurežiime;

38. märgib, et konkurentsiasutuste kasutatavad traditsioonilised vahendid, näiteks turgu valitseva seisundi võimaliku kuritarvitamise uurimine, võtavad väga kaua aega, mis on kiiresti arenevatel digitaalsetel turgudel osutunud problemaatiliseks; väljendab seepärast heameelt seoses komisjoni hinnanguga, mille kohaselt võib vaja minna uusi konkurentsivahendeid, et lahendada eri turgude üleseid struktuurseid konkurentsiprobleeme, mida kehtivate eeskirjadega ei ole võimalik kõige tulemuslikumalt lahendada, ning nõuab komisjonilt nende turgude hoolikat järelevalvet, et tõsiseid probleeme ja juriidilisi lünkasid saaks kiiresti avastada ja asjasse sekkuda; märgib, et konkurentsiasutuste trahvid ei ole sageli suurte tehnoloogiaettevõtete tegevust pidurdanud, kuna neid peetakse üksnes paratamatuteks ärikuludeks;

39. tervitab komisjoni ettepanekut võtta vastu digiturgude õigusakt, et keelata platvormidel oma toodete ja teenuste eelistamine (see hõlmaks ka kohustuslikku komplekteerimist või eelinstalleerimist) või tegutsemine platvormist sõltuvatel või sellega koostalitlusvõimelistel äriühingitel, ning nõuda, et platvormid muudaksid oma teenused konkureerivate võrkudega kokkusobivaks, et võimaldada koostalitlusvõimet (ka põhiteenuste osas), andmete ülekantavust ja mitme müüja integreerimist; kutsub komisjoni üles tegelema juhtumitega, kus pakutavad õiguskaitsevahendid on ilmselgelt olnud ebatõhusad, et taastada konkurents võrdlevate ostude turul;

40. tuletab meelde, et andmetega seotud eelised andmete jagamisel ja müümisel, samuti vaikeseadena seatud teenused võivad anda mõnele ettevõttele kontrolli digitaalse turu sisule juurdepääsu üle, ning et digiturgude õigusaktiga tuleb need küsimused tulemuslikult lahendada; on seisukohal, et komisjonil peaks olema võimalus sundida sisule juurdepääsu kontrollivat platvormi asendama teatavad vaikesätted tõhusa ja objektiivse tarbijavaliku arhitektuuriga;

41. on seisukohal, et digitaalsetel turgudel konkurentsi taastamiseks võib olla soovitatav suurte monopolsete tehnoloogiaettevõtete struktuuriline eraldamine, arvestades, et teatavate monopolidevastaste kaasuste korral on trahvide mõju olnud piiratud ja võetud parandusmeetmed pole mõju avaldanud; rõhutab, et sihipärased ja tulemuslikud käitumuslikud abinõud pakuvad ajakulu mõttes tõhusat lahendust; soovib rakendada osalevat monopolidevastast raamistikku, et soodustada pidevat dialoogi kõigi ettevõtjatega, suurendada õiguskindlust, läbipaistvust ja tarbijakaitset ning tagada tõhusad õiguskaitsevahendid;

42. nõuab komisjonilt tungivalt menetluste kiirendamist, eriti seoses konkurentsieeskirjade rikkumisega ja kiiresti kasvavate digitaalsete turgudega; ning taotleb sellistel juhtudel ka uurimisaluste ettevõtete koostööd; taunib sellega seoses mõningate uurimise all olevate ettevõtete kommet uurimist kunstlikult venitada, taotleb süstemaatiliselt tähtaegade pikendamist ja vastates teabetaotlustele ainult suure hilinemisega või tehes ettepanekuid vähemajusate kohustuste võtmiseks;

⁽¹³⁾ 15. juuli 2020. aasta otsus kohtuasjades T-778/16 ja T-892/16, Iirimaa jt vs. komisjon, EU:T:2020:338.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

43. märgib lisaks, et kuigi on oluline tagada uurimisalustele ettevõtetele nõuetekohane menetlus ja kaitseõigus, tuleb haldusmenetlusi kiirendada ja tõhustada; rõhutab, et pöördumatute konkurentsimoонutuste ärahoidmiseks tuleb uurida võimalust kasutada süstemaatilisemalt erimeetmeid, näiteks ajutisi meetmeid, samuti muid struktuurilisi ja käitumuslikke abinõusid; tuletab sellega seoses meelde, et nn ECN+ direktiivi⁽¹⁴⁾ lisas märkis komisjon, et ajutised meetmed on konkurentsiasutuste jaoks peamine vahend, mille abil tagada, et uurimise kestel ei kahjustata konkurentsi; peab kahetsusväärseks ja väljendab muret selle puhul, et ajutisi meetmeid on 20 aasta jooksul kasutatud ainult ühel korral; palub komisjonil digivaldkonna viimaste aastate arengut arvestades läbi vaadata teatis õiguskaitsevahendite kohta⁽¹⁵⁾;

44. väljendab rahulolu asjaoluga, et komisjoni ettepanekutes digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusakti kohta esitatakse kõigi digiteenuste, väga suurte digiteenuste ja sisule juurdepääsu kontrollijate selge käsitus; juhib eelkõige tähelepanu sellele, et digiturgude õigusakti eesmärk on tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades tõhusat konkurentsi, võrdsed võimalusi digitaalsetel turgudel ning õiglast ja vaidlustatavat veebiplatvormikeskkonda; kahetseb, et kummagi õigusakti eelnõu ei sisalda piisavaid reklaamivahendajate vastaseid meetmeid; märgib, et esimesed jõustamismeetmed uue digiturgude õigusakti määruse alusel on võimalikud alles viie aasta pärast; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon jätkaks konkurentsieeskirjade jõustamist uutes ja pooleliolevates juhtumites, mis hõlmavad sisule juurdepääsu kontrollijaid digitaalses keskkonnas;

45. rõhutab piisava jõustamisraamistiku tähtsust tulevases digiturgude õigusaktis; on seisukohal, et komisjoni järelevalvefunktsiooni täitmiseks tuleks eraldada piisavalt vahendeid ning et järelevalveprotsess peaks võimaldama kõigi osaliste, sealhulgas riiklike pädevate asutuste, riiklike valdkondlike reguleerivate asutuste, Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu, Euroopa andmekaitseinspektori ja tarbijaorganisatsioonide osalemist; rõhutab, et parandusmeetmete valik ei tohiks jääda üksnes süüdistatava ettevõtte hooleks, vaid selle suhtes tuleks kohaldada ranget nõuete täitmise mehhanismi;

46. on seisukohal, et digiturgude õigusakti eelnõu täiendab konkurentsieeskirju ja selle eesmärk on tagada õiglasel ja konkurentsile avatud veebiturud; rõhutab, et see ei tohiks ohustada juba kehtiva konkurentsioiguse, sealhulgas kehtivate siseriiklike seaduste nõuetekohast jõustamist ega takistada komisjoni täiel määral ära kasutamast oma olemasolevaid konkurentsieeskirjade jõustamise vahendeid; viitab sellega seoses Androidi kohtuotsusega⁽¹⁶⁾ seotud jätkuvatele muredele ja ebapiisavale konkurentsile veebiotsingute valdkonnas;

47. märgib, et kõikjal Euroopas on turuosaliste ja tarbijate organisatsioonid Google'i pakutud parandusmeetmed nende ebatõhususe tõttu tagasi lükanud; kutsub komisjoni üles esitama Google'ile konkurentsioiguse rikkumise süüdistused turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest teistes spetsialiseeritud otsinguteenustes, sealhulgas kohalikus otsingus;

48. kutsub komisjoni üles täielikult ära kasutama oma konkurentsipoliitika vahendeid, et tagada õiglasel ja võrdsel võimalusel ja käsitleda sisule juurdepääsu kontrollija võimalikku mõju seoses juurdepääsuga peamistele progressi võimaldavatele tehisintellekti- ja andmetehnoloogiatele;

49. on seisukohal, et Euroopa Parlament peaks aktiivselt osalema konkurentsipoliitikat käsitlevas poliitilises arutelus, sealhulgas korraldama GAFA (Google, Amazon, Facebook, Apple) tegevjuhtidega avaliku kuulamise nende äriregistratögeiate teemal konkurentsi ja maksutavade valdkonnas; peab kahetsusväärseks, et kõik neli tegevjuhti on kutse tagasi lükanud; peab lisaks kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendil puuduvad nõuetekohased mehhanismid sellise osalemise õiguslikult kohustuslikuks muutmiseks, ning loodab, et see probleem võidakse peatselt lahendada;

50. rõhutab läbipaistvusregistri tähtsust lobitöö üle üldsuse kontrolli tagamisel, et vältida konkurentsimoонutusi; nõuab ELi läbipaistvusregistri laiendamist teabega ettevõtete või ühenduste rahastamise kohta, et sidusrühmad ei saaks ilma sellest teatamata tegutseda teiste ettevõtete nimel;

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2019/1, mille eesmärk on anda liikmesriikide konkurentsiasutustele volitused, et tulemuslikumalt tagada konkurentsiniormide täitmine ja et tagada siseturu nõuetekohane toimimine (ELT L 11, 14.1.2019, lk 3).

⁽¹⁵⁾ Komisjoni teatis nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 802/2004 seisukohalt vastuvõetavate parandusmeetmete kohta (ELT C 267, 22.10.2008, lk 1).

⁽¹⁶⁾ 23. septembri 2019. aasta otsus kohtuasjas T-604/18, Google vs. komisjon, EU:T:2019:743.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

51. rõhutab, kui oluline on aidata tarbijatel ja kasutajatel saavutada suuremat kontrolli oma andmete ja identiteedi üle ning võtta nende eest vastutus, ning nõuab isikuandmete ranget kaitset koos digiteenuste suurema läbipaistvuse ja aruandekohustusega; tuletab meelde, et kui tarbijad ei soovi kaotada juurdepääsu mõnele veebiplatvormi pakutavale teenusele, pole neil muud valikut kui nõusoleku andmine; nõuab sellega seoses kohustuslikku andmete jagamise raamistikku, mis annaks tarbijatele vahendid omandiõiguse õigustatud omandamiseks ning oma andmete lihtsamaks ja mõjusamaks haldamiseks;

52. kutsub komisjoni üles isikuandmete hindamisel läbi vaatama ühinemise ja omandamise eeskirjad; kutsub komisjoni üles digitaalsete ühinemiste ja omandamiste üle otsustamisel täielikult arvesse võtma ja hindama isikuandmetest varasid samamoodi nagu kõiki tavapäraseid materiaalseid varasid; nõuab tungivalt, et komisjon hindaks digitaalseid ühinemisi laiemast vaatenurgast ja hindaks ka andmete konsolideerimise mõju, sealhulgas suurte tehnoloogiaettevõtete ärimudelite keskmes oleva reklaamitehnoloogia mõju;

53. märgib, et konkreetsete andmeressurssidega sihtmärkide omandamine võib viia väärtuslike ja kopeerimatute andmeressursside omandiõiguse kontsentreerumiseni, mille tulemusena on ühinevatel osapooltel konkurentidega võrreldes parem juurdepääs andmetele; rõhutab, et andmete ühendamine ühinemiste kaudu võib tugevdada turgu valitsevat seisundit või võimaldada omandaval üksusel võimendada oma turuvõimu ja tekitada mõnikord probleeme turulepääsu piiramisega; peab seetõttu kahetsusväärseks komisjoni otsust kiita heaks kantavate spordiseadmete ettevõtte Fitbit ülevõtmine Google'i poolt; tunneb muret Fitbiti kasutajate isikuandmete, sealhulgas tervisealaste andmete edaspidise töötlemise pärast, mida saab kasutada digitaalse reklaami eesmärgil; märgib, et terviseandmeid tuleks käsitleda isikuandmete eriliigina, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse⁽¹⁷⁾ artiklis 9; märgib, et Google'i väljapakutud ja komisjoni heaks kiidetud abinõud ei ole piisavad, et tagada tulemuslik konkurents tarbijate elus üha olulisemaks muutuvates kantavate spordiseadmete ja digitaalse tervise valdkondades;

54. märgib, et mitmetel konkreetsetel finantsandmete turgudel on palju müüjaid ja kuigi ühelgi neist pole domineerivat turuosa, on konkurents endiselt väga väike; märgib ka, et mõned finantsturu andmete müüjad, kes tegelevad andmete kogumisega, võivad tegutseda sisule juurdepääsu kontrollijatena ja saavad seega kontrollida andmetele juurdepääsu ja piirata klientide kasutusvõimalusi; kutsub komisjoni üles hindama olukordi, kus ettevõtetest saavad oligopolid või sisule juurdepääsu kontrollijad, ning töötama välja meetmed konkurentsi taastamiseks, hindade läbipaistvuse toetamiseks ning ebaõiglaste ja ebamõistlike äritavade vältimiseks;

55. väljendab kahetsust ja muret WhatsAppi omandamise pärast Facebooki poolt 2014. aastal; tuletab meelde, et ülevõtmise hindamise protsessi käigus valetas Facebook komisjonile oma tehnilise suutlikkuse kohta WhatsAppi andmeid digireklaami jaoks kasutada; märgib, et 2016. aastal hakkas Facebook WhatsAppi vestluste metaandmeid reklaamitegevuses kasutama; tuletab meelde, et 2017. aastal trahvis komisjon Facebooki selle eest, et ta ülevõtmise hindamise ajal valetas; kordab, et ELi toimimise lepingu artikliga 105 kohustatakse komisjoni pakkuma välja sobivad meetmed artiklite 101 ja 102 nõuete rikkumise lõpetamiseks; kutsub komisjoni üles pakkuma välja sobivad meetmed, et teha lõpp WhatsAppi kasutajate andmete kasutamisele Facebooki reklaamitegevuses;

56. nõuab elutähtsates digivaldkondades liidu taristu ja operatiivse vastupanuvõime tugevdamist, milleks tuleb muu hulgas ergutada ausat konkurentsi ja edendada Euroopa pilvandmetöötamise turgudel tarkvara õiglaste litsentsimise põhimõtteid; peab kestlikku turukonkurentsi ja monopolistlike struktuuride vältimist Euroopa digipöörde, majanduse elavdamise ja konkurentsivõime jaoks ülioluliseks;

57. kutsub komisjoni üles turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamiseks kasutatavat metoodikat läbi vaatama ja kohandama ning tagama, et nn oluliste vahendite doktriin oleks digiajastul jätkuvalt otstarbekohane; kutsub komisjoni üles kaaluma turgu valitseva seisundi kontseptsiooni täiendamist selliste mõistetega nagu sõltuvus ja suhteline turuvõim;

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

58. märgib, et finantsteenuste valdkonnas on välja kujunenud mõned oligopoolsed struktuurid ning mõned suured tehnoloogiaettevõtted on muutunud finantsteenuste turul olulisteks osalejateks; kutsub komisjoni üles jälgima ja uurima, kuidas nendele ettevõtetele omased konkurentsieelised võivad moonutada konkurentsi turul ning kahjustada tarbijate huve ja innovatsiooni;

59. on seisukohal, et ELi eduka ja kestliku digiteenuste poliitika keskmesse tuleb juurutada eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse, mittediskrimineerimise põhimõtte ning väljendus- ja teabevabadus;

Riigiabi kontroll

60. märgib, et riigiabipoliitika on konkurentsipoliitika lahutamatu osa ning riigiabi kontrollimine kajastab vajadust säilitada kõigile ühtsel turul tegutsevatele ettevõtetele võrdsed võimalused;

61. kinnitab, et üldist majandushuvi pakkuvad teenused on paljude Euroopa kogukondade püsijäämise seisukohast jätkuvalt hädavajalikud, eriti liidu isoleeritud, kaugemates või perifeersetes piirkondades; väljendab heameelt seoses komisjoni avatud konsultatsioonidega elutähtsatele teenustele valitsuse subsidiumide andmise teemal; väljendab heameelt hiljuti vastu võetud uute regionaalabi suuniste üle; tuletab meelde, et vaja on sihipärase riigiabi tegevuskava, eelkõige üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks;

62. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles algatama COVID-19 kriisi sotsiaal-majandusliku mõju territoriaalset hindamist riigiabi eeskirjade kohaldamise ja praeguse vastava läbivaatamisprotsessi kontekstis; märgib, et sellega seoses tuleks erilist tähelepanu pöörata ELi saartel ja äärepoolseimates piirkondades asuvatele ettevõtetele avalduva mõju analüüsimisele vastavalt ELi toimimise lepingu artiklite 174 ja 349 sätetele;

63. kutsub komisjoni üles hoolikalt analüüsima sektoreid, mis on paljude teiste valdkondade ning liidu kestliku sotsiaalse ja majandusliku väärtusahela aluseks; kordab vajadust edendada tehnoloogiat ja tootmisviise, millega kaasneb keskkonnamõju oluline vähenemine;

64. nõuab ELi konkurentsi- ja riigiabieeskirjade ühildamist pikaajaliste sotsiaalsete eesmärkidega, eelkõige Euroopa roheline kokkulepe, võttes seejuures arvesse ELi kliimakohustusi; peab kahetsusväärseks, et kuigi energiaallikate jaotuse määratlemine jääb liikmesriikide pädevusse, ei sea enamik liikmesriike selliseid eesmärke riigiabi saamise eeltingimuseks;

65. tunneb heameelt konsultatsioonide käivitamisest selle üle, kuidas konkurentsipoliitika saab toetada rohelist kokkulepet ning kuidas riigiabi, ühinemiste kontrolli ja konkurentsieeskirjade käsitlemisel saaks paremini arvesse võtta keskkonnasäästlikku ja kestlikku tõhusust; palub, et komisjon keskkonna- ja energiaalast riigiabi ja horisontaalseid koostöölepinguid käsitlevate suuniste eelseisva läbivaatamise käigus kehtestaks selged stiimulid ja tingimused CO₂ heite jätkuvaks vähendamiseks; nõuab eelkõige suuniseid uute energiaallikate kasutuselevõtmise, hübriidprojektide ja elektrienergia salvestamise ning energiatõhususse ja hoonete renoveerimisse tehtavate investeeringute kohta; kinnitab lisaks, et üleminek kliimanetraalsele majandusele nõuab meetmeid struktuurimuutustega toimetulekuks, sealhulgas söekaevanduspiirkondade määratlemist toetatavate piirkondadena vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 3;

66. märgib murelikult, et ebaseaduslikult saadud riigiabi tagasinõudmine on endiselt pikk ja kohmakas protsess; juhib lisaks tähelepanu sellele, et riigiabi juhtumite hindamise läbipaistvust ja jälgitavust tuleks parandada, võttes arvesse arvestatavat juhtumite vaheliste seoste ohtu;

Ühinemiste kontroll, monopolidevastane võitlus ja kartellid

67. nõuab tungival, et komisjon jääks valvsaks ja jõustaks rangelt ELi toimimise lepingu artiklit 102, millega keelatakse turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, samuti ühinemiste kontrolli menetlusi, mis on sätestatud EÜ ühinemismääruses⁽¹⁸⁾;

⁽¹⁸⁾ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus)(ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

68. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle vaadata läbi oma 1997. aasta teatis⁽¹⁹⁾ asjaomase turu määratluse kohta komisjoni konkurentsi- ja ühinemiseeskirjade täitmise tagamise valdkonnas; ergutab komisjoni võtma oma konkurentsihinnangutes juhtumipõhiselt arvesse pikemaajalist käsitust, mis hõlmab ülemaailmset mõõdet ja võimalikku tulevast konkurentsi; rõhutab, et varem võis komisjoni asjaomase turu määratlus olla liiga kitsas, et piisavalt arvesse võtta dünaamilist konkurentsi rahvusvahelistel turgudel; kutsub komisjoni üles võtma turu määratlemisel omaks dünaamilisema käsitluse, seades ELi ühinemiskontrolli vallas asjaomase turuanalüüsi tegemisel keskssele kohale innovatsioonikriteeriumi;

69. kutsub komisjoni üles ühinemissuuniseid läbi vaatama, et võtta arvesse ühinemistega seotud tõhususkasu ja muu hulgas ELi tööstuse konkurentsivõime probleemi; tunneb sellega seoses heameelt selle üle, et konkurentsi peadirektoraadi prioriteetide ja strateegilise koordineerimise üksus saab konkurentsi peadirektoraadi uurimiste puhul tugineda kõigi komisjoni peadirektoraatide eksperditeadmistele; on veendunud, et konkurentsi peadirektoraadi uurimisrühmade toetamiseks võiks komisjoni tööstuslikku või valdkondlikku strateegiat toetavat asjatundlikkust suurendada, et teha kindlaks komisjoni prioriteetidega seotud abinõude teostatavus ja nende tagajärjed;

70. kordab oma üleskutset komisjonile, et kui kõigis liikmesriikides on saadud uute eeskirjade kohaldamisest piisavalt kogemust, tuleks läbi viia kahjude hüvitamise direktiivi⁽²⁰⁾ hindamine ja selle käigus hinnata võimalikku vajadust teha mõningaid muudatusi kahjunõuete mõjusamaks ja ühtsemaks jõustamiseks kogu ELis;

71. tunneb heameelt komisjoni vahendi „eLeniencytool“ kasutuselevõtu üle; tuletab meelde, et digitaalsete turgude kiire arenguga kaasnevad konkurentsipoliitika rakendamisel uued väljakutsed; soovib sellega seoses komisjonil uurida võimalusi eelnevalt sekkuda, eriti digitaalsetel turgudel, ning pakkuda ELi ja riiklikele konkurentsi- ja reguleerivatele asutustele vajalikke vahendeid andmete anonüümseks kogumiseks, et paremini turutõrkeid aegsasti tuvastada;

72. juhib tähelepanu sellele, et turuvõimu kuritarvitamine ja sellega seotud väärkäitumine, näiteks kvaliteedi alandamine või väljapressimine võib esineda isegi toodete või teenuste tasuta tarnimise korral; rõhutab, et ELi tarbijate huvid ei seisne üksnes madalates hindades, vaid hõlmavad kooskõlas ELi toimimise lepingu põhimõtetega ka kvaliteeti, innovatsiooni, tootlikkust, kestlikkust, keskkonnakaitset ja õiglase kaubandussuhete levikut; on seisukohal, et konkurentsipoliitikasse tuleks paremini lõimida avalike hüvede väärtus ja teatavate tootmisliikidega seotud välismõjud;

73. tuletab meelde, et Euroopa Kohtu ELi toimimise lepingu artikli 101 tõlgenduses võetakse arvesse aluslepingute erinevaid eesmärgi; juhib eriti tähelepanu otsusele Woutersi kohtuasjas⁽²¹⁾, kus oli domineeriv üldine huvi, mistõttu peeti konkurentsipiiranguid põhjendatuks; kutsub komisjoni üles sõnastama kahjuteooriat, mis peaks olema hinnakesksest käsitlusest ulatuslikum, milles tuleks võtta arvesse laiemaid kaalutlusi ning samal ajal rõhutada proportsionaalsuse põhimõtte tähtsust, mis tähendab, et konkurentsipiirangud ei tohi minna üldise huvi jaoks vajalikust kaugemale; palub lisaks komisjonil sellega seoses avaldada suunised ühinemismääruses sätestatud „tõhusa konkurentsi märkimisväärse takistamise“ tõlgendamiseks;

74. nõustub Euroopa Kontrollikojaga, et üldiselt kasutab komisjon oma täitmise tagamise volitusi ühinemiste kontrolli ja monopolivastastes menetlustes tõhusalt, kuigi reas valdkondades on vaja teha parandusi; märgib eelkõige, et käibekünnised ei pruugi olla sobivad kõigi juhtumite tuvastamiseks, mida konkurentsiasutused peaksid üle vaatama; kutsub seepärast komisjoni üles kaaluma künniste muutmist, et võtta EÜ ühinemismääruse käimasoleva hindamise raames kasutusele sellised tegurid nagu mõjutatud tarbijate arv ja seotud tehingute väärtus; kutsub lisaks komisjoni üles EÜ ühinemismääruse käimasoleval hindamisel hindama suuremat kontsentreerumise määra, mis tuleneb suurte varahaldusettevõtjate horisontaalsest omandiõigusest, ning kaaluma sellega seoses suuniste andmist ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kasutamiseks;

⁽¹⁹⁾ EÜT C 372, 9.12.1997, lk 5.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT L 349, 5.12.2014, lk 1).

⁽²¹⁾ 19. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-309/99, J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh ja Price Waterhouse Belastingadviseurs BV vs. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, EU:C:2002:98.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

75. märgib, et kuigi kontrollikoda õigustatult täheldab, et trahvide suurus ei võimalda teha järeldusi selle kohta, kas need on mõjusad heidutavad tegurid, rõhutab ta ka seda, et nõ raskematel juhtudel võib võimalike trahvide ülemmäär ise heidutavat mõju piirata; juhib siinkohal tähelepanu sellele, et kuigi komisjoni määratud trahvid on maailmas ühed kõrgemad, jäid ligi kaks kolmandikku komisjoni poolt alates 2006. aastast kartellijuhtumites määratud trahvidest alla 0,99 % aasta kogukäibest ehk siis olid tunduvalt alla ülemmäära, mis on 10 % ettevõtte aastasest ülemaailmsest käibest ⁽²²⁾; kutsub komisjoni üles hindama oma trahvide heidutavat mõju ja kaaluma tõsiste kartellijuhtumite korral trahve suurusega kuni 40 % ettevõtte ülemaailmsest aastakäibest;

76. tuletab meelde, et kartellid kujutavad endast üht kõige tõsisemat konkurentsioiguse rikkumist ja monopolid on kõige murettekitavam turukontsentratsiooni vorm; rõhutab ebaseadusliku kartellide moodustamise jälgimise tähtsust, kuna sellised konkurentsioiguse rikkumised on vastuolus ELi kodanike huvidega, toovad kaasa oluliselt suuremad kulud tarbijatele ning võivad lämmatada innovatsiooni ja kvaliteedi;

77. rõhutab, et kriisitingimustes võib mõnel ettevõttel tekkida kiusatus valdkonna struktuuri ümber korraldada ja moodustada nn kriisikartelle, st sõlmida enamiku või kõigi konkurentide vahelisi kokkuleppeid tootmise piiramiseks ja/või tootmisvõimsuste vähendamiseks, et suurendada kasumlikkust ja vältida kriisi ajal turult lahkumist;

78. soovib uurida nn tapva omandamise (*killer acquisition*) juhtusid, mis võivad ohustada innovatsiooni ning Euroopa idufirmade ja väikeettevõtjate äri edenemist; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni algatuse üle ergutada EÜ ühinemismääruse artiklis 22 sätestatud nn Madalmaade klausli ulatuslikumat kasutamist ja hakata aktsepteerima liikmesriikide konkurentsiasutuste esildisi ühinemistest, mis väärivad läbivaatamist ELi tasandil; kutsub komisjoni üles eelnimetatud artikli põhjal läbi vaatama oma esildiste käitlemise tavad ja avaldama sellekohased suunised ning samaaegselt kehtestama kohustuse teatada digiturvude õigusaktis ette nähtud kontsentreerumistest;

Valdkondlikud suundumused

79. kinnitab, et on tõsiselt mures Euroopa põllumajanduse ja toiduainete tarneahela ulatusliku kontsentreerumise pärast, mis kahjustab nii tarbijaid, väikepõllumajandustootjaid, keskkonda kui ka bioloogilist mitmekesisust; juhib tähelepanu sellele, et ostja või töötleja liigne turuvõim järgnevas tarneahelas viib põllumajandustootjatele makstavad hinnad jätkusuutmatult madalaks;

80. tunneb sellega seoses heameelt direktiivi (mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid) ⁽²³⁾ vastuvõtmise üle, kuna see on esimene oluline samm ettevõtjatevaheliste õiglase suhete tagamisel, põllumajandusliku toidutööstuse toimetstandardite vastu võitlemisel ja läbiraakimispositsioonide tasakaalustamisel; palub, et komisjon hoolikalt jälgiks direktiivi ülevõtmise edenemist ja edendaks parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel;

81. põllumajandustootjatele õiglase tingimuste ja oma toodete eest õiglase hinna tagamiseks kutsub komisjoni üles jätkama ostuliitude ulatuse ja mõju põhjalikku analüüsi, pöörates seejuures erilist tähelepanu ausa konkurentsi ja suurema läbipaistvuse tagamisele super- ja hüpermarketikettide kaubandustavades, eriti kui sellised tavad mõjutavad kaubamärgi väärtust ja tootevalikut või piiravad innovatsiooni või hindade võrreldavust; peab siinjuures kahetsusväärseks asjaolu, et kahjumiga müümine pole ELi tasandil keelatud;

82. juhib tähelepanu sellele, et põllumajandustootjate protestide arv kasvab, ja märgib, et üks protestijate mureküsimusi on vabakaubanduslepingute kumulatiivne mõju ELi põllumajanduslikule toidutööstusele; jätkab läbiraakimisi vabakaubanduslepingute üle; palub komisjonil pöörata erilist tähelepanu kolmandate riikide konkurentsivastastele tavadele, mis võivad kahjustada ELi põllumajandussektorit ja põllumajandustootjaid, arvestades ELi mittekuuluvate riikide sotsiaal-, tervishoiu-, töö-, keskkonna- ja loomade heaolu standardite erinevusi; nõuab, et praegustel ja tulevastel kaubanduslääbiraakimistel kohaldataks põllumajandustoodete suhtes vastastikkuse ja nõuetele vastavuse põhimõtteid;

83. märgib, et maksustamine kuulub valdavalt liikmesriikide pädevusse olenevalt nende valitsuste ja parlamentide poliitilistest vaadetest ja tegevusest, ning selle aluseks on eelarvepoliitika ja riigirahandusega seotud poliitilised püüdlused; tunneb heameelt komisjoni valvuse üle riigiabi eeskirjade jõustamisel maksustamise valdkonnas; kinnitab, et valikuline maksualane riigiabi võib luua siseturul ebavõrdsed tingimused ning et agressiivne maksuplaneerimine kahjustab mitte

⁽²²⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_24/SR_Competition_policy_EN.pdf

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/633, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid (ELT L 111, 25.4.2019, lk 59).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

üksnes ausat konkurentsi, vaid ka sotsiaalsüsteemide nõuetekohast toimimist üldiselt; juhib tähelepanu praeguse maksustamissüsteemi reformimise tähtsusele selle tagamisel, et makse makstaks seal, kus väärtust luuakse; palub sellega seoses komisjonil vaadata läbi oma riigiabisuunised ja hinnata, millised maksualased riigiabiameetmed moonutavad konkurentsi;

84. võtab murega teadmiseks telekommunikatsiooni ja ülikiire interneti ühenduse killustatuse ja nii liikmesriikide kui ka maa- ja linnapiirkondade vahelised erinevused kogu Euroopas; tuletab meelde, et mahajäämuse kaotamiseks vajatakse elutervet konkurentsi;

85. rõhutab keerulist olukorda liidu majutus- ja toitlustussektoris, mis on majanduslikult ja rahaliselt praeguse kriisi ajal enim kannatada saanud; tunneb sellega seoses heameelt nimetatud sektorile suunatud riigiabist;

86. palub, et komisjon tarbijakrediidi direktiivi⁽²⁴⁾ läbivaatamisel tagaks tarbijakrediidi valdkonnas tarbijate nõuetekohase kaitse, muu hulgas edendades ettevõtjate vahelisi mõjusaid konkurentsitingimusi ja hõlbustades juurdepääsu; nõuab sellega seoses, et tarbijatel võimaldataks tänu läbipaistvuse suurendamisele paremini võrrelda pakkumisi, sealhulgas eristada krediidi tagasimaksmisega seotud otseseid kulusid sellistest kaudsetest kuludest nagu kolmandate isikute teenustasud ja tagastamatud maksud;

87. väljendab muret selle pärast, et riiklik naftaettevõtte ostis ära juhtiva ajakirjanduskontserni, millele kuulub asjaomases liikmesriigis 20 juhtivat piirkondlikku ajalehte, 120 nädalalehte ja 500 veebiportaali⁽²⁵⁾; kordab oma üleskutset komisjonile viia läbi uuring meediaomandi kontsentreerumise kohta Euroopas ning eriti uurida Euroopa meediateenuse osutajate väljaostmisi rahvusvaheliste korporatsioonide poolt;

o

o o

88. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele ning liikmesriikide riiklikele ja vajaduse korral piirkondlikele konkurentsiasutustele.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

⁽²⁵⁾ <https://www.dw.com/en/poland-state-run-oil-company-buys-leading-media-group/a-55859592>

Kolmapäev, 9. juuni 2021

P9_TA(2021)0276

Ühtekuuluvuspoliitika sooline mõõde

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ühtekuuluvuspoliitika soolise mõõtmekohta (2020/2040(INI))

(2022/C 67/02)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ja artikli 3 lõiget 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 6 ja 8,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artiklit 23,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, eriti selle 2., 3. ja 9. põhimõtet,
- võttes arvesse 18. detsembri 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ning eriti selle eesmärgi nr 5, mille kohaselt tuleb saavutada sooline võrdsuslikkus ja parandada naiste elamistingimusi aastaks 2030 ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa hartat meeste ja naiste võrdsuslikkuse kohta kohalikus elus ⁽³⁾,
- võttes arvesse ELi direktiive alates 1975. aastast meeste ja naiste võrdse kohtlemise erinevate aspektide kohta (direktiiv 79/7/EMÜ ⁽⁴⁾, direktiiv 86/613/EMÜ ⁽⁵⁾, direktiiv 92/85/EMÜ ⁽⁶⁾, direktiiv 2004/113/EÜ ⁽⁷⁾, direktiiv 2006/54/EÜ ⁽⁸⁾, direktiiv 2010/18/EL ⁽⁹⁾ ja direktiiv 2010/41/EL ⁽¹⁰⁾),
- võttes arvesse oma 24. mai 2012. aasta resolutsiooni soovitusetega komisjonile meestele ja naistele võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamise kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 12. märtsi 2013. aasta resolutsiooni sooliste stereotüüpide kaotamise kohta ELis ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 9. septembri 2015. aasta resolutsiooni naiste karjääri kohta teaduses ja ülikoolides ning klaaslae efekti kohta ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ <https://www.ohchr.org/documents/professionalinterest/cedaw.pdf>

⁽²⁾ <https://sdgs.un.org/goals/goal5>

⁽³⁾ <https://enut.ee/files/CEMR-harta-kohalik-us-elus.pdf>

⁽⁴⁾ Nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas (EÜT L 6, 10.1.1979, lk 24).

⁽⁵⁾ Nõukogu 11. detsembri 1986. aasta direktiiv 86/613/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjatena, kaasa arvatud põllumajanduses füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, ja füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste kaitse kohta seoses raseduse ning sünnitusega (EÜT L 359, 19.12.1986, lk 56).

⁽⁶⁾ Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja töötervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 348, 28.11.1992, lk 1).

⁽⁷⁾ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega (ELT L 373, 21.12.2004, lk 37).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (ELT L 204, 26.7.2006, lk 23).

⁽⁹⁾ Nõukogu 8. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/18/EL, millega rakendatakse Euroopa Tööstuse ja Tööandjate Keskliitude Ühenduse, Euroopa Käsitööga Tegelevate Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtete Keskliidu, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt vanemapuhkuse kohta sõlmitud muudetud raamkokkulepet ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/34/EÜ (ELT L 68, 18.3.2010, lk 13).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ (ELT L 180, 15.7.2010, lk 1).

⁽¹¹⁾ ELT C 264 E, 13.9.2013, lk 75.

⁽¹²⁾ ELT C 36, 29.1.2016, lk 18.

⁽¹³⁾ ELT C 316, 22.9.2017, lk 173.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse oma 19. jaanuari 2016. aasta resolutsiooni Euroopa naisettevõtlust takistavate väliste tegurite kohta ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 28. aprilli 2016. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalajastul ⁽¹⁵⁾
- võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) 25. jaanuaril 2017. aastal avaldatud uuringut „Gender in regional cohesion policy“ ⁽¹⁶⁾ (Sooküsimus piirkondlikus ühtekuuluvuspoliitikas),
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2017. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta vaimse tervise ja kliiniliste uuringute alal ⁽¹⁷⁾,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2017. aasta resolutsiooni naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta Euroopa Liidus 2014.–2015. aastal ⁽¹⁸⁾,
- võttes arvesse oma 4. aprilli 2017. aasta resolutsiooni naiste ja nende rolli kohta maapiirkondades ⁽¹⁹⁾,
- võttes arvesse oma 14. juuni 2017. aasta resolutsiooni vajaduse kohta koostada ELi strateegia soolise pensionilõhe kaotamiseks ja ärahoidmiseks ⁽²⁰⁾,
- võttes arvesse oma 3. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise kohta ELi era- ja avalikus sektoris ⁽²¹⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni naiste, soolise võrdõiguslikkuse ja kliimaõigluse kohta ⁽²²⁾,
- võttes arvesse oma 13. märtsi 2018. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse kohta ELi kaubanduslepingutes ⁽²³⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalvaldkonna kaudu ⁽²⁴⁾,
- võttes arvesse oma 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks ⁽²⁵⁾,
- võttes arvesse EIGE uuringut „Gender budgeting – Mainstreaming gender into the EU budget and macroeconomic policy framework“ (Sooline eelarvestamine – soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ELi eelarvesse ja makromajanduspoliitika raamistikku), mis avaldati 10. aprillil 2019 ⁽²⁶⁾,
- võttes arvesse naiste ja meeste võrdsete võimaluste nõuandekomitee 19. detsembri 2018. aasta arvamust „The future of gender equality strategy after 2019: the battles that we win never stay won“ ⁽²⁷⁾ (Soolise võrdõiguslikkuse strateegia tulevik pärast 2019. aastat: lahingutes saavutatud võit ei ole kunagi püsiv),

---

⁽¹⁴⁾ ELT C 11, 12.1.2018, lk 35.

⁽¹⁵⁾ ELT C 66, 21.2.2018, lk 44.

⁽¹⁶⁾ <https://eige.europa.eu/publications/gender-regional-cohesion-policy>

⁽¹⁷⁾ ELT C 252, 18.7.2018, lk 99.

⁽¹⁸⁾ ELT C 263, 25.7.2018, lk 49.

⁽¹⁹⁾ ELT C 298, 23.8.2018, lk 14.

⁽²⁰⁾ ELT C 331, 18.9.2018, lk 60.

⁽²¹⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 6.

⁽²²⁾ ELT C 458, 19.12.2018, lk 34.

⁽²³⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 9.

⁽²⁴⁾ ELT C 390, 18.11.2019, lk 28.

⁽²⁵⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 80.

⁽²⁶⁾ <https://eige.europa.eu/publications/gender-budgeting-mainstreaming-gender-eu-budget-and-macroeconomic-policy-framework>

⁽²⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/opinion_on_gender_equality_policy_post_2019_2018_en.pdf

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse ja maksupoliitika kohta ELis ⁽²⁸⁾,
- võttes arvesse oma 13. veebruari 2019. aasta resolutsiooni tagasilööride kohta naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas ELis ⁽²⁹⁾,
- võttes arvesse komisjoni talituste 6. märtsi 2019. aasta töödokumenti „2019 Report on equality between women and men in the EU“ (2019. aasta aruanne naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta ELis) (SWD(2019)0101) ⁽³⁰⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga ja muude meetmete kohta soolise vägivalla vastu võitlemiseks ⁽³¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 10. detsembri 2019. aasta järeldusi sooliselt võrdõiguslike majanduste kohta ELis: edasised sammud ⁽³²⁾,
- võttes arvesse aruannet „The Missing Entrepreneurs 2019: Policies for Inclusive Entrepreneurship“ (Puuduvad ettevõtjad 2019: kaasava ettevõtluse poliitika), mille OECD avaldas 10. detsembril 2019 ⁽³³⁾,
- võttes arvesse oma 18. detsembri 2019. aasta resolutsiooni LGBTI-inimeste avaliku diskrimineerimise ja nende vastu suunatud vaenukõne, sealhulgas LGBTI-vabade piirkondade kohta ⁽³⁴⁾,
- võttes arvesse 19. veebruaril 2019. aastal Euroopa Parlamendi sisepoliitika peadirektoraadi avaldatud uuringut „Gender Dimension of the EU Cohesion Policy“ (Sooline mõõde ELi ühtekuuluvuspoliitikas) ⁽³⁵⁾,
- võttes arvesse oma 30. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni soolise palgalõhe kohta ⁽³⁶⁾,
- võttes arvesse oma 13. veebruari 2020. aasta resolutsiooni ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 64. istungjärguks ⁽³⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta teabelehte „Coronavirus Pandemic – Impact on Gender Equality“ (Koroonaviiruse pandeemia mõju soolisele võrdõiguslikkusele) ⁽³⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 29. mai 2020. aasta teatist „National minorities and COVID-19: inequality deepened, vulnerability exacerbated“ (Rahvusvähemused ja COVID-19: süvenenud ebavõrdsus, suurenenud kaitsetus),
- võttes arvesse komisjoni 24. juuli 2020. aasta aruteludokumenti 129 pealkirjaga „Gender Smart Financing – Investing In & With Women: Opportunities for Europe“ (Sooteadlik rahastamine – investeerimine naitesse ja naistega: Euroopa võimalused) ⁽³⁹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 18. septembri 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: ELi rassismivastane tegevuskava 2020–2025“ (COM(2020)0565),

⁽²⁸⁾ ELT C 411, 27.11.2020, lk 38.

⁽²⁹⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 102.

⁽³⁰⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7263-2019-INIT/en/pdf>

⁽³¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0080.

⁽³²⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14254-2019-INIT/en/pdf>.

⁽³³⁾ <https://www.oecd.org/industry/the-missing-entrepreneurs-43c2f41c-en.htm>

⁽³⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0101.

⁽³⁵⁾ Uuring/süvaanalüüs „Gender Dimension of the EU Cohesion Policy“ (Sooline mõõde ELi ühtekuuluvuspoliitikas), Euroopa Parlamendi sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond B – struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika, 19. veebruar 2019. Kättesaadav aadressil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/629185/IPOL_STU\(2019\)629185_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/629185/IPOL_STU(2019)629185_EN.pdf)

⁽³⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0025.

⁽³⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0039.

⁽³⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/research_and_innovation/research_by_area/documents/ec_rtd_covid19-gender-equality_factsheet.pdf

⁽³⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/gender-smart-financing-investing-and-women-opportunities-europe_en

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse EIIGE 16. oktoobril 2020. aastal avaldatud 2020. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksit ⁽⁴⁰⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0698),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A9-0154/2021),
- A. arvestades, et naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõte on üks ELi põhiväärtustest, mis on sätestatud aluslepingutes ja põhiõiguste hartas; arvestades, et seetõttu tuleks soolõimet rakendada ja integreerida läbiva põhimõtena kõikidesse ELi meetmetesse, tegevustesse, programmidesse ning liidu rahastatud projektidesse ja poliitikavaldkondadesse, kaasa arvatud ühtekuuluvuspoliitikasse; arvestades, et on vaja rohkem pingutada, et võidelda naiste diskrimineerimise ja ebavõrdsuse eri vormidega; arvestades, et ühissätete määruse ⁽⁴¹⁾ (2014–2020) artiklis 7 on sätestatud, et kogu programmide ettevalmistamise ja elluviimise ajal tuleb võtta arvesse ja toetada meeste ja naiste võrdõiguslikkust ning sooküsimuste lõimimist seoses programmide seire, aruandluse ja hindamisega; arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse võitluses esirinnas olevad naised ja mehed on näidanud pühendumust, julgust ja juhtrolli võrdsete võimaluste edendamisel kogu maailmas, eriti seal, kus selline ebavõrdsus püsib, kus naisi kiusatakse taga ja nende õigusi rikutakse ainuüksi seetõttu, et nad on naised; arvestades, et Euroopa kodanikena peaksime olema uhked selle üle, et oleme saavutanud meeste ja naiste õigused ja kohustused, vabadused ja võimalused, ning arvestades, et naised juhivad praegu mõnda kõige olulisematest institutsioonidest ja neil on mõned Euroopa tähtsaimad poliitilised ametikohad; arvestades, et need positiivsed näited aitavad tegeleda olemasolevate stereotüüpidega ja edendada eeskujusid;
- B. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika käsitleb eri piirkondade vahelisi erinevusi ja mahajäämust kõige ebasoodsamates piirkondades, et edendada nende üldist harmoonilist arengut majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks, mille oluline osa on soolise võrdõiguslikkuse saavutamine; arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on tõestanud oma asjakohasust, saavutades märkimisväärsed edusamme kodanike võrdsuse ja territoriaalse tasakaalu suunas;
- C. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on oluline vahend mitte ainult kodanike võrdõiguslikkuse, kestliku arengu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamise aktiivseks ja tõhusaks toetamiseks, vaid ka erinevuste vähendamiseks, mis mõjutavad endiselt diskrimineerimise all kannatavaid rühmi, sealhulgas seksuaalse sättumuse alusel; arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse edendamine on kõigi ühtekuuluvuspoliitika fondide horisontaalne eesmärk; arvestades, et struktuurifondid on väga oluline ressurss, millega toetada liikmesriike edusammude tegemisel soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
- D. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse ning muu hulgas meeste ja naiste, piirkondade ja põlvkondade võrdõiguslikkuse saavutamine on keskse tähtsusega, et vähendada kohalikku ja piirkondlikku ning majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning tagada ELi, selle liikmesriikide ja piirkondade pikaajaline konkurentsivõime ning õiglane, kaasav ja kestlik areng; arvestades, et viimastel aastakümnetel on meeste ja naiste võrdõiguslikkuse valdkonnas saavutatud edu ning sooline võrdõiguslikkus on ELis paljudes valdkondades läbivalt paranenud; arvestades, et naiste alaesindatus tööturul ja olemasolevad näitajad näitavad endiselt vertikaalset ja horisontaalset killustatust tööturul ning sotsiaal-majanduslikus ja poliitilises sfääris; arvestades, et Rooma leping juba sisaldas võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet, ning arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika võib aidata kaasa majandusliku ja sotsiaalse arengu aluseks olevate tingimuste loomisele, mis on kasulikud ka selle lõhe edasiseks vähendamiseks ja naiste tööturule

⁽⁴⁰⁾ <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-digitalisation-and-future-work>

⁽⁴¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

kaasamise seisukohast; arvestades, et EIGE andmetel oleks soolise võrdõiguslikkuse tulemuslikul edendamisel tugev positiivne sotsiaalne ja majanduslik mõju, sealhulgas ELi SKP kasv inimese kohta, miljonite uute töökohtade loomine ja liikmesriikide SKP suurenemine;

- E. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda hindab praegu soolõimet Euroopa eelarves; arvestades, et see auditaruanne, mis avaldatakse 2021. aasta esimeses kvartalis, annab kasulikku teavet selle kohta, kuidas rakendada soolist mõõdet mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohastes ühtekuuluvuspoliitika meetmetes;
- F. arvestades, et programmitöö perioodil 2014–2020 on ühtekuuluvuspoliitika kaudu soolise võrdõiguslikkuse edendamisel kriitilise tähtsusega elemendid olnud muu hulgas erinevus partnerluslepingutes ja rakenduskavades esitatud ametlike avalduste (milles deklareeritakse võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise põhimõtete edendamist) ning nende tegeliku rakendamise vahel, samuti üsna nõrk poliitiline pühendumus selles valdkonnas; arvestades, et partnerluslepingutes ja rakenduskavades deklareeritakse, et nendega järgitakse ja edendatakse võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise põhimõtteid; arvestades, et on vaja teha suuremaid jõupingutusi seoses naiste osalemisega ühtekuuluvuspoliitika tsükli kõigis etappides, eelkõige programmide ja otsustusprotsesside väljatöötamisel ning valitud projektide elluviimisel; arvestades, et programmitöö perioodil 2014–2020 on sooküsimustega tegeletud peamiselt Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) rakenduskavade kaudu; arvestades, et samal ajavahemikul on Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) aidanud soolist võrdõiguslikkust edendada väga piiratud määral;
- G. arvestades, et sooliselt eristatud andmed, mis põhinevad usaldusväärsel ja kontrollitud allikatel ning sooga seotud näitajatel, on väga olulised selleks, et võimaldada konkreetsetel sektoritel või piirkondadel kasutada tõhusalt ELi toetust, mis põhineb ebavõrdsuse kohalikul olukorral, et parandada otsustusprotsessi ja hinnata ühtekuuluvuspoliitika otsuste ja kaudsete meetmete tulemusi, mille eesmärk on aidata tuvastada võimalikku ebavõrdsust või ebaõiglust, et võtta meetmeid ja töötada välja tõhus poliitika, kaitsmaks kodanike võrdseid õigusi ja vabadusi;
- H. arvestades, et poliitika sidusus soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas on puudulik ning arvestades, et seni puudub ühtne süsteem, mis hõlbustaks soolõime ühesugust mõistmist ja rakendamist ELi institutsioonides;
- I. arvestades, et kõik majanduslikud, tööhõivealased ja sotsiaalsed tagajärjed, mida pandeemia kaasa tõi, ei ole veel teada; arvestades, et esialgsed uuringud näitavad, et COVID-19 pandeemia on suurendanud olemasolevat ebavõrdsust meeste ja naiste vahel, eelkõige seoses tasustamata hooldustöö ning töö- ja eraelu tasakaalustamatuse suurenemise ning koduvägivallaga, ning sellel on ebaproportsionaalne mõju tütarlastele ja naistele, eriti tõrjutud rühmadesse kuuluvatele tütarlastele ja naistele; arvestades, et selle põhjuseks on ka asjaolu, et naised moodustavad sageli enamiku töötajatest pandeemiaga kokku puutuvates sektorites, nagu haridus ja tervishoid; arvestades, et ühtekuuluvuspoliitikas ja konkreetselt tulevases Euroopa Sotsiaalfondis+ tuleks seda arvesse võtta;
- J. arvestades, et kriisist tugevalt mõjutatud sektoreid toetatakse ELi taasterahastust; arvestades, et mõjul Euroopa ühiskonnale tervikuna on seega pikaajalised tagajärjed kõigi kodanike haridusele, tööalasele konkurentsivõimele ja tulevikuks ning et tuleks tunnustada Euroopa institutsioonide kiiret reageerimist ja nende valmisolekut Euroopa ühiskonda toetada; arvestades, et ELi taasterahastu üldistes prioriteetides keskendutakse sektoritele, kus meeste tööhõive on suur, ning seetõttu võib see suurendada meeste ja naiste vahelist ebavõrdsust tööhõives;
- K. arvestades, et naistel ja meestel ei ole samad ressursid, vajadused ega eelistused; arvestades, et paljudes poliitikavaldkondades võetakse sageli peamiselt arvesse meeste vaatenurki; arvestades, et seetõttu on naiste ja meeste kogemused teenuste ja infrastruktuuridega erinevad ning nende prioriteedid ei ole põhiteenuste osas sageli samad;
- L. arvestades, et VKEd on piirkondliku majanduse selgroog; arvestades, et võrdõiguslikkuse, töö- ja eraelu tasakaalu, kaasava töölevõtmise ja võrdse tasustamise edendamine võimaldab VKEdes soolist võrdõiguslikkust;
- M. arvestades, et paljud investeringud mõjutavad naisi ja mehi erinevalt, mistõttu tuleb investeringutele kohaldada soolise võrdõiguslikkuse perspektiivi;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

Ühtekuuluvuspoliitika roll soolise võrdõiguslikkuse edendamisel, et toetada sotsiaal-majanduslikku kasvu ja kestlikku arengut

1. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika tähtsust inimeste ja piirkondade võrdsete õiguste, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ning ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia rakendamisel, sh sooga seotud tervishoiualased prioriteedid, nagu seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused; tuletab meelde, et kõik poliitilised eesmärgid vajavad nende rakendamiseks eraldatud asjakohaseid, piisavaid ja kestlikke ressursse; soovib liikmesriikidel võtta programmide väljatöötamisel ja heakskiitmisel arvesse soolise võrdõiguslikkuse meetmeid;
2. on täiesti veendunud, et soolise võrdõiguslikkuse küsimusega tegeletakse ikka veel peamiselt üldisel moel ja see on piiratud Euroopa Sotsiaalfondi poliitikavaldkondadega ning kontekstianalüüsi- ja programmitappidega, kuigi see vajaks rohkem regulaarset tähelepanu rakendus-, seire- ja hindamisetappides; tuletab meelde, et igas programmitöö etapis tuleb kindlaks määrata prioriteetsed valdkonnad, mis aitavad kaasa soolisele võrdõiguslikkusele ja kestlikule arengule;
3. on kindlalt veendunud, et ELi õigusnorme tuleks koostada selgelt, nii et neid oleks kodanike hüvanguks hõlpsam kohaldada, sealhulgas seoses soolise võrdõiguslikkuse ning meeste ja naiste võrdõiguslikkusega; rõhutab, et sobivate vahendite puudumine on üks oluline diskrimineerimise põhjus;
4. rõhutab, et on vaja tugevat poliitilist pühendumust, et kaitsta õigusaktides soolist võrdõiguslikkust kogu elanikkonna jaoks ning tagada õiglane, kaasav ja kestlik majanduskasv ja territoriaalne areng; juhib tähelepanu sellele, et soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks on oluline tagada töö- ja eraelu tasakaal, mis vähendab survet naistele perekondlikel põhjustel võetava puhkuse ajal; rõhutab seetõttu, et ELis on vaja tugevamat töö- ja eraelu tasakaalustamise strateegiat, et edendada soolist võrdõiguslikkust;
5. rõhutab, kui tähtis on kooskõlastatud soolise võrdõiguslikkuse juhtimisraamistik, riiklikud juhised ja tehniline tugi soolise mõju jälgimiseks kõigis ELi ametlikes keeltes, samuti tugevam järelevalve ELi tasandil pärast programmide vastuvõtmist; nõuab lisaks, et võetaks arvesse seost riiklike kavadega, mis tulenevad majanduse elavdamise kavast, et arendada nende programmide majandusliku ja sotsiaalse arengu eesmäärke;
6. rõhutab, et on vaja selgete eesmärkide ja sihtidega soolise võrdõiguslikkuse strateegiat riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning teadlikkuse suurendamise programme, mis käsitleksid soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja meeste võrdsete võimaluste edendamise kasulikkust sotsiaal-majandusliku kasvu ja säästva arengu jaoks riiklikul ja piirkondlikul tasandil;
7. on seisukohal, et tuleb parandada korraldusasutuste ja rakenduspartnerite oskusi ja arendada nende koolitamist ja suutlikkuse suurendamist seoses struktuurifondide soolise mõõtmega ning täita vajadus kooskõlastatud järelevalvestrateegiatega, ühtlustatud metoodika ja hindamissüsteemide järele seoses kasulike andmete haldamise ja jaotamisega, et teha kindlaks võimalik ebavõrdsus kodanike vahel; rõhutab, kui oluline on hinnata koolitustulemusi, et hinnata nende tulemuslikkust soolõime rakendamise parandamisel;
8. rõhutab, kui tähtis on järgida ühtekuuluvuspoliitika riikliku programmitöö puhul partnerluse põhimõtet; kutsub liikmesriike üles tegema partnerluspõhimõtte raames ja partnerluslepingute koostamisel tihedat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaal- ja majanduspartnerite, kodanikuühiskonna ja akadeemiliste ringkondadega, et võtta arvesse probleeme, mis on seotud tõhusa võrdõiguslikkuse poliitikaga kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ning julgustab liikmesriike viima läbi kampaaniaid võrdõiguslikkuse poliitika edendamiseks, eelkõige töö- ja eraelu ühitamise, karjäärivalikutes sooliste stereotüüpide kaotamise ja naiste majandusliku sõltumatuse parandamise valdkonnas;
9. on seisukohal, et programmi sidusrühmadel ja seirekomisjonidel peaksid olema kasutada selgemad näitajad programmi tõhususe ja tulemuslikkuse kohta, mis puudutab soolise perspektiivi rakendamist konkreetsetes projektides, eriti ERFi sekkumistes; leiab, et suuniseid, koolitusprogramme ja konkreetseid näiteid headest tavadest selle probleemi lahendamiseks on endiselt vähe; rõhutab sellega seoses Euroopa Regionaalarengu Fondi/Ühtekuuluvusfondi potentsiaali naiste ebavõrdsuse kaotamisel, pöörates erilist tähelepanu naisettevõttele ja digitaalsektorile, kuna naised moodustavad Euroopa Liidus füüsilisest isikust ettevõtjatest vaid 34,4 % ja idufirmadest ettevõtjatest 30 %; nõuab tungivalt, et nõukogu jõuaks kokkuleppele ettepaneku suhtes võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (naissoost juhatuse liikmete direktiiv), kuna see on väga oluline vahend suurema soolise tasakaalu saavutamiseks majanduslike otsuste

Kolmapäev, 9. juuni 2021

tegemisel kõrgeimal tasandil; nõuab, et osa ühtekuuluvuspoliitika vahenditest eraldataks vaesuses elavate naiste, vaesuse ohus elavate naiste, üksikemade, puuetega naiste ja vägivalda ohvriks langenud naiste toetamiseks; kutsub liikmesriike ja nende vastavaid ametiasutusi üles selliseid programme ellu viima;

10. rõhutab, et kõik ühtekuuluvuspoliitika alusel rakendatavad programmid peaksid tagama soolise võrdsuslikkuse ettevalmistamise, rakendamise, seire ja hindamise käigus ning samuti võrdsed võimalused kõigile, sh vajaduse korral positiivse tegevuse kaudu ja ilma sool, rassil, rahvusel, religioonil, veendumustel, puudel, vanusel või seksuaalsel sättumusel põhineva diskrimineerimiseta; rõhutab, et meetmed, mille eesmärk on kaotada ühtekuuluvuspoliitika raames sooline ebavõrdsus, peaksid samuti kasutama valdkonnaülest lähenemisviisi; on arvamisel, et eksperdirühmade koosseis poliitikatsükli eri etappides peaks olema sooliselt tasakaalustatud;

11. palub, et komisjon, liikmesriigid ja nende ametiasutused järgiksid rahastamisprogramme või piirkondi käsitlevate otsuste tegemisel õigusriigi põhimõtteid, sealhulgas mittediskrimineerimise põhimõtet ja põhiõiguste austamist, millele järgneksid järelevalve, uurimine ja asjakohased meetmed nende põhimõtete rikkumise korral, tagades samal ajal alati lõplike abisaajate kaitse; on veendunud, et ühtekuuluvuspoliitika toetusesaajad ei tohiks kasutada diskrimineerivat poliitikat, eelkõige nende rühmade suhtes, kes endiselt kannatavad diskrimineerimise all, nagu LGBTI kogukond; julgustab lükkama tagasi taotlusi potentsiaalsetelt toetusesaajatelt, sealhulgas piirkondlikelt või kohalike ametiasutustelt, kes on võtnud LGBTI kogukonna liikmete suhtes diskrimineerivaid meetmeid, nagu LGBTI-vabade tsoonide väljakuulutamine;

12. juhib tähelepanu vajadusele parandada sünergiat ühtekuuluvuse, taastamisfondide ja muude olemasolevate programmide vahel, nt programmid, mille eesmärk on parandada naiste töötingimusi, võidelda sealhulgas soolise palgalõhe ja ebakindla tööga, investeerida hoolekandeesutustesse, võidelda soolise vägivallega ja ennetada seda ning tagada muu hulgas juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste teenustele;

13. tunnistab naistele kui peamistele ametlikes ja mitteametlikes keskkondades hooldajatele pandud koormust ja tunnustab ka selle sotsiaalset väärtust, eriti COVID-19 kriisi ajal; tõdeb, et 80 % kõigist hooldusteenustest kogu ELis osutavad sageli tasustamata mitteametlikud hooldajad, kellest 75 % on naised; juhib seepärast tähelepanu tõsiasjale, et ühtekuuluvusfondidel on väga tähtis roll, tagamaks investeerimist hooldusteenustesse; palub, et liikmesriigid peaksid esmatahtsaks kasutada ühtekuuluvuspoliitika raames kättesaadavaid rahalisi vahendeid hooldusteenuste osutamiseks, et vastata mitte ainult kasvavale nõudlusele hooldustaristu järele, vaid ka tulemuslikult vähendada soolist ebavõrdsust tööhõives, sellest tulenevat palga- ja pensionilõhet ja tööturu segregatsiooni ning selle tulemusena parandada töötingimusi ja tagada sama töö eest võrdne palk, võidelda mitteametliku tööhõive ja ebakindluse vastu ning luua selles sektoris uusi kvaliteetseid töökohti, samuti toetada üleminekut paremale hooldusmajandusele, mis on kõigile kättesaadav; palub seetõttu, et komisjon esitaks ettepaneku Euroopa hoolduskokkuleppe kohta, mille eesmärk on toetada sellist üleminekut; rõhutab lisaks vajadust investeerida naiste sotsiaal-majanduslikku kaitset, kuna enamasti võtavad just naised vastutuse tasustamata hooldustöö eest ja neil on sageli väga väike sotsiaalkaitse;

14. rõhutab, et tuleb tegeleda tõsise digilõhe kaotamisega ning on vaja rohkem investeerida digiüleminekusse, digitaalsesse innovatsiooni ja digitaalsesse ühenduvusse; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peab toetama naiste ja meeste võrdset juurdepääsu koolitusele ja tööhõivele, rakendama positiivseid meetmeid, et ületada sooline digilõhe ning toetada õiglast üleminekut ning rohe- ja digipööret, kaitstes samal ajal töötajaid, keda need üleminekud mõjutavad, näiteks suurendades naissoost lõpetajate osakaalu loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonnas ning nende osalemist sektorites, mis on keskkonnavalase ülemineku jaoks üliolulised, näiteks energiasektoris; tunnistab, et innovatsioon on ELi kestliku arengu ja keskkonnahoidlike töökohtade põhielement ning et kohandatud strateegiatega saab iga piirkond kindlaks teha ja arendada oma konkurentsivõimeid;

15. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitikal on otsustav roll investeerimisel kvaliteetsetesse avalikesse teenustesse, sh tervishoiud ja sotsiaaltaristus, nii võitlemiseks mitmesuguse ebavõrdsuse, eriti soolise ebavõrdsuse vastu kui ka sotsiaalse vastupidavuse ülesehitamiseks ning majanduslike, sotsiaalsete ja tervishoiukriisidega toimetulekuks; tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on piirkondade harmooniline areng sotsiaalse ja majandusliku lähenemise kaudu, mis suurendab kodanike heaolu; leiab seetõttu, et ühtekuuluvuspoliitika peaks pöörama erilist tähelepanu naistele, kes elavad tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondades ja regioonides, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks äärepoolseimates ja väga hõredalt asustatud piirkondades, saartel, piiriülestel ja mäestikualadel; rõhutab, et soolise võrdsuslikkuse poliitika tõhus rakendamine aitab pöörata ümber rahvastikukao tendentsid piirkondades, mis on selle nähtuse suhtes vähekaitsitud;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

16. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on rakendanud kestlikke linna- ja piirkondlikke strateegiaid vastavalt kestliku arengu tegevuskavale 2030, mis on taganud, et kohaliku ja piirkondliku poliitika kujundamisel võetakse arvesse kestliku arengu kõiki mõõtmeid, sealhulgas kestliku arengu 5. eesmärki; rõhutab nende linnade ja piirkondade rolli, mis on juba pikka aega olnud soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel ühiskonnas esirinnas, samuti Euroopa linnaarengu algatuste, nt Leipzigi harta rolli; usub, et ühtekuuluvuspoliitika peaks vähendama linnakeskkonna laialt levinud ebavõrdsust, aidates integreerida naisi paremini regionaal- ja linnaarengu poliitika kavandamisse, et kujundada sooliselt kaasavaid linnu ja kogukondi, mis toimivad kõigi jaoks; rõhutab, et sootundlik linnaplaneerimine võib tagada õiglasema ja võrdsema juurdepääsu linnakaupadele; rõhutab lisaks, et piirkondadel ja kohalikel omavalitsustel on sotsiaalse kaasatuse edendamisel keskne roll ning et sootundlik territoriaalne planeerimine võib aidata selles protsessis edu saavutada;

Sooline võrdõiguslikkus ühtekuuluvuspoliitikas pärast 2020. aastat

17. nõuab tugevat poliitilist pühendumist soolisele võrdõiguslikkusele ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, et suurendada tähelepanu, mida riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud sidusrühmad pööravad soolisele võrdõiguslikkusele ja võrdõiguslikkuse aspektidele nii inimõiguste perspektiivist lähtuvalt kui ka sotsiaal-majandusliku arengu olulise osana, ning selles valdkonnas edasise pühendumise toetamist;

18. nõuab, et kõigisse 2020. aastale järgnevasse programmis lisataks selged ja konkreetsed eesmärgid ning nõuded soolise võrdõiguslikkuse ning meeste ja naiste võrdsuse õiguste ja suuremate võimaluste kohta, koos konkreetsete ja valdkondadevaheliste meetmetega kõigis tegevustes;

19. toetab kindlalt eeltingimust töötada välja selgete eesmärkide ja sihtidega riiklik soolise võrdõiguslikkuse strateegia, mis toetaks ühtekuuluvuspoliitika sekkumismeetmeid, et parandada selle tulemuslikkust ja lisaväärtust seoses soolise võrdõiguslikkusega; kutsub liikmesriike üles sellist strateegiat jõustama, sealhulgas vajaduse korral sihipäraste meetmete, kohustuste ja siduvate suuniste kaudu;

20. kutsub liikmesriike üles kasutama ühtekuuluvuspoliitika rahalisi vahendeid, et veelgi vähendada majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi piirkondade vahel, pöörates erilist tähelepanu võitlusele vaesuse feminiseerumise, naiste töötuse ja paljudest majanduslikest võimalustest kõrvalejäämise vastu, soolise vägivalla ja diskrimineerimise kõigi vormide ennetamisele ja nende vastu võitlemisele, naiste mõjuvõimu suurendamisele ja taotlemisele tööturule juurdepääsu parandamise ja taasintegreerimise kaudu ning tervisega seotud prioriteetidele, mis on määratletud soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025, eelkõige seksuaal- ja reproduktiivtervisele ja -õigustele, mis on põhiline inimõigus ja heaolu tähtis aspekt, ning võrdõiguslikkuse edendamisele; nõuab lisaks, et parandataks sünergiaid ühtekuuluvuse, taastamisfondide ja muude olemasolevate programmide vahel, et parandada naiste töötingimusi, võidelda sealhulgas soolise palgalõhe ja ebakindla tööga, investeerida hoolekandeesutustesse, võidelda soolise vägivallaga ja ennetada seda ning tagada muu hulgas juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste teenustele;

21. rõhutab, kui olulised on partnerlused soolise võrdõiguslikkusega tegelevate asutustega, ning toetab kindlalt nende organisatsioonide kaasamist kõikidesse programmi etappidesse, et rakendatud meetmed oleksid paremini kooskõlas naiste ja meeste vajadustega; selleks tuleb konsolideerida institutsioonilisi raamistikke ning tugevdada soolise võrdõiguslikkuse koordineerimis- ja tugiorganeid kõigis poliitikavaldkondades;

22. nõuab, et liikmesriikide hindamiste osana viidaks sisse soolise mõju eel- ja järelhindamine seoses soolise võrdõiguslikkuse edendamisega rahaliste vahendite kasutamise viisis ning sellega, kas soolise võrdõiguslikkuse eesmärged järgitakse tulemuslikult; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et 2020. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise käigus hinnataks ka nende allikate kasutamist, et teha kindlaks nende tulemuslikkus, tõhusus, mõju ning vajaduse korral kaasavus ja mittediskrimineerimine, sealhulgas soolisest perspektiivist;

23. tuletab meelde, et fonde tuleb hinnata konkreetsete seirenõuete alusel kogutud teabe alusel; rõhutab, et mõõdetavad näitajad peaksid vajaduse korral võimaldama jälgida ka soolise võrdõiguslikkuse toetamist;

24. väljendab heameelt, et sooline võrdõiguslikkus ja soolõime on nüüd uue mitmeaastase finantsraamistiku üks horisontaalsetest prioriteetidest ja uue ühissätete määruse horisontaalne põhimõte; tuletab meelde, et sooteadlik eelarvestamine tähendab soolõime rakendamist eelarvemenetluse kõigil tasanditel; rõhutab, et programmide järelevalve eesmärk ei peaks olema üksnes kõigi eelarveridade asjakohaste kulude mõõtmine, vaid veelgi olulisem on hinnata ELi eelarve tulemusi soolise võrdõiguslikkuse parandamisel; rõhutab, et kõik soolise mõju hindamised peaks olema ELi

Kolmapäev, 9. juuni 2021

ametlikes keeltes kättesaadavad; soovib kasutada kriteeriume, mis ei hinda ainult riigi mediaanpalka ja aasta mediaanbrutosissetulekut ostujõu pariteedis, vaid ka mittemajanduslikke näitajaid, näiteks neid, mis mõõdavad subjektiivset heaolu, soolise vägivalda kaotamist, kodanikuaktiivsust, töö- ja eraelu tasakaalu ning sotsiaalseid sidemeid; rõhutab, et tulemust on võimalik hinnata ainult siis, kui sooliselt eristatud andmed on kättesaadavad;

25. juhib tähelepanu asjaolule, et ühtekuuluvuspoliitika ja linnaplaneerimise valdkonnas napib mitmes liikmesriigis soopõhiseid andmeid, ning kutsub liikmesriike üles võtma kasutusele sooliselt eristatud andmetele vastavad andmekogumismeetodid, et soolisi erinevusi oleks võimalik nõuetekohaselt analüüsida; rõhutab, et soolõime tagamiseks peaks komisjon rakendama ühtekuuluvuspoliitika valdkonna iga poliitika ja seadusandliku ettepaneku soolise mõju hindamist, määratlema soolise võrdõiguslikkuse näitajad, koguma soo järgi liigendatud andmeid ja viima läbi soopõhiseid hindamisi;

26. kutsub kõiki institutsioone üles töötama välja juhendid ja pakkuma regulaarselt koolitusi kõigil juhtimistasanditel, et levitada ja juurutada soolõime, integratsiooni ja usaldusväärse juhtimise konkreetseid häid tavaid; rõhutab lisaks, et projektide valimise etapis tuleks soolõime kriteeriume veelgi tugevdada kõrgema hinde ja praktilisemate tegevuste nõuetega; väljendab heameelt EIGE rolli üle soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ja soolise diskrimineerimise vastases võitluses; rõhutab selle positiivset panust soolõimesse, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas; nõuab EIGE piisavat rahastamist ja soovib kasutada olemasolevaid EIGE väljatöötatud vahendeid, näiteks sootundliku eelarvestamise töövahendit kõigis Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide hindamise, rakendamise ja järelevalve etappides;

27. rõhutab asjaolu, et lugematu arv naisi seisab silmitsi COVID-19 pandeemia probleemidega, mistõttu on järsult kasvanud teated koduvägivallast; kutsub nõukogu üles ratifitseerima kiiresti ELi nimel Istanbuli konventsiooni naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise kohta; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama ühtekuuluvuspoliitika vahendeid ja viima ellu programme, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada naistevastast vägivalda ning aidata vägivalda ohvreid; juhib tähelepanu erinevustele soolise vägivalda all kannatavatele naistele ja lastele pakutavate teenuste kvantiteedis ja kvaliteedis ning ühtekuuluvuspoliitika rollile sellise ebavõrdsuse kaotamisel; rõhutab, et kohalikud omavalitsused peavad kaasama oma töösse piirkondlikke tööandjaid ja valitsusväliseid organisatsioone;

28. kutsub komisjoni üles lisama vajalikud soovitusel soolise mõõtmega seotud küsimuste edendamiseks oma uue 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika algatamise teatisesse;

o

o o

29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

P9_TA(2021)0277

ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi**Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi (2020/2273(INI))**

(2022/C 67/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa roheline kokkuleppe kohta (COM(2019)0640) ja Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta samateemalist resolutsiooni ⁽¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2016. aasta teatist „ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks“ (COM(2016)0087),
- võttes arvesse komisjoni 2. oktoobri 2015. aasta aruannet „ELi bioloogilise mitmekesisuse 2020. aastani kestva strateegia vahetunnang“ (COM(2015)0478),
- võttes arvesse komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352) ning parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta otsust nr 1386/2013/EL, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“ ⁽³⁾, ning 14. oktoobri 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, milles käsitletakse Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (COM(2020)0652),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv) ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mai 2019. aasta üldist hindamisaruannet bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kohta,
- võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja selle osaliste konverentsi eelseisvat 15. istungjärku (COP 15),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sekretariaadi 15. septembri 2020. aasta maailma bioloogilise mitmekesisuse viiendat ülevaadet,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0212.⁽³⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 171.⁽⁴⁾ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) aruandeid, eelkõige 24. septembri 2019. aasta eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvas kliimas, 8. augusti 2019. aasta eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning 8. oktoobri 2018. aasta eriaruannet globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra,
- võttes arvesse ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES),
- võttes arvesse metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni,
- võttes arvesse Vahemere merekeskkonna ja rannikuala kaitse konventsiooni, Musta mere reostuse eest kaitsmise konventsiooni, Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse Helsinki konventsiooni ning Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse ÜRO eriraportööri 24. jaanuari 2018. aasta ja 15. juuli 2020. aasta aruandeid inimõiguste alaste kohustuste kohta, mis on seotud võimalusega elada turvalises, puhtas, tervislikus ja jätkusuutlikkus keskkonnas,
- võttes arvesse ÜRO poliitiliste liidrite 28. septembri 2020. aasta deklaratsiooni „Juhtide lubadus seista looduse eest“, täpsema pealkirjaga „United to Reverse Biodiversity Loss by 2030 for Sustainable Development“ (Elurikkuse kadumise ühine peatamine aastaks 2030, et toetada kestlikku arengut),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 4. detsembri 2019. aasta aruannet „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Euroopa keskkond: seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 19. oktoobri 2020. aasta aruannet „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013-2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018),
- võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi rahvusvahelise ressursside töörühma 2019. aasta ülemaailmset ressursside ülevaadet,
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 29. oktoobri 2020. aasta seminariaruannet elurikkuse ja pandeemia kohta,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 2020. aasta aruannet maailma kalanduse ja vesiviljeluse olukorra kohta,
- võttes arvesse komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Science for Policy (Teadus poliitika heaks) 13. oktoobri 2020. aasta aruannet „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment“ (Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine: ELi ökosüsteemide hinnang),
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 5. veebruari 2020. aasta eriaruannet „Taimekaitsevahendite säästev kasutamine: piiratud edusammud riskide mõõtmisel ja vähendamisel“, 5. juuni 2020. aasta eriaruannet „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“, 9. juuli 2020. aasta eriaruannet „Looduslike tolmeldajate kaitse ELis: komisjoni algatused ei ole vilja kandnud“ ning 26. novembri 2020. aasta eriaruannet „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 6. oktoobri 2020. aasta infodokumenti „Management effectiveness in the EU's Natura 2000 network of protected areas“ (ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 11. jaanuari 2021. aasta infodokumenti „Growth without economic growth“ (Kasv ilma majanduskasvuta),
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehnilise eksperdirühma 15. aprilli 2020. aasta tulemusi riskihindamise osas,

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽⁶⁾,
  - võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kestliku arengu eesmärkide elluviimise ja täitmise iga-aastase strateegilise aruande kohta ⁽⁷⁾,
  - võttes arvesse oma 22. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitud komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks ⁽⁸⁾,
  - võttes arvesse oma 15. novembri 2017. aasta resolutsiooni loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskava kohta ⁽⁹⁾,
  - võttes arvesse oma 6. juuli 2016. aasta resolutsiooni Jaapani otsuse kohta jätkata vaalapüüki hooajal 2015–2016 ⁽¹⁰⁾ ja 12. septembri 2017. aasta resolutsiooni vaalapüügi kohta Norras ⁽¹¹⁾,
  - võttes arvesse oma 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni kestlikkust toetava kemikaalistrateegia kohta ⁽¹²⁾,
  - võttes arvesse oma 9. septembri 2020. aasta resolutsiooni rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022 kohta ⁽¹³⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 191,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, väliskomisjoni ja kalanduskomisjoni arvamusi,
  - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0179/2021),
- A. arvestades, et Euroopa Parlament on välja kuulutanud kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra ning võtnud kohustuseks kiiresti ja sihipäraselt tegutseda, et selle ohu vastu võidelda ja see peatada, enne kui on liiga hilja ⁽¹⁴⁾; arvestades, et elurikkuse kadumine ja kliimamuutused on üksteisega seotud ja võimendavad üksteist ⁽¹⁵⁾, ohustades võrdsel määral elu meie planeedil, ning seetõttu tuleks mõlemad probleemid kiiresti korraga lahendada;
- B. arvestades, et looduskeskkond halveneb inimkonna ajaloos seni olematu kiirusega ja seni olematus mahu; arvestades, et kogu maailmas on väljasuremisohus hinnanguliselt miljon liiki ⁽¹⁶⁾; arvestades, et ELi loodusdirektiivides käsitletud liikide puhul on ainult 23 % ja elupaikade puhul 16 % kaitsestaatus soodne ⁽¹⁷⁾;
- C. arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel sõlmitava tulevase rahvusvahelise kokkuleppe eesmärk on luua ELi ja ülemaailmne elurikkuse raamistik aastani 2030;

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽⁷⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 130.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0285.

⁽⁹⁾ ELT C 356, 4.10.2018, lk 38.

⁽¹⁰⁾ ELT C 101, 16.3.2018, lk 123.

⁽¹¹⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 30.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0201.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0241.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078).

⁽¹⁵⁾ Karlsruher Institut für Technologie, „Climate change exacerbates biodiversity loss: Post-2020 biodiversity targets will have to consider global warming“ (Kliimamuutused võimendavad elurikkuse kadumist: 2020. aasta järgsetes elurikkuse eesmärkides tuleb arvestada globaalse soojenemisega), *ScienceDaily*, Rockville, 2020.

⁽¹⁶⁾ „Summary for policymakers of the IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Kokkuvõte IPBESi poliitikakujundajatele elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmsest hindamisaruandest).

⁽¹⁷⁾ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- D. arvestades, et 2021. aasta on elurikkuse seisukohast määrava tähtsusega, ning arvestades, et COP 15 peaks olema elurikkuse jaoks sama oluline hetk, nagu seda oli Pariisi kokkulepe; arvestades, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni COP 15 ja COP 26 pakuvad ainulaadset võimalust, et minna reageerivalt mudelilt üle ennetavale ettevaatusabinõudega mudelile ning teha vajalikud murrangulised muudatused;
- E. arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 on üks olulisemaid Euroopa rohelise kokkuleppe algatusi; arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ning strateegia „Talust taldrikule“ kujundavad koos muude poliitikavaldkondadega muutuseid, et kaitsta loodust ning säilitada elupaiku ja liike;
- F. arvestades, et olemasolevatest tõenditest nähtub, et elurikkuse kadumise praeguste suundumuste peatamiseks ja ümberpööramiseks ei ole veel liiga hilja ⁽¹⁸⁾; arvestades, et selleks on vaja märkimisväärsed muutusi;
- G. arvestades, et inimesed on osa loodusest ja et loodus on väärtus omaette; arvestades, et elurikkus on maailmapärandi lahutamatu osa;
- H. arvestades, et liikide väljasuremine on pöördumatu, et see seab ohtu ökosüsteemid ja ökosüsteemi teenuste pakkumise ning ohustab inimeste heaolu ja ellujäämist; arvestades, et Rahvusvaheline Looduskaitse Liit (IUCN) on ainuüksi viimase kümnendi jooksul kuulutanud väljasurnuks 160 liiki;
- I. arvestades, et IPBESi prognooside kohaselt on 2050. aastaks oluliselt muudetud 90 % maast ja et IPBESi andmetel on juba praegu oluliselt muudetud 75 % maast; arvestades, et 85 % märgaladest on juba kadunud;
- J. arvestades, et elurikkus on väga oluline toiduga kindlustatuse, inimeste heaolu ja arengu jaoks kogu maailmas;
- K. arvestades, et EL peab haarama kinni võimalustest rakendada COVID-19 pandeemia käigus saadud õppetunde oma poliitikas ja eesmärkides;
- L. arvestades, et 70 % uutest haigustest ja pandeemiast on loomse päritoluga ⁽¹⁹⁾; arvestades, et COVID-19 pandeemia on näidanud, et elurikkust survestav tegevus võib viia selleni, et suureneb oht inimeste ja loomade tervisele;
- M. arvestades, et looduslike elupaikade hävitamine ja looduslike liikidega kauplemine on viinud inimeste ja looduslike liikide vaheliste kokkupuudete sagenemiseni, mis mõjutab olulisel määral ka viirushaiguste teket ja levikut ⁽²⁰⁾;
- N. arvestades, et elurikkus mõjub inimestervisele positiivselt; arvestades, et kuni 80 % inimestervishoius kasutatavatest ravimitest on looduslikku päritolu ⁽²¹⁾;
- O. arvestades, et ELis on rohkem kaitsealasid kui üheski teises maailma piirkonnas ⁽²²⁾; arvestades, et praegune õiguslikult kaitstud alade, sealhulgas range kaitse all olevate alade võrgustik ei ole siiski piisav, et elurikkust kaitsta ⁽²³⁾;

⁽¹⁸⁾ Maailma bioloogilise mitmekesisuse viies ülevaade.

⁽¹⁹⁾ Daszak, P. et al., „Workshop Report on Biodiversity and Pandemics“ (Seminariaruanne elurikkuse ja pandeemia kohta), valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum, Bonn, 2020.

⁽²⁰⁾ *Ibid.*

⁽²¹⁾ Durant, O., „Natural Medicine: Past to Present“ (Loodusravi: minevikust tänapäevani), University College of London, London, 2018.

⁽²²⁾ Euroopa Keskkonnaameti 23. novembri 2020. aasta aruanne „An introduction to Europe's Protected Areas“ (Euroopa kaitsealade tutvustus).

⁽²³⁾ „Management effectiveness in the EU's Natura 2000 network of protected areas“ (ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- P. arvestades, et ELis esineb Natura 2000 võrgustiku tõhusa majandamise vallas endiselt suuri rakendamisalaseid puudujääke;
- Q. arvestades, et Natura 2000 aitab liike säilitada, kuid võrgustik ei kaitse paljusid ohustatud liike ⁽²⁴⁾;
- R. arvestades, et Natura 2000 toetab kaitse majandamise valdkonnas hinnanguliselt 52 000 otsest ja kaudset töökohta ning et 3,1 miljonit (veerand) turismisektori töökohta on seotud kaitsealadega ⁽²⁵⁾; arvestades, et kaitsealade laiendamise eesmärk on elurikkuse kaitsmine, kuid et see toetab ka kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist ning toob investeeringute ja töökohtade loomise kaudu märkimisväärset kasu;
- S. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on rõhutanud elurikkuse kaitsmise ja taastamise ELi poliitikas esinevaid tõsiseid puudujääke, sealhulgas (kuid mitte ainult) ebapiisavad meetmed elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks, ebapiisav rakendamine ja rahastamine ning ebasobivad näitajad edusammude hindamiseks ⁽²⁶⁾; arvestades, et ELi tulevases poliitikas tuleks nende puudujääkidega tegeleda ja need kõrvaldada;
- T. arvestades, et hinnanguliselt 75 % maailma põllukultuuridest sõltub putuktolmlemisest ⁽²⁷⁾ ning et viimastel kümnenditel on tolmeldajate arv ulatuslikult kahanenud; arvestades, et elurikkuse säilitamine ja putukate kaitse on omavahel lahutamatult seotud;
- U. arvestades, et Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilaste juhenddokumenti ei ole ametlikult vastu võetud ning et selle läbivaatamist ei ole edukalt lõpule viidud;
- V. arvestades, et Euroopa Parlament võttis 18. detsembril 2019. aastal vastu resolutsiooni tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse kohta ⁽²⁸⁾, milles parlament kinnitab oma jõulist seisukohta, et tolmeldajate kaitse on oluline;
- W. arvestades, et kehtiva tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse raamistikku ja meetmeid tuleb tugevdada ja et need tuleb integreerida kõigisse ELi valdkondlikesse poliitikameetmetesse;
- X. arvestades, et putukate kaitsega seotud seire, teadusuuringud ja muu tegevus on tihti riiklikul tasandil ebapiisavad ja alarahastatud või puuduvad üldse;
- Y. arvestades, et elurikkuse kadumine on seotud majandustegevusega; arvestades, et majandustegevuses tuleks austada planeedi piire;
- Z. arvestades, et elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamisega kaasneb otsene ja kaudne majanduslik kasu suuremas osas majandussektorites ning et see on meie majanduse ja ühiskonna toimimise alus; arvestades, et kõik ettevõtted sõltuvad otseselt või kaudselt ökosüsteemi teenustest; arvestades, et paremal tõhusate meetmetega elurikkuse poliitikal on potentsiaal tugevdada majandust ja pakkuda tööhõivevõimalusi;
- AA. arvestades, et elurikkuse kao peamised otsesed põhjustajad on muutused maismaa ja mere kasutamises, loodusvarade kaevandamine, kliimamuutused, reostus ja võõrliikide sissetung ⁽²⁹⁾; arvestades, et lisaks looduse säilitamisele ja taastamisele on tõhusa 2020. aasta järgse elurikkuse strateegia jaoks hädavajalik ka elurikkuse kadumise põhjustega tegelemine, seda eelkõige maakasutuse ja toidusüsteemi ümberkujundamise sektoris ⁽³⁰⁾;

⁽²⁴⁾ ten Brink, P. et al., „Natura 2000 – Jobs Scoping Study (Executive summary)“ (Natura 2000: töökohtade ulatuse uuring (kommenteeritud kokkuvõtte)), Euroopa Keskkonnapoliitika Instituut, Brüssel, 2017.

⁽²⁵⁾ Ibid.

⁽²⁶⁾ Euroopa Kontrollikoja 21. veebruari 2017. aasta eriaruanne „Natura 2000 võrgustiku täies ulatuses rakendamiseks on vaja täiendavaid jõupingutusi“.

⁽²⁷⁾ ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 20. mai 2018. aasta aruanne „Why Bees Matter“ (Miks mesilased on olulised).

⁽²⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0104.

⁽²⁹⁾ IPBESi 31. mai 2019. aasta dokument „Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste üleilmne hindamisaruanne).

⁽³⁰⁾ Leclère, D. et al., „Bending the curve of terrestrial biodiversity needs an integrated strategy“ (Maismaa elurikkuse kõvera painutamiseks on vaja terviklikku strateegiat), *Nature*, köide 585, Nature Research, London, 2020, lk 551–556.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- AB. arvestades, et muld on ühine ressurss ⁽³¹⁾ ja et mulla elurikkusele avalduv surve kasvab; arvestades, et mulla elurikkuse kogu ELi hõlmav seire, sealhulgas selle ulatuse ja mahu suundumuste seire, peaks täiendama korrapäraseid maakasutuse raamuringuid (LUCAS), milles jälgitakse pikas perspektiivis füüsilis-keemilisi parameetreid;
- AC. arvestades, et põllumajanduslik elurikkus hõlmab kõiki bioloogilise mitmekesisuse toidu ja põllumajandusega seonduvaid komponente ning kõiki bioloogilise mitmekesisuse komponente, mis moodustavad põllumajanduslikud ökosüsteemid (mida nimetatakse ka agroökosüsteemideks), sealhulgas loomade, taimede ja mikroorganismide mitmekesisus ja varieeruvus geneetika, liikide ja ökosüsteemi tasandil, mis on vajalikud agroökosüsteemi põhifunktsioonide, struktuuri ja protsesside säilitamiseks;
- AD. arvestades, et põllumajandusmaa, metsade ning levinud lindude ja rohumaaade liblikate populatsioonide pikaajalised suundumused näitavad, et ELis on põllumajandusmaa elurikkus oluliselt vähenenud ⁽³²⁾; arvestades, et see on peamiselt tingitud looduslike ökosüsteemide kadumisest, killustumisest ja degradeerumisest, mis on peamiselt põhjustatud põllumajanduse intensiivistumisest, intensiivsest metsamajandamisest, maa kasutamata jätmisest ja valginnastumisest ⁽³³⁾;
- AE. arvestades, et põllumajandusmaa säästev majandamine võib aidata kaasa ökosüsteemi laiematele funktsioonidele, nagu elurikkuse kaitse, süsiniku sidumine, vee ja õhu kvaliteedi säilitamine, mulla niiskuse säilitamine äravoolu vähendamisega, vee pinnasesse imbumise võimaldamine ja erosiooni tõkestamine;
- AF. arvestades, et biomassi põhjal tehtud hinnangute kohaselt on kõigist maailma imetajatest suurem osa kariloomad ja metsikuid imetajaid on vähe; arvestades, et lindude geneetiline mitmekesisus on murettekitavalt väike ⁽³⁴⁾;
- AG. arvestades, et kalastamise, vesiviljeluse ja töötlemise sektorid saavad aidata kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmisele;
- AH. arvestades, et teaduslikes uuringutes on juhitud tähelepanu murele, mis on seotud märkimisväärse pikaajalise kahjuliku mõjuga, mida teatavate püügiviiside kasutamine võib avaldada ookeanide elurikkusele ja merekeskkonnale;
- AI. arvestades, et kalurid saavad panustada keskkonnaseisundi halvenemise ärahoidmise ja merekeskkonna säilitamisse, kui nad kasutavad kestlikke meetodeid ja tehnikaid;
- AJ. arvestades, et elupaikade seisundi halvenemine, rändekoridoride katkemine ning muude asjaolude hulgas ülepüük on viinud mõned kalaliigid, näiteks tuura, väljasuremise äärel;
- AK. arvestades, et vaatamata mereressursside kasutamise säästlikkuse mõningasele tõendatud paranemisele mõnes mere vesikonnas on endiselt murettekitavaid piirkondi, eelkõige Vahemeri;
- AL. arvestades, et EL on merestrategia raamdirektiivi raames kehtestanud eesmärgid; arvestades, et veekogude hea keskkonnaseisundi eesmärgi saavutamiseks on vaja endiselt meetmeid võtta;
- AM. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on sedastanud ⁽³⁵⁾, et kuigi merekeskkonna kaitsmiseks on olemas raamistik, ei ole ELi meetmed toonud kaasa ökosüsteemide ja elupaikade piisavat kaitset ning et praegused merekaitsealad pakuvad vaid piiratud kaitset;

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta resolutsioon mullakaitse kohta (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0143).

⁽³²⁾ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

⁽³³⁾ Euroopa Keskkonnaameti aruanne „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Euroopa keskkond: seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks).

⁽³⁴⁾ Bar-On, Y.M., Phillips, R. ja Milo, R., „The biomass distribution on Earth“ (Biomassi jaotumine Maal), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, kd 115, nr 25, National Academy of Sciences, Washington, D.C., 2018.

⁽³⁵⁾ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- AN. arvestades, et metsad ja kogu metsapõhine väärtusahel on väga olulised ringluspõhise biomajanduse edasiarendamiseks, kuna nad annavad töökohti, tagavad majandusliku heaolu maa- ja linnapiirkondades, aitavad kliimamuutusi leevendada ja nendega kohaneda, toovad tervisekasu, kaitsevad elurikkust ning mägi-, saare- ja maapiirkondade tulevikuväljavaateid ja tõkestavad kõrbestumist;
- AO. arvestades, et metsad katavad 43 % ELi maismaapinnast ja on koduks 80 %-le maismaal elavatest liikidest ⁽³⁶⁾; arvestades, et metsandustegevus on suuruselt teine liike mõjutav survetegurite kategooria ⁽³⁷⁾, mis mõjutab eelkõige lülilalgseid, imetajaid ja soonteta taimi; arvestades, et paljude metsast sõltuvate liikide kohta on teatatud, et neid mõjutavad negatiivselt surnud, surevate ja vanade puude eemaldamine ⁽³⁸⁾, põlismetsade osakaalu vähendamine ja teatavad metsamajandamise meetodid, nagu lageraie;
- AP. arvestades, et metsades asub enam kui 75 % maailma maismaa elurikkusest ⁽³⁹⁾; arvestades, et parlament on teinud komisjonile soovitusi ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks ning metsade ja ökosüsteemide seisundi halvenemise peatamiseks ja tagasipööramiseks ⁽⁴⁰⁾;
- AQ. arvestades, et hea keskkonnaseisund ja terved ökosüsteemid on kliimamuutustega võitlemisel väga olulised, sest ökosüsteemidel on kliimamuutuse mõju leevendamisel ja nendega kohanemisel tähtis roll; arvestades, et kliimamuutused mõjutavad elurikkust, sest kliimaatilised muutujad määravad suuresti ära liikide geograafilise leviala; arvestades, et piirkondades, kus kliima ei ole enam sobiv, muudavad mõned liigid oma geograafilist leviala ja teised surevad selles kohas välja;
- AR. arvestades, et looduspõhistel lahendustel ja ökosüsteemidel põhinevatel lähenemisviisidel on potentsiaal luua kolme Rio konventsiooni vahele tugev poliitiline seos, käsitledes kliimamuutusi ja elurikkuse kadumist sidusalt;
- AS. arvestades, et IPBESi andmetel on saaste üks viiest elurikkuse kadumise põhjusest; arvestades, et hinnanguliselt on olemas kindlad andmed umbes 500 kemikaali kohta, ning arvestades, et 2019. aasta aprilli seisuga pidas Euroopa Kemikaaliamet 450 ainet piisavalt reguleerituks; arvestades, et veel umbes 10 000 ainega kaasnevaid ohte peetakse üpris hästi kirjeldatuks, samas kui piiratud mahus ohualast teavet on olemas umbes 20 000 aine kohta; arvestades, et suurema osa ainetega kaasnevate ohtude või kokkupuuteriski kohta ei ole peaaegu mingit teavet – selliseid aineid on umbes 70 000; arvestades, et märkimisväärsed puudujäägid teadmistes kõigi kemikaalide mõju kohta elurikkusele ja keskkonnale tuleb kiiresti likvideerida;
- AT. arvestades, et valgussaaste muudab inimeste, loomade ja taimede loomulikku öist valgustaset, avaldades sellega negatiivset mõju elurikkusele, näiteks viies tasakaalust välja loomade rände, öise ja sigimistegevuse ning põhjustades samuti niisuguste putukate ja tolmeldajate kadumist, keda neile surmavalt mõjuv kunstlik valgus ligi meelitab;
- AU. arvestades, et Teadusuuringute Ühiskeskuse 2020. aasta aruande ⁽⁴¹⁾ kohaselt on invasiivsed võõrliigid olemas nüüd kõigis ökosüsteemides ning ohustavad eelkõige linnade ökosüsteeme ja rohumaad;
- AV. arvestades, et elurikkuse ja ökosüsteemide praegused negatiivsed suundumused õhnestavad edusamme nii kestliku arengu keskkonnaeesmärkide saavutamisel kui ka vaesuse, nälja, tervise, vee, linnade ja kliimaga seonduvate

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi 9. detsembri 2020. aasta artikkel „Säästev metsandus: parlament tahab raadamise peatada“.

⁽³⁷⁾ Komisjoni 15. oktoobri 2020. aasta aruanne „Looduse seisund Euroopa Liidus. Aruanne linnudirektiivi ja elupaikade direktiiviga kaitstud liikide ja elupaigatüüpide kaitsestaatus ja suundumuste kohta ajavahemikul 2013–2018“ (COM(2020)0635).

⁽³⁸⁾ Ibid.

⁽³⁹⁾ FAO ja ÜRO Keskkonnaprogrammi 22. mai 2020. aasta aruanne „The State of the World's Forests – Forests, biodiversity and people“ (Maailma metsade olukord – metsad, elurikkus ja inimesed).

⁽⁴⁰⁾ Resolutsioon soovitustega komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks.

⁽⁴¹⁾ Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Science for Policy (Teadus poliitika jaoks) 13. oktoobri 2020. aasta aruanne „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment“ (lisa) (Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine: ELi ökosüsteemide hinnang) ning komisjoni keskkonna peadirektoraadi algatus BEST (vabatahtlik kava elurikkuse ja ökosüsteemiteenuste jaoks ELi äärepoolseimates piirkondades ning ülemerepiirkondades ja -territooriumitel).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

eesmärkide saavutamisel; arvestades, et seetõttu tuleb elurikkuse kadumist ja halvenemist pidada mitte ainult keskkonnaküsimuseks, vaid ka arengualaseks, majanduslikuks, sotsiaalseks ja moraalseks küsimuseks;

- AW. arvestades, et peaaegu 80 % ELi elurikkust asub hetkel ELi äärepoolseimates piirkondades ning ülemeremaades ja -territooriumitel ⁽⁴²⁾;
- AX. arvestades, et kooskõlas hartast tulenevate kohustustega integreerida kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine kõikidesse liidu poliitikavaldkondadesse ning kestliku arengu põhimõtte kohaselt peavad EL ja selle liikmesriigid täitma elurikkuse ja inimõiguste küsimuses võetud rahvusvahelisi kohustusi lisaks kohustustele, mis on seotud välistegevuses poliitika sidususe tagamisega;
- AY. arvestades, et ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri töö võib valmistada ette elurikkuse säilitamise ja kestliku kasutusega seonduvate inimõigustealaste kohustuste õigusraamistiku kujundamist; arvestades, et rünnaku alla sattunud keskkonna ja maaga seotud inimõiguste kaitsjate arv on viimastel aastatel kogu maailmas märkimisväärselt kasvanud;
- AZ. arvestades, et hinnanguliselt vähemalt veerand maailma territooriumist on põlisrahvaste ja kohalike kogukondade omanduses või nad loevad seda enda omaks ning haldavad ja kasutavad seda; arvestades, et ÜRO on põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis tunnustanud nii põlisrahvaste kollektiivseid kui ka individuaalseid õigusi; arvestades, et põlisrahvastel ja kohalikel kogukondadel on maailma elurikkuse säilitamises oluline roll ning et üleilmseid elurikkuse eesmärgi ei ole võimalik ilma nende õiguste tunnustamiseta saavutada;
- BA. arvestades, et nii ebaseaduslik kui ka seaduslik elusloodusega kauplemine ja eluslooduse kasutamine aitab märkimisväärselt kaasa elurikkuse kadumisele ning et looduslike liikide kasutamine aitab nakkushaigustel tekkida ja levida ⁽⁴³⁾;
- BB. arvestades, et IPBESi ja IPCC andmetel on mere elurikkus tõsiselt ohustatud ⁽⁴⁴⁾; arvestades, et Euroopa Keskkonnaamet on hoiatanud Euroopa merekeskkonna praeguse halvenemise eest ja vajaduse eest kiiresti taastada meie mereökosüsteemid, käsitledes inimtegevuse mõju merekeskkonnale ⁽⁴⁵⁾; arvestades, et mereelu koondumispaigad, näiteks korallrahud, mangroovid ja mererohuga kaetud alad, on tugevalt degradeerunud ning et neid ohustavad kliimamuutused ja reostus;
- BC. arvestades, et ookean on üks tervik ning et selle hea keskkonnaseisund on hädavajalik, et tagada ookeani vastupidavus ning jätkuv ökosüsteemi teenuste osutamine, näiteks süsinikdioksiidi sidumine ja hapniku tootmine; arvestades, et kliimamehhanismid sõltuvad ookeanide ja mereökosüsteemide tervisest, mida mõjutavad hetkel globaalne soojenemine, reostus, mere elurikkuse ülekasutamine, hapestumine, hapnikutaseme vähenemine ja rannikualade erosioon; arvestades, et IPCC tuletab meelde, et ookeanid on osa lahendusest kliimamuutuste tagajärgede leevendamisel ja nendega kohanemisel ⁽⁴⁶⁾;
- BD. arvestades, et 80 % mereprahist pärineb maismaalt ning et meie ookeanidesse on kogunenud 150 tonni plasti ⁽⁴⁷⁾; arvestades, et 80 % linnade heitveest jõuab merre; arvestades, et pinnal hõljuvate jäätmete kumulatiivne mass moodustab ainult 1 % kogu ookeanisse visatud plastist ⁽⁴⁸⁾;

⁽⁴²⁾ Algatus BEST.

⁽⁴³⁾ „Summary for policymakers of the IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Kokkuvõte IPBESi poliitikakujundajatele elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmsest hindamisaruandest).

⁽⁴⁴⁾ IPBESi dokument „Global Assessment on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmne hindamisaruanne) ning viies üleilmse elurikkuse ülevaade.

⁽⁴⁵⁾ EEA 25. juuni 2020. aasta aruanne „Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach“ (Meresõnumid II: liikumine kursil puhaste, tervislike ja produktiivsete merede suunas, rakendades ökosüsteemidel põhinevat lähenemisviisi).

⁽⁴⁶⁾ IPCC 24. septembri 2019. aasta eriaruanne ookeanide ja krüosfääri kohta muutuvus kliimas.

⁽⁴⁷⁾ Komisjoni keskkonna peadirektoraat, 10. tunnus: mereprügi.

⁽⁴⁸⁾ *Ibid.*

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- BE. arvestades, et sinine majandus on võimalus mere ja rannikuga seotud tegevust kestlikult arendada;
- BF. arvestades, et julgustada tuleks inimeste, kohalike omavalitsuste, liitude, ettevõtete, haridusasutuste ja teiste ühiskonna sidusrühmade vahelisi algatusi elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks;
- BG. arvestades, et strateegia edukaks rakendamiseks tuleb ELi ja liikmesriikide tasandil tõhusat koostööd teha, sealhulgas kõigi sidusrühmadega;

Elurikkuse praegune olukord

1. kiidab heaks ELi uue elurikkuse strateegia aastani 2030 ja selle kõrgetasemelised eesmärgid;
2. peab lisaks kiiduväärseks peamist eesmärki tagada, et 2050. aastaks on kõik maailma ökosüsteemid taastatud, vastupanuvõimelised ja piisavalt kaitstud; rõhutab, et selle eesmärgi võimalikult kiireks täitmiseks tuleks teha maksimaalseid jõupingutusi;
3. on seisukohal, et strateegia rakendamisel tuleks tagada järjepidevus teiste Euroopa rohelise kokkuleppe strateegiatega, näiteks strateegiaga „Talust taldrikule“; tõdeb, kui olulised on kestliku arengu kolm mõõdet: keskkonnavaline, majanduslik ja sotsiaalne mõõde; tuletab meelde, et keskkonnamõõde, sealhulgas elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamine, on ülejäänud kahe mõõde alus ning et see on kestliku arengu enda ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise põhitõde;
4. tuletab meelde, et uutes Euroopa Liidu strateegiates on vaja kiiresti tõhustada merenduse visiooni, eelkõige Euroopa rohelise kokkuleppe, elurikkuse strateegia ja strateegia „Talust taldrikule“ järelmeetmetes;
5. palub komisjonil tugineda kõigis seadusandlikes ettepanekutes põhjalikule mõjuhindangule, kus võetakse arvesse üksik- ja kumulatiivset mõju, mõju asjaomaste sektorite sotsiaalsele ja majanduslikule kestlikkusele, toiduga kindlustatusele ja toiduhindadele ning võimalikku ohtu, et bioloogilise mitmekesisuse kadu kandub üle ELi mittekuuluvatesse riikidesse, asendades kohaliku tootmise impordiga, ning tegevuse ja tegevusetusega kaasnevaid kulusid viivitamatu ja pikaajalise mõju näol;
6. palub komisjonil mõjuhindangute elluviimiseks täiendada ainsat tööriista, mida hetkel keskkonnaaspektide hindamiseks kasutatakse, vahenditega, mille abil uuritakse elurikkuse, ressursside kasutamise ja reostusega seotud mõjusid;
7. täheldab sellega seoses, et üheaegne keskendumine metsade sotsiaal-, keskkonna- ja majanduskasule võib aidata tagada vastupanu- ja kohanemisvõimet ning saavutada ringbiomajandusele üleminekut ja täiustada elurikkuse kaitset; on seisukohal, et eesmärkide seadmisel ja rakendamisel tuleb arvesse võtta iga riigi täpseid tingimusi ja võimalusi ning see peab avaldama positiivset mõju metsadele ja metsandustingimustele, elatusvahenditele maapiirkondades ja metsade elurikkusele ELis;
8. tuletab meelde valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 2019. aasta aruande järeldusi, mille kohaselt looduskeskkond halveneb üleilmselt inimkonna ajaloos enneolematu kiirusega ja hinnanguliselt rohkem kui kaheksast miljonist liigist ähvardab umbes miljonit liiki väljasuremine;
9. märgib, et tegemist on kolmanda elurikkuse strateegiaga, mille eesmärk on peatada ELi elurikkuse kadumine; taunib siiski asjaolu, et elurikkus väheneb ELis endiselt; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et EL ei ole saavutanud 2020. aasta elurikkuse strateegia eesmärgi ega ülemaailmseid Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgi;
10. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 peab täielikult oma eesmärgid täitma; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid endale kohustuseks võtta märkimisväärsed lisameetmeid elurikkuse säilitamiseks ja taastamiseks, et täita täielikult uued eesmärgid, mis peaksid olema selgelt määratletud ja mõõdetavad;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

11. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on taaskord näidanud, kui oluline on poliitika kujundamisel terviseühtsuse põhimõtte terviklik kohaldamine, mis kajastab asjaolu, et inimeste, loomade ja keskkonna tervis on omavahel seotud, ning et kogu ühiskonnas tuleb kiiresti teha murrangulisi muudatusi; rõhutab komisjoni olulist rolli terviseühtsuse põhimõtte koordineerimisel ja toetamisel ELis ja kõikidel rahvusvahelistel foorumitel selle propageerimisel; nõuab, et liidu praegune poliitika mõtestataks ümber ja viidaks viivitamata vastavusse vajalike muudatustega;

12. märgib, et pandeemiate tekkepõhjused hõlmavad samu üleilmseid keskkonnavalaseid muudatusi, mis põhjustavad elurikkuse kadumist ja kliimamuutusi⁽⁴⁹⁾, näiteks maakasutuse muutumine ning seaduslik ja ebaseaduslik looduslike liikidega kauplemine ja nende tarbimine; märgib, et pandeemiate ohtu on võimalik märkimisväärselt vähendada, vähendades elurikkuse kadumist põhjustavat inimtegevust, ning et pandeemiate ohu vähendamise hinnanguline kulu on 100 korda väiksem kui nendele reageerimise kulu⁽⁵⁰⁾;

13. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon võtaks täielikult arvesse teaduslikke tõendeid, aruandeid ja soovitusi zoonoosi ja pandeemiate kohta, sealhulgas IPBESi seminariaruannet elurikkuse ja pandeemia kohta⁽⁵¹⁾, ÜRO keskkonnaprogrammi 6. juuli 2020. aasta aruannet „Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission“ (järgmise pandeemia ennetamine. Zoonootilised haigused ja kuidas nakkusahelat katkestada)⁽⁵²⁾ ning WHO, FAO ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) 2010. aasta aprilli kolmepoolset kontseptsioonikirjeldust vastutuse jagamise ja ülemaailmsete tegevuste koordineerimise kohta, et tegeleda loom-inimene-ökosüsteemide alase partnerlusega, et vältida inimene-loom-keskkond tüüpi terviseohtudega⁽⁵³⁾;

14. tervitab kavandatavat ELi pandeemiate ja muude terviseohtude vastaste meetmete tugevdamist osana Euroopa terviseliidust⁽⁵⁴⁾, sealhulgas ELi tervisekriiside ja pandeemiate kava koostamine, mida käsitletakse komisjoni uues ettepanekus tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta⁽⁵⁵⁾, mis peaks hõlmama zoonootilise päritoluga pandeemiaid;

Kaitse ja taastamine

15. väljendab tugevat toetust ELi eesmärgi suhtes kaitsta vähemalt 30 % ELi mere- ja maismaaaladest, hõlmates erinevaid ökosüsteeme, näiteks metsad, märgalad, turbaalad, rohumaad ja rannikualade ökosüsteemid, ning eesmärgi suhtes kaitsta rangelt vähemalt 10 % ELi i mere- ja maismaaaladest, sealhulgas kõik allesjäänud ürgmetsad ja põlismetsad ning muud süsinikurikkad ökosüsteemid; rõhutab, et need eesmärgid peaksid olema siduvad ning et liikmesriigid peaksid neid riiklikul tasandil rakendama koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega ning kooskõlas teaduspõhiste kriteeriumide ja elurikkuse vajadustega, võttes arvesse erinevusi liikmesriikide looduslike alade suuruses ja osakaalus ning piirkondlike ja kohalike olusid;

16. rõhutab, et nimetatud kaitsealad peaksid moodustama ökoloogiliselt sidusa ja esindusliku võrgustiku, toetudes olemasolevatele kaitsealadele; rõhutab, et lisaks kaitsealade arvu suurendamisele tuleb tagada kaitsealade kvaliteet, sealhulgas piisava rahastuse kaudu ning selgete ja tõhusate kaitsekavade, nõuetekohase haldamise, piisava seire ja hindamise ning asjakohaste õigusaktide tõhusa täitmise tagamise abil;

⁽⁴⁹⁾ EEA aruanne „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

⁽⁵⁰⁾ Valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 29. oktoobri 2020. aasta seminariaruande elurikkuse ja pandeemia kohta.

⁽⁵¹⁾ *Ibid.*

⁽⁵²⁾ ÜRO keskkonnaprogrammi 6. juuli 2020. aasta aruanne „Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission“ (järgmise pandeemia ennetamine. Zoonootilised haigused ja kuidas nakkusahelat katkestada).

⁽⁵³⁾ WHO, FAO ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) 2010. aasta aprilli kolmepoolne kontseptsioonikirjeldus vastutuse jagamise ja ülemaailmsete tegevuste koordineerimise kohta, et tegeleda loom-inimene-ökosüsteemide alase partnerlusega, et vältida inimene-loom-keskkond tüüpi terviseohtudega.

⁽⁵⁴⁾ Komisjoni 11. novembri 2020. aasta teatis „Euroopa terviseliidu loomine: ELi vastupanuvõime suurendamine piiriüleste terviseohtude suhtes“(COM(2020)0724).

⁽⁵⁵⁾ 11. novembri 2020. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleste terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (COM(2020)0727).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

17. tuletab meelde, et Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu (IUCN) rahvusvaheliste soovitude kohaselt tuleks keelata kõigis kaitsealade kategooriates keskkonda kahjustav tööstustegevus ja taristute arendamine ⁽⁵⁶⁾;

18. rõhutab, et tuleb välja töötada range kaitse selge määratlus; võtab teadmiseks nõukogu 16. oktoobri 2020. aasta elurikkust käsitlevad järeldused, milles sedastatakse, et rangema kaitsetaseme korral võib lubada teatavat inimtegevust, mis toimub kooskõlas kaitseala kaitse-eesmärkidega; on arvamisel, et selline inimtegevus, mis on kooskõlas kaitse-eesmärgidega või isegi soodustab elurikkust, peaks rangelt kaitstud aladel olema lubatud; palub komisjonil koostöös liikmesriikidega selgitada, millist inimtegevust võiks range kaitse staatuse korral lubada, kui tegevus ei häiri sisuliselt looduslike protsesse ja on kooskõlas piirkondade ökoloogiliste nõuetega juhtumipõhise hinnangu põhjal, milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest;

19. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamiseks tuleb samuti hoida ära allesjäänud ELi mere- ja maismaa halvenemist; nõuab meetmeid kaitsealadest väljaspool elurikkuse kadumisega tegelemiseks; märgib, et looduse ja ökosüsteemide kaitsealadel taastamine ei korva pidevat elurikkuse kadumist ja ökosüsteemide halvenemist teistes piirkondades;

20. rõhutab, et säilitamise ja taastamise jõupingutustesse on oluline kaasata ülemeremaid ja -territooriume;

21. peab oluliseks biogeograafiliste piirkondade arvestamist ning kaitsealade suhtes kogu valitsemissektorit hõlmava lähenemise rakendamist, mille raames liikmesriigid hindavad kaitsealade määramise kontekstis rahalise toetuse ja kompensatsioonimeetmete vajalikkust; rõhutab vajadust kaasata kõiki asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas maaomanikke;

22. toonitab Natura 2000 metsaalade tähtsust metsade elurikkuse säilitamisel; märgib samas, et selliste piirkondade majandamiseks ja jõustamise tagamiseks on vaja piisavaid rahalisi vahendeid;

23. rõhutab, kui oluline on säästva metsamajandamise tasakaalustatud tugevdamine metsa ökosüsteemide tervise, kliimamuutustele vastupanuvõime ja pikaajalise seisukohast ning metsade multifunktsionaalse rolli säilitamiseks, sealhulgas metsade elurikkuse säilitamiseks, samuti kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ja Euroopa rohelise kokkuleppe rakendamiseks; toonitab geneetilise mitmekesisuse lisamise väärtust istutamiskaalutlustesse, kuna see vähendab kahjurite rünnakute ja haiguste leviku ohtu ning kohalike/pärismaiste liikide ohtu;

24. tuletab meelde, et ELis asub maailma suurim kooskõlastatud kaitsealade võrgustik;

25. märgib ära kohustuse tagada, et looduskaitse suundumused halvemaks ei muutuks ning et 2030. aastaks on kõigi kaitstud elupaikade ja liikide kaitsestaatus soodne, ning tagada, et liikmesriigi tasandil kuuluks vähemalt 30 % liikidest ja elupaikadest, mille kaitsestaatus ei ole hetkel soodne, sellesse kategooriasse või esineks tugev positiivne suundumus; on siiski seisukohal, et soodne kaitsestaatus tuleks saavutada võimalikult kiiresti kõigi lindude ⁽⁵⁷⁾ ja elupaikade ⁽⁵⁸⁾ direktiividega kaitstud liikide ja elupaikade jaoks; rõhutab, et olemas on kohustused, mille eesmärk on tagada, et liikide seisukord ei halvene; palub komisjonil koos Euroopa Keskkonnaametiga kehtestada selge võrdlusaluse, tagada ühtlustatud ja korrapärase aruandluse ning tegeleda suundumuste hindamisel praegu kasutatavas metoodikas esinevate puudustega;

26. kutsub liikmesriike üles parandama oma Natura 2000 võrgustiku seiresüsteemide kvaliteeti ja täielikkust, sealhulgas haldamise tõhususe seiret; rõhutab, kui olulised on spetsialiseeritud juhtorganid ja alade majandamiskavad; tuletab meelde, et Euroopa Keskkonnaameti ülevaate põhjal ⁽⁵⁹⁾ ei ole olemasolevad tõhusa juhtimise standardid piisavalt tuntud ja praktikud ei saa neist piisavalt hästi aru; palub komisjonil ja liikmesriikidel tegeleda sihipärasema võimekuse suurendamisega ning anda paremaid suuniseid Natura 2000 alade juhtimise hindamiseks ja edendamiseks, sealhulgas

⁽⁵⁶⁾ IUCNi 10. septembri 2016. aasta soovitus „Protected areas and other areas important for biodiversity in relation to environmentally damaging industrial activities and infrastructure development“ (Kaitsealad ja muud elurikkuse seisukohast olulised alad ning keskkonda kahjustav tööstustegevus ja taristu arendamine).

⁽⁵⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

⁽⁵⁸⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁽⁵⁹⁾ Euroopa Keskkonnaameti infodokument „Management effectiveness in the EU's Natura 2000 network of protected areas“ („ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus“).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

kaitsealade haldamise tõhususe hindamise üleilmsete standardite (PAME, *protected area management effectiveness*) kasutamise abil, nagu IUCNi kaitsealade roheline nimekiri; palub komisjonil ka ajakohastada Natura 2000-le kohandatud haldamissuunist, mis hõlmab liikidele ja ökosüsteemidele avalduvate kliimamuutuste võimalike mõjude kaalumist;

27. palub liikmesriikidel kaitsta sobivate säilitusmeetmete abil looduslike liikide geneetilist mitmekesisust;

28. avaldab kahetsust, et liikmesriigid ei ole täitnud 2020. aasta eesmärki saavutada merestrateegia raamdirektiivis sätestatud merealadel hea keskkonnaseisund; palub komisjonil tugevdada merekaitsealade võrgustikku parema ühenduvuse, parema haldamise, parema ruumilise planeerimise ning süstemaatiliste hinnangute ja jõustamise abil;

29. väljendab muret mageveeökosüsteemide ja liikide seisukorra üle; märgib, et aastatel 1970–2016 halvenes nende seisukord maailmas kõige rohkem Euroopas – 93 %⁽⁶⁰⁾;

30. rõhutab, et suurem osa maismaa elurikkust asub metsaaladel; märgib, et mõne metsatüübi kaitsestaatus on veidi paranenud⁽⁶¹⁾, kuid ELi loodusõigusega reguleeritud metsaelupaikade ja -liikide kaitsestaatuses ei ole olulisi paranemise märke⁽⁶²⁾; rõhutab, et aastatel 2011–2020 hinnati peaaegu kolmandiku ELi metsade kaitsestaatus halvaks (31 %) ning üle poolte metsade kaitsestaatus hinnati kehvaks (54 %)⁽⁶³⁾;

31. rõhutab Euroopa metsade kehva kaitsestaatus; rõhutab, et teatavates biogeograafilistes piirkondades on hea kaitsestaatus ainult 5 % lisas I nimetatud metsaelupaikadest⁽⁶⁴⁾; rõhutab, et elurikkuse strateegia jaoks peavad liikmesriigid tagama, et kõigi kaitstavate elupaikade ja liikide kaitse suundumus ja -staatus ei halvene; võtab teadmiseks ebasoodsa kaitsestaatusesega metsaökosüsteemide edasise halvenemise enamikus biogeograafilistes piirkondades⁽⁶⁵⁾;

32. võtab murega teadmiseks, et teatatud on märkimisväärselt metsaliikide ja -elupaikade kaost; tuletab meelde, et Euroopas on vabas looduses välja surnud viis puuliiki, 42 puuliiki on äärmiselt ohustatud ning 107 puuliiki ohustatud;

33. on seisukohal, et kõigi allesjäänud ürg- ja põlismetsade range kaitse tagamine on oluline ja seda tuleb teha kiiresti; rõhutab, et püsimeetsastamine võimaldab looduslikel metsadel vanemaks saada ning on oluline suurendada vanade metsade pindala; kiidab heaks käimasolevad osalusprotsessid põlis- ja vana metsa määratlemiseks, kaardistamiseks ja jälgimiseks;

34. rõhutab, et metsad, eriti ürgmetsad, on elurikkuse kaitsmisel eriti olulised, ja nõuab nende kaitsmist; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama põlismetsade määratluse, mille koostab alaline metsakomitee tulevase ELi metsastrateegia osana;

35. kutsub liikmesriike üles täiustama oma riiklikke õigusakte, et tugevdada kaitset ebaseadusliku metsaraie eest; palub komisjonil ja liikmesriikidel olemasolevad andmed ühtlustada, täita põlis- ja vana metsa asukohtadega seotud lüngad, luua tagasiulatavalt aastal 2020 põlis- ja vana metsa kriteeriumitele vastanud võimalike alade andmebaas ning kehtestada kõigile asjaomastele aladele raie tööde ajutine moratorium, et vältida nende sihipärast hävitamist ja tagada kinnitatud alade puhul viivitamatult seaduslikult mittesekkumise staatus;

⁽⁶⁰⁾ World Fish Migration Foundation (ülemaailmne kalarände sihtasutus) andis 28. juuli 2020. aastal välja pressiteate „Massive decline in migratory freshwater fish populations could threaten livelihoods of millions, warns new report“ (Uues raportis hoiatatakse, et magevee siirdekaldade populatsiooni massiline vähenemine võib ohustada miljonite inimeste toimetulekut).

⁽⁶¹⁾ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

⁽⁶²⁾ Euroopa Komisjoni 2. oktoobri 2015. aasta aruanne ELi bioloogilise mitmekesisuse 2020. aastani kestva strateegia vahelhinnangu kohta (COM(2015)0478).

⁽⁶³⁾ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

⁽⁶⁴⁾ Borealses biogeograafilises piirkonnas 4,84 % ja Atlandi piirkonnas 4,94 % soodsa kaitsestaatusesega piirkondi elupaikade direktiivi artikli 17 kohaselt perioodi 2013–2018 kohta esitatud andmete järgi (2019).

⁽⁶⁵⁾ Elupaikade direktiivi artikli 17 kohaselt perioodi 2013–2017 kohta esitatud andmete järgi (2019).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

36. väljendab suurt heameelt kohustuse üle koostada seadusandlik ettepanek ELi looduse taastamise kava kohta, sealhulgas siduvad taaste-eesmärgid, ning kordab oma üleskutset seada taastamise osas eesmärgiks vähemalt 30 % ELi maa- ja merealadest⁽⁶⁶⁾, mida kõik liikmesriigid peaksid kogu oma territooriumil täielikult rakendama nii kaitsealadel kui ka väljaspool kaitsealasid elurikkuse ja ökosüsteemi vajaduste järgi, milles kajastuvad riigi eripärad; rõhutab, et taaste-eesmärkides tuleks tugineda ELi kehtivatele õigusaktidele ning et taastamisega seotud jõupingutused peaksid toetama võimalikult suurel määral looduslikku taastumist;

37. on seisukohal, et lisaks üldisele taaste-eesmärgile peaks ELi looduse taastamise kava seadusandlik ettepanek sisaldama samuti ökosüsteemide, elupaikade ja liigispetsiifilisi eesmärke ELi ja liikmesriikide tasandil nende ökosüsteemide põhjal, pöörates erilist tähelepanu ökosüsteemidele kahel eesmärgil – elurikkuse taastamine ning kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine; rõhutab, et õigusvahendis tuleks käsitleda metsi, rohumaid, märgalasid, turbaalasid, tolmeldajaid, vabalt voolavaid jõgesid, rannikualasid ja mereökosüsteeme; rõhutab, et pärast taastamist ei tohiks lubada ökosüsteemi seisundi halvenemist; on seisukohal, et taaste-eesmärkide edusamme tuleb korrapäraselt hinnata nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil, sealhulgas 2030. aastaks seatud eesmärkide vahe-eesmärkide abil;

38. rõhutab, et elurikkuse taastamisele pühendumuse suurendamiseks tuleks töötada välja positiivsed stiimulid ja osalusprotsessid;

39. rõhutab tungivalt seda, kui oluline on lõimida ELi looduse taastamise eesmärgid täielikult teiste asjaomaste poliitikate ja strateegiatega; kordab oma nõudmist, et loodaks metsade taastamise siduvad eesmärgid⁽⁶⁷⁾, sealhulgas metsade vahelise ühenduvuse suurendamiseks ja taastamiseks; nõuab, et metsade taastamise kavas lisataks vähemalt 25 000 km ulatuses vabalt voolavate jõgede taastamine ELis tõkete eemaldamise abil ning lammide taastamine;

40. avaldab suurt kahetsust tolmeldajate arvu vähenemise pärast, mis on keskkonna tervise peamine näitaja; rõhutab, et selline vähenemine ei ole kaotus mitte ainult elurikkuse seisukohast, vaid kujutab endast samuti ohtu toiduga kindlustatusele; kordab oma resolutsioonis tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse kohta väljendatud seisukohta ja nõuab algatuse kiiret läbivaatamist; rõhutab, et läbivaadatud algatus peaks sisaldama uut kogu ELi hõlmavat tolmeldajate seire raamistikku koos tugevate meetmete, tähtajaliste eesmärkide ja näitajatega, sh mõjuindikaatorid, ning vajaliku võimekuse suurendamisega;

41. tuletab meelde oma 23. oktoobri 2019. aasta vastuväidet seoses mesilastele avalduva taimekaitsevahendite mõju hindamisega⁽⁶⁸⁾ ning avaldab kahetsust, et liikmesriigid ei ole võtnud ametlikult vastu Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilasi käsitlevat juhenddokumenti; palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilasi käsitleva juhenddokumendi läbivaatamine ja tulevased rakendusaktid tagavad vähemalt 2013. aastal sätestatud kaitsetasemega võrdse taseme, et neis käsitletakse nii akuutset kui ka kroonilist toksilisust ja vastsete toksilisust ning looduslike tolmeldajaid; rõhutab, et läbivaatamisel on vaja suuremat läbipaistvust; märgib, et EFSA kavandab oma modelleerimissüsteemi ApisRAM, mis arvestab eeldatavasti paremini meemesilaste bioloogiat kui BeeHAVE ja näib olevat vähem soodus huvide konflikti tekkeks;

42. rõhutab põllumajandusmaastike suure elurikkusega elementide tähtsust elurikkuse ja tolmeldajate kaitse ja taastamise seisukohast ning mesinike rolli; rõhutab, et neid eesmärke võib aidata täita ka rohealade suurendamine linnaaladel; palub liikmesriikidel lisada strateegiliste kavade eelnõudesse meetmed erinevatele tolmeldajate rühmadele;

Elurikkuse kadumise põhjused

43. rõhutab, et elurikkuse strateegia aastani 2030 meetmetes tuleb piisaval määral keskenduda kõigile viiele peamisele looduses toimuvaid muutuseid põhjustavale otsesele tegurile: muutused maa ja mere kasutamises, organismide otsene kasutamine, kliimamuutused, saaste ja invasiivsed võõrliigid. rõhutab, et samuti tuleks käsitleda muutuste aluspõhjuseid või kaudseid tegureid, näiteks mitesäästvad tootmis- ja tarbimisharjumused, rahvastiku dünaamika, kaubandus, tehnoloogilised uuendused ja juhtimismudelid;

⁽⁶⁶⁾ Resolutsioon bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni (COP15) kohta.

⁽⁶⁷⁾ Resolutsioon ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel.

⁽⁶⁸⁾ Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 546/2011 taimekaitsevahendite mesilastele avalduva mõju hindamise osas (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0041).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

Muutused maa ja mere kasutamises

44. rõhutab, et mulla elurikkus osutab elutähtsaid ökosüsteemi teenuseid ja leevendab kliimamuutuste mõju, mistõttu on see üks kõige olulisemaid maapealsete süsiniku sidujate elemente; juhib murega tähelepanu suurenevale mulla degradeerumisele ja konkreetsete ELi õigusaktide puudumisele selle teema kohta; tunnistab, et erinevates õigusaktides on mõned sätted, mis aitavad mullakaitsele kaudselt kaasa, kuid on seisukohal, et see on toonud ELis kaasa osalise kaitse ja väga killustatud juhtimise; palub seega komisjonil esitada täielikult subsidiaarsuse põhimõtet järgides seadusandliku ettepaneku ühise raamistiku loomiseks mulla kaitsmiseks ja säästlikuks kasutamiseks ning selle kaitse tõhusaks loimiseks kõigisse asjakohastesse ELi poliitikatesse;

45. rõhutab, et sellises ühises mullaraamistikus tuleks käsitleda kõiki peamisi mullaga seonduvaid ohte, sealhulgas mulla elurikkuse kadumine, mulla orgaanilise ainese kadumine, saastumine, sooldumine, hapestumine, kõrbestumine, erosioon ja pinnase katmine; rõhutab vajadust lisada sellesse ühised mõisted, selged eesmärgid ja seireraamistik; toetab samuti konkreetse saastest puhastamise eesmärgi sätestamist;

46. rõhutab, et põllumajandussektori jaoks on väga oluline heas seisundis olev muld, sealhulgas mulla viljakus ja struktuur; toob välja negatiivse mõju, mida avaldavad mullale muu hulgas jätkusuutmatu põllumajandus ja metsandus, maakasutuse muutumine, ehitustegevus, katmine ja tööstusheited; rõhutab, et kasutusele tuleks võtta raietööde ja põllumajanduse meetodid, mis kahjustavad mulda vähem;

47. kutsub komisjoni üles vaatama läbi direktiiv 2010/75/EL⁽⁶⁹⁾ tööstusheidete kohta ning direktiiv 2006/21/EÜ⁽⁷⁰⁾ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta, et käsitleda paremini tööstusest ja kaevandamisest tingitud pinnase degradeerumist; tuleb meelde oma üleskutset väljakaevatud pinnast käsitleva materjali taaskasutamise eesmärgi kehtestamiseks⁽⁷¹⁾;

48. nõuab tungivalt, lähtudes ettevaatusprintsipist ja ennetavate meetmete võtmise põhimõttest ning võttes arvesse ebatraditsiooniliste süsivesinike kaevandamiseks kasutatava hüdrofrakkimisega seotud riske ja selle negatiivset mõju kliimale, keskkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele, et ELis ei lubataks ühtegi uut hüdrofrakkimise tegevust ja peatataks kogu käimasolev tegevus;

49. tuleb meelde, et EL on võtnud endale ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooniga (UNCCD) kohustuse saavutada 2030. aastaks olukord, kus pinnase seisund enam ei halvene⁽⁷²⁾, kuid Euroopa Kontrollikoja eriaruandes⁽⁷³⁾ järeldati, et tõenäoliselt seda eesmärki ei saavutata; avaldab kahetsust, et hoolimata ohust, mida kõrbestumine kujutab elurikkusele, mulla viljakusele, maa loomulikule vastupanuvõimele, toidu tootmisele ja vee kvaliteedile, ning hoolimata asjaolust, et 13 liikmesriiki on ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni raames kinnitanud, et neid mõjutab kõrbestumine, ei tegele komisjon probleemi tõhusa lahendamise; kutsub seetõttu komisjoni üles olema ambitsioonikam ja esitama viivitamatult kõrbestumist ja pinnase halvenemist käsitleva ELi tasandi strateegia;

50. märgib, et ELis moodustavad linnastumine ja vaba aja veetmine 13 % kõigist loodust mõjutavatest surveteguritest ning 48 % kõigist merele avalduvatest surveteguritest⁽⁷⁴⁾; rõhutab, et linnade rohealad ja roheline taristu võivad pakkuda elurikkuse toetamiseks ökosüsteemi teenuseid ning toetada elanikkonna füüsilist ja vaimset heaolu;

51. toetab komisjoni kavatsust luua ELi platvorm linnade haljastamiseks; palub komisjonil seada konkreetsete ambitsioonikad siduvad eesmärgid linnade elurikkuse, looduspõhiste lahenduste ja ökosüsteemipõhiste lähenemiste ning roheline taristu jaoks, mis tooks kasu nii inimestele kui ka metsloomadele ja toetaks üldisi elurikkuse eesmärgi; rõhutab

⁽⁶⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

⁽⁷⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ, kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta – Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni avaldus (ELT L 102, 11.4.2006, lk 15).

⁽⁷¹⁾ Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsioon uue ringmajanduse tegevuskava kohta (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0040).

⁽⁷²⁾ ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni osalised on määratlenud olukorra, kus pinnase seisund enam ei halvene, järgmiselt: olukord, kus ökosüsteemi funktsioonide ja teenuste toetamiseks ning toiduga kindlustatuse jaoks vajalike maaressursside kogus ja kvaliteet on stabiilne või kasvab täpsustatud ajalisel ja ruumilisel skaalal ja ökosüsteemides.

⁽⁷³⁾ Euroopa Kontrollikoja 18. detsembri 2018. aasta eriaruanne „Kõrbestumine ELis: kasvav oht, mille tõkestamiseks tuleb rohkem tegutseda“.

⁽⁷⁴⁾ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

vajadust lisada sellised meetmed nagu murukatuste minimaalne osakaal uutes hoonetes, linnapõllumajanduse toetamine, sealhulgas vajaduse korral viljapuude kasutamine, keemiliste pestitsiidide kasutamata jätmise tagamine ja väetiste kasutamise vähendamine ELi linnade haljasaladel ning haljasalade arvu suurendamine elanike arvu järgi, pöörates tähelepanu ka ebavõrdsusele haljasaladele juurdepääsu puhul; kutsub komisjoni ja liikmesriike lisaks laiendama linaaladel maismaa- ja merealade ökoloogilisi koridore, töötades sealhulgas välja rohelise taristu üleeuroopalise võrgu (TEN-G), mis on ühendatud üleeuroopalise loodusvõrgustikuga (TEN-N);

Organismide otsene kasutamine

52. väljendab oma toetust 2030. aasta eesmärkidele viia vähemalt 25 % põllumajandusmaast mahepõllumajandusliku juhtimise alla, mis peaks keskpikas kuni pikas perspektiivis kasvama; väljendab lisaks suurt heameelt eesmärgi üle tagada, et vähemalt 10 % põllumajandusmaast koosneks mitmekesisest maastikuelementidest, mida tuleks rakendada asjakohasel tasandil, et luua põllumajandusmaastikul ja selle vahel asuvate elupaikade vahel ökoloogiline ühendus; rõhutab, et mõlemad eesmärgid tuleks lisada ELi õigusaktidesse ning liikmesriigid peaksid neid rakendama, samuti tuleks need lisada ÜPP strateegiakavadesse;

53. märgib väga murelikult, et Euroopa Kontrollikoja põllumajandusmaa bioloogilist mitmekesisust käsitleva aruande kohaselt on ELis põllumajandusmaal liikide arv ja mitmekesisus pidevalt vähenenud; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ELi elurikkuse strateegias aastani 2020 ei seatud põllumajandusele mõõdetavaid eesmärke ja meetmeid, mis teeb edusammude hindamise keeruliseks; tuletab meelde, et ÜPP elurikkusega seotud kulutuste jälgimine ei ole olnud usaldusväärne ning ELi poliitika ja strateegiad ei ole omavahel kooskõlastatud, mille üks tagajärg on see, et need ei käsitle geneetilise mitmekesisuse vähenemist⁽⁷⁵⁾; kutsub komisjoni üles järgima Euroopa Kontrollikoja soovitusi põllumajandusmaa bioloogilise mitmekesisuse kohta ja tuginema ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 koostamisel saadud õppetundidele⁽⁷⁶⁾;

54. rõhutab, et bioloogiline mitmekesisus on väga oluline toiduga kindlustatuse jaoks ELis; toonitab ELi põllumajandussektori olulist rolli tervislike, ohutute ja taskukohaste toiduainete tootmisel; rõhutab, et põllumajandus- tootjatel on selle strateegia edus keskne roll ning et see strateegia tuleks viia kooskõlla strateegia „Talust taldrikule“ meetmete, eesmärkide ja sihtidega;

55. on seisukohal, et ELi põllumajanduse muutmine on hädavajalik, et see oleks jätkusuutlik ja et tagatud oleks kõrged loomade heaolu standardid, mis on kooskõlas ökoloogilise ja kliimaüleminekuga, minimeerides fossiilsete ja keemiliste ainete kasutamist ja antibiootikumiravi; rõhutab, et põllumajandus peaks panustama elurikkuse kaitsesse ja taastamisse;

56. peab potentsiaalseid sotsiaalmajanduslikke mõjusid silmas pidades hädavajalikuks, et põllumajandustootjad saaksid toetust, sealhulgas majanduslikku toetust ja koolitust jätkusuutlikele põllumajandussüsteemidele üleminekuks, et edendada agroökoloogilisi ja muid uuenduslikke jätkusuutlikke tavasid; rõhutab seega, kui oluline on tagada nende eesmärkideni jõudmiseks täpselt määratletud ja piisav rahaline toetus, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku alusel, ning palub sellega seoses kasutada liikmesriikidel nimetatud eesmärkide täitmiseks ÜPP strateegiakavasid ja selle keskkonnasäästlikke komponente, töötades samas välja kõigile kasulikke lahendusi elurikkuse kaitsmiseks;

57. palub komisjonil töötada eesmärkideni jõudmiseks välja strateegia kohalike väärtusahelate toetamiseks ning rõhutab, et väikesed põllumajandusettevõtted vajavad strateegiale panustamisel konkreetset tuge;

58. väljendab heameelt, et mahepõllumajandust on tunnustatud ühe olulise elemendina ELi teekonnaval kestlikumate toidusüsteemide suunas, nimelt seoses elurikkusega seotud muredega, ning avaliku poliitika eesmärkide saavutamisel majandusarengu, maapiirkondade tööhõive, keskkonnakaitse ja kliimameetmete valdkonnas; rõhutab mahepõllumajanduse Euroopa tegevuskava tähtsust mahepõllumajanduse kasutuselevõtu suurendamisel;

59. toonitab, et mahepõllumajandusliku toidu tootmisega peavad kaasnema turupõhised ja tarneahela arengud ning meetmed, mis stimuleerivad nõudlust mahepõllumajandusliku toidu järele, sealhulgas riigihangete ja mitmesuguste müügiedendusmeetmete, teadusuuringute, innovatsiooni, koolituse ja teaduslike teadmiste siirde kaudu, mille eesmärk on toetada mahepõllumajanduslike toodete turu stabiilsust ja põllumajandustootjate õiglast tasustamist ning edendada noori

⁽⁷⁵⁾ Euroopa Kontrollikoja 5. juuni 2020. aasta eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

⁽⁷⁶⁾ *Idem*.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

mahepõllumajandustootjaid toetavaid meetmeid; rõhutab kogu mahepõllumajandusliku toiduahela arendamise vajadust, et võimaldada ELi mahepõllumajanduslike toodete kohalikku töötlemist ja levitamist;

60. märgib, et liikmesriigid panustavad olenevalt oma mahepõllumajandussektori arengutasemest kogu liitu hõlmavate eesmärkide saavutamisse erinevalt ja nõuab seetõttu riiklike eesmärkide määratlemist; rõhutab, et neid eesmärke ei saavutata ilma tugeva rahalise toetuse, kindlate koolitusprogrammide ja nõustamisteenusteta; kutsub liikmesriike üles vastavalt muutma oma ÜPP strateegiakavasid ning komisjoni tagama, et need strateegiakavad oleksid seatud ülesannete kõrgusel;

61. tuletab meelde, kui oluline on elurikkuse strateegia meetmete edendamiseks kollektiivse lähenemise soodustamine ja selle mitmekordistava mõju ära kasutamine, ning kutsub komisjoni üles edendama ja toetama ühistuid, sh põllumajandus- ja toiduühistuid, elurikkuse kaitsmise meetmete ühisel rakendamisel;

62. rõhutab, et ÜPP peaks põllumaa elurikkuse kaitsmisel ja edendamisel mängima kesket rolli koos muu Euroopa rohelise kokkuleppe poliitikaga; avaldab kahetsust, et ÜPP ei ole olnud elurikkuse aastakümnete pikkuse vähenemise tagasipööramisel tõhus; tuletab meelde, et põllumajanduse tootlikkus ja vastupidavus sõltuvad elurikkusest, mis on äärmiselt oluline, tagamaks meie toidusüsteemide ja toiduga kindlustatuse pikaajalist kestlikkust ja vastupanuvõimet; on seisukohal, et ÜPP eri reformidega tehtud väikesed muudatused ei ole saatnud põllumajandustootjatele tugevat signaali, et nad peaksid oma tavasid muutma, ning on arvamusel, et kliima- ja elurikkuse kriisides saadud kogemustel ja nendega seotud prognoosidel põhinevad suured muudatused on vajalikud;

63. kordab, et ÜPP peaks olema täielikult kooskõlas ELi suuremate kliima- ja elurikkuse eesmärkidega; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kasutaksid ÜPP strateegiakavasid, et saavutada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärgid, sealhulgas elurikkust soodustavate ja agroökoloogiliste lähenemiste süvalaiendamise osas, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid nõuetele vastavuse standardite kindlaksmääramisel ambitsioonikad kestlikkuse ja elurikkuse lähtetingimused ning tagaksid meetmete, eriti ökokavade ning põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmete ambitsioonika ja kiire väljatöötamise ja kasutuselevõtu; rõhutab, et taastamiseks tuleks eraldada piisavad rahalised vahendid; palub liikmesriikidel lähtuda nende eesmärkide saavutamisel komisjoni soovitustest;

64. palub liikmesriikidel töötada välja vajalikud meetmed suure elurikkusega maastikuelementide kohta, eelkõige ÜPP strateegiakavade raames, kasutades näiteks hekke või puhverribasid, mille eesmärk peaks samuti olema elupaikade ökoloogilise ühenduvuse edendamine ja roheliste koridoride loomine;

65. rõhutab vajadust tugevdada ÜPP seireraamistikku, sealhulgas selle mõju mõõtmiseks usaldusväärsemate näitajate väljatöötamise kaudu; palub komisjonil viia pärast riiklike strateegikavade heakskiitmist läbi sõltumatu hindamise nende eeldatava kogumõju kohta; kutsub komisjoni üles võtma asjakohaseid meetmeid, kui selles analüüsis peetakse Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tehtavaid pingutusi ebapiisavaks, näiteks paluda liikmesriikidel muuta oma strateegiakavasid või vaadata vahekokkuvõtte raames üle ÜPP strateegiakava määrus;

66. rõhutab tasakaalustatud toitumise tähtsust; on seisukohal, et komisjon ja liikmesriigid peaksid hõlbustama tervisliku ja tasakaalustatud toitumise omaks võtmist, kehtestades samal ajal asjakohased meetmed põllumajandustootjate abistamiseks selles üleminekus, võttes nõuetekohaselt arvesse vajadust kaitsta ELi põllumajandusettevõtete majanduslikku kestlikkust;

67. peab kahetsusväärseks asjaolu, et põllumajandusliku tootmise ja tarbimise käigus keskendutakse üha enam piiratud hulga põllumajanduskultuuridele ning nende seas piiratud hulga sortidele ja genotüüpidele; toonitab, et geneetilise varieeruvuse täiustamine ja säilitamine looduslike vahenditega on ülioluline, et edendada põllumajanduslike ökosüsteemide mitmekesisust ning säilitada kohalikke geneetilisi ressursse, eelkõige lahenduste kogumina, et seista silmitsi keskkonnaprobleemide ja kliimamuutusega; rõhutab, et oluline on kasutada kohalikke tõugusid ja liike, kes sobivad kohaliku ökosüsteemi kõige paremini;

68. palub komisjonil hinnata, kas looduskapitali arvestamise väljatöötamine võiks piirata ja ratsionaliseerida ressursside kasutamist ja mõju ökosüsteemidele ning aidata seeläbi elurikkuse kadumist peatada ja tagasi pöörata; väljendab siiski kahtlust looduse väärtuse täpse kvantitatiivse mõõtmise teostatavuse osas ja rõhutab, et loodus on väärtus omaette; palub komisjonil anda selles osas täiendavat teavet võimaliku rahvusvahelise looduskapitali arvestamise algatuse kohta;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

69. kutsub liikmesriike üles töötama oma ÜPP strateegiakavade raames välja vajalikke meetmeid, et edendada elurikkaid alasid, sealhulgas maastikuelemente, eesmärgiga saavutada ala, mis moodustab vähemalt 10 % elurikkusele kasulike suure mitmekesisusega aladest, näiteks hekid, puhverribad, kemikaalivabad alad ja ajutine kesa, samuti pikaajaliselt elurikkusele pühendatav ulatuslik põllumajandusmaa, ning edendada elupaikade omavahelist seotust ja roheliste koridoride loomist nii palju kui võimalik, et elurikkuse potentsiaali maksimeerida;

70. märgib, et karusnahatoodang, millega kaasneb tuhandete sarnase genotüübiga kodustamata loomade kinnihoidmine üksteise lähedal kroonilise stressi tingimustes, võib olulisel määral kahjustada loomade heaolu ja suurendada nende vastuvõtlikkust nakkushaigustele, sealhulgas zoonoosidele, nagu on juhtunud COVID-19 ja naaritsa puhul;

71. avaldab kahetsust, et EL ei ole saavutanud endale seatud eesmärki pidada 2020. aastaks täielikult kinni maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemest, mis on üks peamistest ühise kalanduspoliitika eesmärkidest; rõhutab, et kõik kalapopulatsioonid tuleks taastada selliselt, et need ületaksid maksimaalse jätkusuutliku saagikuse taseme, järgides samas ettevaatuspõhimõtet ning tagades, et populatsiooni vanuseline ja suuruseline koosseis annaks tunnistust ressurside heast seisukorrast; palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta endale kohustuseks mereelupaikade ja kalavarude täieliku taastamise, pidades kinni maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemest ning kasutades kalavarude majandamisel viivitamatult ökosüsteemidel põhinevat lähenemist, et parandada selektiivsust ja aidata kaasa mittesihthikide püsijäämisele ning leevendada selle lähenemise rakendamisel kalanduse mõju mere ökosüsteemidele, piirates sealhulgas kahjulikult mõjuvaid tavasid või kasutusviise;

72. tuletab samuti meelde, et uue tehniliste meetmete määruse⁽⁷⁷⁾ kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande 31. detsembriks 2020 ning juhul, kui on tõendeid, et eesmärgi ja sihte ei ole saavutatud, võib komisjon teha ettepaneku meetmete võtmiseks;

73. palub komisjonil tegeleda ookeanide olukorra halvenemise, eutrofeerumise ja hapestumisega, esitades ambitsioonika tegevuskava mere ökosüsteemide kaitseks ja kalavarude kaitseks; on seisukohal, et võtta tuleks kõik meetmed, sealhulgas võtta vastu õigusaktid, et vähendada majandustegevuse ja muude tegevuste võimalikku negatiivset mõju mereelupaikadele;

74. rõhutab, et oluline on luua kalavarude taastamise alad või püügikeelupiirkonnad, et kalapopulatsioonid saaksid taastuda, sealhulgas kudemisaladel ja noorkalade elualadel; rõhutab, et püügikeelupiirkondades on oluline keelata igasugune kalapüük ja muu püügitegevus;

75. toetab kindlalt ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi täisleppimatuse eesmärki; juhib tähelepanu sellele, et ebaseaduslikul, teatamata ja reguleerimata kalapüügil on äärmiselt negatiivne mõju kalavarude olukorrale, mereökosüsteemidele, elurikkusele ja ELi kalurite konkurentsivõimele; nõuab suuremat kooskõla ELi kaubandus- ja kalanduspoliitika vahel, et tagada tõhus võitlus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;

76. palub komisjonil kasutada ökosüsteemil põhinevat lähenemist kõigi mere elurikkuse kadumise põhjuste puhul, milles võetakse arvesse kalapüügi survet kalavarudele, elurikkusele ja mere ökosüsteemidele, kuid ka muid tegureid, nagu reostus, kliimamuutused, laevandus ning rannikäärased ja kaldalähedased kasutusalad, sealhulgas kalapüügi ja teiste merendustegevuste ökosüsteemile avalduva mõju hindamise kaudu, kus võetakse arvesse ökosüsteemide suutlikkust toetada kliimamuutuse mõju leevendamist ja nende kohanemist ning saaklooma ja kiskjate vastastikust mõju;

77. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma meetmeid selliste kalapüügi, lossimise ja tapmise meetodite väljatöötamise ja rakendamise edendamiseks, mis tagaks parema heaolu ja milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest;

78. on seisukohal, et oluline on tagada kalakasvatustavade jätkusuutlikkus ja see, et kalade heaolu tase oleks nende raames kõrge; usub, et vesiviljeluse toodang peaks põhinema kestlikel tootmismeetoditel, näiteks ekstensiivsed meetodid ja vetikate, kahepoolmeliste, tiigikasvatussüsteemide ja vesiviljeluslaguunide kasutamine, mis võivad pakkuda olulisi ökosüsteemi funktsioone ja teenuseid, sealhulgas märgalade elupaikade säilitamine ning lisaks madalamatele süsinikdioksiidi heitmetele ja toitumisele ka ressursidele ja elurikkusele avalduva surve vähendamine; väljendab muret kalapüügi pärast, mille ainus eesmärk on toidus kasvatatavate lihasööjate kalade söötmine, ning on seisukohal, et see kalapüügitava tuleks järk-järgult kaotada ja asendada jätkusuutlike alternatiividega; rõhutab vajadust tagada, et

⁽⁷⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1241, mis käsitleb kalavarude ja mereökosüsteemide kaitsmist tehniliste meetmete abil (ELT L 198, 25.7.2019, lk 105).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

vesiviljelusega seotud haldusmenetlused on selged ja et neid saab täielikult rakendada; palub komisjonil uuendada vajaduse korral oma suuniseid vesiviljeluse ja Natura 2000 alade kohta;

79. märgib murelikult, et ELi rannikuvetes jätkub merepõhja laialdane füüsiline häirimine, eelkõige põhjatraalimise tõttu⁽⁷⁸⁾, mille ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon on määratlenud püügivahendina, mis annab kõige suurema osa aastases tagasiheitest, ning et see avaldab merepõhjale väga kahjulikku mõju olenevalt püügitegevusest ja kalapüügipiirkondade eripärast⁽⁷⁹⁾; tuletab meelde, et põhjatraalimine on üks levinumaid püügiviise ELis⁽⁸⁰⁾; tuletab meelde kehtivat nõuet lõpetada püük põhjapüügivahenditega sügavamal kui 400 m piirkondades, kus on teadaolevalt või tõenäoliselt olemas ohualtid mereökosüsteemid; palub komisjonil ja liikmesriikidel seega tagada määruse (EL) 2016/2336⁽⁸¹⁾ täielik ja tõhus rakendamine, sealhulgas seoses veealuste mägedega; kutsub komisjoni lisaks Vahemere piirangutele⁽⁸²⁾ piirama vajaduse korral, kui see on ranniku ökosüsteemide kaitsmiseks vajalik, põhjatraalimise kasutamist muudel rannikualadel, sealhulgas kalavarude säilitamise ja mereökosüsteemide kaitsmise kavandatavas tegevuskavas, et tagada kõige jätkusuutlikum ja vähem kahjustav tegevus;

80. rõhutab, et kalavarude majandamise kavades tuleks arvesse võtta teadusuuringute tulemusi kalapüügitavade mõju kohta liikidele, elupaikadele, ookeanide elurikkusele ja merekeskkonnale ning aidata leida lahendusi tuvastatud negatiivsete mõjude kõrvaldamiseks, sealhulgas nende tavade kasutamise piiramiseks või uute tehnoloogiliste leevendavate lahenduste kasutuselevõtuks; rõhutab lisaks, et tundlike liikide kaaspüük tuleks kõrvaldada või vähendada tasemeni, mis võimaldab täielikku taastumist, ning merepõhja elupaikade kahjustamist tuleks minimeerida;

81. kutsub komisjoni üles koostama supertraaleri määratluse ja kaaluma selliste meetmete kasutamist, mis piiraksid nende tegevust ELi vetes, keelustades eelkõige nende tegevuse kaitsealadel;

82. on seisukohal, et hea koostöö loomine kolmandate riikidega, eriti naaberriikidega, on hädavajalik, sealhulgas selleks, et edendada ELi välistes vetes samaväärselt kalavarude seiret, et tagada piiriülestes mereelupaikades terve ökosüsteem;

83. tuletab meelde, et ühine kalanduspoliitika ja kalanduskontrolli käsitlev määrus⁽⁸³⁾ annavad ELile reguleeriva raamistiku koos konkreetsete kalanduse jaoks mõeldud vahenditega; väljendab vajadust tagada sinise majanduse ökoloogilistele tavadele üleminekust mõjutatud kalurite jaoks sotsiaalmajanduslik jätkusuutlikkus, sealhulgas täita sellega seotud koolitusvajadused; rõhutab, et nendele eesmärkidele tuleb tagada piisav rahastus Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ning programmi „Euroopa horisont“ kaudu;

84. palub, et nõukogu avalikustaks ennetavalt kõik lubatud kogupüügi määruste vastuvõtmisega seotud dokumendid kooskõlas Euroopa Ombudsmani soovitusel juhtumi 640/2019/FP kohta;

85. soovib andmeid pidevalt koguda, et hinnata paremini kestlikkuse kriteeriume ning vältida kalastusvõõndite loomist kohtades, kus asub haavatavaid mereökosüsteeme;

86. rõhutab, et kaitsealade peamine ülesanne peab olema keskkonnakaitse ja taastamine ning seda eesmärki ei tohiks nendel aladel ühegi tegevusega kahjustada; palub komisjonil ja liikmesriikidel keelata merekaitsealadel kahjulik inimtegevus; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et riiklikes merealade ruumilistes plaanides käsitletakse liikide ja elupaikade tundlikkust inimsurve suhtes kõigil merealadel;

⁽⁷⁸⁾ Euroopa Keskkonnaameti aruanne „Meresõnumid II“, lk 34.

⁽⁷⁹⁾ FAO 19. veebruari 2019. aasta kalanduse ja vesiviljeluse tehniline dokument „A third assessment of global marine fisheries discards“ (Kolmas hinnang ülemaailmse merekalapüügi tagasiheite kohta).

⁽⁸⁰⁾ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

⁽⁸¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2336, millega kehtestatakse süvamere kalavarude püügi eritingimused Kilde-Atlandil ja kalapüügisätted Kilde-Atlandi rahvusvahelistes vetes ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 2347/2002 (ELT L 354, 23.12.2016, lk 1).

⁽⁸²⁾ Nõukogu 21. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1967/2006, mis käsitleb Vahemere kalavarude säästva kasutamise majandamisemeetmeid, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2847/93 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1626/94 (ELT L 409, 30.12.2006, lk 11).

⁽⁸³⁾ Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

87. rõhutab, et oluline on olemasolevaid merekaitsealasid tugevdada ja neid tõhusalt rakendada, seda eelkõige elurikkuse koondumispaikades; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostama esmajärjekorras nende alade konkreetsed majandamiskavad, määratledes selged kaitse-eesmärgid ning tõhusad seire-, järelevalve- ja kontrollimeetmed; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kiirendaksid ühise kalanduspoliitika artikli 11 kohaste ühiste soovitude väljatöötamist ja esitamist oma merekaitsealade kalavarude majandamiseks; on seisukohal, et kliimamuutuste mõju mereliikidele tuleks täielikult arvesse võtta; palub komisjonil esitada lisaks koostöös liikmesriikidega kriteeriumid ja suunised merekaitsealade asjakohaseks haldusjuhtimiseks, sealhulgas ökoloogilistes koridorides, milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest ning hõlbustada liikmesriikide vahelist koostööd;

88. palub komisjonil arvestada rahvusvahelistes eesmärkides merekaitsealasid ainult siis, kui neid juhitakse asjakohaselt;

89. on seisukohal, et uued merekaitsealad tuleks lisada Natura 2000 raamistikku ning et tuleks edendada ökoloogilist ühenduvust;

90. rõhutab, et edukad merekaitsealad toovad märkimisväärset sotsiaalmajanduslikku kasu, eriti rannikukogukondadele ning kalandus- ja turismisektorile, ning et merekaitsealad võivad täita kalavarude taastootmise peamisi ökoloogilisi funktsioone ja parandada nende vastupidavust;

91. rõhutab, et ELi uus metsastrateegia peab olema kooskõlas ja järjepidev Euroopa kliimaseaduse ja elurikkuse strateegiaga aastani 2030; rõhutab vajadust tervikliku ja järjepideva ELi metsastrateegia järele, mis tugevdaks ELi metsade ja metsandussektori mitmeotstarbelist rolli ning edendaks metsade kaugeleulatuvat keskkonnavalat, ühiskondlikku ja majanduslikku kasu, järgides seejuures täielikult ELi kliima- ja keskkonnanäesid; rõhutab vajadust seada uues ELi metsastrateegias selgelt esmatähtsaks kliima ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja taastamine kui kesksed ja omavahel seotud eesmärgid; nõuab, et looduse taastamiskavasse lisataks metsaökosüsteemide kaitseks ja taastamiseks konkreetsed siduvad eesmärgid, mis tuleks hõlmata ka ELi metsastrateegiasse; on seisukohal, et arvesse tuleks võtta kohaliku, piirkondliku ja liikmesriigi tasandi erinevaid olusid;

92. kordab oma 8. oktoobri 2020. aasta seisukohta ELi metsastrateegia kohta, et kõnealune strateegia peaks olema ühendav lüli riiklike metsa- ja agrometsanduspoliitika ning ELi metsade ja agrometsadega seotud eesmärkide vahel, tunnistades nii vajadust austada riikide pädevust kui ka vajadust panustada ELi laiemate eesmärkide saavutamisse; rõhutab seetõttu, et ELi metsastrateegia peab järgima subsidiaarsuse põhimõtet ja tunnustama ELi pädevust keskkonnakaitse valdkonnas; tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 191 kohaselt peab ELi keskkonnapoliitika muu hulgas panustama keskkonna kvaliteedi säilitamisse, kaitsmisse ja edendamisse ning loodusressursside kaalutletud ja mõistlikku kasutamisse; tuletab meelde, et metsi ja metsade majandamist mõjutavad mitmed ELi õigusaktid;

93. kutsub ELi ja liikmesriike üles tagama oma sise- ja välispoliitikas metsade keskkonnakaitse kõrgeimad standardid;

94. rõhutab, et uus ELi metsastrateegia peaks edendama kestlikku metsamajandamist, ning rõhutab, kui oluline on metsade kestlikku majandamist tasakaalustatud viisil tugevdada, et tagada metsa ökosüsteemide tervis, vastupanuvõime kliimamuutuste suhtes ja pikaajalisus ning metsade multifunktsionaalse rolli säilitamine; märgib, et meie metsade säilitamine ja kestlik majandamine on meie üldise heaolu keskne osa, kuna metsad tagavad puhkuse, tervise ja haridusega seotud üldhuvitegevuse, ning tunnistab, et kestlik metsamajandamine edendab Euroopa metsade elurikkuse kaitset; tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid on kohustunud kohaldama säästva metsamajandamise määratlust ja põhimõtteid;

95. rõhutab metsade rolli ELi kliimaeesmärkide täitmisel; on seisukohal, et esikohale tuleks seada metsa ja muude biomassiressursside ringlusse võtete ja astmelise kasutamise, kus ei tehta kompromisse teaduspõhiste kaitse- ja taastamistegevuste ja kliimameetmetega; on seisukohal, et puidu ehitusmaterjalina kasutamine on selle kohta üks hea näide;

96. rõhutab ÜPP agrometsandus- ja metsastamismeetmete otsustavat tähtsust ning ergutab metsandusmeetmete jätkuvust kooskõlas ELi metsastrateegiaga;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

97. rõhutab vastupanuvõimeliste ja heas seisundis metsa ökosüsteemide, sealhulgas loomastiku ja taimestiku tähtsust metsade pakutavate mitmete selliste ökosüsteemi teenustega varustamise säilitamisel ja tõhustamisel, nagu elurikkus, puhas õhk ja vesi, heas seisundis pinnas ja puit ning muud toorained; juhib tähelepanu asjaolule, et ELi keskkonna-, kliima- ja elurikkuse alaste eesmärkide saavutamine ei ole võimalik ilma mitmeotstarbeliste, heas seisundis ja säästvalt majandatud metsade ja metsanduseta, mille puhul rakendatakse pikka perspektiivi;

98. juhib tähelepanu vajadusele töötada välja ühtne lähenemisviis elurikkuse kaitse ja kliimakaitse ühendamisele edukas metsandussektoris ja kestlikus biomajanduses;

99. tunnistab, et säästvalt majandatud metsadest saadud puidu ja puittoodete kasutamine aitab liikuda CO₂-neutraalse majanduse suunas ja arendada ringbiomajandust;

100. rõhutab vajadust vaadata läbi ja viia energia tootmiseks biomassi kasutamist käsitlevad ELi reeglid vastavusse ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ja Euroopa kliimaseaduse eesmärkidega, eelkõige taastuvenergia direktiivi ja taksonoomia määruse kohaste delegeeritud õigusaktide raames;

101. väljendab heameelt kohustuse üle istutada ELis veel vähemalt kolm miljardit puud; rõhutab, et ELi puude istutamise algatused peaksid kooskõlas uusimate teaduslike teadmistega põhinema selgetel ökoloogilistel põhimõtetel, püsimeetsastamisel, jätkusuutlikul metsauuendusel, linna- ja linnalähedaste alade haljastamisel, taastamisel, ühenduvuse ja agrometsanduse edendamisel; kutsub komisjoni üles tagama, et neid algatusi viiakse ellu ainult viisil, mis on kooskõlas elurikkuse eesmärkidega ja mis soodustab nende saavutamist, veendudes, et istutamisega ei asendata vanu metsi ega suure elurikkusega metsasid ning aidatakse kaasa segametsade vastupidavuse ja hea seisundi saavutamisele;

102. tuletab meelde seisukohtasid, mille parlament esitas oma resolutsioonis ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks; kutsub komisjoni üles esitama viivitamata ettepanek ELi õigusraamistiku kohta, mis põhineb kohustuslikul hoolsuskohustusel, mis tagab, et väärtusahelad on jätkusuutlikud ning ELi turule lastavad tooted või kaubad ei tuleneks metsade raadamisest, metsa seisundi halvenemisest, ökosüsteemi muutumisest või halvenemisest või inimõiguste rikkumisest ega põhjustaks seda; märgib, et sellist ELi õigusraamistikku tuleks laiendada ka muudele suure süsinikuvaru ja elurikkusega ökosüsteemidele peale metsade, nagu mere- ja rannikuökosüsteemid, märgalad, turbaalad ja savannid, et vältida surve ümbersuunamist nendele maastikele;

103. palub komisjonil uurida võimalust luua õigusraamistik, eelkõige Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames, mis võimaldaks keelata kauplemist teatavate toorainete, toodete ja teenustega, mis ohustavad elurikkust;

104. rõhutab, et ELi tootmise ja tarbimise keskkonnajalajälge tuleks kiiresti vähendada, et jääda planeedi taluvuspiiridesse; palub komisjonil teha ettepaneku siduvate ELi eesmärkide kohta 2030. aastaks, et vähendada olulisel määral ELi materjalide ja tarbimise ökoloogilist jalajälge ning viia see 2050. aastaks vastavusse planeedi taluvuspiiridega⁽⁸⁴⁾; toetab komisjoni olemusringipõhist lähenemist, et mõõta toodete ja organisatsioonide keskkonnajalajälge; on seisukohal, et plasti tootmist ja kasutamist tuleks vähendada; on seisukohal, et ökosüsteeme ja nende elurikkust mõjutav ja kasutatav majandustegevus peaks sisaldama kõiki võimalikke kaitsemeetmeid, et leevendada nende negatiivset mõju ökosüsteemidele;

Kliimamuutused

105. tunneb muret asjaolu pärast, et enamik maismaaliikide levialasid väheneb märkimisväärselt stsenaariumi juures, mille kohaselt toimub ülemaailmne soojenemine 1,5–2 °C, ning mereliigid on samaväärses ohus, eriti kuna praeguse trajektoori korral ületatakse tõenäoliselt nimetatud temperatuuri tõus; kordab seega, et ELi ambitsioone tuleb märkimisväärselt tõsta, seades kliimamuutuste leevendamise eesmärkide saavutamisel ja kohanemisstrateegiatel prioriteediks looduspõhised lahendused ja ökosüsteemipõhised lähenemised, ning suurendada tuleb ka maismaa ja mereliste looduslike süsiniku sidujate kaitset ELis täiendava meetmena, et vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid;

106. kutsub komisjoni üles hindama kliimamuutuste mõju liikide arvukusele ja geograafilisele levikule, võtma seda hinnangut arvesse ELi elurikkuse strateegia aastaks 2030 rakendamisel ning aitama liikmesriikidel lisada tulemused oma riiklikesse poliitikatesse ja tulevikus loodusdirektiivide kohasesse aruandlusse;

⁽⁸⁴⁾ Resolutsioon uue ringmajanduse tegevuskava kohta.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

107. rõhutab, et tervetel ookeani ökosüsteemidel on oluline roll elurikkuse kadumise peatamisel ja tagasipööramisel ning kliimamuutuse mõju leevendamisel; nõuab süsinikurikaste ookeani elupaikade säilitamist ja taastamist, et edendada süsiniku talletamist, rannikute kaitset ning mere liikide ja kalavarude vastupanuvõimet kliimamuutuste suhtes; nõuab lisaks nende kaasamist tõhusalt juhitud merekaitsealadel;

108. palub komisjonil pärast Euroopa kliimaseaduse⁽⁸⁵⁾ vastuvõtmist ning arvestades looduslike süsiniku sidujate olulist rolli kliimaneutraalsuse saavutamisel esitada ambitsioonikas teaduspõhine ELi eesmärk aastaks 2030, et kõrvaldada looduslikest süsiniku sidujatest kasvuhoonegaaside heitkogused, mis peaks olema kooskõlas ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ja sätestatud õigusaktides; tuleb lisaks meelde, et heitkoguste kiire vähendamine peab jääma esmatähtsaks;

109. kutsub komisjoni üles esitlema võimalikult ruttu kliimat ja elurikkust käsitlevat pikaajalist ELi tegevuskava ning vastavaid eesmärke, millega parandatakse koordineerimist ja tagatakse tulevaste meetmete sidusus, kestlikkus ja omavaheline ühendatus ning millesse hõlmatakse 2020. aasta järgse elurikkuse raamistiku ja Pariisi kokkuleppe kohased kohustused, riiklikult kindlaksmääratud panused ja kestliku arengu eesmärgid; rõhutab, et oluline on kliima- ja elurikkuse kavade seire, aruandlus ja läbivaatamine võimalikult ruttu ametlikult kooskõlastada; rõhutab, et vastupidavad ja heas seisundis ökosüsteemid on kliimamuutustega võitlemisel ja nendega kohanemisel ääretult olulised ning Euroopa kliimapakti raames võetavate meetmete raames tuleks tagada sünergia elurikkuse ja kliimapoliitika vahel;

110. tervitab kliimamuutustega kohanemist käsitlevat uut ELi strateegiat; on seisukohal, et kohanemisstrateegia raames võetud meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ning liidu kodanikukaitse mehhanismi kohaste loodusõnnetuste ennetamise ja nendeks valmisoleku meetmetega;

111. toetab lisaks bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis määratletud ökosüsteemil põhinevat lähenemist, mis pakub maa, vee ja elusressursside ühtseks haldamiseks terviklikku strateegiat, millega edendatakse õiglasel viisil säilitamist ja kestlikku kasutamist;

112. rõhutab, et termin „looduspõhised lahendused“ tuleks paremini määratleda ning selle määratlusega tuleks tagada, et ei kahjustata elurikkust ja ökosüsteemide terviklikkust; nõuab seega, et ELi tasandil töötataks looduspõhiste lahenduste kasutamise kohta välja selgem määratlus ning suunised ja vahendid, et maksimeerida looduse ühenduvust ning kasu ja sünergia elurikkuse säilitamise ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise vahel;

113. märgib, et looduspõhised lahendused puuduvad endiselt paljudest riiklikest kliimastrateegiast; on seisukohal, et mitut sidusrühma hõlmav looduspõhiste lahenduste platvorm võiks aidata suurendada elurikkuse ja kliimamuutuste mitmepoolsete rahvusvaheliste konventsioonide sünergia ning toetada kestliku arengu eesmärkide saavutamist;

Reostus

114. peab kiiduväärseks, et komisjon on kehtestanud eesmärgid, mille kohaselt tuleb ohtlikumate ja keemiliste pestitsiidide kasutamist vähendada 50 % ja väetiste põhjustatud toitainete kadu 50 % – mille tulemusel väheneb väetiste kasutamine aastaks 2030 vähemalt 20 % –, ja mis kõik tuleks sätestada õigusaktides ning vaadata 2030. aasta järgseks ajavahemikuks läbi, et jätkata vähendamist ja võtta pikaajalisi kohustusi; nõuab nende eesmärkide tõhusat hindamist konkreetsete vahe-eesmärkide põhjal;

115. kutsub komisjoni üles seadma nende eesmärkide jaoks selged ja kaugeleulatuvad sihid ning määrama koos liikmesriikidega kindlaks õiglase panuse, mille iga liikmesriik peab kogu ELi hõlmavate eesmärkide saavutamiseks andma ja mille puhul võetakse arvesse, et riikide lähtekohad ja olud on erinevad; nõuab, et iga liikmesriik peaks võtma oma eesmärkide täitmiseks jõulisi meetmeid;

116. on vastu toimeaine glüfosaadi uuesti lubamisele pärast 31. detsembrit 2022; kutsub kõiki liikmesriike üles tegema asjakohaseid ettevalmistustöid, et pakkuda kõigile põllumajandustootjatele pärast glüfosaadi keelustamist toimivaid alternatiivseid lahendusi;

⁽⁸⁵⁾ Esialgne kokkulepe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse osas, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus) (COM(2020)0080 – C9-0077/2020 – 2020/0036(COD)).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

117. tuletab meelde oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni pestitsiididele lubade andmise ELi menetluse kohta ⁽⁸⁶⁾ ning loodab, et komisjon ja liikmesriigid vastaksid viivitamata kõikidele selles sisalduvatele parlamendi üleskutsetele; palub komisjonil lisada taimekaitsevahendite raamistiku rakendusmeetmete läbivaatamisel sellesse sätteid, millega toetatakse kogu ELi hõlmavat pestitsiidide vähendamise eesmärgi saavutamist, näiteks pestitsiidide turulepääsu võimaldamise keskkonnamääruste tugevdamise ja selgitamise kaudu; rõhutab, et heakskiitmisotsust ei tohiks teha, kui Euroopa Toiduohutusamet leiab, et keskkonnale avaldub lubamatu mõju; palub komisjonil muuta regulatiivsed riskiandmed läbipaistvaks ja kättesaadavaks;

118. on seisukohal, et määruse (EÜ) nr 1107/2009 ⁽⁸⁷⁾ artikli 53 lõikes 1 ette nähtud erandit tuleks selgitada ja seda tuleks kohaldada ainult terviselik ja keskkonnamäärustel põhjustel; taunib, et seda erandit kasutatakse kolme neonikotinoidi välitingimustes kasutamise keelu õõnestamiseks;

119. palub komisjonil viia kiiresti lõpule direktiivi 2009/128/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks ⁽⁸⁸⁾), sealhulgas direktiiviga kehtestatud pestitsiidide vähendamise eesmärkide läbivaatamine, ning võtta kõik meetmed tagamaks, et liikmesriigid pühendusid selle rakendamisele, sealhulgas oma riiklikes tegevuskavades;

120. märgib, et pestitsiidide laialdane kasutamine tekitab pestitsiidide resistentsust, mis on suur probleem, mis muudab pestitsiidid vähem tõhusaks; juhib tähelepanu sellele, et üha ulatuslikum pestitsiidide kasutamine ja sõltuvus neist toob põllumajandustootjatele kaasa suured kulud; märgib, et elurikkuse kadumise ja kahjurite resistentsuse vältimiseks tuleks järgida meetmehierarhiat kooskõlas direktiivi 2009/128/EÜ III lisas sätestatud integreeritud taimekaitse kaheksa põhimõttega, mille kohaselt võib keemilisi pestitsiide kasutada ainult viimase abinõuna;

121. väljendab kahetsust, et kemikaalide mõju keskkonnale ja elurikkusele kiputakse REACH-määruse kohase autoriseerimismenetluse käigus sotsiaal-majanduslikus analüüsis alahindama ja alaväärtustama; väljendab seoses keskkonnale negatiivselt mõjuvate või keskkonnamääruste näitajate kohta puuduvate ohutusandmetega muret ohtlike kemikaalide jätkuva kasutamise ja lubamise pärast; kutsub komisjoni üles võtma riskijuhina rohkem arvesse kemikaalide mõju keskkonnale ja elurikkusele, sealhulgas nende püsivat ja pikaajalist mõju;

122. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kolmandatest riikidest imporditud põllumajandustoodete puhul võrdsed standardid ja tõhusa kontrolli;

123. palub komisjonil vaadata läbi määruse (EÜ) nr 396/2005 pestitsiidide jääkide piirnormide kohta ⁽⁸⁹⁾, et lisada õigusakti kriteeriumidena loomade tervise- ja keskkonnamäärused;

124. peab kiiduväärseks, et komisjon on võtnud endale kohustuse teha koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega, tagamaks, et riiklikes põllumajandusstrateegia kavades oleks algusest peale täielikult arvesse võetud Euroopa rohelise kokkuleppe ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärgid, mille kohaselt tuleb keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega kaasnevat ohtu ning väetiste ja antibiootikumide kasutamist vähendada veel rohkem; rõhutab, kui oluline on täita need eesmärgid terviklikult ja ringmajanduse põhimõtetest lähtuvalt, näiteks selliste agroökoloogiliste meetodite abil nagu integreeritud tootmine ja mahepõllumajandus, sealhulgas külvikordade rakendamine; rõhutab ka täppispõllumajanduse, digitaliseerimise ja muude vahendite panust pestitsiidide, väetiste ja toimetite vähendamisel ja tõhusal kasutamisel;

125. rõhutab, et pestitsiidide vajaduse vähendamiseks ning keemiliste pestitsiidide kasutamise ja sellega seotud riskide edasiseks vähendamiseks vajavad põllumajandustootjad rohkem alternatiivseid, tõhusaid, taskukohaseid ja keskkonnamäärustele vastavaid taimekaitsevahendeid ja -meetodeid; teeb ettepaneku, et see võiks hõlmata kultuuriliste, füüsiliste ja bioloogiliste kontrollitehnikate, uute, madala riskitasemega pestitsiidide ja biopestitsiidide laialdasemat kasutuselevõttu, tõhusamaid töötlemistehnikaid, mida hõlbustavad sellised vahendid nagu digitaalne ja täppispõllumajandus, epidemioloogilisi mudeleid, vähem sisendeid vajavate resistentsete sortide laiemat ja paremat valikut ning teadus- ja innovatsioonialase koolitus- ja nõustamissüsteemide tugevdamist, sealhulgas agroökoloogiliste põllumajandustavade vallas;

⁽⁸⁶⁾ ELT C 411, 27.11.2020, lk 48.

⁽⁸⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009, taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁸⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71).

⁽⁸⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimes ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

126. rõhutab, et ELi põllumajandus-, kalandus- ja metsandussektoril on oluline roll looduse kaitsmisel ja taastamisel ning et need sektorid peavad olema täielikult kaasatud ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 rakendamisse; rõhutab, et rakendusmeetmetega peaksid kaasnema täpselt määratletud tugiteenused, koolitusprogrammid ning kestlikud, turvalised, tõhusad ja taskukohased lahendused ja alternatiivsed võimalused ning juurdepääs uusimatele teadmistele, tehnoloogiale ja nõustamisteenustele; rõhutab ühtlasi, et strateegiat rakendamist on võimalik toetada positiivsete stiimulitega ja parimate tavade vahetamisega;

127. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärged võetaks täielikult arvesse, kui rakendatakse strateegiat „Talust taldrikule“, kestlikkust toetavat kemikaalistrateegiat ja kavandatavat nullsaaste saavutamise tegevuskava, milles tuleks käsitleda ka valgusreostust ja müra, sealhulgas veelust müra; rõhutab, et oluline on tegeleda reostusega selle tekkekohtas, tagades samas parima võimaliku tehnoloogia kasutamise;

128. palub komisjonil seada 2030. aastaks kaugeleulatuva eesmärgi välitingimustes kasutatava kunstliku valguse vähendamiseks ning teha ettepaneku suuniste kohta, kuidas saaksid liikmesriigid öist kunstlikku valgust vähendada;

129. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 peab sisaldama spetsiaalseid meetmeid elurikkust ja tervist otseselt mõjutava reostuse, näiteks plast-, sh mikroplast-, ja keemilise reostuse vähendamiseks; palub komisjonil tagada kõigi uue ringmajanduse tegevuskava meetmete ja seotud õigusaktide kiire rakendamine;

Invasiivsed võõrliigid

130. väljendab muret asjaolu pärast, et invasiivsed võõrliigid kujutavad keskkonnale, elatusvahenditele ja toiduga kindlustatusele suurt ohtu, sest nad kahjustavad pöördumatult kaitsealasid ja nende elurikkust, ning et kliimamuutused süvendavad seda;

131. peab kahetsusväärseks, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu on kantud vähem kui 6 % invasiivsetest võõrliikidest ELis; palub komisjonil suurendada jõupingutusi ja tagada, et loetellu kantakse ohustatud liike kahjustavad invasiivsed võõrliigid; kutsub komisjoni ühtlasi üles parandama ennetustegevust, kehtestades enne võõrliikide esmakordset sissevedu kohustuslikud riskihinnangud ning tehes võimalikult kiiresti ettepaneku teaduslikul riskihinnangul ja ELi ökoloogilistel oludel põhinevate kogu ELi hõlmavate valgete nimekirjade kohta liikidest, mida on lubatud importida, pidada, aretada ning lemmikloomana müüa ja osta;

132. rõhutab, et eksootiliste loomadega kauplemine on üks peamisi invasiivsete võõrliikide sissetoomise viise ning lisaks sellele on invasiivsete võõrliikide sissetoomine seotud ka muude riskiteguritega, näiteks maismaa- ja meretransport ja merepraht; nõuab ELi tasandil lisameetmete väljatöötamist invasiivsete võõrliikide ennetamiseks, tõrjeks ja likvideerimiseks, sealhulgas äärmiselt ohustatud liike mõjutavate võõrliikide jaoks spetsiaalsete kavade koostamist; rõhutab, et vaja on piisavaid inim-, tehnilisi ja rahalisi ressursse, et toetada ennetustööd ning aidata mõjutatud piirkondadel tegeleda olemasolevate ja äsja sissetoodud invasiivsete võõrliikidega;

133. avaldab kahetsust, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide nimekirja on kantud ainult üks mereliik⁽⁹⁰⁾; kutsub komisjoni üles tegelema selle ebaproportsionaalselt väheste meres elavate invasiivsete võõrliikide arvuga, et tagada korrektne vastavusse viimine määrusega (EL) nr 1143/2014⁽⁹¹⁾;

Rahastamine, integreerimine ja juhtimisraamistik

134. rõhutab, et ennetamise ja taastamise ühiskondlik ja keskkonnanalane kasu on suuremad kui investeerimiskulud; kutsub komisjoni üles tagama elurikkuse tõhusa integreerimise ja arvessevõtmise kõigis ELi kulutustes ja programmides, tuginedes ELi taksonoomiale; kutsub rakendama ELi kulutustes ja programmides tõhusalt olulise kahju ärahoidmise põhimõtet; palub komisjonil esitada põhjaliku hinnangu selle kohta, kuidas saaks kasutada loodusele vajalikku vähemalt 20 miljardit eurot aastas, teha vastavad ettepanekud ELi aastaelarve kohta ja uurida vajadust spetsiaalse rahastamisvahendi järele üleeuroopalise loodusvõrgustiku (TEN-N) jaoks; võtab teadmiseks kokkuleppe viia elurikkuse kulutused 2024. aastast

⁽⁹⁰⁾ Tsiamis, K. jt, „Prioritizing marine invasive alien species in the European Union through horizon scanning“ (Mere invasiivsete võõrliikide tähtsustamine Euroopa Liidus väljavaadete selgitamise kaudu), *Aquatic Conservation – Marine and Freshwater Ecosystems*, kd 30, nr 4, John Wiley & Sons Ltd, Chichester, 2020.

⁽⁹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

alates 7,5 %-ni ja 2026. aastast alates 10 %-ni; on seisukohal, et tuleks teha jõupingutusi, et alates 2021. aastast hakataks mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest vähemalt 10 % eraldama võimalikult kiiresti elurikkusele; rõhutab vajadust tagada järjepidevus kliimale ja elurikkusele eraldatavate rahasummade vahel; kutsub liikmesriike üles lisama elurikkusmeetmed ka riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse; rõhutab, et elurikkusega seotud ELi kulutusi tuleks jälgida tõhusa, läbipaistva ja tervikliku metoodika kohaselt, mille kehtestab komisjon koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukoguga;

135. palub komisjonil ja liikmesriikidel hinnata 2022. aastaks, millised toetused on keskkonnale kahjulikud, et nende maksmine viivitamata järk-järgult lõpetada; nõuab rahaliste stiimulite ümbersuunamist elurikkust soodustavate investeeringute ja maksusüsteemide suunas, milles kasutatakse keskkonnamakse ja keskkonnatululusi suuremal määral;

136. tuletab meelde, et EL on pühendunud Pariisi kokkuleppe eesmärkide täitmisele; palub komisjonil ja liikmesriikidel lõpetada kõigi otseste ja kaudsete fossiilkütuste toetuste maksmine võimalikult ruttu ja hiljemalt 2025. aastaks;

137. on seisukohal, et fossiilkütuste ja muude keskkonnale kahjulike toetuste järk-järgulist kaotamist tuleks ELi kaubanduspoliitika ja rohelise diplomaatia kaudu toetada ka ülemaailmselt, sealhulgas leppides iga kaubanduspartneriga kokku vahe-eesmärkidega tegevuskavas;

138. tuletab meelde, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni hinnangul kulutavad valitsused kogu maailmas toetustele, mis võivad elurikkusele kahjulikud olla, aastas ligikaudu 500 miljardit USA dollarit, st viis kuni kuus korda rohkem kui kogukulu elurikkuse kaitseks ⁽⁹²⁾;

139. palub komisjonil esitada selged suunised ja stiimulid, et kaasata elurikkuse jaoks eravahendeid ning viia investeeringud vastavusse Euroopa rohelise kokkuleppe ja ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030; kutsub komisjoni peale selle üles esitama tulevase uuendatud kestliku rahastamise strateegia raames kaugeleulatuvat ja tulevikku vaatavat raamistiku, mis hõlmab seadusandlikke meetmeid ja rahalisi stiimuleid nii avalikule kui ka erasektorile, et toetada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamist; kutsub komisjoni üles võtma meetmeid erasektori kestlike hangete osas;

140. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada poliitikavaldkondade sidusus ning viia ELi ja riiklik poliitika kooskõlla ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030; nõuab kogu ELi poliitikas ühtlasi kõigi aluslepingu põhimõtete järgimist, eelkõige ettevaatuspõhimõtet ja põhimõtet „saastaja maksab“;

141. rõhutab, et pärast põhjalikku mõjuhindamist tuleb vastu võtta õiguslikult siduv elurikkuse juhtimise raamistik – elurikkusseadus –, millega määratakse eesmärkide, sealhulgas 2030. aastaks seatud eesmärkide ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu kohustuste kaudu kindlaks tegevus, mis tuleb ellu viia 2050. aastaks, ning millega luuakse kaitsealadel ja neist väljaspool toimuvaks seireks konkreetsete, mõõdetavate, saavutatavate, realistlike ja tähtjaliste näitajatega mehhanism; kutsub komisjoni üles esitama selle kohta 2022. aastal õigusakti ettepaneku; rõhutab, et piisavate inimressursside ja rahaliste vahendite tagamine on tõhusa juhtimise seisukohast otsustava tähtsusega;

142. kutsub komisjoni üles kaaluma elurikkust käsitleva Euroopa sõltumatu teaduskomisjoni või sarnase asutuse loomist, kes hindaks ELi meetmete kooskõla ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkidega ning annaks asjakohaseid poliitilisi soovitusi, vältides võimalikku kattumist Euroopa Keskkonnaameti ning muude ELi ja rahvusvaheliste asutuste vastutusvaldkondadega;

143. tuletab meelde, et harta artiklis 37 kajastatakse keskkonnakaitse tagamise põhimõtet ELi õigusaktides; on seisukohal, et hartas tuleks tunnustada õigust tervislikule keskkonnale ja et EL peaks juhtima algatust, mille kohaselt toetatakse sarnast õigust ka rahvusvahelisel tasandil;

Teadusuuringud, innovatsioon ja haridus

144. kutsub komisjoni üles tugevdama elurikkust ELi noorteprogrammide, näiteks Euroopa vabatahtliku teenistuse raames ning käivitama üldise Erasmuse programmi raames rohelise Erasmuse programmi, milles keskendutakse taastamise ja säilitamise valdkonnas teadmiste, üliõpilaste ja spetsialistide vahetamisele;

⁽⁹²⁾ Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni 2020. aasta aprilli aruanne „A Comprehensive Overview of Global Biodiversity Finance“ (Põhjalik ülevaade elurikkuse rahastamisest maailmas).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

145. rõhutab vajadust põhjalikumalt mõista elurikkuse koostist, selle mõju ökosüsteemide toimimisele ja ökosüsteemi vastupanuvõimet; on seisukohal, et tuleks suurendada nii elurikkuse alusuuringuid kui ka rakendusuuringuid, ning rõhutab, et selleks tuleks tagada piisav rahastus; nõuab elurikkuse uuringute lisamist eri ELi ja riiklikesse rahastamisprogrammidesse; kordab oma üleskutset näha ELi teadusprogrammis elurikkuse tarbeks ette konkreetne missioon; rõhutab, et avaliku sektori teadusuuringuteks tuleb eraldada palju rohkem raha;

146. rõhutab, et põhjalikumalt tuleb uurida biogeograafiliste piirkondade ja organismide taksonoomiat, samuti raadamise ja elurikkuse kadumise mõju esmastele teenustele, näiteks toiduainete pakkumisele; rõhutab vajadust täiendada teadmisi seoste kohta ühelt poolt haiguste tekkimise ning teiselt poolt looduslike liikidega seadusliku ja ebaseadusliku kauplemise, looduskaitse ja ökosüsteemi seisukorra halvenemise vahel;

147. on kindlalt veendunud, et ookeane tuleks rohkem uurida, sest need on endiselt suuresti uurimata; kutsub sellega seoses komisjoni üles võtma ÜRO ookeaniteaduste aastakümnes olulise rolli ning järgima missiooni „Starfish 2030: taastame ookeanid ja veekogud“ raames antud soovitusi; on seisukohal, et rahastada tuleks ka süvamere ökosüsteemide ja elurikkuse valdkonda;

148. innustab uurima põllumajandustootjatele mõeldud kestliku põllumajanduse innovatsiooni, tehnoloogiaid ning tootmismeetodeid ja tavasid, millega parandada elurikkust ja ökosüsteemi seisundit, sealhulgas tegema uuringuid digitaliseerimise, säästva agrometsanduse, keemilise pestitsiidide asemel kasutatavate väikese riskiga bioloogiliste alternatiivide ja pestitsiidivaba põllumajanduse kohta;

149. on seisukohal, et rohkem teadusuuringuid tuleks teha ka säilitusmeetodite, pinnase elurikkuse ning liustike ja igikeltsa sulamise sotsiaalsete ja majanduslike mõjude ning nendega kaasnevate võimaluste kohta;

150. tervitab elurikkuse teadmuskeskuse ja uue ELi mullaseirekeskuse loomist;

151. rõhutab, kui oluline on eraldada piisavad ressursid andmete kogumiseks ja näitajate väljatöötamiseks, et toetada suutlikkuse suurendamist ja tihendada sidusrühmade vahel elurikkusealast koostööd; tunnistab digitaliseerimise, suurandmete ja tehisintellekti potentsiaali, et parandada arusaama ja teadmisi elurikkuse kohta;

152. kutsub komisjoni üles toetama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist teadus- ja uuendustegevuses, et aidata kaasa ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamisele;

153. on veendunud, et keskkonnateadmised peaksid olema hariduse lahutamatu osa; toetab samuti õppeotstarbeks kaitsealade loomist; rõhutab, et tuleks toetada teaduses osalemist ja teadlikkuse suurendamist, et muu hulgas näidata ühiskonnale vajadust elurikkust kaitsta ja taastada;

2020. aasta järgne elurikkuse raamistik, rahvusvaheline tegevus, kaubandus ja ookeanide majandamine

154. tuletab meelde seisukohta, mida ta väljendas oma resolutsioonis bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta, ning vajadust sõlmida Pariisi kokkuleppega sarnane 2020. aasta järgne siduv mitmepoolne kokkulepe elurikkuse kadumise peatamiseks ja elurikkuse taastamiseks 2030. aastaks, milles on sätestatud konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised eesmärgid ja näitajad, kindel rakendusraamistik ning teaduspõhine, sõltumatu ja läbipaistev läbivaatamismehhanism; on veendunud, et 2021. aasta on elurikkuse jaoks kogu maailmas pöördeline aasta ning et EL peaks tegutsema ülemaailmse liidrina ja püüdma läbirääkimiste käigus kehtestada oma eesmärkidele vastavaid või neid ületavaid kõrgeid sihte, sealhulgas õiguslikult siduv ülemaailmne eesmärk, mille kohaselt tuleb 2030. aastaks taastada ja kaitse alla võtta vähemalt 30 % elurikkusest; peab sellega seoses kiiduväärseks inimeste ja looduse heaolu nimel kõrgeid sihte seadva koalitsiooni kohustust kaitsta 30 % kogu maailma maismaast ja meredest; rõhutab vajadust toetada selle uue raamistiku rakendamisel väikese sissetulekuga riike; rõhutab erasektori lisakohustuste tähtsust elurikkuse kaitsmisel ja taastamisel;

155. kutsub komisjoni üles nõudma kaugeleulatuvaid ja selgeid üleilmseid pikaajalisi eesmärgi; kordab oma seisukohta, et EL peaks läbirääkimistel nõudma 2050. aastaks võib-olla poole planeedi kaitsmist⁽⁹³⁾;

⁽⁹³⁾ Resolutsioon Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni COP15 kohta.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

156. toetab Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) egiidi all pandeemiatealase rahvusvahelise lepingu väljatöötamist, et suurendada tulevastele pandeemiatele vastupanu võimet; märgib, et üks IPBESi elurikkuse- ja pandeemiateteemalise seminari soovitusi on moodustada kõrgetasemeline valitsustevaheline pandeemiate ennetamise nõukogu, kes hõlbustaks valitsuste koostööd, pakkudes sealhulgas poliitiliselt asjakohast teaduslikku teavet ja koordineerides seireraamistiku kujundamist ning kes paneks aluse võimalikele eesmärkidele, mis hõlmavad kolme Rio konventsiooni kattuvaid aspekte; nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid COP15 raames sellise nõukogu loomist, kes peaks töötama koostöös olemasolevate organitega, näiteks WHOga;

157. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nõudma elurikkuse ja kliimamuutuste kohta IPCC eriaruannet;

158. on mures uute õiguslike, keskkonnavalaste, bioohutuse ja juhtimisega seotud probleemide pärast, mis võivad tuleneda geneetiliselt muudetud geeniülekanedega organismide keskkonda viimisest, sealhulgas looduskaitse eesmärgil; tunnustab bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehniliste ekspertide rühma tulemusi geeniülekanedega organismide ja elusate modifitseeritud kalade uurimisel⁽⁹⁴⁾, mille kohaselt on murettekitavad probleemid, mis on seotud nende käitumise prognoosimisega, nendega kaasnevate riskide hindamisega ja nende kontrollimisega pärast loodusesse viimist; märgib, et geeniülekanedega organismid võivad muutuda invasiivseteks võõrliikideks; on seisukohal, et täielikult peaksid olema välja töötatud ülemaailmsed ja ELi tasandi riskihindamise juhendmaterjalid, töövahendid ja keskkonnaseire raamistik, samuti selge ülemaailmne juhtimine ja tõhusad mehhanismid geeniülekanedega organismide mõju kontrolli all hoidmiseks ja tagasipööramiseks, ning geeniülekanedega organismide mõju kohta tervisele, keskkonnale, ökoloogiale, eetikale ja muu mõju kohta on vaja lisauuringuid, et nende potentsiaalset mõju paremini mõista; on seetõttu seisukohal, et kooskõlas ettevaatuspõhimõttega ei tohiks lubada geneetiliselt muudetud geeniülekanedega organismide keskkonda viimist, sealhulgas looduskaitse eesmärgil⁽⁹⁵⁾;

159. rõhutab roheline diplomaatia, kaubanduspoliitika ja mitmepoolsete meetmete kasutamise potentsiaali elurikkuse kaitse edendamiseks väljaspool Euroopat; väljendab toetust ÜRO ökosüsteemide taastamise aastakümnele (2021–2031) ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles integreerima keskkonna ja elurikkuse kaitse tõhusalt kogu välistegevusse;

160. kutsub komisjoni üles juhtima jõupingutusi loodusvarade majandamist käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks, et loodusvarade kasutamisel planeedi võimalusi mitte ammendada;

161. rõhutab, et ökosüsteemide seisundi halvenemine ja neile avaldatav surve takistab kestliku arengu poole püüdlimeks tehtavaid üldisi pingutusi ja enamiku 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamist, eriti mis puudutab eesmärke kaotada vaesus ja nälg, tagada joogivesi ja kanalisatsioon, tagada toiduga kindlustatus ja tervislik elu ning vähendada sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust riikide vahel ja sees;

162. rõhutab, et kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine on üha enam seotud sundrändega, kuna kliimamuutuste, keskkonna halvenemise ja õnnetuste tagajärjel on inimesed sunnitud oma kodust lahkuma ja ümber asuma; juhib tähelepanu sellele, et elurikkuse kadumise ja kliimamuutuste tõttu hakkavad sellised kriisid järgmistel aastakümnetel korduma, kui praegu kiireid ja tõhusaid meetmeid ei võeta; rõhutab, et EL peab olema valmis kliimast tingitud ning keskkonna seisundi halvenemise ja õnnetuste tagajärjel toimuvaks sundrändeks, ning tunnustab, et tuleb võtta asjakohased meetmed, millega kaitsta kannatanud inimeste inimõigusi;

163. palub komisjonil toetada naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ning kaubandusabi raames eelkõige abisaavate riikide suutlikkuse suurendamist, sh teadmussiiret, tehnoloogia jagamist ja oskuste omandamist, et rakendada bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) ning muid elurikkuse kaitsmiseks vajalikke konventsioone ja lepinguid; rõhutab vajadust tugevdada kolmandate riikide elurikkuse säilitamiseks nende riikidega tehtava koostöö programme, sealhulgas parlamentidevahelist dialoogi, ja aidata arengumaadel neid programme ellu viia; nõuab ühtlasi, et parandataks piiriüleste ökosüsteemide, rändeteede ja liikide ühist haldamist ning vähendataks võimalust, et elurikkuse kadumise risk kantakse üle teistesse maailma piirkondadesse;

⁽⁹⁴⁾ Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehniliste ekspertide rühma 15. aprilli 2020. aasta aruanne riskihindamise kohta.

⁽⁹⁵⁾ *Ibid.*

Kolmapäev, 9. juuni 2021

164. peab kiiduväärseks selliseid algatusi nagu Aafrika suure roheline müüri algatus ning palub komisjonil töötada välja sarnased algatused teiste piirkondade jaoks ning toetada maailma eri paigus elurikkuse taastamiseks tehtud rahvusvahelisi algatusi ning laiendada elurikkuse seisukohast tähtsamaid piirkondi, mille eesmärk on suurendada arengumaade võimet pidada kliimamuutustele vastu; on seisukohal, et uue naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi abil võib olla võimalik kutsuda kogu maailmas elurikkuse taastamisel ja säilitamisel esile suuri muutusi; on seisukohal, et suurt osa uue naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi eelarvest tuleks kasutada elurikkuse taastamiseks ja säilitamiseks, aidates kaasa elurikkuse süvalaiendamise üldise eesmärgi saavutamisele;

165. on seisukohal, et põlisrahvaste ja kohalike elanike teadmised on elurikkuse tõhusa kaitse seisukohast väga olulised ning tuletab meelde, et IPCC kliimamuutuste ja maa eriaruandes tunnustatakse põlisrahvaste ja kohalike kogukondade kriitilist rolli keskkonnakaitses; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid jätkaksid koostööd rahvusvahelise kogukonnaga, et tunnustada nende panust elurikkuse kaitsesse, tagada nende õigused ja toetada nende osalemist otsustamisprotsessides; kutsub liikmesriike lisaks üles ratifitseerima viivitamata Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aasta põlis- ja hõimurahvaste konventsiooni (ILO konventsioon nr 169);

166. toetab ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri püüdeid koostada suunised keskkonna, ökosüsteemide ja elurikkusega seotud inimõigustealaste kohustuste kohta; kutsub ELi liikmesriike ja institutsioone üles toetama ja edendama 2018. aastal ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri esitatud inimõiguste- ja keskkonnavalaste raampõhimõtete üleilmset rakendamist; nõuab samuti, et EL toetaks ÜRO Keskkonnaprogrammi keskkonnaõiguste algatust;

167. julgustab ELi ja liikmesriike edendama ökotsiidi tunnistamist rahvusvahelise kuriteona Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) Rooma statuudi alusel;

168. peab tervitatavaks komisjoni võetud kohustusi tagada ELi kaubanduslepingute elurikkust käsitlevate sätete täielik rakendamine ja jõustamine ning hinnata paremini nende mõju elurikkusele; väljendab lisaks heameelt asjaolu üle, et uues kaubandusstrateegias nõutakse kaubanduspoliitika ja ELi sisepoliitika tihedamat lõimimist, ning tunnustab, et bioloogilise mitmekesisuse säilitamine on ülemaailmne probleem, mis nõuab ülemaailmseid jõupingutusi⁽⁹⁶⁾; rõhutab, et kaubanduse osale elurikkuse drastilises kadumises on pööratud liiga vähe tähelepanu nii olemasolevate vabakaubanduslepingute ülesehituses kui ka kehtivates WTO reeglites; palub seepärast komisjonil kaaluda viivitamata spetsiaalseid ja konkreetseid meetmeid selle tagamiseks, et ELi kaubanduslepingud ei põhjustaks ega ähvardaks põhjustada elurikkuse kadumist ning et ELi kaubanduspoliitika oleks elurikkuse strateegiaga tõepoolest kooskõlas;

169. kutsub komisjoni lisaks üles tagama, et kõik uued ja tulevased kaubandus- ja investeerimislepingud oleksid täielikult kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppe, Pariisi kokkuleppe, ELi elurikkuse kohustuste ja kestliku arengu eesmärkidega, et need sisaldaks siduvaid ja jõustatavaid peatükke kaubanduse ja kestliku arengu kohta, sealhulgas tagatiseid ning tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone reeglite eiramise korral, sealhulgas võimalust uuesti kehtestada tollimaksud; kutsub komisjoni üles edendama sarnaseid meetmeid ka kehtivates kaubandus- ja investeerimislepingutes;

170. rõhutab, et on oluline lisada elurikkuse mõõde koos majandusliku ja sotsiaalse mõõtmega süstemaatilisel kõikidesse kestlikkuse mõju hindamistesse, milleks tuleb kasutada varasemast usaldusväärsemaid meetodeid, nagu on soovitatud komisjoni senistes uuringutes, ning võtta elurikkuse küsimusi järjepidevalt arvesse; nõuab, et tulevaste vabakaubandus- ja investeerimislepingute analüüsielavastamisel korraldataks kestlikkuse mõju hindamine; nõuab, et selliseid mõjuhindamisi läbivõetavate edenedes regulaarselt ajakohastataks, et tuvastada, hinnata ja maandada võimalikke riske nii asjaomase piirkonna kui ka ELi elurikkusele nii kiiresti kui võimalik, ning et nad sõnastaksid läbivõetavatel esile toodud asjakohased kahepoolsed kohustused;

171. kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükkidesse lisatakse konkreetsete ja kontrollitavate kohustustega tegevuskava, mille põhjal tehakse edusamme teistes peatükkides; rõhutab, et on oluline korraldada korrapäraselt kestlikkuse järelhindamisi ja kaubanduslepingute mõjuhindanguid, et tagada kooskõla ELi rahvusvaheliste kohustustega elurikkuse valdkonnas; kutsub komisjoni üles ajakohastama olemasolevaid kaubandus- ja

⁽⁹⁶⁾ Komisjoni 18. veebruari 2021. aasta teatis „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ (COM(2021)0066).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

investeeringulepingute peatükke ja kasutama klausleid aktiivse ja õigeaegse läbivaatamise kohta, et tagada kehtivate vabakaubanduslepingute ühtlustamine Euroopa rohelise kokkuleppega, ning esitada tulemused ja kavandatavad kohandused Euroopa Parlamendile;

172. palub, et kui nõukogu koostab tulevaste lepingute läbirääkimisvolitusi ja vaatab läbi kehtivaid lepinguid, peaks ta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni vabakaubanduslepingute oluliseks osaks, tingimisel et lepitakse kokku riiklike eesmärkide läbivaatamise kohustuslikes mehhanismides; palub nõukogul samuti teha CITES ja Pariisi kokkulepe vabakaubanduslepingute oluliseks osaks ning rõhutada nende tõhusa rakendamise vajadust; rõhutab, et tariifsete soodustuste kava (GSP) määrase eelseisev reform aitab tõhustada selle määrasega hõlmatud kliima- ja keskkonnakonventsioonide, sealhulgas seoses bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni rakendamist;

173. palub komisjonil ja liikmesriikidel veenduda, et imporditud tooted täidavad samu standardeid kui Euroopa tootjatelt nõutakse, et kaitsta keskkonda ja elurikkust ning tagada inim- ja tööõiguste järgimine; rõhutab, et tuleb edendada ülemaailmseid võrdseid võimalusi ning võtta meetmeid, et hoida ära elurikkuse kadumise võimalik ülekandumine väljapoole liitu; palub komisjonil korraldada uuringu, milles käsitletakse ELi ekspordi ja selle tootmismeetodite mõju elurikkusele;

174. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et keelustada ELis keelatud ohtlike ainete eksport liidust kooskõlas kahju tekimise vältimise põhimõttega, teatavate ohtlike kemikaalide ja pestitsiididega rahvusvaheliseks kauplemiseks nõusoleku saamise korda käsitleva Rotterdami konventsiooniga ning Euroopa rohelise kokkuleppega;

175. toetab komisjoni soovi suurendada teadlikkust ning edendada rahvusvahelistes kaubandus- ja keskkonnaalastes aruteludes asjaomaste WTO sätete tõlgendamist, millega tunnustatakse liikmete õigust reageerida tõhusalt ülemaailmsetele keskkonnaprobleemidele, eelkõige kliimamuutustele ja elurikkuse kaitsele, eriti muude kui toodetega seotud protsesside ja tootmismeetodite kasutamise kaudu; on lisaks veendunud, et EL peaks tegema tööd selle nimel, et lisada elurikkuse kaitse siduvad tasemed eelseisvasse WTO reformi; julgustab komisjoni kaaluma kaubanduse ja keskkonnaga seotud ekspertteadmiste kaasamist kaubanduskohustuste ja keskkonnakaitse erandite vahelistest konfliktidest tulenevate vaidluste lahendamisse; nõuab tungivalt, et komisjon edendaks seda ettepanekut oma WTO kliima- ja kaubandusalgatuse raames; nõuab, et analüüsitaks erapooletult ja põhjalikult mõju, mida avaldavad investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise ja investeeringukohtu süsteemi järelejäanud sätted kaubanduslepingutes;

176. avaldab kahetsust lünkade üle ELi looduslike liikidega kauplemise määruste rakendamisel, sest määrustes ei käsitleta kõiki äärmiselt ohustatud liike ning nendega ei pakuta võrdset kaitset vangistuses kasvatatud loomadele; palub komisjonil tegeleda korraga nii seadusliku kaubanduse kui ebaseadusliku kaubandusega, kui ta vaatab läbi ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks, mis peaks olema täielikult kooskõlas ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ning saama piisavalt rahastust, sealhulgas abi kolmandatele riikidele ning metsloomade päästkeskustele ja looduskaitsealadele; kutsub komisjoni lisaks üles tegema ettepanekuid õigusaktide kohta, mis tagaksid, et päritoluriigi seadusi rikkudes püütud, töödeldud, transporditud või müüdud looduslike loomade import, ümberlaadimine, ostmise ja müümine on keelatud;

177. palub komisjonil ja liikmesriikidel juhtida jõupingutusi, et lõpetada ohustatud liikide ja nende osadega kauplemine; rõhutab, et selle saavutamiseks on oluline töötada välja SMART-eesmärgid; nõuab taaskord, et keelustataks täielikult ja viivitamata elevandiluu⁽⁹⁷⁾, sealhulgas nn konventsiooneelse elevandiluuga äriline kauplemine, ja juhib samas tähelepanu sellele, et võimalikuks peaksid jääma piiratud erandid teaduslikel eesmärkidel toimuva impordi ja ekspordi tarvis, samuti enne 1975. aastat seaduslikult omandatud muusikariistade ja enne 1947. aastat valmistatud artefaktide ja antiikesemete jaoks, tingimisel, et neil on kaasas kehtiv tõend, ning nõuab sarnaseid piiranguid teistele ohustatud liikidele, näiteks tiigritele ja ninasarvikutele; nõuab selle keelu viivitamatut rakendamist 2021. aastal;

⁽⁹⁷⁾ Euroopa Parlamendi 24. novembri 2016. aasta resolutsioon ELi tegevuskava kohta looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks (ELT C 224, 27.6.2018, lk 117).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

178. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles aitama ülemaailmset kogukonda metsloomade kaubanduse ja müügiga seotud riskidega tegelemisel; palub, et komisjon kasutaks vabakaubanduslepingutes ette nähtud regulatiivseid dialooge, et edendada ELi rangeid sanitaar- ja fütosanitaarmedetede rakendamise standardeid ja loomade heaolu ning viia tulevaste epideemiate ja pandeemiade oht miinimumini; kutsub komisjoni üles kaaluma samuti vajaduse korral moratooriumi kehtestamist metsloomade või kõikide teiste liikide impordile piirkondadest, kus teadaolevalt esineb uute nakkushaiguste koldeid, et tagada vajalik ohutus;

179. märgib sügava murega, et meredes leviv plastireostus on alates 1980. aastast kümnekordistunud, mõjutades otseselt vähemalt 267 liiki ja inimest; väljendab muret mikroplasti ja nanoplasti põhjustatud reostuse ning nende mõju pärast mere elurikkusele; rõhutab vajadust luua sünergia ringmajanduse tegevuskava ja ELi elurikkuse strateegia vahel aastani 2030;

180. nõuab, et liit juhiks läbirääkimisi siduvate eesmärkidega üleilmse plastialase kokkuleppe saavutamiseks, sealhulgas 2030. aastaks ookeanide plastivabaks tegemise üle peetavaid läbirääkimisi;

181. võtab teadmiseks WTO liikmete suutmatuse viia 2020. aasta lõpuks lõpule kalandustoetusi käsitlevad läbirääkimised; kahetseb sügavalt, et ei õnnestunud saavutada kestliku arengu eesmärkide (eesmärk 14.6) kohaselt võetud kohustust kaotada 2020. aastaks kahjulikud kalandustoetused; toetab üleskutset sõlmida ülemaailmne kokkulepe kahjulike kalandustoetuste keelustamiseks; nõuab seetõttu, et EL mängiks läbirääkimistel olulisemat rolli ning kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduslepingute kalandussätteid oleksid kooskõlas mere elurikkuse kaitsega;

182. rõhutab, et ookeane tuleks rahvusvahelisel tasandil tunnustada kui ülemaailmset ühist ressursi, et tagada nende kaitse; nõuab lisaks, et EL teeks valitsustevahelise konverentsi järgmisel istungjärgul jõupingutusi ambitsioonika ülemaailmse ookeanilepingu vastuvõtmiseks ning valitsustevahelise ookeanide paneeli moodustamist, et kaitsta mere elurikkust kogu maailmas riiklikust elurikkuse jurisdiktsioonist väljaspool asuvates piirkondades;

183. rõhutab vajadust saavutada ELi merenduspoliitika integreeritud raamistik, mis tagab järjepidevuse mere elurikkuse, kliimapolitiitika ja ühise kalanduspoliitika vahel;

184. rõhutab, et Maa suurim elurikkus asub arvatavasti süvameres ja et see piirkond pakub elutähtsaid keskkonnateenuseid, sealhulgas pikaajalist süsiniku sidumist; juhib tähelepanu sellele, et süvamerepõhjas kaevandamine põhjustab suure tõenäosusega vältimatut ja püsivat elurikkuse vähenemist; rõhutab, et tekkivale merepõhjast kaevandamise sektorile tuleb kohaldada ettevaatuspõhimõtet; tuletab meelde oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni rahvusvahelise ookeanide majandamise kohta⁽⁹⁸⁾ ning palub komisjonil ja liikmesriikidel propageerida süvamerepõhja kaevandamise moratooriumi, sealhulgas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni juures, kuni süvamere kaevandamise mõju merekeskkonnale, elurikkusele ja inimtegevusele merel on piisavalt uuritud ning süvamerepõhja kaevandamist saab juhtida selliselt, et sellega ei kaasne mere elurikkuse kadumist ega mereökosüsteemide degradeerumist; rõhutab vajadust, et komisjon lõpetaks merepõhja kaevandamistehnoloogia arendamise rahastamise kooskõlas ringmajanduse põhimõttega, mis põhineb mineraalide ja metallide hulga minimeerimisel, nende taaskasutamisel ja ringlussevõtul;

185. kordab oma palvet⁽⁹⁹⁾, et liikmesriigid ja komisjon teeks Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni kaudu jõupingutusi selleks, et tagada selle töömeetodite läbipaistvus ja tõhus suutlikkus hinnata keskkonnamõju, samuti tagada merekeskkonna tõhus kaitse kahjuliku mõju eest ning merekeskkonna kaitse ja säilitamine ÜRO mereõiguse konventsiooni XI ja XII osa kohaselt, ning kutsub liikmesriike üles tegutsema rahvusvahelistes organites ennetavalt ja progressiivselt, et viia läbi läbipaistvusreformid ja suurendada võetavate meetmete keskkonnahoidlikkuse eesmärke;

186. märgib, et vaalade populatsioonid on mereökosüsteemide ja süsiniku sidumise seisukohast kriitilise tähtsusega; tuletab meelde, et toetab kindlalt tööstusliku vaalapüügi ülemaailmse moratooriumi jätkumist ja vaalatoodetega rahvusvahelise kauplemise keelamist⁽¹⁰⁰⁾; avaldab kahetsust, et Jaapan lahkus Rahvusvahelisest Vaalapüügikomisjonist; nõuab tungivalt, et Norra ja Jaapan lõpetaksid vaalapüügi; nõuab, et EL ja liikmesriigid kutsuksid Rahvusvahelist Vaalapüügikomisjoni üles tegelema ametlikult Norra tööstusliku vaalapüügiga;

⁽⁹⁸⁾ Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2018. aasta resolutsioon ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava 2030. aastaks seatud kestliku arengu eesmärkide kontekstis (ELT C 458, 19.12.2018, lk 9).

⁽⁹⁹⁾ Resolutsioon ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta.

⁽¹⁰⁰⁾ Resolutsioon vaalapüügi kohta Norras.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

187. palub Fääri saartel lõpetada iga-aastane vastuoluline grindade küttimine, mida nimetatakse ka Grindadråpiks; palub Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel pidada Fääri saartega selle teema osas pidevat dialoogi, et see tava täielikult kaotada;

Loodusvaldkonna õigusaktide rakendamine ja jõustamine

188. nõuab tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid ja täidaksid täielikult kehtivates ELi keskkonnavalades õigusaktides sätestatud kohustusi; kutsub komisjoni üles jätkama kiiremini, tõhusamalt ja läbipaistvamalt, sealhulgas juhtumite korrapärase järelkontrolli kaudu, rikkumismenetluste kohaldamist kõigi rikkumiste kõrvaldamiseks ning parandama 2022. aastaks oma avalikku andmebaasi, et liikmesriigid ja komisjoni võetud meetmeid keskkonnarikkumistele reageerimisel oleks võimalik selgelt arusaadaval ja juurdepääsetaval viisil jälgida; kutsub komisjoni üles eraldama praeguste viivituste ületamiseks piisavalt ressursse; on veendunud, et piisav hulk kvalifitseeritud töötajaid ja ressursse on ELi poliitika edukaks rakendamiseks ja jõustamiseks ääretult oluline;

189. palub komisjonil täpsemalt kohaldada viivitamata rikkumismenetlusi ebaseadusliku metsaraie korral, tehes koostööd muude Euroopa organitega, näiteks Euroopa Pettustevastase Ametiga, ning veepoliitika raamdirektiivi⁽¹⁰¹⁾ ja merestrateegia raamdirektiivi⁽¹⁰²⁾ eiramise korral, et täita nõuded, et saavutada Euroopa merede ja vete hea keskkonnaseisund;

190. kutsub liikmesriike, sealhulgas piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, kiirendama rakendamist ja jõustamist, ning kutsub liikmesriikide valitsusi üles ajakohastama elurikkuse riiklikke strateegiaid ja esitama komisjonile iga kahe aasta järel aruanded elurikkuse strateegia aastani 2030 riikliku tasandi kohta; palub komisjonil korraldada vahehindamise ja vaadata strateegia vajaduse korral läbi;

191. rõhutab, et ELi õigusaktide rakendamine ja jõustamine kõikides liikmesriikides on oluline ka sidusrühmade, sealhulgas ettevõtjate jaoks stabiilse ja läbipaistva õigusraamistiku pakkumiseks; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid saavutaksid ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärgid kõige tõhusamal viisil, vältides samas tarbetut halduskoormust;

192. on veendunud, et võitlust keskkonnakuritegude vastu tuleb liikmesriikides ja piiriüleselt tugevdada; on seisukohal, et ELi liikmesriikides on suuri erinevusi, mis takistavad keskkonnavalase kriminaalõiguse tõhusat rakendamist; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon vaataks nende erinevuste kõrvaldamiseks läbi keskkonnakuritegude direktiivi⁽¹⁰³⁾; nõuab, et keskkonnakuriteod ja õigusrikkumised, nagu ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük ning metsloomadega seotud kuritegevus tunnistataks rasketeks kuritegudeks, mida tuleks karistada tugevate heidutusmeetmetega, seda eelkõige organiseeritud kuritegevuse raames; kutsub komisjoni üles kaaluma samuti võimalust lisada rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastasele ÜRO konventsioonile looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlev protokoll;

193. rõhutab vastutuse tähtsust õigusaktide rikkumise või keskkonnale tekitatud kahju korral; nõuab, et keskkonnavastutuse direktiiv⁽¹⁰⁴⁾ vaadataks võimalikult kiiresti läbi ja et see muudetaks täielikult ühtlustatud määruseks;

194. väljendab sügavat muret keskkonnakaitsjate ja aktivistide olukorra pärast, eriti arengumaades, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles neid kogu maailmas toetama;

195. nõuab tungivalt, et komisjon töötab kohalike kogukondade ning keskkonnavalaste inimõiguste ja maaomandiõiguste kaitsjate jaoks välja konkreetse kaitse- ja toetusstrateegia, mida koordineeritaks kõigi välisabiprogrammide üleselt; nõuab ka suuremat toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele, mis töötavad keskkonna ja elurikkuse kaitsmise nimel, eelkõige partnerluste loomist ja suutlikkuse suurendamist, et kaitsta põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi;

⁽¹⁰¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽¹⁰²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, 17. juuni 2008, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

⁽¹⁰³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

⁽¹⁰⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

196. kordab, et liikmesriigid peavad tagama Natura 2000 alade kaitse ning kaitsealuste liikide ja elupaikade soodsa kaitsestaatuse säilitamise või taastamise; nõuab loodusdirektiivi täielikku rakendamist, viies kaitsemeetmed vastavusse tehnika ja teaduse viimaste saavutustega; on teadlik loomakasvatuse ja suurkiskjate koosseksisteerimisega seotud probleemidest mõnes liikmesriigis; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles võtma asjakohaseid meetmeid, et lahendada suurkiskjatega koosseksisteerimisega seotud sotsiaalmajanduslikud konfliktid, näiteks ennetavad ja kompensatsioonimeetmeid, tagades nende kaitse; märgib, et on olemas selged suunised nende meetmete rakendamiseks kooskõlas direktiiviga 92/43/EMÜ, sealhulgas huntide hübriidiseerumise kohta;

197. rõhutab, et strateegia edukas rakendamine sõltub kõigi asjaomaste osalejate ja sektorite kaasamisest; rõhutab vajadust kaasata ja motiveerida neid osalejaid ja sektoreid, et saavutada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärgid; kutsub komisjoni üles looma aruteludeks sobiv sidusrühmade platvorm, et pidada arutelusid eri sidusrühmade ja esindatud kogukondadega ning tagada kaasav, võrdne ja õiglane üleminek; on veendunud, et nimetatud platvorm peaks hõlbustama kogukondade ja sidusrühmade aktiivset ja esindatud osalemist otsustamisprotsessis;

198. rõhutab, et on hädavajalik, et eelseisva finantsaruandlust käsitleva direktiivi läbivaatamise käigus lisatakse sellesse nõuded nii kliima kui ka elurikkuse kohta;

o

o o

199. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0282

Tšehhi Vabariigi peaministri huvide konflikt

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Tšehhi Vabariigi peaministri huvide konflikti kohta (2021/2671(RSP))

(2022/C 67/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 310 lõiget 6 ja artikli 325 lõiget 5,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ⁽¹⁾ (edaspidi „finantsmäärus“), artiklit 61,
- võttes arvesse komisjoni teatist „Suunis huvide konflikti vältimiseks ja käsitlemiseks finantsmääruse raames“ ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid otsuseid ja resolutsioone Euroopa Komisjoni 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. ja 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2018. aasta resolutsiooni huvide konflikti ja ELi eelarve kaitsmise kohta Tšehhi Vabariigis ⁽³⁾ ning oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes ELi vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktide uurimise taasalumise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni 26.–27. märtsil 2014. aastal ja 26.–28. veebruaril 2020. aastal toimunud teabekogumiskülastusi Tšehhi Vabariiki,
- võttes arvesse 23. aprillil 2021 avaldatud 2019. aasta novembri lõpparuannet Tšehhis huvide konflikti vältimiseks kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise auditi kohta, mille viisid läbi komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (DG EMPL),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 2020. aasta aruannet õigusriigi kohta, eelkõige peatükki õigusriigi olukorra kohta Tšehhi Vabariigis (SWD(2020)0302),
- võttes arvesse riikide korruptsioonivastase ühenduse (GRECO) neljanda hindamisvooru vastavusvahearuannet Tšehhi Vabariigi kohta, mille GRECO võttis vastu oma 84. täiskogu istungil 2019. aasta detsembris,
- võttes arvesse 26. veebruari 2020. aasta Tšehhi 2020. aasta riigiaruannet (SWD(2020)0502), mis on lisatud komisjoni teatisele „2020. aasta Euroopa poolaasta: struktuurireformide elluviimisel ning makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamisel ja korrigeerimisel tehtud edusammude hindamine ning määruse (EL) nr 1176/2011 kohaste põhjalike analüüside tulemused“ (COM(2020)0150),
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

⁽¹⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 121, 9.4.2021, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 157.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0164.

⁽⁵⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- A. arvestades, et finantsmääruse artiklites 61 ja 63, direktiivi 2014/24/EL (huvide konflikti vältimise alaste riigihanke-eeskirjade kohta) artiklis 24, määruse (EL) nr 1303/2013 (ühissätete määrus fondide jagatud eelarve täitmise kohta) artiklites 144 ja 145, Euroopa Kohtu praktikas ja 29. novembril 2016 muudetud Tšehhi seaduses nr 159/2006 huvide konflikti kohta on sätestatud konkreetset kohustused ja ette nähtud vahendid huvide konflikti tekitavate olukordade tõhusaks lahendamiseks;
- B. arvestades, et Agrofert on konglomeraat, mille asutas Tšehhi peaminister Andrej Babiš ja mis koosneb rohkem kui 230 äriühingust; arvestades, et nagu on selgunud, on peaminister Andrej Babiš kontserni Agrofert (kuhu kuuluvad teiste hulgas mitu olulist Tšehhi meediaväljaannet) kontrolliva äriühingu Agrofert üks tegelikke tulusaajaid usaldusfondide AB Private Trust I ja AB Private Trust II kaudu, mille tegelik tulusaaja ta samuti on;
- C. arvestades, et 2019. aasta jaanuaris ja veebruaris viis mitu komisjoni talitust (regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) / tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (DG EMPL), põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (DG AGRI, kaasatud peadirektoraat)) ELi ja siseriikliku õiguse kohaldamise kohta läbi koordineeritud põhjaliku auditi; arvestades, et käimasolev põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi audit uurib väidetavaid huvide konflikte ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel Tšehhis;
- D. arvestades, et 2021. aasta aprillis avaldas komisjon Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide õiguslikku rakendamist käsitleva lõpliku auditiaruande nõuetekohaselt redigeeritud versiooni, mida kontrollisid tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat; arvestades, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi teist auditiaruannet ei ole ikka veel avaldatud;
- E. arvestades, et avaldatud auditiaruandes juhitakse tähelepanu tõsistele vajakajäämistele Tšehhi Vabariigi juhtimis- ja kontrollisüsteemis ⁽⁶⁾ ning puudustele, mis tuleb kõrvaldada finantskorrektsioonidega;
- F. arvestades, et regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi auditiaruandes tuvastati kolm Euroopa Regionaalarengu Fondi raames antud toetust, millega rikuti Tšehhi õigust ja ELi ühissätete määrust;
- G. arvestades, et peaminister Andrej Babiši suhtes on endiselt pooleli kriminaaluurimine, mis algatati väikeettevõtjatele mõeldud ELi toetuste ebaseaduslikku kasutamist käsitleva Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) aruande tõttu ning mis algselt lõpetati ja seejärel uuesti avati, ning mida parlament käsitles oma 19. juuni 2020. aasta resolutsioonis;
- H. arvestades, et aasta pärast ei ole komisjon ikka veel andnud põhjalikku vastust parlamendi taotlusele kvantifitseerida kontserni Agrofert üksuste saadud subsiidiumide kogusumma;
- I. arvestades, et pärast Euroopa Parlamendi 2018. aasta detsembri ja 2020. aasta juuni resolutsioone peaminister Andrej Babiši huvide konflikti kohta ning rohkem kui kaks aastat pärast komisjoni auditite algust on peaminister Andrej Babiši huvide konflikti tekitatud olukord endiselt lahendamata;
- J. arvestades, et liikmesriigid saavad usaldusväärse finantsjuhtimise tagada üksnes siis, kui ametiasutused tegutsevad kooskõlas siseriikliku ja ELi õigusega ning kui uurimistalitused ja prokuratuurid tegelevad tõhusalt valesti käsitletud huvide konflikti juhtumitest tingitud kuritegeliku väärkäitumisega;
- K. arvestades, et määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artikli 3 punkti b kohaselt võib suutmatus tagada huvide konflikti puudumine viidata õigusriigi põhimõtete rikkumisele;
- L. arvestades, et huvide konfliktide ja tajutud konfliktide vältimise ja ohjamise üksikasjalike põhimõtete ja reeglite kehtestamine on hea valitsemistava ja usaldusväärse finantsjuhtimise oluline osa;
- M. arvestades, et eelarvekontrollikomisjoni 2020. aasta veebruari lähetuse käigus avastati murettekitavad õigusraamistiku piirangud, mis häirivad Tšehhi riigikontrolli tõhusat ja tulemuslikku tööd, takistades tal kontrollida avaliku sektori kulutuste korrektsust ja tulemuslikkust piirkondlikul ja kohalikul tasandil või teha kohapealseid kontrolle lõplike vahendite saaja üle;

⁽⁶⁾ Lõplik auditiaruandes leiti tõsiseid puudusi huvide konflikti vältimiseks mõeldud kontrollisüsteemi struktuuris, mida tõendavad huvide konflikte käsitleva Tšehhi seaduse artikli 4c seitse rikkumist ja kõrge veamäär (96,7 %) auditeeritud valimis.

Neljapäev, 10. juuni 2021

1. väljendab rahulolu, et pärast Euroopa Parlamendi korduvaid üleskutseid avaldati komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi lõplik auditaruanne Tšehhis huvide konflikti vältimiseks kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise kohta, milles kinnitatakse peaminister Andrej Babiši praegust ja kehtvat huvide konflikti seoses Agrofert konglomeraadiga ja mis toetab seega parlamendi varasemates resolutsioonides ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise raportites väljendatud seisukohta;

2. väljendab heameelt, et regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat tunnustavad, et üldsuse oluline huvi läbipaistvuse ja selle erandliku olukorra kohta käiva teabe vastu on mõistlik põhjus aruande avaldamiseks; peab siiski kahetsusväärseks, et tulemused avaldati alles 2021. aasta aprillis, kuigi lõplik auditaruanne saadeti Tšehhi ametiasutustele 2019. aasta novembris ja komisjon sai neilt vastused 2020. aasta mais; nõuab tungivalt, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat kiirendaks oma auditimenetlust ja järelmeetmeid ning avaldaks oma lõpliku auditaruande ilma põhjendamatult viivitamata; nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks maksete tegemisele ettevõtetele, mis kuuluvad otseselt või kaudselt peaminister Andrej Babišile või teistele Tšehhi valitsuse liikmetele;

3. peab kahetsusväärseks, et auditi- ja ärakuulamismenetlused ning finantskorrektsiooni kohaldamise menetlused venivad praegu mitme aasta pikkuseks; nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi auditi- ja finantskorrektsiooni menetluse eeskirjad, et võimaldada õigeaegsemat järelduste jõudmist ja alusetult väljamakstud ELi vahendite tagasinõudmist; kordab oma üleskutset komisjonile avaldada kõik Tšehhi peaministri huvide konflikti juhtumiga seotud dokumendid;

4. on sügavalt mures auditaruandes toodud järelduste pärast, millest nähtub, et

- kontserni Agrofert kuuluvatele üksustele anti põhjendamatult Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid;
- peaminister on tegelik tulusaaja Agrofert Holdingus ning alates 2017. aasta veebruarist ka tema kontrolli all olevates usaldusfondides AB Private Trust I ja AB Private Trust II, ning tal on Agrofert edu vastu otsene majanduslik huvi;
- peaminister Andrej Babiš osales aktiivselt ELi eelarve täitmises Tšehhi Vabariigis ning tal oli võimalik mõjutada selliseid organeid nagu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide nõukogu ja riiklik koordineerimisasutus, osaledes samal ajal kontserni Agrofert puudutavate otsuste vastuvõtmises;
- kindlaksmääratud projektidele vahendite eraldamisel rikuti Tšehhi huvide konflikti käsitleva muudetud seaduse artiklit 4c ja ELi finantsmäärust;
- auditeerimisele kuulunud ajavahemikul oli Andrej Babiš kui peaministri, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide nõukogu esimehe, rahandusministri ja majandusvaldkonna asepeaministri ülesannete erapooletu ja objektiivne täitmine kahjustatud;

5. märgib, et alates 1. juunist 2021 võeti Tšehhi seadusega nr 37/2021 SB. tegelike tulusaajate registreerimise kohta lõpuks siseriiklikku õigusesse üle viies rahapesuvastane direktiiv, milles nõutakse üldsusele kättesaadavate registrite loomist äriühingute, usaldusfondide ja muude õiguslike üksuste jaoks; tuleb meelde, et selle direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli 10. jaanuar 2020; kritiseerib karmilt asjaolu, et Tšehhi võttis viienda rahapesuvastase direktiivi üle niivõrd suure viivitusega; märgib, et peaminister Andrej Babiš on alates 1. juunist 2021 kantud Tšehhi omanike registrisse kui Agrofert „kaudne tegelik omanik“; kritiseerib teravalt Tšehhi justiitsministeeriumi avaldust, mille kohaselt võib toetuste maksmist Agrofertile jätkata hoolimata asjaolust, et Andrej Babiš on Tšehhis registreeritud Agrofert tegeliku tulusaajana;

6. nõuab, et liikmesriigi kõrgeimal valitsustasandil esinev huvide konflikt, mida kinnitati 23. aprillil 2021 avaldatud komisjoni lõpparuandes Tšehhi Vabariigis huvide konflikti vältimiseks kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise auditi kohta, on lubamatu ning selle lahendamiseks tuleb igakülselt tegeleda:

- a) võtta meetmeid selle tagamiseks, et peaminister Andrej Babišil ei oleks seoses kontserniga Agrofert enam majanduslikke ega muid huve, mis kuuluvad ELi finantsmääruse artikli 61 või Tšehhi huvide konflikti seaduse kohaldamisalasse; või
- b) tagada, et peaminister Andrej Babiš kontrolli all olevad majandusüksused ei saa enam mingeid rahalisi vahendeid ELi fondidest, riiklike toetuseid või kogu ELis avaliku sektori asutuste jaotatavaid rahalisi vahendeid; või

Neljapäev, 10. juuni 2021

c) täielikult välistada Andrej Babiši osalemine mis tahes ELi otsustusprotsessis, mis võib otseselt või kaudselt puudutada kontserni Agrofert huve; rõhutab siiski, et võttes arvesse peaministri ja tema valitsuse liikmete ülesandeid ja volitusi, on kaheldav, kas selline meede võiks huvide konflikti praktikas piisavalt lahendada, kui kõnealused isikud jätkavad oma avalike ülesannete täitmist, ning et seetõttu on huvide konflikti lahendamiseks sobivam viis ametist tagasiastumine;

7. väljendab heameelt teadaande üle, et Euroopa Prokuratuur viib läbi huvide konflikti erapooletu ja faktidel põhineva uurimise; võtab teadmiseks vastutava prokuratuuri esitatud avalduse, mille kohaselt juhtum täidab asjakohase Euroopa Liidu määruse kohaselt vastloodud Euroopa Prokuratuuri kohustusliku kohtualluvuse tingimusi ja see tuleb Euroopa Prokuratuurile viivitamata edastada;

8. peab kahetsusväärseks, et auditi tulemused kinnitavad tõsiste süsteemsete puuduste olemas olu juhtimis- ja kontrollisüsteemi toimimises ning eelkõige puudusi huvide konfliktide tuvastamises; taunib asjaolu, et riskikontrollide ja läbipaistmatute menetluste ja struktuuride ebatõhusus vähendab huvide konfliktide ennetamise ja tuvastamise usaldusväärset Tšehhi Vabariigis;

9. on sügavalt mures selle pärast, et isegi pärast finantsmääruse artiklite 61 ja 63 jõustumist 2018. aastal esineb juhtimis- ja kontrollisüsteemides jätkuvalt puudusi huvide konfliktide tõkestamisel, ning et Tšehhi ametivõimud teevad nõuete täitmise tagamiseks vähe ja ebapiisavalt;

10. mõistab hukka Tšehhi valitsuse katsed muuta peaminister Andrej Babiši huvide konflikt õiguspäraseks seadusega, mille eelnõu esitati 2020. aasta märtsis COVIDi kriisi alguses, selle asemel et see huvide konflikt lahendada;

11. eeldab, et riigi ametiasutused täidavad kõik nõutud soovitusel, mille eesmärk on muu hulgas parandada juhtimis- ja kontrollisüsteemi ning kontrollida kõiki pärast 9. veebruari 2017 antud toetusi, mis võivad rikkuda huvide konflikti seadust;

12. palub komisjonil teavitada parlamenti sellest, kuidas Tšehhi valitsus auditi soovitusi rakendab, eelkõige seoses kõigi nende kontsernile Agrofert eraldatud vahendite kontrollimisega, mis ei kuulunud auditivalimisse;

13. on sügavalt mures üldise õigusraamistiku nõrkuste pärast, mis muudavad keeruliseks ELi rahalisi vahendeid saavate üksuste tegelike tulusaajate süstemaatilise tuvastamise; tuletab meelde, et komisjon on kinnitanud, et on teinud ühise põllumajanduspoliitika raames väljamakseid kontserni Agrofert kuuluvatele äriühingutele ja ka mitmes teises liikmesriigis asuvatele muudele äriühingutele, kelle tegelik tulusaaja on peaminister Andrej Babiš, kuid ei suuda ammendavalt kindlaks teha kõiki kasu saanud ettevõtjaid; väidab kindlalt, et komisjoni ülesanne on anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile täielik ja usaldusväärne ülevaade kõigist maksetest, mis on eelarveaastatel 2018 ja 2019 tehtud kontserni Agrofert äriühingutele ja sama tegeliku tulusaajaga äriühingutele kõigis liikmesriikides; palub komisjonil lisada ka teave 2020. aasta kohta; on seisukohal, et see näitab tungivat vajadust, et komisjon töötaks koos riiklike ametitega välja standardse ja üldsusele kättesaadava lahenduse, kuidas ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) väljamaksete lõplikud toetusesaajad avalikustada;

14. märgib, et hiljuti on parandatud äriühingute tegelike tulusaajate registrit ehk läbipaistvusregistrit (Transparenzregister), milles on nüüd kirjas peaminister Andrej Babiš Saksamaal asuva Agroferti tütarettevõtte kasusaaja ja aktsionärina; kordab, et peaminister Andrej Babiš on loetletud ühena kuuest aktiivsest isikust, kellel on märkimisväärne mõju või kontroll Ühendkuningriigis asuva Agroferti tütarettevõtjaga GreenChem Solutions Ltd. seotud usaldusfondi usaldushaldurite üle; kutsub kõiki liikmesriike, kus Agroferti tütarettevõtjad tegutsevad, vaatama sellest aspektist läbi tegelike tulusaajate registri;

15. peab kahetsusväärseks, et kontserni Agrofert üksused saavad jätkuvalt makseid ühise põllumajanduspoliitika esimese samba raames; tuletab meelde, et Tšehhi huvide konflikti seadusega on keelatud anda mis tahes toetust, sealhulgas ÜPP otsetoetusi, äriühingule, milles ametiisikule või ametiisiku kontrolli all olevale üksusele kuulub 25 % või suurem osalus; rõhutab tõsiseid kahtlusi nende Tšehhi ametiasutuste sõltumatuse suhtes, kes teevad otsuseid põllumajanduslike otsetoetuste saamise õigussõltavuse ja toetuste kontrolli üle; täheldab riskinäitajate olemas olu asjaolus, et kontserni Agrofert kuuluvad äriühingud saavad neid vahendeid jätkuvalt, rikkudes Tšehhi huvide konflikti seadust;

Neljapäev, 10. juuni 2021

16. märgib, et alates 2006. aastast kehtivates huvide konflikte käsitlevates Tšehhi õigusaktides olid tõsised lüngad ja nende rakendamises esines märkimisväärsed puudused, mis võimaldasid sügava oligarhilise struktuuri loomist ja laienemist; peab kahetsusväärseks, et parlamendi eelarvekontrollikomisjoni 2020. aasta veebruari lähetuse käigus avastati tõsiseid puudusi Tšehhi huvide konfliktide vältimise, tuvastamise ja lahendamise süsteemides;

17. avaldab imestust, et komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadil (DG REGIO) ja tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadil (DG EMPL) ning teiselt poolt põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadil (DG AGRI) on huvide konflikti käsitleva Tšehhi seaduse ja ELi finantsmääruse suhtes nähtavasti lahknevad arusaamad samalaadsetest õigusrikkumistest; DG REGIO ja DG EMPL leiavad, et huvide konflikti käsitleva Tšehhi seaduse rikkumine kujutab endast ka finantsmääruse artikli 61 lõike 2 rikkumist, DG AGRI ei näi aga seda arusaama jagavat; juhib lisaks tähelepanu asjaolule, et toetusõigustel põhinevate maksete (otsetoetused) abikõlblikkuse kontrolli üks osa on ka kontrolliotsuse tegemine; rõhutab, et huvide konflikt võib seda kontrolliotsust mõjutada; palub komisjonil esitada parlamendile üksikasjaliku õigusliku selgituse Tšehhi huvide konflikti seaduse ja liidu finantsmääruse artikli 61 rikkumise erineva mõju kohta ning lisada üksikasjaliku selgituse selle kohta, kuidas komisjon tagab, et huvide konflikt ei mõjutaks toetusõigustel põhinevate maksete kontrolliotsuseid;

18. peab hämmastavaks komisjoni hinnangut, et Tšehhi põllumajandusministril ei ole huvide konflikti, kuigi tema pereliikmed saavad märkimisväärses mahus põllumajandustoetusi, samal ajal kui ta ise vastutab ÜPP põllumajandusprogrammide kavandamise ja rakendamise eest; palub komisjonil selle hinnangu parlamendile edastada; palub komisjonil tagada finantsmääruse artikli 61 ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise;

19. palub komisjonil hinnata finantsmääruse artikli 61 mõjust, mis puudutab ilmnevate huvide konflikti juhtumite tõkestamist, avastamist ja lahendamist, ning vajaduse korral esitada finantsmääruse järgmisel läbivaatamisel ettepanekud, et veelgi tugevdada huvide konflikti reguleerimise tingimusi, pöörates erilist tähelepanu mõistetele, kohaldamisalale (hõlmatud isikud), tundlike funktsioonide või tundliku tegevuse kindlakstegemisele, olukordadele, „mida võib objektiivselt pidada huvide konfliktiks“ ning kohustustele huvide konflikti korral; tuletab meelde, et finantsmääruse artiklis 61 ei eristata ELi eelarvest tehtavaid eri liiki makseid ning et juba pelgalt võimalus kasutada huvide konfliktist tulenevat positsiooni on piisav näitaja;

20. peab murettekitavaks finantsmääruse artikli 61 kitsast tõlgendamist Tšehhi põllumajandusmaksete ameti (riiklik põllumajanduse sekkumisfond) poolt, kuna amet on seisukohal, et see määruse artikkel ei ole kohaldatav valitsuse liikmete suhtes; kordab Euroopa Parlamendi muret seoses Tšehhi põllumajandusmaksete ameti juhtimises tuvastatud mitmete puudustega, eelkõige järelevalvenõukogu sõltumatuse puudumisega, nagu rõhutati parlamendi aruandes 2020. aasta veebruaris Tšehhi Vabariiki tehtud teabekogumiskülastuse kohta⁽⁷⁾; palub komisjonil algatada auditimenetluse, et tagada ameti usaldusväärne juhtimine;

21. on seisukohal, et finantsmäärusega seonduvad komisjoni suunised huvide konfliktide vältimise ja ohjamise kohta on oluline vahend, mis aitab veelgi tugevdada meetmeid ELi eelarve kaitsmiseks pettuse ja õigusnormide rikkumise eest; palub komisjonil tegeleda teadlikkuse tõstmisega ning edendada huvide konfliktide vältimise nõuete ühetaolist tõlgendamist ja kohaldamist, muu hulgas ÜPP esimese samba otsetoetuste puhul, ning jälgida sellega seoses makseasutuste ja auditistruktuuride sõltumatut toimimist; kutsub komisjoni üles esitama asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele lisaks praktilisi näiteid, ettepanekuid ja soovitusi, et olla neile abiks huvide konfliktide ärahoidmisel;

22. kordab, et Tšehhi kodanikud ja maksumaksjad ei peaks kinni maksuma ega kandma mingeid peaminister Andrej Babiši huvide konflikti tagajärgi ning et kontserni Agrofert kuuluvad äriühingud peaksid tagasi maksuma kõik ELi eelarvest või Tšehhi riigieelarvest ebaseaduslikult saadud toetused; nõuab, et Tšehhi ametiasutused nõuaksid tagasi kõik kontserni Agrofert üksustele põhjendamatult makstud toetused;

23. nõuab, et ELi eelarvest või Tšehhi riigieelarvest rahaliste vahendite edasine väljamaksmine peaminister Andrej Babiši või Tšehhi valitsuse liikmete kontrolli all olevatele äriühingutele tuleb peatada, kuni huvide konflikti juhtumid on täielikult lahendatud;

⁽⁷⁾ Eelarvekontrollikomisjoni aruanne 26.–28. veebruaril 2020 Tšehhi Vabariiki tehtud teabekogumiskülastuse kohta.

Neljapäev, 10. juuni 2021

24. kutsub Tšehhi valitsust üles parandama üldist õiglust ELi toetuste jaotamisel ja looma süsteemi, mis tagaks ELi vahendite jaotamisel täieliku ja ammendava läbipaistvuse; märgib murega, et komisjonile kättesaadava teabe kohaselt ei ole alates Tšehhi otsetoetuste süsteemi loomisest 2014. aastal tehtud ühtegi otsust selle muutmiseks ja mõjusa huvide konfliktide vastase mehhanismi loomiseks;

25. tuletab meelde, et projekti „Stork Nest“ raames asutas Agrofert kunstlikult keskmise suurusega ettevõtte, mis jäi Agrofert kontrolli alla, et saada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele mõeldud vahendeid kogusummas ligikaudu 2 miljonit eurot; peab vastuvõetamatuks, et pärast raskete rikkumiste tuvastamist „Stork Nest“ uurimiste käigus tõmbasid Tšehhi ametiasutused selle projekti ELi rahastamisest välja eesmärgiga rahastada seda riigieelarvest, veeretades finantskoormuse Tšehhi maksumaksjatele; näeb selles kinnitust, et Tšehhi ametiasutused ei suutnud komisjoni veenda nende maksete seaduslikkuses ja korrektsuses; peab kahetsusväärseks, et OLAFil ei ole seega enam õigust uurimist korraldada ja ainult Tšehhi prokurör saab süüdistusi esitada; on tõsiselt mures selle pärast, et Tšehhi prokurör sulges „Stork Nesti“ menetluse ajutiselt ja taasalustas hiljem asja uurimist; kutsub Tšehhi ametiasutusi üles teavitama ELi institutsioone võimalikult kiiresti „Stork Nesti“ uurimise tulemustest;

26. märgib, et Tšehhi politsei soovitas teist korda esitada peaminister Andrej Babišile süüdistuse väidetavas ligikaudu 2 miljoni euro suuruses pettuses seoses „Stork Nesti“ uurimisega; märgib, et süüdistuse esitamise ettepaneku kohta otsuse tegemise eest vastutab järelevalvet teostav prokurör Jaroslav Šaroč, kes oli 2019. aasta septembris esialgu otsustanud juhtumi käsitlemisest loobuda; tuletab meelde, et nüüdseks ametist lahkunud peaprokurör Pavel Zeman andis 4. detsembril 2019 korralduse kohtuasi uuesti avada, viidates vajakajäämistele prokurör Jaroslav Šaroči õiguslikus hinnangus;

27. on sügavalt mures Tšehhi Vabariigi sõltumatule meediale ja sõltumatutele institutsioonidele avaldatava poliitilise surve pärast, mida hiljuti tõendas peaprokuröri tagasiastumine, mille põhjusena ta ise nimetas justiitsministri survet;

28. kutsub komisjoni üles uurima Tšehhi kohtusüsteemi nõrku kohti ja võtma vajalikke meetmeid; palub komisjonil hoolikalt uurida ja analüüsida, kas ka muid Tšehhi valitsuse liikmetega seotud asju on pärast võimalikku surve avaldamist tühistatud või ennetähtaegselt lõpetatud; palub komisjonil põhjendamatult viivitamata teavitada Euroopa Parlamenti oma kogutud andmetest ja järeldustest;

29. peab murettekitavaks teateid, et auditeeritud perioodil maksis Tšehhi valitsus Agrofertile riigieelarvest juba üle 150 miljoni Tšehhi krooni⁽⁸⁾; palub komisjonil neid riigieelarvest rahastamise juhtumeid põhjalikult uurida ning teavitada Euroopa Parlamenti uurimise tulemustest ja võetud meetmetest, kuna selline rahastamine võib olla ebaseaduslik riigiabi ja ohustada ausat konkurentsi ELi ühtsel turul ja turu terviklikkust;

30. peab taunitavaks tava arvata projektid ELi rahastamisest välja, et rahastada neid riigieelarvest, kui komisjon või Euroopa Kontrollikoda on avastanud õigusnormide rikkumisi; palub komisjonil selliseid juhtumeid tähelepanelikult jälgida ja teha nende kohta põhjalik õiguslik analüüs, pöörates erilist tähelepanu riigiabi eeskirjade võimalikule rikkumisele;

31. taunib peaminister Andrej Babiši avalikke kommentaare, mille ta andis pärast Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi lõpliku auditaruande avaldamist⁽⁹⁾; peab vastuvõetamatuks, et tema kui Euroopa Ülemkogu liige nimetab komisjoni auditoreid maffiaiks;

32. taunib peaminister Andrej Babiši laimavaid märkusi uudisteorganisatsioonide aadressil, kes avaldavad teavet tema huvide konflikti ja talle kuuluvate ettevõtete tegevuse kohta; juhib sellega seoses tähelepanu Andrej Babiši 2020. aasta novembris Tšehhi parlamendis tehtud halvustavatele märkustele internetiajalehe Deník Referendum aadressil;

⁽⁸⁾ iROZHLAS, Penam, Lovochemie, Cerea. Česko vyplatilo Agrofertu podle Bruselu na dotacích neoprávněně 155 milionů, 27. aprill 2021.

⁽⁹⁾ Euractiv, Czech PM slams EU Commission auditors as „mafia“, 26. aprill 2021.

Neljapäev, 10. juuni 2021

33. peab äärmiselt murettekitavaks, et Tšehhi on vähe järginud riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) neljanda vooru hindamisaruandes esitatud soovitusi: neljateistkümnest soovitusest on ainult üks rahuldavalt täidetud, seitse osaliselt ja ülejäänud kuus on täitmata;

34. kutsub kõiki liikmesriike üles tõkestama uue mitmeaastase finantsraamistiku rakendamisel juhtumid, kus mõnele füüsilisele isikule makstakse sadade miljonite eurode suurusi toetusi, ning lähenema Euroopa Parlamendi seisukohale, mille kohaselt tuleb jagatud eelarve täitmisega programmide puhul tagada täielik läbipaistvus ja võimalus makseid koondada ning korraldada digitaalsed järelevalve- ja auditimenetlused üle liikmesriikide piiride;

35. kutsub nõukogu üles võtma käimasolevatel läbirääkimistel ühise põllumajanduspoliitika määruse üle asjakohaselt arvesse eelarve tulemuslikkust ning otsetoetuste õiglasemat ja läbipaistvamat jaotamist ning lähenema Euroopa Parlamendi seisukohale, mille kohaselt tuleks kehtestada ÜPP mõlema samba jaoks konkreetsed piirmäärad füüsilise isiku kohta, toetusi järk-järgult vähendada ning võtta kasutusele kohustuslik piirang ja ümberjaotavad toetused, et tagada ELi kodanike positiivne suhtumine ühisesse põllumajanduspoliitikasse tervikuna; rõhutab, et huvide konfliktid ei tohi nõukogus peetavaid läbirääkimisi mõjutada ning ükski huvide konfliktist mõjutatud liikmesriigi minister ega valitsuse liige või esindaja ei tohi läbirääkimistel osaleda; peab vastuvõetamatuks, et peaminister Babiš, olles kontserni Agrofert tegelik tulusaaja, osales ühise põllumajanduspoliitika läbirääkimistel ja võitles toetuste piiramise vastu; rõhutab kindlalt, et ÜPP esimese ja teise samba piirmäärad füüsilisele isikule peavad olema ühetaoliselt kohaldatavad – ka liikmesriikide valitsusliikmete suhtes, et takistada neil nõukogus enda huvides läbirääkimisi pidada;

36. mõistab teravalt hukka oligarhilised struktuurid, kes kasutavad ära ELi põllumajandus- ja ühtekuuluvusfonde, nii et vähestele toetusesaajatele langeb valdav osa ELi toetustest, ning kutsub komisjoni, nõukogu ja Euroopa Ülemkogu üles takistama selliste struktuuride soosimist, kuna need vähendavad väikeste ja keskmise suurusega põllumajandustootjate ja põllumajanduslike pereettevõtete konkurentsivõimet, kes peaksid olema ühise põllumajanduspoliitika peamised toetusesaajad;

37. on sügavalt mures selle pärast, et peaminister Andrej Babišil on huvide konflikt ja samal ajal osaleb ta ühise põllumajanduspoliitika ja Euroopa üldiste kliimapolitiika eesmärkide ühitamist käsitlevate otsuste tegemises, kuna tema puhul võivad kontserni Agrofert ärihuvide üles kaaluda avaliku huvi toetada kestlikumat põllumajandust ja piirata kliimamuutuste negatiivset mõju;

38. on seisukohal, et Tšehhi valitsuse tegevusetus peaminister Andrej Babiši huvide konfliktide lahendamisel mõjutab negatiivselt Tšehhi riigiasutuste, sealhulgas õiguskaitseasutuste ja juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimist ning ELi õigusaktide järgimist Tšehhi poolt;

39. palub komisjonil hinnata eespool osutatud olukorda ja ka peaminister Andrej Babiši mõju Tšehhi meediale ja kohtusüsteemile, et teha kindlaks õigusriigi rikkumised, ning – juhul kui need leiavad kinnitust ja lähtudes hindamise järeldustest – õigeaegselt aktiveerida liidu eelarve kaitseks tingimuslikkuse mehhanismi;

40. on endiselt mures meediaomandi üha suurema koondumise pärast mõne üksiku oligarhi kätte ⁽¹⁰⁾;

41. märgib, et nii riigi kui ka Euroopa Liidu tasandil on käimas uurimised ja auditid võimalike huvide konfliktide ja ELi vahendite kasutamise kohta; on mures komisjoni 2020. aasta õigusriigi aruandes avaldatud küsimuste pärast, et suurkorruptsiooni juhtumitega ei tegeleta piisavalt ja parlamendiliikmete suhtes kohaldatavates usaldusraamistikes on tuvastatud teatavad lüngad;

42. kutsub nõukogu ja Euroopa Ülemkogu üles rakendama kõiki vajalikke ja asjakohaseid meetmeid huvide konfliktide ärahoidmiseks kooskõlas finantsmääruse artikli 61 lõikega 1; väljendab muret selle pärast, et Tšehhi peaminister on olnud ja on jätkuvalt aktiivne osaline ELi eelarve ja ELi programmide üle peetavatel läbirääkimistel, kuigi tal on huvide konflikt; palub nõukogul ja Euroopa Ülemkogul selgitada Euroopa Parlamendile, kuidas nad kavatsevad komisjoni auditaruannete järelduste põhjal võtta arvesse peaminister Andrej Babiši osalemist ühise põllumajanduspoliitika ja ELi eelarvega seotud otsuste tegemises ja kuidas nad kavatsevad sellele reageerida;

⁽¹⁰⁾ Reporters Without Borders, Czech Republic, <https://rsf.org/en/czech-republic> [vaadatud 2.6.2021].

Neljapäev, 10. juuni 2021

43. on seisukohal, et peaminister Andrej Babiši huvide konflikti juhtum kinnitab ka tungivat vajadust luua ELi rahaliste vahendite jälgimiseks koostalitlev digitaalne aruandlus- ja kontrollisüsteem; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kaasseadusandjad ei ole jõudnud rahuldavale kokkuleppele sätetes, millega tagataks IT-süsteemide koostalitlusvõime, mis võimaldaks standardset ja ühtset aruandlust ning soodustaks koostööd; nõuab, et kõik asjaosalised püüaksid parema vastutuse nimel leida samavõrra mõjusaid lahendusi;

44. palub komisjonil tagada, et 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „Next Generation EU“ rakendamisel järgitaks täielikult huvide konflikti käsitlevaid finantsmääruse sätteid, kaasa arvatud peaminister Andrej Babiši huvide konflikti puhul, nii et otse või kaudselt peaminister Andrej Babišile kuuluvatele ettevõtetele ei tehtaks väljamakseid⁽¹⁾; nõuab, et põhjalikumalt uuritaks võimalikke huvide konflikte ning õigusriigi elementide järgimist riiklikes taastekavades;

45. toonitab, et iga Euroopa Parlamendi liige peab saama oma tööd teha ähvardusteta ning et tema kaitse tagamise eest oma koduriigis vastutab selle riigi valitsus;

46. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning Tšehhi Vabariigi valitsusele ja parlamendi mõlemale kojale.

⁽¹⁾ Tšehhi valitsuse poolt õiglase ülemineku fondist rahastamiseks heakskiidetud ettevõtete ja projektide loetelus on kirjas rohkem kui 6 miljardit Tšehhi krooni kontserni Agrofert kuuluvale ettevõttele Lovochemie, mida varem juhtis praegune Tšehhi keskkonnaminister Richard Brabec.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0283

COVID-19 ülemaailmse probleemi lahendamine: WTO TRIPS kokkuleppe suhtes erandi tegemise mõju COVID-19 vaktsiinidele, ravile, varustusele ja tootmisvõimsuse suurendamisele arengumaades

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ülemaailmse koroonakriisiga toimetuleku ja WTO TRIPS-lepingust erandi tegemise mõju kohta COVID-19 vaktsiinidele, ravile, varustusele ja tootmisvõimsusele arengumaades (2021/2692(RSP))

(2022/C 67/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut (TRIPS), eelkõige selle artiklit 31a,
- võttes arvesse 14. novembri 2001. aasta Doha deklaratsiooni TRIPS-lepingu ja rahvatervise kohta,
- võttes arvesse WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide nõukogu 6. novembri 2015. aasta otsust WTOsse kuuluvate vähim arenenud riikide suhtes kohaldatava erandi pikendamise kohta, millega nad vabastatakse TRIPS-lepingu farmaatsiatooteid käsitlevate sätete rakendamisest,
- võttes arvesse India ja Lõuna-Aafrika 2. oktoobri 2020. aasta teatist, milles taotleti erandit teatavatest TRIPS-lepingu sätetest COVID-19 ennetamiseks, selle leviku tõkestamiseks ja viiruse põhjustatud haiguse raviks ning mille kaastoetajateks olid Svaasimaa, Keenia, Mosambiik ja Pakistan ning millele on poolehoidu väljendanud veel 100 riiki,
- võttes arvesse 62 WTO liikme poolt 21. mail 2021 esitatud muudetud ettepanekut TRIPS-lepingu sätetest erandi tegemise kohta,
- võttes arvesse 243 kodanikuühiskonna organisatsiooni 13. aprilli 2021. aasta avalikku kirja WTO peadirektorile, milles käsitletakse COVID-19 pandeemias vajalike meditsiiniliste toodete, eelkõige vaktsiinide ebapiisava pakkumise ja nende ebavõrdse kättesaadavusega seotud ülemaailmsete probleemide lahendamist,
- võttes arvesse USA kaubandusesindaja 5. mai 2021. aasta avaldust, milles ta väljendas TRIPS-lepingust ajutise erandi tegemisele toetust,
- võttes arvesse Costa Rica Vabariigi presidendi ja Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) peadirektori 27. mai 2021. aasta avalikku kirja, milles kutsutakse taas kõiki WHO liikmesriike üles aktiivselt toetama COVID-19 tehnoloogiale juurdepääsu ühisreservi (C-TAP),
- võttes arvesse 21. mail 2021. aastal toimunud ülemaailmsel tervise teemalisel tippkohtumisel vastu võetud Rooma deklaratsiooni,
- võttes arvesse WHO peadirektori, WTO peadirektori, Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) tegevdirektori ja Maailmapanga Grupi esimehe 31. mai 2021. aasta kirja, milles kutsutakse üles võtma uusi kohustusi vaktsiinide võrdse kättesaadavuse tagamiseks ja pandeemiast ülesaamiseks,
- võttes arvesse WTO ja WHO peadirektorite 20. aprilli 2020. aasta ühisavaldust, millega toetatakse jõupingutusi elutähtsate meditsiinitarvete ning muude toodete ja teenuste tavapärase piiriülese liikumise tagamiseks,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

Neljapäev, 10. juuni 2021

- A. arvestades, et pandeemia jooksul on tuvastatud ligikaudu 172 000 000 COVID-19 juhtumit, mille tagajärjel on kogu maailmas elu kaotanud üle 3 700 000 inimese ning miljonid inimesed on pidanud taluma enneolematuid kannatusi ja raskusi ning on kaotanud sissetuleku; arvestades, et 10 % patsientidest kannatab pikaajase COVIDi käes ning see on põhjustanud töökohtade kaotust, vaesust ja suurt sotsiaal-majanduslikku haavatavust;
- B. arvestades, et ülemaailmse koroonapandeemia tõttu on vaktsiinide, diagnostika, ravimite ja varustuse tootmise ja levitamise jaoks vaja ülemaailmset strateegiat; arvestades, et pandeemiaga seotud tervishoiuprobleemide lahendamiseks on vaja terviklikku teadus- ja faktipõhist lähenemisviisi; arvestades, et sootundlik ja valdkonnaülene lähenemisviis on soolise võrdõigussuhte saavutamiseks väga oluline ja seda tuleb järgida vaktsineerimisprotsessi igas etapis alates arendustegevusest kuni kasutuselevõtuni;
- C. arvestades, et vaktsiinid on klassikaline näide sellest, kuidas suure positiivse välismõju surve tuleb neid käsitleda üleilmse avaliku hüvena ja pakkuda tasuta; arvestades, et arenenud riikides saavad kõik kodanikud vaktsiine tasuta; arvestades, et oleks eetilisel ebaõiglane, kui see põhimõte ei kehtiks arengumaade palju vaesemate elanike suhtes;
- D. arvestades, et 14. novembril 2001. aastal Dohas vastu võetud deklaratsioonis TRIPS-lepingu ja rahvatervise kohta on öeldud, et TRIPS-lepingut tuleks kohaldada ja tõlgendada rahvatervisele soodsalt, toetades nii olemasolevate ravimite kättesaadavust kui ka uute ravimite väljatöötamist; arvestades, et WTO TRIPSi nõukogu otsustas 6. novembril 2015 pikendada vähim arenenud riikide puhul ravimite patendivabastust 2033. aasta jaanuarini;
- E. arvestades, et on oluline tagada madalate ja keskmiste tuludega riikide kõige haavatavamate elanikkonnarühmade vaktsineerimine taskukohase hinnaga; arvestades, et mRNA-põhised vaktsiinid on osutunud kõige tõhusamateks, kuid ka kõige kallimateks turul olevateks vaktsiinideks;
- F. arvestades, et alates 2021. aasta juunist on kogu maailmas manustatud ligikaudu 1,6 miljardit vaktsiinidoosi, millest valdav enamik on manustatud tööstusriikides ja vaktsiine tootvates riikides; arvestades, et ainult 0,3 % kogu maailmas manustatud vaktsiinidoosidest on inimesteni jõudnud 29 kõige vaesemas riigis, kus elab ligikaudu 9 % maailma elanikkonnast; arvestades, et IMFi hinnangul võib maailma SKP suureneda vaktsiinitarnete kiirenemise korral 7 triljoni euro võrra, juhul kui viiruse levikut suudetakse kontrolli all hoida; arvestades, et EL on jaotanud oma liikmesriikidele üle 260 miljoni vaktsiinidoosi ja ekspordinud kolmandatesse riikidesse üle 226 miljoni vaktsiiniannuse, aga neist ainult 10 % on suunatud vähim arenenud riikidesse;
- G. arvestades, et juurde on tekkimas uusi murettekitavaid COVID-19 variante, mis on nakkavamad, surmavamad ja vaktsiinide suhtes resistentsemad ning mille puhul võib vaja minna täiendavaid vaktsiiniannuseid, see aga suurendab nõudlust kaugelt üle algselt prognoositud 11 miljardi vajaliku doosi; arvestades, et ülemaailmse vaktsineerituse saavutamiseks on oluline tootmist suurendada; arvestades, et vaktsiinitootmise suurendamine on ülemaailmne prioriteet; arvestades, et proteksionistlikud meetmed ja mittetariifsed kaubandustõkked ei tohi takistada tooraine üleilmsete tarneahelate toimimist; arvestades, et enamik riike, kus vaktsiine toodetakse, on kahjuks kehtestanud vaktsiinidele ja nende koostisosadele ekspordikeelu, mis pärsib ülemaailmse tootmise kasvu ja põhjustab tarneahelates kitsaskohti;
- H. arvestades, et teadus- ja arendustegevusse, kliinilistesse uuringutesse ja hangetesse on investeeritud suur hulk avaliku ja erasektori vahendeid ja ressursse, et töötada vaktsiinid ja COVID-19 ravimid välja avatud ja kättesaadaval viisil; arvestades, et avaliku ja erasektori teadus- ja tervishoiuasutused, eesliinitöötajad, teadlased ja patsiendid on kõik kogunud viiruse kohta teavet, mida ravimiettevõtte on kasutanud;
- I. arvestades, et vabatahtlikud litsentsid peaksid olema kõige tõhusam vahend tootmise laiendamise ja oskusteabe jagamise hõlbustamiseks; arvestades, et ükski eraettevõtte ei ole osalenud COVID-19 tehnoloogiale juurdepääsu ühisreservi (C-TAP) algatuses, millega kutsutakse ravimiettevõtteid üles seadma sihiks läbipaistva ja ülemaailmse vabatahtliku lihtlitsentsimise; arvestades, et WHO andmetel on 19 tootjat enam kui kümnest Aafrika, Aasia ja Ladina-Ameerika riigist väljendanud soovi mRNA vaktsiinide tootmist suurendada; arvestades, et praegu kasutatakse COVID-19 vastaste vaktsiinide tootmiseks ainult 40 % maailma tootmisvõimsusest;
- J. arvestades, et paljud väikese või olematu tootmisvõimsusega arengumaad seisavad endiselt silmitsi märkimisväärse poliitilise surve ja õiguslike raskustega, mis ei lase neil kasutada TRIPS-lepingus ette nähtud paindlikkuse võimalusi, eelkõige artiklit 31a, ning pika ja koormava ravimite impordi- ja ekspordiprotsessiga;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- K. arvestades, et patendid ja muud intellektuaalomandi kaitse vahendid pakuvad kaitset ettevõtlusriskide eest ning et mitmepoolne intellektuaalomandiõiguste õigusraamistik pakub stiimuleid, mis on tulevasteks pandeemiatega valmisoleku seisukohalt üliolulised; arvestades, et ülemaailmne võrdne juurdepääs taskukohastele vaktsiinidele, diagnostikale ja ravile on ainus viis, kuidas pandeemia globaalset mõju rahvatervisele ja majandusele leevendada, ning et ajutine loobumine rahvusvahelise intellektuaalomandi kaitse nõuete rakendamisest COVID-19 ravimite, meditsiini-seadmete ja muude tervisetehnoloogiate puhul on üks oluline vahend selle eesmärgi saavutamiseks;
- L. arvestades, et enneolematu ja murettekitava epidemioloogilise olukorra tõttu Indias kehtestas India valitsus vaktsiinide ekspordikeelu, mis põhjustab häireid ka ülemaailmses varustamises ja COVAXi mehhanismis; arvestades, et EL on COVAXi mehhanismi peamine panustaja; arvestades, et EL on Euroopa tiimi (Team Europe) raames lubanud annetada 2021. aasta lõpuks madalate ja keskmiste tuludega riikidele veel 100 miljonit vaktsiinidoosi;
- M. arvestades, et lastehalvatuse vastane vaktsiin toodi turule patendivabalt ning paljudes maailma piirkondades on see haigus praeguseks likvideeritud; arvestades, et Nelson Mandela juhitud Lõuna-Aafrika valitsus oli sunnitud kasutama sundlitsentsimise võimalust, et suruda läbi taskukohased ja kvaliteetsed geneerilised ekvivalendid, eesmärgiga vältida ülemäära kõrgete hindade maksmist hargmaistele ravimiettevõtjatele, kes kaitsevad HIV ravimeetodeid patendiga;
- N. arvestades, et arengumaade tarneahelaid tuleb parandada; arvestades, et kohaliku tootmise laienemine, elanikkonna teadlikkuse kasv ja suurem abi vaktsiini levitamiseks arengumaades võib suurendada vaktsineeritud inimeste arvu kogu maailmas; arvestades, et murettekitav 18,5 miljardi USA dollari suurune rahastamispuudujääk seoses COVID-19 tõrje vahendite juurdepääsu raamistikuga „ACT Accelerator“ ei ole kuskile kadunud;
- O. arvestades, et ELi peamine ülesanne peaks olema vaktsiinide, diagnostika, ravimite ja muude meditsiinitarvete võrdse ülemaailmse kättesaadavuse tagamine, hoides tarneahelad kõiki võimalusi kasutades avatuna;
- P. arvestades, et vähim arenenud riikidele tehti juba ravimite puhul 1. jaanuarini 2033 kehtiv erand TRIPS-lepingu sätete rakendamisest ja 1. juulini 2021 kehtiv erand, mille pikendamine on praegu arutamisel ja millega vabastatakse vähim arenenud riigid kõigist TRIPS-lepingu kohustustest, välja arvatud artiklid 3, 4 ja 5;
1. väljendab suurt muret pandeemia jätkumise pärast, eelkõige madalate ja keskmiste tuludega riikides; tuletab meelde, et pandeemia ei ole veel läbi ja vaja on välja töötada uued vaktsiinid viirusemutatsioonide vastu; rõhutab, et rahvusvaheline kogukond peab tegema pandeemia kontrolli alla saamiseks kõik endast oleneva, ja toonitab, et erakorraline olukord nõuab erakorralisi lahendusi; rõhutab, et vaja on terviklikku lähenemisviisi ning esmatahtsaks tuleb pidada COVID-19 pandeemia tingimustes vajalike tervisetoodete kättesaadavust ja taskukohasust, vaktsiinitootmise suurendamist ja tootmisvõimekuse loomist kõikjal maailmas; rõhutab, et rahvusvaheline kaubanduspoliitika peab etendama selles püüdluses ennetavalt aktiivset rolli, hõlbustades toorainete ning tervise- ja meditsiinitoodetega kauplemist, leevendades kvalifitseeritud ja kogenud töötajate puudust, lahendades tarneahelaga seotud probleeme ja vaadates tulevasteks pandeemiatega valmistudes läbi intellektuaalomandi õiguste ülemaailmse raamistiku; nõuab, et toetataks ennetavaid, konstruktiivseid ja tekstipõhiseid läbirääkimisi WTO TRIPS-lepingust ajutise erandi tegemiseks, mille eesmärk on parandada taskukohaste COVID-19 ga seotud meditsiinitoodete ülemaailmset kättesaadavust ning tulla toime ülemaailmsete tootmistakistuste ja ebapiisava pakkumisega;
  2. tuletab meelde, et TRIPS-lepingut ja rahvatervist käsitlevas Doha deklaratsioonis kinnitatakse, et TRIPS-leping ei takista ega tohiks takistada liikmeid võtmast meetmeid rahvatervise kaitseks;
  3. rõhutab, et selleks, et vaktsineerida 70 % maailma rahvastikust, on vaja 11 miljardit vaktsiinidoosi, kuid vajalikust kogusest on toodetud ainult murdosa; märgib, et ülejääkide annetamislubadustest ei piisa; tuletab meelde, et COVAXil on Indiat tabanud haiguspuhangu tõttu saamata 190 miljonit vaktsiinidoosi ning tarne-eesmärgid jäävad lähemas tulevikus täitmata; märgib, et EL on COVAXi mehhanismi oluline rahastaja ja vaktsiinide jagaja, kusjuures toetust antakse nii COVAXi raames kui ka kahepoolselt; nõuab siiski, et EL ja selle partnerid suurendaksid oma rahalist ja mitterahalist osalust COVAXis märkimisväärselt; peab seetõttu kiiduväärseks teatavate vaktsiinitootjate lubadust tarnida 1,3 miljardit doosi tootjahinnaga või odavalt ning Euroopa tiimi lubadust annetada aasta lõpuks madalate ja keskmiste tuludega riikidele 100 miljonit vaktsiiniannust; tuletab meelde, et ELi liikmesriikidel jääb 2021. aastal üle hinnanguliselt vähemalt 400 miljonit

Neljapäev, 10. juuni 2021

vaktsiinidoosi; peab samuti kiiduväärseks, et ELi elanikkonnakaitse mehhanismist toetatakse vaktsiinide ja lisamaterjali kohaletoimetamist; rõhutab, et COVAXi varustamine peab olema prioriteet; peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik ja USA püüavad luua kasutamata vaktsiinidooside teistele tööstusriikidele müümiseks edasimüügiturgu;

4. rõhutab, et ülemaailmne reageerimine tervisealastele hädaolukordadele peaks hõlmama ühelt poolt vajaduspõhist tegelemist nõudlusega, pakkudes ühisrahastust ja tehes ülemaailmselt koordineeritud eeloste, ning teiselt poolt peaks see hõlmama pakkumispoolset strateegiat tootmisvõimsuse suurendamiseks kogu väärtusahelas; on seisukohal, et selleks, et vaktsiinid jõuaksid kõikjale, on vaja ülemaailmselt vaktsiinitootmist suurendada, varustamist paremini koordineerida ning vaktsiinide väärtusahelaid tugevdada, mitmekesistada ja vastupidavamaks muuta; nõuab tungivalt, et komisjon teeks vaktsiine tootvate riikidega koostööd, et kõrvaldada kiiresti eksporditõkked ja võtta komisjoni ekspordilubade mehhanismi asemel kasutusele ekspordi läbipaistvuse nõuded; nõuab õigeaegset ja täielikku juurdepääsu asjakohastele andmetele; kutsub USA-d ja Ühendkuningriiki üles kaotama viivitamatult vaktsiinide ja nende valmistamiseks vajalike toorainete ekspordikeelu; nõuab rahvusvaheliste investeringute kiiret suurendamist ja koordineerimist vaktsiinide jaoks kriitilise tähtsusega materjalide, näiteks ühekordselt kasutatavate vahendite ja toimeainete tootmise tõhustamiseks, et kaotada vaktsiinide väärtusahela kitsaskohad;

5. rõhutab, et pikemas perspektiivis on selge, et ülemaailmsele nõudlusele vastamiseks tuleb vaktsiinitootmist maailmas kiiresti suurendada ja seetõttu tuleb investeerida arenguriikide tootmisvõimekusse, et võimaldada neil ise oma vajadusi katta; märgib, et selleks on vaja tehnoloogiat ja oskusteavet tõhusalt edasi anda; märgib, et selle saavutamiseks on kõige olulisem pakkuda stiimuleid vabatahtlike litsentsilepingute sõlmimiseks ning vabatahtlikuks tehnoloogia ja oskusteabe jagamiseks riikidega, kus on vaktsiinitööstus juba olemas; on siiski valmis arutama kõiki tõhusaid ja pragmaatilisi lahendusi, mille abil ülemaailmselt vaktsiinitootmist veelgi hoogustada, ning kutsub komisjoni üles tegema selles küsimuses koostööd eelkõige USA ja teiste sarnaselt meelestatud riikidega;

6. rõhutab, et intellektuaalse omandi kaitse on kogu maailmas innovatsiooni ja teadusuuringute peamine stiimul; märgib, et selline kaitse on vabatahtlike litsentsilepingute ja oskusteabe siirde alus ning seetõttu pigem vaktsiinide kättesaadavust soodustav kui takistav tegur; hoiatab, et olukorras, kus patente ei ole võimalik jõustada, peaksid ettevõtted oma uuenduste kaitsmiseks lootma salastamisele või ainuõigusele; rõhutab, et TRIPS-lepingust määramata ajaks erandi tegemine kujutaks endast suurt ohtu teadusuuringute rahastamisele, eelkõige teadlaste, investorite, arendajate ja kliiniliste uuringute seisukohalt; rõhutab, et omandiõiguste, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste kaitse on Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide põhiseaduslik kohustus;

7. võtab teadmiseks komisjoni teate, et ta suhtub avatult võimalusse vajaduse korral hõlbustada sundlitsentsimise kasutamist, et tagada kiire ülemaailmne juurdepääs vaktsiinide tootmisele; kutsub komisjoni üles esitama objektiivsed kriteeriumid selle kohta, kas, millal ja millistel juhtudel sundlitsentsimist kasutada; rõhutab, et TRIPS-lepingus ei ole täpsustatud, milliseid põhjuseid võib sundlitsentsimise õigustamiseks kasutada; toonitab, et TRIPS-lepingut ja rahvatervist käsitlevas Doha deklaratsioonis kinnitatakse, et riikidel on vabadus määrata kindlaks sundlitsentside andmise alused ja see, mida käsitada riikliku hädaolukorrana; rõhutab, et sundlitsentsimine nõuab tõhusat õigusraamistikku ja see võib põhjustada arengumaades õiguslikke raskusi; kutsub komisjoni üles uurima, kas ja kuidas ta saaks pakkuda vähim arenenud riikides sundlitsentsimise jaoks õiguslikku toetust; väljendab heameelt komisjoni seisukoha üle, et kõige tõhusamad vahendid tootmise laiendamise hõlbustamiseks on koostöö ja vabatahtlik litsentsimine;

8. rõhutab, et COVID-19 tõrje vahenditele juurdepääsu raamistiku „ACT Accelerator“ tervishoiusüsteemide ühendamise sammast tuleb tugevdada, et suurendada kogu maailmas ja eriti haavatavates riikides töötlemis-, ladustamis-, jaotus- ja tarnevõimekust; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid edendaksid osalust ka WHO-s ning prioriseeriks ELi ülemaailmse tegevuskava osana raamistikku „ACT Accelerator“ koos kõigi selle sammastega (diagnostika, ravi, vaktsiinid ja tervishoiusüsteemide tugevdamine); rõhutab vajadust edendada tootmisvõimekust ka Aafrikas ning väljendab suurt heameelt Euroopa tiimi lubaduse üle toetada ühe miljardi euroga algatust, mille eesmärk on parandada vaktsiinide, ravimite ja tervisetehnoloogia tootmist ja kättesaadavust; rõhutab ka farmaatsiatoodete jaoks sobiva reguleeriva raamistiku tähtsust; rõhutab, et EL peab investeerima piirkondlikesse jaotuskeskustesse, eelkõige Aafrikas, ja toetama Aafrika Ravimiameti loomist; kutsub sellega seoses üles toetama kohalikke loaandmisasutusi, kvalifitseeritud meditsiinitöötajate ja tehnikute vaktsineerimise õpetamist, vaktsiinide jaotusahelaid ning tegelemist selliste probleemidega nagu külmvarust, geograafiline ja sotsiaal-majanduslik juurdepääsetavus ja vaktsiinikõhklus;

Neljapäev, 10. juuni 2021

9. kinnitab, et toetab WHO COVID-19 tehnoloogiale juurdepääsu ühisreservi algatust (C-TAP) ja mRNA-põhise vaktsiinitehnoloogia jagamiskeskust; peab kahetsusväärseks, et ravimitootjad on otsustanud seni C-TAPi algatusest kõrvale jääda; nõuab tungivalt, et komisjon motiveeriks ravimitootjaid oma tehnoloogiat ja oskusteavet C-TAPi kaudu jagama ning lisaks ELi järgmistesse eelostulepingutesse sätteid, mis puudutavad tehnoloogia jagamise partnerlusi kolmandate osapoolte ja eriti arenguriikidega; nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks järgmise põlvkonna COVID-19 vaktsiiniulepingute üle peetavatel läbirääkimistel täiel määral oma mõjuvõimu, et veenda vaktsiiniarendajaid jagama oma tehnoloogiat odavalt madalate ja keskmiste tuludega riikidega; nõuab, et ettevõtted, sh alltöövõtjad, kellel on tehnoloogia edasiandmiseks vajalik oskusteave olemas, aktiivselt kaardistataks ja viidaks seejärel kokku ettevõtetele, kellel on kasutamata tootmisvõimekust;

10. nõuab, et EL tagaks tulevaste eelostulepingute täieliku avalikustamise, eelkõige mis puutub järgmise põlvkonna vaktsiinidesse; nõuab, et EL võtaks kasutusele sätteid, mis puudutavad ülemaailmset lihtlitsentsimist, ärisaladust, ärisaladusena käsitletavat teavet ja tehnosiiret, ning nõuaks tarnijatelt läbipaistvust, sh toodete kulude-tulude analüüsi; rõhutab, et läbipaistvusnõuded ei tohiks takistada komisjoni tegutsemast vajaduse korral konkureeriva pakkujana; kordab, et COVID-19 vaktsiiniulepingute läbirääkimised peavad olema ülimalt läbipaistvad ning muu hulgas tuleks sellel eesmärgil lepingutega seotud otsustusprotsessidesse vahetult kaasata Euroopa Parlamendi liikmeid (vaktsiinidega tegeleva kontaktrühma kaudu); eeldab, et Euroopa Parlamendile esitatakse korrapäraselt põhjalikud ja täpsed analüüsid vaktsiinide tootmise, impordi ja ekspordi kohta ning vastavad prognoosid, sh teave ELi ekspordi sihtriikide ning imporditud vaktsiinide ja nende koostisosade päritoluriikide kohta;

11. märgib, et kogu maailma vaktsiinidega paremini varustamise jaoks on oluline lihtsustada kaubandust ja leevendada ekspordipiiranguid, laiendada tootmist (sealhulgas vaktsiinitootjate ja arendajate võetavate kohustuste kaudu) ning muuta TRIPS-lepingu kohaseid sundlitsentsimist käsitlevaid võimalusi; peab kiiduväärseks WTO peadirektori jõupingutusi liikmete dialoogipõhise lahenduse poole suunamisel; võtab teadmiseks, et Euroopa Liit esitas WTO üldnõukogule ja intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide nõukogule teatiseid COVID-19 kriisis vajalike kiireloomuliste kaubanduspoliitika meetmete kohta ning nendes käsitletakse kolme vastastikku täiendavat eesmärki, sh kaubanduse lihtsustamine, ekspordipiirangute leevendamine ja tootmise laiendamine; soovib, et komisjon pingutaks rohkem, et WTO kaubanduse ja tervishoiu algatus saaks valmis 2021. aasta novembris toimuvaks WTO ministrite 12. konverentsiks; nõuab lisaks, et WTO ministrite 12. konverentsil loodaks uus kaubandus- ja tervishoiukomitee, mis teeks pandeemiast järeldused, esitaks ettepanekud WTO tegevuse tõhustamiseks rahvusvaheliste tervishoiukriiside ajal ning valmistaks ette pandeemiaid käsitleva rahvusvahelise lepingu kaubandussamba, mis võimaldaks lahendada näiteks tõrked tarneahelates, suurendada tootmisvõimekust, võidelda hinnaspekulatsioonide vastu ja vaadata saadud õppetundide valguses läbi WTO õigusraamistik;

12. toonitab, et EL peaks teistele eeskujuks olema ning jätkuvalt osalema vaktsiinide jagamise, koordineerimise ja mitmeaastase kavandamise valdkonnas tehtavates mitmepoolsetes ja ülemaailmsetes jõupingutustes intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide nõukogu 8. juuni ja 14. oktoobri 2021. aasta koosolekul, G7 riikide 11.–13. juuni 2021. aasta tippkohtumisel, G20 2021. aasta tippkohtumisel, ELi-USA 2021. aasta tippkohtumisel, ÜRO 2021. aasta Peaassambleel, maailma 2021. aasta terviseassambleel, WTO ministrite 12. konverentsil ja ka edaspidi;

13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa välisteenistusele, Maailma Terviseorganisatsiooni peadirektorile, Maailma Kaubandusorganisatsiooni peadirektorile, G20 riikide valitsustele, Rahvusvahelisele Valuutafondile, Maailmapangale, ÜRO peasekretärile ja ÜRO Peaassamblee liikmetele.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0284

Imidaklopriidi jääkide piirnorm

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon komisjoni 15. aprilli 2021. aasta rakendusmääruse (EL) 2021/621 kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 37/2010, et liigitada aine imidaklopriid selle jääkide piirnormi järgi loomsetes toiduainetes (2021/2705(RSP))

(2022/C 67/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 15. aprilli 2021. aasta rakendusmäärust (EL) 2021/621, millega muudetakse määrust (EL) nr 37/2010, et liigitada aine imidaklopriid selle jääkide piirnormi järgi loomsetes toiduainetes ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrust (EÜ) nr 470/2009, milles sätestatakse ühenduse menetlused farmakoloogiliste toimeainete jääkide piirnormide kehtestamiseks loomsetes toiduainetes ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 2377/90 ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/82/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 726/2004 ⁽²⁾, eriti selle artikleid 14 ja 17,
  - võttes arvesse veterinaarravimite alalise komitee 20. aprilli 2021. aasta arvamust,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 13 ja 191,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) ⁽³⁾ artikleid 11 ja 13,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,
  - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/6 ⁽⁴⁾ on sätestatud, et liidus ei tohiks lasta turule ühtegi veterinaarravimit, välja arvatud juhul, kui sellele on antud müügiluba ning selle kvaliteet, ohutus ja efektiivsus on tõendatud, ning tõdetakse, et parem juurdepääs teabele annab üldsusele võimaluse esitada oma tähelepanekuid ja võimaldab ametiasutustel neid märkusi nõuetekohaselt arvesse võtta;
- B. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/1381 ⁽⁵⁾ on sätestatud, et tuleks esitada teave selle kohta, kuidas tehti riskijuhtimisotsuseid, ja muude tegurite kohta peale riskihindamise tulemuste, samuti selle kohta, kuidas neid tegureid omavahel võrreldi, ning et riskiteavitus peaks toetama kaasavat ja avatud dialoogi kõigi huvitatud poolte vahel, tagamaks, et riskianalüüsi protsessis võetakse arvesse domineerivat avalikku huvi ning täpsust, terviklikkust, läbipaistvust, järjepidevust ja vastutust;

⁽¹⁾ ELT L 131, 16.4.2021, lk 120.

⁽²⁾ ELT L 152, 16.6.2009, lk 11.

⁽³⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/82/EÜ (ELT L 4, 7.1.2019, lk 43).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1381, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 1829/2003, (EÜ) nr 1831/2003, (EÜ) nr 2065/2003, (EÜ) nr 1935/2004, (EÜ) nr 1331/2008, (EÜ) nr 1107/2009 ja (EL) 2015/2283 ning direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 231, 6.9.2019, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

- C. arvestades, et Euroopa Kemikaaliamet 18. veebruari 2011. aasta hindamisaruandes „Imidakloproiid, tooteliik 18 (insektitsiidid, akaritsiidid ja tooted muude lüljalagsete tõrjeks)“⁽⁶⁾ on esitatud olulised mürgisuse andmed vee- ja mitteresistentside puhul;
- D. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2013/39/EL⁽⁷⁾ on sätestatud: „Vee ja pinnase saastumine ravimijääkidega on suurenev keskkonnaprobleem. Ravimite poolt veekeskkonnale ja veekeskkonna kaudu põhjustatava ohu hindamisel ja kontrollimisel tuleks pöörata piisavat tähelepanu liidu keskkonnaeesmärkidele. Komisjon peaks antud probleemi käsitlemiseks uurima ravimite keskkonnamõjust tulenevaid riske ja analüüsima praeguse õigusraamistiku asjakohasust ja tõhusust veekeskkonna kaitsmisel ja veekeskkonna kaudu inimeste tervise kaitsmisel.“;
- E. arvestades, et komisjoni määruses (EL) nr 283/2013⁽⁸⁾ on sätestatud miinimumnõuded, sealhulgas teave toimeaine, selle metaboliitide ja lisandite võimaliku kahjuliku mõju kohta inimeste ja loomade tervisele või põhjaveele, keskkonnale ja mitteresistentsidele (taimestik ja loomastik);
- F. arvestades, et komisjoni määruses (EL) nr 284/2013⁽⁹⁾ on sätestatud: „Samuti lisatakse mis tahes teave taimekaitsevahendi võimalike lubamatute mõjude kohta keskkonnale, taimedele ja taimsetele saadustele, samuti teadaolevad ja eeldatavad kumulatiivsed ja koostoimelised mõjud.“;
- G. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/82/EÜ⁽¹⁰⁾ märgitakse: „Üksikasjad ja dokumendid, mis peavad müügiloo taotlusega kaasas olema, peavad veenvalt tõendama, et efektiivsusest tulenevad eelised kaaluvad üles võimalikud riskid. Veenva tõenduse puudumise korral tuleb taotlus tagasi lükata.“;
- H. arvestades, et Euroopa Ravimiametile (edaspidi „ravimiamet“) on esitatud taotlus kehtestada imidakloproiidi jääkide piirnorm lõhelaste (*Salmonidae*) puhul;
- I. arvestades, et ravimiamet soovitas veterinaarravimite komitee 9. septembri 2020. aasta arvamuse⁽¹¹⁾ alusel kehtestada imidakloproiidi jääkide piirnormiks kõikide kalade puhul vastavalt vajadusele 0,6 mg/kg (600 µg/kg);
- J. arvestades, et Codex Alimentariusega⁽¹²⁾ ei ole kehtestatud jääkide piirnormi veekeskkonnas kasutamiseks; arvestades, et 2008. aastal toimunud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni ning Maailma Terviseorganisatsiooni pestitsiidijääke käsitleval ühisel kohtumisel soovitati põllukultuuride puhul jääkide maksimaalset aktsepteeritavat päevadoosi 0,06 mg/kg⁽¹³⁾;
- K. arvestades, et ravimiameti soovitus aluseks olevast veterinaarravimite komitee arvamusest on tehtud kättesaadavaks ainult kokkuvõtte ning komisjoni teatel tehakse see täies mahus kättesaadavaks alles pärast jääkide piirnormi kehtestamist;
- L. arvestades, et arvamus liidu õiguse alusel jääkide piirnormi kehtestamise kohta tuleks teha üldsusele kättesaadavaks ja peaks olema kergesti juurdepääsetav;

⁽⁶⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/225b9c58-e24c-6491-cc8d-7d85564f3912>

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiiv 2013/39/EL, millega muudetakse direktiive 2000/60/EÜ ja 2008/105/EÜ seoses veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainetega (ELT L 226, 24.8.2013, lk 1).

⁽⁸⁾ Komisjoni 1. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 283/2013, milles sätestatakse toimeainete andmenõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta (ELT L 93, 3.4.2013, lk 1).

⁽⁹⁾ Komisjoni 1. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 284/2013, milles sätestatakse taimekaitsevahendite andmenõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta (ELT L 93, 3.4.2013, lk 85).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

⁽¹¹⁾ https://www.ema.europa.eu/en/documents/mrl-summary/imidakloprid-fin-fish-summary-opinion-cvmp-establishment-maximum-residue-limits_en.pdf

⁽¹²⁾ http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/codex-texts/dbs/pestres/pesticide-detail/en/?p_id=206

⁽¹³⁾ http://www.fao.org/fileadmin/templates/agphome/documents/Pests_Pesticides/JMPR/JMPRRReport08.pdf

Neljapäev, 10. juuni 2021

- M. arvestades, et riskihindamise protsessi läbipaistvuse tagamine edendab üldsuse arusaamist, aitab suurendada ravimiameti legitiimsust tarbijate ja üldsuse silmis ning annab liidu kodanikele demokraatlikus süsteemis suurema vastutuse ⁽¹⁴⁾;
- N. arvestades, et imidaklopriid on neonikotinoidide (NN) hulka kuuluv biotsiid, mida turustati laialdaselt kasutamiseks põllukultuuride ja kariloomade töötlemisel, kuna see on paljudele kahjuritele mürgine; arvestades, et imidaklopriid toimemehhanism seisneb selles, et see toimib kesknärvisüsteemis nikotiini atsetüülkoliini retseptorite (nAChR) antagonistina, häirides seeläbi sünaptilist signaalide edastamist ning põhjustades loomade, selgroogsete ja selgrootute närvide ja lihaste surmavat hüperaktiivsust, blokeerides pöördumatult nAChR-i ning tuues kaasa halvatus ja surma ⁽¹⁵⁾;
- O. arvestades, et komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2018/783 ⁽¹⁶⁾ on keelatud imidaklopriid kasutamine kõigil avamaakultuuridel, kuna sellel on tolmeldajatele kahjulik mõju;
- P. arvestades, et veterinaarretsepti alusel kalatäide (*sea lice*) tõrjeks kasutatavad ohtlikud kemikaalid satuvad lõpuks veekeskkonda; lisaks tundlike mittesihorganismide kahjustamisele on ka selgunud, et nende ühendite keskkonda sattumine on tõsine keskkonnaprobleem ⁽¹⁷⁾ imidaklopriid suure liikuvuse tõttu pinnases ning sellest tuleneva põhja- ja pinnavee saastumise tõttu ⁽¹⁸⁾;
- Q. arvestades, et üha enam on tõendeid selle kohta, et imidaklopriid kasutamisel on laastav mõju eelkõige jõgede ja sisevete bioloogilisele mitmekesisusele ⁽¹⁹⁾, see mõjutab mitte ainult koorikloomi ⁽²⁰⁾, molluskeid ⁽²¹⁾ ja mittesihthiike (putukaid), vaid ka mullaorganisme ⁽²²⁾, ning kahandab linnupopulatsioone ⁽²³⁾; arvestades, et üha enam teeb muret pestitsiidijääkide ja nende metaboliitide esinemine ja akumulereumine pinnases ja asjaolu, et need võivad tuua kaasa muldade hapestumise; märgib murega, et Jaapanis põhjustas imidaklopriid kasutamine kalavarude järsu vähenemise ja need ei ole siiani taastunud ⁽²⁴⁾;

⁽¹⁴⁾ Vt Euroopa Kohtu otsuseid järgmistes kohtuasjades: T-235/15, *Pari Pharma GmbH vs. Euroopa Ravimiamet*, ECLI:EU:T:2018:65; T-718/15, *PTC Therapeutics International Ltd vs. Euroopa Ravimiamet*, ECLI:EU:T:2018:66; ja T-729/15, *MSD Animal Health Innovation GmbH ja Intervet International BV vs. Euroopa Ravimiamet*, ECLI:EU:T:2018:67.

⁽¹⁵⁾ Sánchez-Bayo, F., Tennekes, H.A., „Time-Cumulative Toxicity of Neonicotinoids: Experimental Evidence and Implications for Environmental Risk Assessments“ (Neonikotinoidide ajas kumuleeruv mürgisus: katseandmed ja mõju keskkonnariskide hindamisele), *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020,17(5),1629, <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/5/1629>

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 29. mai 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/783, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeaine imidaklopriid heakskiitmise tingimustega (ELT L 132, 30.5.2018, lk 31).

⁽¹⁷⁾ BurrIDGE, L., Weis, J.S., Cabello, F., Pizarro, J., Bostick, K., „Chemical use in salmon aquaculture: A review of current practices and possible environmental effects“ (Kemikaalide kasutamine lõhekasvandustes. Ülevaade praegustes kasutusviisidest ja võimalikud keskkonnamõjud), *Aquaculture*, 2010, kd 306, 1–4, lk 7–23, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0044848610003297>

⁽¹⁸⁾ Sánchez-Bayo, F., Tennekes, H.A., „Time-Cumulative Toxicity of Neonicotinoids: Experimental Evidence and Implications for Environmental Risk Assessments“ (Neonikotinoidide ajas kumuleeruv mürgisus: katseandmed ja mõju keskkonnariskide hindamisele), *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020,17(5),1629, <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/5/1629>

⁽¹⁹⁾ Butcherine, P., Kelaher, B.P., Taylor, M.D., Barkla, B.J., Benkendorff, K., „Impact of imidacloprid on the nutritional quality of adult black tiger shrimp (*Penaeus monodon*)“ (Imidaklopriid mõju täiskasvanud kreveti *Penaeus monodon* toiteväärtusele), *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 2020, kd 198, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0147651320305212?via%3Dihub>

⁽²⁰⁾ Butcherine, P., Kelaher, B.P., Taylor, M.D., Barkla, B.J., Benkendorff, K., „Impact of imidacloprid on the nutritional quality of adult black tiger shrimp (*Penaeus monodon*)“ (Imidaklopriid mõju täiskasvanud kreveti *Penaeus monodon* toiteväärtusele), *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 2020, kd 198, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0147651320305212?via%3Dihub>

⁽²¹⁾ Ewere, E.E., Reichelt-Brushett, A., Benkendorff, K., „The neonicotinoid insecticide imidacloprid, but not salinity, impacts the immune system of Sydney rock oyster, *Saccostrea glomerata*“ (Austri *Saccostrea glomerata* immuunsüsteemi mõjutab mitte vee soolsus, vaid neonikotinoidide hulka kuuluv insektitsiid imidaklopriid), *Science of the Total Environment*, 2020, kd 742, The neonicotinoid insecticide imidacloprid, but not salinity, impacts the immune system of Sydney rock oyster, *Saccostrea glomerata* – ScienceDirect

⁽²²⁾ de Lima e Silva, C., Brennan, N., Brouwer, J.M., Commandeur, D., Verweij, R.A., van Gestel, C.A.M., „Comparative toxicity of imidacloprid and thiacloprid to different species of soil invertebrates“ (Imidaklopriid ja tiaklopriid võrreldav toksilisus mullaselgrootute eri liikide puhul) *Ecotoxicology*, 2017, 26, lk 555–564, <https://doi.org/10.1007/s10646-017-1790-7>

⁽²³⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/soer-2020>

⁽²⁴⁾ <https://www.nationalgeographic.com/animals/article/neonicotinoid-insecticides-cause-fish-declines-japan>

Neljapäev, 10. juuni 2021

- R. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008⁽²⁵⁾ osutatud ühtse klassifikatsiooni ja märgistuse kohaselt on imidaklopriid „kahjulik allaneelamisel“, „keskkonnoahtlik“ ja „väga mürgine veeorganismidele, pikaajalise toimega“⁽²⁶⁾;
- S. arvestades, et hariliku karpkala (*Cyprinus carpio* L.) imidaklopriidiga kokkupuute uuringus täheldati lisaks histopatoloogilistele muutustele (lesioonid), biomarkerite aktiveerumisele ja geeni ekspressioonitasemete vaheldumisele ka aju, lõpuste ja silmade taandarengut⁽²⁷⁾; uuringus jõuti järeldusele, et imidaklopriidiga kokkupuute põhjustab põletikku ja oksüdatiivset stressi;
- T. arvestades, et inimestel võib toimuda NN-metaboliidi bioakumuleerumine saastunud toidu korduva tarbimise tagajärjel, kuna loomkatsetes täheldati imidaklopriidi bioakumuleerumist kokkupuutel väikeste doosidega⁽²⁸⁾;
- U. arvestades, et mitmetes teadusuuringutes on loomkatsete põhjal jõutud järeldusele, et imidaklopriid toimib reproduktiivtoksilise ja endokriinfunktsiooni kahjustava ainenä, mis võib kahjustada südant, neerusid, kilpnääret ja aju ning põhjustada neuroloogilisi sümptomeid, sealhulgas hingamispuudulikkust ja surma⁽²⁹⁾;
- V. arvestades, et katsetulemuste põhjal suureneb imidaklopriidi mürgisus kokkupuuteaja pikenedes sama palju kui annuse suurendamisel (ajas kumuleeruv mürgisus), mistõttu imidaklopriidi mürgisust tuleks mõista mitte ainult ägeda letaalsusena, vaid tuleks kaaluda ka selle kroonilist mõju⁽³⁰⁾;
- W. arvestades, et määruses (EL) nr 283/2013 nõutakse kroonilise mürgisuse uuringute tegemist;
- X. arvestades, et määruses (EÜ) nr 396/2005 on sätestatud, et teadaolevaid kumulatiivseid ja sünergilisi mõjusid tuleb arvesse võtta, kui meetodid nende mõjude hindamiseks on kättesaadavad;
- Y. arvestades, et praegu nõutakse määrusega (EL) nr 284/2013 toksikoloogilisi uuringuid kasutajate, kõrvaliste isikute, elanike ja töötajate ainetega kokkupuute kohta, mitmeid pikaajalise ja kroonilise mürgisuse uuringuid loomadel ning uuringuid ainete säilimise ja käitumise kohta pinnases, vees ja õhus;
- Z. arvestades, et puuduvad teadmised paljude puhtal kujul esinevate kemikaalide ja kemikaalide keskkonda saastava mõju kohta; kõiki kemikaale ei ole hinnatud ning ökotoksilisuse hindamisel keskendutakse väga vähestele liikidele ja ökosüsteemidele;
- AA. arvestades, et määruses (EL) 2019/6 tunnistatakse vajadust võtta riskijuhtimisotsuste juures arvesse „muid asjakohaseid tegureid, sealhulgas ühiskondlikke, majanduslikke, eetilisi ning keskkonna ja heaoluga seotud tegureid ning kontrollide teostatavust“;
- AB. arvestades, et erinevalt Euroopa Toiduohutusametile (EFSA) esitatud uuringutest ei tule ravimiametile esitatud uuringuid avaldada; peab kahetsusväärseks, et teadusuuringud ei ole kättesaadavad täismahus, koos teaduslike seisukohtade ja algandmetega, ning et puudub teave reovee veekeskkonda juhtimise kontrolli ja riskijuhtimise teostatavuse kohta;

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

⁽²⁶⁾ Euroopa Kemikaaliameti hindamisaruanne „Imidaklopriid, tooteliik 18 (insektitsiidid, akaritsiidid ja tooted muude lüljaljsete tõrjeks)“, <https://echa.europa.eu/documents/10162/225b9c58-e24c-6491-cc8d-7d85564f3912>

⁽²⁷⁾ Tyor, A.K., Harkrishan, Bhardwaj, J.K., Saraf, P., „Effect of Imidacloprid on Histopathological Alterations of Brain, Gills and Eyes in hatchling carp (*Cyprinus carpio* L.)“ (Imidaklopriidi mõju karpkala *Cyprinus carpio* L. maimude ajus, lõpuste ja silmades tekkivatele histopatoloogilistele muutustele), *Toxicology International*, 2020, 27, lk 70–78.

⁽²⁸⁾ Kavvalakis, M.P., Tzatzarakis, M.N., Theodoropoulou, E.P., Barbounis, E.G., Tsakalof, A.K., Tsatsakis, A.M., „Development and application of LC-APCI-MS method for biomonitoring of animal and human exposure to imidacloprid“ (Loomade ja inimeste imidaklopriidiga kokkupuute biomonitoringu LC-APCI-MS meetodi väljatöötamine ja rakendamine), *Chemosphere*, 2013, kd 93, 10, lk 2612–2620, Development and application of LC-APCI-MS method for biomonitoring of animal and human exposure to imidacloprid – ScienceDirect

⁽²⁹⁾ Katić, A., Karačonić, I.B., „Imidacloprid as reproductive toxicant and endocrine disruptor: Investigations in laboratory animals“ (Imidaklopriidi reproduktiivtoksiline ja endokriinfunktsiooni kahjustav mõju. Katseloomadega tehtud uuringud), *Archives of Industrial Hygiene and Toxicology*, 2018, 69(2), https://www.researchgate.net/publication/326247351_Imidacloprid_as_reproductive_toxicant_and_endocrine_disruptor_investigations_in_laboratory_animals

⁽³⁰⁾ Sánchez-Bayo, F., Tennekes, H.A., „Time-Cumulative Toxicity of Neonicotinoids: Experimental Evidence and Implications for Environmental Risk Assessments“ (Neonikotinoidide ajas kumuleeruv mürgisus: katseandmed ja mõju keskkonnariskide hindamisele), *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020(5), 1629, <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/5/1629>

Neljapäev, 10. juuni 2021

- AC. arvestades, et määruses (EÜ) nr 470/2009 on sätestatud, et jääkide piirnormid tuleb kehtestada kooskõlas üldtunnustatud ohutustaseme hindamise põhimõtetega, võttes arvesse kõiki muid asjaomase aine ohutuse teaduslikke hindamisi, mida võivad olla teinud rahvusvahelised organisatsioonid, eelkõige Codex Alimentarius, või ühenduses moodustatud teaduskomiteed juhul, kui selliseid aineid kasutatakse muudel eesmärkidel;
- AD. arvestades, et Codex Alimentariuses ei soovitata imidaklopriidi kasutada veekeskkonnas ning Euroopa Kemikaaliameti arvates võib see nii olla, kuna Euroopa Liidu poolt heaks kiidetud ühtse klassifikatsiooni ja märgistuse (ATP01) kohaselt on see aine vee-elustikule väga mürgine, sellel on pikaajaline toime ja selle allaneelamine on kahjulik⁽³¹⁾;
- AE. arvestades, et vastavalt määruse (EL) 2019/6 artiklile 37 võib müügiloo andmisest keelduda, kui riske rahva- või loomatervisele või keskkonnale ei ole piisavalt arvesse võetud; peab seda piirnormi kehtestamata jätmise põhjenduseks;
- AF. arvestades, et neli suure lõhetoodanguga riiki (Kanada, Norra, Tšiili ja Ühendkuningriik) ei ole liidu liikmesriigid ning seetõttu ei saa komisjon nende riikide pädevaid asutusi nõuetekohaselt auditeerida ega hinnata sealsete kontrollide piisavust;
1. on seisukohal, et rakendusmäärusega (EL) 2021/621 ületatakse määruses (EÜ) nr 470/2009 sätestatud rakendamisolulisi;
2. on seisukohal, et rakendusmäärus (EL) 2021/621 ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna sellega rikutakse teabevabadust ning läbipaistvuse, demokraatliku kontrolli ja vastutuse aluspõhimõtteid, sest rakendusmääruse aluseks olevast veterinaarravimite komitee otsusest on kättesaadav ainult kokkuvõte;
3. kutsub komisjoni üles tunnistama rakendusmääruse (EL) 2021/621 kehtetuks ja esitama komiteele uue ettepaneku, millega lisatakse imidaklopriidi määruse (EÜ) nr 396/2005 IV lisas esitatud loetellu farmakoloogilistest toimeainetest, mille puhul ei saa kehtestada piirnorme veekeskkonnas kasutamiseks;
4. on seisukohal, et kõik veterinaarravimid, pestitsiidid ning ravimi- ja kemikaalijäätised peaksid läbima standardtestid ja vastastikuse eksperdihindangu, kuna need võivad põhjustada täiendavat ja püsivat kahju;
5. on seisukohal, et ravimiamet peaks täies mahus avalikustama veterinaarravimite komitee arvamuse, mis koosneb teaduslikust riskihindamisest ja riskijuhtimise soovist ning nende aluseks olevatest teaduslikest tõenditest; on seisukohal, et imidaklopriidi riskihindamine on akuutsete lõppnäitajate arvestamise osas puudulik ning selles ei võeta arvesse viitmõju ning kumulatiivset ja kroonilist mõju; tuleb märkida, et veesorgutute uuringutes ilmnes, eriti veeputukaliikide puhul, viitmõju suuremusele, mida ei olnud akuutsete standardtestidega võimalik tuvastada, ning see näitab, et neonikotinoidide riskihindamine ei ole olnud keskkonnakaitse seisukohast piisav⁽³²⁾;
6. peab hädavajalikuks hinnata farmakoloogilisi toimeaineid ja nende liigitust seoses loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormidega koostoidus reeglitega, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 178/2002⁽³³⁾, määrusega (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1367/2006⁽³⁴⁾ ning määrustega (EL) 2019/6 ja (EL) 2019/1381;
7. on seisukohal, et direktiiv 2001/82/EÜ tuleb kiiresti läbi vaadata, et kaitsta bioloogilist mitmekesisust ja vee- ja maismaakeskkonda ning võtta arvesse loomade heaolu ja muid kui sihtorganisme ja -mikroorganisme;

⁽³¹⁾ <https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643>

⁽³²⁾ Sánchez-Bayo, F., Tennekes, H.A., „Time-Cumulative Toxicity of Neonikotinoids: Experimental Evidence and Implications for Environmental Risk Assessments“ (Neonikotinoidide ajas kumuleeruv mürgisus: katseandmed ja mõju keskkonnariskide hindamisele), *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020,17(5),1629, <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/5/1629>

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toiduainete ohutusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanõuete otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Arhusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, 25.9.2006, lk 13).

Neljapäev, 10. juuni 2021

8. on seisukohal, et määruses (EÜ) nr 470/2009 ei võeta piisavalt arvesse vajadust kaasata Euroopa Parlament ja kodanikud, et nad saaksid täielikult kasutada oma demokraatlikku kontrolliõigust;
  9. kinnitab vajadust tugevdada teaduskoostööd, koordineerimist ja sidusust selles valdkonnas pädevate liidu ametite, nimelt ravimiameti, Euroopa Toiduohutusameti ja Euroopa Kemikaaliameti ning riiklike ja rahvusvaheliste ametite vahel, töötades välja ühise raamistiku toiduahelates kasutatavate biotsiidide ja fütofarmaatsiatoodete riskihindamiseks, et vältida vastuolusid ning piirata keskkonnakahjude ja ökotsiidi võimalust;
  10. kutsub komisjoni kui riskijuhti kohaldama olemasoleva teabe hindamise järel nõuetekohaselt ettevaatuspõhimõtet, et arvuliselt kindlaks määrata keskkonnale, bioloogilisele mitmekesisusele, loomade heaolule ja inimeste tervisele avalduda võiv kahjulik mõju;
  11. kutsub komisjoni üles teavitama süstemaatiliselt sellest, kuidas on võetud arvesse ettevaatuspõhimõtet ja teadva nõusoleku põhimõtet ning kuidas jõuti veterinaaravimite komitee arvamuses esitatud järeldusteni;
  12. kutsub komisjoni üles järgima teadva nõusoleku demokraatlikku põhimõtet ja viima läbi riskihindamise protsessi toimivuskontrolli, et kehtestada veterinaaravimite jääkide piirnormid loomsetes toiduainetes; peab oluliseks, et see toimuks täies kooskõlas eesmärkidega, millele osutatakse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“, komisjoni 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ ning ELi elurikkuse strateegias aastani 2030;
  13. palub komisjonil tagada, et riskihindamine hõlmaks ka ajas kumuleeruvaid, ajakohastatud ja vastastikku hinnatud ökotoksikoloogilisi katseid mulla ja veekeskkonna mittesihtliikidega, et see hõlmaks ka õhu-, mulla- ja veekeskkonnas leiduvaid jääke, sealhulgas nende kroonilist kumuleeruvat mürgisust, ning et selles näidataks, milliseid sõltumatuid, eelretsenseeritud teadusuuringuid ja teaduslikke arvamusi kaaluti; rõhutab, et see teave peab olema üldkättesaadav;
  14. kutsub komisjoni üles esitama ja liikmesriike toetama seadusandlikku ettepanekut, millega tagada määruste (EL) 2019/6 ja (EL) 2019/1381 ning kõigi toiduga seotud õigusaktide järjepidevus ja sidusus, juhul kui riskihindamist jääkide piirnormide kehtestamiseks teevad muud ametid kui Euroopa Toiduohutusamet; ning palub ka komisjonil tagada, et selline hindamine oleks läbipaistev ning aitaks paremini kaitsta bioloogilist mitmekesisust ja veeökosüsteeme, putukaid, vihmausse ja mulla mikroorganisme;
  15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0285

Toimeained, sh flumioksasiin

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon komisjoni 6. mai 2021. aasta rakendusmääruse (EL) 2021/745 kohta, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete alumiiniumammooniumsulfaadi, alumiiniumsilikaadi, beflubutamiidi, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, kaltsiumkarbonaadi, kaptaani, süsinikdioksiidi, tsümoksaniili, dimetomorfi, etefooni, teepuuekstrakti, famoksadooni, rasva destilleerimisjääkide, rasvhapete C7 kuni C20, flumioksasiini, fluoksastrobiini, fluorkloridooni, folpeedi, formetanaadi, giberelliinhappe, giberelliinide, heptamaloksüloglükanaani, hüdrolüüsitud valkude, raudsulfaadi, metasakloori, metribusiini, milbemekiini, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, taimeõlide/rapsiseemneõli, kaaliumvesinikkarbonaadi, propamokarbi, protiokonasooli, kvartslüüsi, kalaõli, lõhna abil toimivate taimse või loomse päritoluga repellentide/lambarasva, S-metolakloori, liblikaliste hargnemata ahelaga feromoonide, tebukonasooli ja uurea heakskiidu kehtivusaja pikendamise (2021/2706(RSP))

(2022/C 67/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 6. mai 2021. aasta rakendusmäärust (EL) 2021/745, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete alumiiniumammooniumsulfaadi, alumiiniumsilikaadi, beflubutamiidi, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, kaltsiumkarbonaadi, kaptaani, süsinikdioksiidi, tsümoksaniili, dimetomorfi, etefooni, teepuuekstrakti, famoksadooni, rasva destilleerimisjääkide, rasvhapete C7 kuni C20, flumioksasiini, fluoksastrobiini, fluorkloridooni, folpeedi, formetanaadi, giberelliinhappe, giberelliinide, heptamaloksüloglükanaani, hüdrolüüsitud valkude, raudsulfaadi, metasakloori, metribusiini, milbemekiini, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, taimeõlide/rapsiseemneõli, kaaliumvesinikkarbonaadi, propamokarbi, protiokonasooli, kvartslüüsi, kalaõli, lõhna abil toimivate taimse või loomse päritoluga repellentide/lambarasva, S-metolakloori, liblikaliste hargnemata ahelaga feromoonide, tebukonasooli ja uurea heakskiidu kehtivusaja pikendamisega ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta ⁽²⁾, eriti selle artikli 17 esimest lõiku ja artiklit 21,
  - võttes arvesse alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee 30. märtsi 2021. aasta arvamust,
  - võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2015. aasta rakendusmäärust (EL) 2015/408, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 (taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta) artikli 80 lõiget 7 ja kehtestatakse asendamisele kuuluvate ainete loetelu ⁽³⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) ⁽⁴⁾ artikleid 11 ja 13,
  - võttes arvesse oma 13. septembri 2018. aasta resolutsiooni taimekaitsevahendite määruse (EÜ) nr 1107/2009 rakendamise kohta ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,
  - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et flumioksasiin kanti nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ ⁽⁶⁾ I lisasse 1. jaanuaril 2003 komisjoni direktiiviga 2002/81/EÜ ⁽⁷⁾ ning on loetud määruse (EÜ) nr 1107/2009 kohaselt heakskiidetuks;

⁽¹⁾ ELT L 160, 7.5.2021, lk 89.⁽²⁾ ELT L 309, 24.11.2009, lk 1.⁽³⁾ ELT L 67, 12.3.2015, lk 18.⁽⁴⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.⁽⁵⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 183.⁽⁶⁾ Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiiv 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT L 230, 19.8.1991, lk 1).⁽⁷⁾ Komisjoni 10. oktoobri 2002. aasta direktiiv 2002/81/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ flumioksasiini lisamisega toimeainete hulka (EÜT L 276, 12.10.2002, lk 28).

Neljäpäev, 10. juuni 2021

- B. arvestades, et komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 844/2012⁽⁸⁾ kohane flumioksasiini heakskiidu pikendamise menetlus on kestnud alates 2010. aastast⁽⁹⁾ ja selleks on esitatud taotlus kooskõlas komisjoni 29. veebruari 2012. aasta määruse (EL) nr 1141/2010⁽¹⁰⁾ artikliga 4;
- C. arvestades, et toimeaine flumioksasiini heakskiidu kehtivusaega on juba pikendatud, kõigepealt viie aasta võrra komisjoni direktiiviga 2010/77/EL⁽¹¹⁾ ja hiljem, alates 2015. aastast, ühe aasta kaupa komisjoni rakendusmäärustega (EL) 2015/1885⁽¹²⁾, (EL) 2016/549⁽¹³⁾, (EL) 2017/841⁽¹⁴⁾, (EL) 2018/917⁽¹⁵⁾, (EL) 2019/707⁽¹⁶⁾ ja (EL) 2020/869⁽¹⁷⁾ ning nüüd pikendatakse seda uuesti ühe aasta võrra komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2021/745, millega pikendatakse heakskiidu kehtivusaega 30. juunini 2022;
- D. arvestades, et komisjon ei ole rakendusmääruses (EL) 2021/745 selgitanud pikendamise põhjuseid muul viisil kui märkides järgmist: „Kuna kõnealuste toimeainete hindamine on taotlejatest sõltumatutel põhjustel hilineanud, aegub nende ainete heakskiit tõenäoliselt enne heakskiidu pikendamist käsitleva otsuse vastuvõtmist.“;
- E. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1107/2009 eesmärk on tagada nii inimeste kui ka loomade tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse ning samal ajal kaitsta liidu põllumajanduse konkurentsivõimet; arvestades, et erilist tähelepanu tuleks pöörata haavatavate elanikkonnarühmade, sealhulgas rasedate, imikute ja laste kaitsele;

- ⁽⁸⁾ Komisjoni 18. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 844/2012, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 (taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta) ette nähtud toimeainete heakskiidu pikendamise menetluse rakendamiseks vajalikud sätted (ELT L 252, 19.9.2012, lk 26).
- ⁽⁹⁾ Komisjoni 10. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/77/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ seoses teatavate toimeainete I lisasse kuulumise lõppemise kuupäevadega (ELT L 293, 11.11.2010, lk 48).
- ⁽¹⁰⁾ Komisjoni 7. detsembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1141/2010, millega sätestatakse menetlus teise toimeainete rühma nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse kuulumise pikendamiseks ja kehtestatakse kõnealuste ainete loetelu (ELT L 322, 8.12.2010, lk 10).
- ⁽¹¹⁾ Komisjoni 10. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/77/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ seoses teatavate toimeainete I lisasse kuulumise lõppemise kuupäevadega (ELT L 293, 11.11.2010, lk 48).
- ⁽¹²⁾ Komisjoni 20. oktoobri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1885, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete 2,4-D, atsibensolaar-S-metüüli, amitrooli, bentasooni, butüülsühalofopi, dikvaadi, esfenvaleraadi, famoksadooni, flumioksasiini, DPX KE 459 (metüülflupüürsulfurooni), glüfosaadi, iprovalikarbi, isoproturooni, lambda-tsühalotriini, metalaktsüül-M-i, metsulfuroon-metüüli, pikolinafeeni, prosulfurooni, pümetrosiini, püraflufeenetüüli, tiabendasooli, metüültifensulfurooni ja triasulfurooni heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 276, 21.10.2015, lk 48).
- ⁽¹³⁾ Komisjoni 8. aprilli 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/549, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete bentasooni, butüülsühalofopi, dikvaadi, famoksadooni, flumioksasiini, DPX KE 459 (metüülflupüürsulfurooni), metalaktsüül-M-i, pikolinafeeni, prosulfurooni, pümetrosiini, tiabendasooli ja metüültifensulfurooni heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 95, 9.4.2016, lk 4).
- ⁽¹⁴⁾ Komisjoni 17. mai 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/841, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete α -tsüpermetriini, Ampelomyces quisqualis'e tüve AQ 10, benalaksüüli, bentasooni, bifenasaadi, bromoksüniili, karfentrasoon-etiüüli, kloroprofaami, tsüasofamiidi, desmedifaami, dikvaadi, DPX KE 459 (metüülflupüürsulfurooni), etoksasooli, famoksadooni, fenamidooni, flumioksasiini, foraamsulfurooni, *Gliocladium catenulatum*'i tüve J1446, imasamoksi, imasosulfurooni, isoksafutooli, laminariini, metalaktsüül-M-i, metoksüfenosiidi, milbemekiini, oksasulfurooni, pendimetaaliini, fenmedifaami, pümetrosiini, S-metolakloori ja trifloksüstrobiini heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 125, 18.5.2017, lk 12).
- ⁽¹⁵⁾ Komisjoni 27. juuni 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/917, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete α -tsüpermetriini, beflubutamiidi, benalaksüüli, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, bromoksüniili, kaptaani, karvooni, kloroprofaami, tsüasofamiidi, desmedifaami, dimetoaadi, dimetomorfi, dikvaadi, etefooni, etoprofossi, etoksasooli, famoksadooni, fenamidooni, fenamifossi, flumioksasiini, fluoksastrobiini, folpeedi, foraamsulfurooni, formetanaadi, *Gliocladium catenulatum*'i tüve J1446, isoksafutooli, metalaktsüül-M-i, metiokarbi, metoksüfenosiidi, metribusiini, milbemekiini, oksasulfurooni, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, propamokarbi, protikonasooli, pümetrosiini ja S-metolakloori heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 163, 28.6.2018, lk 13).
- ⁽¹⁶⁾ Komisjoni 7. mai 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/707, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete α -tsüpermetriini, beflubutamiidi, benalaksüüli, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, bromoksüniili, kaptaani, tsüasofamiidi, desmedifaami, dimetoaadi, dimetomorfi, diurooni, etefooni, etoksasooli, famoksadooni, fenamifossi, flumioksasiini, fluoksastrobiini, folpeedi, foraamsulfurooni, formetanaadi, metalaktsüül-M-i, metiokarbi, metribusiini, milbemekiini, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, propamokarbi, protikonasooli, S-metolakloori ja tebukonasooli heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 120, 8.5.2019, lk 16).
- ⁽¹⁷⁾ Komisjoni 24. juuni 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/869, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete beflubutamiidi, benalaksüüli, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, bromoksüniili, kaptaani, tsüasofamiidi, dimetomorfi, etefooni, etoksasooli, famoksadooni, fenamifossi, flumioksasiini, fluoksastrobiini, folpeedi, formetanaadi, metribusiini, milbemekiini, Paecilomyces lilacinus'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, propamokarbi, protikonasooli ja S-metolakloori heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 201, 25.6.2020, lk 7).

Neljapäev, 10. juuni 2021

- F. arvestades, et järgida tuleks ettevaatuspõhimõtet, ja arvestades, et määruses (EÜ) nr 1107/2009 on sätestatud, et taimekaitsevahendite koostises tuleks kasutada ainult selliseid aineid, mille puhul on tõendatud, et need on taimekasvatusele selgelt kasulikud ning nende kasutamine ei avalda eeldatavalt kahjulikku mõju inimeste ja loomade tervisele ega lubamatut mõju keskkonnale;
- G. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1107/2009 sätestatakse, et ohutuse huvides peaks toimeaine heakskiidu kehtivusaeg olema ajaliselt piiratud; arvestades, et heakskiidu kehtivusaeg peaks olema proportsionaalne selliste ainete kasutamisest tulenevate võimalike ohtudega, kuid flumioksasiini puhul on selge, et selline proportsionaalsus puudub;
- H. arvestades, et 18 aasta jooksul pärast seda, kui flumioksasiin kiideti toimeainena heaks, on see määratletud ja klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksilise ainega ja tõenäoliselt endokriinfunktsiooni kahjustava kemikaalina;
- I. arvestades, et komisjonil ja liikmesriikidel on võimalus ja kohustus tegutseda vastavalt ettevaatuspõhimõttele, kui on tuvastatud kahjuliku tervisemõju oht, kuid teaduslik kindlus veel puudub, ning võtta ajutisi riskijuhtimismeetmeid, mis on vajalikud inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse tagamiseks;
- J. arvestades, et täpsemalt on määruse (EÜ) nr 1107/2009 artiklis 21 sätestatud, et komisjonil on õigus toimeaine heakskiit igal ajal läbi vaadata, eelkõige juhul, kui ta leiab uute teaduslike ja tehniliste teadmiste valguses, et on tõendeid selle kohta, et aine ei vasta enam määruse artiklis 4 sätestatud heakskiitmise kriteeriumidele, ning arvestades, et läbivaatamine võib kaasa tuua aine heakskiidu tagasivõtmise või muutmise;

1B kategooria reproduktiivtoksiline aine ja endokriinseid häireid põhjustavad omadused

- K. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008⁽¹⁸⁾ kohaselt on flumioksasiin ühtlustatud klassifikatsiooni kohaselt 1B kategooria reproduktiivtoksiline aine, väga mürgine veeorganismidele ning väga mürgine veeorganismidele, pikaajalise toimega;
- L. arvestades, et Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) jõudis juba 2014. aastal ning seejärel 2017. ja 2018. aastal järeldusele, et mitmes valdkonnas on põhjust tunda tõsist muret asjaolu pärast, et flumioksasiin on klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks, ning et flumioksasiini endokriinfunktsiooni potentsiaalselt kahjustav omadus on tõsist muret tekitav küsimus, mille suhtes ei ole suudetud lõplikule seisukohale jõuda;
- M. arvestades, et 2015. aastal kanti flumioksasiin rakendusmäärusega (EL) 2015/408 asendamisele kuuluvate ainete loetellu, sest see on klassifitseeritud või tuleb vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008 klassifitseerida 1A või 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks;
- N. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa punkti 3.6.4 kohaselt ei saa toimeained heakskiitu, kui need kuuluvad 1B kategooria reproduktiivtoksiliste ainete hulka, välja arvatud juhul, kui taotluses esitatud dokumenteeritud tõendite põhjal on vaja toimeainet selleks, et kontrollida taimetervise tõsist ohtu, mida ei saa tõrjuda muude olemasolevate vahenditega, sealhulgas mittekeemiliste meetoditega, ja mille puhul tuleb võtta riskimaandamise meetmeid, millega tagatakse, et inimeste ja keskkonna kokkupuude ainega on minimeeritud;
- O. arvestades, et 1. veebruaril 2018. aastal esitas referentliikmesriik uusi teaduslikke andmeid arvesse võttes Euroopa Kemikaaliametile (ECHA) ettepaneku flumioksasiini ühtse klassifikatsiooni ja märgistuse kohta vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008; arvestades, et 15. märtsil 2019. aastal võttis ECHA riskihindamise komitee vastu arvamuse, millega klassifitseeriti flumioksasiin 1B kategooria reproduktiivtoksilisest ainest ümber 2. kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks; arvestades, et see toob tõenäoliselt kaasa flumioksasiini ümberklassifitseerimise määruse (EÜ) nr 1272/2008 IV lisasse, kuid seda ei ole veel tehtud; arvestades, et selle ajani on flumioksasiin endiselt klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks;

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

- P. arvestades, et vastavalt määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa punktile 3.6.5 ei saa toimeainet heaks kiita, kui sellel leitakse olevat endokriinseid häireid põhjustavaid omadusi, mis võivad avaldada inimestele kahjulikku mõju, välja arvatud juhul, kui inimeste kokkupuude selle taimekaitsevahendis sisalduva toimeainega on kavandatavates realistlikes kasutustingimustes väheoluline, st vahendit kasutatakse suletud süsteemis või muudes tingimustes, mis välistavad kokkupuute inimestega, ning asjaomase toimeaine jäägid toidus või söödas ei ületa vaikeväärtust, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 (¹⁹) artikli 18 lõike 1 punkti b kohaselt;
- Q. arvestades, et flumioksasiini puhul kahtlustatakse endokriinseid häireid põhjustavate omaduste olemasolu alates 2014. aastast (²⁰); arvestades, et kriteeriume, mille alusel määratakse kindlaks, kas aine on määruse (EÜ) nr 1107/2009 kontekstis endokriinseid häireid põhjustav kemikaal, nagu on sätestatud komisjoni määruses (EL) 2018/605 (²¹), on kohaldatud alates 20. oktoobrist 2018 (²²); arvestades, et asjakohased suunised võeti vastu 5. juunil 2018 (²³); arvestades, et komisjon volitas aga alles 4. detsembril 2019. aastal EFSAt hindama uute kriteeriumide alusel, kas flumioksasiinil on endokriinseid häireid potentsiaalselt põhjustavaid omadusi;
- R. arvestades, et EFSA avaldas 2020. aasta septembris ajakohastatud vastastikuse eksperdi hinnangu toimeaine flumioksasiin pestitsiidina kasutamise riskihindamise kohta (²⁴), milles ta ei suutnud välistada endokriinseid häireid põhjustavaid omadusi, kuna tehti kindlaks mitu andmelünka, sealhulgas ka muude ohutusaspektide osas, mis tõid esile kriitilised probleemsed valdkonnad;
- S. arvestades, et täpsemalt tegi EFSA imetajate toksikoloogia valdkonnas kindlaks mitu andmelünka, samuti probleeme, mille suhtes ei ole suudetud lõplikule seisukohale jõuda, ja määrava tähtsusega probleemseid valdkondi; arvestades, et EFSA tegi kindlaks ka andmelüngad jääkide ja tarbijaohutuse valdkonnas, samuti ei suutnud EFSA andmelünkade tõttu viia lõpule põhjaveega kokkupuute hindamist ning mittetäielike andmekogumite tõttu ei olnud EFSA-l võimalik lõpule viia flumioksasiini endokriinseid häireid põhjustavate omaduste hindamist inimeste ja mittesihorganismide puhul, mis tähendas, et EFSA ei saanud teha järeldust selle kohta, kas määruse (EÜ) nr 1107/2009 (mida on muudetud määrusega (EL) 2018/605) II lisa punktis 3.6.5 ja punktis 3.8.2 sätestatud kriteeriumid endokriinfunktsiooni häirete kohta on nii inimeste kui ka mittesihorganismide puhul täidetud;
- T. arvestades, et flumioksasiinil on suur biokontsentratsiooni oht ning see on väga mürgine vetikatele ja veetaimedele ning mõõdukalt mürgine vihmaussidele, mesilastele, kaladele ja veesalgrootutele;
- U. arvestades, et on lubamatu, et aine, mis praegu vastab inimtervise ja keskkonna kaitseks kehtestatud mutageensete, kantserogeensete ja/või reproduktiivtoksiliste toimeainete piirkriteeriumidele ja mille puhul ei saa kindlalt väita, et see vastab piirkriteeriumidele oma endokriinseid häireid põhjustavate omaduste tõttu, on liidus jätkuvalt lubatud, mis seab ohtu inimeste tervise ja keskkonna;
- V. arvestades, et taotlejad saavad ära kasutada komisjoni töömeetoditega tekitatud automaatset süsteemi, millega toimeainete heakskiidu kehtivusaeg viivitamata pikeneb, kui riskide ümberhindamist ei ole veel lõpule viidud, ning ümberhindamisprotsessi meelega pikendada, esitades mittetäielikke andmeid ning nõudes rohkem erandeid ja eritingimusi, mis aga põhjustab inimtervisele ja keskkonnale lubamatut ohtu, kuna selle aja jooksul kokkupuude ohtliku ainega jätkub;

(¹⁹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1)

(²⁰) EFSA järeldus vastastikuse eksperdi hinnangu kohta „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance flumioxazin“ (Järeldus vastastikuse eksperdi hinnangu kohta seoses toimeaine flumioksasiin pestitsiidina kasutamisega), *EFSA Journal* 2014;12(6):3736, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3736>.

(²¹) Komisjoni 19. aprilli 2018. aasta määrus (EL) 2018/605, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa ja sätestatakse teaduslikud kriteeriumid endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemiseks (ELT L 101, 20.4.2018, lk 33).

(²²) Komisjoni 19. aprilli 2018. aasta määrus (EL) 2018/605, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa ja sätestatakse teaduslikud kriteeriumid endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemiseks (ELT L 101, 20.4.2018, lk 33).

(²³) Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) ja Euroopa Toiduohutuse Amet (EFSA) koostöös Teadusuuringute Ühiskeskusega (JRC), „Guidance for the identification of endocrine disruptors in the context of Regulations (EU) No 528/2012 and (EC) No 1107/2009“ (Suunised endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemiseks seoses määrustega (EL) nr 528/2012 ja (EÜ) nr 1107/2009) *EFSA Journal* 2018;16(6):5311, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5311>

(²⁴) EFSA järeldus vastastikuse eksperdi hinnangu kohta „Updated peer review of the pesticide risk assessment of the active substance flumioxazin“ (Ajakohastatud vastastikune eksperdi hinnang toimeaine flumioksasiin pestitsiidina kasutamise kohta), *EFSA Journal* 2020;18(9):6246, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6246>.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- W. arvestades, et pärast komisjoni esialgset ettepanekut jätta heakskiit 2014. aastal pikendamata, tuginedes asjaolule, et flumioksasiin vastab 1B kategooria reproduktiivtoksiliste ainete piirkriteeriumidele, taotles taotleja nende piirkriteeriumide kohaldamisest erandit; arvestades, et erandi tegemiseks oli aga vaja välja töötada asjakohased hindamismeetodid, mida seni veel ei olnud, hoolimata asjaolust, et määrust (EÜ) nr 1107/2009 oli selleks ajaks kohaldatud kolm aastat, ning et seetõttu oli pikendamata jätmise protsess mitu aastat blokeeritud;
- X. arvestades, et oma 13. septembri 2018. aasta resolutsioonis taimekaitsevahendite määruse (EÜ) nr 1107/2009 rakendamise kohta palus parlament komisjonil ja liikmesriikidel „tagada, et määruse artikli 17 kohast heakskiidu kehtivusaja menetluslikku pikendamist menetluse kestel ei kasutata selliste toimeainete puhul, mis on mutageensed, kantserogeensed, reproduktiivtoksilised ja kuuluvad seega kategooriasse 1A või 1B, või nende toimeainete puhul, millel on endokriinfunktsiooni kahjustavad omadused ning mis kahjustavad inimesi või loomi, näiteks praegu niisugused ained nagu flumioksasiin, tiakloprid, klorotoluroon ja dimoksüstrobiin“;
- Y. arvestades, et parlament oli juba flumioksasiini heakskiidu kehtivusaja kahe eelmise pikendamise vastu, mida ta väljendas oma 10. oktoobri 2019. aasta (²⁵) ja 10. juuli 2020. aasta (²⁶) resolutsioonides, ning et komisjon ei ole ka suutnud nendele resolutsioonidele veenvalt reageerida ega nõuetekohaselt tõendada, et uus pikendamine ei ületa tema rakendamise volitusi;
- Z. arvestades, et pärast 26 toimeaine, sealhulgas flumioksasiini heakskiidu kehtivusaja eelmist pikendamist 2020. aastal vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2020/869, on kõnealuse rakendusmäärusega hõlmatud 26 toimeainest ainult nelja heakskiitu kas pikendatud või pikendamata jäetud, samas kui rakendusmääruse (EL) 2021/745 kohaselt on pikendatud 44 toimeaine heakskiidu kehtivusaega, paljusid juba kolmandat või neljandat korda;
1. on seisukohal, et rakendusmäärus (EL) 2021/745 ületab määruses (EÜ) nr 1107/2009 ette nähtud rakendamise volitusi;
  2. on seisukohal, et rakendusmääruse (EL) 2021/745 eelnõu on vastuolus liidu õigusega, sest sellega eiratakse ettevaatuspõhimõtet;
  3. mõistab teravalt hukka pikad viivitused lubade uuendamisel ja endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemisel;
  4. on seisukohal, et otsus pikendada jälle flumioksasiini heakskiidu kehtivusaega ei ole kooskõlas määruses (EÜ) nr 1107/2009 sätestatud ohutuskriteeriumidega ning see ei tugine ei tõenditele selle aine kasutamise ohutuse kohta ega ka tõendatud tungivale vajadusele seda ainet liidus toiduainete tootmisel kasutada;
  5. palub komisjonil oma rakendusmäärus (EL) 2021/745 kehtetuks tunnistada ja esitada komiteele uus eelnõu, milles võetakse arvesse teaduslikke tõendeid kõikide asjaomaste ainete, eelkõige flumioksasiini kahjulike omaduste kohta;
  6. palub komisjonil esitada alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee järgmisel koosolekul ettepaneku flumioksasiini heakskiidu pikendamata jätmise kohta;
  7. palub komisjonil teavitada parlamenti konkreetsetest põhjustest, miks ainete hindamine on taotlejatest sõltumatutel põhjustel hilineanud, millised konkreetsed näitajad on veel hindamisel ja miks hindamine võtab nii palju aega;

(²⁵) Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni 7. mai 2019. aasta rakendusmääruse (EL) 2019/707 kohta, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete α -tsüpermetriini, beflubutamiidi, benalaksüüli, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, bromoksüniili, kaptaani, tsüasofamiidi, desmedifaami, dimetoaadi, dimetomorfi, diurooni, etefooni, etoksasooli, famoksadooni, fenamifossi, flumioksasiini, fluoksastrobiini, folpeedi, foramsulfurooni, formetanaadi, metalaksüül-M-i, metiokarbi, metribusiini, milbemektini, *Paecilomyces lilacinus*'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, propamokarbi, protiokonasooli, S-metolakloori ja tebukonasooli heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0026).

(²⁶) Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusmääruse kohta, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete beflubutamiidi, benalaksüüli, bentiavalikarbi, bifenasaadi, boskaliidi, bromoksüniili, kaptaani, tsüasofamiidi, dimetomorfi, etefooni, etoksasooli, famoksadooni, fenamifossi, flumioksasiini, fluoksastrobiini, folpeedi, formetanaadi, metribusiini, milbemektini, *Paecilomyces lilacinus*'e tüve 251, fenmedifaami, fosmeedi, metüülpirimifossi, propamokarbi, protiokonasooli ja S-metolakloori heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0197).

Neljapäev, 10. juuni 2021

8. kutsub komisjoni uuesti üles esitama rakendusmääruste eelnõusid üksnes selliste ainete heakskiidu kehtivusaja pikendamiseks, mille puhul teaduse hetkeseisu kohaselt ei ole alust eeldada, et komisjon teeb ettepaneku asjaomase toimeaine heakskiidu uuendamata jätmise kohta;
  9. kutsub komisjoni uuesti üles ainete heakskiitu tagasi võtma, kui esineb tõendatud või põhjendatud kahtlusi, et need ained ei vasta määruses (EÜ) nr 1107/2009 sätestatud ohutuskriteeriumidele;
  10. kutsub liikmesriike uuesti üles tagama selliste toimeainete heakskiidu nõuetekohase ja õigeaegse ümberhindamise, mille puhul nad on referentliikmesriigid, ja tagada, et praegustele viivitustele leitakse võimalikult kiiresti tõhus lahendus;
  11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0286

ELi küberturvalisuse strateegia digikümnnendi jaoks**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi küberturvalisuse strateegia kohta digikümnnendi jaoks (2021/2568(RSP))**

(2022/C 67/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 16. detsembri 2020. aasta ühisteatist „ELi küberturvalisuse strateegia digikümnnendi jaoks“ (JOIN(2020)0018),
- võttes arvesse komisjoni 16. detsembri 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (COM(2020)0823),
- võttes arvesse komisjoni 24. septembri 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020)0595),
- võttes arvesse komisjoni 12. septembri 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa küberturvalisuse tööstusliku, tehnoloogilise ja teadusliku pädevuse keskus ning riiklike koordineerimiskeskuste võrgustik (COM(2018)0630),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)0067),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/881, mis käsitleb ENISAt (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia küberturvalisuse sertifitseerimist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 526/2013 (küberturvalisuse määrus) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/53/EL (raadioseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/5/EÜ) ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1290/2013 (millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1906/2006) ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1291/2013 (millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1982/2006/EÜ) ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/694 (millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240) ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ ELT L 151, 7.6.2019, lk 15.⁽²⁾ ELT L 153, 22.5.2014, lk 62.⁽³⁾ ELT L 321, 17.12.2018, lk 36.⁽⁴⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 81.⁽⁵⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 104.⁽⁶⁾ ELT L 166, 11.5.2021, lk 1.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiivi 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega⁽⁷⁾,
  - võttes arvesse 23. novembri 2001. aasta Budapesti küberkuritegevuse konventsiooni (ETS nr 185),
  - võttes arvesse oma 16. detsembri 2020. aasta resolutsiooni uue Euroopa VKEde strateegia kohta⁽⁸⁾,
  - võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Euroopa andmestrategie kohta⁽⁹⁾,
  - võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni Euroopa digituleviku kujundamise kohta: digitaalse ühtse turu toimimise tõkete kõrvaldamine ning tehisintellekti parem kasutamine Euroopa tarbijate huvides⁽¹⁰⁾,
  - võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise digilõhe kaotamise ja naiste osaluse kohta digitaalmajanduses⁽¹¹⁾,
  - võttes arvesse oma 12. märtsi 2019. aasta resolutsiooni julgeolekuohtude kohta, mis on seotud Hiina järjest suurema tehnoloogilise kohaloluga ELis, ja võimalike ELi tasandi meetmete kohta nende ohtude vähendamiseks⁽¹²⁾,
  - võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust Euroopa Liidu küberturvalisuse strateegia kohta digikümneni jaoks (O-000037/2021 – B9-0024/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et digiüleminek on liidu jaoks üks keske tähtsusega strateegiline prioriteet, mis on vältimatult seotud suurema avatusega küberohtudele;
- B. arvestades, et ühendatud seadmed, sealhulgas masinad, sensorid, tööstuslikud komponendid ja võrgustikud, mis moodustavad asjade interneti (IoT), muutuvad üha arvukamaks ning et prognooside kohaselt kasvab 2024. aastaks asjade internetiga seotud seadmete arv 22,3 miljardini, suurendades küberrünnete ohtu;
- C. arvestades, et tehnoloogia areng (näiteks kvantarvutus) ja sellele juurdepääsu asümmeetria võivad tekitada küberturvalisuse maastikul probleeme;
- D. arvestades, et COVID-19 kriis on toonud veelgi rohkem nähtavale teatavates elutähtsates sektorites, eelkõige tervishoius, esineva kübervaldkonnaga seotud haavatavuse ning et sellega seotud meetmed, st kaugtöö ja sotsiaalne distantseerumine, on suurendanud digitehnoloogiast ja ühendatusest sõltuvust, samas kui küberründed ja küberkuritegevus, sealhulgas spionaaž ja sabotaaž, samuti IKT-süsteemidesse, -struktuuridesse ja -võrgustikesse sisenemine ning nendega manipuleerimine pahavara ja ebaseaduslike paigaldiste abil muutuvad kogu Euroopas üha sagedasemaks ja olemuselt keerukamaks;
- E. arvestades, et küberrünnete arv kasvab märkimisväärselt, nagu on näha näiteks Iirimaa, Soomes ja Prantsusmaal hiljuti toimunud tervishoiusüsteemide vastu suunatud pahatahtlikest ja organiseeritud küberrünnetest; arvestades, et niisugused küberründed tekitavad märkimisväärt kahju tervishoiusüsteemidele ja patsientide ravile, aga ka muudele tundlikele avaliku ja erasektori asutustele;
- F. arvestades, et hübriidohud, sealhulgas taristu, majandusprotsesside ja demokraatlike institutsioonide vastu suunatud desinformatsioonikampaaniate ja küberrünnete kasutamine, aina suurenevad ja on kujunemas tõsiseks probleemiks nii küberruumis kui ka pärismaailmas ning võivad mõjutada demokraatlike protsesse, näiteks valimisi, seadusandlikke menetlusi, õiguskaitset ja kohtusüsteemi;
- G. arvestades, et üha rohkem tuginetakse interneti põhifunktsioonile ning side, veebimajutuse, rakenduste ja andmete jaoks vajalikele põhilistele internetiteenustele, mille turuosa koondub järk-järgult aina vähemate äriühingute kätte;

⁽⁷⁾ ELT L 207, 6.8.2010, lk 1.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0359.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0098.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0261.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0026.

⁽¹²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 2.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- H. arvestades, et teenusetõkestusründe alane suutlikkus suureneb ja seetõttu tuleks paralleelselt suurendada ka interneti tuuma vastupanuvõimet;
- I. arvestades, et ettevõtjate, eelkõige VKEde ja üksikisikute küberturbealane ettevalmistus ja teadlikkus on endiselt väike ning valitseb ka oskustööliste puudus (tööjõupuudus on alates 2015. aastast kasvanud 20 %), kuna traditsioonilised töölevõtmiskanalid ei suuda nõudlust rahuldada, sealhulgas juhtivate ja interdistsiplinaarsete ametikohtade täitmisel; arvestades, et „ligi 90 % maailma küberturvalisuse valdkonna töötajatest on mehed ja endiselt puuduv sooline mitmekesisus vähendab veelgi valdkonnas töötada soovivate andekate inimeste hulka“⁽¹³⁾;
- J. arvestades, et küberturbesuutlikkus on liikmesriikides erinev ning ka nendevaheline intsidentide teatamine ja teabe jagamine ei ole süstemaatiline ega kõikehõlmav, samas kui teabe jagamise ja analüüsimise keskuste (ISAC) kasutamine avaliku ja erasektori vaheliseks teabevahetuseks ei ole veel saavutanud oma täit võimsust;
- K. arvestades, et ELi tasandil ei ole jõutud kokkuleppele küberluurekoostöö tegemises ning küber- ja hübriidrünnetele ühises reageerimises; arvestades, et liikmesriikidel on tehniliselt ja geopoliitiliselt väga raske võtta üksi vastumeetmeid küberohtude ja küberrünnete suhtes, eriti siis, kui need on oma olemuselt hübriidsed;
- L. arvestades, et piiriülene ja üleilmne andmete jagamine on majandusliku väärtusloome jaoks tähtis, eeldusel, et seejuures on tagatud eraelu puutumatus ning intellektuaal- ja muud omandiõigused; arvestades, et välismaiste andmeseaduste täitmise tagamine võib kujutada endast Euroopa andmete jaoks küberturvalisuse riski, kuna eri piirkondades tegutsevate äriühingute suhtes kohaldatakse kattuvaid kohustusi andmete asukohast või nende päritolust sõltumata;
- M. arvestades, et üleilmse küberturbeturu maht on 600 miljardit eurot ja et see summa suureneb eelduste kohaselt kiiresti ning et liit on selle valdkonna toodete ja lahenduste netoimportija;
- N. arvestades, et ühtne turg võib killustada küberturvalisust käsitlevate riiklike õigusnormide tõttu ja seetõttu, et puuduvad horisontaalsed õigusaktid, milles käsitletak riist- ja tarkvara, sealhulgas ühendatud toodete ja rakenduste suhtes kehtestatavaid olulisi küberturvalisuse nõudeid;
1. tunneb heameelt komisjoni poolt ühisteatistes „ELi küberturvalisuse strateegia digikümnendi jaoks“ esile tõstetud algatuste üle;
  2. nõuab, et kogu liidus edendataks turvaliste ja usaldusväärsete võrgu- ja infosüsteemide, taristu ja ühendatuse arendamist;
  3. nõuab, et seataks eesmärk, mille kohaselt peavad liidus kõik internetiga ühendatud tooted, sealhulgas tarbijakasutuseks ja tööstuskasutuseks ette nähtud tooted, ning kõik tarneahelad, mille raames need kättesaadavaks tehakse, olema sisseprojekteeritud turbega, küberintsidentidele vastupidavad ja turvaaukude avastamise korral kiiresti parandatavad; tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada horisontaalsed õigusaktid ühendatud toodete ja seotud teenuste küberturvalisuse nõuete kohta ning nõuab, et niisugustes õigusaktides tehtaks ettepanek ühtlustada riigisisesid õigusakte, et hoida ära ühtse turu killustumist; nõuab, et ebaselguse ja killustatuse vältimiseks võetaks arvesse kehtivaid õigusakte (küberturvalisuse määrus, uus õigusraamistik, standardimist käsitlev määrus);
  4. kutsub komisjoni üles hindama vajadust esitada ettepanek horisontaalmääruse kohta, milles kehtestatakse 2023. aastaks rakendustele, tarkvarale, sisseehitatud tarkvarale ja operatsioonisüsteemidele küberturvalisuse nõuded, tuginedes riskijuhtimise nõudeid käsitlevale liidu *acquis*-le; rõhutab, et iganenud rakendused, tarkvara, sisseehitatud tarkvara ja operatsioonisüsteemid (st need, mis ei saa enam korrapäraselt paikased ja turvauuendeid) moodustavad märkimisväärse osa kõigist ühendatud seadmetest ja kujutavad endast küberturvalisuse riski; palub komisjonil lisada see aspekt oma ettepanekusse; soovib lisada ettepanekusse tootjate kohustused teha eelnevalt teatavaks miinimumperiood, mille jooksul nad toetavad turvapaikaseid ja -uuendeid, et ostjad saaksid teha teadlikke valikuid; on seisukohal, et tootjad peavad olema nõrkuste koordineeritud avalikustamise programmi osa, nagu on sätestatud läbivaadatud küberturvalisuse direktiivi ettepanekus;

⁽¹³⁾ Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta märtsi infodokument „ELi küberturvalisuse poliitika tõhusust mõjutavad probleemid“.

Neljapäev, 10. juuni 2021

5. rõhutab, et digitaliseerimine peaks hõlmama küberturvalisust; nõuab seetõttu, et liidu rahastatavad digitaliseerimisprojektid sisaldaksid küberturvalisuse nõudeid; tunneb heameelt küberturvalisuse valdkonna teadusuuringute ja innovatsiooni toetamise üle, pidades eelkõige silmas lõhkuvat tehnoloogiat (nt kvantarvutus ja kvantkrüptograafia), mille esilekerkimine võib rikkuda rahvusvahelist tasakaalu; nõuab ühtlasi küberturvalisuse standardina kvanttehnoloogijärgsete algoritmide valdkonnas ulatuslikumate teadusuuringute tegemist;
6. on seisukohal, et meie ühiskonna digitaliseerimine tähendab seda, et kõik sektorid on omavahel ühendatud ja ühe sektori nõrkused võivad takistada teisi sektoreid; nõuab seetõttu kindlalt, et küberturvalisuse poliitika integreeritaks ELi digistrateegiasse ja ELi rahastamistegevusse ning et see oleks kõikides sektorites sidus ja koostalitlusvõimeline;
7. nõuab, et ELi rahaliste vahendite kasutamine oleks küberturvalisuse ja seotud taristu kasutuselevõtu valdkonnas sidus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et kasutataks ära eri programmide, eelkõige programmi „Euroopa horisont“, programmi „Digitaalne Euroopa“, liidu kosmoseprogrammi, ELi taaste- ja vastupidavusrahastu, programmi „InvestEU“ ja Euroopa ühendamise rahastu küberturbealast koostoimet, ning kasutama täielikult küberturvalisuse pädevuskeskust ja võrgustikku;
8. tuletab meelde, et sidetaristu on kogu digitegevuse nurgakivi ja selle turvalisuse tagamine on liidu strateegiline prioriteet; toetab 5G-võrkude jaoks ELi küberturvalisuse sertifitseerimise kava väljatöötamist, millega praegu tegeletakse; peab kiiduväärseks ELi meetmepaketti 5G-võrkude turvalisuse tagamiseks ning kutsub komisjoni, liikmesriike ja tööstust üles jätkama jõupingutusi turvaliste sidevõrkude, sealhulgas kogu tarneahelat hõlmavate meetmete väljatöötamiseks; kutsub komisjoni üles vältima tarnijaga seotust ja suurendama võrguturvet, edendades algatusi, millega suurendatakse võrkude eri komponentide virtualiseerimist ja pilvendamist; nõuab niisuguse järgmise põlvkonna sidetehnoloogia kiiret väljatöötamist, mille aluspõhimõte oleks sisseprojekteeritud küberturvalisus ning mille puhul oleks tagatud eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse;
9. kordab, kui oluline on luua ELi elutähtsa taristu uus ja tugev turvalisuse raamistik, et kaitsta ELi turbehuve ja kasutada ära olemasolevaid võimeid, et reageerida asjakohaselt riskidele, ohtudele ja tehnoloogia muutustele;
10. kutsub komisjoni üles valmistama ette sätted, millega tagada interneti avaliku tuuma juurdepääsetavus, kättesaadavus ja terviklus ning seega küberruumi stabiilsus, eelkõige seoses ELi juurdepääsuga üleilmsele domeeninimede juursüsteemile; on seisukohal, et sellised sätted peaksid hõlmama tarnijate mitmekesistamise meetmeid, et leevendada praegust riski, mis seisneb vähestele turgu valitsevas seisundis äriühingutele tuginemises; tunneb heameelt ettepaneku üle luua vastupanuvõimelisema interneti tuuma vahendina Euroopa domeeninimede süsteem (DNS4EU); palub komisjonil hinnata, kuidas saaks DNS4EUs kasutada uusimaid tehnoloogialahendusi, turbeprotokolle ja küberohtudealast eksperditeavet selleks, et teha kõikidele eurooplastele kättesaadavaks kiire, turvaline ja vastupanuvõimeline domeeninimede süsteem; tuletab meelde vajadust kaitsta paremini piirivärava protokoll (BGP), et hoida ära selle kaaperdamist; tuletab meelde, et ta toetab interneti haldamise puhul niisuguse mitut sidusrühma hõlmava mudeli kasutamist, mille üks põhiteema peaks olema küberturvalisus; rõhutab, et EL peaks kiirendama IPv6 rakendamist; peab kiiduväärseks avatud lähtekoodiga mudelit, mis on interneti toimimise alusena osutunud tõhusaks ja tulemuslikuks; ergutab seetõttu selle kasutamist;
11. tunnistab vajadust suurendada küberturbealase kriminalistika kasutamist, et võidelda kuritegevuse, küberkuritegevuse ja küberrünnete vastu, sealhulgas riiklikult toetatavate rünnete vastu, kuid hoiatab ebaproportsionaalsete meetmete eest, millega seatakse interneti kasutamisel ohtu ELi kodanike eraelu puutumatus ja sõnavabadus; tuletab meelde vajadust viia lõpule Budapesti küberkuritegevuse konventsiooni teise lisaprotokolli läbivaatamine, tänu millele võib suurened küberkuritegevuse vastu võitlemiseks valmisolek;
12. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ühendama oma ressursid, et suurendada ELi strateegilist vastupanuvõimet, vähendada sõltuvust välismaisest tehnoloogiast ning tugevdada oma küberturbealast juhtpositsiooni ja konkurentsivõimet kogu digitaalses tarneahelas (k.a andmesalvestus ja pilvandmetöötlus, protsessortehnoloogia, integraalskeemid (kiibid), üliturvaline ühendatus, kvantarvutus ja järgmise põlvkonna võrgud);
13. on seisukohal, et üliturvalise ühendatuse taristu loomise kava on oluline vahend, millega tagada tundliku digiside turvalisus; tunneb heameelt teate üle, mis käsitleb niisuguse ELi kosmosepõhise üleilmse turvalise sidesüsteemi väljatöötamist, millesse integreeritakse kvantkrüpteerimistehnoloogia; tuletab meelde, et koostöös Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (EUSPA) ja Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA) tuleks jätkata jõupingutuste tegemist selleks, et tagada Euroopa kosmosetegevuse turvalisus;

Neljapäev, 10. juuni 2021

14. peab kahetsusväärseks, et küberohtusid ja -intsidente käsitleva teabe jagamise tavad ei ole avalikus ega erasektoris kuigi levinud; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama usaldust ja vähendama takistusi küberohte ja -ründeid käsitleva teabe jagamisel kõigil tasanditel; tunneb heameelt teatavates sektorites tehtud jõupingutuste üle ja nõuab sektoriülese koostöö tegemist, kuna haavatavus piirdub väga harva vaid ühe kindla sektoriga; rõhutab, et liikmesriigid peavad ühendama oma jõud Euroopa tasandil, et jagada tulemuslikult oma uusimaid teadmisi küberturvalisuse riskide kohta; soovitab luua liikmesriikide küberluure töörühma, et edendada ELis ja Euroopa majandusruumis teabe jagamist, eelkõige selleks, et hoida ära ulatuslikke küberründeid;
15. tunneb heameelt selle üle, et plaanitakse luua ühine küberüksus, et tugevdada küberrünnete ärahoidmise, tõkestamise ja nendele reageerimise eest vastutavate ELi organite ja liikmesriikide ametiasutuste koostööd; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles tõhustama veelgi küberkaitsealast koostööd ja arendama tiptasemel küberkaitsevõime alaseid teadusuuringuid;
16. tuletab meelde, kui tähtis on küberturvalisuse strateegias inimtegur; nõuab, et jätkuvalt tehtaks pingutusi selleks, et suurendada küberturbeteadlikkust, sealhulgas teadlikkust küberhügieenist ja küberkirjaoskusest;
17. rõhutab, kui tähtis on tugev ja järjepidev turvalisuse raamistik selleks, et kaitsta küberohtude eest kõiki ELi töötajaid, andmeid, sidevõrke ja infosüsteeme ning otsustusprotsesse, tuginedes kõikehõlmavatele, järjepidevatele ja homogeensetele reeglitele ja asjakohasele juhtimisele; nõuab piisavate vahendite ja võimete kättesaadavaks tegemist, sealhulgas ELi institutsioonide ja ametite infoturbeintsidentidega tegeleva rühma (CERT-EU) volituste suurendamise raames ja pidades silmas arutelusid, mida peetakse praegu kõikide ELi institutsioonide, organite ja ametite jaoks ühiste siduvate küberturvalisust käsitlevate reeglite kehtestamiseks;
18. nõuab vabatahtlike sertifitseerimise ja küberturvalisuse standardite ulatuslikumat kasutamist, sest need on olulised vahendid, millega tõsta küberturvalisuse üldist taset; tunneb heameelt Euroopa sertifitseerimisraamistiku loomise ja Euroopa küberturvalisuse sertifitseerimise rühma töö üle; kutsub Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametit (ENISA) ja komisjoni üles kaaluma ELi pilveteenuste küberturvalisuse sertifitseerimise kava ettevalmistamisel kõrge usaldusväärsuse taseme puhul liidu õiguse kohaldamise kohustuslikuks muutmist;
19. rõhutab vajadust reageerida küberturvalisuse valdkonna tööjõunõudlusele oskuste nappuse kaotamisega, jätkates haridus- ja koolitusala pingutuste tegemist; nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks ka selles sektoris esineva soolise ebavõrdsuse kaotamisele;
20. tunnistab, et mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele tuleb pakkuda paremat toetust, et nad mõistaksid paremini kõiki infoturvariske ja võimalusi, mida nad saavad kasutada oma küberturvalisuse parandamiseks; kutsub ENISAt ja riikide ametiasutusi üles töötama mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks välja enesetestimise portaalid ja parima tava suunised; tuletab meelde, kui tähtsad on nende üksuste turvalisuse jaoks koolitus ja juurdepääs sihtotstarbelisele rahastamisele;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0287

Õigusriigi olukord Euroopa Liidus ja õigusriigi tingimuste täitmist käsitleva määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamine

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon õigusriigi olukorra kohta Euroopa Liidus ja tingimuslikkuse määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise kohta (2021/2711(RSP))

(2022/C 67/09)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 2, artikli 3 lõiget 1, artikli 4 lõiget 3, artikleid 6, 7 ja 13, artikli 14 lõiget 1, artikli 16 lõiget 1, artikli 17 lõikeid 1, 3 ja 8, artikli 19 lõike 1 teist lõiku ja artiklit 49, ning Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 265, 310, 317 ja 319,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽¹⁾ (edaspidi „õigusriigi tingimuslikkuse määrus“),
  - võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise ja õigusriigi tingimuslikkuse korra kohta ⁽²⁾ ning 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027), institutsioonidevahelise kokkuleppe, Euroopa Liidu taasterahastu ja õigusriigi toimimist käsitleva määruse kohta ⁽³⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 30. septembril 2020 avaldatud 2020. aasta aruannet õigusriigi kohta (COM(2020)0580),
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21. juuli 2020. aasta ja 11. detsembri 2020. aasta järeldusi,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat,
  - võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta, millega kutsutakse nõukogu üles järeldama Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 3. juuni 2021. aasta otsust kohtuasjas C-650/18, millega jäeti rahuldamata Ungari hagi Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni vastu, millega käivitati menetlus järeldamiseks, et esineb ilmne oht, et liikmesriik rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse komisjoni Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohast 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanekut, mis käsitleb õigusriigi olukorda Poolas: ettepanek võtta vastu nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet (COM(2017)0835),
  - võttes arvesse oma 1. märtsi 2018. aasta resolutsiooni komisjoni otsuse kohta kohaldada Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõiget 1 seoses olukorraga Poolas ⁽⁶⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2;

⁽¹⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0103.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0360.

⁽⁴⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 66.

⁽⁵⁾ 3. juuni 2021. aasta otsus kohtuasjas C-650/18: Ungari vs. Euroopa Parlament, ECLI:EU:C:2021:426.

⁽⁶⁾ ELT C 129, 5.4.2019, lk 13.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- B. arvestades, et ilmne oht, et mõni liikmesriik rikub oluliselt ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, ei puuduta üksnes liikmesriiki, kus see oht tekib, vaid mõjutab ka teisi liikmesriike, nendevahelist usaldust, liidu olemust ja selle kodanike põhiõigusi, mis tulenevad liidu õigusest;
- C. arvestades, et komisjon ja parlament kasutasid Poola ja Ungari suhtes ELi lepingu artikli 7 lõiget 1 pärast seda, kui oli kindlaks tehtud ilmne oht, et oluliselt rikutakse liidu aluseks olevaid väärtusi; arvestades, et nõukogu on seni üldasjade nõukogus korraldanud kolm kuulamist Poola ja kaks Ungari suhtes;
- D. arvestades, et õigusriigi tingimuslikkuse määrus jõustus 1. jaanuaril 2021 ja seda on sellest ajast alates kohaldatud;
- E. arvestades, et õigusriigi tingimuslikkuse määrase kohaldatavus, eesmärk ja kohaldamisala on määruhes selgelt määratletud ning vastavalt ELi lepingu artikli 17 lõikele 1 tagab komisjon „aluslepingute ja institutsioonide poolt nende alusel võetud meetmete kohaldamise“;
- F. rõhutab, et õigusriigi tingimuslikkuse määrase kohaldamine ei saa sõltuda suuniste vastuvõtmisest, ning tuleb meelde, et suunised ei tohi kahjustada kaasseadusandjate kavatsusi;
- G. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 234 kohaselt on Euroopa Parlamendil õigus hääletada komisjonile umbusalduse avaldamise üle;
- H. arvestades, et komisjon „on täiesti sõltumatu“ ja selle liikmed „ei taotle ega saa [...] juhiseid üheltki valitsuselt, institutsioonilt, organilt või asutuselt“ (ELi lepingu artikli 17 lõige 3, ELi toimimise lepingu artikkel 245) ning lisaks komisjon „vastutab [...] Euroopa Parlamendi ees“ (ELi lepingu artikli 17 lõige 8) ja „tagab aluslepingute ja institutsioonide poolt aluslepingute alusel võetud meetmete rakendamise“ (ELi lepingu artikli 17 lõige 1);
- I. arvestades, et ainult Euroopa Liidu Kohtul on õigus tühistada õigusriigi tingimuslikkuse määrus või selle mis tahes osa, ning arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 278 kohaselt ei ole Euroopa Liidu Kohtule esitatud hagidel õigusakti peatavat toimet;
- J. arvestades, et liidu finantshuve tuleb kaitsta kooskõlas liidu aluslepingutes sätestatud üldpõhimõtetega, eelkõige ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustega, ning ELi toimimise lepingu artiklis 317 ja 18. juuli 2018. aasta määruhes (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid) ⁽⁷⁾ (edaspidi „finantsmäärus“) sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega;
1. kordab oma seisukohta õigusriigi tingimuslikkuse määrase suhtes, mis jõustus 1. jaanuaril 2021 ja on tervikuna vahetult kohaldatav Euroopa Liidus ja kõikides selle liikmesriikides kõigi ELi eelarve vahendite suhtes, sealhulgas sellest ajast alates ELi taasterahastust eraldatud vahendite suhtes;
2. kutsub komisjoni ja nõukogu üles viimaks tunnistama tungivat vajadust meetmete järele, millega kaitsta Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, ning mõõnma, et liikmesriik ei saa muuta oma õigusakte, sealhulgas põhiseaduse sätteid nii, et nende väärtuste kaitse väheneks; on veendunud, et kui parlamendi muresid täielikult ei jagata ja arvesse ei võeta, õõnestab see institutsioonide lojaalset koostööd; tuleb meelde, et Euroopa Parlamendil on õigus hääletada komisjonile umbusalduse avaldamise üle ja tal on võimalus reageerida nõukogu koostöötahtetusele; kutsub teisi institutsioone üles koostööd tegema, mitte takistama praeguse kriisi lahendamiseks tehtavaid jõupingutusi;
3. tuleb meelde, et õigusriigi tingimuslikkuse määrase artikli 5 kohaselt kontrollib komisjon, „kas kohaldatavat õigust on järgitud, ning võtab vajaduse korral kõik asjakohased meetmed liidu eelarve kaitsmiseks“; on veendunud, et õigusriigi põhimõtete järgimise seis mõnes liikmesriigis nõuab õigusriigi tingimuslikkuse määrase viivitamatut kasutamist;

⁽⁷⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

Neljapäev, 10. juuni 2021

4. kutsub komisjoni üles kiiresti reageerima õigusriigi põhimõtete jätkuvatele tõsistele rikkumistele mõnes liikmesriigis, mis seavad tõsisesse ohtu ELi vahendite õiglase, seadusliku ja erapooletu jaotamise, eelkõige jagatud eelarve täitmise korral, ning põhjalikult analüüsima vajadust algetada põhjendamatut viivitust õigusriigi tingimuslikkuse määruks ette nähtud menetlus; kordab oma üleskutset, et komisjon viivitamata täidaks sellest määruks tuleneva kohustuse teavitada Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt kõigist asjaomastele liikmesriikidele saadetavatest kirjalikest teadetest, milles esitatakse õigusriigi rikkumise faktilised asjaolud ja konkreetsed põhjused, ja kõigist käimasolevatest uurimistest; märgib, et siiani ei ole Euroopa Parlament sellise teate kohta teavet saanud;

5. rõhutab oma muret seoses üha selgemate märkide ja suureneva ohuga, et liidu eelarvet võidakse väärkasutada õigusriigi õhnestamise vahendina mõnes liikmesriigis; peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei suuda käimasolevates artikli 7 kohastes menetlustes teha sisulisi edusamme liidu väärtuste järgimise tagamiseks vastuseks ohtudele, mis ähvardavad ühiseid Euroopa väärtusi Poolas ja Ungaris; juhib tähelepanu sellele, et nõukogu suutmatus ELi lepingu artiklit 7 tulemuslikult kasutada kahjustab jätkuvalt Euroopa ühise väärtuste terviklikkust, vastastikust usaldust ja liidu kui terviku usaldusväärsust; nõuab, et tulevased eesistujariigid korraldaksid korrapäraselt kuulamisi; soovib, et nõukogu esitaks kuulamiste järelmeetmena kõnealustele liikmesriikidele konkreetsed soovitused, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõikes 1, ning määraks nende soovituste rakendamiseks tähtajad;

6. rõhutab, et vaatamata Euroopa Parlamendi arvukatele resolutsioonidele ja aruannetele ning mitmele Euroopa Liidu Kohtu rikkumismenetlusele ja otsusele halveneb õigusriigi olukord Euroopa Liidus jätkuvalt;

7. kutsub komisjoni üles kasutama kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas määrust, ka selleks, et reageerida demokraatia ja põhiõiguste jätkuvatele rikkumistele kõikjal liidus, sealhulgas rünnakutele meediavabaduse ja ajakirjanike, sisserändajate, naiste õiguste, LGBTIQ kogukonna liikmete õiguste, ühinemis- ja kogunemisvabaduse vastu; väljendab heameelt Euroopa Liidu Kohtu suurkoja otsuse üle jätta rahuldumata Ungari hagi Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni vastu, millega algetati artikli 7 kohane menetlus; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei suuda nõuetekohaselt reageerida Euroopa Parlamendi arvukatele mureavaldustele demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste pärast mitmes liikmesriigis; kutsub komisjoni üles kasutama kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas Euroopa Liidu lepingu artiklit 7, õigusriigi raamistikku ja Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõike 1 kohaseid rikkumismenetlusi, samuti muid vahendeid, nagu kiirendatud menetlused, ajutiste meetmete kohaldamise taotlused Euroopa Liidu Kohtus ja hagid seoses kohtuotsuste rakendamata jätmisega; palub komisjonil esitada selged põhjendused, kui ta otsustab parlamendi soovitatud vahendeid mitte kasutada;

8. rõhutab, kui tähtis on toetada ja tugevdada ELi institutsioonide, liikmesriikide, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuri (EPPO) koostööd; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Prokuratuur 1. juunil 2021 tegevust alustas;

9. rõhutab, et õigusriigi olukorda käsitlev aastaaruanne on eraldi vahend, mis täiendab õigusriigi tingimuslikkuse määrust; kutsub komisjoni üles kasutama aastaaruande tulemusi oma hinnangus määruks kohaldamise eesmärgil; palub komisjonil lisada oma õigusriigi olukorda käsitlevasse aastaaruandesse eraldi jaotis, mis sisaldab nende juhtumite analüüsi, mille puhul õigusriigi põhimõtete rikkumine teatavas liikmesriigis võib piisavalt otseselt kahjustada või tõsiselt ohustada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist;

10. peab kahetsusväärseks tõsiasi, et alates määruks jõustumisest ei ole komisjon liikmesriikidele saatnud ühtegi kirjalikku teadet, kuigi komisjoni 2020. aasta aruandes õigusriigi olukorra kohta tuvastati palju probleeme seoses õigusriigi rikkumistega ja käimas on kaks artikli 7 kohast menetlust, mis mõjutavad liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist ja millele liikmesriigid ei ole veel reageerinud; märgib, et määruks artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 kohaste meetmete puudumine kujutab endast komisjoni keeldumist määruks tulenevate kohustuste täitmisest;

11. tuletab meelde, et Euroopa Parlament andis oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsioonis määruks (EL, Euraatom) 2020/2092 (õigusriigi tingimuslikkuse mehhanism) kohaldamise kohta komisjonile konkreetse tähtaja, ning märgib pettumusega, et komisjon ei täitnud oma kohustusi selle tähtaja jooksul; rõhutab, et see on piisav alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 265 kohase hagi esitamiseks komisjoni vastu;

12. väljendab kahetsust, et komisjon ei vastanud parlamendi taotlustele 1. juuniks 2021 ja ei aktiveerinud õigusriigi tingimuslikkuse määruks sätestatud menetlust seoses kõige ilmsemate õigusriigi rikkumise juhtumitega ELis; teeb presidendile ülesandeks hiljemalt kahe nädala jooksul alates käesoleva resolutsiooni vastuvõtmisest paluda komisjonilt ELi toimimise lepingu artikli 265 alusel, et ta täidaks õigusriigi tingimuslikkuse määruks tulenevaid kohustusi; märgib, et

---

Neljapäev, 10. juuni 2021

valmisoleku huvides alustab Euroopa Parlament vahepeal viivitamata vajalikke ettevalmistusi võimalikeks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 265 alusel algatatavateks kohtumenetlusteks komisjoni vastu;

13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule ja liikmesriikidele.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0288

Euroopa Parlamendi järelevalve riiklike taaste- ja vastupidavuskavade komisjoni ja nõukogu poolse käimasoleva hindamise üle

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon parlamendi vaadete kohta seoses riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamisega komisjonis ja nõukogus (2021/2738(RSP))

(2022/C 67/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikleid 174 ja 175,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi õiguse kohta saada teavet riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu, võeti vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt;
- B. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu on mahu ja rahastamisvahendite poolst enneolematu instrument; arvestades, et komisjon valmistub emiteerima ELi ühiseid võlakirju, sest kõik ELi liikmesriigid on omavahendeid käsitleva otsuse ⁽³⁾ praeguseks edukalt ratifitseerinud;
- C. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu keskkonnahoidlikke investeeringuid rahastatakse roheliste võlakirjade emiteerimise kaudu;
- D. arvestades, et demokraatlik kontroll ja parlamentaarne kontroll taaste- ja vastupidavusrahistu rakendamise üle on võimalik ainult siis, kui Euroopa Parlament on täielikult kaasatud ja kõiki tema soovitusi arvestatakse kõigis etappides;
- E. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu määruse artikliga 26 pannakse alus taaste- ja vastupidavusdialoogile, et selle abil tagada suurem läbipaistvus ja vastutus ning see, et komisjon annaks Euroopa Parlamendile teavet muu hulgas liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade ning nende hindamise kohta;
- F. arvestades, et parlament avaldab taaste- ja vastupidavusdialoogi raames käsitletavate küsimuste kohta arvamust, muu hulgas resolutsioonide ja komisjoniga peetava mõttevahetuse kaudu; arvestades, et komisjon peab neid seisukohti arvesse võtma;
- G. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu määruks määratakse kindlaks kuus Euroopale huvi pakkuvat valdkonda, mis kõik on kooskõlas instrumendi ulatuse ja eesmärgiga;
- H. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahistu määrus tugineb Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklile 175 ja selles sätestatakse, et üldeesmärk on saavutada artiklis 174 püstitatud eesmärgid, et tugevdada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset sidusust, suurendades liikmesriikide vastupidavust, kriisiks valmisolekut, kohanemisvõimet ja majanduse kasvupotentsiaali, leevendades kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju, eelkõige naistele, lastele ja noortele, ning aidates kaasa Euroopa sotsiaaloiguste samba rakendamisele, toetades rohepööret, aidates kaasa uues ELi kliimaseaduses sisalduvate 2030. aastaks kehtestatud liidu ajakohastatud kliimaalaste eesmärkide saavutamisele ja järgides 2050. aastaks kehtestatud ELi kliimaneutraalsuse eesmärki – eelkõige riiklike energia- ja kliimakavade abil, mis võeti vastu määruks (EL) 2018/1999 ⁽⁴⁾ kehtestatud energialiidu ja kliimateetmete juhtimise raames ning

⁽¹⁾ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0257.

⁽³⁾ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimateetmete juhtimist (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

digipöördega, aidates seeläbi kaasa ülespoole suunatud majanduslikule ja sotsiaalsele lähenemisele, liidu liikmesriikide majanduse kestliku kasvu ja lõimimise taastamisele ja edendamisele ning uute kvaliteetsete töökohtade loomisele ning liidu strateegilisele sõltumatusele koos avatud majanduse ja Euroopa lisaväärtuse loomisega;

- I. arvestades, et 7.–8. mail 2021. aastal Portos toimunud sotsiaaltippkohtumisel tunnustasid ELi juhid Euroopa sotsiaaloiguste sammast majanduse taastamise põhielemendina ja rõhutasid Porto deklaratsioonis kindlat kavatsust jätkata selle süvendatud rakendamist ELi ja riiklikul tasandil;
- J. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu erieesmärk on anda liikmesriikidele rahalist toetust, et saavutada nende taaste- ja vastupidavuskavades sätestatud reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid; arvestades, et see tähendab, et kavade (sealhulgas digivaldkonna ja keskkonnahoiu meetmed) tuleb toetada Euroopa sotsiaaloiguste samba põhimõtete rakendamist, kvaliteetsete töökohtade loomist ja ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist;
- K. arvestades, et Euroopa lisaväärtus et teki pelgalt sellest, et taaste- ja vastupidavusrahastu on Euroopa algatus;
- L. arvestades, et reeglina oleksid liikmesriigid pidanud esitama komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava 30. aprilliks 2021; arvestades, et praeguseks on komisjonile oma taaste- ja vastupidavuskava esitanud 23 liikmesriiki;
- M. arvestades, et Euroopa Parlamendis toimus täiskogu arutelu, mille järel võeti 18. mail 2021. aastal vastu resolutsioon Euroopa Parlamendi õiguse kohta saada teavet riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta;
- N. arvestades, et selleks, et tagada nõuetekohane demokraatlik järelevalve ja parlamentaarne kontroll taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise üle ning suurem läbipaistvus ja demokraatlik vastutus, peab komisjon teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamise seisust, sealhulgas kuuel sambal (sealhulgas üld- ja erieesmärgid ning horisontaalsed põhimõtted) ning taaste- ja vastupidavusrahastu määrmises sätestatud 11 hindamiskriteeriumil põhineva kohaldamisalaga seotud reformidest ja investeeringutest;
1. on seisukohal, et taaste- ja vastupidavusrahastu on ajalooline ELi vahend, millega edendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset sidusust, soodustada lähenemist, suurendada konkurentsivõimet ja aidata liikmesriikidel leevendada COVID-19 pandeemia majanduslikku ja sotsiaalset mõju, seada oma majandus tugevale ja kestlikule kasvuteele, valmistada ELi ette selliste pikaajaliste probleemidega tegelemiseks nagu õiglase rohe- ja digipöörde ning luua ELi lisaväärtust;
2. ootab, et komisjon kiidaks heaks ainult kavad, mis vastavad täielikult taaste- ja vastupidavusrahastu määrmise sätetele ja eesmärkidele, ega teeks poliitilisi järeleandmisi, mis on vastuolus määrmise ja selle mõttega, distantseerudes samal ajal asjaolust, et ta oli enne kavade esitamist tihedalt kaasatud nende koostamisse; nõuab, et komisjon kohaldaks riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel täpselt taaste- ja vastupidavusrahastu määrmise sätteid ja mõtet ning esitaks põhjalikud ja igakülgsed hinnangud enne nõukogu asjaomase rakendusotsuse eelnõu vastuvõtmist; väljendab siiski heameelt komisjoni püüdluste üle tagada asjakohaste nõukogu rakendusotsuste kiire vastuvõtmine enne suve ning komisjoni jätkuva koostöö üle liikmesriikidega, et aidata neil esitada kvaliteetseid kavasid, mis aitavad oluliselt kaasa Euroopa ühiste eesmärkide täitmisele;
3. on veendunud, et rahalised vahendid tuleb sektorite, ühiskondade ja tulevaste põlvkondade vahel õiglaselt jagada, et tagada nende suurim võimalik mõju majanduslikule ja sotsiaalsele ülespoole suunatud lähenemisele ning territoriaalsele lähenemisele, kõigi jõukusele ja majanduslikule stabiilsusele; kutsub komisjoni üles nõudma kindlalt, et kõikide liikmesriikide kavad sisaldaksid kaugelevaatavaid reformimeetmeid, ja toonitab, et suurte sihtidega kavad ja nende

Neljapäev, 10. juuni 2021

usaldusväärne elluviimine on käesoleva võimaluse täielikuks ärakasutamiseks väga olulised; nõuab rahaliste vahendite eraldamisel ja kasutamisel täielikku läbipaistvust ja aruandekohustuse täitmist; tuleb meelde, taaste- ja vastupidavusrahastusse ei tohi suhtuda kui tavapärasesse tegevusse;

4. kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama, kas taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid teenivad taaste- ja vastupidavusrahastu määruse eesmärki edendada liikmesriikides majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset sidusust; kutsub komisjoni üles loobuma projektide nn ümberpakendamisest ilma tegeliku lisaväärtuseta, eriti mahajäänud piirkondade jaoks ja eelkõige juhul, kui see võib suurendada ELis sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse lähenemise erinevusi;

5. kordab parlamendi üleskutset tagada talle õigus saada riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta teavet, et parlament saaks teha taaste- ja vastupidavusrahastu komisjonipoolse hindamise ja rakendamise üle demokraatlikku kontrolli;

6. kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama ja tagama, et iga riiklik taaste- ja vastupidavuskava toetaks tulemuslikult ning igakülgsel ja tasakaalustatud viisil kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 3 osutatud kuut sammast; tuleb meelde, et iga meede peaks aitama kaasa ühele või mitmele Euroopa jaoks olulisele poliitikavaldkonnale, mis on jagatud kuude sambasse;

7. rõhutab, et kavad peavad kogu rakendamisetapis vastama regulatiivsetele nõuetele, sealhulgas tuleb 37 % vahenditest kulutada rohepöördel ja 20 % digipöördel; kutsub komisjoni üles hindama kavandatud meetmete kvalitatiivset ja kvantitatiivset külge, tagamaks, et need vastaksid tulemuslikult nii kvantitatiivsetele kui ka kvalitatiivsetele eesmärkidele, sh rakendusetapis;

8. tuleb meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt ei tohi taaste- ja vastupidavusrahastust katta jooksvaid riiklikke kulusid, nt püsivate maksusoodustustega seotud kulud, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, ning kutsub komisjoni üles seda kriteeriumi igakülgselt hindama;

9. märgib, et rohkem kui üht liikmesriiki hõlmavate piiriüleste projektidega luuakse suurt Euroopa lisaväärtust ja tekitatakse ülekanduv mõju, ning peab kahetsusväärseks, et piiriülesteid projekte on vaid vähestes riiklikes kavadest; palub komisjonil liikmesriike igati innustada taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavaid piiriülesteid projekte soodustama;

10. märgib, et juba esitatud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades on otsustanud laenu taotleda vaid üksikud liikmesriigid; kutsub liikmesriike üles kaaluma, kuidas kasutada kättesaadavaid laene parimal moel, et võimalusi mitte käest lasta; on mures, et suur osa laenudest võib jääda taaste- ja vastupidavusrahastu lõpuks kasutamata, ning kutsub liikmesriike üles oma vajadusi hoolikalt hindama ning seda võimalust taaste- ja vastupidavuskavade esitamisel või kavade muutmise kaudu parimal viisil ära kasutama;

11. kutsub komisjoni üles võtma arvesse, et tulevikus võib tekkida vajadus riiklike kavaside muuta, et tagada nõukogu rakendusotsuse eelnõu ettevalmistamisel vastavus taaste- ja vastupidavusrahastu määruse nõuetele;

12. tuleb meelde, et taaste- ja vastupidavuskavad ei tohiks mõjutada õigust sõlmida kollektiivlepinguid või nende täitmist tagada ega kollektiivselt tegutseda kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning liidu ja liikmesriikide õiguse ja tavade;

13. rõhutab, et investeeringutel peab olema püsiv mõju; kutsub komisjoni üles hindama, mil määral on taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtavate reformide ja investeeringute abil võimalik komisjoni hinnangul aidata kaotada Euroopas kõigis valdkondades esinevat investeeringute puudujääki, et viia ellu digipööre ning saavutada kliima-, keskkonna- ja sotsiaalse kestlikkuse eesmärgid, sealhulgas Pariisi kokkuleppe ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;

Rohepööre

14. rõhutab, et kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse VI lisas sätestatud metoodikaga tuleks iga kava kogueraldisest (toetused ja laenud) eraldada vähemalt 37 % kliimameetmeteks; palub, et kui komisjon hindab, kas kliimakulutuste osakaal on 37 %, pööraks tähelepanu sellele, et meetmeid ei oleks arvestatud topelt ega liigitatud valesti ja et välditaks rohepesu; tunneb muret selle pärast, et mõned investeeringud on liigitatud roheliseks, kuigi VI lisas esitatud jälgimismetoodikat nende suhtes ei kohaldata; soovib, et kui taaste- ja vastupidavusrahastu määruse VI lisas sätestatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikat laiendatakse, siis kohaldataks selle suhtes lisakontrolli; nõuab, et

Neljapäev, 10. juuni 2021

nõukogu rakendusotsuste eelnõudes esitatud sihtides ja eesmärkides sisalduksid kõik kaitsemeetmed, millega tagatakse rakendamisetapis sihtide saavutamine; kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike rakendama reforme, millega hõlbustada investeringute tulemuslikku elluviimist;

15. tuletab meelde, et rohepöörde toetamiseks on kõige tähtsamad sätted, mis käsitlevad olulise kahju ärahoidmise põhimõtet, ja nõue, mille kohaselt tuleks vähemalt 37 % igas riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate investeringute ja reformide kulutustest (toetused ja laenud) eraldada kliimaeesmärkide saavutamiseks, ning tuleb vältida selliste meetmete rahastamist, mis on liidu kliimaeesmärkidega vastuolus; tuletab meelde, et kõik meetmed peavad vastama olulise kahju ärahoidmise põhimõttele määruse (EL) 2020/852⁽⁹⁾ artikli 17 tähenduses, nagu taaste- ja vastupidavusrahastu määruks on nõutud; on sellega seoses mures, et kavade hindamisel seda põhimõtet ei järgita, ning palub komisjonil tagada olulise kahju ärahoidmise põhimõtte täielik järgimine, kaasa arvatud rakendamisetapis, ning avaldada kõik sellega seotud hinnangud; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine ei tohi viia keskkonnastandardite alandamiseni ega olla vastuolus keskkonnanalaste õigusnormidega; rõhutab sellega seoses probleeme, mis puudutavad elurikkuse seisukohast tundlikes piirkondades (sealhulgas Natura 2000 kaitsealade võrgustik, UNESCO maailmapärandi objektid ja peamised suure elurikkusega alad ning muud kaitsealad) või nende läheduses toimuva tegevuse võimalikku kahjulikku mõju;

16. tuletab meelde, et arvestades elurikkuse järsu vähenemise vastu võitlemise tähtsust, tuleks taaste- ja vastupidavusrahastust toetada elurikkusega seotud meetmete integreerimist liidu poliitikavaldkondadesse; kutsub komisjoni üles avaldama ülevaate taaste- ja vastupidavuskavades ette nähtud meetmetest, millega rohepööret kindlalt soodustatakse, sh loetletud elurikkusega seotud meetmed, mis aitavad elurikkusele tulemuslikult kaasa; väljendab muret selle pärast, et enamikes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades on elurikkuse edendamise meetmeid väga vähe või ei ole neid üldse; ootab sellega seoses ühtlasi, et komisjon kohaldaks olulise kahju ärahoidmise põhimõtet rangelt ja lükkaks eelkõige tagasi reformid ja investeringud, mis võivad elurikkust kahjustada või millega ei kaasne piisavad kõrvalmeetmed;

17. on mures selle pärast, et paljudes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades pööratakse põhitähelepanu lühiajalistele investeringutele; toetab rohelisi investeringuid, mis viivad Euroopa majanduse ümberkujundamiseni, eelkõige investeringuid, millega ei toetata ülemäära palju kestvuskapade ostmist;

Digipööre

18. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt peavad kõik kavad sisaldama meetmeid, mis aitavad mõjusalt kaasa digipöördle või sellest tulenevate probleemide lahendamisele, ning nendega seotud summa peab taaste- ja vastupidavusrahastu määruks sätetatud metoodika ja sätete kohaselt moodustama taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest vähemalt 20 %;

19. tuletab meelde, et liikmesriigid peaksid oma kavades nägema digivõimekusse ja digitaalsesse ühendatusesse tehtavate investeringute puhul ette julgeolekualase enesehindamise, mis põhineb objektiivsetel ühistel kriteeriumidel ja mille käigus tehakse kindlaks võimalikud julgeolekuprobleemid ja kirjeldatakse, kuidas need probleemid lahendatakse, et järgida asjakohaseid liidu ja riiklikke õigusnorme; palub komisjonil tagada, et selline hindamine nähtaks ette kõigis selliseid investeringuid sisaldavates riiklikes kavades ning et vastavad meetmed ei oleks vastuolus liidu strateegiliste huvidega;

20. on veendunud, et digimeetmel on suur potentsiaal suurendada ELi rahvusvahelist konkurentsivõimet ja luua kvaliteetseid töökohti, ning on mures, et mitte kõigis riiklikes kavades ei ole digipöördesse ja eelkõige digitalistusse tehtavate investeringute puhul tagatud õiglast tasakaalu;

21. kutsub komisjoni üles innustama liikmesriike täielikult järgima koostalitlusvõime, energiatõhususe ja isikuandmete kaitse põhimõtteid ning edendama digiinvesteringutes avatud lähtekoodiga lahenduste kasutamist;

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeringute hõlbustamise raamistik (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Neljapäev, 10. juuni 2021

Majanduskasvu, majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ning kõigi jõukuse edendamine

22. väljendab erilist heameelt nende riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades esitatud meetmete üle, millega toetatakse arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, majanduslikku ühtekuuluvust, tootlikkust, konkurentsivõimet, teadusuuringuid ja innovatsiooni, tervishoidu ning hästi toimivat ühtset turgu, kus tegutsevad tugevad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd), edendatakse kvaliteetsete töökohtade loomist, võideldakse vaesuse ja ebavõrdsuse vastu, edendatakse kultuuri ja haridust, arendatakse oskusi ja pädevusi, toetatakse lapsi ja noori, suurendatakse kriisiks valmisolekut ja kriisile reageerimise suutlikkust ning leevendatakse COVID-19 kriisi mõju majandusele;

23. kutsub komisjoni üles hindama, kas riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades pööratakse piisavat tähelepanu lastele ja noortele mõeldud meetmetele, eriti riikides, kus on tuvastatud struktuurseid probleeme sellistes valdkondades nagu koolist väljalangemine, noorte töötus, laste vaesus ja väikelaste haridus, ja tagama nendele meetmetele tähelepanu pööramise; rõhutab, et reformid ja noorte heaks tehtavad investeeringud, eelkõige need, mis on seotud oskuste täiendamisega, ümberõppega, haridusega, sh kutsehariduse ja dualõppega, digioskustega, pidevõppega, aktiivse tööturupoliitikaga, poliitikaga, mille kohaselt investeeritakse laste ja noorte juurdepääsu ja võimalustesse, ning poliitikaga, mille abil ületatakse põlvkondadevaheline lõhe, peaksid mitte ainult toetama varustuse ostmist, vaid ergutama ka pädevuste arendamist, ning need tuleks viia noortegarantii ja muude riiklike meetmetega kooskõlla; rõhutab, et lastega seotud reformid ja investeeringud peaksid olema kooskõlas lastegarantii põhimõtetega ning keskenduma iga vaesuses elava lapse õigusele saada kvaliteetseid avalikke teenuseid, tasuta tervishoiuteenuseid, tasuta haridust, tasuta lapsehoidu, korralik eluase ja piisavalt toitu;

24. tunneb heameelt kavades olevate meetmete üle, mis aitavad kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba ning ELi tööõive, hariduse, tervise ja sotsiaalhoolekande valdkonna algatuste rakendamisele, et suurendada sotsiaalset ühtekuuluvust, tugevdada sotsiaalkaitseüsteeme ja vähendada kaitsetust; tuletab komisjonile meelde, et taaste- ja vastupidavuskavad peavad rahuldavalt vastama hindamiskriteeriumidele, ning kutsub komisjoni üles hindama hoolikalt iga meetme sotsiaalseid tagajärgi ja mõju, et tagada taaste- ja vastupidavusrahastu määruse järgimine; nõuab seetõttu kindlalt, et komisjon tagaks, et iga kavas oleks neid kriteeriume piisavalt arvesse võetud;

25. on veendunud, et rohe- ja digiinvesteeringutel on suur potentsiaal luua kvaliteetseid töökohti ning vähendada ebavõrdsust ja digilõhet; kutsub komisjoni üles tagama, et rohe- ja digiinvesteeringutest saaksid kasu kõige vähem kaitstud kogukonnad ja piirkonnad, nt üleminekuetapis pruun- ja kivisööpiirkonnad, ning kliimamuutustest enim mõjutatud kogukonnad ja piirkonnad; rõhutab, et võimalikult suure mõju tagamiseks tuleks rohe- ja digiinvesteeringute oodatav sotsiaalne ja majanduslik kasu määrata riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades eelnevalt kindlaks;

26. nõuab, et komisjon ja nõukogu tagaksid, et taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisel ja rakendamisel võetakse arvesse ja edendatakse soolist võrdsuslikkust ja kõigi võrdseid võimalusi ning nende eesmärkide süvalaiendamist; ootab, et komisjon koguks ja analüüsiks süstemaatiliselt olemasolevaid sooliselt eristatud andmeid ja esitaks selle kohta aruandeid taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise eesmärgil vastavalt Euroopa Kontrollikoja eriaruandele nr 10/21; on sügavalt mures selle pärast, et enamik taaste- ja vastupidavuskavasid ei aita märkimisväärselt kaasa nende eesmärkide saavutamisele ja nende arvessevõtmisele ega sisalda soolise ebavõrdsuse probleemi lahendamiseks selgesõnalisi ja konkreetseid meetmeid, mis võib seada ohtu nende kavade võime leevendada kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju naistele ning reageerida asjaomastele riigipõhiste soovitustele;

27. palub komisjonil hinnata, kas riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse on sisse viidud riiklikud meetmeid, millega võidelda agressiivse maksuplaneerimise, maksudest kõrvalehoidmise või maksustamise vältimise või ebatõhusate rahapesuvastaste meetmete vastu;

28. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavuskavad peaksid sisaldama reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimise meetmeid sidusa pakatina; tuletab komisjonile meelde, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades tuleb käsitleda kestlikke ja majanduskasvu soodustavaid reforme ja investeeringuid, millega käsitletakse liikmesriikide majanduse struktuurseid puudusi, ning et selleks peaksid kõik kavad aitama kaasa sellele, et mõjusalt lahendada kõik probleemid või suur osa probleemidest, mis on asjakohastes riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud, sealhulgas nende eelarveküsimusi; rõhutab, et taaste- ja vastupidavuskavad peavad olema kooskõlas asjaomaste riigipõhiste probleemide ja prioriteetidega, mis on kindlaks määratud Euroopa poolaasta raames, ning need tuleb viia kooskõlla taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega; rõhutab, et kõiki meetmeid, eelkõige neid, mis on seotud digi- ja rohepöördega, tuleks hinnata ka majanduslikust ja sotsiaalsest seisukohast; nõuab kindlalt, et komisjon pööraks erilist tähelepanu selle tagamisele, et kavandatud reformid oleksid tegelikud, uued ja ambitsioonikamad ning algaksid võimalikult kiiresti;

Neljapäev, 10. juuni 2021

29. kutsub Euroopa Komisjoni üles tagama tasakaalu reformide ja investeeringute vahel ning seda, et riiklikud kavad, sealhulgas uued reformid ning asjaomastes riigipõhistes soovitusel välja toodud senised saavutused ja eesisevad ülesanded oleksid omavahel kooskõlas;

30. rõhutab, et kvaliteetsete töökohtade loomine on üks taaste- ja vastupidavusrahastu määruul sisalduvatest eesmärkidest ja seda tuleb teha reformide ja investeeringute laiaulatusliku paketi abil, et tagada stabiilsed lepingud, korralikud palgad, kollektiivläbirääkimiste õigus ja sotsiaalkaitse alammäärad, sh ülevalpool vaesuspiiri olevad inimväärsed pensionid;

31. peab kahetsusväärselks asjaolu, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid ei koordineerita piisavalt partnerluslepingute ja ELi programmidega, näiteks programmiga „InvestEU“; nõuab, et loodaks koostoime ja vastastikune täiendus taaste- ja vastupidavusrahastu, partnerluslepingute, programmi „InvestEU“ ja muude ELi meetmete vahel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hõlbustama „InvestEU“ riikliku osa kasutamist, mis võiks eelkõige soodustada VKEd maksevõime toetamise vahendite loomist;

32. tuletab komisjonile meelde, et VKEd ja idufirmade märkimisvääne kaasamine, sealhulgas riigihankemenetlustesse, on taaste- ja vastupidavusrahastu määruul sõnaselge eesmärk; palub komisjonil tagada, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest ei saaks valdavalt kasu vaid suured äriühingud ja et see ei takistaks ausat konkurentsi; kutsub komisjoni üles pöörama ülimalt tähelepanu selle tagamisele, et VKEd ja idufirmad saaksid taaste- ja vastupidavusrahastust antavatest vahenditest kasu, sõnastades selleks eesmärgid ja andes programmi rakendamiseks liikmesriikides pidevalt suuniseid; teeb ettepaneku lisada tehtavasse seiresse ka taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite selle osa, mille lõppsaajad on VKEd, ning kasutada ühiseid näitajaid;

Sidusrühmade kaasamine

33. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruul artikli 18 lõike 4 punktis q märgitakse, et taaste- ja vastupidavuskavades peaks sisalduma „nende konsultatsioonide kokkuvõte, mis on läbi viidud kooskõlas riigisisese õigusraamistikuga kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude sidusrühmadega, ning selgitus selle kohta, kuidas on sidusrühmade seisukohti taaste- ja vastupidavuskavas arvesse võetud“; kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike konsulteerima kõigi riiklike sidusrühmadega ning tagama nende, sealhulgas kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise kavade rakendamisse ja eelkõige kavade seiresse, et tagada tulevaste võimalike muudatuste või uute kavade puhul konsultatsioonide korraldamine;

34. tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artiklis 152 on sätestatud, et liit tunnustab ja edendab tööturu osapoolte rolli liidu tasandil ning peab austama nende sõltumatust; rõhutab, et riiklike sidusrühmade, näiteks riikide parlamentide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna piisav kaasamine taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisse ja rakendamisse on riiklike kavade ja taaste- ja vastupidavusrahastu kui terviku edukuse jaoks otsustava tähtsusega, et tõhustada riikide vastutust oma kavade eest, tagada vahendite kiire, läbipaistev, tulemuslik ja kvaliteetne kasutamine, suurendada läbipaistvust ning hoida ära kattumine, puudujäägid ja topeltrahastamine; kordab Euroopa Regioonide Komitee ja muude sidusrühmade väljendatud muresid ning peab kahetsusväärselks asjaolu, et paljud liikmesriigid ei ole piirkondlike ja kohalike omavalitsusi kavade koostamisel protsessi kaasanud või on nad sellesse kaasanud ebapiisavalt, samuti läbipaistvuse puudumist nendes protsessides, kuigi liikmesriikides peavad suure osa taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest edasi suunama just piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused; peab kahetsusväärselks ka asjaolu, et mõnel juhul ei ole piisavalt kaasatud ega teavitatud isegi liikmesriikide parlamente; julgustab komisjoni alustama kohalike ja piirkondlike omavalitsustega struktureeritud dialoogi ning pidama konkreetset dialoogi Euroopa sotsiaalpartneritega;

Kord, eesmärgid ja sihid

35. nõuab kindlalt, et kõik reformid ja investeeringud oleksid seotud eesmärkidest, sihtide ja kuluarvestusega, mis on asjakohased, selged, üksikasjalikud ja piisava seire all ning tagavad eelkõige täieliku vastavuse taaste- ja vastupidavusrahastu määruul ja liidu õigustikule, kajastades liikmesriikide selgeid kohustusi;

36. nõuab, et komisjon tagaks, et enne nõukogu rakendusotsuses ning riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kokku lepitud eesmärkidest ja sihtide täitmise hindamist esitatakse parlamendile eesmärkidest ja sihtide täitmise kohta esialgsed järeldused, nagu on nõutud taaste- ja vastupidavusrahastu määruul artikli 25 lõikes 4;

Neljapäev, 10. juuni 2021

37. tuletab komisjonile meelde, et investeringutega peaksid kaasnema reformid, ning palub komisjonil tagada, et kõigi heakskiidetud tagasiulatuvate meetmete kohta määratakse selgelt kindlaks asjakohased eesmärgid ja sihid ning et need vastavad kõigile õigusaktide nõuetele, ning palub liikmesriikidel seda sätet targalt kasutada; kordab, et taaste- ja vastupidavusraha on loodud selleks, et toetada projekte, milles järgitakse liidu rahastamise täiendavuse põhimõtet; märgib, et taaste- ja vastupidavusraha rahastatavate tõepoolest täiendavate projektide puudumine võib piirata rahastu makromajanduslikku mõju;

38. rõhutab, et riiklikul tasandil loodud struktuurid, mis taaste- ja vastupidavusraha suunavad, rakendavad või jälgivad, peaksid olema piisavad, et taaste- ja vastupidavuskavade meetmete püsivat mõju toetada;

Institutsiooniline vastupidavus, juhtimine, haldussuutlikkus ja õigusriik

39. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha ning kõikide riiklike taaste- ja vastupidavuskavade puhul tuleks täielikult järgida õigusriigi määrust ⁽⁶⁾ ning et nendes kavades ette nähtud meetmed ei tohiks olla vastuolus Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud ELi väärtustega; nõuab kindlalt, et selleks peab komisjon tagama, et ükski projekt ega meede ei oleks nende väärtustega vastuolus ei hindamise ega rakendamise etapis, ning nõuab, et komisjon võtaks läbivaatamise jaoks asjakohaseid meetmeid;

40. rõhutab, et selleks, et taaste- ja vastupidavusraha ning riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad oleksid edukad, peavad komisjon, liikmesriigid ja kõik rakenduspartnerid tegutsema täiesti läbipaistvalt ja vastutustundlikult; palub komisjonil suurendada Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Pettustevastasele Ametile ja Euroopa Prokuratuurile eraldatavaid vahendeid, et tagada neile rahalised ja inimressursid, mis on piisavad niisuguse enneolematu suurusega ELi kulutuste kontrollimiseks; palub komisjonil esitada selleks käesoleval aastal paranduseelarve projekti või taotluse ümberpaigutuste tegemiseks, et leevendada kõnealuseid eelarvevajadusi;

41. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha tuleks rakendada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt, kaasa arvatud pettuste, sh maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise, korruptsiooni ja huvide konfliktide tulemuslik ärahoidmine ja selle eest vastutusele võtmine, ning et selle eesmärk peaks olema hoida ära topeltrahastamist taaste- ja vastupidavusraha ning muudest liidu programmide, eelkõige riiklike kavadega seotud juhtimisstruktuurides;

42. palub komisjonil põhjalikult hinnata korda, mille liikmesriigid on kavandanud taaste- ja vastupidavusraha raames eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks, ning pöörata sellega seoses erilist tähelepanu sellele, et riiklikud kavad hõlmaksid kõiki vajalikke reforme koos asjakohaste eesmärkide ja sihtidega, eelkõige nendega, mis on seotud asjakohaste riigipõhiste soovistustega, kui need on esitatud; nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks väga hoolikalt õigusriigi põhimõtete rikkumise või potentsiaalse rikkumisega taaste- ja vastupidavusraha rakendamisel ELi finantshuvidele kaasnevaid ohtusid, pöörates üksikasjalikku tähelepanu eelkõige riigihangetele; eeldab, et komisjon ei tee taaste- ja vastupidavusraha raames ühtegi makset, kui taaste- ja vastupidavusraha raames eraldatud vahendite kasutamisel ei ole korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise meetmetega seotud eesmärgid täidetud;

43. nõuab tungivalt, et komisjon nõuaks kindlalt, et liikmesriigid rakendaksid reformi- ja investeerimismeetmeid, eelkõige valdkondades, millega suurendatakse halduslikku ja institutsioonilist vastupidavust ning kriisiks valmisolekut;

44. kutsub liikmesriike üles koguma ja salvestama lõplike vahendite saajate ja toetusesaajate ning taaste- ja vastupidavusraha rahastatavate projektide eesmärkide, summa ja asukoha kohta andmeid elektroonilises, standardises ja koostalitlusvõimelises vormingus ning kasutama ühtset andmekaevevahendit, mille teeb kättesaadavaks komisjon; kutsub lisaks komisjoni üles viima võimalikult kiiresti lõpule ühtse andmekaevevahendi väljatöötamise; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha määruse artikli 22 lõikes 2 on sätestatud liikmesriikide kohustused koguda standardseisse kategooriasse kuuluvaid andmeid ja tagada nende juurdepääs; tuletab komisjonile meelde, et kõnealuste kohustuste täitmine tuleb tagada auditeerimiseks ja kontrollimiseks ning taaste- ja vastupidavuskavade kohaste reformide ja

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimussuutlikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

investeeringuprojektide rakendamise meetmetega seotud vahendite kasutamise kohta võrreldava teabe esitamiseks; tuletab komisjonile ühtlasi meelde vajadust tagada lõplike toetusesaajate puhul läbipaistvus ning asjakohane kord topeletrahastamise vältimiseks;

Euroopa Parlamendi hinnang delegeeritud õigusaktidele

45. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse alusel esitatud delegeeritud õigusaktide eelnõud, nimelt delegeeritud õigusakt taaste ja vastupidavuse tulemustabeli kohta ning delegeeritud õigusakt, milles sätestatakse ühised näitajad rahastu edusammudest aru andmiseks ja sotsiaalsete kulude aruandlusmetoodika, ei vasta parlamendi ootustele ning et nendes tuleb täielikult arvesse võtta taaste- ja vastupidavusdialoogi asjakohaseid elemente; palub komisjonil tagada taaste- ja vastupidavusrahastu määruse alusel esitatud delegeeritud õigusaktide heakskiitmise ajakava täielik läbipaistvus;

46. rõhutab, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamiseks tuleb kokku leppida sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodika, tagamaks, et kavades ette nähtud meetmetega aidatakse saavutada taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses sätestatud sotsiaalvaldkonna eesmärgi; on veendunud, et sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodikas tuleb eeskujuks võtta Euroopa sotsiaalõiguste samba ülesehitus ja analüüsida sellesse antavat panust;

47. märgib, et tulemustabel ja ühised näitajad, mille abil hinnata, kuidas on taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine kõigis kuues sambas üld- ja erieesmärgi saavutamiseks edenenud, peavad olema tõhusad; rõhutab, et parim hindamismehhanism, mille alusel jälgida ülespoole suunatud sotsiaalses lähenemises tehtud edusamme, on sotsiaalvaldkonna tulemustabel; kutsub komisjoni üles lisama sotsiaalvaldkonna tulemustabeli sotsiaalnäitajad, eelkõige need, mis on seotud inimväärse töö, sotsiaalse õigluse, võrdsete võimaluste, tugevate sotsiaalhoolekande süsteemide ja õiglase liikuvusega, ühistesse näitajatesse, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastu puhul sotsiaalvaldkonna edusammudest aru andmisel ning kavade seireks ja hindamiseks, samuti sotsiaalvaldkonna, sealhulgas lastegarantii ja noortegarantii tulemuste jälgimise metoodikasse; rõhutab, et parlament kavatseb hoolikalt analüüsida delegeeritud õigusakte, mille komisjon selle kohta esitab, et teha kindlaks, kas sotsiaalnäitajad, tulemustabel ja sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodika on nende eesmärkidega kooskõlas, ning veenduda, et ei ole vaja esitada vastuväiteid;

Järeldused

48. palub komisjonil hinnata esitatud kavasid asjakohaselt ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruale vastavalt; väljendab suurt muret selle pärast, kas paljud riiklike taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvad meetmed ikka vastavad nende aluseks oleva taaste- ja vastupidavusrahastu määruale nõuetele, ning palub komisjonil tagada, et kõikide kavade kõik elemendid oleksid taaste- ja vastupidavusrahastu määruale täielikult kooskõlas;

49. tuletab komisjonile meelde oma nõudmist, et ta täidaks taaste- ja vastupidavusrahastu määruale tulenevad kohustused anda parlamendile kogu asjakohane teave taaste- ja vastupidavusrahastu määruale rakendamise seisu kohta ning võtta arvesse kõiki taaste- ja vastupidavusdialoogi käigus väljendatud seisukohtadest tulenevaid asjaolusid, sealhulgas asjaomastes komisjonides ja täiskogu resolutsioonides esitatud seisukohti; tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon on suurendanud pingutusi anda parlamendiga korrapäraselt toimuvatel kohtumistel asjakohast teavet;

50. nõuab kindlalt, et komisjon tagaks, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad sisaldaksid sätteid, millega tagatakse, et liidu rahaliste vahendite saajad märgivad ära nende vahendite päritolu ja tagavad liidu rahastamise nähtavuse, näidates seda võimaluse korral liidu embleemi ja raha päritolu kajastava märke „rahastanud Euroopa Liit – NextGenerationEU“ abil;

51. tunneb heameelt komisjoni kirjalike vastuste üle, mille ta on andnud parlamendi kirjalikult vastatavatele küsimustele, ning riiklike kavade puhul kasutatava masintõlke üle ning loodab saada vastused kõikidele tulevikus esitatavatele teabepäringutele, näiteks riiklike kavade hindamise maatriksiga seoses; kordab parlamendi ootust, et teavet esitataks õigeaegselt selges ja võrreldavas vormingus;

52. tuletab nõukogule meelde, et „nõukogu ettevalmistavates organites peetud arutelude asjakohaseid tulemusi jagatakse Euroopa Parlamendi pädeva komisjoniga“, eriti rakendusotsuse vastuvõtmise etapis;

53. kutsub komisjoni üles järgima ka edaspidi taaste- ja vastupidavusdialoogide käigus avatud, läbipaistvat ja konstruktiivset lähenemisi;

Neljapäev, 10. juuni 2021

54. tuletab meelde seisukohta, mille parlament sõnastas 2020. aastal tugevama taastekava kohta, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles hindama, kas kriisiga toimetulekuks oleks vaja lisameetmeid või -raha;

o

o o

55. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, Euroopa Ülemkogule ja komisjonile.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0289

ÜRO lapse õiguste konventsiooni rikkumine ja alaealiste kasutamine Maroko ametivõimude poolt Ceuta rändekriisis**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon ÜRO lapse õiguste konventsiooni rikkumise ja alaealiste kasutamise kohta Maroko ametivõimude poolt Ceuta rändekriisis (2021/2747(RSP))**

(2022/C 67/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Maroko kohta, eelkõige 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni ELi ja Maroko lepingu kohta ⁽¹⁾ ning 26. novembri 2019. aasta resolutsiooni laste õiguste kohta seoses ÜRO lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäevaga ⁽²⁾,
- võttes arvesse ÜRO 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni, eelkõige lapse parimate huvide põhimõtet (artiklid 3 ja 18),
- võttes arvesse ÜRO Lapse Õiguste Komitee üldiseid märkusi, eelkõige üldist märkust nr 14,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Maroko 1. juuni 2021. aasta avaldust ebaseaduslikus olukorras olevate saatjata Maroko alaealiste kohta teatavates Euroopa riikides,
- võttes arvesse Maroko välisasjade, Aafrika koostöö ja väljarännanute ministeeriumi 31. mai 2021. aasta kahte avaldust Hispaania-Maroko kriisi kohta,
- võttes arvesse 2000. aastal jõustunud Euroopa – Vahemere piirkonna lepingut, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi vahel ⁽³⁾, ning 2013. aasta liikuvuspartnerlust,
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiavaldust pärast välisasjade nõukogu istungit 18. mail 2021,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. veebruari 2021. aasta ühisteatist „Uuendatud partnerlus lõunapoolsete naaberriikidega. Vahemere piirkonna uus tegevuskava“, eelkõige selle neljandat peatükki, mis käsitleb rännet ja liikuvust (JOIN(2021)0002),
- võttes arvesse Hispaania Kuningriigi ja Maroko Kuningriigi vahelist lepingut koostöö kohta saatjata alaealiste ebaseadusliku väljarände ennetamise, nende kaitse ja kooskõlastatud tagasipöördumise valdkonnas, millele kirjutati alla 6. märtsil 2007 Rabatis ja mis jõustus 2. oktoobril 2012,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni 27. märtsi 2021. aasta avaldust hiljutiste Ceutasse (Hispaania) saabunute kohta,
- võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

⁽¹⁾ ELT C 411, 27.11.2020, lk 292.⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0066.⁽³⁾ EÜT L 70, 18.3.2000, lk 2.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- A. arvestades, et Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelised suhted põhinevad juriidiliselt 2000. aasta assotsieerimislepingul; arvestades, et Maroko on lähinaabrina ELi privilegeeritud partner poliitilise ja majanduskoostöö ning kaubandus-, tehnilise ja arengukoostöö valdkonnas, mis kajastub ka nende eesmärkide saavutamise vahendites, mille hulka kuuluvad iga-aastased tegevusprogrammid, ELi Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend ja programm „Globaalne Euroopa“, samuti Maroko osalemises programmis „Erasmus+“ ning talle 2008. aastal Euroopa naabruspoliitika raames omistatud „edasijõudnud riigi“ staatuses; arvestades, et Maroko on suuruselt kolmas ELi vahendite saaja Euroopa naabruspoliitika raames;
- B. arvestades, et praegune kriis on tekitanud enneolematuid diplomaatilisi pingeid ühelt poolt Maroko ning teiselt poolt Hispaania ja ELi vahel; arvestades, et olenemata sellest, millised eesmärgid Ceutas tekitatud olukorra taga peituvad, ei ole see õigustamatu vahejuhtum kooskõlas mõlema poole pikaajalise koostöö ja usaldusel põhinevate suhetega, eelkõige rände valdkonnas; arvestades, et heade naabrussuhete abil tuleb neid suhteid kindlustada ja taastada kriisieelsele tasemele, kusjuures eesmärgiks peaks olema edendada vastastikku kasulikku vahekorda, rakendades hiljuti avaldatud uut ELi Vahemere piirkonna tegevuskava uuendatud partnerluse raames lõunapoolsete naaberriikidega, milles Marokot kutsutakse üles tugedama oma partnerlust ELiga mitmes valdkonnas;
- C. arvestades, et alates 17. maist 2021 leidis aset enneolematult järsk piiriületuste arvu kasv Hispaania territooriumile, olukorras kus Hispaania autonoomsesse linna Ceutasse sisenes, ujus või kõndis ligikaudu 9 000 inimest pärast seda, kui Maroko politsei ajutiselt leevendas piirikontrolli, avas piiriväravad ning ei võtnud mingeid meetmeid ebaseadusliku sisenemise peatamiseks; arvestades, et Hispaania julgeoleku- ja relvajõudude, valitsusväliste organisatsioonide ja Ceuta kodanike humanitaartegevus hoidis ära tõelise tragöödia toimumise; arvestades, et enamik ebaseaduslikult piiri ületanuist olid Maroko kodanikud; arvestades, et nii ulatuslikku inimeste ümberpaiknemist ei saa pidada spontaanseks; arvestades, et vähemalt 1 200 neist olid saatjata alaealised ja palju oli terveid peresid; arvestades, et mõned lapsed tulid otse koolist ja olid seetõttu piiriületuse ajal dokumentideta;
- D. arvestades, et 1. juunil 2021 otsustasid Maroko ametivõimud hõlbustada kõigi ebaseaduslikult ELis viibivate saatjata kuid identifitseeritud Maroko laste naasmist; arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni andmetel on paljud perekondade otsimise ja taasühinemise abil juba kodumaale tagasi saadetud; arvestades, et Hispaania ametiasutused avasid Ceutas abitelefonid laste ja saatjata alaealiste taasühendamiseks oma perekondadega; arvestades siiski, et paljud lapsed viibivad endiselt Hispaania territooriumil, näiteks Tarajali laohoones ning Ceuta autonoomse linna eestkoste all olevates Piniersi ja Santa Amelia vastuvõtukeskustes, et teha kindlaks nende isikusamasus, isiklik olukord, haavatavus ning tagakiusamise oht ja korvamatu kahju; arvestades, et perekonnad otsivad meeleheitlikult oma kadunud lapsi; arvestades, et see võib põhjustada täiendavat ohtu laste füüsilisele, vaimsele, kõlbelsele, hingelisele ja sotsiaalsele arengule, mis on sätestatud ÜRO lapse õiguste deklaratsioonis;
- E. arvestades, et enamikku lastest mõjutati ekslikult uskuma, et Ceuta linnas mängisid jalgpallitähed võistlusel, kuhu oli tasuta sissepääs, ja et nad ise olid kooliekskursioonil;
- F. arvestades, et saatjata alaealisi ning kõigi nende füüsilist ja vaimset heaolu puudutavate meetmete ja otsuste puhul tuleb esikohale seada lapse parimad huvid; arvestades, et seetõttu on vaja kõigi asjaomaste ametiasutuste kaasabil need lapsed tuvastada ning nõuetekohases ja tugevdatud koostöös leida nende vanemad või lähedased pereliikmed ning viia nad turvaliselt kokku oma perekondadega, nagu on nõutud rahvusvahelises õiguses, kuna nad ei lahkunud oma perekondadest tahtlikult; arvestades, et komisjon on ELi lapse õiguste strateegias soovitanud liikmesriikidel tugevdada saatjata alaealiste eestkostesüsteeme, eelkõige osalemisega Euroopa eestkostevõrgustiku tegevuses; arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni kohaselt peavad vastuvõtavad riigid tagama lapsrändajatele kõik õigused, kaasa arvatud piirikontrolli ja tagasisaatmisega seotud õigused;
- G. arvestades, et Maroko vallandas kriisi poliitilise ja diplomaatilise kriisi tõttu pärast seda, kui Polisario Rinde juht Brahim Ghali võeti humanitaarsetel põhjustel vastu Hispaania haiglasse tema tervisliku seisundi tõttu, mille oli põhjustanud COVID-19 viirus; arvestades, et 2. juunil 2021 saabus Polisario Rinde juht Alžeeriasse;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- H. arvestades, et Maroko 31. mai 2021. aasta ametlikes avaldustes rõhutati, et kahepoolne kriis ei olnud seotud rändeküsimusega; arvestades, et Maroko välisminister tunnistas algul, et tuhandete inimeste, sealhulgas laste massilise riiki sisenemise kriisi põhjus on see, et Hispaania võõrustas Polisario Rinde juhti; arvestades, et ühes teises hiljem tehtud ametlikus avalduses tunnistasid Maroko ametivõimud, et tegelik põhjus oli Hispaania väidetavalt mitmeti mõistetav seisukoht Lääne-Sahara suhtes;
- I. arvestades, et Euroopa Ülemkogu 24.–25. mai 2021. aasta erakorralisel kohtumisel kinnitasid ELi juhid taas oma täielikku toetust Hispaaniale ja rõhutasid, et Hispaania piirid on ELi välispiirid; arvestades, et olukorda Ceutas arutati ka välisasjade nõukogu 18. mai 2021. aasta istungil, kus liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja väljendas ELi nimel täielikku solidaarsust Hispaaniaga ja toetust Hispaaniale; arvestades, et rahvusvahelist õigust ning suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse ja riigipiiride puutumatuse põhimõtet tuleb austada;
- J. arvestades, et nõukogu andis 2000. aastal komisjonile läbirääkimisvolitused tagasivõtulepingu sõlmimiseks Marokoga; arvestades, et seni ei ole sellist lepingut lõplikult vormistatud ega vastu võetud;
- K. arvestades, et Maroko ametivõimud peaksid tegutsema ligi 13 000 Lõuna-Hispaaniasse lõksu jäänud hooajatöötaja tagasipöördumise hõlbustamiseks lähinädalatel;
1. taunib piirikontrolli ja rände ning eriti saatjata alaealiste kasutamist Maroko poolt ühele ELi liikmesriigile poliitilise surve avaldamiseks; taunib eriti laste, saatjata alaealiste ja perekondade osalemist nende elusid ja ohutust ähvardaval massilisel piiriületusel Marokost Hispaania linna Ceutasse; väljendab kahetsust poliitilise ja diplomaatilise kriisi süvenemise pärast ning leiab, et see ei tohiks nõrgestada Maroko Kuningriigi ning Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelisi strateegilisi, mitmemõõtmelisi ja privilegeeritud naabrussuhteid ega ka nende pikaajalist ja usaldusel põhinevat koostööd terrorismi, inimkaubanduse ja uimastitega kaubitsemise tõkestamisel ning rände- ja kaubanduspoliitika valdkonnas; on seisukohal, et kahe lähedase partneri vahelisi erimeelsusi tuleks lahendada diplomaatiliste kõneluste teel; nõuab hiljuti tekkinud pingete leevendamist ning ELi ja Maroko vahelise konstruktiivse ja usaldusväärse partnerluse taastamist; kinnitab oma toetust selle vastastikusel austusel ja usaldusel põhineva suhte jätkuvalle edendamisele; nõuab sellega seoses tungivalt, et Maroko täidaks oma pikaajalist kohustust tõhustada koostööd piirihalduse ja rändealase liikuvuse valdkonnas koostöö ja dialoogi vaimus; rõhutab, kui oluline on tugevdada ELi ja Maroko partnerlust, mille raames tuleks tasakaalustatult ja võrdsetel alustel arvestada mõlema partneri vajadustega;
2. väljendab heameelt Maroko ametivõimude 1. juuni 2021. aasta otsuse üle hõlbustada kõigi ebaseaduslikult Euroopa Liidu territooriumil viibivate tuvastatud ja saatjata laste tagasipöördumist; kutsub Hispaaniat ja Marokot üles tegema tihedat koostööd, et võimaldada laste repatrieerimist nende perekondadesse, mille juures tuleb juhinduda lapse parimatest huvidest ja mis peab toimuma kooskõlas riikliku ja rahvusvahelise õigusega, eelkõige ÜRO lapse õiguste konventsiooniga, mille Maroko 1990. aastal allkirjastas ja mille ta on kahel korral (juunis ja juulis 1993) ratifitseerinud, ning ELi ja selle liikmesriikide ja Maroko vaheliste asjakohaste kokkulepetega, eelkõige Hispaania Kuningriigi ja Maroko Kuningriigi vahelise lepinguga, mis käsitleb koostööd saatjata alaealiste ebaseadusliku rände tõkestamisel ning nende kaitsmisel ja kooskõlastatud tagasisaatmisel; tuletab meelde, et alati tuleks kaitsta perekonna ühtsuse põhimõtet ja perekonna taasühinemise õigust; rõhutab, et tõhus koostöö rändeprobleemide lahendamisel on nii ELi kui ka Maroko huvides; kutsub Maroko Kuningriiki üles oma kohustusi tulemuslikult täitma, kuna äärmiselt oluline on tagada laste turvaline tagasipöördumine oma perekondade juurde ning samal ajal kaitsta nende rahvusvahelisest õigusest tulenevaid õigusi;
3. tuletab meelde, et Ceuta asub ELi välispiiril, mille kaitse ja turvalisus puudutab kogu Euroopa Liitu; väljendab rahulolu seoses Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti kiire tegutsemisega, kes pakkus Hispaania valitsusele vahendeid, et aidata tal käesoleva kriisi tagajärjel tekkinud rändeprobleeme lahendada; kutsub komisjoni üles eraldama Ceuta olukorra lahendamiseks hädaabirahastust, muu hulgas rahastama saatjata laste täiendavat majutamist;
4. väljendab täielikku solidaarsust Ceuta kodanikega ning tunnustab Hispaania julgeolekuasutuste ja sõjaväe tõhusat ja professionaalset tegutsemist selles autonoomses linnas, samuti vabavahenduste ja Ceuta kodanike tegevust kriisi ületamisel ja arvukate inimeste päästmisele kaasaaitamisel; väljendab heameelt selle üle, et Hispaania ametiasutused pakuvad saatjata lastele kaitset kooskõlas ELi õiguse ja ÜRO lapse õiguste konventsiooniga;

Neljapäev, 10. juuni 2021

5. kinnitab, et EL on Lääne-Sahara küsimuses ühtsel seisukohal, mille aluseks on rahvusvahelise õiguse täielik järgimine kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega ja ÜRO juhitava poliitilise protsessiga õiglase, kestva, rahumeelse ja mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse saavutamiseks läbirääkimiste teel;
  6. kinnitab, et ELi liikmesriikide piirid on puutumatud ja nende territoriaalne terviklikkus on täielik ega ole läbirääkimiste küsimus – see on nii rahvusvahelise õiguse kui ka Euroopa solidaarsuse aluspõhimõte; tuletab meelde, et liikmesriikide territoriaalse suveräänsuse kahjustamist ei saa lubada;
  7. nõuab tungivalt, et komisjoni ja Maroko Kuningriigi koostöös tuleb võimalikult kiiresti sõlmida ELi-Maroko tagasivõtuleping koos vajalike õiguslike kaitsemeetmetega; on veendunud, et ELi tulevane koostöö Vahemere lõunakalda riikidega peaks põhinema pikaajalisel eesmärgil leevendada ebaseadusliku rände algpõhjuseid, tõhustades selleks majandusarengut, investeeringuid ja uute töövõimaluste loomist ning edendades kvaliteetse hariduse andmist kõigile piirkonna lastele;
  8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Maroko valitsusele ja parlamendile.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0290

Olukord Sri Lankas, eelkõige vahistamised terrorismi tõkestamise seaduse alusel**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Sri Lankal, eelkõige vahistamiste kohta terrorismi tõkestamise akti alusel (2021/2748(RSP))**

(2022/C 67/12)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelmisi resolutsioone Sri Lanka kohta,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 9. veebruari 2021. aasta aruannet „Promoting reconciliation, accountability and human rights in Sri Lanka“ (leppimise, vastutuse ja inimõiguste edendamise kohta Sri Lankal),
  - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 23. märtsi 2021. aasta resolutsiooni „Promoting reconciliation, accountability and human rights in Sri Lanka“ (leppimise, vastutuse ja inimõiguste edendamise kohta Sri Lankal),
  - võttes arvesse 2021. aasta määrust nr 01, mis avaldati 12. märtsil 2021 Sri Lanka terrorismi tõkestamise akti alusel,
  - võttes arvesse ÜRO eriraportööri 14. detsembri 2018. aasta aruannet inimõiguste ja põhivabaduste edendamise ja kaitse kohta terrorismivastases võitluses „Visit to Sri Lanka“ (Sri Lanka külastamine),
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 24. veebruari 2021. aasta avaldust Sri Lanka kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu valimisvaatlusmissiooni 2020. aasta jaanuari lõpparuannet Sri Lankal 16. novembril 2019. aastal toimunud presidendivalimiste kohta,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse ELi üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) stimuleerivat erikorda, millest Sri Lanka on kasu saanud,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et Sri Lankat on kahjustanud aastakümnete pikkune kodusõda, mis lõppes 2009. aastal ja mille käigus panid mõlemad pooled toime raskeid inimõiguste rikkumisi;
- B. arvestades, et inimõiguste olukord Sri Lankal on pidevalt halvenenud, kusjuures uus valitsus on kiiresti tagasi pööranud eelkäijate saavutatud piiratud edu; arvestades, et kodanikuühiskonna ja sõltumatu meedia tegutsemisruum riigis kahaneb kiiresti;
- C. arvestades, et vastuoluline terrorismi tõkestamise akt (PTA) on Sri Lankas kehtinud alates 1979. aastast ning sellega antakse politseile laialdased volitused tsiviilkahtluslaste otsimiseks, vahistamiseks ja kinnipidamiseks; arvestades, et PTAs ette nähtud ulatuslikud volitused on viinud järjepidevate ja põhjendatud väideteni piinamise ja seksuaalse väärkohtlemise, ülestunnistuste väljapressimise ja nõuetekohase menetluse tagamisest süstemaatilise keeldumise kohta;
- D. arvestades, et oma viimases Sri Lankat käsitlevas aruandes kordas ÜRO inimõiguste ülemvolinik nõudmist kehtestada moratoorium PTA kasutamisele uute vahistamiste puhul, kuni see asendatakse rahvusvahelistele parimatele tavadele vastava õigusaktiga;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- E. arvestades, et Sri Lanka valitsus andis 9. märtsil 2021 välja 2021. aasta määruse nr 01, millega PTAd laiendatakse ja muu hulgas lubatakse määrata religioosse, rassilise või kogukondliku vastasseisu põhjustamise eest kaheaastast vangistust ilma kohtumõistmiseta;
- F. arvestades, et PTAd on Sri Lankal süstemaatiliselt kasutatud meelevaldseteks vahistamiseks ning moslemite ja vähemusrühmade esindajate, sealhulgas 26-aastase moslemist õpetaja ja luuletaja Ahnaf Jazeemi ning tuntud vähemuste õiguste ja õigusriigi eest seisva juristi Hejaaz Hizbullahi kinnipidamiseks;
- G. arvestades, et 19. mail 2017 sai Sri Lanka taas juurdepääsu üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) kohastele heldetele tariifsetele soodustustele, tingimusel et ta asendab oma PTA ja rakendab tulemuslikult 27 rahvusvahelist konventsiooni, sealhulgas inimõiguste konventsioone; arvestades, et Euroopa Liit on korduvalt väljendanud PTA pärast muret ja märkinud, et Sri Lanka ei ole vaatamata võetud kohustusele seda õigusakti kehtetuks tunnistanud;
- H. arvestades, et 20. oktoobril 2020 võttis Sri Lanka parlament vastu põhiseaduse 20. muudatuse, millega tugevdati presidendi täidesaatvaid volitusi;
- I. arvestades, et peaaegu 12 aastat pärast sõja lõppu ei ole riigisisese vastutus- ja lepitusalgatused tulemusi andnud, mis suurendab karistamatust ja süvendab ohvrite usaldamatust süsteemi vastu;
- J. arvestades, et on selgeid märke tsiviilvalitsuse funktsioonide üha suuremast militariseerumisest Sri Lankal; arvestades, et alates 2020. aastast on juhtivatele haldusametikohtadele nimetatud vähemalt 28 teenistuses olevat või endist sõjaväe- ja luuretöötajat; arvestades, et nende ametisse nimetatute hulka kuuluvad vähemalt kaks kõrgemat sõjaväeametnikku, kes ÜRO aruannete kohaselt olid konflikti viimastel aastatel seotud väidetavate sõjakuritegude ja inimsusvastaste kuritegudega; arvestades, et paljud politsei poolt vahi alla võetud kahtlusallused ja vangid on Sri Lanka vanglakompleksides tapetud; arvestades, et viimased politseis kahtlustatavana kinnipeetute surmajuhtumid pärinevad 2021. aasta maist; arvestades, et 11 Mahara vanglas viibinud vangi sai surma ja 117 vigastada, kui valvurid avasid 2020. aasta novembris tule, et saada COVID-19 olukorra pärast toimunud mäss kontrolli alla;
- K. arvestades, et Sri Lanka ametiasutused määrasid 2019. aastal surmanuhtlusi uimastitega seotud kuritegude eest, hoolimata surmanuhtluse kasutamisele riigis alates 1976. aastast kehtestatud moratoriumist;
1. peab äärmiselt murettekitavaks Sri Lanka ärevusttekitavat naasmist raskete inimõiguste rikkumiste juurde, mida kirjeldatakse viimases seda riiki käsitlevas ÜRO aruandes, kus loetletakse varajase hoiatuse tundemärkide seas tsiviilvalitsuse funktsioonide üha suuremat militariseerumist, oluliste põhiõiguslike tagatiste tühistamist, poliitilisi takistusi kurjategijate vastutuse võtmisel, välistavat retoorikat, kodanikuühiskonna hirmutamist ning terrorismi tõkestamise akte;
2. kordab, et on kindlalt vastu kehtiva PTA jätkuvale kohaldamisele; kutsub Sri Lanka ametivõime üles täitma oma lubadust akt läbi vaadata ja kehtetuks tunnistada ning asendada see terrorismi tõkestamise alase õigusaktiga, mis järgib rahvusvahelisi parimaid tavaid; nõuab lisaks deradikaliseerimise määruste viivitamatut peatamist;
3. osutab asjaolule, et 2021. aasta määrusega nr 01 ei nähta ette menetlustagatise ühelegi vabadusest ilma jäetud inimesele, kuigi see on sätestatud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklis 9, ja et selle määrusega rikutakse ka Sri Lanka põhiseaduslike tagatise, mis on ette nähtud Sri Lanka põhiseaduse artikliga 13; tuleb meelde, et deradikaliseerimise, rehabiliteerimise ja taasintegreerimise keskustes, mida reguleeritakse sarnaste õigusaktidega, on minevikus toimunud rasked inimõiguste rikkumised, nagu piinamine ja muu väärkohtlemine, sealhulgas seksuaalne ja sooline vägivald;
4. peab äärmiselt murettekitavaks, et terrorismi tõkestamise akti alusel on nõuetekohase menetluseta meelevaldselt vahistatud ja kinni peetud teiste seas kodanikuühiskonna aktiviste, advokaate, kirjanikke ja poeete (nt Hejaaz Hizbullah ja Ahnaf Jazeem), kellel puudub juurdepääs õiguskaitsele; võtab murega teadmiseks kriminaaluurimisteenistuse endise direktori Shani Abeysekara vahistamise; nõuab tungivalt, et Sri Lanka valitsus tagaks kinnipeetutele viivitamatult õiglase kohtumõistmise vettpidavate süüdistuste alusel ja vabastaks nad tingimusteta, kui neid süüdi ei mõisteta;
5. mõistab hukka usu- ja rahvusvähemuste ning -kogukondade, sealhulgas moslemite, hindude, tamilite ja kristlaste jätkuva diskrimineerimise Sri Lankal ja nende vastase vägivalda; soovib, et Sri Lanka valitsus mõistaks selgesõnaliselt hukka vaenukõne, vägivalda õhutamise ning usu- ja rahvusrühmade diskrimineerimise kogu riigis ning võtaks vastutusele kõik, kes niimoodi ühiskonda lõhestavad, muu hulgas valitsuses ja sõjaväes;

Neljapäev, 10. juuni 2021

6. võtab teadmiseks, et põhiseaduse 20. muudatus võeti vastu, ning peab äärmiselt murettekitavaks, et sellega vähendatakse kohtusüsteemi sõltumatust ja parlamentaarset kontrolli ning koondatakse presidendi kätte liiga suur võim;
7. võtab murega teadmiseks Sri Lanka valitsuse hiljutise ettepaneku võtta kasutusele uus desinformatsiooni käsitlev seadus, ehkki kodanikuühiskonna organisatsioonid on väljendanud kartust, et see seab ohtu väljendusvabaduse; nõuab tungivalt, et veebiplatvormid piiraksid veebis aktiivselt singali- ja tamilikeelse vaenukõne ja desinformatsiooni levikut;
8. peab murettekitavaks, et Sri Lanka karistusseadustikku (eriti selle punkte 365, 365a ja 399) tõlgendatakse teistsuguse seksuaalse sättumuse või sooidentiteediga inimeste kriminaliseerimiseks;
9. palub, et komisjon hindaks kiiremas korras ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo ja Interpoli projekti „Support to Sri Lanka on Counter-Terrorism“ rahastamist, sest Sri Lankal kiusatakse terrorismi vastu võitlemise ettekäändel taga rahvus- ja usuvähemuste liikmeid ning kodanikuühiskonna esindajaid, sh inimõiguste kaitsjaid; palub, et ELi delegatsioon Sri Lankal ja liikmesriikide esindused toetaksid senisest veelgi rohkem kodanikuühiskonda, eriti inimõiguslasi, keskkonnakaitsjaid ja ajakirjanikke;
10. rõhutab, kui oluline on tagada, et riiklik leppimisprotsess saaks piisavalt tähelepanu ja viiks konkreetsete saavutusteni, sh vastutusele võtmiseni sunniviisiliste kadumiste ja toime pandud kuritegude eest; peab kahetsusväärseks, et Sri Lanka taganes kohustustest, mis ta lepituse, vastutuse ja inimõiguste edendamist käsitlevat 14. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni toetades ÜRO Inimõiguste Nõukogus võttis, ning ärgitab Sri Lankat tegema Inimõiguste Nõukoguga uuesti koostööd, sest see on äärmiselt oluline nii suhete taastamiseks rahvusvahelise kogukonnaga kui ka singlite, tamilite, moslemite, hindude ja kristlaste kogukondade lepitamiseks riigis;
11. kutsub Sri Lanka valitsust üles hoolitsemise selle eest, et rasketes inimõiguste rikkumises süüdistatud julgeolekujõudude liikmete uurimine ja võimalik kohtu alla andmine ei takerduks; nõuab, et kõiki väidetavaid raskeid inimõiguste rikkumisi ja kodusõja ajal mõlema poole kõrgete sõjaväelaste poolt toime pandud sõjakuritegusid uuritaks; palub, et Sri Lanka valitsus ei määraks enam valitsuses kõrgetele ametikohtadele raskete rikkumistega seotud endisi või praegusi sõjaväekomandöre;
12. nõuab, et 2019. aasta esimesel lihavõttepühal toimunud pommirünnakuid jõuliselt, erapooletult, täielikult ja rahvusvaheliste õigusstandardite kohaselt uuritaks; nõuab samuti, et kõik need, kelle süü kohta on tõendeid, viivitamatult kohtu alla antaks, ja need, kelle vastu ei ole piisavalt tõendeid, vabastataks;
13. tuletab meelde, et üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) annab riigi eksportijatele parema pääsu ELi turule, kuid vastutasuks tuleb Sri Lankal teha edusamme konventsioonide täielikul rakendamisel; tuletab meelde, et vastutasuks GSP+ korra kohaste soodsate kaubandustingimuste eest pidi Sri Lanka ühe põhilise kohustusena viima oma terrorismivastase võitluse alased õigusaktid täielikku kooskõlla rahvusvaheliste inimõigusi käsitlevate konventsioonidega; tuletab meelde, et üldiste tariifsete soodustuste määruses⁽¹⁾ on ette nähtud karistused juhtudeks, kui vajalikke inimõiguste reforme jätkuvalt ei tehta või ei jõustata, kuritahtlikke seadusi ei tühistata või üha sagedasemate rikkumistele piiri ei panda;
14. rõhutab, et GSP+ kava on Sri Lanka majandust oluliselt edendanud, sest eksport ELi on kasvanud 2,3 miljardi euroni ja EList on saanud Sri Lanka tähtsuselt teine eksporditur; rõhutab, et praegu hinnatakse Sri Lanka vastavust GSP+ kava nõuetele, ning toonitab, et GSP+ korra kohaste kaubandussoodustuste jätkumine ei ole automaatne; palub, et kui komisjon ja Euroopa välisteenistus hindavad Sri Lanka sobivust GSP+ kavasse, võetaks arvesse ka praegusi sündmusi; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust ühtlasi üles kasutama GSP+ kava stiimulina, et nõuda Sri Lankalt inimõigustega seotud kohustuste täitmist ning terrorismi tõkestamise akti tühistamist või asendamist, ning lisaks peaksid komisjon ja Euroopa välisteenistus hoolikalt uurima ja parlamendile teada andma, kas viimase võimalusena on piisavalt alust Sri Lanka osalemine GSP+ kavas ja selle hüvedes ajutiselt peatada;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

15. võtab murega teadmiseks COVID-19 pandeemia mõju töötajate õiguste niigi halvenevale olukorrale riigis; nõuab tungivalt, et Sri Lanka valitsus teeks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga täielikku koostööd, et parandada tehasetöötajate õigusi ning muu hulgas töötervishoidu ja -ohutust erikaubanduspiirkondade rõivavabrikutes; kutsub Sri Lanka valitsust üles rakendama ja tugevdama riigis lapstööjõu kasutamise lõpetamise poliitikat; kutsub Sri Lanka ametivõime üles kohandama Sri Lanka investeerimismõukogu tööstandardite ja töösuhete käsiraamatut, et viia see kooskõlla rahvusvaheliste standarditega, eelkõige ILO konventsioonidega nr 87 ja nr 98;
  16. väljendab uuesti Euroopa Liidu kindlat vastuseisu surmanuhtlusele kõikidel juhtudel ja ilma eranditeta; peab kiiduväärseks, et Sri Lanka on kehtestanud surmanuhtluse kasutamisele moratooriumi; nõuab tungivalt, et valitsus keelustaks surmanuhtluse kasutamise Sri Lankal;
  17. peab kiiduväärseks, et EL on leppimisprotsessi toetanud, ning toonitab, et EL on valmis Sri Lankat selles valdkonnas edaspidigi abistama;
  18. peab murettekitavaks, et Hiina sekkub Sri Lanka asjadesse üha rohkem ja tema tähtsus kasvab;
  19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajale, Euroopa Liidu inimõiguste eriesindajale, ÜRO peasekretärile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule ning Sri Lanka valitsusele ja parlamendile.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0291

Saksamaa vabaihenduste kandmine Venemaa poolt ebasoovitavate organsatsioonide loetellu ja Andrei Pivovarovi kinnipidamine**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Saksamaa vabaihenduste Venemaa poolt ebasoovitavate organsatsioonide loetellu kandmise ja Andrei Pivovarovi kinnipidamise kohta (2021/2749(RSP))**

(2022/C 67/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa kohta, sealhulgas oma 29. aprilli 2021. aasta resolutsiooni Venemaa, Aleksei Navalnõi juhtumi, Ukraina piiril sõjalise kohaloleku suurendamise ja Venemaa rünnakute kohta Tšehhi Vabariigis ⁽¹⁾, samuti oma 12. mai 2016. aasta resolutsiooni krimmitatarlaste kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse Euroopa inimõiguste konventsiooni ja selle protokolle, eriti konventsiooni artiklit 10 väljendusvabaduse õiguse kohta ning artiklit 11 kogunemis- ja ühinemisvabaduse õiguse kohta,
  - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse Venemaa Föderatsiooni põhiseadust ning rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, mida Venemaa on lubanud järgida Euroopa Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) liikmena,
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu Veneetsia komisjoni 13. juuni 2016. aasta arvamust nr 814/2015 teatavate õigusaktide muutmist käsitleva föderaalseaduse nr 129-FZ (välisriikide ja rahvusvaheliste vabaihenduste ebasoovitavat tegevust käsitlev föderaalseadus) kohta,
  - võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt 1. mail 2021. aastal ELi nimel tehtud avaldust piiravate meetmete kehtestamise kohta kaheksa ELi kodaniku suhtes,
  - võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt 15. mail 2021. aastal ELi nimel tehtud avaldust nn ebasõbralike riikide nimekirja avaldamise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 27. mai 2021. aasta avaldust Saksamaa vabaihenduste nn ebasoovitavate organsatsioonide loetellu kandmise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 1. juuni 2021. aasta avaldust Andrei Pivovarovi kinnipidamise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 4. juuni 2021. aasta avaldust nn äärmusorganisatsioone käsitleva seaduse kohta,
  - võttes arvesse ELi-Venemaa parlamentaarses koostöökomisjonis osaleva delegatsiooni juhi 3. juuni 2021. aasta avaldust tegevuse lõpetanud vabaihenduse Open Russia direktori Andrei Pivovarovi kinnipidamise kohta Peterburi lennujaamast startima pidanud ELi kommertslennuki pardal,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et arvamuse-, väljendus-, ühinemis- ja rahumeelse kogunemise vabaduse kasutamine on põhiõigus, mis on sätestatud Venemaa Föderatsiooni põhiseaduses ja arvukates rahvusvahelistes juriidilistes dokumentides, sealhulgas inimõiguste ülddeklaratsioonis, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelises paktis ning Euroopa inimõiguste konventsioonis, mille kõigi järgimise kohustuse on võtnud ka Venemaa; arvestades, et rahvusvahelise õiguse ülimuslikkus on Venemaa jaoks kohustus ning et hiljutiste põhiseaduslike muudatustega ei saa seda muuta ega sellest erandeid teha;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0159.⁽²⁾ ELT C 76, 28.2.2018, lk 27.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- B. arvestades, et Venemaa Föderatsioon võttis hiljuti vastu repressiivsed seadused, millega on ulatuslikult laiendatud nende üksikisikute ja rühmituste ringi, keda võib pidada nn välisagentideks, ning on suurendatud nende suhtes kehtestatavoid piiranguid ja nõudeid, samuti niisuguste piirangute ja nõuete rikkumise korral määratavaid sanktsioone;
- C. arvestades, et vabaihendustel on tänapäevases demokraatlikus ühiskonnas oluline roll, kuna need võimaldavad kodanikel teha koostööd mitmesuguste õiguspärase eesmärkide edendamiseks ja moodustavad üldsuse hädavajaliku kaasamise vormi, millega täiendatakse, valmistatakse ette ja jälgitakse ametlikku poliitiliste otsuste tegemist; arvestades, et seetõttu on vabaihendustel oluline poliitiline roll ja nad peavad seadust järgides säilitama oma sõltumatuse ametiasutuste mis tahes sobimatust sekkumisest;
- D. arvestades, et välisriikide ja rahvusvaheliste vabaihenduste ebasoovitavat tegevust käsitlev föderaalne seadus võimaldab Venemaa Föderatsiooni territooriumil kuulutada välisriikide ja rahvusvaheliste vabaihenduste tegevuse ebasoovitavaks; arvestades, et Venemaa ametivõimude poolt ebasoovitavaks kuulutatud organisatsioonide ühinemisvabadust piiratakse nende tegevuse keelamise ning nende tegevuse suhtes haldus- ja kriminaalkaristuste määramisega; arvestades, et Venemaa ametivõimud on kasutanud seda seadust selleks, et hõlbustada Venemaal tegutsevate sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide mahasurumist;
- E. arvestades, et kõnealuste seaduste vastuvõtmisega andis Venemaa Föderatsioon ametiasutustele peaaegu täieliku kontrolli sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide üle ja andis Venemaa föderaalsetele meediavalvekoerale (*Roskomnadzor*) õiguse internetiallikaid blokeerida; arvestades, et Venemaa ametivõimud on keelanud avalikes kohtades meeleavalduste korraldamise, piiranud õigust osaleda üksikmeeleavaldustel ja kehtestanud neid meeleavaldusi kajastavatele ajakirjanikele lisapiiranguid;
- F. arvestades, et 12. jaanuaril 2021 koostas Venemaa telekommunikatsiooni valvekoer Roskomnadzor nn välisagentide seaduse rikkumise eest oma esimesed kaheksa haldusprotokolli, mis kõik olid suunatud Raadio Vaba Euroopa / Vabaduse Raadio (RFE/RL) vastu; arvestades, et õigusakti on laiendatud nii, et see hõlmaks ka üksikreportereid; arvestades, et Roskomnadzor on praeguseks heitnud Raadiole Vaba Euroopa / Vabaduse Raadiole ette 520 märgistuspiirangutega seotud rikkumist, mille tagajärjel määratakse Venemaa kohtute poolt otsuse langetamise korral eeldatavasti trahvid, mille väärtus on 2,4 miljonit USA dollarit; arvestades, et Venemaa ametivõimud alustasid 2021. aasta mais Raadio Vaba Euroopa / Vabaduse Raadio Moskva büroo vara arestimist;
- G. arvestades, et kõige hiljutisema seaduseelnõuga, mille riigiduum ja föderatsiooninõukogu võtsid vastu 2021. aasta mais, piirati ulatuslikult Venemaal kehtivaid õigusi ja vabadusi, kehtestades valitsust kritiseerivatele isikutele ranged piirangud, keelates neil osaleda avalikus elus ja kandideerida mis tahes tasandi valimistel, sealhulgas 2021. aasta parlamendivalimistel, kui nad on olnud kõnealuse seaduseelnõu alusel nüüdsest äärmuslikuks või terroristlikuks peetava organisatsiooni asutajad, juhid, töötajad või selle tegevuses muul viisil osalejad;
- H. arvestades, et kõnealuses seaduseelnõus on ette nähtud ka selle tagasiulatuva kohaldamine ja see on suunatud Aleksei Navalnoi korruptsioonivastase võitluse sihtasutuse vastu, mis on juba kuulutatud nn välisagentiks ja mida nüüd tahetakse kuulutada nn äärmusorganisatsiooniks;
- I. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on laiendanud ka nn ebasoovitavaid organisatsioone käsitleva seaduse kohaldamisala, keelates välismaal nende tegevuses osalemise ja kuulutades nn ebasoovitavaks organisatsioonid, keda arvatakse olevat juba keelustatud organisatsioonidega sõlmitavate finantstehingute vahendajad;
- J. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on kuulutanud arvukad rahvusvahelised ja välisriikide vabaihendid n-ö ebasoovitavaks, sh USAs asuvad rahvusvahelise vabariikliku instituudi, riikliku demokraatliku instituudi, riikliku demokraatia sihtasutuse, Atlandi Nõukogu, samuti ELi rahastatava Euroopa demokraatia rahastu, Euroopa Nõukogu poliitikauuringute koolide liidu, Ukraina maailmakongressi ning Raadio Vaba Euroopa / Vabaduse Raadio meediakanalid, muu hulgas Venemaa peaprokuröri 26. mai 2021. aasta otsusega kuulutada ebasoovitavaks kolm Saksamaa vabaihendust (Forum Russischsprachiger Europäer e.V., Zentrum für die Liberale Moderne GmbH ja Deutsch-Russischer Austausch e.V.);
- K. arvestades, et aktiivne kodanikuühiskond on demokraatliku ja avatud ühiskonna oluline osa ning ka inimõiguste ja õigusriigi kaitsmise seisukohast ülimalt tähtis;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- L. arvestades, et riigiduum on kriminaalvastutuse kohest kohaldamist hõlmavate seaduseelnõude vastuvõtmisega võtnud sihikule kodaniku liikumise Open Russia, mis on demokraatiat ja inimõigusi toetav võrgustatud struktuur, mis oli sunnitud oma tegevuse lõpetama, et kaitsta oma aktiviste ja toetajaid jätkuva kohtu alla andmise eest;
- M. arvestades, et 27. mail 2021. aastal teatas Open Russia, et lõpetab oma tegevuse, et kaitsta oma töötajaid ja liikmeid kohtu alla andmise eest, mis võib toimuda Venemaa ebasoovitavaid organisatsioone käsitleva õigusakti alusel;
- N. arvestades, et 31. mail 2021. aastal võeti liikumise Open Russia juht Andrei Pivovarov Peterburis maha Poola lennuettevõtjale LOT kuuluvalt lennukilt, ta peeti kinni meelevaldselt ja talle määrati kaks päeva hiljem kahekuuline eelvangistus süüdistatuna ebasoovitava organisatsiooni tegevuses osalemises, mille eest võidakse talle määrata kuni kuueaastane vanglakaristus; arvestades, et samade süüdistuste alusel peetakse praegu kinni ja on kohtu alla antud ka Nižni Novgorodist pärit aktivist Mihhail Ioslievitš;
- O. arvestades, et need meetmed kujutavad endast jätku Venemaa Föderatsiooni algatatud poliitiliselt motiveeritud kriminaalsüüdistustele isikute vastu, kes väljendavad eriarvamusi või on teatanud soovist kandideerida 2021. aasta septembris Venemaal toimuvatel parlamendivalimistel, näiteks korruptsioonivastase võitluse aktivisti ja opositsiooni-poliitiku Aleksei Navalnõi vangistamine või vasakpoolsele opositsiooniblogijast poliitikule Nikolai Platoškinile mõistetud viieaastane tingimisi vanglakaristus; juhib samavõrra tähelepanu hiljutistele kohtuasjadele opositsioonipoliitiku Dmitri Gudkovi vastu, meediaväljaannete vastu, nagu Radio Free Europe/Radio Liberty, Meduza ja VTimes, ning mitme ajakirjaniku vastu, keda süüdistatakse nn välisagendiks olemises; arvestades, et repressiivmeetmeid suunatakse isegi üliõpilasajakirjade vastu; arvestades, et inimõiguste keskuse Memorial andmetel hoiavad Venemaa ametivõimud praegu kinni peaaegu 400 poliitvangi, mis kujutab endast Venemaa Föderatsiooni kohustuste rikkumist;
- P. arvestades, et Venemaa ametivõimud surusid karmilt maha rahumeelsed meelevaldajad, kes tulid üle kogu riigi tänavatele, et toetada Aleksei Navalnõid ning protestida korruptsiooni ja ebaõigluse vastu; arvestades, et Venemaa seireorganisatsiooni OVD-Info andmetel vahistati jaanuaris ja veebruaris kolme päeva jooksul toimunud meelevalduste käigus üle 11 000 meelevaldaja, sealhulgas kümneid sõltumatuid ajakirjanikke ja inimõiguste kaitsjaid, kes meelevaldusi kajastasid või jälgisid; arvestades, et kogu riigis on algatatud tuhandeid haldusmenetlusi ja üle saja kriminaalasja ning jätkuvad vahistamised ja kinnipidamised valesüüdistuste alusel;
- Q. arvestades, et arvukate teadete kohaselt on nn haldusarestiga karistatud rahumeelseid meelevaldajaid väärkoheldud, muu hulgas paigutati neid ülerahvastatud kinnipidamisasutustesse, neile ei antud tundide viisi süüa ega juua, ning üleviimise ajal sunniti neid pikka aega (mitu tundi järjest, sageli öösel) politseiautos viibima; arvestades, et meelevaldustes osalejad on samuti teatanud, et nad heideti ülikoolist või kutsekoolist välja, või neid ähvardati sellega, või on nad töölt vallandatud; arvestades, et märulipolitsei kasutas ülemäära jõudu ka rahulike meelevaldajate, sealhulgas eakate inimeste ja laste vastu;
- R. arvestades, et ELi terviklikus Venemaa-strateegias on äärmiselt oluline tagada, et koostöö Venemaaga ei kahjustaks selliseid väärtusi nagu demokraatia ja inimõiguste kaitsmine;
- S. arvestades, et Kremli režiim teeb kõik võimaliku, et isoleerida Venemaa inimesed rahvusvahelisest üldsusest ja võtta neilt lootus demokraatliku tuleviku suhtes, sealhulgas kasutades mitmesugust taktikat, et takistada opositsioonikandidaatidel osalemast Venemaa 2021. aasta parlamendivalimistel;
- T. arvestades, et pärast seda, kui valitsev Ühtse Venemaa partei toetas ebapopulaarset pensionireformi ja surus läbi põhiseaduse muudatuste eelnõu, sealhulgas muudatuse, mis võimaldaks president Vladimir Putinil kuni 2036. aastani ametisse jääda, näitavad Levada keskuse uuringu kohaselt avaliku arvamuse küsitlused, et valitsuspartei populaarsus madalam kui kunagi varem; arvestades, et Venemaa ametivõimude järjest tugevnivad repressioonid kodanikuühiskonna ja poliitilise opositsiooni vastu näitavad, et ametivõimud kardavad riigi kehvale sotsiaalmajanduslike tulemuste ja valitseva klassi korruptsiooni tõttu rahva rahulolematust;
1. kutsub Venemaa ametivõime üles:
- a) vabastama viivitamata ja tingimusteta Andrei Pivovarov ning loobuma kõigist süüdistustest tema ja kõigi teiste isikute vastu, kellele on esitatud süüdistus nn ebasoovitavate organisatsioonide seaduse alusel või kes on muul viisil meelevaldselt kinni peetud;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- b) lõpetama riigis poliitiliste oponentide ja teiste kriitiliste seisukohtade väljendajate mis tahes tagakiusamise; tagama kõigile erakondadele võrdse juurdepääsu valimistele ja võrdsed võimalused nende ajal;
- c) lõpetama inimõiguste kaitsjatele ja aktivistidele kriminaalsüüdistuste esitamine nn välisagentide seaduse ja nn mittesoovitavate organisatsioonide seaduse alusel, kuulutama need diskrimineerivad õigusaktid kehtetuks ja tühistama Venemaa peaprokuröri otsuse kanda kolm Saksamaa vabaihendust ja muid välisriikide vabaihendusi – kokku 34 – nn mittesoovitavate organisatsioonide nimekirja;
- d) tunnistama kehtetuks hiljuti vastu võetud õigusaktid ja lõpetama uute eriõigusaktide loomine ja muude tavapäraste kriminaal- või haldusõigusaktide kuritarvitamine eesmärgiga kehtestada uusi piiranguid sõltumatule kodanikuühiskonnale, rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabadusele ning juurdepääsule internetipõhisele teabele, ning vaatama läbi oma õigusaktid ja viima need kooskõlla rahvusvaheliste kohustustega, rahvusvahelise inimõigustealase õigusega ja riigi põhiseadusega;
- e) hoiduma praegu ettevalmistamisel olevate täiendavate õigusaktide vastuvõtmisest, mis keelaksid meelevaldselt nn mittesoovitavate organisatsioonide nimekirja kantud organisatsioonide töötajatel või toetajatel valimistel kandideerida;
- f) tunnistama elujõulise ja aktiivse kodanikuühiskonna positiivset mõju demokraatia ja ühiskonna olukorrale ning tagama soodne keskkond, kus kodanikuühiskonna organisatsioonid ja aktivistid saavad vabalt kaasa aidata inimõiguste, põhivabaduste ja ühiskonna heaolu edendamisele ja kaitsmisele;
- g) vaatama läbi ja viima rahvusvahelise inimõigustealase õigusega kooskõlla muud õigusaktid, mida kasutatakse sõnavabaduse piiramiseks, sealhulgas Venemaa õigusaktid väärinfo levitamise kampaaniate, äärmusluse ja terrorismi-vastase võitluse kohta;
- h) vabastama viivitamata ja tingimusteta kõik rahumeelsed meelevaldajad ja muud kodanikuühiskonna aktivistid ja poliitikud, sealhulgas Aleksei Navalnõi ja isikud, kes on põhjuseta vahistatud ja kinni peetud nn halduskuritegude eest või kellele on esitatud valesüüdistus kriminaalkuriteos üksnes selle eest, et nad kasutasid rahumeelselt oma õigust sõnaja rahumeelse kogunemise vabadusele, sealhulgas ajakirjanikud, juristid, opositsiooniaktivistid, inimõiguste kaitsjad ja muud kodanikuühiskonna osalejad, sealhulgas Aleksei Navalnõiga seotud isikud ja tema korruptsioonivastase fondi töötajad;
- i) aitama kaasa inimestevaheliste kontaktide edendamisele nii Venemaa Föderatsiooni kui ka Euroopa Liidu hüvanguks;

2. palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, nõukogu, ELi delegatsioonid, liikmesriigid ja komisjon keskenduksid ELi terviklikku Venemaa-strateegiat koostades ning Venemaal toimuvale õigusriigi, põhivabaduste ja inimõiguste õõnestamisele reageerides järgmisele:

- a) lisada ELi ja Venemaa suhetesse uus tingimuslikkus, mille eesmärk on lõpetada Venemaal poliitiliste ja kodanikuühiskonna aktivistide, inimõiguste kaitsjate ja juristide, opositsioonipoliitikute, ajakirjanike, sõltumatu meedia, ametiühingute ja vabaihenduste vastu suunatud siserepressioonid, ning kui see olukord ei parane, kehtestada uued ELi sanktsioonid, näiteks tõkestada Venemaa oligarhidele ja inimõiguste rikkumistega seotud ametnikele ELis juurdepääs kinnisvaraostudele, viisadele, finantstoodetele jne;
- b) võtta ELi ja Venemaa suhetes ning igasuguses dialoogis Venemaaga meetmeid inimõiguste käsitlemiseks, et kajastada täpselt inimõiguste mahasurumise tõsidust Venemaal, eelkõige alates 2021. aasta jaanuarist; näidata jätkuvalt üles solidaarsust ja tegutseda ühtselt, eesmärgiga kooskõlastada oma seisukohti Venemaa suhtes, et vähendada Venemaal hiljuti vastu võetud piiravate seaduste negatiivset mõju, ning kaaluda mõtet jagada Venemaa režiimi vastu kehtestatud majandussanktsioonide koormus õigluse põhimõttest lähtudes liikmesriikide vahel, peatada selliste strateegiliste projektide nagu Nord Stream 2 jätkamine ning täiendada kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi sarnase režiimiga võitluseks korruptsiooni vastu;
- c) võtta kooskõlastatud meetmeid, et vähendada ja piirata Venemaal hiljuti vastu võetud piiravate seaduste negatiivset mõju, ning seada esmatähtsaks kohale strateegiline koostöö Venemaa demokraatia ja inimõiguste aktivistidega, eelkõige peavoolustades inimõigusi, sealhulgas soolist võrdsuslikkust ja kodanikuühiskonnaga konsulteerimist kõigis ELi ja Venemaa vahelistes dialoogides ja koostöövaldkondades, kaasa arvatud digiülemineku ja kliimamuutuste alase koostöö ning haridus- ja kultuurikoostöö programme kaudu, tehes samal ajal korrapäraselt inimõigustealaseid mõjuhinnaid selle koostöö läbivaatamiseks;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- d) hinnata, milliseid Venemaa valitsusega tihedalt seotud institutsioone, organisatsioone ja meediakanaleid tuleks jälgida seoses nende tegevusega ELis;
- e) suurendada toetust inimõiguste kaitsjatele, sõltumatutele vabaihendustele ja meediale, kodanikuühiskonnale ning neile, kes kaitsevad Venemaal poliitilisi ja kodanikuvabadusi, näiteks võttes järjekindlamalt ja kõrgemal tasandil sõna seoses peamiste muret tekitavate juhtumitega (sh Vladimir Kara-Murza mürgitamine), kasutades täielikult ära suursaadikute ja muude ametnike visiite piirkondadesse, et tõstatada inimõigustega seotud mureküsimusi ning kohtuda inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonnaga, ning kasutades strateegiliselt sotsiaalmeediat, arvamusartikleid ja ajakirjandust, et avaldada inimõiguste kaitsjatele toetust, sh Venemaal ja Venemaa sõltumatute kanalite kaudu, samuti toetades ohus olevaid Venemaa sõltumatuid ajakirjanikke diplomaatiliste ja konsulaarmedetega, sh paindliku viisapoliitikaga; samal ajal rõhutab Euroopa Parlament, et selline koostöö kodanikuühiskonnaga peab olema ELi tulevase Venemaa-strateegia tugisammas, ning ärgitab liikmesriike kaaluma võimalust võtta vastu Venemaal surve alla sattunud või keelatud vabaihendusi ning lubada neil vajaduse korral tegutseda ELi territooriumil, suurendada toetust inimõiguste kaitsjate tööle ning vajaduse korral hõlbustada erakorraliste viisade väljastamist ja pakkuda ajutist varjupaika ELi liikmesriikides;
- f) vajadus jätkata koostööd Venemaa kodanikuühiskonnaga ja seega ületada üha suuremaid takistusi, millega Venemaa ametivõimud püüavad piirata inimestevahelisi kontakte, kodanikuühiskonna koostööd ja Venemaa kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamist;
- g) mõista hukka uued varjatud repressioonid, mille eesmärk on karistada nii pealinnas kui ka mujal töötajaid, arste, õpetajaid ja sotsiaaltöötajaid meeleavaldustel osalemise eest või praeguse režiimi vastaste toetamise eest;
- h) vajadus, et EL ja liikmesriigid tõstaksid Euroopa Nõukogus kiiresti küsimuse Venemaa Föderatsiooni poolt autoritaarsete õigusaktide hiljutise vastuvõtmise kohta, pidades silmas Euroopa Nõukogu ees võetud rahvusvaheliste kohustuste täitmist;
- i) koordineeritud meetmete võtmine sarnaselt meelestatud rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas G7 riikidega, nõudes tungivalt, et Venemaa ametivõimud lõpetaksid riigisisesed repressioonid demokraatia ning kodanikuühiskonna aktivistide ja inimõiguste kaitsjate vastu; see peaks hõlmama ka kõrgetasemelist ja avalikku sekkumist, kooskõlastatud algatusi ja pidevat kontrolli rahvusvahelistel ja piirkondlikel inimõigustealastel foorumitel, nagu Euroopa Nõukogu, OSCE ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu;
- j) hinnata regulaarselt inimõigustele avalduvat mõju, tagamaks, et koostöö Venemaa ametivõimudega ei kahjusta inimõiguste eesmärgi ega aita otseselt ega kaudselt kaasa inimõiguste rikkumisele;
- k) ergutada ELi linnu, kellel on oma Venemaa vastaspooltega käimas aktiivsed sõpruslinnade projektid, vaatama need kokkulepped läbi ja ajakohastama neid, et võtta arvesse inimõiguste mõõdet ning keskenduda koostöös peamiselt kodanikuühiskonnale ja inimestevahelistele kontaktidele;
- l) järgida parlamendi üleskutset, et ELi delegatsioon ja riiklikud diplomaatilised esindused Venemaal jälgiksid koha peal tähelepanelikult poliitvangide olukorda ja kohtuprotsesse, pakuksid neile igakülgselt toetust, mida nad võivad vajada, ning teeksid koostööd, et tagada nende kiire vabastamine;
- m) vältida legitiimsuse andmist inimõiguste rikkumiste ja repressioonide eest vastutavatele ametnikele, tagades näiteks, et suursaadikud ja kõrgetasemelised külalised väldivad oma äranägemisel toimuvaid kohtumisi repressioonidega seotud ametnikega, näiteks riigiduuma liikmetega, kes on seotud nn välisagentide (nagu Andrei Klimov) seaduse koostamisega; jälgida sellega seoses selliseid kahepoolseid foorumeid nagu Trianoni dialoog ja Sotši dialoog; kaaluda nende peatamist, järgides Peterburi dialoogi eeskju, mis otsustas tegevuse peatada seni, kuni mõnda selle liiget diskrimineeritakse „mittesoovitavate välismaiste organisatsioonidena“;

3. avaldab toetust kõigile isikutele ja organisatsioonidele, keda represseeritakse, ning nõuab tungivalt, et Venemaa ametivõimud lõpetaksid kodanikuühiskonna, meedia, inimõiguste organisatsioonide ja aktivistide ründamise, ahistamise ja hirmutamise; mõistab hukka Venemaa ametivõimude suutmatuse kaitsta neid osalejaid kolmandate isikute rünnakute, ahistamise ja hirmutamise eest ning selliseid rünnakuid erapoolelt uurida;

Neljapäev, 10. juuni 2021

4. tuletab kõigile Venemaal tegutsevatele ELi ettevõtjatele meelde, et nad näitaksid inimõiguste austamisega seoses üles erilist hoolsust ja täidaksid oma sellealased kohustused kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega; tunneb muret kõrgetasemeliste Euroopa poliitikute nõustumise pärast tulusate lepingute sõlmimisega Kremlile kuuluvate või sellega seotud äriühingutega, näiteks Gazprom või Rosnieft;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Venemaa Föderatsiooni presidendile, valitsusele ja riigiduumale.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0292

Inimõigused ja poliitiline olukord Kuubas**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon inimõiguste ja poliitilise olukorra kohta Kuubas (2021/2745(RSP))**

(2022/C 67/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kuuba kohta, eriti 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Kuubas ⁽¹⁾, 3. detsembri 2019. aasta resolutsiooni José Daniel Ferreri juhtumi kohta ⁽²⁾ ja 5. juuli 2017. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kuuba Vabariigi vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Liidu ja Kuuba vahelist poliitilise dialoogi ja koostöö lepingut, mis allkirjastati 2016. aasta detsembris ja mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. novembrist 2017 ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Kesk-Ameerika riikidega suhtlemiseks loodud delegatsiooni 11. detsembril 2020 toimunud kuulamist Kuuba teemal,
- võttes arvesse ELi ja Kuuba ühisnõukogu liikmete mitteametlikku videokonverentsi, mis toimus 20. jaanuaril 2021 ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse 26. veebruaril 2021 poliitilise dialoogi ja koostöölepingu raames toimunud kolmandat ametlikku inimõigusdialoogi ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Kuuba inimõiguste olukorra üldist korrapärast läbivaatamist, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Inimõiguste Nõukogu korraldas 2018. aasta mais,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning muid rahvusvahelisi inimõigusi käsitlevaid lepinguid ja õigusakte,
- võttes arvesse ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee üldisi soovitusi,
- võttes arvesse inimõiguste organisatsioonide Human Rights Watch, Human Rights Foundation ja Prisoners Defenders aruandeid, Ameerika Inimõiguste Komisjoni (IACHR) 2020. aasta aruande IV peatüki B osa Kuuba kohta, orjapidamise tänapäevaste vormide, nende põhjuste ja tagajärgede ÜRO eriraportööri 6. novembri 2019. aasta teatist ÜRO inimõiguste ülemvolinikule, inimkaubanduse, eelkõige naiste ja lastega kauplemise eriraportööri teatist Kuuba arstibrigaadide kohta ning viimase Kuuba inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise (2018) järeldusi Kuuba arstibrigaadide kohta,
- võttes arvesse Kuuba inimõiguste vaatluskeskuse aruandeid repressioonide ja meelevaldsete kinnipidamiste kohta 12 kuu jooksul kuni 2021. aasta maini,
- võttes arvesse IACHRi 179. istungjärgu avalikke kuulamisi,
- võttes arvesse IACHRi resolutsioone 7/2021, 14/2021 ja 24/2021,

---

⁽¹⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 70.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0073.

⁽³⁾ ELT C 334, 19.9.2018, lk 99.

⁽⁴⁾ ELT L 337 I, 13.12.2016, lk 3.

⁽⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-ministerial-meetings/2021/01/20/>

⁽⁶⁾ <https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/eeas-statement-of-28-february-2021-on-th/product-details/20210409DPU29364>

Neljapäev, 10. juuni 2021

- võttes arvesse piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast ÜRO konventsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 10. detsembril 1984. aastal ja mille osalisriik Kuuba on,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, millele Kuuba on alla kirjutanud,
  - võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
  - võttes arvesse Kuuba põhiseadust ja karistusseadustikku,
  - võttes arvesse Kuuba Vabariigi väliskaubanduse ja investeringute ministeeriumi 29. märtsi 2010. aasta resolutsiooni 168, 12. septembri 1976. aasta seadust 1312 (nn rändeseadus) ja selle 18. detsembri 2015. aasta dekreeti nr 26 ja 12. oktoobri 2012. aasta dekreeti nr 306, Ameerika inimõiguste konventsiooni ning Ameerika Inimõiguste Komisjoni 2021. aasta aprillis avaldatud 2020. aasta aruannet,
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone, mille Kuuba on ratifitseerinud,
  - võttes arvesse mõiste „kodanikuühiskonna organisatsioon“ määratlust Euroopa Liidu Teatajas,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 2016. aastal allkirjastatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu mõlemad osalised kinnitasid uuesti, et austavad universaalseid inimõigusi, nagu need on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjaomastes inimõigusi käsitlevates rahvusvahelistes õigusaktides; arvestades, et 5. juulil 2017 kiitis Euroopa Parlament ELi-Kuuba poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu heaks;
- B. arvestades, et 2017. aastal võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, milles kinnitatakse parlamendi seisukohti demokraatia, universaalsete inimõiguste ja põhivabaduste, nagu väljendus-, kogunemis- ja poliitilise ühinemise vabaduse ning teabevabaduse kohta kõigis selle vormides;
- C. arvestades, et inimõigused, vabadus ning inimeste väärikus ja heaolu on kõige paremini esindatud ja kaitstud demokraatias, mis tähendab muu hulgas võimu vahetumist, vabu ja õiglasi valimisi ning poliitilise pluralismi austamist; arvestades, et hiljuti heaks kiidetud Kuuba põhiseaduse artiklis 5 rõhutatakse, et Kuuba Kommunistlik Partei kehtastab kõrgeimat riigivõimu, ning seda kinnitavad artiklid 4 ja 229, kus toonitatakse, et sotsialism on pöördumatu süsteem; arvestades, et 2019. aasta uue põhiseaduse eesmärk ei ole mitte ainult kaitsta süsteemi ja külmutada igasugune vabaduste ja õiguste reformimise protsess, vaid neid ka veel rohkem piirata; arvestades, et režiim piirab tugevalt teistsuguste poliitiliste veendumustega inimeste osalemist avalikus poliitilises elus ja poliitilistel ametikohtadel; arvestades, et endiselt puuduvad tingimused, mis tagaksid kohtusüsteemi sõltumatuse, eriti aktivistide ja teisitimõtlejatega seotud juhtumite puhul;
- D. arvestades, et dekreet nr 349 piirab kunstnike väljendusvabadust, sest selles nõutakse avalike ja eraviisiliste esituste ja näituste korraldamiseks eelnevat luba; arvestades, et veebisisu käsitleva dekreediga nr 370 on kehtestatud mitmeti mõistatav raamistik, mis võimaldab aktivistide ja sõltumatute ajakirjanike tagakiusamist, eriti COVID-19 pandeemia kontekstis; arvestades, et Kuuba karistusseadustik sisaldab selliseid sätteid nagu „ohuolukord“ ja „kuritegelikkusele eelnevad julgeolekumeetmed“, mille alusel hoitakse vangistuses üle 8 000 inimese, keda ei saa süüdistada kuritegudes, ning lisaks on 2 500 inimest mõistatud sunnitööle;
- E. arvestades, et alates poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu jõustumisest peaaegu neli aastat tagasi ei ole Kuubas tehtud konkreetseid edusamme seoses lepingu üldpõhimõtete ja -eesmärkidega, s.t seoses Kuuba kodanike inimõiguste ja põhivabaduste ning majanduslike ja sotsiaalsete tingimuste parandamisega; arvestades, et selle asemel on Kuuba režiimi repressioonid ja inimõiguste rikkumised veelgi hoogustunud, kogu Kuuba ühiskonna olukord on veelgi halvenenud ning see on põhjustanud olulistest sektoritest lähtuva uue vastupanu ja rahumeelsete meeleavalduste laine, mille Kuuba režiimi repressiivstruktuurid on jõhkralt maha surunud;
- F. arvestades, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva töörühma 14. oktoobril 2020 avaldatud arvamuses nr 50/2020 hoiatatakse, et inimõiguste süsteemne rikkumine on Kuuba ametivõimude levinud tava; arvestades, et viimase 12 kuu jooksul kuni 1. juunini 2021 registreeriti Kuubas 199 poliitvangistuse juhtumit, neist 65 uut juhtumit; arvestades, et aprill on seni olnud 2021. aasta kõige repressiivsem kuu, mil Kuuba inimõiguste vaatluskeskus (OCDH) dokumenteeris rohkem kui 1 018 repressiivakti inimõiguste aktivistide ja

Neljapäev, 10. juuni 2021

sõltumatute ajakirjanike vastu, kusjuures 206 korral oli tegu meelevaldse kinnipidamisega ja 13 juhtumit olid seotud raske vägivallaga; arvestades, et organisatsiooni Prisoners Defenders andmetel on Kuubas praegu 150 poliitvangi;

- G. arvestades, et Ameerika Inimõiguste Komisjoni 11. veebruari 2021. aasta analüüsi põhjal võeti vastu ettevaatusabinõud 20 San Isidro liikumise liikme kaitseks ja on piisavalt tõendatud, et nende inimeste õigus elule ja isikupuutumatusel on suures ohus; arvestades, et Kuuba ametivõimud tungisid ebaseaduslikult sõltumatu kunstniku ja San Isidro liikumise koordinaatori Luis Manuel Otero Alcántara majja ning pidasid teda mitu tundi meelevaldselt ja süüdistust esitamata kinni; arvestades, et San Isidro liikumise liiget Denis Solís González hoitakse meelevaldselt vanglas, süüdistatuna lugupidamatuses, ning Luis Robles Elizástegui viibib vanglas üksnes selle eest, et ta kandis plakati, millel nõuti rahumeelselt Denis Solís González vabastamist; arvestades, et San Isidro liikumise liige ja laulu „Patria y Vida“ kaasautor Maykel Castillo Pérez on meelevaldselt vangistatud ja kadunuks jääma sundimist käsitleva ÜRO komisjoni teatel oli ta kadunud 14 päeva;
- H. arvestades, et vastupidi Euroopa Parlamendi nõudmistele ei ole ELi esindajad külastanud poliitvange vanglates ega jälginud opositsiooni liikmete, teistimõtlejate, inimõiguste aktivistide või sõltumatu kodanikuühiskonna kohtuprotsesse; arvestades, et rahvusvahelistel inimõiguste organisatsioonidel, nagu Human Rights Watch, Amnesty International ja Prisoners Defenders ning mitmel muudel inimõiguste olukorra sõltumatutel vaatlejatel, sealhulgas ÜRO eriraportööridel, ei ole lubatud Kuubasse siseneda, vaatamata aastate jooksul rõhutatud vajadusele saart külastada;
- I. arvestades, et Kuuba rahvusvahelise kaubanduse ja välisinvesteeringute ministeeriumi 2010. aasta resolutsiooniga nr 168 kehtestatakse kõigile välisriikides riigi või riigiettevõtete heaks töötavatele riigitöötajatele, sealhulgas meditsiinitöötajatele, põhjendamatud kohustused, mis rikuvad inimväärikust ja kõige põhilisemaid inimõigusi; arvestades, et kõiki riigitöötajaid, kes ei vii lõpule oma tööd meditsiiniinimissioonil või otsustavad Kuubasse mitte tagasi pöörduda, karistatakse Kuuba karistusseadustiku alusel kaheksa-aastase vanglakaristusega; arvestades, et need meditsiiniinimissioonid kujutavad endast IACHRI hinnangul orjapidamise tänapäevast vormi ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku avalduses (CUB 6/2019) Kuuba meditsiiniinimissioonide kohta rõhutati meditsiinitöötajate ebakindlaid ja ebainimlikke töötingimusi ning avalduses esitatud väiteid toetasid Human Rights Watch ja 622 tunnistust;
- J. arvestades, et Kuuba on ratifitseerinud ILO kaheksa põhikonventsiooni; arvestades, et Kuuba rikub ILO konventsioone nr 29 ja nr 105 sunniviisilise töö kohta;
- K. arvestades, et Euroopa Parlament on kolmel korral andnud Kuuba aktivistidele Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest: 2002. aastal sai auhinna Oswaldo Payá, 2005. aastal Daamid Valges (Berta Soler) ja 2010. aastal Guillermo Fariñas; arvestades, et Kuuba ametivõimud on süstemaatiliselt takistanud Sahharovi auhinna laureaate ja nende sugulasi riigist lahkumast ja osalemast rahvusvahelistel üritustel, sealhulgas Euroopa Parlamendi korraldatud üritustel, hoolimata arvukatest kutsetest, viimati 11. detsembril 2020; arvestades, et nende taktika hõlmab Berta Soleri ja Reinaldo Escobari ahistamist, hirmutamist ja meelevaldset vahistamist ning teiste osalejate internetiühenduse piiramist; arvestades, et Euroopa Parlamendi Kesk-Ameerika riikidega suhtlemise delegatsiooni juht, väliskomisjoni esimees ja üks asepresidentidest kirjutasid alla ühisdeklaratsioonile, milles mõisteti aktivistide ahistamine hukka; arvestades, et on väljendatud muret, kas Havannas asuv ELi delegatsioon kaitseb ja toetab neid; arvestades, et ei Euroopa välisteenistus ega ELi delegatsioon Kuubas ei ole teinud avaldust nende kaitsmiseks ega näidanud üles mingit avalikku või eraviisilist toetust;
- L. arvestades, et ELi praegune suursaadik Havannas allkirjastas Ameerika Ühendriikide presidendile adresseeritud kirja, milles palus muu hulgas tühistada USA embargo Kuuba vastu ja mitte sekkuda Kuuba asjadesse; arvestades, et see tegu ületab selgelt suursaadiku diplomaatiliste ülesannete piire ja näitab ELi Havanna saatkonna äärmiselt politiseeritud rolli; arvestades, et ELi praegune suursaadik Havannas on avalikes sõnavõttudes kinnitanud, et Kuuba ei ole diktatuur;
- M. arvestades, et Kuuba valitsus keelas sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemise ELi ja Kuuba kodanikuühiskonna seminaridel, mis toimusid enne kolmandat ametlikku inimõigusdialoogi; arvestades, et 26. veebruaril 2021 pidasid EL ja Kuuba poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu raames oma kolmanda ametliku

Neljapäev, 10. juuni 2021

inimõigusdialoogi; arvestades, et lepinguosalisel arutasid rahumeelse kogunemise ja ühinemisvabaduse küsimust; arvestades, et EL tuletas meelde vajadust austada inimõigusi käsitlevast rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi; arvestades, et dialoogi siht on saavutada selgeid tulemusi ja seda ei saa pidada eesmärgiks iseeneses; arvestades, et poliitiline dialoog peab igal juhul hõlmama sõltumatu kodanikuühiskonna ja kõigi opositsioonipoliitikute intensiivset otsest ja piiranguteta osalemist, nagu on rõhutatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artiklis 36;

N. arvestades, et Euroopa Parlament on mitu korda kutsunud Kuuba valitsuse diplomaatilisi esindajaid Kuubat puudutavatele kuulamistele ja üritustele; arvestades, et neid kutseid mitte ainult ei lükatud tagasi, vaid neile vastati kirjadega, mis olid täis Euroopa Parlamendi ja selle liikmete vastu suunatud solvanguid ja põhjendamatu süüdistusi; arvestades, et Euroopa Parlament on tõenäoliselt ainus ELi institutsioon, kellele pärast poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu ajutist jõustumist ei ole antud luba riiki külastada, mis on selgelt vastuolus põhielemendiga, millel poliitilise dialoogi leping peaks rajanema;

O. arvestades, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping sisaldab nn inimõiguste klauslit, mis on ELi rahvusvaheliste lepingute tavapärase oluline osa ning võimaldab inimõigusi käsitlevate sätete rikkumise korral lepingu peatada;

1. mõistab teravalt hukka poliitvangide kinnipidamise, pideva ja püsiva poliitilise tagakiusamise, teisitimõtlejate ahistamise ja meelevaldse kinnipidamise Kuubas; mõistab samuti hukka rünnakud San Isidro liikumise kunstnike, rahumeelsete teisitimõtlejate, sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja poliitilise opositsiooni liikmete vastu; nõuab, et selline tegevus kohe lõpetataks, ja nõuab tungivalt, et Kuuba võimud viivitamata vabastaksid kõik poliitvangid ja kõik need, kes on meelevaldselt kinni peetud üksnes sel põhjusel, et nad on kasutanud väljendus- ja kogunemisvabadust; mõistab teravalt hukka Aymara Nieto Muñoz, Mitzael Díaz Paseiro, Iván Amaro Hidalgo, Edilberto Ronal Arzuaga Alcalá, Yandier García Labrada, Denis Solís González, Luis Robles Elizástegui ja 77 meelsusvangi meelevaldse kinnipidamise; väljendab solidaarsust San Isidro liikumise liikmete ning kõigi aktivistide ja inimõiguste kaitsjatega nende jõupingutustes edendada Kuubas väljendusvabadust;

2. nõuab, et õigus õiglasele kohtumenetlusele ja kohtusüsteemi sõltumatus oleksid paremini tagatud ning et kinnipeetavad saaksid suhelda sõltumatu advokaadiga; peab kahetsusväärseks 1 941 repressiooniakti, mis toimusid 2021. aasta aprillis (1 018 juhtu) ja mais (923 juhtu); nõuab, et kinnipeetavatele võimaldataks sõltumatut meditsiinilist hindamist, telefoni kasutamist ning perekonna, sõprade, ajakirjanike ja diplomaatide korrapäraseid külastusi;

3. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Kuuba võimud ei ole võtnud kohustust ega taha saavutada isegi minimaalset paranemist ega avada kanaleid, mis võimaldaksid režiimi reformida ja sellega parandada Kuuba ühiskonna sotsiaalset ja poliitilist osalemist ning kodanike elutingimusi; peab kahetsusväärseks, et kuigi poliitilise dialoogi ja koostöö leping jõustus peaaegu neli aastat tagasi, ei ole see inimõiguste ja demokraatia olukorda parandanud ega andnud Kuuba rahva jaoks mingeid sisulisi ja käegakatsutavaid positiivseid tulemusi; nõuab lepingus sätestatud siduvate kohustuste täitmist ja sellega seoses selgete võrdlusaluste vastuvõtmist;

4. tunnistab Kuuba rahva õigust nõuda kodanikuühiskonna ja poliitilise opositsiooni osavõtul peetava dialoogi kaudu oma riigi demokratiseerimist, et koostada tegevuskava demokraatlike mitmeparteiliste valimiste korraldamiseks;

5. nõuab, et Kuuba valitsus viiks ellu õigusreformid, et tagada ajakirjandus-, ühinemis- ja meeleavaldusvabadus, ning algataks poliitilised reformid, mis võimaldaksid korraldada vabad, õiglased ja demokraatlikud valimised, kus võetakse arvesse Kuuba rahva suveräänset ja vabalt väljendatud tahet; nõuab tungivalt, et Kuuba valitsus viiks oma inimõiguste poliitika kooskõlla rahvusvaheliste standarditega, mis on kindlaks määratud hartades, deklaratsioonides ja rahvusvahelistes dokumentides, millele Kuuba on alla kirjutanud, ning võimaldaks kodanikuühiskonnal ja opositsioonil aktiivselt ja piiranguteta poliitilises ja ühiskondlikus elus osaleda; kutsub Kuuba valitsust üles tunnustama sõltumatut ajakirjandust kui õiguspärast tegevust ja austama sõltumatute ajakirjanike õigusi Kuubas;

6. nõuab, et viivitamata tunnistataks kehtetuks dekreedid nr 349 ja nr 370 ning muud Kuuba seadused, millega rikutakse väljendusvabadust;

Neljapäev, 10. juuni 2021

7. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tunnustama Kuuba valitsuse vastase poliitilise opositsiooni olemasolu ning seetõttu kaasama selle institutsionaliseeritud, ametlikesse, avatud ja avalikesse poliitilistesse dialoogidesse ELi ja Kuuba vahel, kooskõlas poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu põhielementidega;
8. peab kahetsusväärseks, et Kuuba ametivõimude heakskiidu puudumise tõttu jätsid Euroopa välisteenistus ja ELi delegatsioon Havannas Kuuba demokraatliku opositsiooni liikmed ning nii Euroopa kui ka Kuuba sõltumatud kodanikuühiskonna organisatsioonid poliitilistest dialoogidest välja; rõhutab, et see otsus on poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga vastuolus, ning rõhutab, et mõlemad lepinguosaliselised on kohustatud lepingut täielikult täitma; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja Euroopa välisteenistusel keelduda tulevastes Kuubaga peetavates poliitilistes ja inimõigusdialoogides osalemast, kui kodanikuühiskond ei ole seal piisavalt esindatud;
9. tuletab Euroopa välisteenistusele meelde, et kodanikuühiskonna osalemine poliitilistes dialoogides ja lepingukohastes koostööprojektides on lepingu oluline osa ning et viivitamata tuleks lõpetada kodanikuühiskonna kõrvalejätmine koostööfondidest ja/või lepingus osalemisest, samas kui alates lepingu allkirjastamisest on koostööfondides osalemist ja neile juurdepääsu võimaldatud ainult äriühingutele, milles riik osaleb või mida ta kontrollib;
10. mõistab hukka süstemaatilise töö- ja inimõiguste rikkumise, mida Kuuba riik paneb toime oma tervishoiutöötajate vastu, keda saadetakse välismaale meditsiinimissioonidele, mis on vastuolus Kuuba poolt ratifitseeritud ILO põhikonventsioonidega; nõuab tungivalt, et Kuuba rakendaks ja järgiks tulemuslikult Ameerika inimõiguste konventsiooni ja ILO konventsioone nr 29 ja nr 105; palub Kuuba valitsusel tagada Kuuba elanikele, nende seas ka välismaale meditsiinimissioonidele lähetatud arstidele, õigus riigist lahkuda ja sinna tagasi pöörduda, kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega; palub Kuuba valitsusel ratifitseerida majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt ning tagada ühinemisvabadus, sealhulgas organisatsioonide registreerimine ja kollektiivlääbirääkimised kooskõlas ILO standarditega;
11. kutsub Euroopa välisteenistust üles nõudma, et Kuuba ametivõimud täidaksid poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga ELi ja Kuuba vahel kehtestatud siduvaid kohustusi, eelkõige seoses põhiliste inimõiguste ja põhivabaduste austamisega, nagu on rõhutatud lepingu artikli 1 lõikes 5, artikli 2 punktis c, artiklites 5 ja 22 ning artikli 43 lõikes 2; nõuab seetõttu kindlalt, et Euroopa Liit jälgiks poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu rakendamisel tähelepanelikult inimõiguste ja põhivabaduste austamist Kuubas ning esitaks Euroopa Parlamendile selle kohta korrapäraseid aruandeid;
12. on seisukohal, et Denis Solís Gonzálezi, Luis Robles Elizástegui, Maykel Castillo Pérezi („Osorbo“) – kes on San Isidro liikumise liige ja laulu „Patria y Vida“ kaasautor, keda hoitakse meelevaldselt vangistuses ja kes kadunuks jääma sundimist käsitleva ÜRO komisjoni teatel oli 14 päeva kadunud – ja rohkem kui 120 poliit- ja meelsusvangi vangistamine ning kõik meelevaldsed ja repressiivsed teod, mis registreeriti 2021. aasta aprillis ja juunis, kujutavad endast poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu rikkumist ja lepingu artikli 85 lõike 3 punkti b kohaselt kiireloomulisi erijuhtumeid; nõuab, et EL kutsuks sellega seoses kokku kiireloomulise kohtumise;
13. peab väga kahetsusväärseks, et Kuuba võimud ei luba Euroopa Parlamendi delegatsioonidel Kuubat külastada; palub Kuuba võimudel lubada riiki sisenemist niipea, kui tervishoiutingimused seda võimaldavad; palub kõigil liikmesriikide esindajatel Kuuba ametiasutusi külastades käsitleda Kuubas aset leidnud inimõiguste rikkumiste teemat ja kohtuda Sahharovi auhinna laureaatidega, et tagada Euroopa Liidu inimõiguste poliitika järjepidev rakendamine nii liidus kui ka väljaspool;
14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Kuuba valitsusele ja rahvusassambleele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO inimõiguste ülemvolinikule.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0293

Süsteemaatilised repressioonid Valgevenes ja selle tagajärjed Euroopa julgeolekule pärast ELi tsiviillennuki Valgevene ametivõimude poolset kaaperdamist

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon süsteemaatiliste repressioonide kohta Valgevenes ja nende tagajärgede kohta Euroopa julgeolekule pärast inimröövi Valgevene ametivõimude poolt kinni peetud ELi tsiviillennukilt (2021/2741(RSP))

(2022/C 67/15)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Valgevene kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 12. oktoobri 2020. aasta ja 24. mai 2021. aasta järeldusi Valgevene kohta,
  - võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldusi, eelkõige 24. mai 2021. aasta avaldust Ryanairi lennu FR4978 jõuga ümbersuunamise kohta Minskisse 23. mail 2021,
  - võttes arvesse G7 välisministrite ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 27. mai 2021. aasta ühisavaldust Valgevene kohta,
  - võttes arvesse nõukogu 4. juuni 2021. aasta otsust (ÜVJP) 2021/908 (millega muudetakse otsust 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes) ⁽¹⁾, millega keelatakse Valgevene igat liiki lennuettevõtjatel ELi õhuruumist ülelennud ja pääs ELi lennujaamadesse,
  - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 26. märtsi 2021. aasta avaldust ELi toetuse kohta rahvusvahelisele platvormile Valgevene vastutuse kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) Moskva mehhanismi raportööri 5. novembri 2020. aasta aruannet väidetavate inimõiguste rikkumiste kohta seoses 9. augustil 2020. aastal Valgevenes toimunud presidendivalimistega,
  - võttes arvesse rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni ja tsiviillennunduse ohutuse vastu suunatud ebaseaduslike tegude tõkestamise konventsiooni,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja kõiki inimõiguste konventsioone, millega Valgevene on ühinenud,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 2020. aasta Sahharovi auhinna (mõttevabaduse eest) andmist Valgevene demokraatlikule opositsioonile,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 23. mail 2021. aastal suunati Ryanairi lendu FR4978 – kahe ELi pealinna (Ateena ja Vilniuse) vahelist rahvusvahelist reisilendu – teenindanud Poolas registreeritud lennuk Valgevene õhuruumis viibimise ajal Aljaksandr Lukašenka korraldusel jõuga ümber ning Valgevene hävitaja eskortis selle pommiähvardust ettekäändena kasutades Minski rahvuslikku lennujaama, seades ohtu pardal viibinud üle 170 reisija ja meeskonnaliikme – kellest paljud olid ELi kodanikud – turvalisuse;

⁽¹⁾ ELT L 197 I, 4.6.2021, lk 3.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- B. arvestades, et Valgevene ametivõimud ei leidnud lennukist lõhkekehi, kuid pidasid kinni kaks reisijat – Valgevene kodaniku Raman Pratassevitši ja tema kaaslase Sofia Sapega, kes on Venemaa kodanik ja Vilniuses asuva Euroopa Humanitaarülikooli üliõpilane;
- C. arvestades, et Raman Pratassevitš on Valgevene ajakirjanik, aktivist ja mõjuka rakenduse Telegram kanali NEXTA endine peatoimetaja, kellel oli keskne roll elanikkonna teavitamisel ametivõimude toime pandud rikkumistest ja meelevalduste korraldamisel Valgevenes pärast 9. augustil 2020 toimunud võltsitud presidendivalimisi, aidates nii avalikustada režiimi süstemaatilisi repressioone ja raskeid inimõiguste rikkumisi; arvestades, et Raman Pratassevitš oli 2019. aastast alates elanud eksiilis ELis, et vältida fabritseeritud kriminaalsüüdistusi, ning talle oli ELis antud poliitiline varjupaik;
- D. arvestades, et Raman Pratassevitši ebaseaduslik kinnipidamine ja ebainimlik kohtlemine Valgevene režiimi poolt, sealhulgas tema sunniviisilised ülestunnistused Valgevene riigitelevisioonis ülekantud lavastatud intervjuudel, valmistavad rahvusvahelisele üldsusele suurimat muret ja rõhutavad koordineeritud rahvusvahelise tegevuse pakilisust, eelkõige seetõttu, et Valgevene on ainus Euroopa riik, kus ikka veel kohaldatakse surmanuhtlust, ning seepärast ei ole ta Euroopa Nõukogu liige; arvestades, et Raman Pratassevitši esinemisest ei jäänud muljet, et ta teeb ülestunnistusi oma vabast tahtest, ning arvestades, et mis tahes sunniviisilised ülestunnistused on piinamisvastase konventsiooniga keelatud; arvestades, et Raman Pratassevitši kaitsjatel ei lubata endiselt temaga kohtuda ja Aljaksandr Lukašenka ähvardas kutsuda Venemaa poolt okupeeritud Donbassi piirkonna uurijaid teda üle kuulama; arvestades, et Raman Pratassevitš on kantud terroristide jälginisimekirja ja seega ähvardab teda surmanuhtlus;
- E. arvestades, et tsiviillennuki kinnipidamine on lennuohutuse valdkonna rahvusvaheliste konventsioonide raske rikkumine ning toonitab Valgevenes jätkuvate ja pidevate repressioonide rahvusvahelisi tagajärgi Euroopa julgeolekule ja näitab selgelt, et režiimist on saanud oht rahvusvahelise rahu ja julgeoleku jaoks; arvestades, et lennuki maanduma sundimine kui riiklikult toetatud terroriakt ja Valgevene režiimi ühe niinimetatud vaenlase vahistamine olid kavandatud eesmärgiga saata kõigile selle režiimi vastastele ja eriti neile, kes elavad välismaal, hirmutav märguanne, et režiim on täis otsustavust nad kinni püüda ja et nad ei ole ka välismaal kaitstud;
- F. arvestades, et Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni uurimine on praegu käimas; arvestades, et lisaks Raman Pratassevitšile ja Sofia Sapegale lahkus Minskis lennukist ka mitu tundmatut isikut; arvestades, et Venemaa Föderatsioon on vahistanud mitu Valgevene opositsiooniaktivisti, kes põgenesid Moskvasse, ja jätkab Valgevene režiimi toetamist, seda ka rahaliselt;
- G. arvestades, et Valgevene ametivõimud on jätkanud rahumeelsete Valgevene inimeste vastu suunatud repressioone ning paljusid kodanikke ahistatakse, vahistatakse ja mõistetakse süüdi režiimile või Valgevenes toimuvatele ulatuslikele inimõiguste rikkumistele vastuseisu väljendamise eest; arvestades, et enne ja pärast 9. augusti 2020. aasta valimisi on hinnanguliselt rohkem kui 34 000 valgevenelast mingil hetkel kinni peetud režiimi vastu protesteerimise eest; arvestades, et Valgevenes on rohkem kui 470 poliitvangi, sealhulgas seitse alaealist; arvestades, et meelevaldajate vastu on algatatud ligikaudu 3 000 poliitiliselt motiveeritud kriminaalasja ning teatatud on 4 600 väidetavast piinamise, vägivalva ja väärkohtlemise juhtumist;
- H. arvestades, et Valgevenes jätkub inimõiguste olukorra halvenemine ja poliitvangide arv kasvab; arvestades, et inimõiguste kaitsjad on dokumenteerinud sadu piinamise ja väärkohtlemise juhtumeid, samas kui mitu inimest on kadunud või leitud surnuna; arvestades, et Valgevene kinnipidamiskeskustes ja vanglates, kus on kahtlastel asjaoludel surnud mitu meelevaldajat, näiteks Vitold Ašurak, ja kus teisi, näiteks 17-aastaseid Dzmitri Stahhovskit ja Stsjapan Latõpavit ahistati ja ähvardati sel määral, et nad tegid enesetapukatse, jätkub ebainimlik kohtlemine, piinamine ja tahtlik arstiabi osutamisest keeldumine;
- I. arvestades, et 25. mail 2021. aastal mõisteti Euroopa Valgevene aktivistid Javgen Afnagel, Pavel Juhnevitš, Maksim Vinjarski ja Andrei Voinitš, opositsioonijuht Pavel Sevjarõnets, blogija Dzmitri Kazlov ja ühiskondlik aktivist Irõna Štšasnaja fabritseeritud süüdistuse alusel äärmusluse eest neljaks kuni seitsmeks aastaks vangi; arvestades, et 2. juunil 2021. aastal mõisteti poliitvang Dzmitri Furmanav koos Javgen Raznitsenka ja Vladimir Knigaga nn Tsihhanovski kohtuasjas kuni neljaks aastaks vangi; arvestades, et 3. juunil 2021 mõistis kohus nn protestitantsu kohtuasjas süüdi viienda süüdistatavate rühma, kuhu kuulusid poliitvangid Aljaksandr Hrapko, Radzivon Medušeovski, Igar Vinakurav, Andrei Aniskevitš, Alena Loika, Galina Tšugunova, Andrei Njamirski, Dzmitri Kurganav, Katsjarõna Smirnova, Mikita

Neljapäev, 10. juuni 2021

Uvarav, Safija Ništ, Sjargei Ksenžuk ja Illja Palhovski, kellele mõisteti karistused alates 18 kuu pikkusest koduarestist kuni üheaastase vangistuseni; arvestades, et 3. juunil 2021. aastal mõisteti poliitvang Sjargei Pjarfilijevile kaheaastane vanglakaristus ja tema pojale Stanislav Pjarfilijevile kaheaastane vabadusepiirang (koduarest);

- J. arvestades, et Valgevene ametivõimud jätkavad sõltumatute Valgevene ajakirjanike mahasurumist ja ahistamist ning püüavad tahtlikult takistada objektiivset uudiste edastamist; arvestades, et sadu ajakirjanikke on vahistatud, sealhulgas kaks Belsati ajakirjanikku, kes mõisteti hiljem vangi; arvestades, et kümneid on halduskorras kinni peetud ja nad on kogenud vägivalda ning paljudele neist on määratud trahv; arvestades, et ajakirjanikke on eelvangistuses hoitud ja neile on esitatud kriminaalsüüdistusi; arvestades, et ametivõimud on korduvalt teatanud ajakirjanike, sealhulgas välismaiste meediakorrespondentide akrediteeringute tühistamisest, kusjuures paljud neist on vahistatud ja Valgevenest välja saadetud; arvestades, et 18. mail 2021. aastal korraldasid Valgevene ametivõimud Valgevene suurima sõltumatu uudistesaidi Tut.by kontorites läbiotsimise, vahistasid paljud selle töötajatest ja blokeerisid veebisaidi;
- K. arvestades, et süstemaatiliselt hirmutatakse ja ahistatakse inimõiguslasi, opositsioonipoliitikuid, kodanikuühiskonna esindajaid, ametiühingute gelasi ja teisi aktiviste ning piiratakse nende põhivabadusi; arvestades, et ei ole mingeid märke sellest, et Valgevene ametivõimud uuriks tuhandeid alates 2020. aasta augusti keskpaigast esitatud teateid politsei jõhkrutsemise ja meelevaldajate tapmise juhtumitest; arvestades, et laialt levinud karistamatus inimõiguste rikkumiste eest põlistab Valgevene rahva lootusetu olukorra; arvestades, et õigusriigi puudumine takistab valgevenelasi kasutamast õigust õiglasele kohtumõistmisele;
- L. arvestades, et sõltumatu Valgevene üliõpilaste liidu andmetel on kinni peetud rohkem kui 460 üliõpilast, kellest peaaegu kolmandik on naised, ning ülikoolidest on meelevaldselt välja heidetud üle 150 üliõpilase, kellest paljud põgenevad naaberriikidesse, sest kardavad oma turvalisuse pärast;
- M. arvestades, et 31. mail 2021 karmistasid Valgevene ametivõimud juba niigi rangeid reisimistingimusi, millega Valgevene kodanikel, sealhulgas nendel, kellel on pikaajaline elamisluba välismaal, tehakse peaaegu võimatuks Valgevenest lahkuda;
- N. arvestades, et Valgevenes represseeritakse üha enam poola vähemuse esindajaid, näiteks vahistati ja mõisteti süüdi Valgevene poolakate liidu juht Andželika Borys ning peeti kinni ajakirjanik, blogija ja poolakate liidu liige Andrzej Poczubut; arvestades, et poolakeelne koolisüsteem Valgevenes on valitseva režiimi üha tugevama surve all; arvestades, et nende tegudega on kaasnenud Poola-vastane propaganda riigitelevisioonis; arvestades, et Aljaksandr Lukašenka on Valgevenes loonud uue riigipüha, mida tähistatakse 17. septembril, et meenutada 1939. aastal toimunud Nõukogude Liidu sissetungi Poolasse;
- O. arvestades, et Valgevene alustas Astravetsi tuumaelektrijaama ärilist käitamist, täitmata kõiki ELi 2018. aasta vastupidavustesti aruandes esitatud ohutusalaaside soovitusi, ning seetõttu on Astravetsi tuumaelektrijaam ebaturvaline ja kujutab endast tõsist tuumaohu kogu Euroopale;
- P. arvestades, et Euroopa Liit on seni kehtestanud sanktsioonid 88-le Valgevene üksikisikule, sealhulgas Aljaksandr Lukašenkale, ja seitsmele üksusele;
1. mõistab teravalt hukka Ryanairi lendu FR4978 sooritanud lennuki kaaperdamise ja Minskis maanduma sundimise 23. mail ning ajakirjanik Raman Pratashevitsi ja Sofia Sapega kinnipidamise Valgevene ametivõimude poolt; peab seda kohutavat tegu rahvusvahelise õiguse rikkumiseks, mis on käsitatav riikliku terroriaktina;
  2. nõuab Raman Pratashevitsi ja Sofia Sapega ning kõigi teiste Valgevenes kinnipeetavate ajakirjanike ja poliitvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;
  3. tuletab meelde nõukogu otsust tugevdada kehtivaid piiravaid meetmeid sellega, et kõigil Valgevene lennuettevõtjatel keelatakse sisenemine ELi õhuruumi ja pääs ELi lennujaamadesse, ning soovib nõukogul välja töötada kava, millega hõlbustada valgevenelaste piüdeid Valgevenest lahkuda; palub Rahvusvahelisel Tsiviillennunduse Organisatsioonil ja Euroopa Lennundusohutusametil uurida seda vastuvõetamatut intsidenti, millega eirati rahvusvahelisi norme ja standardeid, ning võtta sellega seoses asjakohaseid meetmeid; rõhutab, et see ohtlik intsident kahandas olulisel määral usaldust ning et iga riik peaks vastutustundlikult täitma Chicago konventsioonist tulenevaid kohustusi, et õhusõidukid saaksid ohutult ja turvaliselt liikuda; kutsub Ryanairi üles tegema koostööd ja jagama ametiasutustega kogu teavet selle vahejuhtumi kohta;

Neljapäev, 10. juuni 2021

4. nõuab kinni peetud tsiviillennukilt inimeste röövimise tagajärgede põhjalikku hindamist mitte ainult seoses rahvusvahelise lennutranspordi ja lennuohutusega, vaid ka üldise julgeolekuga Euroopas ning ELi liikmesriikides paguluses elavate või varjupaika taotlevate Valgevene ja teiste riikide kodanike ohutusega;

5. rõhutab, et sellise uurimise käigus tuleks uurida ka Venemaa võimalikku rolli Valgevene režiimi poolt toime pandud terroriaktides; rõhutab, et kui see kinnitust leiab, tuleks operatsioonides otse või kaudselt osalenud Venemaa kodanikke karistada kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohaselt; toonitab, et oluline on ELi panus uurimisse, sealhulgas selliste ELi asutuste nagu Europol, Eurojust ja Euroopa Prokuratuur osalemise kaudu ühistes uurimisrühmades ja operatsioonides;

6. kordab, et ei tunnista Aljaksandr Lukašenka valimist Valgevene presidendi ametikohale; peab Valgevene praegust režiimi seadusetuks, ebaseaduslikuks ja kuritegelikuks; toetab jätkuvalt Valgevene rahva õigustatud nõudmisi ja püüdeid vabade ja õiglaste valimiste, põhivabaduste ja inimõiguste, demokraatliku esindatuse, poliitikas osalemise ja inimväärikuse suhtes; mõistab hukka tuhandete valgevenelaste mahasurumise, kes protestisid rahumeelselt, et kaitsta oma õigust vabadusele, demokraatiale ja inimväärikusele;

7. mõistab teravalt hukka Valgevene ametivõimude vägivalla ja repressioonid ning eelkõige rahumeelsete kodanike ebaseadusliku kinnipidamise, piinamise ja väärkohtlemise kinnipidamisel ja kriminaalvastutusele võtmise ning nõuab selle viivitamatut lõpetamist, ning avaldab toetust Valgevene ühiskonnale ja väljendab solidaarsust sellega; mõistab hukka Valgevene režiimi süsteemsed tsiviilisikute vastased repressioonid – vägivalla, hirmutamise ja muud sunniabinõud, mis on alates 2020. aasta augustis toimunud võltsitud valimistest sundinud riigist põgenema üle 14 000 valgevenelase; kordab, et see jätkuv repressioonikampaania ja tsiviilisikute sundränne on rasked inimõiguste rikkumised; peab taunitavaks, et Valgevene on praegu ainus riik Euroopas, kus veel rakendatakse surmanuhtlust, ning nõuab, et see viivitamata ja lõplikult kaotataks; taunib Valgevene ametivõimude hiljutisi meetmeid, millega keelati enamikul Valgevene kodanikel, sealhulgas paljudel välisriikide elamislubade omanikel riigist lahkuda;

8. mõistab hukka hiljuti paljude Valgevene poliitvangide ja kinnipeetavate, sealhulgas opositsioonijuht Pavel Sevjarõnetsi suhtes tehtud karmid ja ebaõiglasel kohtuotsused ning demokraatliku opositsiooni liikmete, nagu Viktor Babarõka, Mikola Statkevitsi ja Sjargei Tsihhanovski vastu algatatud kohtuprotsessid; taunib Pavel Sevjarõnetsi, Javgeni Afnageli, Andrei Voinitsi, Pavel Juhnjevitsi, Dzmitri Kazlovi, Maksim Vinjarski ja Irõna Štšasnaja süüdimõistmist Magiljovi linnas toimunud kinnisel kohtuprotsessil;

9. kinnitab veel kord Valgevene sõltumatu meedia ja ajakirjanike tähtsust ning nende olulist rolli Valgevene ühiskonnas; mõistab hukka meedia mahasurumise ja interneti kasutamise takistamise ning ajakirjanike ja blogijate peksmise, vahistamise ja hirmutamise; rõhutab Valgevene rahva õigust takistamatult teavet saada;

10. mõistab hukka ametivõimude repressioonid ja vaenuliku tegevuse poola vähemuse esindajate ja poolakeelse koolisüsteemi vastu Valgevenes; nõuab sellega seoses Andželika Boryse, Andrzej Poczobuti ja teiste poliitvangide tingimusteta vabastamist;

11. kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriikide diplomaatilisi esindusi Valgevenes üles jälgima tähelepanelikult poliitvangide, sealhulgas Raman Pratashevitsi ja Sofia Sapega olukorda ja kohtumenetlusi Valgevenes, pakkuma neile toetust ja tegutsema nende vabastamise kindlustamiseks; kutsub sellega seoses Aljaksandr Lukašenka režiimi üles lõpetama viivitamata igasuguse tegevuse, millega püütakse hirmutada või ahistada riikide ja Euroopa Liidu diplomaatiliste teenistuste liikmeid, ning käituma kooskõlas Valgevene rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad diplomaatiliste ja konsulaarsuhete Viini konventsioonidest;

12. rõhutab tungivat vajadust säilitada ja laiendada kontakte ja koostööd Valgevene demokraatlike jõudude esindajatega nii Minskis kui ka eksilis, eelkõige Svjatlana Tsihhanovskaja ning koordineerimisnõukogu ja rahva kriisivastase juhtimiskogu liikmetega; ühineb seetõttu üleskutsetega kutsuda nende esindajad 11.–13. juunil 2021. aastal toimuvale G7 tippkohtumisele ja 2021. aastal toimuvale idapartnerluse tippkohtumisele ning soovib jätkata nende kutsumist kõrgetasemeliste kahepoolsetele kohtumistele valitsuse tasandil, parlamendi istungjärgudele ja parlamentidevahelistele kohtumistele ning luua kõikides ELi liikmesriikides parlamentides Valgevenele pühendatud rühmad;

13. kutsub nõukogu üles pikendama võimalikult kiiresti nende isikute ja üksuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse ELi sanktsioone, lisades sinna isikud ja üksused, kes olid seotud Ryanairi lendu FR4978 sooritanud lennuki kaaperdamise ja sundmaandumisega ning Raman Pratashevitsi ja Sofia Sapega kinnipidamisega; tuletab meelde, et ajakirjanik Raman Pratashevitsit ähvardab surmanuhtlus;

Neljapäev, 10. juuni 2021

14. nõuab tungivalt, et nõukogu jätkaks võimalikult kiiresti tööd neljanda sanktsioonide paketiga nende isikute ja üksuste vastu, kes osalesid valimispettuses, represseerimises, piinamises või väärkohtlemistes ja inimõiguste rikkumises Valgevenes, sealhulgas sõltumatute ajakirjanike ja blogijate tagakiusamises, või aitasid neile tegudele kaasa, ning et nõukogu alustaks tööd järgmise paketiga; tunduvalt suuremat hulka Valgevene ametnikke, näiteks prokuröre, kohtunikke ja õiguskaitsetöötajaid, kes osalevad režiimi kritiseerijate represseerimises ja ebaõiglates süüdimõistmises, samuti politseid, vanglaametnikke, parlamendi ja valitsuse liikmeid ning propaganda, meedia, desinformatsiooni ja vaenukõne vallas režiimi heaks töötavaid isikuid ning selliseid isikuid ja üksusi, kes toetavad Aljaksandr Lukašenkat ja tema režiimi, näiteks Marat Markovi, kes intervjueris Raman Pratassevitši 2. juunil riiklikus telekanalis ONT, ning neid, kes osalesid 23. mai intsidendis, näiteks luureametnikke ja lennundusametkondi; tuletab sellega seoses meelde vajadust kasutada täiel määral ära kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohaseid piiravate meetmete võimalusi;

15. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rangelt keelduma andmast Valgevene režiimile mingit rahalist toetust ja seetõttu keelduma Valgevene pankadele uute krediidiinide andmisest ning peatama investeringud Valgevene taristuprojektidesse ja majandusettevõtetesse; kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et takistada Euroopa finantseerimisasutustel omandada Valgevene valitsuse ja sellega seotud avalik-õiguslike asutuste emiteeritud võlakirju ja mis tahes muid finantsinstrumente; peab õigeks, et Euroopa Investeerimispank ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank on peatanud Valgevene avaliku sektori projektide rahastamise, ning nõuab, et uuritaks, kuidas saaks kasutamata vahendeid suunata ümber kodanikuühiskonnale ja erasektorile, mis ei ole režiimiga seotud; kutsub Rahvusvahelist Valuutafondi ja ELi liikmesriike üles mitte andma režiimile mis tahes asjaoludel otsest eelarvetoetust ning hoiduma kasutamast 2021. aastaks välja kuulutatud eriarveldusmenetlust;

16. tuletab kõigile Valgevenes tegutsevatele ELi ettevõtjatele meelde oma varasemat üleskutset ilmutada erilist hoolikust ja täita oma kohustust austada inimõigusi kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega; lisaks palub neil hoiduda uutest investeringutest ja samuti avalikult protestida Valgevene ametivõimude jätkuvate repressioonide vastu riigis;

17. kutsub nõukogu üles kiiresti vastu võtma ja rakendama majandussanktsioone, mis peavad olema tugevad ja millel peab olema Valgevene režiimile, selle toetajatele ja majandustegevuses osalejatele, kes režiimi toetavad, võimalikult kohene mõju; nõuab, et need majandussanktsioonid oleksid suunatud avalikele ja eraettevõtetele, mida režiim kontrollib või mis on tihedalt seotud režiimi ärihuvidega või mille töötajaid on teadaolevalt vallandatud streikides või protestides osalemise tõttu; nõuab valdkondlike sanktsioonide kehtestamist eelkõige toornafta ja naftatoodete, kaaliumkarbonaadi, terase ja puidutööstuse suhtes; nõuab lisaks Valgevene riigisosalusega pankadega koostöö ja nende rahastamise lõpetamist ning rahvusvaheliste pankade poolt Valgevene tütarpankadele antavate krediidiinide piiramist, samuti seda, et kaalutaks Valgevene SWIFT-süsteemis osalemise ajutist peatamist; palub, et ELis registreeritud ettevõtted, eelkõige Siemens AG, lõpetaksid koostöö Valgevene ametivõimudega tehnoloogia ja oskusteabe jagamisel; kutsub liikmesriike ja ELi institutsioone üles tegema rohkem selleks, et võidelda Valgevenest ELi toimuva suuremahulise sigarettide salakaubaveo vastu, millega rahastatakse Lukašenka režiimi; soovib ELil rakendada kooskõlastatud solidaarsusmeetmeid, et leevendada nende liikmesriikide majandusraskusi, keda Valgevene suhtes kehtestatud majandussanktsioonid kõige rohkem mõjutavad;

18. väljendab rahulolu Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) otsuse üle peatada Valgevene ringhäälinguorganisatsiooni BTRC liikmesus; nõuab Valgevene liikmesuse peatamist rahvusvahelistes spordiorganisatsioonides ning osalemise peatamist rahvusvahelistel spordiüritustel, sealhulgas Euroopa meistrivõistlustel ja maailmameistrivõistlustel ning Tokyo olümpia-mängudel; nõuab, et Euroopa Jalgpalliliit (UEFA) võtaks Valgevene riigitelevisioonilt TVR jalgpalli Euroopa meistrivõistluste (EURO 2020) ülekandeõigused ja annaks need tasuta üle sõltumatule telekanalile Belsat TV;

19. kutsub liikmesriike üles parandama omavahelist koostööd Valgevene kriisiga seotud luureküsimustes ning saatma välja teadaolevad ja arvatavad Valgevene luuretöötajad, kes kogu liidu tegutsevad; kutsub Euroopa Parlamendi presidenti üles piirama Brüsselis asuva Valgevene saatkonna töötajate pääsu parlamenti, sealhulgas nii füüsilist kui ka kaugjuurdepääsu Euroopa Parlamendi korraldatud koosolekutele, ning vaatama üle parlamendi suhtluse Valgevene saatkonnaga;

20. on sügavalt mures Venemaa seotuse pärast Aljaksandr Lukašenka režiimiga, sealhulgas rahalise toetuse ja luureteenistuste tiheda koostöö pärast;

21. rõhutab, et selle küsimusega on vaja tegeleda rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas pidada arutelusid ÜROs ja NATOs; nõuab, et EL kooskõlastaks hoolikalt oma meetmed Ameerika Ühendriikide, G7 partnerite ja teiste sarnaselt meeletatud riikidega ning püüaks ka ELi partneritega, eelkõige Euroopa naaberriikidega, nagu Ukraina, saavutada ulatuslikku kooskõla,

Neljapäev, 10. juuni 2021

et saavutada sanktsioonide võimalikult suur mõju; tuleb meelde Ukraina valitsuse otsust ühineda ELi liikmesriikidega transpordisanktsioonide kehtestamisel Valgevene lennuettevõtjatele, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles kehtestama karistusmeetmeid lennufirma Belavia ja selle reisijate suhtes, kes lendavad Venemaa poolt annekteeritud Krimmi; hindab positiivselt eelseisvaid ELi-USA ning USA-Venemaa tippkohtumisi ning peab neid oluliseks võimaluseks kooskõlastada ELi ja tema partnerite seisukohti;

22. rõhutab, et kuigi ELi parim võimalus õigust rikkuvatele riikidele asjakohaselt vastu astuda on kasutada sanktsioonimehhanisme, peaks EL lisaks Valgevene riigile kuuluvatele ettevõtetele kehtestatud sanktsioonidele kasutama Valgevenes esinevat sisemist survet, toetades Valgevene kodanikuühiskonda;

23. kutsub komisjoni ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles koos rahvusvaheliste partneritega algatama kõrgetasemelise rahvusvahelise konverentsi „Demokraatliku Valgevene tulevik“ korraldamise, kus käsitletakse kriisi lahendamist Valgevenes, ning algatama ka Valgevene ametivõimude poolt Valgevene rahva vastu suunatud kuritegude uurimise ja nende eest vastutusele võtmise ning Valgevene demokraatlikke ümberkorraldusi; on seisukohal, et selline konverents, mida juhib EL ja milles osalevad rahvusvahelised finantsasutused, G7 riigid, ELi liikmesriigid ja institutsioonid ning teised, kes on valmis lubama mitme miljardi euro suurust finantspaketti, toetab tulevasi reformipüüdlusi ja majanduse ümberkorraldamist ning näitab tugevat toetust Valgevene rahvale;

24. tuleb meelde oma varasemat algatust luua kõrgetasemeline delegatsioon, kuhu oleksid kaasatud endised kõrged Euroopa ametnikud, et uurida kõiki võimalusi vägivalda peatamiseks ja poliitvangide vabastamiseks ning mis võiks aidata luua soodsat keskkonda riigisiseseks kaasavaks poliitiliseks dialoogiks Valgevenes;

25. nõuab, et komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid suurendaksid otsest toetust Valgevene opositsioonile, kodanikuühiskonnale, inimõiguste kaitsjatele ja sõltumatule meediale ning koostööd nendega nii Valgevenes kui ka mujal maailmas, sealhulgas suutlikkuse suurendamise ja rahalise toetuse abil, ning suurendaksid toetust Euroopa demokraatia rahastu tegevusele kohapeal; nõuab sellega seoses, et EL ja teised rahvusvahelised organisatsioonid annaks rahalist ja tehnilist tuge meediaväljaannetele ja sõltumatutele ajakirjanikele, selleks et nad saaksid täita oma kohustust: teavitada ühiskonda Valgevenes toimuvast; kordab sellega seoses oma üleskutset suurendada toetust telekanalile Belsat TV;

26. võtab kohustuse aidata parlamendi demokraatia toetamise mehhanismide abil suurendada demokraatlike jõudude suutlikkust, tugevdada kodanikuühiskonna rolli, toetada täiemahulist poliitilist dialoogi, mis viib Valgevenes rahumeelse võimuvahetuseni, ning toetada ka noori poliitilisi liidreid ja inimõiguste kaitsjaid;

27. väljendab heameelt komisjoni esitatud tervikliku kava üle, milles nähakse ette 3 miljardi euro suurune majanduslik toetus tulevasele demokraatlikule Valgevenele; kutsub komisjoni ja nõukogu üles seda kava edasi arendama ja edendama ning selgelt teada andma, et kui Valgevenes leiavad aset demokraatlikud muutused, on EL valmis pakkuma käegakatsutavat abi riigi reformimiseks ja moderniseerimiseks; märgib, et EL peab esitama ettepaneku ulatuslike meetmete kohta, millega valmistada Valgevene demokraatlikke jõude ette selle paketi rakendamiseks;

28. nõuab, et EL koordineeriks Ameerika Ühendriikide, G7 partnerite ja teiste sarnaselt meelestatud riikidega, et külmutada koostöö Lukašenka avaliku sektoriga ning suunata koostöö Valgevene kodanikuühiskonna ja Valgevene eraettevõtete ümber nii, et see toimuks väljaspool režiimi;

29. tõrjub Aljaksandr Lukašenka vastuvõetamatuid ähvardusi, mille kohaselt Valgevene ametivõimud ei peata ebaseaduslikke rändajaid ega uimastikaubandust, ning väljendab muret Valgevenest ELi toimuva ebaseadusliku rände suurenemise pärast ja Valgevene ametivõimude võimaliku osa pärast selles; nõuab, et liikmesriigid ja ELi institutsioonid jälgiks nende valdkondade arengut ja võtaksid asjakohaseid meetmeid;

30. taunib asjaolu, et Valgevene juhtkond kuritarvitab õiguskaitseasutusi poliitilistel eesmärkidel; palub Interpolil viivitamata ja põhjalikult läbi vaadata Valgevene esitatud olemasolevad ja tulevased taotlused ning võtta kõik asjakohased meetmed, et mitte lasta Valgevenel Interpoli poliitilistel eesmärkidel kuritarvitada;

31. rõhutab, et Aljaksandr Lukašenka režiimi poolt Valgevene rahva vastu toime pandud kuritegusid on vaja põhjalikult uurida ning selle tulemusena luua rahvusvaheline kohus nende kuritegude eest vastutusele võtmiseks; nõuab tungivalt, et kuni Valgevene ametivõimud ei ole valmis kehtestama õigusriiki ja aruandekohustust, peab rahvusvaheline üldsus võtma meetmeid, et aidata leida tõendeid kuritegude kohta ning tagada uurimine ja kuritegude eest vastutavate isikute vastutusele võtmine kogu käsuliini ulatuses; väljendab heameelt mitme ELi liikmesriigi algatuste üle kohaldada universaalse

Neljapäev, 10. juuni 2021

kohtualluvuse põhimõtet ja valmistada ette kohtuasju Valgevene repressioonide toimepanijate vastu ning innustab kõiki teisi ELi liikmesriike nende eeskujul järgima; nõuab, et aktiivselt toetataks kõiki rahvusvahelisi algatusi, mille eesmärk on võidelda karistamatuse vastu Valgevenes, näiteks karistamatuse vastu võitlemise rahvusvahelist platvormi ja organisatsiooni Justice Hub Vilniuses;

32. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjon, nõukogu ja ELi liikmesriigid jätkaksid Valgevene olukorra probleemi tõstatamist kõikides asjaomastes Euroopa ja rahvusvahelistes organisatsioonides, nagu OSCE, Euroopa Nõukogu, ÜRO Inimõiguste Nõukogu ja muud ÜRO eriorganid, et tagada kiire rahvusvaheline tegutsemine Valgevenes valitseva olukorra lahendamiseks ning ületada Venemaa ja teiste riikide tehtavad takistused sellisele tegevusele;

33. ergutab liikmesriike veelgi lihtsustama viisade ja elamislubade saamise menetlusi Valgevenest poliitilistel põhjustel põgenevate või nende vastu toime pandud vägivalda tõttu arstiabi vajavate inimeste jaoks ning pakkuma neile ja nende perekondadele vajalikku tuge ja abi; kutsub liikmesriike üles rakendama OSCE Moskva mehhanismi raportööri soovitusi seoses varjupaiga andmisega Genfi pagulasseisundi konventsiooniga hõlmatud tagakiusamise korral ning lihtsustama veelgi erakorralise viisa ja ajutise peavarju andmise menetlust ELi riikides; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles pakkuma stipendiume Valgevene üliõpilastele ja teadlastele, kes on ülikoolidest välja heidetud ja demokraatiameelsete vaadete tõttu vangistatud; kutsub liikmesriike üles andma rahalist toetust sellistele eksiilis olevatele institutsioonidele, nagu Vilniuses asuv Euroopa humanitaarteaduste ülikool, mis annavad haridust uue põlvkonna valgevenelastele, kes seavad riigi korrumppeerunud ja ebaseadusliku süsteemi kahtluse alla;

34. kutsub komisjoni, liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles tegema koostööd rahvusvaheliste partneritega, nagu OSCE Moskva mehhanism ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu, samuti inimõiguste kaitsjate ja kohaliku kodanikuühiskonnaga, et tagada inimõiguste rikkumiste seire, dokumenteerimine ja nendest teatamine ning seejärel toimepanijate vastutuselevõtmine ja ohvritele õiguse mõistmine; väljendab rahulolu selle üle, et loodi rahvusvaheline platvorm Valgevene vastutuse kohta, ning nõuab, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid toetaksid selle toimimist; võtab kohustuse tagada Euroopa Parlamendi loodud Valgevenes karistamatuse vastu võitlemise platvormi tõhus toimimine ning koordineerida õigeaegset rahvusvahelist reageerimist Valgevenes toimuvatele sündmustele;

35. kinnitab veel kord, et kõik liikmesriigid peavad võtma ühtse seisukoha Aljaksandr Lukašenka režiimi juhitud ja Kremli toetatud riikliku terrorismi suhtes; rõhutab, kui oluline on, et EL võitleks Valgevene olukorda käsitleva desinformatsiooni vastu ELis ning muude hübriidohtude vastu, mida kolmandad osapooled sellega seoses tekitavad; väljendab solidaarsust Lätiga, kuna Valgevene saatis põhjendamatult välja Läti diplomaadid; mõistab hukka Valgevene peaprokuröri algatatud kriminaaluurimise Läti välisministri ja Riia linnapea suhtes; mõistab hukka kõik Valgevene ametivõimude katsed ELi liikmesriikidele survet avaldada, sealhulgas Valgevene prokuröride taotluse küsitleda Leedu endist presidenti Valdas Adamkust tema väidetava seotuse tõttu SSile allunud politseipataljoniga, mis viis Teise maailmasõja ajal Valgevenes läbi karistusoperatsioone;

36. kordab oma muret Astravetsi tuumaelektrijaama ärilise käitamise pärast vaid 45 km kaugusel Vilniusest ning rõhutab sellega kaasnevaid riske ELi riikidele; rõhutab, kui oluline on tegeleda Astravetsi tuumaelektrijaamast tingitud ohtudega tuumaohutusele, peab kahetsusväärseks, et Valgevene ei tegele Astravetsi tuumaelektrijaama tuumaohutusega täiesti läbipaistvalt ega ole kohustunud täielikult rakendama tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa töörühma (ENSREG) vastastikuses eksperdi hinnangus antud soovitusi jaama kohta, ning nõuab tõhusate kaitsemeetmete kehtestamist Astravetsi tuumaelektrijaamas toodetud Valgevene elektrienergia otsese või kaudse müügi vastu ELi turgudele;

37. toonitab, et praegune olukord paneb proovile Euroopa Liidu usaldusväärsuse ja liidu välispoliitika tulemuslikkuse; tuletab meelde, et olukord Valgevenes kui ELi naaberriigis ja idapartnerluses osalevas riigis mõjutab ELi vahetult ning EL peaks näitama piisavalt otsusekindlust, et pakkuda tuntavat ja pikaajalist toetust demokraatlikele jõududele, kes püüavad Valgevenele vabadust ja demokraatiat tuua; nõuab, et EL tegutseks kõhklemata, kiiresti ja ennetavalt;

38. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, Rahvusvahelisele Tsiviillennunduse Organisatsioonile ning Valgevene Vabariigi ametivõimudele.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0294

Afganistani olukord**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Afganistanis (2021/2712(RSP))**

(2022/C 67/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelmisi resolutsioone Afganistani kohta,
  - võttes arvesse 2. oktoobril 2016. aastal allkirjastatud dokumenti „Afganistani ja ELi ühised edasised sammud seoses migratsiooniküsimustega“,
  - võttes arvesse partnerlust ja arengut käsitlevat koostöölepingut ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Afganistani Islamivabariigi vahel, mis allkirjastati 18. veebruaril 2017,
  - võttes arvesse Põhja-Atlandi Nõukogu 9. detsembri 2020. aasta avaldust Afganistani rahuläbirääkimiste kohta,
  - võttes arvesse president Joe Bideni 14. aprilli 2021. aasta sõnavõttu Afganistani edasise arengute kohta,
  - võttes arvesse 4.–5. oktoobril 2016 Brüsselis toimunud Afganistani-teemalisel konverentsil kokku lepitud vastastikuse vastutuse raamistikku iseseisvaks toimetulekuks,
  - võttes arvesse 2020. aasta rahvusvahelist ministrite tasandi rahastajate konverentsi (Afganistani konverents), mis toimus 23.–24. novembril 2020,
  - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning India välisministri 4. mai 2021. aasta ühisavaldust Afganistani kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, NATO, Norra, Ühendkuningriigi ja Ameerika Ühendriikide erisaadikute ja eriesindajate 7. mai 2021. aasta kommunikatsioon Afganistani rahuprotsessi kohta,
  - võttes arvesse Afganistani 2020. aasta oopiumiuuringut, mille Afganistani riiklik statistika- ja teabeamet ning ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo avaldasid ühiselt 2021. aasta aprillis,
  - võttes arvesse lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevaid ELi suuniseid, ELi suuniseid laste ja relvastatud konflikti küsimuses ning ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Afganistani kohta,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste nõukogu resolutsioone Afganistani kohta,
  - võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et 2020. aasta veebruaris allkirjastasid USA ja Taliban kokkuleppe, mis sillutas teed esimestele otsestele läbirääkimistele Talibani ja Afganistani Islamivabariigi esindajate vahel pärast 2001. aastat;
- B. arvestades, et 14. aprillil 2021 teatas USA riigisekretär Anthony Blinken USA vägede ühepoolsest väljaviimisest 11. septembriks 2021; arvestades, et NATO liitlased järgivad põhimõtet „koos sisse, koos välja“ ja lahkuvad samal ajal;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- C. arvestades, et 2020. aastal algasid Dohas rahuläbirääkimised Afganistani valitsuse ja Talibani vahel; arvestades, et relvarahukokkulepet ei järgitud ja praegu on rahukõnelused patiseisus, kuna Taliban ootab liitlaste vägede väljaviimist;
- D. arvestades, et EL on olnud alates 2001. aastast Afganistanis aktiivselt esindatud, et toetada sotsiaalset ja majanduslikku arengut ning koordineerida rahvusvahelist abi; arvestades, et paljud ELi liikmesriigid, NATO partnerid ja liitlasriigid on panustanud Afganistani stabiliseerimisse ja arengusse sõjaliste ja tsiviilressurssidega ning kandnud raskeid inimohvreid ja kaotusi; arvestades, et stabiilne ja sõltumatu Afganistan, kes suudab end ise ära elatada ega paku varjupaika terrorirühmitustele, on ELi, NATO ja nende liikmesriikide julgeolekuhuvides endiselt äärmiselt olulisel kohal;
- E. arvestades, et viimasel kahel aastakümnel Afganistanis saavutatud edusammude säilitamine on hädavajalik, eriti inimõiguste ja põhivabaduste osas;
- F. arvestades, et naiste ja nende õiguste esindatus Afganistani rahukõnelustel ei ole proportsionaalne ning läbirääkimiste osalistelt nõutakse selles küsimuses suuremat otsusekindlust;
- G. arvestades, et Afganistani rahukõneluste ebaõnnestumine ja katsed leida konfliktile sõjaline lahendus mõjutavad kõige rohkem naisi, lapsi ja rahvusvähemusi; arvestades, et Afganistani naised on ohu vähendamiseks juba hakanud piirama oma liikumist ning vägivalda oht takistab laste haridus- ja mängimisvõimalusi;
- H. arvestades, et julgeolekuolukord Afganistanis on järk-järgult halvenemas ning Afganistani relvajõudude vastu suunatud rünnakute arv kasvamas, samuti sagenevad Afganistani aktivistide, meediatöötajate, haridustöötajate, arstide, kohtunike ja valitsusametnike tapmised; arvestades, et alates Afganistani rahukõneluste algusest on märkimisväärselt sagenenud Talibani rünnakud, mille eesmärk on saada enda valdusse valitsuse kontrolli all olevaid alasid; arvestades, et 2020. aasta Global Terrorism Indexi aruande kohaselt oli Afganistan kõige enam terrorismist mõjutatud riik; arvestades, et riigi 36 miljonist elanikust neli miljonit on põgenikud; arvestades, et kolm miljonit inimest on vägivalda tõttu riigisisised põgenikud ja veel miljon inimest on ümber asunud looduskatastroofide tõttu; arvestades, et riigist on julgeolekuohu tõttu juba põgenenud 2,5 miljonit afgaani ning suur osa neist elab Iraanis ja Pakistanis;
- I. arvestades, et Afganistan on maailma suurim ELi arenguabi saaja; arvestades, et ELi panus Afganistani on viimase 20 aasta jooksul andnud olulist kasu, näiteks pikendanud oodatavat eluiga, parandanud kirjaoskust, vähendanud emade ja laste suremust ning suurendanud naiste õigusi; arvestades, et aastatel 2002–2020 andis EL rohkem kui 4 miljardit eurot ning on juba lubanud eraldada ajavahemikuks 2021–2025 nii pikaajalise kui ka erakorralise abina 1,2 miljardit eurot; arvestades, et EL ja riigid, kellelt tuleb kokku ligikaudu 80 % Afganistanile antavast ametlikust arenguabist, avaldasid koos selle lubadusega teatise, milles esitati peamised tingimused, mis võimaldavad riigil jätkuvalt abi saada ja mille seas on järjepidev pühendumine demokraatialle, õigusriigile ja inimõigustele;
- J. arvestades, et üldjuhul ei vastuta Afganistanis rünnakute ja tapmistest keegi; arvestades, et 12. märtsil 2021. aastal mõistsid ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed hukka asjaolu, et Afganistanis on murettekitavat palju rünnakuid suunatud tahtlikult tsiviilisikute vastu;
- K. arvestades, et hiljutine vägivalda kasv riigis on leidnud aset olukorras, kus terroristid, relvarühmitused ja julgeolekujõud on juba pikemat aega järjekindlalt toime pannud laiaulatuslikke inimõiguste rikkumisi, sealhulgas kohtuväliseid hukkamisi, piinamist ja seksuaalvägivalda; arvestades, et hinnanguliselt on 20-aastases sõjas hukkunud ligikaudu 150 000 inimest, sealhulgas 35 000 tsiviilisikut;
- L. arvestades, et Afganistanis on alates 2001. aastast naiste ja tütarlaste õiguste valdkonnas tehtud märgatavaid edusamme, mis hõlmavad juurdepääsu haridusele ja tervishoiule ning osalemist ühiskondlikus ja poliitilises elus; arvestades, et nimetatud olukorra paranemine on väidetavalt riigi hiljutise arengu kõige edukam saavutus; arvestades, et see osaline edasimineku on nüüd ohus ning seda tuleb aega kaotamata säilitada ja tugevdada;
- M. arvestades, et vaatamata nendele edusammudele on naised ja tütarlapsed endiselt igapäevaselt suures ohus, nad ei pääse juurde põhiteenustele ja nende suhtes pannakse toime rünnakuid, kaasa arvatud pere-, seksuaalset ja soolist vägivalda; arvestades, et 2019.–2020. aasta naiste, rahu ja julgeoleku indeksi pingereas oli Afganistan naiste seisukohalt halvimate riikide seas teisel kohal; arvestades, et 8. mail 2021 Kabulis toimunud Sayed al-Shuhada tütarlastekooli pommitamise tulemusel hukkus vähemalt 85 inimest ja 147 sai haavata, enamik neist koolitüdrukud; arvestades, et 2. märtsil 2021 tapeti Jalalabadis kolm naisajakirjanikku;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- N. arvestades, et COVID-19 pandeemia on vaesust Afganistanis järsult süvendanud; arvestades, et COVID-19-ga seotud meetmed ja halvenev julgeolekuolukord on halvendanud Afganistani elanike juurdepääsu humanitaarabile;
- O. arvestades, et 2021. aastaks prognoositakse Afganistanis pööda, mis suurendab hädaolukorras olevate toiduga kindlustamata inimeste arvu, keda on praegu 5,5 miljonit, veel 17,6 miljoni inimese võrra, keda arvatavalt võib tabada tõsine toiduga kindlustamatus;
- P. arvestades, et terrorismist tingitud kulud moodustasid 2018. aastal Afganistanis peaaegu 20 % riigi SKPst ning see jätab Afganistani lapsed ilma tulevikust, võimalusest saada haridust, stabiilse tööhõive väljavaadetest ja riigi teenustest, sealhulgas tervishoiust;
- Q. arvestades, et Afganistani ettevõtted kannatavad Talibani väljapressimise all, mille tagajärjel on põllumajandustootjad sunnitud kasvatama oopiumimooni ja tegelema ebaseadusliku kaevandamisega;
1. on seisukohal, et Afganistan on kriitilises olukorras, sest riigi habras seis, halvenev julgeolekuolukord, patiseisus riigisisest rahukõnelust ning otsus viia USA ja NATO väed 11. septembriks 2021 välja võivad tekitada uut ebakindlust, vähendada stabiilsust, tekitada sisekonfliktide ägenemise ohu ja luua vaakumi, mille halvimal juhul täidab Taliban; väljendab muret selle pärast, et see väljavaade oleks riigi jaoks väga murettekitav ning seaks ohtu viimase 20 aasta sotsiaalpoliitiliste saavutuste ja edusammude püsijäämise;
  2. on väga mures ja mõistab teravalt hukka, et Afganistanis on vägivald murettekitavalt sagenenud ning muu hulgas tapetakse sihipäraselt lapsi, naissoost spetsialiste, ajakirjanikke ja teisi meediatöötajaid, haridustöötajaid, inimõiguste kaitsjaid, kodanikuühiskonna aktiviste, arste, valitsusametnikke ja kohtunikke; nõuab tungivalt, et kõik pooled lepiksid viivitamata kokku alalises ja täielikus relvarahus;
  3. väljendab muret Afganistani valitsuse nõrkuse ja ebastabiilsuse ning selle pärast, et suur osa riigist ei ole tema kontrolli all, mis muudab vägivalda mõju tsiviilelanikele veel rängemaks; kutsub Talibani üles tsiviilelanike ja riigi relvajõudude vastu suunatud rünnakud viivitamata lõpetama ning täielikult austama rahvusvahelist humanitaarõigust; avaldab terrorirünnakute ohvritele ja nende perekondadele sügavat kaastunnet ja toetust;
  4. rõhutab, et tuleb vältida n-ö läbikukkunud riigi stsenaariumi, ning kordab oma pühendumust Afganistani juhtimisel ja vastutusel toimuvale rahuprotsessile ja konfliktijärgsele ülesehitusele, sest see on ainus kindel tee kaasava ja pikaajalise rahu, julgeoleku ja arenguni; rõhutab, et see on olulisem kui kunagi varem, sest USA ja NATO vägede väljaviimise kuupäev läheneb kiiresti; nõuab tungivalt, et nõukogu, Euroopa välisteenistus ja komisjon koostaksid ja esitaksid Euroopa Parlamendile võimalikult kiiresti tervikliku strateegia, mille alusel teha Afganistaniga pärast NATO liitlasvägede väljaviimist koostööd, ning nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid, NATO ja USA tegutseksid ka edaspidi selle eesmärgi täitmise nimel;
  5. toetab sellega seoses Dohas peetavate rahuläbirääkimiste kohest jätkamist, et saavutada konfliktile poliitiline lahendus ja püsiv üleriigiline relvarahu; rõhutab, et kestvale rahule saab loota ainult poliitilise lahenduse korral, ning soovib pooltel paluda abi kolmandast isikust vahendajalt, nt ÜRO-lt, et aidata kokku leppida poliitilises tegevuskavas, mille eesmärk on tagada Afganistanile majanduslik heaolu; ergutab Euroopa välisteenistust ja komisjoni võtma endale suurema rolli, s. o nõudma, et läbirääkimistel osaleksid mõlemad pooled, ning pakkuma afgaanidele soovi korral abi või vahendamist;
  6. tuletab meelde, et poliitiline kokkulepe rahu saavutamiseks peab tuginema viimase 20 aasta majanduslikele, sotsiaalsetele ja poliitilistele saavutustele; rõhutab, et pikemas perspektiivis sõltub Afganistani areng vastutustundest, heast valitsemisest, inimeste turvalisuse kestlikust tagamisest, sealhulgas vaesuse vähendamisest ja töövõimaluste loomisest, sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kättesaadavusest, haridusest ning põhivabaduste ja inimõiguste kaitsest;
  7. nõuab tungivalt, et Afganistani valitsus kaasaks Afganistani parlamenti aktiivselt kõikidesse asjakohastes protsessidesse, lõpetaks kõik meetmed, mis takistavad valitsuse ja parlamendi tõhusat koostööd, ning parandaks parlamentaarse kontrolli õigusi, ning on seisukohal, et Afganistani parlament peaks esindama Afganistani elanikkonna eri rühmi; rõhutab, et endiselt tuleb toetada vabade ja õiglaste valimiste korraldamist kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, toetada riigis toimuvaid valimisvaatlusmissioone ja parandada valitsuse kulutuste läbipaistvust, et Afganistani valitsus saaks oma kodanike ees täielikult aru anda;

Neljapäev, 10. juuni 2021

8. tuletab meelde, et viimase 20 aasta saavutustele tuginedes peaks Afganistani riik olema tõeliselt pühendunud võitlusele terrorismi ja relvastatud rühmituste, uimastitootmise ja -kaubanduse vastu ning nende ennetamisele, ebaseadusliku ja sundrände altpõhjustega tegelemisele ja sellise rände haldamisele, piirkondliku ebastabiilsuse vastu võitlemisele, püüdlustele kaotada vaesus, vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ennetamisele ning võitlusele selle vastu, et inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised jääksid karistamata;

9. peab kahetsusväärseks, et enne rändealast koostööd käsitleva ühisavalduse allkirjastamist ei esitanud komisjon seda avaldust Euroopa Parlamendile ja Euroopa Parlamendil ei olnud võimalik selle kohta arvamust avaldada; kutsub komisjoni üles hindama, milline mõju on rändealast koostööd käsitleval ühisavaldusel inimõigustele;

10. väljendab muret Afganistanis ja kogu piirkonnas valitseva terrorismiohu pärast ning eelkõige Iraagi ja Levandi Islamiriigi (ISIL-Da'esh) ning sellega liitunud liikumiste, eelkõige ISIL-Khorasani provintsi ja Al Qaida jätkuva kohaloleku pärast; tuletab meelde, et Afganistanis panevad terrorikuritegusid toime mitu rühmitust, sealhulgas Taliban, Al Qaida ja Islamiriik; rõhutab, et USA ja NATO vägede väljaviimise järel tekib tõeline oht, et ebastabiilsus ja vägivald suurenevad; kordab seetõttu, et EL peab oma tegevuse tingimata kooskõlastama sidusrühmadega, sealhulgas Afganistani valitsuse ja julgeolekujõudude, USA, NATO ja ÜROga, et üleminek oleks võimalikult sujuv;

11. mõistab igasuguse terroristliku tegevuse ja kõik terrorirünnakud Afganistanis hukka; rõhutab, kui oluline on võidelda tulemuslikult terrorismi rahastamise vastu ja lõhkuda terrorismi toetavad rahastamisvõrgustikud; väljendab suurt muret ÜRO järelevalverühma aruande järelduste pärast, mille kohaselt on Taliban ja Al Qaida suhted tihenunud ning milles hoiatatakse, et Taliban on rahukõneluste vastu ja eelistab sõjaväelist ülevõtmist; võtab ühtlasi teadmiseks, et on teateid, mille kohaselt valmistab Taliban 2021. aastaks aktiivselt ette sõjalisi operatsioone;

12. tuletab meelde, et kestlik areng ei saa toimuda ilma julgeolekuta ja vastupidi; märgib sellega seoses, et rahvusvahelise toetuse andmisel Afganistanile pärast vägede väljaviimist tuleb tagada terviklik tegutsemisviis, et jätkata julgeoleku tagamiseks (sh Afganistani riiklike kaitse- ja julgeolekujõudude abil) ning majandus- ja arengureformideks rahalise ja tehnilise toetuse andmist, ning pöörata eritähelepanu demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste tugevdamisele, eelkõige naiste, noorte ja vähemuste jaoks;

13. tunnustab tööd, mida on teinud kohalikud ja rahvusvahelised valitsusvälised organisatsioonid, kes osutavad Afganistani rahvale julgeolekuohtudest hoolimata vajalikke teenuseid ning annavad abi ja tuge; on endiselt mures ohtliku keskkonna pärast, milles kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas ajakirjanikud ja inimõiguste kaitsjad tegutsevad; nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja liikmesriigid jätkaksid kodanikuühiskonna sisulist toetamist ning dialoogi Afganistani valitsusega, et valitsusväliste organisatsioonide tegevusele tehtavaid takistusi kiiresti vähendada; nõuab tungivalt, et Afganistani ametivõimud, Taliban ja kõik teised asjaomased osalejad tagaksid kohalike ja rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide, valitsusväliste organisatsioonide ja humanitaarorganisatsioonide turvalisuse;

14. nõuab usaldusväärse ja läbipaistva uurimise korraldamist ÜRO egiidi all seoses hiljuti tütarlastekooli vastu toime pandud rünnakuga, mille käigus hukkus 85 inimest, kellest enamik olid 11–17-aastased tüdrukud, ning seoses 12. mai 2020. aasta rünnakuga Kabulis asuvalle organisatsiooni Piirideta Arstide toetatava Dasht-e Barchi haigla sünnitusosakonnale; kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma ÜRO Inimõiguste Nõukogule tungiva nõudmise esitamist luua uurimiskomisjon, mis hakkaks tegelema rahvusvahelise humanitaarõiguse tõsiste rikkumistega Afganistanis;

15. rõhutab, et karistamatus ja korruptsioon takistavad endiselt suuresti julgeoleku koordineerimise parandamist, avalike teenuste osutamist ja majanduse reformimist; väljendab heameelt, et 2020. aasta novembris loodi Afganistanis korruptsioonivastase võitluse komisjon, et rakendada hiljuti vastu võetud korruptsioonivastast strateegiat, ning nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus ja komisjon hoiaksid riigis toimuva korruptsioonivastase võitluse jaoks mõeldud ELi toetuse kõrge tasemel;

16. toonitab, et Euroopa toetust antakse jätkuvalt tingimusel, et hoitakse viimase 20 aasta saavutusi ja tuginetakse neile, suurendatakse tulemuslikult kaasavat ja vastutustundlikku valitsemist, tugevdatakse institutsioone, demokraatlikku pluralismi, õigusriiki, võideldakse korruptsiooni vastu, tugevdatakse sõltumatut meediat, kõigi Afganistani elanike, eelkõige naiste, laste ning kõigi vähemustesse ja ohustatud rühmadesse kuuluvate isikute inimõigusi ja põhivabadusi; tuletab

Neljapäev, 10. juuni 2021

meelde, et tütarlaste õigust haridusele, mis on viimase 20 aasta suur saavutus, ei tohi vaidlustada; rõhutab vajadust selgete võrdlusaluste ja järelevalvemehhanismide järele, et mõõta tehtud edusamme ning Euroopa rahaliste vahendite tõhusat ja läbipaistvat kasutamist;

17. rõhutab, et absoluutne kohustus on säilitada viimase 20 aasta jooksul Afganistanis naiste õiguste valdkonnas saavutatud edu; tuletab meelde naiste osalemist rahukõnelustel Afganistani valitsuse poolel ning nõuab, et rahuprotsessis ei tehtaks naiste õiguste osas ühtegi kompromissi; rõhutab, et läbirääkimistel tuleb käsitleda ka edusamme, mida naiste õiguste valdkonnas tehakse neis riigi piirkondades, mis on väljaspool valitsuse kontrolli; nõuab tungivalt, et naisorganisatsioonid oleksid kõnelustel läbivalt rohkem esindatud ja et nendega konsulteeritaks täiel määral; rõhutab, et naiste täiemahuline osalemine konfliktijärgse ülesehituse etapis ning Afganistani poliitilises ja ühiskondlikus elus on püsiva rahu, julgeoleku ja arengu saavutamise põhieeldus; kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike üles toetama jätkuvalt naiste mõjuvõimu suurendamist kui põhilist riigile jätkuva rahalise toetuse andmise tingimust;

18. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et naised ja tütarlapsed seisavad jätkuvalt silmitsi märkimisväärsete probleemidega, nagu perevägivald, seksuaalne ja sooline vägivald, sundabielud ja piiratud juurdepääs tervishoiuteenustele; rõhutab, et EL peab pidama edusammude tegemist nendes valdkondades esmatähtsaks; väljendab heameelt ELi rahastatavate projektide üle, millega toetatakse naiste mõjuvõimu suurendamist ja osalemist otsuste tegemises;

19. kinnitab vajadust ELi jätkuva toetuse järele, et abistada Afganistani võitluses COVID-19 pandeemiaga, anda Afganistani elanikele vaktsiine ja aidata korraldada vaktsineerimist;

20. rõhutab, kui oluline on tegeleda kliimamuutustest, põuadest ja COVID-19 pandeemiast tulenevate põletavate ohtudega, mis ohustavad toiduga kindlustatust; nõuab, et EL jääks kindlaks 2020. aastal Afganistani rahastajate konverentsil tehtud lubaduste ning et Euroopa välisteenistus ja komisjoni Euroopa elanikkonnakaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat (ECHO) võtaksid vastuseks ähvardavale toiduga kindustamatusele juhtrolli ja kõrvaldaksid rahastamispuudujäägi, tagamaks toiduabi õigeaegse kasutuselevõtmise ja koordineerimise; nõuab tungivalt, et kõik abiandjad jätkaksid humanitaarabi andmist või suurendaksid seda, eelkõige toetades Afganistani tervishoiusüsteemi ning edendades Afganistani naiste ja tütarlaste juurdepääsu tervishoiuteenustele;

21. tuletab meelde, et oopiumimooni kasvatamise mõju ulatub Afganistani piiridest kaugemale, mõjutades naaberriike ja Euroopat, mis on Afganistanis toodetud heroini peamine sihtkoht; rõhutab, et Afganistani valitsus peab selle ohuga võitlemiseks rohkem pingutama, ning kordab vajadust pikaajalisema põllumajanduse arendamise ja abi järele, et luua kindlaid töökohti ja muid tuluvõimalikke peale oopiumimooni kasvatamise; märgib, et see on vajalik samm ebaseadusliku uimastikaubanduse, rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks;

22. juhib tähelepanu, et Afganistani majanduskasvu potentsiaal peitub loodusvarade säästlikus kasutamises; rõhutab, et Euroopa abi taristu arendamiseks võib tuua Afganistani rahvale kasu, luues töökohti ja vahendeid elutähtsate avalike teenuste jaoks ja tagades keskkonnakaitse;

23. rõhutab, et Euroopa vahendeid tuleb kasutada piirkondliku ühenduvuse parandamiseks investeerimiseks, et hõlbustada kaubandust ja transiiti, mis annaks Afganistanile vahendid majanduskasvuks;

24. tuletab meelde, et Afganistan on Aasia ja Lähis-Ida ühenduskohas paiknev sisemaariik, ning tunnistab, et tema stabiliseerimise, arengu ja majandusliku elujõulisuse jaoks on väga oluline Kesk-Aasia naaberriikide ja piirkondlike jõudude, eriti Hiina, Iraani, India, Venemaa ja Pakistani toetus ja positiivne koostöö; kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles intensiivistama dialoogi Afganistani naaberriikidega; rõhutab, et nendel riikidel on otsustav roll Afganistani stabiliseerimisel ning kaose ärahoidmisel pärast välisvägede lahkumist; rõhutab, et ELi ja USA tegevust Afganistanis tuleb paremini koordineerida, et säilitada nende oluline roll Afganistanis nii palju kui võimalik;

25. tuletab meelde, et nende riikide valitsustel, kes oma väed Afganistanist välja viivad, on kohustus kaitsta kohalikke töötajaid, eelkõige tõlkijaid, kes on toetanud nende riikide pingutusi ja kelle elu võib nüüd olla tõsisel ohul, ja anda neile vajaduse korral viisad ning nad repatrieerida; nõuab, et sellele eelneks põhjalik individuaalne hindamine, milles võetakse täiel määral arvesse kõiki kõlblikkus- ja julgeolekuaspekte;

Neljapäev, 10. juuni 2021

26. palub, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja liikmesriigid tagaksid Euroopa vägede ja personali julgeoleku Afganistanis, samuti nende kohalike töötajate julgeoleku, kes töötavad või on töötanud liikmesriikide esinduste või ELi delegatsiooni heaks Afganistanis; palub Euroopa välisteenistusel ja komisjonil toetada tugevdatud julgeolekutsooni rahastamist, et tagada pärast vägede väljaviimist diplomaatiline kohalolek;

27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi eriesindajale Afganistanis, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Afganistani Islamivabariigi valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0295

Euroopa kodanikualgatus „Lõpp puurijastule!“**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puurijastule!“ kohta (2021/2633(RSP))**

(2022/C 67/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa kodanikualgatus „Lõpp puurijastule!“ („End the Cage Age“) (ECI(2018)000004), mis kogus 1,4 miljonit kinnitatud allkirja kõigist selle ajahetke ELi 28 liikmesriigist ning on esimene vastuvõetavaks tunnistatud Euroopa kodanikualgatus põllumajandusloomade kohta,
- võttes arvesse 15. aprilli 2021. aasta avalikku kuulamist Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puurijastule!“ teemal,
- võttes arvesse Eurobaromeetri eriuuringut 442 „Attitudes of Europeans towards Animal Welfare“ (Eurooplaste suhtumine loomade heaolusse), milles jõuti järeldusele, et 82 % ELi kodanikest usub, et põllumajandusloomade heaolu tuleks praegusest paremini kaitsta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 13,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiivi 98/58/EÜ, mis käsitleb põllumajandusloomade kaitset ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 19. juuli 1999. aasta direktiivi 1999/74/EÜ, millega sätestatakse munakanade kaitse miinimumnõuded ⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/119/EÜ, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/120/EÜ, milles sätestatakse sigade kaitse miinimumnõuded ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 5. detsembri 2018. aasta arvamust ühise põllumajanduspoliitika kohta (CDR 3637/2018),
- võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 5. veebruari 2021. aasta arvamust agroökoloogia kohta (CDR 3137/2020),
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 21. novembri 2019. aasta teaduslikku arvamust eri tootmissüsteemides kasvatatavate küülikute tervise ja heaolu kohta,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2017. aasta resolutsiooni farmiküülikute kaitse miinimumstandardite kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni loomade heaolu, antimikroobikumide kasutamise ja broilerite tööstusliku kasvatamise keskkonnamõju kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse komisjoni talituste 31. märtsi 2021. aasta töödokumenti loomade kaitset ja heaolu käsitleva Euroopa Liidu strateegia (2012–2015) hindamise kohta (SWD(2021)0077),

⁽¹⁾ EÜT L 221, 8.8.1998, lk 23.⁽²⁾ EÜT L 203, 3.8.1999, lk 53.⁽³⁾ ELT L 10, 15.1.2009, lk 7.⁽⁴⁾ ELT L 47, 18.2.2009, lk 5.⁽⁵⁾ ELT C 263, 25.7.2018, lk 90.⁽⁶⁾ ELT C 345, 16.10.2020, lk 28.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 31/2018 loomade heaolu kohta ELis,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 2020. aasta novembri uuringut pealkirjaga „End the Cage Age: Looking for Alternatives“ (Lõpp puurijastule: alternatiivide otsingul),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 222 lõiget 8,
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et ELi toimimise lepinguga kehtestatakse liidu kodakondsus ja täiustatakse liidu demokraatlikku toimimist, nähes selleks muu hulgas ette, et igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias Euroopa kodanikualgatuse kaudu;
- B. arvestades, et tuleks tunnistada Euroopa kodanikualgatuse tähtsust ELi poliitiliste algatuste ja arengute kujundamisel, samuti asjaolu, et puuduvad järelmeetmed varasemate edukate Euroopa kodanikualgatuste suhtes;
- C. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 13 käsitletakse loomi selgelt aistimisvõimeliste olenditena; arvestades, et lisaks on selles öeldud, et liit ja liikmesriigid peavad liidu põllumajanduspoliitika kavandamisel ja rakendamisel pöörama täit tähelepanu loomade heaolu nõuetele;
- D. arvestades, et tuleks tunnustada ELis juba kehtivaid kõrgeid loomade heaolu standardeid, mis kuuluvad maailma kõrgeimate hulka;
- E. arvestades, et strateegias „Talust taldrikule“ tunnistatakse tungivat vajadust parandada loomade heaolu ja laiendada selle ulatust, rõhutades kasu, mida see toob loomadele, toidu kvaliteedile, ravimite vajaduse vähendamisele ja elurikkuse säilitamisele, ning järgides uusimaid teaduslikke nõuandeid;
- F. arvestades, et petitsioonikomisjoni tellitud Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuringus „End the Cage Age: Looking for Alternatives“ (Lõpp puurijastule: alternatiivide otsingul) leiti, et Euroopas on võimalik luua loomade puurivabad pidamissüsteemid, soovitades selleks lühiajalises perspektiivis finants- ja poliitikameetmeid ja pikemas perspektiivis õigusakte; arvestades, et selles uuringus kinnitatakse, et ELil on võimalik tagada, et ELi standarditele mittevastavaid loomseid saadusi ei saa ELi importida;
- G. arvestades, et kavandatud kodanikualgatuses viidatakse sellele, et „Euroopa Liidus on sadu miljoneid põllumajandusloomi, keda hoitakse peaaegu terve elu puuris“;
- H. arvestades, et küülikud on kõige sagedamini puurides peetavad loomad, kellest ligikaudu 85 % peetakse lagedates puurides ja 9 % täiustatud puurides, ning et ligikaudu 50 % ELi munakanadest peeti 2019. aastal täiustatud puurides, kusjuures see protsent on märkimisväärselt suurem enamikus ELi Ida-, Kesk- ja Lõuna-Euroopa liikmesriikides; arvestades, et seakasvatases peetakse suuremat osa emistest oma sigimistsükli teatavatel etappidel sulgudes;
- I. arvestades, et kavandatud kodanikualgatuse eesmärk on parandada loomade heaolu;
- J. arvestades, et loomade pidamine puurides on loomakasvatussüsteemina tekkinud mitme teguri koosmõjus, nimelt: vajadus teha tõuaretuse jaoks kindlaks parimad loomad; sanitaartingimuste parandamine; tootmise parem haldamine, mis on võimaldanud automatiseerimist ja seega üha väheneva tööjõu tõhusamat kasutamist, et kompenseerida maa hinna tõusu või rajatiste maksumust;
- K. arvestades, et tuleks tunnistada loomatervise ja loomade heaolu keerukust; arvestades, et eri loomade vajadustele vastavate pidamissüsteemide kavandamisel tuleks arvesse võtta nende erinevaid omadusi;
- L. arvestades, et igal aastal peetakse puuris rohkem kui 300 miljonit põllumajanduslooma, kas kogu elu või teatava perioodi sellest, ning kogu ELis tuntakse tõsist muret puurides kasvatatavate ja peetavate loomade heaolu pärast, kuna need loomad ei saa puuris isegi püsti tõusta, end sirutada või ümber pöörata ega loomuosaselt käituda;

Neljapäev, 10. juuni 2021

- M. arvestades, et põllumajandustootjad on teinud loomade heaolu parandamiseks suuri investeeringuid ega ole neid veel täielikult tagasi teeninud; arvestades, et põllumajandustootjad, veterinaararstid, teadlased ja vabaihendused on need süsteemid ühiselt välja töötanud, et tagada iga liigi heaolunõuete täitmine;
- N. arvestades, et tuleks tunnustada põllumajandustootjate turupõhiseid pingutusi, kuid samuti nende vajadust turult tulu saada, et jätkata investeerimist kestlikku tootmisse;
- O. arvestades, et tuleks tunnustada ohtu, et loomakasvatus kolitakse ümber kolmandatesse riikidesse ja seega kanduvad sinna ka peamised loomatervise ja loomade heaoluga seotud probleemid;
- P. arvestades, et üleminek täielikult puurivabadele pidamissüsteemidele nõuab lisainvesteeringuid ja suurendab põllumajandustootjate tootmiskulusid, eelkõige seoses investeerimiskuludega sellise ülemineku alguses; arvestades, et loomade kasvatamise puhul põllumajandusettevõttes tuleb alati silmas pidada sanitaarküsimusi;
- Q. arvestades, et ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kumulatiivsed kulud perioodil 2014–2020, mille liikmesriigid 2019. aasta lõpus loomade heaolu meetme kohta deklareerisid, moodustasid ÜPP eraldisest ainult 1,15 %⁽⁷⁾;
- R. arvestades, et iga muutusega loomapidamissüsteemides tuleks tagada tasakaal kestlikkuse eri aspektide, st loomade heaolu, loomatervise, keskkonnakaitse ja põllumajandustootjate konkurentsivõime vahel;
- S. arvestades, et täielikult puurivabad pidamissüsteemid peavad tagama piisava mikrokliima ning sobima iga geograafilise piirkonna jaoks kogu ELis ja igasugustes ilmastikutingimustes, sealhulgas äärmuslikes ilmastikuoludes;
- T. arvestades, et mõned liikmesriigid on juba saavutanud ELi miinimumstandarditest kõrgema taseme ja keelustanud munakanade puhul täiustatud puuride kasutamise, küülikute puhul nii lagedate kui ka täiustatud puuride kasutamise või emiste puhul poegimis- ja individuaalsulgude kasutamise, ning et teistes liikmesriikides peaksid õigusaktid nende järk-järguliseks kõrvaldamiseks jõustuma hiljemalt 2030. aastal;
- U. arvestades, et enne loomapidamissüsteemide muutmist tuleb hinnata nii nõutavate muudatuste lühi- kui ka pikaajalisi kulusid; arvestades, et mõjuhinnangus tuleb arvesse võtta eri sektorite vajadusi vastavalt loomaliikidele, sealhulgas majanduslikke ja sanitaarküsimusi;
- V. arvestades, et loomapidamissüsteemide ümberkujundamine suurendab nakkushaiguste leviku ja sotsiaalse stressi tekkimise ohtu loomadevaheliste alluvussuhete ja konkurentsi tõttu, mis mõjutab nende tervislikku seisundit ja võib suurendada vajadust ravimite järele;
- W. arvestades, et sellise olulise muutuse hõlbustamiseks tuleb tagada asjakohane rahaline investeerimistoetus ja hüvitised põllumajandustootjate suuremate tootmiskulude ja saamata jäänud tulu kompenseerimiseks;
- X. arvestades, et loomade heaolu on lisatud ühisesse põllumajanduspoliitikasse erieesmärgina ning liikmesriigid võivad seetõttu puuridest loobumiseks teha sellised rahalised vahendid kättesaadavaks näiteks Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi kaudu;
- Y. arvestades vajadust tunnustada, et mõnel juhul toovad teatavad loomade pidamiseks mõeldud puurid asjaomasele loomale rohkem heaoluga seotud kasu kui kahju; arvestades, et puurid peavad igal juhul olema proportsionaalsed peetavate loomade suuruse ja taotletava eesmärgiga;
- Z. arvestades, et Euroopa Kontrollikoja eriaruandes loomade heaolu kohta ELis märgiti, et liikmesriigid on kasutanud ühise põllumajanduspoliitika vahendeid loomade heaolu eesmärkide saavutamiseks vaid piiratud ulatuses;

⁽⁷⁾ Komisjoni 13. finantsaruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) 2019. eelarveaasta kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0387&from=ET>

Neljapäev, 10. juuni 2021

- AA. arvestades, et loomade heaolu eeskirju ja puuride suuruse parandamist on aastate jooksul kavandatud mitmetes maaelu arengu programmides; arvestades, et selle meetme eesmärk lisati puuride suurust suurendavate meetmete abil vaikumisi mitmetesse programmidesse;
- AB. arvestades, et kui kavandatakse loomapidamisega seotud mis tahes seaduslike kohustuste muudatusi, tuleb arvesse võtta loomade heaolu reeglite rakendamise määra eri liikmesriikides ning kasutada liigipõhist lähenemisviisi;
- AC. arvestades, et Euroopa Liit impordib tooteid, mis on toodetud loomadest, kelle pidamise tingimusi üldiselt ei saa kontrollida;
- AD. arvestades, et on olemas alternatiivseid süsteeme, mis on kaubanduslikult elujõulised ja juba kasutusel, nt õrre-, vabapidamis- ja mahesüsteemid kanadele, aedikud ning välitingimustes vabapidamis- või mahesüsteemid küülikutele, nii sise- kui ka välitingimustes vabapoegimisega ja rühmas pidamise süsteemid emistele, õrre- ja lindlasüsteemid vuttidele ning rühmas pidamise süsteemid vasikatele;
1. palub komisjonil esitada 2022. aastaks teabe loomade heaolu käsitlevate kehtivate ELi õigusaktide käimasoleva toimivuskontrolli kohta;
  2. kutsub komisjoni üles välja töötama terviklikuma toidupoliitika, et toetada üleminekut säästvamale toidusüsteemile, võttes arvesse selle majanduslikku, sotsiaalset ja keskkondlikku mõõdet, koos asjakohase toetusega põllumajandustootjatele, vältides eelkõige väikeste ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtete edasist loobumist loomakasvatusest ning loomakasvatuse edasist kontsentreerumist;
  3. tunnistab, et mitmes liikmesriigis on edukalt rakendatud alternatiive loomade puuris kasvatamisele; on seisukohal, et alternatiivsed süsteemid tuleks välja arendada, neid täiustada ja nende kasutamist ergutada;
  4. kutsub komisjoni üles rajama uued loomade heaolu algatused rangelt sõltumatutele teadusuuringutele, võttes arvesse ka võimalikke negatiivseid mõjusid loomadele, nagu taudide, rinnakumurru või kannibalismi oht kodulinnukasvatases;
  5. kutsub komisjoni üles direktiivi 98/58/EÜ käimasoleva läbivaatamise käigus tagama Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puurijastule!“ nõudmiste nõuetekohase ülevõtmise kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja strateegiaga „Talust taldrikule“;
  6. kutsub komisjoni üles kõrvaldama bürokraatia ja regulatiivsed piirangud, et võimaldada loomakasvatajatel teha oma tootmisrajatistes vajalikke struktuurimuudatusi loomade heaolu käsitlevate uute sätete integreerimiseks;
  7. rõhutab, et puurivabadest, vabapidamisega ja mahesüsteemidest pärit loomsete saaduste turg ning taimsete alternatiivide turg ELis kasvab;
  8. märgib, et EL on olnud teerajajaks puuride keelustamisel loomakasvatases, nimelt keelustati 2007. aastal osaliselt vasikapuurid, 2012. aastal keelustati munakanade pidamine täiustamata puuripatareides ja 2013. aastal keelustati osaliselt emiste pidamine individuaalsulgudes ning kogu ELis on keelatud puuride kasutamine mahepõllumajanduses;
  9. tuletab meelde, et mõned ELi liikmesriigid on juba vastu võtnud siseriiklikke õigusakte, millega keelustatakse teatavad loomade puuris kasvatamise vormid ja millega minnakse kaugemale ELi miinimumstandarditest, ning see omakorda muudab kiireloomulisemaks vajaduse võtta ELi tasandil vastu õigusakte, et lõpetada puurikasvatuse tava ja tagada kõigile ELi põllumajandustootjatele võrdsed võimalused;
  10. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekuid õiglast ja kestlikku põllumajandust käsitlevate õigusaktide kohta ning eelkõige tegema ettepaneku vaadata läbi direktiiv 98/58/EÜ eesmärgiga lõpetada järk-järgult puuride kasutamine ELi loomakasvatases, hinnates võimalust loobuda sellest 2027. aastaks;
  11. rõhutab, et kõnealune järkjärguline lõpetamine peab põhinema teaduslikul mõjuhinnangul ja tagama asjakohase üleminekuperioodi;

Neljapäev, 10. juuni 2021

12. kutsub komisjoni üles võtma kasutusele liigipõhise lähenemisviisi, milles arvestatakse ja hinnatakse iga eri loomaliigi omadusi, kellel peaksid olema nende erivajadustele vastavad pidamissüsteemid;
13. kutsub komisjoni üles hindama ümber kolmandate riikidega sõlmitud kaubanduslepinguid, et tagada loomade heaolu ja toodete kvaliteedi osas samade standardite järgimine;
14. rõhutab, et küülikud on isendite arvu poolest ELis tehistingimustes peetavate liikide hulgas teisel kohal, kusjuures enamikku neist peetakse puurides, mille heaolustandardid on ebapiisavad; kutsub sellega seoses komisjoni üles esitama konkreetseid ELi õigusakte tehistingimustes peetavate küülikute kaitse miinimumstandardite kohta;
15. nõuab lühemaid looma- ja inimtoidu tarneahelaid, tuginedes loomasööda ja inimtoidu puhul kohalikul või piirkondlikul tasandil toodetud valgurikastele taimedele; märgib, et strateegia „Talust taldrikule“ toetab kestlikku loomakasvatust, toiduainete lühemate tarneahelate loomist ning õiglasemat kaubanduspoliitikat, milles Euroopa standardid on tähtsamal kohal;
16. tunnustab ELi poolt viimastel aastatel astunud samme loomade heaolu tingimuste igakülgselt parandamiseks, teatavate põllumajandusloomade puurides pidamise keelamiseks ja puuride kasutamise keelustamiseks kogu mahepõllumajanduses;
17. väljendab heameelt parimate tavade üle, mida mitmed liikmesriigid on juba rakendanud, võttes vastu riiklikud õigusaktid, mis lähevad loomade heaolu valdkonnas kaugemale ELi miinimumnõuetest, näiteks keelustades teatavad loomade puurides pidamise vormid; nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid võtaksid kiiresti vastu meetmed edendamaks puurides pidamise asendamist alternatiivsete puurivabade süsteemidega;
18. kutsub komisjoni üles toetama põllumajandustootjaid nende pingutustes suurendada loomade heaolu, eelkõige ELi roheline kokkulepe, ÜPP strateegiakavade ning strateegia „Talust taldrikule“ raames, et vältida konkurentsivõime vähenemist ja sellest tulenevat ELi tootmise ümberpaiknemist kolmandatesse riikidesse, kus loomade heaolu eesmärgid on madalamad; on veendunud, et kõigile ELi tootmissüsteemidele tuleks anda võimalus investeerida kestlikkusse ning loomade heaolusse;
19. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekuid, et keelustada partide ja hanede julm ja tarbetu sundtoitmine *foie gras* tootmiseks;
20. kutsub liikmesriike üles abistama põllumajandustootjaid ja loomakasvatajaid, pakkudes vajaduse korral nõustamist ja koolitust, et hõlbustada üleminekut puurivabadele süsteemidele;
21. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama tõhusa kontrolli ja tollikontrolli, et tagada kvaliteedi- ja ohutusnõuete ning ELi loomade heaolu standardite vastastikkus, eesmärgiga tugevdada Euroopa põllumajanduse konkurentsivõimet kõigi ELi imporditavate põllumajanduslike toiduainete ülemaailmsel turul;
22. kordab, kui olulised on jõustatavad kaubanduse ja kestliku arengu peatükid kõigis ELi kaubanduslepingutes, et tagada ELi ambitsioonikamate regulatiivsete eesmärkide kooskõla ELi kaubanduspoliitikaga ning nende järgimine ELi mittekuuluvate riikide poolt, kes on sõlminud ELiga kaubanduslepingud;
23. rõhutab, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükkides tuleks arvesse võtta ka samaväärseid tootmisstandardeid, eelkõige loomade heaolu;
24. on seisukohal, et õiglane kaubanduspoliitika, mis tagab võrdsed tingimused, on kõrgemate Euroopa standardite eeltingimus; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon suurendaks oma jõupingutusi seoses imporditud toiduainete kontrollimisega;
25. nõuab, et kõik ELi imporditavad loomsed saadused oleksid toodetud täielikus kooskõlas asjakohaste ELi õigusaktidega, sealhulgas puurivabade põllumajandussüsteemide kasutamise kohta;
26. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks piisava toetuse ja üleminekuperioodi põllumajandustootjate ja loomakasvatajate järkjärguliseks kohanemiseks, mille puhul võetakse arvesse põllumajandustootjate investeerimistsükli, ning rahastamismehhanismid ülemineku hõlbustamiseks, säilitades samal ajal ELi põllumajandusliku toidutööstuse konkurentsivõime ja sotsiaalse vastupidavuse;
27. on veendunud, et see toetus ja üleminekuperiood tuleks tagada enne mis tahes õiguslike muudatuste tegemist loomade ja inimeste sanitaartagatiste ja töötajate kaitse vallas, et vältida maade söötjätmist ja edasist loobumist loomakasvatusest (eriti väikeste ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtete puhul, kellel puuduvad kohanemiseks vajalikud vahendid);

Neljapäev, 10. juuni 2021

28. kordab, et komisjon peab toetama põllumajandustootjaid tarbijate harimisel ja teavitamisel kehtivatest kõrgetest loomade heaolu standarditest; palub komisjonil ja liikmesriikidel seetõttu näha ette asjakohane rahaline toetus ja suunised, et tagada sujuv üleminek asjaomaste Euroopa põllumajandustootjate jaoks;
29. rõhutab, et loomakasvatusektor on väga dünaamiline ja võimeline kohanema muutustega nii õigusaktides kui ka tarbijate eelistustes; toonitab siiski, et selleks tuleb sektorit otsetoetuste abil nende jõupingutuste eest premeerida, et tootmise kestlikkust ja põllumajandusettevõtete elujõulisust mitte ohtu seada;
30. rõhutab kulude ja tulude õiglase jaotamise üldist tähtsust toiduainete tarneahelas ning turu rolli põllumajandustootjate kestlikumaks muutmisel; on sellega seoses seisukohal, et vabatahtlik loomade heaolu märgis oleks sobiv selleks, et näidata talust taldrikule ulatuva toiduahela pühendumust aidata kaasa Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puuriajastule!“ eesmärkide saavutamisele, tagades samal ajal asjakohase hinnakujunduse;
31. rõhutab, kui oluline on toetada põllumajandustootjaid ja aidata neil minna üle kestlikumale põllumajandusele, pakkudes neile asjakohaseid nõustamis- ja koolitusteenuseid, stiimuleid ja rahastamisprogramme, et toetada nende elatustaset ja konkurentsivõimet maapiirkondades, edendades investeringuid ja toiduahela korraldust, tugevdades kohalikke väiketöötajaid ja toetades lühikest tarneahelat;
32. kutsub komisjoni üles edendama loomade heaolu rahvusvahelisel tasandil ja tegema algatusi teadlikkuse suurendamiseks ELi mittekuuluvates riikides, sealhulgas selliste meetmetega nagu täiendava vastastikuse abi pakkumine ja kiirendatud teabevahetus kõigi liikmesriikide ja kolmandate riikide pädevate asutuste vahel;
33. tuletab meelde, et loomakasvatuseettevõtted on innovaatilised kohad, kus investeeritakse pidevalt taristu ja tavade parandamisse, et pidada sammu uute teaduslike tõendite ja tarbijate ootustega;
34. nõuab asjakohase nõudluspõhise turu väljaarendamist, kus kõiki kõrgemate kvaliteedinõuetega tooteid oleks võimalik turustada kõrgema hinnaga;
35. kutsub komisjoni üles esitama võimalikke ümberkujundusprogramme puurikasvatusest järkjärgulise loobumise kiirendamiseks, sealhulgas esitama hinnangu järeelmeetmete kuludele;
36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0296

Soolise võrdõiguslikkuse edendamine teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna hariduses ja karjääris**Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna hariduses ja karjääris (2019/2164(INI))**

(2022/C 67/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ja artikli 3 lõiget 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 8,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 23,
- võttes arvesse komisjoni 10. juuni 2016. aasta teatist „Euroopa uus oskuste tegevuskava: koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning tööesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“ (COM(2016)0381),
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatist jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020)0274),
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist „Digiõppe tegevuskava (2021–2027) – Hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ (COM(2020)0624),
- võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi 10. augusti 2017. aasta uuringut „Economic benefits of gender equality in the EU: How gender equality in STEM education leads to economic growth“ (Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik kasu ELis: Kuidas sooline võrdõiguslikkus STEM-hariduses toob kaasa majanduskasvu),
- võttes arvesse oma 9. septembri 2015. aasta resolutsiooni naiste karjääri kohta teaduses ja ülikoolides ning klaaslae efekti kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise poliitikakoostöö strateegilist raamistikku,
- võttes arvesse oma 8. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivi 2006/54/EÜ (meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes) kohaldamise kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 28. aprilli 2016. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalajastul ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalvaldkonna kaudu ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise digilõhe kaotamise ja naiste osaluse kohta digitaalmajanduses ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ ELT C 316, 22.9.2017, lk 173.⁽²⁾ ELT C 349, 17.10.2017, lk 56.⁽³⁾ ELT C 66, 21.2.2018, lk 44.⁽⁴⁾ ELT C 390, 18.11.2019, lk 28.⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0026.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- võttes arvesse nõukogu 6. detsembri 2018. aasta järeldusi soolise võrdõiguslikkuse, noorte ja digitaliseerimise kohta,
  - võttes arvesse sisepoliitika peadirektoraadi 15. aprillil 2020. aastal avaldatud uuringut „Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality“ (Naiste haridus ja tööhõive teaduses, tehnoloogias ja digitaalmajanduses, sealhulgas tehisintellekt ja selle mõju soolisele võrdõiguslikkusele) ⁽⁶⁾,
  - võttes arvesse uuringut „Women in the Digital Age“ (Naised digiajastul) ⁽⁷⁾,
  - võttes arvesse iga aasta 11. veebruaril tähistatavat ÜRO rahvusvahelist päeva „Naised ja tütarlapsed teaduses“, mille eesmärk on saavutada naiste ja tütarlaste täielik ja võrdne juurdepääs teadusele ja teaduses osalemine ning edendada veelgi soolist võrdõiguslikkust ning naisi ja tütarlapsi võimendada,
  - võttes arvesse 2016. aastal jõustunud kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ning eriti kestliku arengu 5. eesmärki, mis käsitleb soolist võrdõiguslikkust,
  - võttes arvesse komisjoni 2020. aasta tulemustabelit „Naised digitaalmajanduses“,
  - võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi 2020. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksi aruannet,
  - võttes arvesse 1979. aastal vastu võetud ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, eriti selle artiklit 11,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A9-0163/2021),
- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on ELi põhiväärtus ja peamine eesmärk ning üldine eeltingimus selleks, et naistele ja tütarlastele oleksid inimõigused täielikult tagatud, ja see on hädavajalik nende võimendamiseks, nende potentsiaali täielikuks väljaarendamiseks ning kestliku ja kaasava ühiskonna saavutamiseks; arvestades, et naiste diskrimineerimisel, mis on seotud soolise identiteedi, stereotüüpide ja ebavõrdsusega, ning valdkonnaülesel diskrimineerimisel on palju kahjulikke sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi, sealhulgas võimalike eeliste vähenemine avaliku sektori ja ettevõtete jaoks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning üldise majandusarengu jaoks; arvestades asjaolu, et naiste ja nende panuse nähtavamaks muutmine teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonnas võib luua edulugusid, mida ka teised saavad järgida, ning kindlasti rohkem kaasatust, samuti aitab see kaasa ühiskonna arengule ja innovatsioonile, mis on ka üldsuse huvides; arvestades, et vanade mustrite kaotamine edendab soolist võrdõiguslikkust; arvestades, et naistel võib olla oluline roll ELi tööturu puudujääkide kõrvaldamisel;
- B. arvestades, et EL peab tulema toime enneolematu naiste puudusega STEM valdkonna tegevusalal ja hariduses, eelkõige võttes arvesse, et naised moodustavad 52 % Euroopa elanikkonnast ja 57,7 % ELis kolmanda taseme hariduse lõpetanutest ⁽⁸⁾, kuid vaid kaks viiendikku teadlastest ja inseneridest ⁽⁹⁾; arvestades, et naised on alaesindatud Euroopa digitaalsektori kõigil tasanditel, alates üliõpilastest (32 % bakalaureuse-, magistri- või samaväärsel tasemel) kuni juhtivate akadeemiliste ametikohtadeni (15 %) enamikus teadus-, inseneeria- ja juhtimisvaldkondades ning kõrgemal hierarhilisel tasandil, isegi sektorites, kus nad moodustavad enamuse, näiteks hariduses; arvestades, et soolised stereotüübid kujutavad endast tõsist takistust mees- ja naisõppurite võrdsusele juba hariduse omandamise ajal ning suurendavad veelgi soolist lõhet STEM-valdkondade töösektoris, mis takistab seega tõsiselt naiste ja meeste vahelist võrdsust; arvestades, et ELis on suurim lõhe IKT valdkonna erialaoskuste ja tööhõive valdkonnas, kus ainult 18 % naised ⁽¹⁰⁾ ja kus

⁽⁶⁾ Uuring – „Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality“, Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond C – kodanike õigused ja põhiseadusküsimused, 15. aprill 2020.

⁽⁷⁾ Organisationsiooni Iclaves koostatud uuring Euroopa Komisjoni sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadile.

⁽⁸⁾ Eurostati kolmanda taseme hariduse statistika, andmed pärinevad 2020. aasta septembrist.

⁽⁹⁾ Eurostat, Inimressursid teaduse ja tehnoloogia valdkonnas, aasta keskmised andmed ajavahemikul 2016–2020.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Komisjoni 2020. aasta tulemustabel naiste osalemise kohta digivaldkonnas.

Neljapäev, 10. juuni 2021

STEM-valdkonna lõpetanute seas on vaid 36 % naised, ning digitaalsektoris, kus mehi on rohkem kui kolm korda rohkem kui naisi; arvestades, et STEM-erialade õppijate ja lõpetanute suur sooline segregatsioon loob aluse tulevaseks sooliseks segregatsiooniks STEM-erialadega seotud karjääris; arvestades, et väga vähesed teismelised tütarlapsed liikmesriikides (vähem kui 3 %) väljendavad huvi töötada 30-aastaselt IKT-spetsialistina⁽¹¹⁾; arvestades, et ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga naistel on STEM-sektoris siseneda eriti raske; arvestades, et kuigi tütarlapsed on hakanud STEM-erialade õppimise vastu suuremat huvi tundma ja neis osalema, on nende osakaal endiselt ebapiisav; arvestades, et poiste ja tütarlaste suhtumine STEM-valdkondadesse alghariduse ajal ei erine ja paljudel juhtudel on tütarlaste tulemused STEM- ja IKT-alastes ülesannetes poiste omadest sageli paremad⁽¹²⁾; arvestades, et kõrghariduse STEM-valdkonna õppeainete soolised erinevused ei ole seotud akadeemilise sooritusega, kuna tütarlastel ja poistel on teise taseme hariduse teaduse ja matemaatika valdkondades saavutused väga sarnased; arvestades aga ka seda, et tüdrukud kardavad, et on STEM-valdkonnaga seotud karjääris vähem edukad kui poisid ning seetõttu on naised oma digioskustes vähem kindlad; arvestades, et karjäärivalikuid puudutavad sotsiaalsed normid ja soolised ootused, mida sageli tugevdatakse hariduse sisu ja õppekavade kaudu, on kaks kõrghariduses ilmneva soolise segregatsiooni peamist tõukejõudu;

- C. arvestades, et STEM-valdkonnas ülikooli lõpetanud naistel on raske leida oma kohta STEM-valdkonna töökohtadel ning neil on meestest vähem tõenäoline siseneda STEM-valdkonna ametikohtadele või jääda sinna mitmesuguste takistuste tõttu, nagu soolised stereotüübid, meeste ülekaaluga töökohad, diskrimineerimine ja eelarvamused, teadlik ja alateadlik eelarvamus, seksuaalne ahistamine, negatiivne töökeskkond ning naiste eeskujude ja mentorite puudumine; arvestades, et soolise lõhe vähendamine STEM-erialadel võib vähendada oskuste lõhet, suurendada naiste tööhõivet ja tootlikkust ning vähendada segregatsiooni tööturul, mis lõppkokkuvõttes soodustaks majanduskasvu nii suurema tootlikkuse kui ka tööjõu kasvu kaudu; arvestades, et soolise lõhe kaotamine STEM-valdkonna kutsealadel aitaks suurendada ELi SKPd inimese kohta 2050. aastaks 2,2–3,0 %⁽¹³⁾; arvestades, et soolise ebavõrdsuse kaotamisel STEM-valdkonna kutsealadel kujutaks endast sammu soolise võrdsuslikkuse ning naiste ja tütarlaste inimõiguste edendamise poole, samuti oleks sellel positiivne mõju soolise palgalõhe ja soolise pensionilõhe vähendamisele;
- D. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti uuringu⁽¹⁴⁾ kohaselt on hinnanguliselt 55 % ELi naistest kogenud seksuaalset ahistamist alates 15. eluaastast ja 14 % naistest on kogenud küberahistamist alates 15. eluaastast; arvestades, et COVID-19 pandeemia ajal on paljud naised langenud kübervägivalla uute vormide, näiteks internetis toimuva seksuaalse ja psühholoogilise ahistamise ohvriks; arvestades, et nende seksuaalse ja psühholoogilise ahistamise uute vormide probleemi lahendamiseks on hädavajalik võtta meetmeid; arvestades, et on rohkelt teateid selle kohta, STEM-hariduse asutustes, sealhulgas koolides, ülikoolides ja töökohtades, esineb sageli seksuaalset ahistamist, mis takistab veelgi rohkem naiste osalemist selles sektoris;
- E. arvestades, et uuenduslike tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti valdkonnas töötavate naiste alaesindatus annab põhjust muretsemiseks, kuna see võib mõjutada kahjulikult nende tehnoloogiate kujundamist, arendamist ja rakendamist, põhjustades olemasolevate diskrimineerivate tavade ja stereotüüpide kordamist ja soopõhiselt kallutatud algoritmide loomist; arvestades, et jõupingutused digisektoris esineva soolise kallutatuse, stereotüüpide ja ebavõrdsuse kaotamiseks on ebapiisavad; arvestades, et sooline lõhe püsib kõigis digitehnoloogia valdkondades, eriti tehisintellekti ja küberturvalisuse puhul, mis tugevdab lähitulevikus digisektoris mehi eelistavat suundumust; arvestades, et kallutatusega tegelemiseks on vaja välja töötada selged eetika- ja läbipaistvusnõuded; arvestades, et ebatäielikud ja ebatäpsed andmekogumid ning sooliselt eristatud andmete puudumine võivad moonutada tehisintellektisüsteemide tööd ja loogikat ning seada ohtu soolise võrdsuslikkuse saavutamise ühiskonnas; arvestades, et nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta ka Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ainulaadset olukorda, pidades eelkõige silmas nende suurust, suutlikkust rakendada uusi nõudeid ning potentsiaali väärtusliku allika ja panusena, et võimaldada tütarlastel,

⁽¹¹⁾ Rahvusvaheline Haridustulemuste Hindamise Assotsiatsioon (IEA), International Computer and Information Literacy Study (Rahvusvaheline arvuti- ja infopädevuse uuring, ICILS), 2018.

⁽¹²⁾ O'Dea, R. E., Lagisz, M., Jennions, M. D. jt, „Gender differences in individual variation in academic grades fail to fit expected patterns for STEM“, *Nature Communications* 9, 3777, 2018.

⁽¹³⁾ Euroopa Soolise Võrdsuslikkuse Instituut, „Economic benefits of gender equality in the EU: How gender equality in STEM education leads to economic growth“ (Soolise võrdsuslikkuse majanduslik kasu ELis: Kuidas sooline võrdsuslikkus STEM-hariduses toob kaasa majanduskasvu), 2017.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, „Violence against women: an EU-wide survey“ (Naistevastane vägivald: ELi ülene uurimus), 2014.

Neljapäev, 10. juuni 2021

naistel ja naisjuhtidel edendada soolist võrdõiguslikkust STEM-hariduses ja -kutsealadel;

- F. arvestades, et uute tehnoloogiate kallutatuse soo, rahvuse, rassi, nahavärvi, keele, usutunnistuse ja rahvusliku või sotsiaalse päritolu alusel on peamiselt tingitud eristamata andmetest, kontekstipõhiste teadmiste puudumisest ja soolise perspektiivi puudulikkusest kohaldamisest uurimistevõimuses, millel võivad olla kahjulikud tagajärjed naiste tervisele ja heaolule, eriti nende puhul, keda diskrimineeritakse läbipõimunult, ja toodete ohutusele ning millel võib olla negatiivne mõju naiste isiklikule ja ametialasele arengule⁽¹⁵⁾;
- G. arvestades, et õpetajad ja lapsevanemad võivad soolisi stereotüüpe süvendada, heidutades tütarlapsi STEM-valdkonnas haridust omandamast ning karjääri tegemast; arvestades, et soolised stereotüübid mõjutavad suuresti õppimisvalikuid; arvestades, et kultuuriline heidutamine ning naiseeskujude vähenemine tundmine ja tutvustamine pärsib ja mõjutab negatiivselt tütarlaste ja naiste võimalusi STEM-õpingute, seonduva karjääri ja digitaalse ettevõtluse alal ning viib naiste diskrimineerimise ja nende jaoks piiratud võimalusteni tööturul; arvestades, et rõhku tuleks panna teguritele, mis motiveerivad tütarlapsi ja toetavad nende huvi STEM-õpingute, seonduva karjääri ja digitaalse ettevõtluse vastu, nagu naiseeskujude tutvustamine, õpetajatest mentorid, eakaaslaste heakskiit, loovuse arendamine ja praktiline kogemus;
- H. arvestades, et COVID-19 kriis põhjustab Euroopas tõenäoliselt püsivaid muutusi elus ja mõjutab enamikku inimeste elu aspektidest, viisi, kuidas me oma tööd teeme, ning seda, kuidas me õpime, milles digitaliseerimisel on oluline roll; arvestades, et COVID-19 suurendab ka soolist digilõhet⁽¹⁶⁾ ajal, mil digioskusi on vaja rohkem kui kunagi varem, et töötada, õppida või püsida ühenduses; arvestades, et kiire digiüleminek pakub palju võimalusi soopõhiste tööhõivemudelite muutmiseks, kuid võib samuti ebaproportsionaalselt mõjutada naiste tööhõivet paljudes valdkondades; arvestades, et naised on sunnitud võtma enda kanda suurema osa laste või perega seotud kohustustest kui nende ametivennad, ning seepärast tuleks kõikides kavandatud meetmetes arvestada töö- ja pereelu eduka ühitamise võimalusega naiste jaoks, et kaasata neisse valdkondadesse mehi; arvestades, et kaugtöö tõttu muutuvad töö- ja pereelu vahelised piirid vähem märgatavaks ning naistele võib karjääri ja perekondlike hoolduskohustuste tasakaalustamisel langeda suurim koormus;
- I. arvestades, et on vaja edendada poliitikat, mille eesmärk on suurendada naiste osalust STEM-valdkondades, ning võtta kasutusele mitmetasandiline lähenemisviis, et tegeleda soolise lõhega kõigil haridus- ja tööhõivetasanditel digitaalsektoris; arvestades, et vaid üksikud liikmesriigid on lisanud sätteid soolise võrdõiguslikkuse kohta teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning edusammud soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisel riiklikesse teadusprogrammidesse on olnud aeglased;
- J. arvestades, et on vaja edendada ja toetada naiste suuremat ettevõtlust ning arendada välja soodne keskkond, kus naisettevõtjad saaksid jõudsalt areneda ja ettevõtlikkust ergutatakse; arvestades, et andmed ettevõtluse kohta STEM- ja IKT-sektoris viitavad naiste veelgi suuremale marginaliseerumisele; arvestades, et samamoodi silmatorkav on sooline lõhe idufirmades ja riskikapitaliinvesteeringutes; arvestades, et kuna tütarlapsed õpivad kogu keskkooli- ja ülikooliõpingute ajal vähem IKT- ja STEM-aineid, on ka palju vähem naisi, kes selles valdkonnas töötavad ning eriettevtöte ja idufirmade asutajateks ja omanikeks saavad; arvestades, et ainult 17 % alustavatest ettevõtjatest on naised; arvestades, et naistele kuuluvaid idufirmasid rahastatakse keskmiselt 23 % vähem kui meeste omi; arvestades, et kuigi 30 % Euroopa ettevõtjatest on naised, saavad nad ainult 2 % saadaolevast pangandusvälisest rahastamisest⁽¹⁷⁾; arvestades, et see arv tundub pandeemia tõttu olevat langenud 1 %-ni;

⁽¹⁵⁾ Ekspertirühma „Innovation through Gender“ aruanne „Gendered Innovations: How Gender Analysis Contributes to Research“ (Soopõhine innovatsioon: kuidas sooline analüüs aitab teadusuuringutele kaasa), teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, Euroopa Komisjon, 2013.

⁽¹⁶⁾ Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), „Bridging the digital gender divide: include, upskill, innovate“ (Soolise digilõhe ületamine: Kaasamine, oskuste täiendamine, innovatsioon), 2018.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringuspank, „Funding women entrepreneurs: How to empower growth“ (Naisettevtjate rahastamine: kuidas suurendada majanduskasvu), 2018.

Neljapäev, 10. juuni 2021

Üldised märkused

1. on seisukohal, et võttes arvesse märkimisväärt soolist palgalõhet ELis, asjaolu, et naistel on tõenäolisemalt madalapalgaline, osalise tööajaga ja muul viisil ebakindel töö, järjest suuremat nõudlust STEM-spetsialistide järele ja STEM-valdkonna kutsealade tähtsust Euroopa majanduse tuleviku jaoks, on äärmiselt oluline suurendada naiste osakaalu STEM-sektoris, et edendada naiste õigusi ja potentsiaali ning luua kestlikum ja kaasavam majandus ja ühiskond teaduslase, digitaalse ja tehnoloogilise innovatsiooni abil; toonitab, et STEM-erialade kõrgetasemelised oskused on innovatsiooni jaoks üliloolulised tipptehnoloogilistes IKT-valdkondades, nagu tehisintellekt või küberturvalisus, ning on seetõttu ELi konkurentsivõime jaoks üleilmsetel turgudel üha olulisemad; rõhutab seepärast, et naiste oskuste, teadmiste ja kvalifikatsiooni täielik potentsiaal nendes valdkondades võib aidata kaasa Euroopa majanduse hoogustamisele ning toetada mitmesuguste ELi poliitikaaldkondade, eriti rohelise kokkuleppe ja digitaalarengu tegevuskava eesmärkide saavutamist;
2. kordab, et peamine eesmärk peaks olema kaotada kõik tõkked, eelkõige naiste ja tütarlaste huve, eelistusi ja valikuid piiravad sotsiaal-kultuurilised, psühholoogilised ja pedagoogilised tõkked, sealhulgas soolised stereotüübid ja sooline diskrimineerimine ning bioloogiliste ja sotsiaalsete tegurite, näiteks emaduse kattumine naise karjääri kõige otsustavamate perioodidega, ilma et see kahjustaks naiste vabadust teha otsuseid; ergutab liikmesriike edendama naiste ja tütarlaste osalemist STEM-õpingutes ja -karjääris oma asjakohastes riiklikes või piirkondlikes soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavades või strateegiates, pakkudes sobivaid stiimuleid; on seisukohal, et nende tegevuskavade või strateegiate eesmärk peaks lisaks teistele algatustele olema soolise võrdõiguslikkuse suurendamine, keskendudes muu hulgas sooliste stereotüüpide kaotamisele, haridusele ja kvalifikatsioonile juurdepääsu hõlbustamisele, paremale töö- ja eraelu tasakaalule, võrdsetele võimalustele, naiste jaoks tervisliku ja ohutu töö- ja õppekeskkonna tagamisele, mittediskrimineerimisele tööturul, teadlikkuse suurendamisele soolisest kallutatusest ja stereotüüpidest kõigis asjakohastes STEM-sektorites, kohustusliku töötasu läbipaistvuse poliitika rakendamisele, seksuaalse ahistamise suhtes täisleppimatuse rakendamisele ja naissoost eeskujude nähtavamaks muutmisele;
3. kordab, et soostereotüübid, kultuuriline heidutamine ning vähene teadlikkus naissoost eeskujudest ja nende vähene propageerimine takistavad ja mõjutavad negatiivselt tütarlaste ja naiste võimalusi STEM-uuringutes, nendega seotud tegevusaladel ja digiettevõtluses ning võivad tuua kaasa naiste diskrimineerimise ja nende väiksemad võimalused tööturul;
4. kinnitab, kui oluline on integreerida teadlikkus soolisest kallutatusest kõigisse asjakohastesse sektoritesse, sealhulgas õpetajate esma- ja täiendõppesse; rõhutab vajadust tegeleda struktuursete tõketega, nagu ebasoodne sotsiaal-majanduslik taust ning naiste suhtes vaenulik töökeskkond ja -tingimused, mis takistavad tütarlapsi ja naisi sisenemast valdavalt meeste ülekaalus olevasse valdkonda, ning vajadust suurendada seni alahinnatud eeskujude nähtavust, et naisi ja tütarlapsi inspireerida; palub komisjonil viia läbi ja toetada teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ning muid programme ja algatusi nende tõkete vähendamiseks akadeemilistes ringkondades; rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse meetmed, näiteks sooliste stereotüüpide kaotamine hariduses, teadlikkuse suurendamine, tütarlastele ja naistele STEM-ainete propageerimine ning karjäärinõustamine, et julgustada tütarlapsi kaaluma õppimist meeste ülekaaluga aladel, tooks kaasa selle, et STEM-erialade haridust omandaks rohkem naisi;
5. kutsub liikmesriike üles võitlema tööturu soolise killustatusega STEM-kutsealadel, investeerides naiste formaalsesse, informaalsetesse ja mitteformaalsesse haridusse, elukestvasse õppesse ja kutseõppesse, et tagada nende juurdepääs kvaliteetsetele töökohtadele ning ümberõppe ja oskuste täiendamise võimalustele tööturu tulevase nõudluse jaoks ning hoida ära tööturu soolise segregatsiooni nõiaringi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja poliitikameetmed, mis hõlmaksid soolist mõõdet täiel määral teadlikkuse suurendamise kampaaniate, koolituse, koolide õppekavade ja eelkõige karjäärinõustamise kaudu, et edendada tütarlaste seas ettevõtlust, STEM-õppeaineid ning digiharidust juba varasest east alates, eesmärgiga võidelda olemasolevate hariduslike stereotüüpide vastu ning tagada, et rohkem naisi siseneb arenevatesse ja hästi tasustatud sektoritesse; rõhutab vajadust kaasata meediat, sealhulgas sotsiaalmeediat, et ergutada kaasavat keelekasutust ning vältida stereotüüpe, mis loovad tütarlaste STEM-valdkonnast huvitumise ning sellekohases hariduses osalemise kohta negatiivseid arvamusi; nõuab STEM-hariduse asutuste täiustamist ja neile võrdse juurdepääsu tagamist; nõuab spetsiaalseid stipendiume tüdrukutele ja naistele, kes soovivad töötada STEM-sektoris;
6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma eriti arvesse ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga naiste ja tütarlaste olukorda, näiteks puuetega naiste või äärepoolseimates piirkondades või maapiirkondades elavate naiste, vaesuses elavate naiste, üksikemade, ebakindlas olukorras olevate üliõpilaste, rändajatest naiste ja roma naiste olukorda, ning tagama nende täieliku juurdepääsu digiõppele ja STEM-karjäärile ning neisse kaasamise, et vältida digilõhe suurenemist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama tegevuskavade koostamisel suurt tähelepanu etnilisest päritolust, usust, seksuaalsest sättumusest, vanusest või puudest tingitud valdkonnaülesele diskrimineerimisele ja kallutatusele; kutsub komisjoni ja

Neljapäev, 10. juuni 2021

liikmesriike üles koguma võrreldavaid ühtlustatud andmeid, et jälgida mitmesuguse sotsiaal-majandusliku taustaga või rassilisest ja etnilisest päritolust naiste edusamme kõigil haridustasanditel, sealhulgas seoses nende karjäärivalikute ja -arenguga, keskendudes ebavõrdsusele STEM- ja digisektoris, mis aitab jälgida poliitikameetmete mõju ja võimaldab sidusrühmadel tuvastada puudusi ja nende algpõhjust; kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikidega koostööd, et laiendada tulemustabelis „Naised digitaalmajanduses“ kasutatavaid näitajaid, et see hõlmaks teavet ja andmeid STEM-valdkonna haridust omandavate ja karjääri tegevate naiste kohta, ning töötama välja tööriistakomplekti, mis sisaldab meetodikat, näitajaid ja raamistikke täpsemate andmete saamiseks ning olemasoleva teabe paremaks kasutamiseks;

7. kutsub liikmesriike üles täielikult toetama komisjoni algatusi teadlikkuse suurendamiseks digitaalsetest võimalustest, nagu lähenemisviis „Pole naist, pole vestlusringi“, ELi programmeerimisnädal, üleeuroopalised algatused „digioskuste ja töökohtade koalitsioonid“, „ELi naisnovaatorite auhind“, #SaferInternet4EU ning Euroopa uus oskuste tegevuskava;

Haridus

8. väljendab heameelt digiõppe tegevuskava 2021–2027 üle ja selle meetme üle, mille eesmärk on soodustada naiste osalemist STEM-valdkonnas, ning loodab, et see aitab töötada välja atraktiivsemaid ja loovamaid viise, et julgustada tütarlapsi STEM-õpinguid jätkama, ning suurendada naiste enesekindlust oma digioskuste osas; rõhutab, et tüdrukud moodustavad loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna lõpetanutest vaid 36 %⁽¹⁸⁾, kuigi nende digikirjaoskuse tase on poiste omast kõrgem⁽¹⁹⁾; rõhutab, et soostereotüüpe omaks võtvate tütarlaste enesetõhusus ja enesekindlus oma võimete suhtes on madalam kui poistel, samuti et enesetõhusus mõjutab märkimisväärselt nii STEM-hariduse tulemusi kui ka STEM-valdkonna karjääripüüdlusi; rõhutab, et näib, et tüdrukud kaotavad vanusega huvi STEM-valdkonna ainet vastu, mis viitab sellele, et sekkumist on vaja juba eelkoolis ja algkoolis, et säilitada tütarlaste huvi nende valdkondade vastu ja võidelda kahjulike stereotüüpide vastu nii tüdrukute kui ka poiste soorollide puhul; palub komisjonil ja liikmesriikidel luua uusi kanaleid, et tütarlasteni jõuda, ning tagada, digiharidus jõuab nende kõigini, ning tunnustada õpetajaid ja investeerida neisse kui kultuuriliste muutuste loojatesse, kellel on võimalik kaasata tüdrukuid jätkuvalt reaalinete õppimisse; teeb ettepaneku tugevdada neid jõupingutusi liikmesriikide jaoks ühiste suuniste välja töötamise abil, et parendada keskhariduse omandamisega alustajate teadmisi ja oskusi; nõuab ELi fondide, programmide ja strateegiate, sealhulgas programmi „Erasmus+“, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja programmi „Digitaalne Euroopa“ tõhusat kasutamist, et aktiivselt ergutada tüdrukuid alustama õpinguid IKT- ja STEM-valdkonnas, ning pakkuda tõhusat toetust elukestvate õppele ja koolitusele STEM-valdkonnas; nõuab soolise võrdõiguslikkuse nõuetekohast lisamist tulevasse ELi noortestrateegiasse ja -poliitikasse;

9. rõhutab, et kvaliteetne, kaasav ja mittediskrimineeriv digiharidus peab etendama märkimisväärselt rooli tütarlaste ja naiste osaluse tõstmises valdkondades, mis on seotud IKT- ja STEM-aladega ning soolise digilõhe kaotamises; toonitab, et digiharidus peab tekitama parema digitaalse kaasatuse ja digikirjaoskuse ning tagama tütarlaste ja naiste võrdse osaluse digiajastul; rõhutab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tagamise tähtsust STEM-hariduse kõigil tasanditel, sealhulgas õppekavavälises, informaalises ja mitteformaalses hariduses, seda ka õpetajate jaoks; nõuab seetõttu spetsiaalseid eakohaseid strateegiaid; innustab liikmesriike edendama informaatikaalast haridust riiklikes õppekavades ning kutsub haridusametusi üles integreerima robotika, kodeerimise, IKT ja programmeerimise aineid koolieelse ja alghariduse varasemas etapis, et julgustada tütarlapsi ja naisõpilasi õppima koolis matemaatikat, kodeerimist, IKTD ja reaalseid;

10. tunnistab koolide ja õpetajate rooli soolise lõhe kaotamisel STEM-valdkonna hariduses ning rõhutab hariduse rooli tütarlaste osalemise edendamisel STEM-valdkonnaga seotud kursustel ning võrdlusnäitajate kehtestamisel naiste värbamise ja töökohtal püsimise jälgimiseks; kutsub liikmesriike üles investeerima STEM-valdkonna alg- ja keskkooliõpetajate oskuste arendamisse, et aidata neil mõista ja käsitleda teadvustamata eelarvamusi oma õpetamistavades ja hinnangutes ning kaasata võrdselt kõik õppijad; rõhutab, et on vajalik, et liikmesriigid kaasaks STEM-valdkonna liikumistesse kogu õpetajaskonna, et õpetajast saaks muutuste edasiviijad; teeb ettepaneku, et haridusametused koostaksid võrdõiguslikkuse kavade, et edendada soolist tasakaalu õpetajate seas; nõuab STEM-valdkonna õppekavade ja juhendmaterjalide tugevdamist, et paremini edendada selles valdkonnas võrdset osalemist; nõuab paremat karjäärinõustamist ning uusi ja loomingulisi viise, et innustada naistudengeid kaaluma STEM-karjääri; rõhutab sellega seoses vajadust tugevdada õpetajate ja karjäärinõustajate

⁽¹⁸⁾ Euroopa Komisjon, *She Figures* 2018.

⁽¹⁹⁾ Rahvusvaheline digikirjaoskuse ja infopädevuse uuring (International Computer and Information Literacy Study, ICILS), 2018.

Neljapäev, 10. juuni 2021

võimekust, et innustada tütarlapsi, kes tunnevad STEM-valdkonna vastu huvi, selles karjääri tegema, kuna suurem teadlikkus STEM-valdkonna stereotüüpidest ja soolisest ebavõrdsusest võimaldab haridustöötajatel ja karjäärinõustajatel mõista tõkkeid, millega õpilased silmitsi seisavad, tagada naisõppuritele võrdne osalemine STEM-kursustel ja edendada nende karjääri STEM-valdkonnas;

11. rõhutab asjaolu, et meesõpetajad ja muud meestöötajad domineerivad STEM-valdkonnaga seotud õpingutes koolides, ülikoolides ja töökohtadel, mille tulemuseks on naiste eeskujude puudumine ning piiratud juhendamise- ja mentorlusvõimalused; ergutab soolõimet alg-, kesk- ja kolmanda taseme hariduses sootundliku haridusliku sisu, õpetajakoolituse ja õppekavade kaudu ning nõuab tungivalt, et töölevõtmisega tegelevad komiteed ja institutsioonid edendaksid soolist tasakaalu, et vältida nn autsaideri efekti; rõhutab vajadust investeerida haridusse ja koolitusse sootundlike värbamis- ja valikuprotsessidega kõigis haridussektorites, eelkõige STEM-valdkonnas ning uutes digisektorites, kus naised on alaesindatud; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles leidma atraktiivsemaid ja loovamaid viise IKT- ja STEM-valdkondades edukat karjääri tegevate naiseeskujude tutvustamiseks, et suurendada tütarlaste enesekindlust nende digioskustes ning julgustada neid IKT- ja STEM-õpinguid jätkama;

12. rõhutab vajadust käsitleda finantsharidust, sealhulgas finantstavade simulatsioone, ning selle seost soolise pensionilõhega; rõhutab, et nooremate naiste harimine näiteks soolise palgalõhe küsimuses sillutab teed tulevikku, kus tegutsevad rahaliselt enesekindlad naised;

13. märgib, et kõigil tütarlastel peaks olema võimalus kasutada maailmatasemel digiõppelahendustele paremat juurdepääsu ning neil peaks olema vahendid ja motivatsioon digitehnoloogiaga tegelemiseks kasutajate ja loojatena; kutsub liikmesriike üles võtma arvesse jätkuvat muret COVID-19 edasise leviku ohu pärast ning tegelema IKT-seadmete ja ühenduvuse puudumisega sotsiaal-majanduslikult ebasoodsa taustaga vähekaitsitud õppurite, näiteks tütarlaste puhul maapiirkondades või raskesti ligipääsetavates piirkondades, ning töötama välja vahendid, et tagada täielik juurdepääs digiõppele ja selle sujuv toimimine; rõhutab, et maapiirkondade koolide jaoks on vaja luua spetsiaalsed rahastamisprogrammid, kuna üha rohkematel koolidel ei ole arenenud tehnoloogiaste rahastust, mida paljud linnakoolid peavad enesestmõistetavaks; nõuab samuti maapiirkondade koolisüsteemide õpetajate paremat toetamist STEM-õppekavade õpetamisel, eriti seoses koolituse, vahendite ja taristuga;

14. rõhutab, kui oluline on arendada naiste STEM-valdkonna spetsialistide võrgustikke laiaulatuslike teavituskampaaniate jaoks, mis aitavad muuta arusaamu STEM-valdkonna naistest ning toetavad STEM-valdkonna naiste suhtlemist tütarlastega karjääri toetamise, oskuste alase koolituse ja võrgustike loomise kaudu; avaldab tunnustust mitmesugustele haridusalgatustele, mille eesmärk on toetada tütarlapsi ja edendada naiste rolli digimajanduses, sealhulgas populaarsete lugude abil sotsiaalmeedias, naiste poolt naistele organiseeritud professionaalsetele võrgustike ja tehnoloogiaettevõtete algatuste abil; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viima kõikidel haridustasanditel sisse mentorlusprogrammid, mis hõlmaksid STEM-valdkonnas eeskujuks olevaid naisi; kutsub komisjoni üles võtma digitaalsete võimaluste praktikakohtade loomisel kasutusele sihipärase soolise võrdsuslikkuse lähenemisviisi, et anda eri taustaga noortele naistele võimalus saada praktilisi digitaalsete, IKT- ja STEM-alaseid kogemusi valdkondades, mida tööturul vajatakse, ning soovib tungivalt edendada praktikat STEM-valdkonna ettevõtetes hariduse omandamise ajal; julgustab liikmesriike looma algatusi tütarlaste koolist tööle ülemineku toetamiseks, näiteks karjäärinõustamine koolis, praktika- ja töökogemuse programmid, mille eesmärk on toetada tütarlaste tulevasi püüdlusi ning luua neile võimalusi STEM-valdkonnas töötamiseks;

15. märgib, et oma 2015. aasta mai järeldustes Euroopa teadusruumi 2015.–2020. aasta tegevuskava kohta kutsus nõukogu – kasutult – komisjoni ja liikmesriike üles võtma riiklike võrdsuslikkust käsitlevate õigusaktide alusel tõhusaid meetmeid, et võidelda soolise tasakaalustamatuse vastu teadusasutustes ja otsuseid tegevates organites ning integreerida sooline mõõde paremini teadus- ja arengupoliitikasse, programmidesse ja projektidesse; tunnustab komisjoni eesmärki ergutada koos Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga naiste osalemist STEM-valdkonnas ning toetada ELi STEM Koalitsiooni, et töötada välja kõrghariduse õppekavad, mis meelitavad naisi inseneeria ja IKT juurde; peab kahetsusväärseks asjaolu, et naistel on endiselt ebavõrdne juurdepääs teadlaste ametikohtadele, rahastusele ja avaldamisvõimalustele, samuti püsib sooline palgalõhe teadusvaldkonnas ja akadeemilistes ringkondades, hoolimata asjaolust, et ELis ja liikmesriikides on kehtestatud õigusnormid võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise kohta tööturul – sealhulgas võrdne tasu;

16. toonitab arvukaid seksuaalse ahistamise juhtumeid, mida STEM-valdkonna naisüliõpilased on kolmanda taseme hariduse omandamisel kogenud, ning kutsub liikmesriike ja haridusasutusi üles rakendama seksuaalse ahistamise suhtes täisleppimatust, leppima kokku rangetes käitumisjuhendites ja protokollides, looma naistele ja tütarlastele teatamiseks turvalised ja privaatsed kanalid ning teatama kõigist seksuaalse ahistamise juhtumitest asjaomastele ametiasutustele; kutsub

Neljapäev, 10. juuni 2021

komisjoni, liikmesriike ja haridusasutusi üles võtma seksuaalse ahistamise toimepanijate suhtes ennetusmeetmeid ning piisavaid karistusi, et STEM-valdkonna haridusasutustes ja koolides seksuaalse ahistamise juhtumitega tegeleda;

17. rõhutab vajadust lisada riiklikesse arengukavadesse, haridussektori, IKT- ning teaduspoliitikasse sooteadlikud STEM-valdkonna õppe- ja karjäärivõimalused;

Karjäär

18. peab kahetsusväärseks asjaolu, et naised puutuvad oma karjääris kokku ebaproportsionaalselt suuremate takistustega kui mehed, kuna töö- ja eraelu ei ole tasakaalus ning tasustamata hooldustöö hulk on enamikus leibkondades suurenenud; märgib, et COVID-19 pandeemia on veelgi halvendanud naiste olukorda, kes on pidanud laste hooldamisel ja tasustamata hooldustöö tegemisel tasakaalustama ka üle tööaja kestvat kaugtööd; peab kahetsusväärseks pideva ühendatuse kultuuri eriti negatiivset mõju töö- ja eraelu tasakaalule hoolduskohustustega töötajate puhul, kes kipuvad olema naised; nõuab tungivalt, et avaliku ja erasektori asutused tagaksid, et kaugtöö puhul võetaks arvesse takistusi töö- ja eraelu parema tasakaalu säilitamisel ning austataks õigust mitte olla kättesaadav ja võetaks kasutusele peresõbralik poliitika; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid asjakohased meetmed, et tagada nulltolerants seksuaalse ahistamise suhtes, parem rasedus- ja sünnituspuhkus, oluliselt rohkem ja pikem isapuhkus ning tasustatud ja mitteülekantav vanemapuhkus, mis võimaldab naistel ja meestel võtta oma laste eest hoolitsemiseks vaba aega, ning võitleksid selle vastu, et normaalseks peetakse lapsevanemaks saava naise karjääripausi, et saada üle suurest takistusest naiste karjääri edendamisel, ning tagaksid paindliku tööaja, kohapealsed lastehoiuasutused ja kaugtöö; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid täielikult üle töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi⁽²⁰⁾ ja rakendaksid seda, ning palub komisjonil seda mõjusalt jälgida; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hindama täies ulatuses põhjuseid ja tegureid, mis põhjustavad naiste sagedast loobumist karjäärist STEM-valdkonnas, koostama vajaduse korral soovitud meetmete võtmiseks, et seda ära hoida, ning töötama välja mehhanisme ja programme naiste ja tütarlaste kaasamiseks haridus-, koolitus- ja tööhõivealgaustesse ning võtma selleks piisavaid poliitikameetmeid; rõhutab, et COVID-19 avab töö-, haridus-, juhtimis- ja igapäevaelus uue peatüki, ning on rõhutanud digikirjaoskuse ja -oskuste erilist tähtsust ning vajadust uute kaugtöö tingimuste järele, sest kaugtöö on pandeemia ja sellele järgnenud liikumispääringute ajal demonstreerinud märkimisväärset soolist lõhet; rõhutab tungivat vajadust edendada soolist tasakaalu digisektoris, kuna inimesed ja ettevõtted kasutavad IKT- ja muud digitehnoloogiat uues digihõiskonnas töötamiseks ja suhtlemiseks;

19. peab väga tähtsaks, et eeskujuks oleks rohkem naisi ja STEM-sektoris juhtivatel ametikohtadel olevate naiste arv suureneks; rõhutab, et kõrgemal ametikohal olevate naiste osakaalu vähenemine mõjutab negatiivselt naiste värbamist, mis vähendab veelgi tõenäosust, et naisi määratakse kõrgematele ametikohtadele; peab kahetsusväärseks tõsiasja, et naised on STEM-erialade juhtivatel ametikohtadel alaesindatud, ning rõhutab tungivat vajadust edendada soolist võrdõiguslikkust kõigil otsuste tegemise tasanditel ettevõtluses ja juhtimises; rõhutab, et sooline mitmekesisus juhtorganites ja otsustustasandi ametikohtadel parandab ettevõtete tulemuslikkust tänu laiemale teadmiste, hoiakute ja kogemuste spektrile; taunib Euroopa ülikoolide ja koolide hierarhiates nii horisontaalse kui ka vertikaalse soolise segregatsiooni olemasolu; juhib tähelepanu asjaolule, et naised on akadeemilistes asutustes ja ülikoolides eriti alaesindatud kõrgematel akadeemilistel ja otsuseid langetavatel ametikohtadel, mis viitab klaaslae olemasolule, st nähtamatutele eelarvamuslikele tõketele, mis takistavad naistel vastutustundlikele ametikohtadele pääsemist; nõuab tungivalt, et nõukogu ja liikmesriigid võtaksid vastu kavandatava naissoost juhatuseliikmete direktiivi ning kehtestaksid eesmärgid soolise tasakaalu saavutamiseks otsuseid tegevates organites;

20. peab kahetsusväärseks asjaolu, et tegelikkuses sooline palgalõhe püsib ja on veelgi tuntavam meeste ülekaaluga sektorites, nagu IKT- ja tehnoloogiaettevõtted⁽²¹⁾; kutsub kõiki osalisi üles järgima tasustamise läbipaistvust; nõuab tungivalt, et nõukogu ei blokeeriks enam kavandatud direktiivi, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest ja mille eesmärk on laiendada diskrimineerimise vastu pakutavat kaitset horisontaalse lähenemisviisi kaudu;

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL (ELT L 188, 12.7.2019, lk 79).

⁽²¹⁾ Lambrecht, A. ja Tucker, C. E., „Algorithmic bias? An empirical study into apparent gender-based discrimination in the display of STEM career ads“ (Algoritmiline kallutatus? Empiiriline uuring, mis käsitleb ilmsel soopõhist diskrimineerimist STEM-valdkonna vabade töökohtade kuulutustes), *Management Science*, kd 65, nr 7, 2019, lk 2970.

Neljapäev, 10. juuni 2021

21. kutsub kõiki asjaomaseid sidusrühmi üles tegelema diskrimineerimisega värbamistavades ja kehtestama kvoodid, et soodustada naiste, eelkõige eri rassilise ja etnilise taustaga naiste, puuetega naiste ja LGBTI+ kogukonna liikmete kaasamist;

22. ergutab kaasava dialoogi loomist asjaomaste sidusrühmadega, nagu eraettevõtjad, valitsusvälised organisatsioonid, kutseühingud ja -institutsioonid, riigiasutused, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, poliitikakujundajad ja kodanikuühiskonna esindajad, et koordineerida puuduvaid sidemeid ja nendega tegeleda, et edendada naiste osalemist STEM-valdkonnas; rõhutab, et arvestades seda, kui äärmiselt tähtis on võidelda STEM-sektoris naiste võimete ja rolli negatiivselt kujutavate kultuuriliste ja sotsiaalsete stereotüüpidega, tuleks võtta sihipäraseid meetmeid, et edendada soolist võrdõiguslikkust, näiteks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise õigusakte või poliitikavahendeid, nagu rahalised stiimulid, või muid meetmeid, et suurendada tütarlaste osalemist STEM-valdkonna hariduses ja karjääris; nõuab stiimulite pakkumist ettevõtetele, kes toetavad naiseeskujusid, mentorlusprogramme ja karjäärivõimalusi, ning naiste nähtavuse suurendamist; tunnistab tegevjuhtide ja ettevõtete kõrgema juhtkonna olulist rolli soolise digilõhe kaotamisel ettevõtte poliitika arendamise abil, mille eesmärk on võidelda digitaalvaldkonna sooliste stereotüüpide vastu, edendades eeskujusid, motiveerides naisi uurima STEM-valdkonna haridust, stimuleerides naiste ümberõppimist või enesetäiendamist, edendades mentorlusprogramme ja parandades IKT-töökohtade kuvandit; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema rohkem koostööd kõigi IKT-, digitaal-, telekommunikatsiooni-, meedia-, audiovisuaal- ja tehnoloogiavaldkonna äripartneritega, et edendada kaasavat ja sooliselt tasakaalustatud töökultuuri ja keskkonda, sealhulgas võttes selliseid meetmeid nagu teadlikkuse suurendamise kampaaniad soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks STEM-valdkonnas erasektorites ning avaliku ja erasektori partnerlused, et hõlbustada hiljuti kõrgkooli lõpetanud üliõpilaste juurdepääsu STEM-valdkonna tööturule, edendades tütarlaste ja noorte naiste õpipoisiopepe süsteeme ja praktikat, et tõhustada nende üleminekut tööturule, kasutades selliseid algatusi nagu mentorlus ja stipendiumid ebasoodsas olukorras olevatele tütarlastele, ning avaliku ja erasektori partnerlusi haridussüsteemide, valitsuste ja ettevõtete vahel, kes töötavad kujunemisjärgus tehnoloogia valdkonnas, nagu 3D tehnoloogia, tehisintellekt, robotika ja geeniteraapia, ning jagama selleks liikmesriikides teavet ja vahetama häid tavu;

23. rõhutab soolise lõhe ja pensionilõhe seost; kutsub seetõttu liikmesriike üles nende probleemidega tegelema ja neid vähendama ning võtma lisameetmeid, et tagada naistele piisav juurdepääs haridusele, võimalus saavutada majanduslik sõltumatus ja karjääri edendamise võimalused;

Digisektor

24. peab kahetsusväärseks asjaolu, et sooline lõhe esineb kõigis digitehnoloogia valdkondades, kuid on eriti mures soolise lõhe pärast innovatiivsete tehnoloogiate puhul, näiteks tehisintellekti ja küberturvalisuse valdkonnas, kus naiste keskmine osakaal maailmas on vastavalt 12 % ja 20 %⁽²²⁾; teeb ettepaneku pühendada rohkem tähelepanu ja toetust hõredalt asustatud piirkondadele ja eriti maapiirkondadele, kus selline olukord halveneb;

25. rõhutab, et kasutatavate andmekogumite kvaliteet on tehisintellekti tehnoloogia tulemuslikkuse jaoks ülimalt tähtis, et tehisintellekt ei tohi kinnistada soolist ebavõrdsust ja stereotüüpe, viies algoritmide alusel eelarvamusi ja eelarvamusi analoogmaailmast digitaalsfääri üle, ning et tehisintellekt võib oluliselt kaasa aidata soolise võrdõiguslikkuse edendamisele, tingimusel et töötatakse välja asjakohane õigusraamistik ning kõrvaldatakse teadlik ja alateadlik kallutatus; rõhutab, et tehisintellekti üks kõige suuremaid puudusi on seotud tööjõu homogeensusest tingitud eri liiki kallutatusega, nagu sugu, vanus, puue, usk, rass või etniline päritolu, sotsiaalne taust või seksuaalne sättumus; märgib, et läbipõimunud diskrimineerimise tõttu marginaliseerib kujunemisjärgus tehnoloogia naisi, mille näiteks on tumedanahalised naised näotuvastustehnoloogias esinevate vigade tõttu; rõhutab vajadust arendajatest ja inseneridest koosnevate mitmekesiste meeskondade järele, kes töötavad koos peamiste ühiskondlike osalejatega, et vältida soolise ja kultuurilise kallutatuse tahtmatut lisamist tehisintellekti algoritmidesse, süsteemidesse ja rakendustesse; toetab õppekavade loomist ja tegevusi üldsuse teadlikkuse suurendamiseks tehisintellekti ühiskondliku, õigusliku ja eetilise mõju kohta; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma kõik võimalikud meetmed, et sellist kallutatust vältida ja tagada põhiõiguste täielik kaitse; rõhutab, et enne tehisintellekti tehnoloogia rakendamist kõrge riskitasemega sektorites, eriti tervishoius, tuleb välja töötada inimjärelvalve taristu ning kaasata soolise võrdõiguslikkuse eksperdid;

⁽²²⁾ Sax, L.J., Kanny, M. A., Jacobs, J. A. jt, „Understanding the Changing Dynamics of the Gender Gap in Undergraduate Engineering Majors: 1971-2011“ (Kuidas mõista muutlikku soolist lõhet inseneeria valdkonna üliõpilaste seas: 1971–2011), *Research in Higher Education*, kd 57, nr 5, 2016; Shade, L. R., „Missing in action: Gender in Canada's digital economy agenda“ (Kadunud: sooline võrdõiguslikkus Kanada digitaalmajanduse tegevuskavas), *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, kd 39, nr 4, 2014, lk 887–896.

Neljapäev, 10. juuni 2021

26. tunnistab, et kui tehisintellekt ei ole algselt kallutatud, võib see olla võimas vahend soolise ebavõrdsuse ja stereotüüpide kaotamiseks erapooletute sisseprojekteeritud eetilise algoritmide väljatöötamise kaudu, mis aitavad kaasa üldisele õiglusele ja heaolule; rõhutab, et tehisintellekti eetiliste aspektide suhtes tuleb kogu Euroopas kindlasti kohaldada ühist lähenemisviisi; rõhutab samuti, et ELi tehisintellekti poliitikas ja õigusaktides tuleb järgida Euroopa väärtusi, ELi aluslepinguid ja õigusnorme ning Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid;

27. nõuab, et kõik tehisintellektid ja kogu automatiseerimine oleks sotsiaalselt vastutustundlik ja kavandatud selliselt, et see võimaldaks meil saada lahti ebavõrdsusest, sh soolisest diskrimineerimisest, ja tegeleda naiste ees seisvate probleemidega, nagu tasustamata hooldustöö, sooline palgalõhe, küberkiusamine, sooline vägivald ja seksuaalne ahistamine, inimkaubandus, seksuaal- ja reproduktiivõiguste rikkumine ning alaesindatus juhtivatel ametikohtadel; nõuab, et tehisintellekt ja automatiseerimine aitaks tõhustada naiste tervist ja majanduslikku jõukust, võrdseid võimalusi, töötajate ja sotsiaalseid õigusi, kvaliteetset haridust, laste kaitset, kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, soolist võrdõiguslikkust, digikirjaoskust, innovatsiooni ja loovust, sealhulgas juurdepääsu rahastamisele, kõrgharidusele ja paindlikele töövõimalustele; kutsub komisjoni üles aitama liikmesriikide pädevatel asutustel pöörata erilist tähelepanu soolise vägivalla uutele vormidele, nagu küberahistamine ja küberkiusamine⁽²³⁾, ning viima läbi jätkuvaid hindamisi ja tegelema nende küsimustega tulemuslikumalt;

Ettevõtlus ja juurdepääs rahastamisele

28. peab kahetsusväärseks asjaolu, et naised on innovatsioonipõhistes idufirmades alaesindatud, ning juhib tähelepanu soolisele kallutatusele ja süsteemsetele ebasoodsatele teguritele, mis eksisteerivad sotsiaalsetes struktuurides, eelkõige STEM-valdkonna ning ettevõtluse ristumiskohtades; leiab, et on äärmiselt tähtis, et eeskujuks oleks rohkem naisi ja STEM-sektoris juhtivatel ametikohtadel olevate naiste arv suureneks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama poliitikat, et toetada naiste ettevõtluspotentsiaali ja see valla päästa, sest naised on jätkuvalt majanduskasvu, innovatsiooni ja töökohtade loomise kasutamata allikas, pakkuma eriti noortele, kooliealistele naistele rohkem ja paremat teavet ettevõtluse kui atraktiivse karjäärivõimaluse kohta ning rakendama avalikku poliitikat, mis edendab naisettevõtjate edendamiseks, et võimaldada neil meie majandust ja ühiskondi taas üles ehitada; rõhutab, et tõeline taastumine COVID-19 kriisist on edukas ainult siis, kui saavutatakse rohelisem, õiglasem ja sooliselt võrdsem Euroopa ning tagatakse ELi taastefondide puhul piisav soolõime, tagades samas, et naised saavad tööhõive ja ettevõtluse seisukohast täit kasu sektorites, kus nad on traditsiooniliselt olnud ja on jätkuvalt märkimisväärselt alaesindatud, sealhulgas digi-, tehisintellekti-, IKT- ja STEM-valdkonnas;

29. on seisukohal, et naiste alaesindatus riskikapitaliettevõtetes investeerimisotsuste eest vastutavatel ametikohtadel on naiste juhitavate idufirmade ja ettevõtete püsiva rahastamispuudujäägi peamine põhjus;

30. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama alustavate naisettevõtjate ja -novaatorite rahastamisvõimalusi ELi fondides ja programmides laenude ja omakapitali kaudu, hõlbustama naiste juurdepääsu olemasolevatele fondidele, looma sihipäraseid fonde ning otsima uusi ja uuenduslikke viise naiste rahaliseks toetamiseks ja aitama neil ületada takistusi, millega nad silmitsi seisavad; nõuab, et mikrorahastamisele juurdepääsuga seoses kaasataks ka Euroopa Investeeringuspank; tunnistab, et naiste kui ettevõtete omanike ja naisettevõtjate jaoks kohandatud toetuse pakkumiseks on vaja teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniaid ELi rahastamisvõimaluste kohta; nõuab, et Euroopa Äriinglite Võrgustikku ja naisettevõtjate juhendajate Euroopa võrgustikku laiendataks veelgi, sealhulgas naisnovaatorite, tehnikaspetsialistide ja investorite ürituste edendamise kaudu, et stimuleerida ja toetada innovatsiooni ning rahastamist naiste juhitavate ettevõtmiste jaoks;

31. väljendab heameelt komisjoni algatuse üle, millega luuakse ELi naisnovaatorite auhind, mis antakse igal aastal Euroopa naistele, kes on asutanud eduka ettevõtte ja toonud turule innovatsiooni; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles leidma lisavõimalusi, et julgustada rohkem naisi oma ettevõtteid asutama ja tunnustada inspireerivaid naisjuhte innovatsioonis;

32. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama 2019. aasta aprillis vastuvõetud deklaratsiooni naiste osalemise kohta digitaalvaldkonnas ning töötama välja konkreetsed meetmed soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks STEM-sektoris, kaasa arvatud Euroopa IKT- ja STEM-valdkonna tütarlaste päeva tähistamine; kutsub komisjoni üles jälgima liikmesriikide jõupingutusi ja tegevusi ning neist aru andma, samuti tagama teabe ja heade tavade vahetamise;

⁽²³⁾ Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet „Violence against women: an EU-wide survey“ (Naistevastane vägivald: ELi ülene uurimus), 2014, lk 87.

Neljapäev, 10. juuni 2021

o

o o

33. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0297

Raadiovõrgu Euranet Plus tulevane ELi-poolne rahastamine

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon raadiovõrgu Euranet Plus tulevase ELi-poolse rahastamise kohta (2021/2708(RSP))

(2022/C 67/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 167,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõiget 3 ning aluslepingute protokoll nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 11,
  - võttes arvesse komisjoni 18. märtsi 2021. aasta otsust multimeediametmete rahastamise kohta ning 2021. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta, kaasa arvatud selle lisa,
  - võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust raadiovõrgu Euranet Plus edasise ELi-poolse rahastamise kohta (O-000036/2021 – B9-0023/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et raadio on osutunud oluliseks vahendiks kodanike teavitamisel ELi puudutataval teemadel;
- B. arvestades, et väga suure turuosa tõttu on suuremates ja suurema rahvaarvuga liikmesriikides piirkondlikel ja kohalikel raadiojaamadel ELiga seotud teemade jaoks sageli n-ö eelisaken, mis tagab arvestatava kuulajaskonna ja aitab tulemuslikult kaasa vähemuskeelte alahoiule;
- C. arvestades, et ehkki raadio on valdavalt digitaliseeritud meediakeskkonnas oluline vahend, on heliringhäälingu digiüleminek ELis pikaajaline protsess, mis nõuab raadiojaamadelt ja -võrkudelt üleminekukavade koostamist, vajalike investeeringute eraldamist ja selle arengu majandusliku mõju täiel määral arvesse võtmist;
- D. arvestades, et 2007. aastal loodud Euranet Plus on Euroopa Liidu ainulaadne raadiojaamade võrk, mis annab Euroopas toimuvatest sündmustest teavet rahvusvahelisest vaatenurgast vaadatuna; arvestades, et alates raadiovõrgu loomisest on selle tegevust rahastatud peamiselt ELi vahenditest; arvestades, et Euranet Plus koosneb praegu 13 liikmesriigi 13 juhtivast avalik-õiguslikust ringhäälinguorganisatsioonist, mille saated jõuavad iga päev kokku enam kui 15 miljoni kuulajani ⁽¹⁾, ning et Euranet Plus pakub oma liikmetele seejuures ainulaadset kvaliteetsete tootmis-, ringhäälingu- ja toimetamisteenuste valikut, vastates seega finantsmääruse ⁽²⁾ artikli 195 nõuetele eritegevuste osas, mis nõuavad teatavat liiki organisatsiooni;
- E. arvestades, et praegune toetusleping raadiovõrguga Euranet Plus, millega on talle tagatud 2,16 miljonit eurot aastas, lõpeb 31. detsembril 2021;
- F. arvestades, et komisjon teavitas Euroopa Parlamenti otsusest multimeediametmete tulevase rahastamismudeli kohta volinik Bretoni 18. jaanuari 2021. aasta kirjaga, milles on märgitud, et raadiovõrguga Euranet Plus sõlmitud toetuslepingut ei uuendata ja see asendatakse iga-aastase konkrentspõhise projektikonkursiga, mis kuulutatakse välja juba 2021. aastal;

⁽¹⁾ Raadiovõrgu Euranet Plus Network ametlik veebisait „Our Network“.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

- G. arvestades, et enne ringhäälingu tulevase rahastamise kohta otsuse tegemist ei alustanud komisjon raadiovõrguga Euranet Plus strateegilist dialoogi, nagu on selgelt soovitatud hiljutises auditis;
- H. arvestades, et kultuuri- ja hariduskomisjon (CULT-komisjon) on komisjonilt korduvalt palunud CULT-komisjoni kaasamist multimeediameetmetega seotud otsustusprotsessi, on väljendanud komisjonile oma kindlat veendumust, et kavandatav lähenemisviis on ebaõiglane Euranet Plusi suhtes, kellel on üleeuroopalise raadiovõrguna ülesanne osutada avalikku teenust ja keda tuleks kohelda kui võrdväärset partnerit, et edendada integratsiooni ja meedia mitmekesisust ELis, ning on nii suuliselt kui ka kirjalikult teada andnud, et ta ei ole rahul komisjoni kavandatava kiire muudatusega raadiojaama ELi-poolse rahastamise osas, kuna see võib katkestada teenuse järjepideva osutamise;
- I. arvestades, et 18. märtsil 2021 võttis komisjon kavakohaselt vastu otsuse multimeediameetmete rahastamise ja 2021. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta; arvestades, et komisjon on mitmetes töötajate ja volinike vahelistes arvamuste vahetustes selgitanud, et kavatseb jätta jõusse oma otsuse raadiovõrgu Euranet Plus tulevase ELi-poolse rahastamise kohta, eirates täielikult Euroopa Parlamendi selget poliitilist tahet selles küsimuses;
- J. arvestades, et väga piiratud kestusega iga-aastastel avatud projektikonkurssidel põhinev rahastamismudel ei ole rahaliselt jätkusuutlik; arvestades tõsiasja, et pakkumismenetluse algatamine käesoleval aastal ilma eelnevate üleminekumeetmeteta ei ole kauaaegse usaldusväärse partneri Euranet Plusi suhtes aus ja jätab Euraneti ilma võimalusest koostada digiüleminekuks pikaajaline arengukava ning investeerida oma toodete ja teenuste täiendavasse parandamisse, samuti toob see tõenäoliselt kaasa organisatsiooni likvideerimise ja töötajate vallandamise 2022. aasta alguses;
1. nõuab tungivalt, et komisjon tunnustaks ainulaadsust, mis iseloomustab Euranet Plusi kui sõltumatut raadiovõrku, mis täidab edukalt teabelünga ELi ja tema kodanike vahel, soodustades mõistmist ja arutelu kõigis ELi poliitikakujundamise valdkondades; rõhutab, et Euranet Plus ühendab tootmis- ja ringhäälinguvõimsusi, pakkudes kvaliteetseid toimetusteenu-seid oma liikmete raadiotele, samuti oma agentuuri, mis kavandab ühistootmist, edendab vahetusi ja toodab oma liikmetele üleeuroopalisi, kohandatud ja tellitavaid formaate; teeb järelduse, et seega kujutab Euranet Plus endast oma oluliste avalik-õiguslike ja eraõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide liikmete jaoks ainulaadset võimalust, kuna raadiovõrgu sisu jõuab ELi 12 ametlikus keeles igapäevaselt rohkem kui 15 miljoni kuulajani, kes muidu ei pruugi ELi käsitlevate küsimustega kokku puutuda;
  2. nõuab, et Euranet Plusi praegust põhirahastamist pikendataks ajutise toetuslepingu kujul vähemalt kahe aasta võrra, et raadiovõrk saaks 2027. aasta lõpuks koostada pikaajalise strateegilise kava võrgu edasiarendamiseks, et laiendada selle koosseisu, geograafilist ja keelelist katvust, valmistada digiüleminekuks ning investeerida selle toodete ja teenuste parandamisse; nõuab, et komisjoni sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat (DG CONNECT) ja eelarve peadirektoraat (DG BUDG) osaleksid institutsioonidevahelises tööühendas Euranet Plusiga ning CULT-komisjoniga, et leida asjakohased tehnilised lahendused mitmeaastase tegevusraamistiku rakendamiseks; rõhutab, et sellised üleminekumeetmed võimaldavad organisatsioonil valmistada end ette mitmeaastaseks konkurentsipõhiseks protsessiks, mis võiks alata 2024. aastal; rõhutab, et selline lähenemisviis loob suurima lisaväärtuse ELi avaliku sektori vahendite jätkusuutlikkuse, tõhususe ja nõuetekohase kasutamise seisukohast, erinevalt lühiajalistest menetlustest, mis ei sunni üksnes toetusesaajaid peost suhu elama, vaid on ka halduslikult kulukamad;
  3. nõuab, et komisjon vaataks kiiresti läbi oma 18. märtsi 2021. aasta otsuse tagamaks, et 2022. aastaks ringhäälingutegevuse rahastamiseks ette nähtud 2,2 miljonit eurot (nagu on sätestatud selle otsuse lisa punktis 2) ei eraldataks avaliku konkursi kaudu, vaid antaks otse raadiovõrgule Euranet Plus, lähtuvalt tõsiasjast, et organisatsioon vastab jätkuvalt finantsmääruse artikli 195 nõutele;
  4. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

SOOVITUSED

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0278

ÜRO Peaassamblee 75. ja 76. istungjärk

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta soovitus nõukogule ÜRO Peaassamblee 75. ja 76. istungiärguks (2020/2128(INI))

(2022/C 67/20)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 21, 34 ja 36,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, eelkõige selle preambulit ja artiklit 18 ning ÜRO inimõiguste konventsioone ja nende fakultatiivprotokolle,
- võttes arvesse oma 5. juuli 2018. aasta soovitust nõukogule, mis käsitleb Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 73. istungjärku ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 3. mai 2011. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu osalemise kohta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni töös, millega antakse ELile õigus ÜRO Peaassambleel sõna võtta, et esitada suulisi ettepanekuid ja muudatusettepanekuid, mis pannakse liikmesriigi taotlusel hääletusele, ning kasutada vastulause esitamise õigust,
- võttes arvesse nõukogu 17. juuni 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad ELi meetmeid reeglitel põhineva mitmepoolsuse tugevdamiseks,
- võttes arvesse nõukogu 13. juuli 2020. aasta järeldusi ELi prioriteetide kohta Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis ja ÜRO Peaassamblee 75. istungjärgul (september 2020 – september 2021),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja Charles Micheli 25. septembril 2020 ÜRO Peaassambleel peetud kõnet „Tugevam ja sõltumatum Euroopa Liit õiglasema maailma edendajana“,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 22. septembril 2020 avaldatud aramusartiklit „EL toetab ÜROd“,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 16. septembril 2020 vastu võetud deklaratsiooni Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 75. aastapäeva tähistamise kohta,
- võttes arvesse 2016. aasta juunis avaldatud Euroopa Liidu üldist välis- ja julgeolekupoliitika strateegiat,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva aastaaruande kohta ⁽²⁾,

⁽¹⁾ ELT C 118, 8.4.2020, lk 165.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0008.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse 1995. aasta septembris Pekingis toimunud neljandat naiste maailmakonverentsi, Pekingis vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi naiste mõjuvõimu suurendamiseks ning lõppdokumente, mis võeti vastu 9. juunil 2000. aastal, 11. märtsil 2005. aastal, 2. märtsil 2010. aastal ja 9. märtsil 2015. aastal toimunud ÜRO erakorralistel istungjärgudel Peking+5, Peking+10, Peking+15 ja Peking+20, milles käsitleti edasisi meetmeid ja algatusi Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamiseks,
- võttes arvesse 19. detsembril 2018. aastal ÜRO Peaassambleel heaks kiidetud resolutsiooni ülemaailmse turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkuleppe kohta,
- võttes arvesse 17. juuli 1998. aasta Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti,
- võttes arvesse 20 aasta möödumist sellest, kui ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 31. oktoobril 2000. aastal vastu resolutsiooni 1325 (2000), milles käsitletakse naiste olulist rolli konfliktide ennetamisel ja lahendamisel, rahu-läbirääkimistel, rahu kindlustamisel, rahuvalves, humanitaarabi andmisel ja konfliktijärgsel ülesehitamisel,
- võttes arvesse ELi tegevuskava naiste, rahu ja julgeoleku kohta aastateks 2019–2024 ning rõhutades selle tegevuskava rakendamise olulisust kui valdkondadevahelist küsimust kõikides rahu- ja julgeolekuküsimustes,
- võttes arvesse ÜRO sõltumatu eksperdi aruandeid, mis käsitlevad kaitset seksuaalse sätumuse ja soolise identiteedi alusel toimuva vägivalva ja diskrimineerimise eest,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2532 (2020) vaenutegevuse lõpetamise kohta koroonaviirushaiguse (COVID-19) pandeemia ajal ning toetades ÜRO peasekretäri Antonio Guterrese üleskutset kehtestada ülemaailmne relvarahu,
- võttes arvesse ÜRO ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegiat, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 2006. aastal ja mida peagi seitsmendat korda ajakohastatakse,
- võttes arvesse rahvusvahelist relvakaubanduslepingut,
- võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni autonoomsete relvasüsteemide kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 7. juuni 2016. aasta resolutsiooni ELi koostöö kohta ÜRO ja Aafrika Liiduga rahu-tagamisoperatsioonide suhtes ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 118,
- võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0173/2021),

A. arvestades, et Ühinenud Rahvaste Organisatsioon tähistab sel aastal oma 75. aastapäeva; arvestades, et ÜRO on ennast tõestanud olulise foorumina rahvusvahelise konsensuse loomisel, mis tugineb rahule ja turvalisusele, kestlikule arengule ning austusele inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse vastu; arvestades, et ÜRO on ka peamine ebakindlatele riikidele ja vähekaitsitud kogukondadele toetuse osutaja riigi ülesehitamisel ja konfliktide lahendamisel; arvestades, et suurenevad poliitilised pinged häirivad ÜRO tegevuskava järgimist; arvestades, et mõned riigid jätavad sageli tähelepanuta ÜRO saavutused ja asendamatut rolli oma püüdlustes teha ühepoolseid otsuseid; arvestades, et ELi ja selle liikmesriikide jaoks on oluline tagada, et ÜRO jääks tõhusaks ja tulemuslikuks foorumiks, mis toob rahvusvahelisele kogukonnale kasu, ja et ta saaks jätkata tulemuslikku tööd praeguste ja tulevaste globaalprobleemide lahendamisel, mida saab teha ainult ÜRO Peaassamblee ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide ning mitmepoolsete lahenduste rakendamise abil; arvestades, et ÜRO kolm sammast on i) rahu ja julgeolek, ii) areng, inimõigused ja iii) õigusriik ning need on lahutamatu seotud ja tugevdavad üksteist; arvestades, et demokraatia, inimõigused ja õigusriik on maailma eri piirkondades aina suuremas ohus ja kodanikuühiskonna tegutsemisruum aheneb paljudes ÜRO liikmesriikides; arvestades, et inimõiguste kaitsjad seisavad silmitsi üha suurenevate ohtudega oma seaduspärase töö üleilmsel tasandil olukorras, kus COVID-19 piirangud ja muud meetmed on vähendanud inimõiguste rikkumiste alast aruandlust ja järelevalvet; arvestades, et riikidel on kohustus võtta meetmeid tagamaks, et kõigil isikutel, kohalikel kogukondadel ja elanikerühmadel on õigus täielikult

⁽³⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 86.

⁽⁴⁾ ELT C 86, 6.3.2018, lk 33.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

kasutada oma inimõigusi kooskõlas ÜRO põhieesmärkide ja juhtpõhimõtetega, mis on sätestatud ÜRO 1945. aastal vastu võetud põhikirjas ja ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis; arvestades, et rahu ja julgeoleku, kestliku arengu ja inimõiguste austamise tagamine ja edendamine on ÜRO peamised põhimõtted; arvestades, et ÜRO hiljutistes aruannetes on juhitud tähelepanu sellele, et mitu ÜRO liikmesriiki rikuvad ja eiravad süstemaatiliselt inimõigusi; arvestades, et jätkuvad keerulised kriisid on seadnud ohtu ÜRO algse rahu säilitamise eesmärgi;

- B. arvestades, et COVID-19 pandeemia on toonud esile tungiva vajaduse suurendada kogu rahvusvahelise kogukonna vastupanuvõimelist suutlikkust, aga ka vajadust tiheda mitmepoolse dialoogi ja koostöö järele, kusjuures erilist tähelepanu tuleb pöörata avalike hüvede kättesaadavusele; arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni roll, asjatundlikkus ja usaldusväärsus on praegu eriti oluline COVID-19 pandeemia vastase võitluse ülemaailmse koordineerimise ja jõupingutuste seisukohast; arvestades, et WHO peab veelgi suurendama oma suutlikkust tulla toime praeguse pandeemia ja tulevaste pandeemiariskidega; arvestades, et kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärgid annavad taastumiseks ja meetmeteks keskse tegevuskava, mille rahvusvaheline üldsus on juba heaks kiitnud; arvestades, et kui üleilmsel tasandil ei võeta kiiresti märkimisväärsed ja ulatuslikke poliitikameetmeid, võib COVID-19 kiirendada ebasoodsaid arengusuundumusi, sealhulgas ohtu demokraatiale, õigusriigile ja inimõigustele, eriti naiste ja laste õigustele ning soolisele võrdsuslikkusele; arvestades, et parlamentaarne kontroll valitsuse otsuste üle on oluline ka selleks, et tagada kodanike põhiõiguste ja -vabaduste täielik austamine; arvestades, et ELi ja ÜRO koostöö on nende suundumuste vastu võitlemisel otsustava tähtsusega; arvestades, et pandeemia on toonud esile tõsiasja, et üldine tervise edendamine ei ole ainult moraalne kohustus, vaid majandusliku heaolu ja arengu ning kõigi, eriti kõige kaitsetumate inimeste mõjuvõimu suurendamise eeldus; arvestades, et pandeemia on esile toonud ka selle, et üleilmsel tasandil on kriitilise tähtsusega terviseprobleemide lahendamisse oluline investeerida rohkem ja paremini;
- C. arvestades, et ÜRO täitevasutusena koordineerib Maailma Terviseorganisatsioon ÜRO tervishoiumeetmeid ja täidab tervishoiuküsimustes juhtrolli; arvestades, et WHO 21. sajandi tervishoiu ja arengu alase kava kuus põhipunkti hõlmavad uuringute, teabe ja tõendite arvesse võtmist ning liitlussuhete tugevdamist arvukate partnerite toetamise ja nendega koostöö tegemise kaudu, sh ÜRO organisatsioonid ja muud rahvusvahelised organisatsioonid, rahastajad, kodanikuühiskonna ühendused ja erasektor;
- D. arvestades, et ÜRO on oluline foorum kaasavaks dialoogiks riikidest võlgnike, võlausaldajate ja muude sidusrühmade vahel;
- E. arvestades, et ÜRO peasekretär on ÜRO reformiga edasiliikumist suurepäraselt juhtinud; arvestades, et on vaja täiendavaid julgeid meetmeid ja poliitilist otsustavust, käsitlemaks peamisi lahendamata küsimusi, eelkõige ÜRO Julgeolekunõukogu struktuuri reformi; arvestades, et ÜRO suurima rahastajana on EL koos oma liikmesriikidega suuresti pühendunud tõhusale mitmepoolsusele oma poliitilise, sümboolse ja rahalise toetusega ÜRO-le esmase eesmärgiga kaotada vaesus, edendada pikaajalist rahu ja stabiilsust, kaitsta inimõigusi, võidelda inimkaubanduse vastu ning anda humanitaarabi elanikele, riikidele ja piirkondadele, mis peavad tulema toime igasuguste, nii looduslike kui ka inimtekkeliste kriisidega; arvestades, et endiselt on probleemiks ÜRO süsteemi piisav rahastus; arvestades, et EL peaks kutsuma ÜROd üles tegema rohkem jõupingutusi oma reformipüüdlustes, suurendama naiste, nooremate ja puuetega inimeste osakaalu oma töötajate ja juhtide hulgas ning parandama teavitamist ÜRO struktuuride valdkonnaülesusest;

1. soovitab nõukogul

- a) jätkata oma senist olulist tegevust tõhusa mitmepoolsuse, tõhusate ja läbipaistvate mitmepoolsete organisatsioonide ja eelkõige ÜRO toetamisel, sest ÜRO on ülemaailmsete probleemide mitmepoolsete lahenduste ning rahvusvahelise kogukonna ülese poliitika teavitustegevuse, poliitikaalase dialoogi ja konsensuse loomise asendamatu foorum; tunneb heameelt nõukogu 13. juuli 2020. aasta järelduste üle ELi prioriteetide kohta ÜROs ja ÜRO Peaassamblee 75. istungjärgul, mida peetakse mõjusateks universaalsete väärtuste (mis on ka ELi põhiväärtused) edendamise foorumiteks; kinnitab veel kord, et EL ja selle liikmesriigid jagavad ÜRO põhikirja väärtusi ja põhimõtteid ning neil on oluline roll kõnealuste põhimõtete ning ÜRO eesmärkide edendamisel oma välistegevuses; on seisukohal, et ELil on

Kolmapäev, 9. juuni 2021

vaja üleilmseid ja piirkondlikke partnereid, et edukalt saavutada oma välispoliitika eesmärgid, eriti rahu ja julgeoleku valdkonnas, võitluses terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastu, piirkondlike konfliktide lahendamisel ning võitluses läbikukkunud riikide tekke ja massihävitussrelvade leviku vastu, samuti on veendunud selles, et EL peaks tugevdama oma teavitustegevust, et luua laiemaid partnerlusi tõhusa mitmepoolsuse toetamiseks, ning kaaluma tõhusa mitmepoolsuse teemaliste arutelude lisamist kõikidesse struktureeritud dialoogidesse partneritega; märgib ühtlasi, et liit on rajatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud inimväärikuse, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, õigusriigi ja inimõiguste austamisele ning et nende väärtuste väljaspool liitu levitamine, demokraatia ja õigusriigi, inimõiguste universaalsuse ja jagamatuse edendamine peaks olema ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika keskmes vastavalt ELi lepingu artiklile 21 ja liidu strateegilistele huvidele, ning tõhusalt ja sidusalt kajastuma ka kõigis liidu suhetes kolmandate riikide ja institutsioonidega, samuti ELi eesmärkides, mida ta taotleb ÜRO süsteemis eeskätt rahvusvahelise õiguse kohaldamise vallas; on seepärast seisukohal, et nõukogu peaks toetama kõiki tegevusi, mille eesmärk on hoida inimõigustealased küsimused ÜRO tegevuskava tipus, pidades silmas katseid õonestada inimõiguste ülddeklaratsiooni ja muid asjakohaseid ÜRO sätteid, allutades individuaalsed inimõigused kogu ühiskonna väidetavale heaolule; toetab konkreetseid meetmeid ÜRO struktuuri tugevdamiseks;

- b) asuda seisukohale, et mitme jõukeskusega maailmas, kus mõned riigid edendavad universaalsetel väärtustel põhineva tõhusa mitmepoolsuse asemel selektiivset mitmepoolsust, peab ELi eesmärk olema veelgi enam edendada seda, et ÜRO liikmed pühenduksid tingimusteta ja kõigis poliitikavaldkondades universaalsetele väärtustele, reeglitel põhinevale süsteemile ja inimõiguste ülimuslikkusele; parlament nõuab, et kõigis ÜRO poliitika ja planeerimise valdkondades edendataks selliste väärtuste peavoolustamist tihedas koostöös sama meelt riikidega, et soodustada poliitikaalast dialoogi ja poliitikalahendusi ning rakendamise ja peavoolustamise suutlikkust, pidades silmas, et ÜRO on valitsustevaheline organisatsioon, mis eeldab kõigi ÜRO liikmesriikidega konsulteerimist ja nende osalemist; kutsub nõukogu kasutama ära USA praeguse administratsiooni pakutavaid võimalusi ja jätkama Ameerika Ühendriikide kaasamist ühist huvi pakkuvates poliitilistes küsimustes ning hoidma alles dialoogi- ja partnerluselase võimekuse, et taastada ja säilitada Atlandi-ülese partnerluse ja koostöö potentsiaal ÜRO süsteemis ka tulevikus; kiidab sellega seoses Ameerika Ühendriikide presidendi Joe Bideni kavandatud „ülemaailmset demokraatiateemalist tippkohtumist, et uuendada vaba maailma rahvaste vaimu ja ühist eesmärki“ ning palub nõukogul osaleda selle tippkohtumise korraldamises, mille eesmärk on ühendada maailma demokraatlikud riigid, et tugevdada demokraatlikke institutsioone ning edendada õigusriiki ja inimõigusi; kutsub nõukogu ka üles jätkama heade tulemuste saavutamist tiheda dialoogi ja koostöö arendamisel Ühendkuningriigi kui ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmega;
- c) jätkata püüdlusi selle nimel, et EL ja selle liikmesriigid saaksid ÜROs ja muudel mitmepoolsetel foorumitel ühehäälselt sõna võtta ja muuta ELi välis- ja julgeolekupoliitika tõhusamaks ja proaktiivsemaks, kasutades nõukogus kvalifitseeritud häälteenamuse reeglit, et tihendada koostööd ELi jaoks peamise strateegilise tähtsusega küsimustes, kuna see on ainus viis, kuidas liit saab rahvusvahelisel areenil juhtrolli täita ja oma mõjuvõimu kasutada, et saavutada positiivseid muutusi ja paremaid lahendusi ülemaailmsetele väljakutsetele, pidades eelkõige silmas ÜRO Julgeolekunõukogu ja senist tulemuslikku koostööd ELi liikmesriikidega, kes on ÜRO Julgeolekunõukogu alalsed ja vahelduvad liikmed, samuti ÜRO Peaassamblee ja ÜRO Inimõiguste Nõukoguga; Euroopa Parlament kiidab Euroopa välisteenistust ja selle delegatsioone ning ELi liikmesriikide delegatsioone suurepärase töö eest sellise dialoogi ja koostöö soodustamisel; on seisukohal, et oma eesmärkide ja huvide kaitsmiseks peaks EL püüdma jõuda ÜRO Julgeolekunõukogus käsitletavates küsimustes ühisele seisukohale, kooskõlastades seda nõukogus ja ELi institutsioonides vastavalt ELi lepingu artiklile 34, et suurendada ELi järjepidevust ja usaldusväärsust ÜRO tasandil; tuletab meelde, et ELi esindavad ÜROs mitu osalejat;
- d) tugevdada veelgi ELi ja ÜRO koostööd selliste vahendite väljatöötamisel, mis on suunatud valimistega seotud vägivalda korduvale probleemile, tuginedes muu hulgas Euroopa Parlamendi valimisvaatlusmissioonide kogemustele;
- e) tuletada meelde, et mitme liikmesriigi viivitused osamaksete tasumisel avaldavad ÜRO tööle äärmiselt ebasoodsat mõju ja on seega vastuvõetamatud;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- f) toetada kõiki jõupingutusi, et lisada relvastuskontrolli ja desarmeerimise tegevuskava uuesti rahvusvahelisse päevakorda, ning soovib, et tavarelvastuse üleandmise puhul ÜRO liikmesriikide vahel järgitaks täielikult relvakaubanduslepingu kriteeriume; veenda ÜRO Julgeolekunõukogu võtma vastu, nagu on sätestatud Euroopa Liidu relvaekspordi toimumisjuhendis, siduvat õigusraamistikku, et keelata müüa ja eksportida selliseid relva- ja küberjärelevalve tehnoloogiaid, mille eesmärk on sõjakuritegude toimepanemine ja/või siseriiklike eriarvamuste mahasurumine; korrata, et tõhus mitmepoolsus ja reeglitel põhinev rahvusvaheline kord on desarmeerimise edendamise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise eeltingimus; kinnitada veel kord ELi ja selle liikmesriikide täielikku toetust kehtivatele rahvusvahelistele lepingutele, sealhulgas tuumarelva leviku tõkestamise lepingule, tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingule, keemiarelvade keelustamise konventsioonile, bioloogiliste relvade konventsioonile, relvakaubanduslepingule ning kassettlahingumoon ja jalaväemiinide konventsioonidele, ning edendada jõupingutusi, et töötada välja poliitiline deklaratsioon rahvastatud aladel olevate lõhkekehade kohta ning õiguslikult siduv raamistik autonoomsete relvasüsteemide jaoks; parlament soovib komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajal, liikmesriikidel ja nõukogul alustada rahvusvahelisi läbirääkimisi õiguslikult siduva instrumendi üle, millega keelustatakse autonoomsed surmavad relvasüsteemid, mille üle puudub tegelik inimkontroll; soovib nõukogul nõuda, et peamised tuumarelvaviigid lõpetaksid relvakontrolli režiimist taganemise ja saavutaksid edasiminekut tuumarelvakontrollialastel läbirääkimistel; soovib nõukogul nõuda, et Ameerika Ühendriigid ja Venemaa alustaksid vastastikuse usalduse loomist, et taastada dialoog selle üle, kuidas luua uusi relvastuskontrollisuhteid; on seisukohal, et EL peaks toetama ÜRO desarmeerimiskomisjoni avakosmose tööühma tööd läbipaistvust ja usaldust suurendavate meetmete praktilisel rakendamisel avakosmosetegevuses; on seisukohal, et ÜRO Julgeolekunõukogu peaks andma hea võimaluse määrata kindlaks ühised standardid ja piirangud uutele sõjalistele tehnoloogiatele, nagu tehisintellekt, avakosmoserelvad, biotehnoloogiad ja üheleliikiirusega relvad; on seisukohal, et EL peaks toetama ÜRO peasekretäri üleskutset ülemaailmse relvarahule ja sellele aktiivselt kaasa aitama, sealhulgas ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemise ning liikmesriikide relvaekspordi läbipaistvuse ja vastutuse suurendamise tulemuslike meetmetega;
- g) tunnustada otsese piirkondliku sekkumise potentsiaali ÜROs, toetades teiste organisatsioonide, nagu Aafrika Liidu (AL) võimalust taotleda lisaõigustega vaatleja staatust; teadvustada ja kasutada ELi kui kõige keerukama piirkondliku organisatsiooni potentsiaali täita juhtrolli ÜRO süsteemi uuendamisel ja tugevdamisel mitmetasandilise mitmepoolsuse kaudu;
- h) pakkuda ka edaspidi vajalikku tuge ÜRO peasekretärile tema püüdlustes edendada ÜROs reformide kava ja suurendada ÜRO võimet soodustada kestlikku arengut, edendada rahu ja turvalisust, lihtsustada oma sisehaldussüsteemi, et tagada tulemuslik, läbipaistev, rahaliselt kestlik ja vastutav ÜRO, mis suudaks uuendada sidet oma kodanikega, sealhulgas kohalike kogukondade ja muude rohujuure tasandi osalejatega, samuti kodanikuühiskonnaga ning olla rohkem kooskõlas keerulise ülemaailmse tegevuskavaga; võtta juhtroll, et lahendada küsimus, miks paljude kodanikuühiskonna organisatsioonide taotlused saada ÜRO juures konsultatiivstaatuse on põhjendamatult edasi lükatud; parlament rõhutab, et ÜRO reformiprotsessis on suurt edu saavutatud halduse ja bürokraatia valdkonnas, samal ajal kui endiselt on pooleli suured poliitilised reformid, mis peaksid hõlmama ÜRO Peaassamblee taaselustamist ja konkreetseid samme, et kiirendada arengusüsteemi vastavusse viimist tegevuskavaga aastani 2030; on seisukohal, et EL ja selle liikmesriigid peaksid leidma laiapõhjalise konsensuse ÜRO Julgeolekunõukogu reformimiseks, muu hulgas Euroopa Liidule alalise liikme staatuse andmiseks lisaks juba olemasolevatele liikmesriikide kohtadele ning vetoõiguse kasutamise piiramiseks eelkõige sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude küsimustes ning julgeolekunõukogu koosseisu muutmiseks, et see vastaks paremini maailma praegusele olukorrale; on seisukohal, et EL peaks toetama peasekretäri ja paluma tal suurendada oma jõupingutusi ÜRO soolise võrdõiguslikkuse strateegia rakendamisel, et tagada naiste võrdne esindatus ÜRO süsteemis kõigil hierarhilistel tasanditel; on seisukohal, et EL peaks ÜRO-le meelde tuletama, et alates ÜRO loomisest 1945. aastal ei ole ühtegi naist nimetatud ÜRO peasekretäriks;
- i) jätkata suurema koostoime poole püüdlust ÜRO Inimõiguste Nõukogu, ÜRO Peaassamblee ja ÜRO Julgeolekunõukogu töös; parlament avaldab tunnustust ELi tööle ÜRO Inimõiguste Nõukogu tegevuse ja selle ÜRO erimenetluste toetamisel, sealhulgas eriti inimõiguste rikkumiste avastamise ja seirega tegelevate eriraportööride tegevuse ning muude temaatiliste ja riigipõhiste inimõiguste mehhanismide toetamisel, seoses vajadusega peavoolest austus inimõiguste vastu kõigis ÜRO otsuste langetamise ja poliitika valdkondades; on seisukohal, et EL peaks jätkuvalt kutsuma kõiki ÜRO liikmesriike üles täielikult kaitsma ja edendama inimõiguste, demokraatia ja

Kolmapäev, 9. juuni 2021

õigusriigi väärtuste austamist ning püüdma kasutada olemasolevaid ÜRO mehhanisme inimõiguste rikkumiste eest vastutavate isikute kohtu ette toomiseks, eriti kui asjaomased riigid ei suuda selliseid kuritegusid uurida või keelduvad sellest ning ei taga kõigi kodanike põhiõiguste kaitset; tõstab esile ÜRO inimõiguste ülemvolniku ja tema büroo tegevuse inimõiguste rikkumise paljastamisel; nõuab tungivalt, et tagataks kõigi inimõiguste kaitse ja tagamisega seotud organite erapooletus ning eelkõige kaitstaks neid nende riikide võimaliku sekkumise eest, keda kahtlustatakse inimõiguste rikkumises või nende puudulikus järgimises; peab kahetsusväärseks Inimõiguste Nõukogu kuritarvitamist autoritaarsete režiimide poolt, kes teevad seda enda huvides eesmärgiga häirida nõukogu toimimist ja kahjustada inimõiguste normisüsteemi; palub ELil ja selle liikmesriikidel toetada Inimõiguste Nõukogu ulatuslikku reformimist; rõhutab seepärast, et oluline on edendada ÜRO Inimõiguste Nõukogu reformi, millega suudetakse tagada kõikide liikmesriikide tõeline pühendumine inimõiguste edendamisele tõhusal ja erapooletul viisil, sest vastasel korral väheneks Inimõiguste Nõukogu usaldusväärsus; kordab, et on vaja vaadata läbi ÜRO Inimõiguste Nõukogu valimisprotsess, näiteks keelata selliste nimekirjade kasutamine, kus kandidaatide arv on võrdne täidetavate kohtade arvuga, ja luua nn riigi lubaduse läbivaatamise mehhanismi, et suurendada nõukogu liikmete vastutust ja tagada, et iga nõukogu liikmeks olev riik annab oma parima inimõiguste edendamiseks ja kaitsmiseks vastavalt nõukogu asutamise resolutsioonile; kutsub ELi liikmesriike üles võtma vastu kooskõlastatud seisukoha Inimõiguste Nõukogu liikmesuse küsimuses ja hääletama kõigi nõukogu liikmekandidaatide vastu, kes ei vasta ÜRO Peaassamblee 15. märtsi 2006. aasta resolutsioonis 60/251 sätestatud kriteeriumidele; palub ELi liikmesriikidel nõuda ÜRO inimõiguste ülemvolnikult aastaaruannet, milles keskendutakse Inimõiguste Nõukogu liikmete koostööle ÜRO mehhanismidega, ja nõuda valitud liikmelt alaliste kutsete edastamist kõigile Inimõiguste Nõukogu erimenetlustele; peab kahetsusväärseks asjaolu, et Venezuela osaleb ÜRO Inimõiguste Nõukogu töös perioodil 2020–2022 täisliikmena, kuigi ÜRO ise toetas oma käesoleva aasta aruandes selle riigi valitsuse toimepandud inimsusevastaste kuritegude taunimist, mis on selgelt vastuoluline;

- j) on veendunud, et EL peaks toetama ÜRO Inimõiguste Nõukogus sõltumatu rahvusvahelise uurimiskomisjoni loomist, et uurida väidetava süsteemse rassismi ning rikkumiste ja kuritarvitustega seotud fakte ja asjaolusid; nõuab, et kõik ratifitseeriksid rahvusvahelise konventsiooni rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja rakendaksid seda tõhusalt; tunnistab hariduse ja kultuuri äärmiselt olulist rolli inimõiguste edendamisel ning valdkonnaüleselt rassismi, rassilise diskrimineerimise, ksenofoobia ja nendega seotud sallimatuse vastu võitlemisel;
- k) tagada Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja rahvusvahelise kriminaalkohtusüsteemi rolli tugevdamine, et edendada vastutust ja lõpetada karistamatus ning tagada Rahvusvahelise Kriminaalkohtule tugev diplomaatiline ja poliitiline toetus ning vajalikud rahalised vahendid talle antud ülesannete täitmiseks; kutsuda kõiki ÜRO liikmesriike üles ühinema Rooma statuudi ratifitseerimise ja rakendamise kaudu Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga ning ergutada neid ratifitseerima Kampala muudatusi; kutsuda Rahvusvahelisest Kriminaalkohtust välja astuvaid liikmesriike üles oma otsust muutma; toetada Rahvusvahelist Kriminaalkohtu kui põhilist institutsiooni, mis võtab õigusrikkujad vastutusele ja aitab ohvritel saavutada õiglust, ning ergutada jõulist dialoogi ja koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtu, ÜRO ja selle asutuste ning ÜRO Julgeolekunõukogu vahel; parlament peab kahetsusväärseks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu vastaseid rünnakuid ja mõistab need hukka ning on kindlalt vastu igasugustele rünnakutele ja põhjendamatutele väidetele või avaldustele, mis õõnestavad Rahvusvahelist Kriminaalkohtu ja Rooma statuudi süsteemi üldiselt; väljendab heameelt selle üle, et on võetud konkreetseid meetmeid sanktsioonide kaotamiseks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu töötajate, sealhulgas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu peaprokuröri vastu; on seisukohal, et EL peaks alustama tõhustatud dialoogi USA praeguse administratsiooniga Rahvusvahelise Kriminaalkohtu teemal, samuti peaks EL aitama kaasa ülemaailmsele rahvusvaheliste kuritegude vastasele võitlusele, toetades algatusi, mille eesmärk on edendada üldise kohtualluvuse põhimõtet ja suurendada ÜRO liikmesriikide suutlikkust kohaldada seda oma siseriiklikus õigussüsteemis; rõhutab ELi juhtivat rolli võitluses karistamatuse vastu, sealhulgas tema toetus Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule, mis esindab ELi peamisi seisukohti ÜROs, ning rõhutab lisaks, et Rahvusvaheline Kriminaalkohtu on ainus rahvusvaheline institutsioon, kellel on õigus esitada süüdistus mõnedes maailma kõige kohutavamates kuritegudes ja kaitsta ohvreid, kellel puuduvad muud vahendid;
- l) kinnitada vajadust ja oma toetust õigusriigi väärtuste üldisele järgimisele ja rakendamisele nii riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil ning oma pühendumust rahvusvahelisele korrale, mis põhineb õigusriigil ja rahvusvahelisel õigusel; pidada tervitavaks dialoogi, mille algatasid õigusriigi koordineerimis- ja ressursirühm ning peasekretäri kantselei õigusriigi üksus liikmesriikidega teemal „Õigusriigi väärtuste edendamine rahvusvahelisel tasandil“, ning

Kolmapäev, 9. juuni 2021

nõuda selle dialoogi jätkamist liikmesriikidega, et edendada õigusriigi väärtusi rahvusvahelisel tasandil; parlament kutsub peasekretäri ja ÜRO süsteemi üles süstemaatiliselt ja vastavalt vajadusele käsitlema õigusriigi aspekte asjakohastes tegevustes, sealhulgas naiste osalemist õigusriigialases tegevuses;

- m) võidelda aktiivselt mõne riigi või riikide koalitsiooni katsete vastu õõnestada rahvusvahelist konsensust reproduktiivtervise ja -õiguste valdkonnas; eelkõige mõistab parlament hukka hiljutise Genfi konsensuse deklaratsiooni, mille algatas Trumpi administratsioon ja millele kirjutasid alla 32 suures osas mitteliberaalset või autoritaarset valitsust; parlament väljendab sügavat rahulolematust selle pärast, et kaks ELi liikmesriiki, Ungari ja Poola, on allkirjastanud selle tagurliku deklaratsiooni, mille eesmärk on õõnestada naiste reproduktiivvabadusi ning LGBT kogukonna liikmete õigusi;
- n) toetada hiljuti loodud valitsustevahelise avatud tööühma tööd selle nimel, et koostada õiguslikult siduv leping rahvusvaheliste korporatsioonide ja teiste äriettevõtete kohta eesmärgiga luua õiguslikult siduv vahend, mis tagab, et ettevõtjad vastutavad täielikult inimõiguste rikkumiste ja keskkonnakuritegude eest;
- o) suurendada veelgi ELi valmidust võidelda ajakirjanike, meediatöötajate ja nendega seotud töötajate, sealhulgas kohalike töötajate vastaste kuritegude toimepanijate karistamatuse vastu ning käivitada sellekohased konkreetsed algatused; toetada ÜRO sõnavabaduse eriraportööri ning kohtuväliste, kiir- ja omavaliliste hukkamiste küsimuste eriraportööri üleskutset luua ÜRO alaline uurimismehhanism ajakirjanike vastaste kuritegude uurimiseks ja toetada maailmas ajakirjanike kaitsega tegeleva ÜRO eriesindaja nimetamist; kiita heaks poliitika, millega mõistetak süsteemselt ja üheselt hukka inimõiguslaste, sealhulgas keskkonna- ja maaküsimustega seotud inimõiguste kaitsjate tapmine ja kõik katsed kasutada nende vastu mis tahes vormis vägivalda, tagakiusamist, ähvardamist, ahistamist, kaduma sundimist, vangistamist või meelevaldset vahistamist; kutsuda ÜRO liikmesriike üles heaks kiitma poliitikameetmeid, millega kaitsta ja toetada ohus olevaid inimõiguslasi; jätkata kõigi diplomaatiliste vahenditega ja tihedas koostöös ÜROga pingutusi surmanuhtluse kaotamiseks kogu maailmas ja nõuda surmanuhtluse kasutamisele moratooriumi kehtestamist;
- p) jätkata oma diplomaatia ja teavitusvahendite laiendamist, eelkõige pidades silmas rahu, rahvusvahelist julgeolekut ja püsivat stabiilsust, kliimadiplomaatiat, kultuuridiplomaatiat, inimõigusi, soolist võrdsõuslikkust, õiglast üleilmastumist ja võimekust püüelda poliitikaalase dialoogi ja poliitikaalase konsensuse poole mitte ainult ÜRO liikmesriikidega, vaid ka asjaomaste partneritega, nagu linnad, piirkonnad, akadeemilised ringkonnad, usuühendused ja -kogukonnad, kodanikuühiskond, kohalikud ja põliselanike kogukonnad ning erasektor; kasutada pingutusi ülemaailmsetele probleemidele, nagu kliimamuutused, lahenduste leidmiseks diplomaatiliste suhete lähtepunktina selliste partnerite puhul, kellega muud päevakorras olevad küsimused tekitavad suuri lahkarvamusi, pakkudes sel moel võimalust stabiilsuse ja rahu suurendamiseks; parlament väljendab rahulolu selle üle, et EL ja selle liikmesriigid panustavad mitmel viisil ja eri vormides aktiivselt ÜRO süsteemi töösse;
- q) kinnitada veel kord, et mõistab kategooriliselt hukka terrorismi ja toetab täielikult meetmeid, mille eesmärk on võita ja hävitada terroriorganisatsioonid, eelkõige Daesh/ISIS, sest need organisatsioonid kujutavad endast selget ohtu piirkondlikule ja rahvusvahelisele julgeolekule; teha ÜRO Peaassamblee ja ÜRO Julgeolekunõukoguga koostööd, et võidelda terrorismi rahastamise vastu ning luua mehhanismid terroristide ja terroriorganisatsioonide kindlakstegeviseks ning tugevdada kogu maailmas varade külmutamise mehhanisme; kohustuda tugevdama ELi ja ÜRO ühiseid pingutusi võitluses terrorismi algpõhjustega, eelkõige hübriidohtudega, ning edendama küberkaitsealaseid uuringuid ja suurendama suutlikkust; toetada kohalike partnerite praegusi algatusi radikaliseerumise ja terroriorganisatsioonidesse värbamise vastase metoodika kavandamisel, rakendamisel ja arendamisel; jätkata pingutusi, et tõkestada terroristide värbamist, võidelda välisvõitlejate, vägivaldse äärmusluse ja terroripropaganda vastu; toetada meetmeid, millega tugevdatakse radikaliseerumise suhtes vastuvõtlike kogukondade vastupanuvõimet, muu hulgas tagades sotsiaalse kaasatuse ja uurides algatusi mõõdukate usujuhtide ja ministrite kaasamiseks; tegutseda rahvusvahelise korrakaitse tõhususe ning õigus- ja kohtualase koostöö tugevdamise nimel võitluses terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevuse vastu, et toetada radikaliseerumisvastaseid ja deradikaliseerumist soodustavaid poliitikameetmeid kooskõlas ÜRO

Kolmapäev, 9. juuni 2021

tegevuskavaga vägivaldse äärmusluse ennetamiseks; toetada ÜRO tegevust terrorismivastases võitluses, rakendades ja uuendades selleks 2006. aastal ÜRO Peaassamblee poolt vastu võetud ÜRO ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegia nelja sammast; võtta juhtiv roll ÜRO ülemaailmse terrorismivastase strateegia peatsel läbivaatamisel, tugevdades inimõigusi ja ennetusmeetmeid;

- r) tihendada veelgi enam Euroopa Liidu, Aafrika Liidu ja ÜRO kolmepoolset koostööd; Euroopa Parlament rõhutab, et ELil, ÜRO-l ja Aafrika Liidul on oluline teha koordineeritud pingutusi suutlikkuse suurendamiseks, et jätkata koostööd Aafrika Liiduga suurendamaks Aafrika Liidu võimekust kriiside ennetamiseks ja ohjamiseks ning konfliktide lahendamiseks Aafrikas, samuti ELi ja ÜRO pikaajalise toetuse sidusa jätkumise kaudu Aafrika rahu- ja julgeoleku struktuuri (APSA) täiemahulisele toimimisele, ning võimekuse parandamiseks teistes Aafrika turvalisuse ja stabiilsuse jaoks olulistest poliitikavaldkondades, näiteks inimjulgeoleku indeksist lähtudes, võttes muu hulgas arvesse majandus- ja keskkonnaaspekte ning avalike hüvede kättesaadavust; rõhutab sellega seoses vajadust pöörata erilist tähelepanu Saheli piirkonna olukorrale, arvestades seal kasvavat ebastabiilsust; on seisukohal, et ELil võib olla märkimisväärne mõjujõud, kui ta suudab vastata Aafrika ja selle institutsioonide partnerluspüüetele võrdsete partnerluse kaudu kooskõlas uue ELi-Aafrika-strateegiaga; rõhutab tihedama poliitilise ja strateegilise dialoogi tähtsust ELi suhetes oma partneritega Aafrikas, mis hõlmab piirkondlike organisatsioonide toetamist ja nendega dialoogi pidamist ning parlamentaarses mõttmes peetavat dialoogi; rõhutab, et oluline on ÜRO raames tihendada ELi dialoogi ja koostööd Vahemere lõunaosas asuvate Aafrika riikidega, et tegeleda ühiste julgeoleku- ja stabiilsusprobleemidega;
- s) tunnustada ELi ja ÜRO märkimisväärseid saavutusi Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkonna toetamisel ja suutlikkuse suurendamisel ning jätkata saavutatule toetudes sellekohast tegevust; Euroopa Parlament tunnustab ELi tsiviil- ja sõjaliste ÜJKP missioonide ning ÜRO missioonide, sealhulgas Saheli integreeritud strateegia ja selle toetuskava, ÜRO mitmemõõtmelise integreeritud stabiliseerimismissiooni Malis (MINUSMA) ning ÜRO Lääne-Aafrika büroo rolli ja nende vahelist koostööd; väljendab rahulolu G5 Saheli, ELi ja ÜRO tehnilise kokkuleppe allkirjastamise üle, millega võimaldatakse operatiiv- ja logistikatoetust ühendvägedele G5 Saheli viies riigis ning mis annab tunnistust nende kolme organisatsiooni suurepärasest koostööst; on seisukohal, et EL peaks toetama üleskutset ÜRO Julgeolekunõukogule, et G5 Saheli ühendväed lisataks ÜRO põhikirja VII peatüki kohaldamisalasse ja et neid järjepidevalt rahastataks; tuleb meelde, et Aafrika mandri, eelkõige Magribi ja Saheli piirkonna areng, julgeolek ja stabiilsus mõjutavad otseselt ELi ja selle välispiire; nõuab, et EL toetaks ja tugevdaks koostööd ÜRO ja Aafrika Liiduga arengu toetamisel, vaesusega võitlemisel ja suutlikkuse suurendamisel kohalike partneritega, et võidelda äärmusluse, inimkaubanduse ja ebaseadusliku rände vastu;
- t) edendada koostööd Ladina-Ameerika riikidega – piirkonnaga, millega meil on rohkesti sidemeid ja ühiseid väärtusi ning mida on raskelt tabanud COVID-19 pandeemia – et tegeleda ÜRO raames koordineeritud ühiste probleemidega;
- u) jätkata dialoogi ÜRO süsteemi suutlikkuse üle ennetada konflikte ning täita ja laiendada kaitsekohustust, kinnitades ühist pühendumist reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale, rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas territoriaalsele terviklikkusele, sõltumatusle ja suveräänsusele, nagu on rõhutatud ka Helsingi lõppakti ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) Pariisi harta põhimõtetes ning tagades, et kõigi inimeste inimõigused ja põhivabadused on konfliktide ennetamise ja vahenduspoliitika keskmes; Euroopa Parlament rõhutab, kui oluline on dialoog ja koostöö ÜROga tulemuslike ja usaldusväärsete rahuvalvemissioonide korraldamisel, millel on selged eesmärgid, selge suutlikkus tulemusi saavutada ning millega suudetakse saavutada konkreetseid ja usaldusväärseid tulemusi; nõuab mõjusaid mehhanisme, mis hõlmavad muu hulgas i) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 ja kõigi järgnevate naiste, rahu ja julgeoleku teemaliste resolutsioonide rakendamist kooskõlas eesmärgiga tagada naiste täielik, võrdne ja sisukas osalemine ja juhtivtegevus rahutagamissioonides ja neile keskendatud ÜRO struktuurides; ii) laste ja noorte perspektiivi, nagu on kirjas noorte, rahu ja turvalisuse tegevuskavas ning lapse õiguste konventsioonis, sealhulgas ÜRO kaudu rahvusvaheliste pingutuste toetamine ja tugevdamine laste kasutamise lõpetamiseks relvakonfliktides; iii) puuetega inimeste perspektiivi, sealhulgas eelkõige läbipõimunud diskrimineerimise all kannatavate ja ohustatud

Kolmapäev, 9. juuni 2021

inimeste perspektiivi kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, ja iv) vajadust tagada inimõiguste järgimine ja tsiviilisikute kaitse, mis on rahuvalvemandaatide kesksed elemendid; rõhutab naiste olulist rolli konfliktide vahendamisel ja rahuvalvemissioonidel; tuletab meelde, et naised on alaesindatud ÜRO ja ELi missioonide kõigil tasanditel ning et äärmiselt oluline on kaitsta naisi ja tütarlapsi konflikti- ja konfliktijärgsetes olukordades; kutsub ELi liikmesriike üles aitama kaasa suurema hulga Euroopa relvajõudude osalemisele ÜRO rahuvalvetegevuses; rõhutab ELi toetuse tähtsust vägivaldsetest konfliktidest väljuvatele riikidele; nõuab seetõttu suuremat koostööd üleminekuolukorra ebakindluse leevendamiseks, muu hulgas riikide vastutuse suurendamise ja rahulooma saavutuste tugevdamise ning kohalike kogukondadega suhtlemise parandamise kaudu, tagades neile kaitse ja abi; nõuab asjaomaste struktuuride reformimist, et teha lõpp sõjalistel operatsioonidel ja tsiviilmissioonidel teeniva ÜRO ja ELi personali karistamatusele, ning luua toimivad ja läbipaistvad järelevalve- ja aruandlusmehhanismid väärkohtlemise, eelkõige seksuaalvägivalla juhtumite käsitlemiseks; avaldab tunnustust kohtuväliste, kiir- ja omavalitsuste hukkamiste küsimuste ÜRO eriraportööri Agnès Callamardi tööle ja panusele võitluses süüdlaste karistuse jäätamise vastu – võimalike kohtuväliste mõrvajuhtumite uurimisel, kus teda ennast hirmutati ja ähvardati;

- v) jätkata ÜRO foorumitel, eelkõige ÜRO Peaassamblee raames järjepidevat dialoogi LGBTI kogukonna liikmete inimõiguste kaitsmise vajaduse üle kooskõlas ELi suunistega lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste kõikide inimõiguste edendamiseks ja kaitsmiseks mitmepoolsetel foorumitel⁽⁵⁾, ELi suunistega surmanuhtluse küsimuses⁽⁶⁾, ning rahvusvaheliselt tunnustatud Yogyakarta põhimõtete⁽⁷⁾; kutsuda ÜRO organeid ja liikmesriike üles lisama oma inimõiguste rikkumise aluste määratlusse sooidentiteet ja -väljendus ning sootunnused, hõlmates sellega transseksuaalseid ja intersoolisi isikuid ning inimõiguste rikkumisi, mille all nad kannatavad; kasutada kõiki enda käsutuses olevaid diplomaatilisi vahendeid, et toetada kogu maailmas samast soost isikute vastastikusel nõusolekul toimuva suhte dekriminaliseerimist ja surmanuhtluse kui samasooliste suhte karistamise kaotamist ning võtta vastu õigusaktid, mis võimaldaksid õiguslikku sootunnustamist ning keelaksid intersooliste isikute suguelundite moonutamise ja nn konversioonravi kogu maailmas;
- w) edendada ÜRO tegevuse sidusust okupatsiooni või territooriumi annekteerimise olukordades; tuletab meelde, et kõikides sellistes olukordades peaks rahvusvaheline sekkumine lähtuma rahvusvahelisest humanitaarõigusest, seda ka pikaajalise okupatsiooni ja mitme külmutatud konflikti puhul idapartnerluse riikides; Euroopa Parlament toetab ÜRO üha suuremat tähelepanu ettevõtjatele, kes on seotud rahvusvaheliselt muret tekitavate olukordadega ning palub nõukogul jälgida tähelepanelikult sellistes ÜRO aruannetes või andmebaasides loetletud ELi ettevõtjaid;
- x) arendada edasi ELi vahendamis- ja diplomaatiavõimekust, et koostoimes ÜRO pingutustega ennetada ja ohjata kriise ning lahendada või vähemalt piirata konflikte, külmutatud või uued konfliktid kaasa arvatud, kusjuures Berliini protsess Liibüa suhtes on hea näide ELi toetusest ÜRO juhitud vahendustegevusele ja koostoimest ÜROga, tagades naiste täieliku ja sisulise osalemise vahendustegevuses ning jätkates ELi kindlat toetust konfliktidest mõjutatud partnerite iseseisvusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele rahvusvaheliselt tunnustatud piirides, nagu Gruusia, Moldova ja Ukraina puhul; kutsuda ÜROd üles seadma prioriteediks konfliktide ennetamise, vahendamise ja poliitilised lahendused, tegeledes samal ajal kriiside algpõhjuste ja ajenditega; tugevdada mitmepoolseid kohustusi, et leida praegustele konfliktidele jätkusuutlikke poliitilisi lahendusi ning jätkata ÜRO erisaadikute töö, tegevuse ja algatuste toetamist nende konfliktide lahendamiseks; Euroopa Parlament tunnustab ELi ja ÜRO head koostööd ühiste arengueesmärkide saavutamisel ja kestvate konfliktide edasise süvenemise vältimisel; on sellega seoses veendunud, et EL peaks jätkuvalt nõudma, et rahvusvaheline üldsus järgiks täiel määral Krimmi ebaseadusliku annekteerimise mittetunnustamise poliitikat;

⁽⁵⁾ https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137584.pdf

⁽⁶⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8416-2013-INIT/en/pdf>

⁽⁷⁾ http://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2016/08/principles_en.pdf; http://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2017/11/A5_yogyakartaWEB-2.pdf

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- y) nõuda, et kõik ÜRO liikmesriigid ratifitseeriks kõik põhilised ÜRO inimõiguste konventsioonid, sealhulgas ÜRO piinamisvastase konventsiooni ja selle fakultatiivprotokolli, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste rahvusvahelise pakti fakultatiivprotokollid ning rakendaksid neid tulemuslikult ja järgiksid neist vahenditest tulenevaid aruandekohustusi ja kohustust teha heas usus koostööd ÜRO inimõiguste mehhanismidega;
- z) jääda kindlaks eestvedajaks kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide ja järelmeetmete tulemuslikus rakendamises kõigis ELi sise- ja välispoliitika valdkondades ning liikmesriikide riiklikes strateegiates ja prioriteetides; Euroopa Parlament rõhutab tungivat vajadust piisavalt toetada ja tunnustada humanitaarabiasutuste, näiteks Maailma Toiduprogrammi olulist ja asendamatu tegevust; väljendab rahulolu otsuse üle anda 2020. aasta Nobeli preemia Maailma Toiduprogrammile pingutuste eest võidelda nälja vastu, parandada rahu saavutamise tingimusi konfliktidest mõjutatud piirkondades ning püüete eest takistada nälja kasutamist sõja- ja konfliktirelvana;
- aa) korrata oma muret laevade kahjuliku mõju pärast merekeskkonnale, sealhulgas reostuse, eelkõige nafta ja muude kahjulike ainete ebaseadusliku keskkonda laskmise ning ohtlike jäätmete, sealhulgas radioaktiivsete materjalide, tuumajäätmete ja ohtlike kemikaalide dumpingu pärast ning reostuse füüsilise mõju pärast korallidele; Euroopa Parlament kutsub ÜRO liikmesriike üles jätkama maismaalt lähtuva merereostuse vastaste meetmete prioriseerimist osana riiklikest kestliku arengu strateegiast ja programmide ning edendama merekeskkonna maismaategevuse eest kaitsmise tegevuskava ja samasisulise Montreali deklaratsiooni täitmist; kutsub ÜRO liikmesriike üles parandama Johannesburgi rakenduskavas kindlaks määratud meetmete abil mere- ja rannikuökosüsteemide teaduslikku tundmist ja hindamist, mis on usaldusväärse otsustusprotsessi alus; palub ÜRO liikmesriikidel töötada välja riiklikud, piirkondlikud ja rahvusvahelised programmid merekeskkonna kaitseks ja säilitamiseks ning merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse, eelkõige tundlike ökosüsteemide hävimise peatamiseks;
- ab) toetada ÜRO peasekretäri üleskutset töötada välja soodsa hinnaga ja kättesaadav COVID-19 vaktsiin, mida tuleks käsitada ülemaailmse avaliku hüvena; rakendada nõukogu hiljutistes järeldustes sisalduvaid sätteid ELi rolli kohta Maailma Terviseorganisatsiooni tugevdamisel, eelkõige seoses valmisolekusuutlikkuse ja reageerimisvõimega tervisealastes hädaolukordades; tunnustada Maailma Terviseorganisatsiooni tegevust valitsuste pingutuste koordineerimisel võitluses COVID-19 vastu; Euroopa Parlament nõuab viiruse leviku ja COVID-19 pandeemia reageerimise erapooletut, läbipaistvat ja sõltumatut uurimist, sealhulgas WHO poolt; toetab Maailma Terviseorganisatsiooni reformimist, et see saaks tulevikus tõhusamalt reageerida hädaolukordadele ja luua rahvusvaheline viirusetõrje konsortsium, mis tagaks kõigile riikidele COVID-19 vaktsiinide ja tulevaste vaktsiinide kättesaadavuse ning õiglase jaotamise; kinnitab oma toetust Taiwani kaasamisele maailma terviseassambleesse; mõistab hukka COVID-19 vastu võitlemiseks võetud meetmete kuritarvitamise paljude autoritaarsete režiimide poolt eesmärgiga tugevdada võimu, veelgi õhustada inimõigusi, võidelda opositsiooni ja kodanikuühiskonna vastu, õhutada vaenukampaaniaid vähemusrühmade vastu, kehtestada lisameetmeid oma kodanike õiguste ja vabaduste piiramiseks ning püüda saavutada geopoliitilisi eeliseid välismaal; rõhutab, et rahvusvaheline inimõigustealane õigus ja kindel tahe saavutada kestliku arengu eesmärgid aastaks 2030 peaksid jääma kõigi pandeemia reageerimise meetmete aluseks; kutsub ELi üles aitama täita ÜRO tasandi poliitilist kohustust lõpetada 2030. aastaks AIDS-epideemia levik, kuna see ohustab endiselt rahvatervist kogu maailmas; soovib nõukogul jätkata ÜRO liikmesriikide vahel suurema koostöö teostamist, et kõrvaldada õigusnormid, poliitikameetmed ja tavad, mis takistavad juurdepääsu HIVi teenustele ja suurendavad HIVisse nakatumise riski, ning pöörata erilist tähelepanu kaitsetumatele inimrühmadele; rõhutab, et oluline on ELi nõudmine tugevdada õigus- ja regulatiivraamistikke ning edendada poliitika sidusust üldise tervisekindlustuse saavutamiseks, muu hulgas kehtestades õigusnorme ja rakendades poliitikameetmeid, mis tagavad parema juurdepääsu tervishoiuteenustele ja -toodetele ning vaktsiinidele, eriti kõige ebasoodsamas olukorras olevatele inimeste jaoks;
- ac) võtta teadmiseks ÜRO peasekretäri aruanne „Ühine vastutus, ülemaailmne solidaarsus: COVID-19 sotsiaal-majanduslikule mõjule reageerimine“ ja ühtlasi nõuda, et valitsused reageeriks COVID-19 pandeemia mõjusalt, kaasavalt ja täielikus vastavuses inimõigustealaste kohustustega; kutsuda ÜRO liikmesriike üles võtma konkreetseid meetmeid, et kaitsta lapsi, kelle kaitsetust COVID-19 pandeemia võib eriti tugevalt suurendada; toetada ÜRO hädaabi keskfondi, Maailma Toiduprogrammi, Rahvusvahelist Pagulasorganisatsiooni ning teisi ÜRO institutsioone ja programme, millel

Kolmapäev, 9. juuni 2021

on võtmeroll humanitaarabi andmisel COVID-19 kriisis; toetada nõudmisi korraldada 2021. aastal COVID-19 järgne ÜRO rahvusvahelise majanduse taastamise ja süsteemsete reformide alane tippkohtumine kui oluline foorum kaasavama ja õiguspõhise juhtimisruumi kujundamiseks;

- ad) tugevdada ELi tegevuse ja abi nähtavust kõikidel mitmepoolsetel foorumitel ja kohapeal, eelkõige programmi „Team Europe“ raames, mille maksumus on kokku 36 miljardit eurot, et aidata ületada COVID-19 kriisi laastavat mõju partnerriikides ja -piirkondades, eelkõige Aafrikas;
- ae) etendada aktiivset, tugevat ja ambitsioonikat juhtrolli ÜRO 26. kliimamuutuste konverentsi (COP26) ettevalmistamisel, võttes muu hulgas arvesse inimõiguste perspektiivi, eelkõige edendades üleilmse tunnustuse saamist õigusele elada ohutus, puhtas, tervislikus ja säästvas keskkonnas ning toetades ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri volitusi; Euroopa Parlament rõhutab, et kliimamuutused ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemine kuuluvad praeguse aja suurte probleemide hulka; toetab ÜRO keskkonnanalaste õiguste algatust, millega tunnistatakse, et keskkonnanalaste õiguste rikkumised mõjutavad sügavuti mitmesuguseid inimõigusi; rõhutab, et bioloogiline mitmekesisus ja inimõigused on omavahel seotud ja teineteisest sõltuvad; tuleb meelde riikide inimõigustealaseid kohustusi bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisel, mis hõlmab bioloogilise mitmekesisuse kadumise ja vähenemise korral juurdepääsu võimaldamist mõjusatele õiguskaitsevahenditele; Euroopa Parlament kutsub sellega seoses ELi ja tema liikmesriike üles aktiivselt toetama ökotsiidi tunnistamist rahvusvaheliseks kuriteoks vastavalt Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudile; on seisukohal, et EL peaks rakendama erimeetmeid, et seada vastupanuvõime taastamispingutuste keskmesse ja võtta koostöös ÜROga arvesse katastroofiohu vähendamise poliitika kõiki aspekte kooskõlas Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikus aastateks 2015–2030 sätestatud eesmärkidega; on seisukohal, et EL peaks elavdama partnerlust USA praeguse administratsiooniga, toetades „ülemaailmse nullheiteliidu“ („Global net-zero coalition“) loomist riikidega, kes on juba kindlalt eesmärgiks võtnud saavutada 2050. aastaks nullheide, tehes koostööd teiste riikidega süsinikdioksiidi heitkoguste kõrvaldamise kavade ja tehnoloogiate väljatöötamiseks ning edendades uut rahvusvahelist strateegiat bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks;
- af) kinnitada vajadust tagada õiguskaitse ja võrdsus kohtute ees, mõjuvõimu suurendamine ning täiemahuline ja tulemuslik osalemine otsustusprotsessides ning põlisrahvaste, sealhulgas naiste ja tütarlaste täielik, võrdne ja mõjus osalemine poliitilises, majanduslikus, sotsiaalses ja kultuurilises elus; tunnustada ÜRO põlisrahvaste õiguste eriraportööri, põlisrahvaste õiguste eksperdimehhanismi (EMRIP) ja ÜRO põlisrahvaste püsifoorumi (UNPFII) tööd; kutsuda ÜRO süsteemi riike ja üksusi üles tugevdama rahvusvahelist koostööd, et tegeleda ebasoodsate asjaoludega, mida kogevad põlisrahvad, ning suurendada sellega seoses tehnilist koostööd ja rahalist abi;
- ag) jätkata ja suurendada ÜRO süsteemis võimekuskoostööd mõjusate ja eetiliste ühisstandardite edendamiseks uutes poliitikavaldkondades, nagu andmete jaotamine ja andmekaitse, nõuetekohane hoolsus, võitlus karistamatuse vastu, tehisintellekt ja küberruum, soodustades samal ajal piisava toetuse andmist nendele riikidele, kes võivad tahta parandada oma regulatiivset suutlikkust ja standardite rakendamist; nõuda küberkaitse valdkonnas tihedamat koordineerimist küberruumi reeglite, normide, ühiste arusaamade ja täitemeetmete suhtes teha ettepanek, et Euroopa küberjulgeoleku nurgakivid, nagu isikuandmete kaitse üldmäärus ning võrgu- ja infoturbe direktiiv, võivad olla suurepäraseks aluseks, millele huvitatud riigid saavad tugineda oma andmekaitse ja küberjulgeoleku reguleerivate raamistike loomisel, rakendades „sisseprojekteeritud turbe“ põhimõtet; osutada, et ELi tasandil saadud parimaid tavasid ja kogemusi saab jagada ÜRO raamistikus ja ÜRO nendele ülesannetele spetsialiseerunud asutustes, samuti vastuseks üksikute riikide päringutele;
- ah) tegeleda probleemidega, mis on seotud ebaseaduslike rahavoogude tõkestamise ja nende vastu võitlemisega, ning tugevdada rahvusvahelist koostööd ja häid tavasid varade tagastamise ja tagasivõtmise valdkonnas, sealhulgas tõhusamate meetmetega ÜRO korruptsioonivastase konventsioonis ja ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsioonis ja selle protokollides sisalduvate kohustuste täitmiseks; rakendada tõhusaid, kaasavaid ja jätkusuutlike meetmeid korruptsiooni takistamiseks ja selle vastu võitlemiseks kestliku arengu tegevuskava 2030 raames; teha ja toetada algatusi eesmärgiga võidelda maksupettuste, rahapesu ja korruptsiooni vastu;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- ai) kaaluda täiendavaid võlakergendusmeetmeid suure võlakooormusega arenguriikide jaoks, et vältida kohustuste täitmatajätmist ja luua ruumi kestliku arengu eesmärkide investeringuteks ning seoses sellega toetada ÜRO peasekretäri üleskutset luua riigi võlakohustuste ümberkorraldamise mehhanism, mis oleks osa pikaajalisest reageerimisest COVID-19 kriisile ja selle majanduslikele mõjudele;
- aj) tegeleda rände ja sundrändega, sealhulgas rände algpõhjustega, ning teha koostööd nii üleilmse rännet käsitleva kokkuleppe kui ka üleilmse pagulasi käsitleva kokkuleppe rakendamisel; tuletada meelde, et inimõigused peaksid jääma üleilmse kokkuleppe keskmesse ning erilist tähelepanu tuleks osutada kaitsetus olukorras olevatele migrantidele, nagu lapsed, alaealised ja naised; jätkata ühise kohustuse loomist humanitaarruumi säilitamiseks ja humanitaarabi andmise süsteemi parandamiseks ning rõhutada varjupaigaõiguse tagamise olulisust kogu maailmas; toetada ja tugevdada asjaomaste ÜRO asutuste, näiteks ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja ÜRO Palestiina pagulaste abiorganisatsiooni (UNRWA) tööd; kinnitada UNRWA olulist rolli humanitaar- ja arenguabi andmisel Palestiina pagulastele; kutsuda ÜRO liikmesriike üles UNRWA-le antavat toetust säilitama ja suurendama ning toetada UNRWA peadirektori ettepanekut korraldada konverents, mille tulemusena sünniks UNRWA jaoks tulevikus prognoositavam, kestlikum ja vastutustundlikum rahastamisvoogude ja -kulude süsteem ning mis aitaks sellega siduda suurema arvu ÜRO liikmesriike ja rahvusvahelisi rahastajaid;
- ak) jätkata usu- ja veendumusvabaduse kaitsmist; nõuda suuremaid pingutusi usu- ja teiste vähemuste õiguste kaitseks; nõuda usuvähemuste suuremat kaitset tagakiusamise ja vägivalla eest; nõuda, et tühistataks seadused, mille kohaselt jumalateotus ja usust taganemine on karistatav ja mida võidakse kasutada usuvähemuste ja mitteusklike tagakiusamise ettekäändena; toetada ÜRO usu- ja veendumusvabaduse eriraportööri tegevust;
- al) suurendada veelgi ühendatud toetust soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste mõjuvõimu suurendamisele kooskõlas Pekingi deklaratsiooni ja selle tegevusprogrammiga; kutsuda kõiki ÜRO liikmesriike üles jätkuvalt toetama ja täitma naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskavaga seonduvaid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, milles vaadeldakse konfliktide ebaproportsionaalset mõju naistele ja tütarlastele ning antakse juhiseid tööks ja meetmeteks, mille eesmärk on edendada soolist võrdõiguslikkust ja tugevdada naiste osalemist, kaitset ja õigusi kogu konflikttsükli vältel alates konflikti takistamisest kuni konfliktijärgse ülesehitustööni; pöörata sellega seoses erilist tähelepanu naiste ja tütarlaste vastase vägivalla ja diskrimineerimise, sealhulgas seksuaalse ja soolise vägivalla, kahjulike tavade ning kodu- ja perevägivalla kaotamisele ning naiste sisulise ja võrdse aktiivse osalemise toetamisele avaliku elu ja otsuste tegemise kõigis valdkondades ning naiste õiguste edendamisele; toetada ja tugevdada ÜRO kaudu rahvusvahelisi pingutusi, et tagada soolise võrdõiguslikkuse olukorra analüüs ning soolise võrdõiguslikkuse ja inimõiguste arvesse võtmine kõigis ÜRO meetmetes; Euroopa Parlament tuletab meelde, et seksuaalset vägivalda, sealhulgas vägistamist, kasutatakse sõjataktiliselt ja et see kujutab endast sõjakuritegu, ning kutsub üles tugevdama konfliktiolukordades naiste ja tütarlaste kaitset, eriti kaitset seksuaalse vägivalla vastu; on seisukohal, et EL peaks laiemalt toetama – ka kohase rahastuse kaudu – ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuuri tööd, kuna see asutus etendab olulist osa ÜRO naiste õiguste edendamise ja kõigi asjaomaste sidusrühmade sidumise süsteemis, et kutsuda esile muutusi poliitikas ja kooskõlastada poliitikameetmeid;
- am) võtta endale ambitsioonikas ja konstruktiivne roll rahvusvahelise ÜRO organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsiooni ning naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokolli rakendamise läbivaatamise mehhanismis, et veelgi tugevdada rahvusvahelisi pingutusi inimkaubanduse vastu võitlemisel, sealhulgas naiste, laste ja migrantide väljaajateid, kellel on suurem ärakasutamise ohvriks langemise risk;
- an) pidada Euroopa Parlamendiga pidevalt konsultatsioone nõukogu järelduste rakendamisprotsessi üle ja luua parlamendiga sidemed kõigis nendes poliitikavaldkondades, kus parlamentaarne diplomaatia võib luua väärtuslikku koostööd ja suurendada ELi teavitustegevuse, positiivse mõju avaldamise ja juhtimise suutlikkust tervikuna;
- ao) nõuda, et võetaks viivitamatuid meetmeid Xinjiangis paisuva inimõiguste kriisiga lahendamiseks ning vähemalt uuritaks teatavaks saanud etnilist ja usulist tagakiusamist kogu piirkonnas; Euroopa Parlament nõuab sellega seoses sõltumatu ÜRO järelevalvemehhanismi loomist Hiinas inimõiguste olukorra käsitlemiseks, millesse võiks kaasata ÜRO eriraportööri, Inimõiguste Nõukogu ekspertide rühma või erisaadiku; toetab ÜRO Inimõiguste Nõukogu üleskutset pidada selle kriisi teemal eristung;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile ning teavitamise eesmärgil ÜRO Peaassambleele ja ÜRO peasekretärile.
-

Teisipäev, 8. juuni 2021

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0263

Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: politsei- ja õigusalane koostöö ***I

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse tingimused juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele ning muudetakse määrust (EL) 2018/1862 ja määrust (EL) 2019/816 (COM(2019)0003 – C8-0025/2019 – 2019/0001A(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0003),
  - võttes arvesse esimeeste konverentsi 11. veebruari 2021. aasta otsust anda kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile luba jagada eespool nimetatud komisjoni ettepanek kaheks ja koostada selle alusel kaks eraldiseisvat seadusandlikku raportit,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2, artikli 82 lõike 1 punkti d ja artikli 87 lõike 2 punkti a, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0025/2019),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 31. märtsi 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0254/2020),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2019)0001A

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/1150) lõplikule kujule).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0264

Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: piirid ja viisa ***I

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse tingimused juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele ETIASe kasutamise eesmärgil ning muudetakse määrust (EL) 2018/1240, määrust (EÜ) nr 767/2008, määrust (EL) 2017/2226 ja määrust (EL) 2018/1861 (COM(2019)0004 – C8-0024/2019 – 2019/0002(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0004),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 77 lõike 2 punkte a, b ja d, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0024/2019),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 31. märtsi 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0255/2020),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2019)0002

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2019/817 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/1152) lõplikule kujule).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0265

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmine – EGF/2020/003 DE/GMH Guss – Saksamaa

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Saksamaa taotlus – EGF/2020/003 DE/GMH Guss) (COM(2021)0207 – C9-0156/2021 – 2021/0107(BUD))

(2022/C 67/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0207 – C9-0156/2021),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006 ⁽¹⁾ (edaspidi „EGFi määrus“),
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 8,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽³⁾ (edaspidi „16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe“), eriti selle punkti 9,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ja regionaalarengukomisjoni arvamusi,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0189/2021),
- A. arvestades, et liit on kehtestanud õigusnormid ja loonud eelarvevahendid, et anda lisaabi töötajatele, kes kannatavad maailmakaubanduses toimunud suurte struktuurimuutuste või üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel, ning aidata neil tööturule tagasi pöörduda; arvestades, et abi andmiseks makstakse töötajatele ja ettevõtjatele, mille heaks nad töötasid, rahalist toetust;
- B. arvestades, et Saksamaa esitas taotluse EGF/2020/003 DE/GMH Guss, et saada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF) rahalist toetust seoses 585 töötaja koondamisega ⁽⁴⁾ NACE Revision 2 jaosse 24 (metallitootmine) kuulavas majandussektoris tegutseva ettevõtja Guss GmbH neljas tütarettevõtjas NUTSi 2. tasandi piirkondades Düsseldorfis (DEA1) ⁽⁵⁾ ja Arnsbergis (DEA5) ⁽⁶⁾ taotluse aluseks oleva vaatlusperioodil 31. juulist 2020 kuni 30. novembrini 2020;
- C. arvestades, et taotlus on seotud 585 töötajaga, kelle on koondanud ettevõtja GMH Guss GmbH neli tütarettevõtjat Saksamaal;
- D. arvestades, et taotlus põhineb EGFi määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kohastel sekkumiskriteeriumidel, mille kohaselt on toetuse saamise tingimuseks liikmesriigi ettevõtja neljakuulise vaatlusperioodi jooksul vähemalt 500 töötaja koondamine;

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 855.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.

⁽³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽⁴⁾ EGFi määruse artikli 3 tähenduses.

⁽⁵⁾ Tütarettevõtjad Friedrich Wilhelms-Hütte Eisenguss GmbH ja Friedrich Wilhelms-Hütte GmbH, mõlemad Mülheimis.

⁽⁶⁾ Tütarettevõtja Dieckerhoff Guss GmbH Gevelsbergis ja tütarettevõtja Walter Hundhausen GmbH (ning ettevõtja GMH Guss GmbH peakontor) Schwertes.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- E. arvestades, et Saksamaa valutööstusel on teravaid probleeme, nagu muutused rahvusvahelises kaupade ja teenustega kauplemises ning Hiinas toimuv ületootmine, eelkõige auto- ja masinatööstuses, ning tegevuse ümberpaigutamine kolmandatesse riikidesse, sealhulgas ELi kandidaatriikidesse, kus kohaldatakse madalamaid keskkonnastandardeid ⁽⁷⁾ ja tööstust subsideeritakse väga palju;
- F. arvestades, et GMH Gussi probleemid algasid, kui tütarettevõtja Walter Hundhausen GmbH põhiklient, kellele läks 60 % selle tütarettevõtja toodangust, otsustas viia osa oma tarneahelast üle Türgi;
- G. arvestades, et Taiwani konkurent MEITA avas Serbias Obrenovaci kaks valutehast, kus valmistatakse tooteid eelkõige Euroopa autotööstusele, ning tänu toetustele ja väiksematele tööjõukuludele suutis MEITA pakkuda Saksamaa konkurendi GMH Guss omadest palju madalamaid hindu;
- H. arvestades, et kogu metallivalu tootmine Saksamaal vähenes 2018.–2019. aastal 8,9 % ⁽⁸⁾ globaliseerumisega seotud probleemide tõttu, mis mõjutasid eelkõige Nordrhein-Westfaleni liidumaad, kus toodetakse 25 % Saksamaa metallivalust;
1. nõustub komisjoniga, et EGF-i määruse artikli 4 lõike 1 punktis a sätestatud tingimused on täidetud ja Saksamaal on õigus saada nimetatud määruse alusel rahalist toetust summas 1 081 706 eurot, mis moodustab 1 802 845 euro suurustest kogukuludest 60 %, kaasa arvatud individuaalsete teenuste kulud 1 730 731 eurot ning ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami-, kontrolli- ja aruandlustegevuse kulud 72 114 eurot;
  2. märgib, et Saksamaa ametiasutused esitasid taotluse 15. detsembril 2020 ning pärast Saksamaa poolt lisateabe esitamist viis komisjon taotluse hindamise lõpule 27. aprillil 2021 ja andis sellest samal päeval Euroopa Parlamendile teada;
  3. märgib, et kõik menetlusnõuded on täidetud;
  4. märgib, et taotlus puudutab kokku 585 koondatud töötajat Saksamaa tööstussektoris; peab kahetsusväärseks, et Saksamaa eeldab, et kõigist rahastamisnõuetele vastavatest toetusesaajatest osaleb meetmetes ainult 476 (sihtrühma kuuluvad toetusesaajad), kellest 455 on mehed ja 21 naised ning enamik 30–54-aastased;
  5. toonitab, et neil koondamistel on kohalikule majandusele eeldatavasti märkimisväärne mõju, sest Ruhri piirkonnas, kus need toimusid, on töötuse määr 1960. aastatest valitsenud struktuursete probleemide ja COVID-19 pandeemia tagajärgede tõttu kõrge (2020. aasta septembris 10,7 %);
  6. juhib tähelepanu sellele, et enamik koondatud töötajatest on jõudnud oma töökarjääri teise poole, on madala kvalifikatsiooniga ja oskavad sageli halvasti saksa keelt; rõhutab ühtlasi, et nagu taotluses selgitatud, on suur hulk toetusesaajaid rändetaustaga mehed ning nende edukat tööturule naasmist võiksid hõlbustada nende leibkonna teised liikmed, kelle saksa keele oskus on endiste töötajate omast sageli palju parem;
  7. rõhutab ja peab kiiduväärseks, et moodustatakse samas olukorras olevate töötajate rühmad, võttes arvesse asjaomaste endiste töötajate isiklikku olukorda; rõhutab, et endised töötajad tuleb ilma diskrimineerimiseta ja sõltumata kodakondsusest EGF-i menetlusega hõlmatud meetmetesse integreerida ja neid nendega toetada;
  8. leiab, et liidul on sotsiaalne vastutus neile koondatud töötajatele vajaliku kvalifikatsiooni andmisel liidu tööstuse ökoloogiliseks ja õiglaseks ümberkujundamiseks kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega, sest nad töötasid suure CO₂-mahukusega sektoris; avaldab seetõttu heameelt EGF-i poolt töötajatele pakutavate individuaalsete teenuste üle, mis hõlmavad oskuste täiendamise meetmeid ja saksa keele kursusi, õpikodasid, kutsesuunitlust, tööalast nõustamist ja koolitustoetusi ja nõustamist äri alustamiseks, et muuta see piirkond ja kogu tööturg tulevikus kestlikumaks ja vastupidavamaks;

⁽⁷⁾ Deutsche Bank Research (2020): Automobilindustrie – Produktion in China überflügelt heimische Fertigung; Eurofound (2016): ERMi 2016. aasta aruanne: Globalisation slowdown? Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe; Eurofound (2020): ERMi 2020. aasta aruanne: Restructuring across borders. Arvestatuna kompenseeritud kogumahutavuse (CGT) järgi.

⁽⁸⁾ Stephen, Sophie (2020): Deutsche Gussproduktion 2019 und Ausblick 2020, väljaandes GIESSEREI, 04/2020.

Teisipäev, 8. juuni 2021

9. märgib, et Saksamaa hakkas sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele individuaalseid teenuseid osutama 1. augustil 2020 ja seetõttu kehtib õigus EGFist rahalist toetust saada 1. augustist 2020 kuni 15. detsembrini 2022;
10. märgib, et Saksamaa hakkas EGF-i rakendamisega seotud halduskulusid kandma 1. novembril 2020 ja järelkult on ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami- ning kontrolli- ja aruandluskulud EGF-i rahalise toetuse jaoks rahastamiskõlblikud alates 1. novembrist 2020 kuni 15. juunini 2023;
11. väljendab heameelt, et Saksamaa koostas individuaalsete teenuste kooskõlastatud paketi sotsiaalpartneritega konsulteerides ning EGFist kaastrahastatava sekkumismeetme juhtimiseks loodi seirekomisjon, kuhu kuuluvad töö- ja sotsiaalministeeriumi, avaliku tööturuasutuse, üleminekuäriühingu, sotsiaalpartnerite, ametiühingu IG Metall, töötajaid koondanud ettevõtte ja selle tütarettevõtjate likvideerijate ning töönõukogude esindajad; rõhutab, et asjaomaste ettevõtjate sotsiaalpartnerid tegid EGF-i kasutuselevõtmisele eelnenud kuudel ja aastatel juba koostööd, et parandada raskeid majandustingimusi ja -olukorda, mis hõlmas ka töötajate tehtud märkimisväärseid järeleandmisi palga osas;
12. märgib, et Saksamaa ametiasutused on kinnitanud, et rahastamiskõlblikud meetmed täiendavad Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) poolt Nordrhein-Westfaleni ESF-i rakenduskava raames pakutavaid meetmeid, kuid ei asenda neid;
13. kordab, et EGF-i toetus ei tohi asenda meetmeid, mida ettevõtjad peavad võtma riigi õiguse või kollektiivlepingute kohaselt;
14. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
15. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

Teisipäev, 8. juuni 2021

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Saksamaa taotlus – EGF/2020/003 DE/GMH Guss)

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2021/1021).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0266

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmine: taotlus EGF/2020/005 BE/Swissport – Belgia

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Belgia taotlus – EGF/2020/005 BE/ Swissport) (COM(2021)0212 – C9-0159/2021 – 2021/0109(BUD))

(2022/C 67/24)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0212 – C9-0159/2021),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006 ⁽¹⁾ (edaspidi „EGFi määrus“),
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 8,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽³⁾ (edaspidi „16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe“), eriti selle punkti 9,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning regionaalarengukomisjoni arvamusi,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0188/2021),
- A. arvestades, et liit on kehtestanud õigusnormid ja loonud eelarvevahendid, et anda lisaabi töötajatele, kes kannatavad maailmakaubanduses toimunud suurte struktuurimuutuste või üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel, ning aidata neil tööturule tagasi pöörduda; arvestades, et abi andmiseks makstakse töötajatele ja ettevõtetele, mille heaks nad töötasid, rahalist toetust;
- B. arvestades, et Belgia esitas taotluse EGF/2020/005 BE/Swissport, et saada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF) rahalist toetust seoses 9. juunist 2020 kuni 9. oktoobrini 2020 kestnud vaatlusperioodil 1 468 töötaja ⁽⁴⁾ koondamisega ettevõtjas Swissport Belgium;
- C. arvestades, et 27. aprillil 2021 kiitis komisjon heaks ettepaneku võtta vastu otsus EGFi kasutuselevõtmise kohta Belgiale rahaliste vahendite eraldamiseks, et toetada 1 468 toetusesaaja tagasipöördumist tööturule;
- D. arvestades, et taotlus on esitatud seetõttu, et ettevõtja Swissport Belgium koondas 1 468 töötajat;
- E. arvestades, et taotlus tugineb EGFi määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kohastele sekkumiskriteeriumidele, milles on seatud tingimuseks, et vaatlusperioodiks oleva nelja kuu jooksul on liikmesriigi ettevõttes koondatud vähemalt 500 töötajat, kaasa arvatud töötajad, kelle on koondanud nimetatud ettevõtte tarnijad või tootmisahela järgmise etapi tootjad, ja/või füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on oma tegevuse lõpetanud;

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 855.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.

⁽³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽⁴⁾ EGFi määruse artikli 3 tähenduses.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- F. arvestades, et COVID-19 pandeemia ja sellele järgnenud üleilmne majanduskriis põhjustasid tohutu šoki Belgia reisisektorile, eelkõige lennu- ja muudele ettevõtjatele, kes tegutsevad Brüsseli lennujaamas, kus liikumispiirangute esimesel nädalal (16.–22. märts 2020) vähenes lendude arv 2020. aasta jaanuariga võrreldes 58 % ning reisilennukite liiklus lennujaamas peatus järgmiste nädalate jooksul peaaegu täielikult;
- G. arvestades, et kokku vähenes 2020. aastal rahvusvaheline reisijatevedu 2019. aastaga võrreldes 60 % (4,5 miljardilt reisijalt 1,8 miljardile) ja 50 % kogu maailma lennupargist pandi seisma; arvestades, et ettevõtja Swissport Belgium on üks Brüsseli lennujaama kahest maapealsete teenuste osutajast ja tema kanda oli 60 % lennujaamas osutatavatest käitlus- ja puhastusteenustest;
- H. arvestades, et 9. juunil 2020, kui maapealseid teenuseid ei olnud Brüsseli lennujaamas nädalate kaupa peaaegu üldse vaja, kuulutati välja Swissport Belgiumi pankrot, põhjuseks likviidsuse puudumine, mille tagajärjeks olid kõnealused koondamised;
- I. arvestades, et enne pandeemia puhkemist viis Swissport Belgium tulemuslikult ellu taastamiskava ja prognoosis, et 2020. aastal väheneb kahjum 2019. aastaga võrreldes 37 %, ning Brüsseli kohus kuulutas 9. juunil 2020 välja ettevõtja pankroti;
- J. arvestades, et kuna reisilennuliikluse sektori taastumine lähiajal on väga ebakindel, ei näidanud ettevõtja Swissport Belgium käitlustegevuse ülevõtmise vastu huvi üles ükski ettevõtja;
- K. arvestades, et kogu 2021. aasta jooksul on reaalne oht, et veel maapealsete teenuste osutajaid võib pankrotti minna;
- L. arvestades, et see üks esimesi kordi, mil EGF võetakse COVID-19 kriisi tõttu kasutusele pärast seda, kui võeti vastu Euroopa Parlamendi 18. juuni 2020. aasta resolutsioon (mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (EGF/2020/000 TA 2020 – Tehniline abi komisjoni algatusel))⁽⁵⁾, milles märgiti, et EGF-i saab kasutada alaliselt koondatud töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate toetamiseks COVID-19 põhjustatud ülemaailmse kriisi kontekstis, ilma et sellega muudetak스 määrust (EL) nr 1309/2013;
- M. arvestades, et komisjon on märkinud, et tervisekriisi tõi kaasa majanduskriisi, esitanud majanduse taastekava ning rõhutanud EGF-i rolli erakorralise vahendina⁽⁶⁾;
1. nõustub komisjoniga, et EGF-i määruse artikli 4 lõike 1 punktis a sätestatud tingimused on täidetud ja Belgial on õigus saada nimetatud määruse alusel rahalist toetust summas 3 719 224 eurot, mis moodustab 6 198 708 euro suurustest kogukuludest 60 %, kaasa arvatud individuaalsete teenuste kulud 5 977 108 eurot ning ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami-, kontrolli- ja aruandlustegevuse kulud 221 600 eurot;
  2. märgib, et Belgia ametiasutused esitasid taotluse 22. detsembril 2020 ning pärast Belgialt lisateabe saamist viis komisjon taotluse hindamise lõpule 27. aprillil 2021 ja andis sellest samal päeval Euroopa Parlamendile teada;
  3. märgib, et kõik menetlusnõuded on täidetud;
  4. märgib, et taotlus puudutab kokku 1 468 töötajat (1 086 meest ja 382 naist), kes koondati ettevõtjas Swissport Belgium; väljendab heameelt selle üle, et meetmetes peksid osalema kõik koondatud töötajad;
  5. tuletab meelde, et kuna teatavates tähtsates sektorites (toitlustus, turism, kultuur jt) seisati Belgias ootamatult tegevus, suurenes Brüsselis töötus 2020. aasta kolmandas kvartalis 15 %-ni⁽⁷⁾, ning et suur osa Swissport Belgiumi endistest töötajatest kuulub ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse, sest nad on peamiselt madala või keskmise kvalifikatsiooniga töötajad ning umbes kolmandik (32,5 %) on üle 50 aasta vanad;

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0141.

⁽⁶⁾ COM(2020)0442.

⁽⁷⁾ <https://statbel.fgov.be/fr/themes/emploi-formation/marche-du-travail/emploi-et-chomage>

Teisipäev, 8. juuni 2021

6. rõhutab, et kõik töötajad tuleb ilma diskrimineerimiseta ja sõltumata kodakondsusest EGFi kasutuselevõtmisega hõlmatud meetmetesse integreerida ja neid nendega toetada;
7. märgib, et Belgia ametiasutused hakkasid sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele individualiseeritud teenuseid osutama 9. juunil 2020 ja seetõttu kehtib õigus EGFi rahalist toetust saada 9. juunist 2020 kuni 22. detsembrini 2022;
8. tuletab meelde, et töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele osutatavad individuaalsed teenused koosnevad järgmistest meetmetest: teavitamine, abi tööotsingutel ja kutsenõustamine, koolitus, ettevõtlusega alustamise tugi ja uue ettevõtte asutamise toetus, stiimulid ja toetused, ning tunneb heameelt selle üle, et alaesindatud soo hulka kuuluvad töötajad, kes alustavad kutseõpet töötamiseks ametikohal, kus valitseb suur sooline tasakaalustamatus⁽⁸⁾, saavad 700 euro ulatuses lisatoetust; kordab, et soolise aspekti arvessevõtmine on liidu eelarve oluline osa, ning on seisukohal, et seda tuleks edendada EGFi rahalise toetuse rakendamise kõigis etappides;
9. märgib, et Belgia hakkas EGFi rakendamiseks halduskulusid kandma 10. juunil 2020 ning EGFi võib seetõttu ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami- ning kontrolli- ja aruandluskulude katteks toetust anda ajavahemikul 10. juunist 2020 kuni 22. juunini 2023;
10. peab kiiduväärseks, et kooskõlastatud individuaalsete teenuste paketi koostamisel konsulteeris Belgia töötajate esindajate ja sotsiaalpartneritega ning lennundussektorile spetsialiseerunud tööhõivekeskusega;
11. rõhutab, et Belgia ametiasutused on kinnitanud, et toetuskõlblikele meetmetele ei anta toetust muudest liidu fondidest ega rahastamisvahenditest ning kavandatavatele meetmetele juurdepääsul ja nende rakendamisel järgitakse võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtet;
12. tuletab meelde, et EGFi kaudu tuleks rahalist toetust anda võimalikult kiiresti ja tulemuslikult; rõhutab vajadust lühendada taotluste komisjonipoolse hindamise perioodi nii palju kui võimalik;
13. kordab, et EGFi toetus ei tohi asendada meetmeid, mida ettevõtjad peavad võtma riigisisese õiguse ja kollektiivlepingute kohaselt;
14. võtab teadmiseks, et EGFi esitatud taotluste arv rahalise abi saamiseks on viimasel ajal suurenenud; väljendab muret COVID-19 pandeemia põhjustatud ülemaailmse majanduskriisi püsiva mõju pärast tööhõivele ja selle pärast, kas EGFi piisab kõigile tulevastele vajadustele reageerimiseks;
15. toetab kindlalt ideed, et EGFi raames tuleks 2021.–2027. aastal näidata jätkuvalt üles solidaarsust, kuid nihutada rõhuasetus restruktureerimise põhjuselt selle mõjule; tunneb heameelt asjaolu üle, et uute reeglite kohaselt on tulevikus ka süsinikuheite vähendamine põhjus, mille alusel taotlejad võivad toetust saada;
16. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
17. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

⁽⁸⁾ Ametikohad, kus vähemalt 75 % töötajatest on samast soost.

Teisipäev, 8. juuni 2021

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Belgia taotlus – EGF/2020/005 BE/Swissport)

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2021/1020).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0267

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmine: taotlus EGF/2020/004 NL/KLM – Madalmaad

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Madalmaade taotlus – EGF/2020/004 NL/KLM) (COM(2021)0226 – C9-0161/2021 – 2021/0115(BUD))

(2022/C 67/25)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0226 – C9-0161/2021),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006 ⁽¹⁾ (edaspidi „EGFi määrus“),
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 8,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽³⁾ (edaspidi „16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe“), eriti selle punkti 9,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning regionaalarengukomisjoni kirju,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0187/2021),
- A. arvestades, et liit on loonud õigusnormid ja eelarvevahendid, et anda lisaabi töötajatele, kes kannatavad maailmakaubanduses toimunud suurte struktuurimuutuste või üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel, ning aidata neil tööturule tagasi pöörduda; arvestades, et abi andmiseks makstakse töötajatele ja ettevõtetele, mille heaks nad töötasid, rahalist toetust;
- B. arvestades, et Madalmaad esitasid taotluse EGF/2020/004 NL/KLM, et saada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF) rahalist toetust seoses 15. augustist 2020 kuni 15. detsembrini 2020 kestnud vaatlusperioodil 1 851 töötaja koondamisega ⁽⁴⁾ äriühingus KLM Royal Dutch Airlines Põhja-Hollandi provintsi NUTS 2. tasandi piirkonnas (NL32);
- C. arvestades, et taotlus on esitatud seoses 1 851 töötaja koondamisega äriühingus KLM Royal Dutch Airlines, kellest 650 koondati vaatlusperioodil ja 1 201 enne või pärast vaatlusperioodi ning on võimalik kindlaks teha selge põhjuslik seos vaatlusperioodil toimunud sündmusega, mis koondamised põhjustas;
- D. arvestades, et taotlus põhineb EGFi määruse artikli 4 lõike 1 punkti a sekkumiskriteeriumidel, mille kohaselt peab vaatlusperioodiks oleva nelja kuu jooksul olema mõne liikmesriigi ettevõttes koondatud vähemalt 500 töötajat;
- E. arvestades, et komisjon tunnistas, et COVID-19 tervisekriis põhjustas majanduskriisi, ja nõudis, et koostataks Next Generation EU taastekava, milles rõhutatakse EGFi keskset rolli koondatud töötajate abistamisel;

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 855.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.

⁽³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽⁴⁾ EGFi määruse artikli 3 tähenduses.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- F. arvestades, et COVID-19 pandeemia põhjustas lennundussektorile reisi piirangute tõttu tohutu šoki, mille tagajärjel vähenes rahvusvaheline lennuliiklus 2020. aasta aprillis võrreldes 2019. aasta aprilliga 98,9 %, olukorras kus 64 % maailma õhusõidukitest pandi seisma;
- G. arvestades, et võrreldes 2019. aastaga vähenes rahvusvaheline reisijate poolne nõudlus 2020. aastal 75,6 % ning et vastavalt Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni üldisele reisijate arvu prognoosile kulub lennundussektoril kriisieelsele tasemele jõudmiseks 3–4 aastat;
- H. arvestades, et tegu on ühe esimese korraga, mil EGF võetakse COVID-19 kriisi tõttu kasutusele pärast seda, kui Euroopa Parlament võttis vastu 18. juuni 2020. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu ettepanekut Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (EGF/2020/000 TA 2020 – Tehniline abi komisjoni algatusel) ⁽⁵⁾, märkides, et EGF-i võiks kasutada selleks, et toetada COVID-19 põhjustatud ülemaailmse kriisi olukorras alaliselt koondatud töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, ilma määrust (EL) nr 1309/2013 muutmata;
- I. arvestades, et enne pandeemia algust suurenesid KLM-i finantstulemused 2015.–2019. aastal stabiilselt ja äriühingu puhaskasum suurenes 54 miljonilt eurolt 2015. aastal 449 miljoni euroni 2019. aastal;
- J. arvestades, et KLM-i reisijate arv vähenes 2020. aastal 68 % ja KLM-i tulud vähenesid 2019. aastaga võrreldes 53,8 %, mistõttu KLM-il tekkis 2020. aastal 1 154 miljoni euro suurune tegevuskahjum (2019. aastal sai KLM 714 miljonit eurot kasumit) ⁽⁶⁾, ning et KLM-i juhtkond teatas restruktureerimiskavast, millega vähendatakse töötajate arvu ligikaudu 5 000 täistööajale taandatud töötaja võrra ⁽⁷⁾;
- K. arvestades, et komisjon on märkinud, et tervisekriisi tõi kaasa majanduskriisi, esitanud majanduse taastekava ning rõhutanud EGF-i rolli erakorralise vahendina ⁽⁸⁾;
1. nõustub komisjoniga, et EGF-i määruse artikli 4 lõike 1 punktis a sätestatud tingimused on täidetud ja Madalmaadel on õigus saada nimetatud määruse alusel rahalist toetust summas 5 019 218 eurot, mis moodustab 60 % kogukuludest, mille suurus on 8 365 364 eurot, mis sisaldab individuaalsete teenuste kulusid 8 030 750 eurot ning ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami-, kontrolli- ja aruandluskulusid 334 614 eurot;
  2. märgib, et Madalmaade ametiasutused esitasid taotluse 22. detsembril 2020 ning pärast Madalmaade poolt lisateabe esitamist viis komisjon taotluse hindamise lõpule 6. mail 2021 ning tegi selle Euroopa Parlamendile samal päeval teatavaks;
  3. väljendab kahetsust seoses protsessi aeglusega sellises keerulises olukorras ning kutsub komisjoni üles hindamisprotsessi kiirendama ja tagama, et koondatud töötajad saavad liidu toetusest õigeaegselt kasu;
  4. märgib, et taotlus on esitatud seoses ühtekokku 1 851 töötaja koondamisega äriühingus KLM Royal Dutch Airlines; märgib, et Madalmaad eeldavad, et kõigist rahastamisnõuetele vastavatest toetusesaajatest osaleb meetmetes ainult 1 201 (sihtrühma kuuluvad toetusesaajad);
  5. märgib, et Madalmaad on otsustanud koondatud töötajatele EGF-i kaudu sissetulekutoetust mitte pakkuda; võtab teadmiseks, et Madalmaade valitsus on käivitanud üldise palgatoetuse kõigile ettevõtetele, mille käivet COVID-19 kriis on mõjutanud rohkem kui 20 %, ning et KLM Group on taotlenud NOW-toetust (Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid); võtab teadmiseks, et KLM-i kontsern on esitanud taotluse kogu NOW toetusega hõlmatud perioodiks ja on juba saanud ettemakseid summas 683 miljonit eurot ning peaks saama lisaks 488 miljonit eurot;
  6. märgib, et liikmesriigi ülesanne on otsustada, kui palju nõuetele vastavaid töötajaid peaks toetust saama, ning kutsub Madalmaid üles tagama kõige haavatavamate isikute kaasamise, kes seisavad tööturul tõenäoliselt silmitsi kõige suuremate raskustega, ning et see toimuks ilma mis tahes diskrimineerimiseta; rõhutab kasu, mis tekiks, kui kõigil koondatud töötajatel, kelle jaoks see on parim võimalus, võimaldataks selle EGF-i projektiga hõlmatud meetmetes osaleda ja neist toetust saada;

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0141.

⁽⁶⁾ https://www.airfranceklm.com/sites/default/files/q4_2020_press_release_en_final.pdf

⁽⁷⁾ KLM newsroom: <https://news.klm.com/klm-adapts-organisation-further-due-to-covid-19-crisis/>

⁽⁸⁾ COM(2020)0442.

Teisipäev, 8. juuni 2021

7. rõhutab, et koondamiste sotsiaalne mõju on eeldatavasti märkimisväärne, kuna KLM on Madalmaade suuruselt teine eraõiguslik tööandja, kellel oli 2019. aastal üle 33 000 töötaja⁽⁹⁾; tuleb meelde, et need koondamised toimusid olukorras, mil Põhja-Hollandi provintsis kasvas töötuse määr võrreldes 2019. aasta neljanda kvartaliga 1,5 protsendipunkti ja jõudis 2020. aasta neljandas kvartalis 4,8 %-ni.
8. märgib, et Madalmaad hakkasid sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele individualiseeritud teenuseid osutama 1. veebruaril 2021 ja seetõttu kehtib õigus EGFi rahalist toetust saada 1. veebruarist 2021 kuni 1. veebruarini 2023;
9. tuleb meelde, et töötajatele osutatavad individuaalsed teenused koosnevad järgmistest meetmetest: kutsenõustamine, toetus töö leidmiseks sihtotstarbelistes sektorites, koolitus, juhendamine ja/või haridus ja finantsnõustamine; väljendab heameelt selle üle, et ametiasutused keskenduvad töötajate ümberõppele, et hõlbustada nende liikumist tööjõupuudusega sektoritesse, nagu haridus, tervishoid, logistika, tehnoloogia ja infohaldus;
10. märgib, et Madalmaad hakkasid EGFi rakendamiseks halduskulusid kandma 1. veebruaril 2021 ning EGFi saab seetõttu ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami- ning kontrolli- ja aruandluskulude katteks toetust anda ajavahemikul 1. veebruarist 2021 kuni 1. augustini 2023;
11. väljendab heameelt, et Madalmaad koostasid kooskõlastatud individuaalsete teenuste paketi, konsulteerides sidusrühmade ja sotsiaalpartneritega, sealhulgas kaheksa ametiühinguga, ning tihedas koostöös asjaomaste töönõukogudega loodi tugirühm, et tagada nende teenuste koordineerimine;
12. rõhutab, et Madalmaade ametiasutused on kinnitanud, et toetuskõlblikele meetmetele ei anta toetust liidu muudest fondidest ega rahastamisvahenditest⁽¹⁰⁾;
13. nõuab halduskoormuse jätkuvat vähendamist kogu protsessi vältel;
14. kutsub üles tegema täiendavaid teavitusalaseid jõupingutusi seoses meetmetega, mida toetatakse EGFi kaudu liidu eelarvest; rõhutab, kui oluline on levitada teavet liidu lisaväärtuse ning haavatavate sektorite ja töötajate toetamise kohta, eriti pärast COVID-19 pandeemiat;
15. kordab, et EGFi toetus ei tohi asendada meetmeid, mida ettevõtted peavad võtma riigisisese õiguse või kollektiivlepingute kohaselt;
16. märgib, et komisjoni sõnul on kõik menetlusnõuded täidetud;
17. toetab kindlalt ideed, et EGFi raames tuleks 2021.–2027. aastal näidata jätkuvalt üles solidaarsust ja nihutada rõhuasetus restruktureerimise põhjuselt selle mõjule; väljendab heameelt asjaolu üle, et uute reeglite kohaselt on tulevikus ka süsinikuheite vähendamine põhjus, mille alusel võivad taotlejad toetust saada.
18. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
19. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

⁽⁹⁾ KLMi 2019. aasta aruanne: https://www.klm.com/travel/nl_nl/images/KLM-Jaarverslag-2019_tcm541-1063986.pdf

⁽¹⁰⁾ 13. juulil 2020 kiitis Euroopa Komisjon ELi riigiabi eeskirjade alusel heaks Madalmaade 3,4 miljardi euro suuruse riigiabi meetme, mis hõlmab riigigarantiid laenudele ja allutatud riigilaenu KLMile, et tagada äriühingule koroonaviiruse puhangu kontekstis kiireloomuline likviidsus. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1333

Teisipäev, 8. juuni 2021

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Madalmaade taotlus – EGF/2020/004 NL/KLM)

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2021/1022).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0268

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmine – EGF/2020/007 FI/Finnair – Soome

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Soome taotlus – EGF/2020/007 FI/Finnair) (COM(2021)0227 – C9-0162/2021 – 2021/0116(BUD))

(2022/C 67/26)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0227 – C9-0162/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006 ⁽¹⁾ (edaspidi „EGFi määrus“),
  - võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 8,
  - võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽³⁾ (edaspidi „16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe“), eriti selle punkti 9,
  - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamust,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0186/2021),
- A. arvestades, et liit on kehtestanud õigusnormid ja loonud eelarvevahendid, et anda lisaabi töötajatele, kes kannatavad maailmakaubanduses toimunud suurte struktuurimuutuste või üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel, ning aidata neil tööturule tagasi pöörduda; arvestades, et abi osutatakse rahalise toetuse näol töötajatele ja äriühingutele, kelle heaks nad töötasid;
- B. arvestades, et Soome esitas taotluse EGF/2020/007 FI/Finnair, et saada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF) rahalist toetust seoses 25. augustist 2020 kuni 25. detsembrini 2020 kestnud vaatlusperioodil 508 töötaja koondamisega ⁽⁴⁾ äriühingus Finnair Oyj ja ühe alltöövõtja ⁽⁵⁾ juures Soomes NUTS 2. tasandi piirkonnas Helsingi-Uusimaa (FI1B);
- C. arvestades, et komisjon võttis 6. mail 2021 vastu ettepaneku võtta vastu otsus EGFi kasutuselevõtmise kohta, et toetada sihtühma kuuluva 500 toetusesaaja, st NACE Revision 2 osa 51 alla kuuluv majandussektoris (õhutransport) koondatud töötaja tagasipöördumist tööturule;
- D. arvestades, et taotlus on esitatud seoses Soomes 504 töötaja koondamisega äriühingus Finnair Oyj ja nelja töötaja koondamisega ühe alltöövõtja juures;
- E. arvestades, et taotlus põhineb EGFi määruse artikli 4 lõike 1 punkti a sekkumiskriteeriumidel, mille kohaselt peab vaatlusperioodiks oleva nelja kuu jooksul olema mõne liikmesriigi ettevõttes koondatud vähemalt 500 töötajat;

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 855.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.

⁽³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽⁴⁾ EGFi määruse artikli 3 tähenduses.

⁽⁵⁾ Äriühing Hub Logistics Finland Oy, mis asub Helsingi-Uusimaa piirkonnas.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- F. arvestades, et komisjon tunnistas, et COVID-19 tervisekriis põhjustas majanduskriisi, ja nõudis, et koostatakse Next Generation EU taastekava, milles rõhutatakse EGF-i keskset rolli koondatud töötajate abistamisel;
- G. arvestades, et COVID-19 pandeemia põhjustas lennundussektorile reisipiirangute tõttu tohutu šoki, mille tagajärjel vähenes rahvusvaheline lennuliiklus 2020. aasta aprillis võrreldes 2019. aasta aprilliga 98,9 %⁽⁶⁾, ja kogu tööstusharu tulusate reisijakilomeetrite arv vähenes 2020. aasta juunis võrreldes 2019. aasta juuniga 86,5 %⁽⁷⁾;
- H. arvestades, et võrreldes 2019. aastaga vähenes rahvusvaheline reisijatepoolne nõudlus 2020. aastal 75,6 %; arvestades, et vastavalt Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni üldisele reisijate arvu prognoosile kulub lennundussektoril kriisieelsele tasemele jõudmiseks 3–4 aastat;
- I. arvestades, et see üks esimesi kordi, mil EGF võetakse COVID-19 kriisi tõttu kasutusele pärast seda, kui Euroopa Parlament võttis vastu 18. juuni 2020. aasta resolutsiooni, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (EGF/2020/000 TA 2020 – Tehniline abi komisjoni algatusel)⁽⁸⁾, märkides, et EGF-i võiks kasutada selleks, et toetada COVID-19 põhjustatud ülemaailmse kriisi olukorras alaliselt koondatud töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, ilma määrust (EL) nr 1309/2013 muutmata;
- J. arvestades, et enne pandeemia algust olid Finnairi finantstulemused head, sest reisijate arv suurenes 2019. aastal 10,3 % ja tulud kasvasid 2019. aastal 9,2 %, ulatudes 3 097 miljoni euroni (2018. aastal 2 836 miljonit eurot);
- K. arvestades, et Finnairi tegevust, eelkõige seoses rahvusvaheliste ja mandritevaheliste lendudega, on oluliselt mõjutanud nii Soomes kui ka teistes riikides kehtivad piirangud; arvestades, et lennuliiklus on oluline transpordiliik, mis ühendab kõrvalisi piirkondi, nagu Soome, ülejäänud maailmaga;
- L. arvestades, et Helsingi lennujaam on oluline lennureiside sõlmpunkt ja Finnair on üks peamisi vedajaid Euroopa ja Aasia vahel ning et võrreldes 2019. aasta jaanuariga suurenes 2020. aasta jaanuaris Hiinasse reisijate arv 58 %; arvestades, et epideemiaolukorra tõttu vähenes 2020. aasta veebruaris reisijate arv järsult 73 %;
- M. arvestades, et Finnairi reisijate arv vähenes 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 76,2 % ja tulud vähenesid 73,2 %, mistõttu oli äriühingu tegevuskahju 2020. aastal kokku 464,5 miljonit eurot⁽⁹⁾; arvestades, et reageeringuna pidi Finnair kriisi lahendamiseks oma kulusid vähendama ning kokkuvõttes saavutati kinnisvara, lennukite liisimise, IT (kliendihalduse digitaliseerimine ja automatiseerimine), müügi- ja turustuskulude ning halduskulude ja hüvitisstruktuuride valdkonnas; arvestades, et see tõi kaasa töökohtade arvu vähendamise 700 võrra⁽¹⁰⁾ ja peaaegu kõik töötajad saadeti osaks aastast sundpuhkusele, mis jätkub suure osa töötajate jaoks ka 2021. aastal;
- N. arvestades, et Finnairi pikaajaline eesmärk on saavutada 2045. aastaks CO₂-neutraalsus ja vähendada netoheidet 2025. aasta lõpuks 2019. aasta tasemega võrreldes 50 %⁽¹¹⁾, ning et Finnairi teatel on kestlikkusega seotud jõupingutused jätkunud ka pandeemia ajal, sest investeeritud on säästvatasse biokütustesse;
- O. arvestades, et lennundussektor annab Soome majandusse suure panuse, sest selles luuakse 3,2 % kogu SKPst⁽¹²⁾, ning et riigi suurimas lennuettevõtjas Finnair toimunud koondamistel on Helsingi-Uusimaa piirkonnale ja riigi majandusele suur mõju;

⁽⁶⁾ ATAG. 2020. aasta aruanne „Aviation: Benefits Beyond Borders“: https://aviationbenefits.org/media/167517/aw-oct-final-atag_abb-2020-publication-digital.pdf.

⁽⁷⁾ IATA: lennureisijate turu analüüs, juuni 2020: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/air-passenger-monthly-analysis-june-2020/>.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0141.

⁽⁹⁾ <https://company.finnair.com/en/media/all-releases/news?id=3801600>.

⁽¹⁰⁾ News | Finnair

⁽¹¹⁾ News | Finnair

⁽¹²⁾ Lennutranspordi töörühm (ATAG), „Aviation: Benefits Beyond Borders“: <https://aviationbenefits.org/downloads/aviation-benefits-beyond-borders-2020/>.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- P. arvestades, et 2020. aastal andis lennundussektor Soomes tööd 42 000 inimesele (23 000 otsest ja 19 000 kaudset töökohta) ning neil koondamistel on suur mõju riigi majandusele; arvestades, et Helsingi-Uusimaa piirkonnas, kus koondamised toimusid, suurenes töötute tööotsijate arv 0,8 protsendipunkti võrra – 6,4 %-lt 2019. aastal 7,2 %-le 2020. aastal;
- Q. arvestades, et kriisi tagajärjel suureneva tööpuuduse tõttu võib endistel Finnairi töötajatel olla uuesti tööle asuda keeruline;
- R. arvestades, et komisjon märkis, et tervisekriis tõi kaasa majanduskriisi, esitas majanduse taastekava ning rõhutas EGFi rolli erakorralise vahendina ⁽¹³⁾;
1. nõustub komisjoniga, et EGFi määruse artikli 4 lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud ja Soomes on õigus saada nimetatud määruse alusel rahalist toetust summas 1 752 360 eurot ehk 60 % kogukulust, mis ulatub 2 920 600 euronini ning hõlmab individualiseeritud teenuste kulu 2 730 600 eurot ning ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami-, kontrolli- ja aruandlustegevuse kulu 190 000 eurot;
  2. märgib, et Soome ametiasutused esitasid taotluse 30. detsembril 2020 ning komisjon viis taotluse hindamise lõpule 6. mail 2021 ja andis sellest samal päeval Euroopa Parlamendile teada; peab kahetsusväärseks, et praeguses olukorras võttis komisjonil hindamine nii kaua aega;
  3. märgib, et kõik menetlusnõuded on täidetud;
  4. märgib, et taotlus on esitatud seoses kokku 508 töötaja koondamisega äriühingus Finnair Oyj ja ühe alltöövõtja juures; märgib peale selle, et Soome eeldab, et kõigist abikõlblikest toetusesaajatest (sihtrühma kuuluvad toetusesaajad) osaleb meetmetes 500;
  5. tuletab meelde, et koondamistel on töötajatele Helsingi-Uusimaa piirkonnas, kus asub Finnairi sõlmlennujaam, arvatavasti suur sotsiaalne mõju, sest selles piirkonnas suurenes töötute tööotsijate arv 2020. aasta veebruarist aprillini 22,5 % ja 2019.–2020. aastal 0,8 protsendipunkti võrra ⁽¹⁴⁾, mis vähendab koondatud töötajate tööturule naasmise väljavaateid; märgib seetõttu positiivsena, et koondatud töötajatele võiks tulla kasuks personaalne juhendamine ja tugi töö otsimisel ning individuaalne oskuste täiendamine ja ümberõpe, et tööturule naasmise võimalusi suurendada;
  6. rõhutab, et kõik töötajad tuleb ilma diskrimineerimata ja nende kodakondsusest sõltumata sellesse EGFi projekti hõlmatud meetmetesse integreerida ja neid nendega toetada;
  7. juhib tähelepanu sellele, et 44 % abikõlblikest isikutest on naised, kellest suurim osa on vanuses 30–54 aastat; märgib, et suuruselt teine vanuserühm on 55–64aastased (28,20 %), kellel võib tööturule naasmisel tekkida lisaprobleeme;
  8. märgib, et Soome hakkas sihtrühma kuuluvatele toetusesaajatele individualiseeritud teenuseid osutama 21. oktoobril 2020 ja seetõttu kehtib õigus EGFi rahalist toetust saada 21. oktoobrist 2020 kuni 30. detsembrini 2022;
  9. tuletab meelde, et töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele osutatavad individuaalsed teenused koosnevad järgmistest meetmetest: nõustamine ja muud ettevalmistavad meetmed, tööhõive- ja ettevõtlusteenused, koolitus, palgatoetus, ettevõtluse alustamise toetus ning sõidu-, majutus- ja kolimistoetus; peab kiiduväärseks, et toetusesaajatele pakutakse koolitusi kutsevalifikatsiooni omandamiseks, sealhulgas näiteks tehisinellekti, küberturvalisuse ja robootika teemalisi kursusi; väljendab heameelt ka selle üle, et Soome kasutab toetusesaajate palgakulude vähendamiseks palgatoetust ning ettevõtlustegevuse alustamise edendamiseks ettevõtluse alustamise toetust, kuid tuletab meelde, et selle toetuse eeltingimuseks peaks olema toetusesaajate aktiivne osalemine töötöisingul või koolitusmeetmetes;
  10. märgib, et Soome hakkas EGFi rakendamise seotud halduskulusid kandma 21. oktoobril 2020 ja järelikult on ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami- ning kontrolli- ja aruandluskulud EGFi rahalise toetuse jaoks rahastamiskõlblikud alates 21. oktoobrist 2020 kuni 30. juunini 2023;

⁽¹³⁾ COM(2020)0442.⁽¹⁴⁾ Soome statistika andmebaas: <https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/en/StatFin/>.

Teisipäev, 8. juuni 2021

11. väljendab heameelt selle üle, et kooskõlastatud individuaalsete teenuste paketi koostamisel konsulteeris Soome töörühmaga; rõhutab, et ettevalmistav tegevus hõlmas kohtumisi Uusimaa majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuste ning tööhõive ja majandusarengu ametite esindajatega, samuti Finnairi ja ametiühingute (Ilmailualan Unioni (IAU), Finnairin insinööri ja ylemmät toimihenkilöt (FINTO), Auto ja Kuljetusalan Työntekijäliitto ry (AKT) ning Trade Union Pro) esindajatega;
  12. rõhutab, et Soome ametiasutused on kinnitanud, et rahastamiskõlblikele meetmetele ei anta toetust muudest liidu fondidest ega rahastamisvahenditest;
  13. kordab, et EGF-i toetus ei tohi asendada meetmeid, mida äriühingud peavad võtma riigisisese õiguse ja kollektiivlepingute kohaselt;
  14. toetab kindlalt ideed, et EGF-i raames tuleks 2021.–2027. aastal näidata jätkuvalt üles solidaarsust, kuid nihitada rõhuasetus restruktureerimise põhjuselt selle mõjule; väljendab heameelt asjaolu üle, et uute reeglite kohaselt on tulevikus ka süsinikuheite vähendamine põhjus, mille alusel taotlejad võivad toetust saada;
  15. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
  16. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.
-

Teisipäev, 8. juuni 2021

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Soome taotlus – EGF/2020/007 FI/Finnair)

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2021/1023).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0269

Vajalikud muudatused ETIASe süsteemis: ECRIS-TCN-süsteem ***I

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega (COM(2019)0003 – C8-0025/2019 – 2019/0001B(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/27)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0003),
  - võttes arvesse esimeeste konverentsi 11. veebruari 2021. aasta otsust anda kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile luba jagada eespool nimetatud komisjoni ettepanek kaheks ja koostada selle alusel kaks eraldiseisvat seadusandlikku raportit,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 82 lõike 1 punkti d, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0025/2019),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 31. märtsi 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0083/2021),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2019)0001B

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrusi (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2021/1151).

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0270

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi pikendamine

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 6. mai 2021. aasta delegeeritud määrusele, millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi (C(2021)3114 – 2021/2680(DEA))

(2022/C 67/28)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni delegeeritud määrust (C(2021)3114),
  - võttes arvesse komisjoni 12. mai 2021. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et ta ei esita delegeeritud määrusele vastuväiteid,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni 3. juuni 2021. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 290,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 85 lõiget 2 ja artikli 82 lõiget 6,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 111 lõiget 6,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni soovitus võtta vastu otsus,
  - võttes arvesse, et kodukorra artikli 111 lõike 6 kolmandas ja neljandas taandes sätestatud ajavahemiku jooksul, mis lõppes 8. juunil 2021, vastuväiteid ei esitatud,
- A. arvestades, et määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 on sätestatud, et üleminekuperioodil kuni 18. juunini 2021 ei kohaldata kõnealuse määruse artiklis 4 sätestatud kliirimiskohustust börsiväliste tuletislepingute suhtes, mis vähendavad objektiivselt mõõdetaval viisil otseselt pensioniskeemide maksevõimega seotud investeerimiskrisise, ning nende üksuste suhtes, mis on asutatud pensioniskeemide liikmetele kompensatsiooni maksmiseks kohustuste mittetäitmise korral; arvestades, et nimetatud üleminekuperiood kehtestati selleks, et hoida ära tuletislepingute keskse kliirimise kahjulikku mõju tulevaste pensionäride pensionihüvitistele ning anda aega elujõuliste tehniliste lahenduste väljatöötamiseks pensioniskeemide poolt rahalise ja mitterahalise tagatise variatsioonitagatisena ülekandmiseks;
- B. arvestades, et määruse (EL) nr 648/2012 artikli 85 lõike 2 kolmanda lõiguga on antud komisjonile õigus pikendada nimetatud üleminekuperioodi kaks korda, iga kord ühe aasta võrra, kui komisjon jõuab järeldusele, et selliseid elujõulisi tehnilisi lahendusi ei ole veel välja töötatud ja tuletislepingute keskse kliirimise kahjulik mõju tulevaste pensionäride pensionihüvitistele ei muutu;
- C. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) soovitas oma 2020. aasta detsembri aruandes komisjonil pikendada erandit ühe aasta võrra ja anda sellega kesksetele vastaspooltele lisaaega oma juurdepääsumudelite täpsustamiseks nii, et need oleksid pensioniskeemidele laiemalt kättesaadavad, ning vältides samal ajal olukorda, kus pensioniskeemide kliirimiskohustus kehtestatakse COVID-19 tagajärgede turudünaamika kontekstis;
- D. arvestades, et komisjon on ESMA aruannet arvesse võttes seisukohal, et üleminekuperioodi tuleb tõepoolest pikendada ühe aasta võrra, et kavandatud lahendused saaksid valmis ja neid oleks võimalik veelgi täiustada;

⁽¹⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

Teisipäev, 8. juuni 2021

- E. arvestades, et seetõttu on komisjon vastu võtnud delegeeritud määruse, millega pikendatakse üleminekuperioodi kuni 18. juunini 2022;
  - F. arvestades, et delegeeritud määrus peaks jõustuma kiiremas korras, et tagada liidu pensioniskeemidele vajalik kindlus seoses keskse kliirimise erandiga;
    - 1. teatab, et ei esita delegeeritud määrusele vastuväiteid;
    - 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja komisjonile.
-

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0271

Tollikontrolliseadmete rahastu loomine ***II

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana tollikontrolliseadmete rahastu (07234/1/2021 – C9-0196/2021 – 2018/0258(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 67/29)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (07234/1/2021 – C9-0196/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0474) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni soovitusi teisele lugemisele (A9-0196/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppe nõukogu peasekretäri selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 67.

⁽²⁾ ELT C 158, 30.4.2021, lk 133.

Teisipäev, 8. juuni 2021

P9_TA(2021)0272

Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) aastateks 2021–2027 ***II

Euroopa Parlamendi 8. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (06980/2/2021 – C9-0195/2021 – 2018/0206(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 67/30)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06980/2/2021 – C9-0195/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Regioonide Komitee 5. detsembri 2018. aasta arvamust ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽³⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0382) suhtes,
  - võttes arvesse komisjoni muudetud ettepanekut (COM(2020)0447),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni soovitusel teisele lugemisele (A9-0197/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avaldused;
  3. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  4. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  5. teeb peasekretäri ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri ja selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  6. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 165.

⁽²⁾ ELT C 86, 7.3.2019, lk 84.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, 4.4.2019, P8_TA(2019)0350.

Teisipäev, 8. juuni 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA**ESF+ investeeringud laste vaesuse vastu võitlemiseks**

2019. aastal oli ELis vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus 18 miljonit last, kusjuures mõnes liikmesriigis oli neid väga palju. COVID-19 puhang ja selle sotsiaalmajanduslikud tagajärjed on süvendanud ebavõrdsust ja vaesust, avaldades nendele lastele veelgi tuntavamalt mõju. Laste vaesust esineb pidevalt kõigis liikmesriikides ja see on jätkuvalt suurem kui tööealiste täiskasvanute puhul.

Seetõttu tervitab komisjon tasakaalustatud kokkulepet, mis muudab ESF+ otsustava tähtsusega vahendiks laste vaesuse probleemi lahendamisel. Kokkuleppes tunnistatakse vajadust investeerida lastesse kõigis liikmesriikides.

Komisjon võttis 24. märtsil 2021 vastu ettepaneku nõukogu soovitusel, millega luuakse Euroopa lastegarantii, et lahendada see probleem struktuurset. ESF+ kavandamisel teeb komisjon kõik endast oleneva tagamaks, et liikmesriigid eraldaksid ESF+ raames vajalikke rahalisi vahendeid, et aidata kaasa Euroopa lastegarantii rakendamisele. Lisaks julgustab komisjon liikmesriike kasutama ka muid ELi rahastamisvahendeid ja olemasolevaid riiklikke vahendeid, et toetada piisavaid investeeringuid selles valdkonnas.

ESF+ investeeringud noorte tööhõivesse

Komisjon rõhutab, et COVID-19 puhangule järgnenud sotsiaal-majanduslik kriis on ebaproportsionaalselt tabanud noori. Alates 2019. aasta detsembrist kuni 2020. aasta detsembrini on noorte töötus ELis suurenenud 3 protsendipunkti võrra, ning töötute noorte arv ületab 3,1 miljonit. Samuti tuleb komisjon meelde, et noorte töötus on olnud pidevalt ja märkimisväärselt suurem kui täiskasvanud elanikkonnal, ning viimaste andmete kohaselt on erinevus üle 10 protsendipunkti (2020. aasta detsembris vastavalt 17,8 % ja 6,6 %).

Komisjon peab tervitatavaks kaasseadusandjate saavutatud kokkulepet, milles tunnistatakse probleemi olemasolu kõigis liikmesriikides. ESF+ on kõige olulisem ELi rahastamisvahend hiljuti vastu võetud tugevdatud noortegarantii ja noorte tööhõive toetamise algatuse muude asjakohaste meetmete rakendamiseks.

ESF+ kavandamisel teeb komisjon kõik endast oleneva selle tagamiseks, et liikmesriigid eraldavad piisava osa ESF+ vahenditest tugevdatud noortegarantii rakendamiseks. Lisaks julgustab komisjon liikmesriike kasutama ka muid ELi rahastamisvahendeid ja olemasolevaid riiklikke vahendeid, et piisavalt toetada selle valdkonna investeeringuid.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

P9_TA(2021)0273

ELi digitaalne COVID-tõend – liidu kodanikud ***I

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaksineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (roheline digitõend) (COM(2021)0130 – C9-0104/2021 – 2021/0068(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/31)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0130)
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 21 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0104/2021),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 27. aprilli 2021. aasta arvamust⁽¹⁾,
- võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 21. mai 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
- võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 163,
  1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha⁽²⁾;
  2. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avalduse;
  3. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2021)0068

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaksineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/953) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

⁽²⁾ Käesolev seisukoht asendab 29. aprillil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0145).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA

KOMISJONI AVALDUS

Komisjon nõustub, et taskukohased ja kättesaadavad COVID-19 vaktsiinid ja SARS-CoV-2 nakkuse testid on COVID-19 pandeemia vastases võitluses üliolulised. Võttes arvesse, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2021/953 ja (EL) 2021/954 jõustumisel ei ole kogu elanikkond vaktsineeritud, on Euroopas vaba liikumise ja liikuvuse hõlbustamiseks oluline juurdepääs taskukohastele ja laialdaselt kättesaadavatele testimisvõimalustele.

Liikmesriikide testimissuutlikkuse toetamiseks on komisjon juba kasutusele võtnud erakorralise toetuse rahastamisvahendi vahendeid antigeeni kiirtestide ostmiseks ning on algatanud ühishanke enam kui poole miljardi antigeeni kiirtesti jaoks. Liikmesriikide testimissuutlikkust suurendatakse ka Rahvusvahelise Punase Risti Föderatsiooni kaasabil, kelle tegevust rahastatakse erakorralise toetuse rahastamisvahendi kaudu.

Selleks et veelgi toetada taskukohaste testide kättesaadavust, eelkõige inimeste jaoks, kes ületavad piire iga päev või sageli, et minna tööle või kooli, külastada lähisugulasi, otsida arstiabi või hoolitseda lähedaste eest, võtab komisjon kohustuse võtta erakorralise toetuse rahastamisvahendist kasutusele 100 miljoni euro ulatuses lisavahendeid selliste SARS-CoV-2 nakkuse testide ostmiseks, mis kvalifitseeruvad määruse (EL) 2021/953 kohaselt testimistõendi väljastamiseks. Vajaduse korral võidakse eelarvepädeva institutsiooni heakskiidul lisaks 100 miljonile eurole võtta kasutusele veel lisavahendeid.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

P9_TA(2021)0274

ELi digitaalne COVID-tõend – kolmandate riikide kodanikud ***I

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste vaksineerimis-, testimis- ja tervenemistõendite väljastamise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik kolmandate riikide kodanike jaoks, kes viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil (roheline digitõend) (COM(2021)0140 – C9-0100/2021 – 2021/0071(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/32)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0140)
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 77 lõike 2 punkti c, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0100/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 21. mai 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 163,
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha ⁽¹⁾;
  2. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avalduse;
  3. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2021)0071

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaksineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik seoses kolmandate riikide kodanikega, kes seaduslikult viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal liikmesriikide territooriumil

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/954) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ Käesolev seisukoht asendab 29. aprillil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0146).

Kolmapäev, 9. juuni 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA

KOMISJONI AVALDUS

Komisjon nõustub, et taskukohased ja kättesaadavad COVID-19 vaktsiinid ja SARS-CoV-2 nakkuse testid on COVID-19 pandeemia vastases võitluses üliolulised. Võttes arvesse, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste(EL) 2021/953 ja (EL) 2021/954 jõustumisel ei ole kogu elanikkond vaktsineeritud, on Euroopas vaba liikumise ja liikuvuse hõlbustamiseks oluline juurdepääs taskukohastele ja laialdaselt kättesaadavatele testimisvõimalustele.

Liikmesriikide testimissuutlikkuse toetamiseks on komisjon juba kasutusele võtnud erakorralise toetuse rahastamisvahendi vahendeid antigeeni kiirtestide ostmiseks ning on algatanud ühishanke enam kui poole miljardi antigeeni kiirtesti jaoks. Liikmesriikide testimissuutlikkust suurendatakse ka Rahvusvahelise Punase Risti Föderatsiooni kaasabil, kelle tegevust rahastatakse erakorralise toetuse rahastamisvahendi kaudu.

Selleks et veelgi toetada taskukohaste testide kättesaadavust, eelkõige inimeste jaoks, kes ületavad piire iga päev või sageli, et minna tööle või kooli, külastada lähisugulasi, otsida arstiabi või hoolitseda lähedaste eest, võtab komisjon kohustuse võtta erakorralise toetuse rahastamisvahendist kasutusele 100 miljoni euro ulatuses lisavahendeid selliste SARS-CoV-2 nakkuse testide ostmiseks, mis kvalifitseeruvad määruse (EL) 2021/953 kohaselt testimistõendi väljastamiseks. Vajaduse korral võidakse eelarvepädeva institutsiooni heakskiidul lisaks 100 miljonile eurole võtta kasutusele veel lisavahendeid.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

P9_TA(2021)0279

Naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend aastateks 2021–2027 – Globaalne Euroopa ***II

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (06879/1/2021 – C9-0191/2021 – 2018/0243(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 67/33)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06879/1/2021 – C9-0191/2021),
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 12. detsembri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Regioonide Komitee 6. detsembri 2018. aasta arvamust ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽³⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0460) suhtes,
- võttes arvesse komisjoni muudetud ettepanekut (COM(2020)0459),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
- võttes arvesse vastutavate komisjonide poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
- võttes arvesse kodukorra artikli 58 kohaseid väliskomisjoni ja arengukomisjoni ühisarutelusid,
- võttes arvesse väliskomisjoni ja arengukomisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0198/2021),
- 1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
- 2. kiidab heaks käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi avaldused, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias;
- 3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avaldused, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias;
- 4. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
- 5. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
- 6. teeb peasekretäri ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ning korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri akti ja kõigi käesolevale resolutsioonile lisatud avalduste avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
- 7. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 45, 4.2.2019, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 86, 7.3.2019, lk 295.

⁽³⁾ ELT C 108, 26.3.2021, lk 312.

Kolmapäev, 9. juuni 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA**Euroopa Parlamendi avaldus välisrahastamisvahendite raames antava abi peatamise kohta**

Euroopa Parlament märgib, et määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, sisaldab üldist viidet abi peatamise võimaluse kohta, ilma et oleks täpsustatud sellise otsuse konkreetset alust. Sellist abi peatamist tuleks rakendada juhul, kui partnerriik ei järgi püsivalt demokraatia, õigusriigi või hea valitsemistava põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi või rahvusvaheliselt tunnustatud tuumaohutusstandardeid.

Euroopa Parlament märgib siiski, et erinevalt muudest geograafilistest koostööpiirkondadest nähakse naabruspiirkonna puhul erisätetega, eelkõige artikli 20 lõikega 2, ette suurem toetus kodanikuühiskonnale, konfliktide ennetamisele ja rahu kindlustamisele, inimestevahelistele kontaktidele, sealhulgas kohalike ametiasutuste vahelisele koostööle, toetusele inimõiguste parandamiseks või kriisiga seotud meetmeteks demokraatia, inimõiguste või õigusriigi põhimõtte tõsise või jätkuva halvenemise või konfliktiohu suurenemise korral. Euroopa Parlament on seisukohal, et sellist suuremat toetust tuleks eespool nimetatud piirkondadele anda ka siis, kui selline halvenemine leiab aset väljaspool naabruspiirkonda asuvates riikides, ning tuletab meelde, et eelkõige artikli 4 lõikega 5 nähakse ette, et temaatiliste programmide kaudu rakendatavaid meetmeid võib võtta ka siis, kui geograafiline programm on peatatud.

Euroopa Parlament on seisukohal, et nende rahastamisvahendite raames antava abi peatamine muudaks seadusandliku tavamenetluse kohaselt kokku lepitud üldist rahastamiskava. Kaasseadusandja ja eelarvepädeva institutsioonina on Euroopa Parlamendil seega sellise otsuse korral õigus kasutada täielikult oma eelisõigusi.

Euroopa Parlamendi avaldus nõukogu otsuse 2010/427/EL ja strateegilise koordineerimise kohta

Euroopa Parlament märgib, et nõukogu otsuse 2010/427/EL artiklis 9 sisalduvad viited liidu välistegevuse vahenditele on aegunud, ning on seetõttu seisukohal, et õigusselguse huvides tuleks kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 27 lõikes 3 sätestatud menetlusega seda artiklit ajakohastada, et võtta arvesse liidu välisabi rahastamisvahendeid, mida kohaldatakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivuse ajal, nimelt naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, tuumaohutuslase rahvusvahelise koostöö Euroopa instrument ning otsus ülemeremaade ja -territooriumide, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta.

Euroopa Parlament kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles looma strateegilise koordineerimisstruktuuri, mis koosneb kõigist asjaomastest komisjoni talitustest ja Euroopa välisteenistusest, et tagada sidusus, koostoime, läbipaistvus ja vastutus kooskõlas määruse (EL) 2021/947 (millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“) artikliga 5.

Komisjoni avaldus Euroopa Parlamendiga naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi „Globaalne Euroopa“ üle peetava geopoliitilise dialoogi kohta

Võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklis 14 sätestatud Euroopa Parlamendi poliitilise kontrolli funktsiooni, kohustub Euroopa Komisjon pidama kahe institutsiooni vahel kõrgetasemelist geopoliitilist dialoogi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947 (millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend „Globaalne Euroopa“) rakendamise üle. See dialoog peaks võimaldama vahetada teavet Euroopa Parlamendiga, kelle seisukohti naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi rakendamise kohta võetakse täielikult arvesse.

Geopoliitilises dialoogis arutatakse enne programmidokumentide vastuvõtmist naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi rakendamise üldisi suuniseid, sealhulgas programmitöö kohta, ning konkreetseid teemasid, nagu tekkivate probleemide ja prioriteetide reservi kasutamine või finantsvõimenduse kohaldamine, mis võib viia võimalike muutusteni rändele eraldatud vahendites või partnerriigile antava abi peatamiseni, kui partnerriik järjekindlalt ei järgi demokraatia, õigusriigi, hea valitsemistava, inimõiguste ja põhivabaduste austamise põhimõtteid.

Geopoliitiline dialoog on üles ehitatud järgmiselt:

- i) kõrgetasemeline dialoog kõrge esindaja/asepresidendi ning rahvusvaheliste partnerluste, naabruspoliitika ja laienemise eest vastutavate volinike ja Euroopa Parlamendi vahel;

Kolmapäev, 9. juuni 2021

- ii) alaline dialoog kõrgemate ametnike tasandil väliskomisjoni ja arengukomisjoni töörühmadega, et tagada kõrgetasemelise dialoogi piisav ettevalmistamine ja järelmeetmed.

Kõrgetasemeline dialoog toimub vähemalt kaks korda aastas. Üks koosolek võib langeda kokku aastaeelarve projekti esitamisega komisjoni poolt.

Komisjoni avaldus põhjenduste 50 ja 51 ning artikli 8 lõike 10 kohta

Piirkondlikud rände toetusprogrammid toetavad laiaulatuslikke, tasakaalustatud ja kohandatud partnerlusi asjaomaste päritolu- või transiidi- ja vastuvõtivate riikidega, järgides paindlikku innustavat lähenemisviisi ning kasutades koordineerimismehhanismi naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi „Globaalne Euroopa“ raames. Vajaduse korral täiendatakse neid riigipõhiste programmide raames võetavate meetmetega.

Selleks et tagada nende vahendite kõige tõhusam ja mõjusam kasutamine kooskõlas liidu ja partnerriikide poliitiliste prioriteetidega, rakendab Euroopa Komisjon aktiivselt neid prioriteete, kasutades kõiki asjakohaseid liidu vahendeid, ning koordineerib tegevust koos liikmesriikidega sünkroniseeritud ja tõhusal viisil. Ta tagab, et Euroopa Parlamenti ja nõukogu teavitatakse põhjalikult ja korrapäraselt, et võimaldada arvamuste vahetamist.

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0280

Ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta otsus Euroopa Parlamendi määruse eelnõu kohta, millega kehtestatakse ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused (Euroopa Ombudsmani põhikiri) ning tunnistatakse kehtetuks otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom (2021/2053(INL) – 2019/0900(APP))⁽¹⁾

(2022/C 67/34)

Euroopa Parlamendi määruse eelnõu, millega kehtestatakse ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused (Euroopa Ombudsmani põhikiri) ning tunnistatakse kehtetuks otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom (2021/2053(INL) – 2019/0900(APP))

EUROOPA PARLAMENT,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 228 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 106a lõiget 1,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu heakskiitu⁽¹⁾,võttes arvesse Euroopa komisjoni arvamust⁽²⁾,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt,

ning arvestades järgmist:

- (1) Ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused tuleks kehtestada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) ning eelkõige selle artikli 20 lõike 2 punkti d ja artikli 228, Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) sätetega.
- (2) Euroopa Parlamendi otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom⁽³⁾ muudeti viimati 2008. aastal. Pärast Lissaboni lepingu jõustumist 1. detsembril 2009 tuleks otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom kehtetuks tunnistada ja asendada ELi toimimise lepingu artikli 228 lõike 4 alusel vastu võetud määrusega.
- (3) Harta artikkel 41 tunnustab õigust heale haldusele liidu kodanike ühe põhiõigusena. Harta artikkel 43 tunnustab õigust pöörduda Euroopa Ombudsmani poole seoses liidu institutsioonide, organite või asutuste tegevuses ilmnenu haldusomavoliga. Et tagada nende õiguste tulemuslik kasutamine ja tõhustada ombudsmani suutlikkust viia läbi põhjalikke ja erapooletuid uurimisi, toetades seeläbi ombudsmani sõltumatust, millest mõlemad eelnevad sõltuvad, tuleks ombudsmanile anda kõik vajalikud vahendid aluslepingutes ja käesolevas määruses osutatud ombudsmani ülesannete edukaks täitmiseks.
- (4) Tingimused, mille alusel võib ombudsmanile kaebuse esitada, tuleks kehtestada kooskõlas täieliku, vaba ja lihtsa juurdepääsu põhimõttega, võttes igakülselt arvesse õigus- ja haldusmenetlusest tulenevaid konkreetseid piiranguid.
- (5) Ombudsman peaks võtma oma tegevuses igakülselt arvesse tema uurimise all olevate liidu institutsioonide, organite ja asutuste pädevust.

⁽¹⁾ Vastavalt kodukorra artikli 46 lõikele 3 otsustas parlament resolutsiooni ettepaneku hääletuse edasi lükata, kuni nõukogu ja komisjon on vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 228 lõikele 4 esitanud oma seisukoha allpool esitatud määruse eelnõu suhtes (A9-0174/2021).

⁽¹⁾ ... nõusolek (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata)

⁽²⁾ ... arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata)

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta (EÜT L 113, 4.5.1994, lk 15).

Neljapäev, 10. juuni 2021

- (6) On vaja sätestada kord, mida tuleb järgida, kui ombudsmani uurimistest ilmnevad haldusomavoli juhtumid. Ombudsman peaks esitama Euroopa Parlamendile iga-aastase istungjärgu lõpus üksikasjaliku aruande. Ombudsmanil peaks olema ka õigus lisada sellesse aastaaruandesse hinnang selle kohta, kuidas on antud soovitusi järgitud.
- (7) Ombudsmani rolli tugevdamiseks ja parimate haldustavade edendamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes on soovitatav lubada ombudsmanil – ilma et see piiraks tema esmast ülesannet menetleda kaebusi – viia läbi omaalgatuslikke uurimisi, kui ta peab seda vajalikuks, eelkõige korduvate, süstemaatiliste või eriti tõsiste haldusomavoli juhtumite korral.
- (8) Taotluste suhtes üldsuse juurdepääsuks ombudsmani dokumentidele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1049/2001⁽⁴⁾, mida on täiendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1367/2006⁽⁵⁾, välja arvatud dokumentidele, mis on saadud uurimise käigus, mille puhul peaks taotlusi menetlema see liidu institutsioon, organ või asutus, kust need pärinevad.
- (9) Ombudsmanil peaks olema juurdepääs kõikidele tema ülesannete täitmiseks vajalikele vahenditele. Selleks peaksid liidu institutsioonid, organid ja asutused andma ombudsmanile mis tahes teavet, mida ta uurimise eesmärgil taotleb. Juhuks, kui ombudsmani ülesannete täitmine nõuab ombudsmanile liidu institutsioonide, organite ja asutuste või liikmesriikide asutuste valduses oleva salastatud teabe esitamist, peaks ombudsmanil olema juurdepääs sellisele teabele tingimusel, et tagatud on teabe kaitse õigusnormide järgimine.
- (10) Ombudsman ja tema personal peaks käsitlema konfidentsiaalselt kogu teavet, mille nad on oma ülesannete täitmisel saanud, ilma et see mõjutaks ombudsmani kohustust teavitada liikmesriikide ametiasutusi faktidest, mis võivad olla seotud kuritegudega ja mis on talle teatavaks saanud uurimise käigus. Ombudsmanil peaks olema lubatud teavitada ka asjaomast liidu institutsiooni, organit või asutust asjaoludest, mis seavad kahtluse alla nende töötaja käitumise. Ombudsmani kohustust käsitleda oma ülesannete täitmisel saadud teavet konfidentsiaalsena ei peaks piirama tema kohustust vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 15 lõikele 1 teha oma tööd võimalikult avalikult. Eelkõige peaks ombudsman oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks ja järelduste toetamiseks saama oma aruannetes viidata mis tahes üldsusele kättesaadavale teabele.
- (11) Kui see on ombudsmani ülesannete tõhusaks täitmiseks vajalik, tuleks talle anda võimalus teha koostööd ja vahetada teavet liikmesriikide ametiasutustega kooskõlas kohaldatava riigisisese ja liidu õigusega ning muude liidu institutsioonide, organite või asutustega kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.
- (12) Ombudsmani peaks valima Euroopa Parlament oma ametiaja alguses kogu oma ametiajaks, valides ta isikute hulgest, kes on liidu kodanikud ning kelle puhul on tagatud vajalik sõltumatus ja pädevus. Samuti tuleks sätestada üldtingimused muuhulgas ombudsmani ülesannete täitmise lõpetamiseks ning ombudsmani asendamiseks, ombudsmani ülesannetega kokkusobimatud tegevused, ombudsmani töötasu ning ombudsmani privileegid ja puutumatus.
- (13) Tuleks täpsustada, et ombudsmani asukoht on sama nagu Euroopa Parlamendil, nagu on kindlaks määratud protokoll nr 6 (Euroopa Liidu institutsioonide ning teatavate organite, asutuste ja talituste asukoha kohta), mis on lisatud Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule („protokoll nr 6“), ainsa artikli punktis a.
- (14) Ombudsman peaks saavutama oma sekretariaadi koosseisus soolise võrdsuslikkuse, võttes igakülselt arvesse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade ja muude liidu teenistujate teenistustingimuste, mis on sätestatud nõukogu määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68⁽⁶⁾ (edaspidi „personalieeskirjad“), artikli 1d lõiget 2.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001, üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006, keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanäasjade otsustamise üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Arhusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, 25.9.2006, lk 13).

⁽⁶⁾ EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

Neljapäev, 10. juuni 2021

- (15) Ombudsmani ülesanne on võtta vastu käesoleva määruse rakendussätteid pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa komisjoniga. Kui need institutsioonid ei anna arvamust ombudsmani poolt eelnevalt põhjendatult sätestatud aja jooksul, võib ombudsman asjaomased rakendussätted vastu võtta. Õiguskindluse ja ombudsmani ülesannete täitmise kõrgeimate standardite tagamiseks tuleks käesolevas määruks kehtestada vastuvõetavate rakendussätete minimaalne sisu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1***Sisu ja põhimõtted**

1. Käesoleva määrusega sätestatakse ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriv kord ja üldtingimused (Euroopa Ombudsmani põhikiri).
2. Ombudsman on oma ülesannete täitmisel täiesti sõltumatu ja tegutseb ilma eelneva loa nõudeta.
3. Ombudsman aitab avastada haldusomavoli liidu institutsioonide, organite ja asutuste tegevuses, välja arvatud Euroopa Liidu Kohtu tegevuses õigusemõistjana, võttes igati arvesse ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punkti d ja artiklit 228 ning harta artiklit 41, mis käsitleb õigust heale haldusele.

Mingi muu asutuse või isiku tegevuse kohta ombudsmanile kaebust esitada ei saa.

4. Kui on asjakohane, esitab ombudsman probleemi lahendamiseks soovitusi, pakub välja lahendusettepanekuid ja parandusettepanekuid.
5. Ombudsman ei või oma ülesandeid täites seada kahtluse alla kohtuotsuse õigsust ega kohtu pädevust teha otsus.

*Artikkel 2***Kaebused**

1. Iga liidu kodanik või iga füüsiline või juriidiline isik, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on liikmesriigis, võib kas otse või Euroopa Parlamendi liikme kaudu esitada ombudsmanile kaebuse haldusomavolijuhude kohta.
2. Kaebuses peab olema selgelt märgitud kaebuse objekt ja kaebuse esitaja isik. Kaebuse esitaja võib nõuda, et kaebus või selle osad jääksid konfidentsiaalseks.
3. Kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates kuupäevast, mil kaebuse aluseks olevad asjaolud kaebuse esitajale teatavaks said. Kaebuse esitamisele eelnevalt peab kaebuse esitaja astuma kohased haldusmenetluslikud sammud asjaomastes institutsioonides, organites või asutustes.
4. Ombudsman lükkab kaebuse vastuvõetamatus tõttu tagasi, kui kaebus on väljapool ombudsmani volituste ulatust või kui lõigetes 2 ja 3 sätestatud menetlusnõuded ei ole täidetud. Kui kaebus on väljapool ombudsmani volituste ulatust, võib ombudsman soovitada kaebuse esitajal pöörduda teise asutuse poole.
5. Kui ombudsman leiab, et kaebus on ilmselgelt põhjendamatu, lõpetab ta selle menetlemise ja teavitab sellest leiust kaebuse esitajat. Kui kaebuse esitaja on oma kaebusest teavitanud asjaomast liidu institutsiooni, organit või asutust, teavitab ka ombudsman asjaomast asutust.
6. Liidu institutsioonide, organite või asutuste ning nende töötajate vahelisi töösuhteid käsitlevad kaebused on vastuvõetavad üksnes juhul, kui asjaomane isik on ära kasutanud kõik sisemised haldusmenetlused, eelkõige need, millele on osutatud personaleeskirjade artiklis 90, ning asjaomase liidu institutsiooni, organi või asutuse pädev asutus on teinud otsuse või kui tema vastamise tähtaeg on möödunud. Ombudsmanil on samuti õigus kontrollida asjaomase liidu institutsiooni, organi või asutuse pädeva asutuse võetud meetmeid, et tagada väidetavate ahistamise ohvrite kaitse ning taastada haldusjuurdluse ajal tervislik ja ohutu töökeskkond, kus austatakse asjaomaste isikute väärikust, tingimusel, et asjaomased isikud on seoses nende meetmetega kasutanud ära kõik sisemised haldusmenetlused.
7. Ombudsman teavitab asjaomast liidu institutsiooni, organit või asutust registreeritud kaebusest kohe kui see kaebus on tunnistatud vastuvõetavaks ja on tehtud otsus algatada uurimine.

Neljapäev, 10. juuni 2021

8. Kaebuse esitamine ombudsmanile ei mõjuta edasikaebamise tähtaegu haldus- või kohtumenetluses.
9. Kui esitatud asjaolusid käsitlevate või neid käsitletud kohtumenetluste tõttu tunnistab Ombudsman kaebuse vastuvõetamatuks või otsustab lõpetada selle käsitlemise, kantakse ombudsmani poolt selleks ajaks läbi viidud uurimiste tulemused toimikusse ja see toimik suletakse.
10. Ombudsman teatab kaebuse esitajale niipea kui võimalik kaebuse suhtes võetud meetmetest ning püüab võimaluse korral koos asjaomase liidu institutsiooni, organi või asutusega haldusomavoli kaotamiseks lahenduse leida. Ombudsman teavitab kaebuse esitajat väljapakutud lahendusest koos asjaomase institutsiooni, organi või asutuse märkustega, kui need on olemas. Kaebuse esitaja võib esitada ombudsmanile oma märkusi või anda mis tahes etapis lisateavet, mis ei olnud kaebuse esitamise ajal teada.

Kui leitakse lahendus, mille on heaks kiitnud kaebuse esitaja ja asjaomane liidu institutsioon, organ või asutus, võib ombudsman toimiku sulgeda ilma artiklis 4 sätestatud menetlust kohaldamata.

Artikkel 3

Uurimised

1. Kooskõlas oma ülesannetega korraldab ombudsman kas omal algatusel või kaebuste põhjal uurimisi, kui ta leiab selleks olevat alust.
2. Ombudsman teavitab sellistest uurimistest põhjendamatu viivitusega asjaomast liidu institutsiooni, organit või asutust. Ilma et see piiraks artikli 5 kohaldamist, võib asjaomane liidu institutsioon, organ või asutus omal algatusel või ombudsmani taotlusel esitada kasulikke märkusi või tõendeid.
3. Ombudsman võib korraldada omaalgatuslikke uurimisi, kui ta leiab selleks olevat alust, ja eelkõige korduva, süstemaatilise või eriti tõsise haldusomavoli korral, et käsitleda neid juhtumeid avalikku huvi pakkuva küsimusena. Selliste uurimiste raames võib ta teha ka ettepanekuid ja algatusi parimate haldustavade edendamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes.

Artikkel 4

Ombudsmani ja institutsioonide koostoime

1. Kui uurimise tulemusena avastatakse haldusomavoli, teavitab ombudsman põhjendamatu viivitusega liidu institutsiooni, organit või asutust, keda uurimise järeldused puudutavad, ja asjakohasel juhul annab soovitusi.
2. Asjaomane liidu institutsioon, organ või asutus saadab ombudsmanile kolme kuu jooksul oma üksikasjaliku arvamuse. Ombudsman võib asjaomase institutsiooni, organi või asutuse põhjendatud taotlusel kõnealust tähtaega pikendada. See pikendus ei tohi ületada kahte kuud. Kui asjaomane institutsioon, organ või asutus ei esita arvamust esialgse kolmekuulise tähtaja jooksul või pikendatud tähtaja jooksul, võib ombudsman uurimise lõpetada ilma sellise arvamusega.
3. Uurimise lõppedes saadab ombudsman aruande asjaomasele liidu institutsioonile, organile või asutusele ning – juhul, kui seda nõuab haldusomavoli juhtumi olemus või ulatus – Euroopa Parlamendile. Selles aruandes võib ombudsman anda omapoolseid soovitusi. Ombudsman teavitab kaebuse esitajat uurimise tulemusest, asjaomase institutsiooni, organi või asutuse poolt esitatud arvamusest ja kõigist aruandes tehtud soovitustest.
4. Kui see on asjakohane seoses liidu institutsiooni, organi või asutuse tegevuse uurimisega, võib, kas ombudsmani omal algatusel või Euroopa Parlamendi kutsel, korraldada Euroopa Parlamendis sobival tasandil ombudsmani ärakuulamise.
5. Iga-aastase istungjärgu lõpus esitab ombudsman Euroopa Parlamendile aruande oma tehtud uurimiste tulemustest. Aruanne sisaldab hinnangut ombudsmani soovitude, pakutud lahenduste ja parandusettepanekute järgimisele. Kui see on asjakohane, sisaldab aruanne ka ombudsmani uurimiste tulemusi, mis on seotud ahistamise, rikkumisest teatamise ja huvide konfliktidega liidu institutsioonides, organites või asutustes.

Neljapäev, 10. juuni 2021

Artikkel 5

Ombudsmanile teabe andmine

1. Käesoleva artikli kohaldamisel sisaldab mõiste „teabe andmine“ kõiki füüsilisi ja elektroonilisi vahendeid, mis võimaldavad ombudsmanil ja tema sekretariaadil juurdepääsu teabele, sealhulgas dokumentidele, olenemata nende vormist.
  2. „Eli salastatud teave“ on teave või materjal, mis on tähistatud ELi salastusmärkega ja mille loata avaldamine võib eri määral kahjustada liidu või ühe või mitme liikmesriigi huve.
  3. Käesolevas artiklis sätestatud tingimustel annavad liidu institutsioonid, organid ja asutused ning liikmesriikide pädevad asutused ombudsmani taotlusel või omal algatusel ning põhjendamatu viivitusega ombudsmanile mis tahes teabe, mida ta on uurimise eesmärgil taotlenud.
  4. Ombudsmanile antakse ELi salastatud teavet järgmiste põhimõtete ja tingimuste kohaselt:
    - a) ELi salastatud teavet andev liidu institutsioon, organ või asutus peab olema asjakohased sisemenetlused lõpule viinud ja kui teave pärineb kolmandalt isikult, peab viimane olema andnud eelnevalt oma kirjaliku nõusoleku;
    - b) ombudsmani teadmisvajadus peab olema kindlaks tehtud;
    - c) peab olema tagatud, et juurdepääs CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teabele antakse üksnes isikutele, kellel on juurdepääsuluba asjaomasele julgeolekutasemele kooskõlas riigisisese õigusega ja pädeva julgeolekuasutuse loal.
  5. ELi salastatud teabe andmiseks hindab asjaomane liidu institutsioon, organ või asutus, kas ombudsman on tulemuslikult kehtestanud sisejulgeolekueeskirjad ning füüsilised ja menetluslikud meetmed, et kaitsta ELi salastatud teavet. Selleks võivad ombudsman ning liidu institutsioon, organ või asutus sõlmida ka kokkuleppe, millega sätestatakse ELi salastatud teabe andmist reguleeriv üldine raamistik.
  6. Lõigete 4 ja 5 kohaselt võimaldatakse juurdepääs ELi salastatud teabele asjaomase liidu institutsiooni, organi või asutuse ruumides, kui ombudsmaniga ei ole teisiti kokku lepitud.
  7. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võivad liikmesriikide pädevad asutused keelduda ombudsmanile andmast teavet, mis on hõlmatud salastatud teabe kaitset käsitlevate riigisiseste õigusaktidega või selle edastamist takistavate sätetega.
- Sellest hoolimata võib asjaomane liikmesriik anda ombudsmanile sellist teavet vastavalt oma pädeva asutuse kehtestatud tingimustele.
8. Kui liidu institutsioonid, organid või asutused ning liikmesriikide asutused kavatsevad ombudsmanile edastada ELi salastatud teavet või muud üldsusele kättesaamatut teavet, teavitavad nad sellest eelnevalt ombudsmani.
- Ombudsman peab tagama, et selline teave on piisavalt kaitstud ja eelkõige ei tohi ta seda avalda kaebuse esitajale ega üldsusele ilma liidu institutsiooni, organi või asutuse või asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse eelneva nõusolekuta. ELi salastatud teabe puhul antakse nõusolek kirjalikult.
9. Liidu institutsioonid, organid ja asutused, kes keelduvad andmast juurdepääsu ELi salastatud teabele, esitavad ombudsmanile kirjaliku põhjenduse märkides vähemalt keeldumise põhjused.
  10. Ombudsman säilitab lõikes 8 osutatud teavet ainult kuni uurimise lõpetamiseni. ’

Ombudsman võib taotleda liidu institutsioonilt, organilt või asutuselt või liikmesriigilt sellise teabe säilitamist vähemalt viie aasta jooksul.

Neljapäev, 10. juuni 2021

11. Kui ombudsman ei saa taotletud abi, võib ta sellest teavitada Euroopa Parlamenti, kes võtab asjakohased meetmed.

Artikkel 6

Üldsuse juurdepääs ombudsmani valduses olevatele dokumentidele

Ombudsman käsitleb taotlusi üldsuse juurdepääsuks dokumentidele, välja arvatud nendele, mis on saadud uurimise käigus ja mis on ombudsmani valduses selle uurimise kestel või pärast uurimise lõpetamist, kooskõlas tingimuste ja piirangutega, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1049/2001, mida on täiendatud määrusega (EÜ) nr 1367/2006.

Artikkel 7

Ametnike ja muude teenistujate ärakuulamine

1. Liidu institutsioonide, organite ja asutuste ametnikud ja muud teenistujad kuulatakse ombudsmani nõudmisel ära seoses ombudsmani käimasoleva uurimisega seotud asjaoludega.
2. Need ametnikud või muud teenistujad võtavad sõna oma institutsiooni, organi või asutuse nimel. Nad jäävad seotuks neile pandud kohustustega, mis tulenevad nende suhtes kehtivatest reeglitest.

Artikkel 8

Rikkumisest teatamisega seotud uurimised

1. Ombudsman võib läbi viia uurimise, et avastada personalieeskirjade artiklis 22a määratletud teabe käsitlemisel aset leidnud haldusomavoli, mille ametnik või muu teenistuja on talle teatavaks teinud vastavalt personalieeskirjades sätestatud asjakohastele reeglitele.
2. Sellistel juhtudel on ametnikul või teenistujal personalieeskirjadega pakutav kaitse liidu institutsiooni, organi või asutuse võimalike kahjulike mõjude eest, mis tulenevad teabe edastamisest.
3. Ombudsman võib ka uurida, kas asjaomases liidu institutsioonis, organis või asutuses esines sellise juhtumi käsitlemisel haldusomavoli, muu hulgas seoses asjaomase ametniku või muu teenistuja kaitsega.

Artikkel 9

Ametisaladus

1. Ombudsman ja tema töötajad ei tohi uurimise käigus saadud teavet ega dokumente avaldada. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, ei avalda nad eelkõige ombudsmanile esitatud ELi salastatud teavet ega liidu institutsioonide, organite või asutuste sisedokumente ega liidu isikuandmete kaitse õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid dokumente. Nad ei tohi avaldada ka teavet, mis võiks kahjustada kaebuse esitaja või mis tahes muu asjaga seotud isiku õigusi.
2. Ilma et see piiraks kõigi liidu institutsioonide, organite ja asutuste üldist aruandluskohustust Euroopa Pettustevastase Ameti (edaspidi „OLAF“) ees kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ⁽⁷⁾ artikliga 8, kui ombudsmani uurimise käigus kogutud faktid võivad endast kujutada kuritegu või olla sellega seotud, teavitab ombudsman liikmesriikide pädevaid asutusi ning, juhul kui juhtum kuulub nende pädevusse, Euroopa Prokuratuuri ja kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2017/1939 ⁽⁸⁾ artikliga 24, OLAFi.
3. Asjakohasel juhul ja kokkuleppel Euroopa Prokuratuuri või OLAFiga teavitab ombudsman sellest ka liidu institutsiooni, organit või asutust, kellel on distsiplinaarvõim asjaomase ametniku või muu teenistuja üle ja kes võib alгатada asjakohase menetluse.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁽⁸⁾ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

Neljapäev, 10. juuni 2021

Artikkel 10

Koostöö liikmesriikide ametiasutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutustega

1. Kui see on vajalik ombudsmani ülesannete täitmiseks, võib ombudsman teha koostööd liikmesriikide ametiasutustega kooskõlas kohaldatava riigisisese ja liidu õigusega.
2. Ombudsman võib oma ülesannete ulatuses teha koostööd ka teiste liidu institutsioonide, organite ja asutustega, eelkõige nendega, kes vastutavad põhiõiguste edendamise ja kaitse eest. Ombudsman väldib tegevuse kattumist nende liidu institutsioonide, organite või asutuste tegevusega või selle dubleerimist.
3. Liikmesriikide ametiasutustele käesoleva määruse kohaldamiseks adresseeritud teatis edastatakse neile Euroopa Liidu juures asuvate alaliste esinduste kaudu, välja arvatud juhul, kui asjaomane alaline esindus nõustub, et ombudsmani sekretariaat võib asjaomase liikmesriigi asutustega otse ühendust võtta.

Artikkel 11

Ombudsmani valimine

1. Ombudsman valitakse ja teda võib ametisse tagasi nimetada kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 228 lõikega 2 kandidaatide hulgast, kes valitakse läbipaistva menetluse teel.
2. Pärast *Euroopa Liidu Teatajas* kandidaatide esitamise kutse avaldamist valitakse ombudsman isikute hulgast,
  - kes on liidu kodanikud,
  - kellel on täielikud kodaniku- ja poliitilised õigused,
  - kelle sõltumatus on tagatud,
  - kes vastavad oma riigi kõrgeimatesse kohtuametitesse nimetamise tingimustele või kellel on ombudsmani ülesannete täitmiseks vajalik pädevus ja kogemused ning
  - kes ei ole olnud liikmesriikide valitsuste liikmed ega Euroopa Parlamendi, Euroopa Ülemkogu või Euroopa Komisjoni liikmed kahe aasta jooksul enne kandidaatide esitamise kutse avaldamist.

Artikkel 12

Ombudsmani ülesannete täitmise lõpetamine

1. Ombudsman lõpetab oma ülesannete täitmise kas ametiaja lõppemisel või ametist tagasiastumise või ametist tagandamise korral.
2. Ombudsman jääb ametisse kuni uue ombudsmani valimiseni, välja arvatud ametist tagandamise korral.
3. Ombudsmani ülesannete täitmise enneaegse lõppemise korral valitakse uus ombudsman kolme kuu jooksul alates ametikoha vabanemisest Euroopa Parlamendi järelejäänud ametiajaks. Kuni uue ombudsmani valimiseni vastutab ombudsmani pädevusse kuuluvate kiireloomuliste küsimuste eest artikli 16 lõikes 2 nimetatud sekretariaadi juht.

Artikkel 13

Ametist tagandamine

Kui Euroopa Parlament kavatseb taotleda ombudsmani ametist tagandamist vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 228 lõikele 2, kuulab ta enne sellise taotluse esitamist ombudsmani ära.

Artikkel 14

Ombudsmani ülesannete täitmine

1. Ombudsman tegutseb oma ülesannete täitmisel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 228 lõikele 3. Ombudsman hoidub igasugusest tegevusest, mis ei ole kooskõlas tema ülesannete olemusega.
2. Ombudsman annab ametisse astudes Euroopa Kohtu ees ametivande, kinnitades, et ta täidab aluslepingutes ja käesolevas määruses osutatud ülesandeid täiesti sõltumatult ja erapooletult ning järgib ametiaja jooksul ja pärast seda oma ametist tulenevaid kohustusi. Ametivanne hõlmab eelkõige kohustust käituda ausameelselt ja diskreetselt teatavate ametissenimetamiste või soodustuste vastuvõtmisel pärast ametiaja lõppemist.

Neljapäev, 10. juuni 2021

3. Ametiaja jooksul ei tohi ombudsman täita muid poliitilisi ega haldusülesandeid ega töötada ühelgi teisel tasustataval või mittetasustataval ametikohal.

Artikkel 15

Töötasu, privileegid ja immunitetid

1. Töötasu, toetuste ja pensioni osas on ombudsman samal tasemel Euroopa Kohtu kohtunikuga.
2. Ombudsmani ja tema sekretariaadi ametnike ja muude teenistujate suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 7, Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide kohta, artikleid 11–14 ja artiklit 17.

Artikkel 16

Ombudsmani sekretariaat

1. Ombudsmanile tagatakse asjakohane eelarve, mis on piisav, et tagada ombudsmani sõltumatus ja tema ülesannete täitmine.
2. Ombudsmani abistab sekretariaat. Ombudsman nimetab ametisse sekretariaadi juhataja.
3. Ombudsmani sekretariaadi ametnike ja muude teenistujate suhtes kohaldatakse personalieeskirju. Sekretariaadi töötajate arv määratakse kindlaks igal aastal eelarvemenetluse käigus.
4. Kui liidu ametnikud on lähetatud ombudsmani sekretariaati, käsitatakse seda lähetust teenistuse huvides toimuva lähetusena vastavalt personalieeskirjade artikli 37 esimese lõigu punktile a ja artiklile 38..

Artikkel 17

Ombudsmani asukoht

Ombudsmani asukoht on sama nagu Euroopa Parlamendil, nagu on kindlaks määratud protokolli nr 6 ainsa artikli punktis a.

Artikkel 18

Rakendussätted

Ombudsman võtab käesoleva määruse rakendussätted vastu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa komisjoniga. Need peavad olema kooskõlas käesoleva määrusega ja sisaldama sätteid vähemalt järgmise kohta:

- a) kaebuse esitaja ning asjaomase liidu institutsiooni, organi või asutuse menetlusõigused;
- b) kaebuste vastuvõtmine, töötlemine ja lõpetamine;
- c) omaalgatuslikud uurimised ning
- d) järeluurimised.

Artikkel 19

Lõppsätted

1. Otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom tunnistatakse kehtetuks.
  2. Käesolev määrus jõustub kahekümnenädal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
  3. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
-

Neljapäev, 10. juuni 2021

P9_TA(2021)0281

Üleminekusätteid COVID-19 kriisi mõju leevendamiseks (määruse (EL) 2016/1628 muutmise) ***I

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1628 seoses üleminekusätetega teatavate selliste masinate kohta, mis on varustatud mootoriga, mille võimsus on vahemikus 56 kW kuni 130 kW või üle 300 kW, et leevendada COVID-19 kriisi mõju (COM(2021)0254 – C9-0185/2021 – 2021/0129(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 67/35)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0254),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 114, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0185/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 9. juuni 2021. aasta arvamust⁽¹⁾,
  - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 2. juuni 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 163,
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2021)0129

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 10. juunil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrust (EL) 2016/1628 seoses üleminekusätetega teatavate selliste masinate kohta, mis on varustatud mootoriga, mille võimsus on vähemalt 56 kW, kuid mitte üle 130 kW, või 300 kW või rohkem, et leevendada COVID-19 kriisi mõju

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/1068) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET